

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

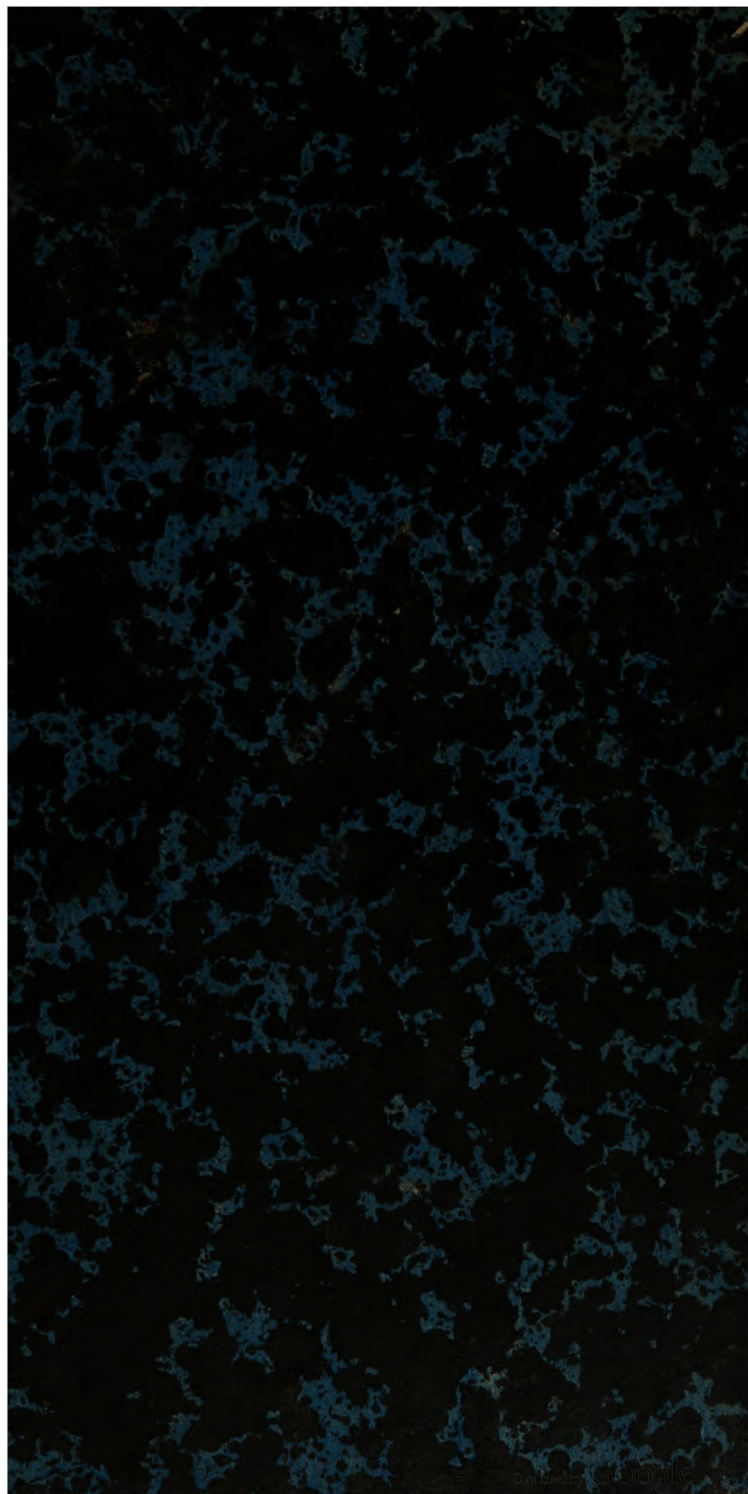
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

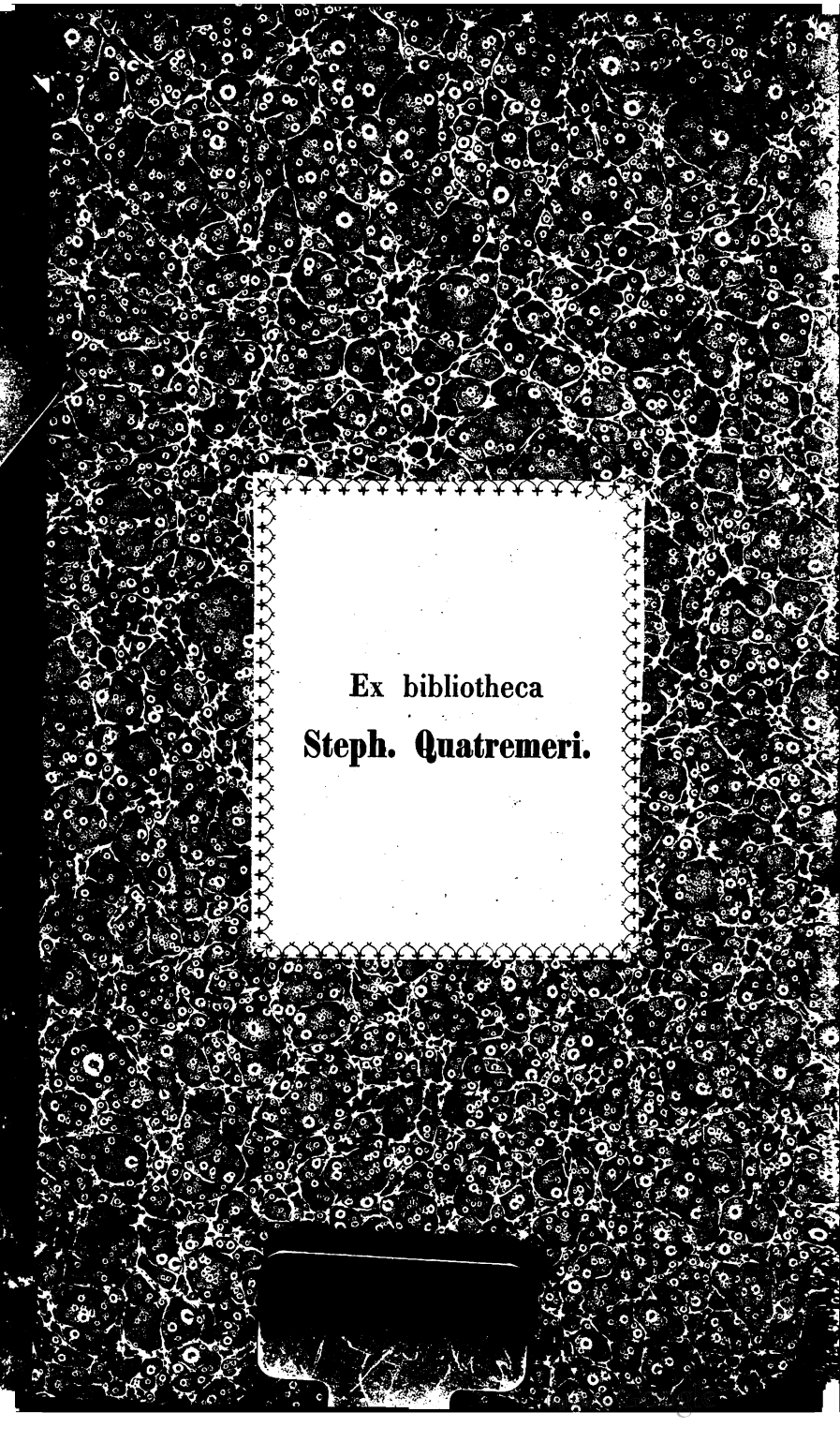
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Ex bibliotheca
Steph. Quatremeri.

L. g. sept. 82 9^m

Reiz

Bg.

2/4

GUL. OTHONIS REIZII B E L G A GRAECISSANS.

---

*Quod si labori BELGICA faveris meo,
Plures habebit, quos opponat GALLIAE:
Si Livor obrectare curam voluerit,
Non tamen eripiet laudis conscientiam.*

ROTTERDAMI,
-Apud JOH. HOFHOUT.
M D C C X X X,

LIBRERIA
UNIVERSITARIA
A. D. J. M.
MILANO 1910

LA BIBLIOTECA
UNIVERSITARIA
DI MILANO
HA ACQUISTATO
LA BIBLIOTECA
DELLA
S. M. G. S. S. S.
DI MILANO
E LA BIBLIOTECA
DELLA
S. M. G. S. S. S.
DI MILANO

LA BIBLIOTECA
UNIVERSITARIA
DI MILANO
HA ACQUISTATO
LA BIBLIOTECA
DELLA
S. M. G. S. S. S.
DI MILANO

B E L G A G R A E C I S S A N S.

LIBRI PRIMI CAP. I.

*Continet Virorum Doctorum, de Convenientia
harum Linguarum, Testimonia, per
litteras digesta.*

I.

MAttb. BERNEGGERUS in nota
Thomae Crenii ad Dissertat. Thomae
HAYNE de Linguarum Cognatione,
quam CRENIUS *Analectis Philolo-
gico-Critico-Historicis* inseruit, & pag. 65. seqq.
sic illustravit:

„Unde sit ortum Germanicae linguae cum Graeca
„ commercium? quaerit *Quaest. XI.* in Taciti
„ German. Optimus Berneggerus noster, & re-
„ spondet sequentibus verbis: Vir de litteris,
„ praecipue Graecis, optime meritus, *Henr. Ste-
„ phanus*, Gallice tractatum in lucem emisit,
„ de linguae Graecae cum Gallica conformitate,
„ Si quis id operae laborisque sumere vellet,
„ posset utique multo grandius de Germanicae
„ Graecaeque linguae cognatione volumen con-
A ficere,

ficere. Non enim phrasin solum utriusque
convenire, verum etiam vocabula Graeca esse
plurima, quae in Germanicae Graecaeque lin-
guae quasi coloniam traducta, nostra sunt fa-
cta; ignorare nemo potest, nisi qui linguam
utramque simul ignorat. Ii certe, qui linguas
docendi rationem exactiorem profitentur, hac
ipsa causa moti, Graecos autores non Latine,
quod fit vulgo, sed Germanice pueris inter-
pretandos existimant. Ne res exemplis, ego
fide careamus, videsis e solo *Thucydide* phrasen
quasdam Graeco-Germanicas: ἀμ' ἡμέρα, mit
dem Tag, h. e. mane; ἀνὴρ αὐτ' ἀνδρα ὅ λυθείς,
mann gegen mann ausgeloeft; πεμπὶ αὐτῷ,
selb fuerft, (quomodo Galli, lui cinquiesme)
βραχυς γνῶμη, ein Kurtzer, hoc est, wem-
ger verftand; ἦν τῆς βουλῆς, er war des Raths;
οἱ ἐκ τῆς πόλεως, die aus der Stadt (Gall. ceux
de la ville); ἐς τριάκοντα, in die dreßsig, id
est, circiter; δ' ἵνα ποιοῦν, sie haben greulich
gethan; ἐν τούτῳ, in diesem, hoc est, interea;
ἀνελήθει ἑαυτὸν τῆς νόσος, hat sich von der
krankheit erhöhlt; καὶ αὖθις ἦεν, ist auf die
schau gangen? ἐπὶ τῷ ὀνόματι, ὡς ἐπ' Ἀθηνᾶς
ἦει (lege ἦει) unter dem Namen, als ging er
gen Athen. Et quid multis opus? paucas e
Syntaxi Graeca regulas a Latinis diversas in-
venire est, quae Germanicae linguae non pos-
sint exemplis illustrari.

His

His subjungit non paucas voces Graeco-Germanicas, quas nostro Etymologico insertas habebit Lector.

I I.

Lamb. BOS in *Ellipsi Nominum* pag. 149. ad vexatissimum locum *Aeliani* V. H. VIII: 12. Ου γαρ αληθες; "Sensus igitur Aeliani est: *Res mira est, nonne profecto?* Plane ut nostrates: *Het is een wondere zaak, is 't waartyk niet?* Vel ut vulgo dicimus: *Niet waar?* Illud ipsum Graecorum, ου γαρ αληθες; "

I I I.

Marc. Zuer. BOXHORNIIUS in *Graeci, Romani, Germanique Sermonis Συμφωνία*, p. 86. post voces: ὑπερ, uver, ὑπερτες, Upperster, ὑπερτα, Upperste.

„Certe comparandi gradus Graecos cum Germanicis eisdem hic esse, sicut & declinationes conjugationesque alibi, nemo non agnoscat."

Pag. seq. post: Φιαλίσκη, Flesken.

„Ex quo, ut & plurimis aliis, diminutiva eodem apud Germanos, quo Graecos, modo formari liquet."

I I I I.

Jan. BRUKHUSIUS ad *Propert. Libr. III. Eleg. VII. v. 17.*

A 2

„Hunc

„ Hunc bellissimum Atticismum jure civitatis
 „ Batavicae donavit nobilissimus scriptor, & sae-
 „ culorum memoria dignissimus, Petrus Corne-
 „ lius Hoofdius, eo creberrime usus. Sic Pro-
 „ pemptico Laurentii Realii:

*Daar was 'er wel zoo week, dat d'oogen tranen droegen,
 Tot tuigen hoe in 't hart de zilen liiflyk loegen,
 Mits zy beleefden, dat hun Aamstel was geraakt
 Aan eigen burger, di bad Koningen gemaakt.*

In vita Henrici magni: *Daar is 'er van gevoe-
 len, dat het alle deze list te doen was, om vrede
 ende oorloch in der hant te hebben, met het han-
 delen van zyn hart. . . . . Daar was 'er di
 geloofden, dat hy zich zelven wit wanhoop ver-
 dronken had. Epist. 39. Der is 'er niittemin, di
 honing en melk voor de twee liiflykste lekkernyen
 des lants van beloften houden, en als ze gemengt
 zyn, zouden 'er geenen mont aan steken. Atque
 ita saepe alibi, praesertim in opere aeterno Hi-
 storiarum Belgicarum: tamen brevi ad has deli-
 cias obbrutuit infelix palatum hominum quorum-
 dam inepte doctorum; quibus fordet & putet
 quidquid est Venerum transmarinarum.*

V.

Joan. CLERICUS in *Differtat. Etymol.
 ad Matth. Martini Lexicon Philolog.*

„ Ea-

„ Eadem de causa, ut hoc obiter dicam, ne-
 „ mo est qui dubitare possit, si modo rem serio
 „ expendat, an Saxones, quorum lingua per su-
 „ periores, inferioresque Germaniam & Bri-
 „ tanniam latissime sparsa est, affinem antiquissi-
 „ mis temporibus linguam Graecae habuerint;
 „ quod demonstravit *Mericus Casaubonus*, in
 „ erudito de Saxonica lingua Commentario, qui
 „ multo pluribus exemplis possit illustrari. An
 „ ergo Germani fuerunt Graecorum ἀποικοι, ita
 „ ut per Illyricum in Germaniam ex Graecia se
 „ contulerint? An fratres, consanguineique po-
 „ puli ex Oriente una venientes, recta alii in
 „ ultimum Occidentem, alii in medias, & ad
 „ Meridiem magis spectantes Graeciae oras ive-
 „ runt? Posterius mihi quidem verius videtur,
 „ quod tamen probare non aggrediar. Satis hic
 „ habemus nobis constare, si demantur Saxoni-
 „ cae linguae, ejusque filiabus, quod habent
 „ commune cum Graeca, eas ad paupertatem
 „ redactum iri, imo Saxonice omnibus loquen-
 „ tibus interdictum iri *aqua & igni*, certe in
 „ sermone quotidiano, ut & *cerevisia* ac *pane*.
 „ Quis enim inficias iverit, quin *sier* (reponere
 „ *viir* vel *vuur*) sit idem ac *πυρ*, *water* idem
 „ ac *ὕδωρ*, *bier* idem ac *πικρον* potabile, (quod
 „ fit a *πινω*, ut *διερων* a *διαίνω*, *γλυκερον* a *γλυ-*
 „ *καίνω* & alia, secundum eandem analogiam,
 „ derivata) *broot* idem ac *βρωτον*, quod *comedi-*
 „ *potest*.

V. I.

Jo. Georg. ECCARDUS in *Historia Studii Etymologici linguae Germanicae hactenus impensi*, Cap. II. toto, de iis, qui linguam Germanicam cum aliis linguis comparant. Is ait inter alia pag. 22. "Et agnosci tum coepit arcta illa conne-
 „ xio Graeci & Germanici idiomatis, quae nos pau-
 „ latim ad migrationes Titanum sive Teutonum
 „ in Graeciam antiquissimas deduxit. Ipse Dalbur-
 „ gius, Trithemio, Aventino & Simlero testibus,
 „ aliquot millia dictionum Graecarum, quae in utra-
 „ que lingua idem significant, collegit &c." Tum ad pag. usque 32. scriptores citat, qui eandem operam seu bene seu male praestiterunt. Pag. 32. & 33. haec habet:

„ Integros interim dicendi modos Graecorum
 „ cum Germanicis ex assè convenientes sedulo
 „ notavit *Dan Vecknerus* Aurimontanus Silesius
 „ in erudita *Hellenolexia*, quam celeberrimus
 „ *Matth. Berneggerus* praemissa praefatione im-
 „ primi curavit, qui eundem cum eo lapidem
 „ moverat *Quaestione I X. ad Taciti Germaniam*.
 „ Arctam quoque nostram inter & Graecorum
 „ linguam cognationem annotavit *Job. Clericus*,
 „ Theologus Amstelodamensis celeberrimus, in
 „ praefatione ad nuperam *Lexici Etymologici*
 „ *Math. Martinii* editionem Batavam." &c.

Quod de *Vecknero* dicit, nondum in *Hellenolexia* illa invenire potui; unde suspicor Doctiss.
 Eccard-

Eccardo; nisi omnino fallitur, aliam editionem ad manum fuisse.

V I I.

I N D E M

pag. 101. - 106. adfert amplissimum locum ex *Nath. CHYTRAEŌ*, unde pauca, quae huc faciunt, transcribamus: "Et cum videamus, „ apud Graecos quoque linguam, quae caeteris „ dialectis habita est elegantior, nimirum Atrii- „ cam, ratione litterae *Fau*, qua illi pro *Sigma* „ utebantur, non parum cum nostra hac cognat- „ tionis aut saltem similitudinis habuisse."

Loqui videtur auctor de dialecto Belgica sive Saxonica, quae *water, nat, eten, groot* dicit pro Francis *wasser, nass, essen, grosz, &c.*

V I I I.

Petr. FRANCIVS in *Praefat. Belgica ad Orationem Gregor. Nazianzenem*, ab ipso bel- gice conversam, pag. 60. 61.

Quae lingua (*de Graeca loquitur*), eruditorum omnium iudicio, copiosissima atque eloquentissi- ma habetur. Nostrae tamen Belgicae sunt suae venteres, ut nulli vulgarium (*sive Europaearum*) cedere debeat: & saepe cum Graeca plane con- venit. Hujus congruentiam cum Gallico fer- mone *Henr. Stephanus* haud praeter veritatem ostendit. Non minor similitudo Graecae lin-

guæ cum nostrâ intercedit, immo, quod non vereor dicere, multo major. Graecæ linguae summum ornamentum constituunt voces compositæ: eis autem nostrâ Belgicâ tam abundat, ut altera vix inferior sit, atque ea composita æque feliciter exprimere queat, uti ex ipsa hac Oratione liquebit. *Pag. 62. 63. sic loquitur:*

Emphaticas maxime voces, quibus nostræ optime respondent, in calcem libelli congeffi, ut inde cum Belgici Sermonis elegantia tum eius convenientia cum Graeco in oculos statim incurrat.

Quarum vocum syllogen huc transferemus, addita latina interpretatione;

Φιλαγεια,	Herbergzaamheit.	Hospitalitas,
Φιλadelphία,	Broederlijfde.	Amor in fratres.
Φιλανθρωπία,	Menschlivenheit.	Amor in homines.
Μακροθυμία,	Lankmoedigheid.	Tolerantia.
Συμπάθεια,	Medelydenheit.	Communis dolor.
Απειθραπία,	Onmenschebelykheit.	Inhumanitas.
Απληστία,	Onverzadelykheit.	Insatietas. <i>Plaut.</i>
Συνκληρονομία,	Medetfgenzaam.	Cohaeres.
Παραδραμειν,	Voorbyloopen.	Praecurrere.
Παρατρέχειν,	Voorhyrennen.	Praeverti cursu.
Υπερβαίνειν,	Overstappen.	Transgredi.
Συμφωνία,	Overeenstemming.	Consonantia. <i>Plaut.</i>
Ισομερία,	Eenparigheid.	Aequus pars.
Συγγενία,	Blaetverwantschap.	Cognatio.
Ατυχία,	Ongelukkig.	Infortunatus.
Ευτυχία,	Gelukkig.	Fortunatus.
Αταξιδυσία,	Onwetentheit.	Insicilia.
Πλειονεία,	Onvergenoegzaamheit.	Cura habendi. <i>Phaedr.</i>
Περιουσία,	Overvloed.	Abundantia.
Ευσέβεια,	Godpruchtigheid.	Pietas.
Ασεβεία,	Goddelousheit.	Impietas.

Ευτα-

Στοιχία,	Samenwoning.	Contubernium.
Προθυμία,	Goethartigheit.	Lenitas animi.
Αταξία,	Wanorde.	Confusio, ordinis neglectus.
Ανιξερευνητον,	Ondoorgrondelyk.	Quod perscrutari nequimus.
Ανιχνιαστον,	Onnaspeurlyk.	Quod investigari nequit.
Συμβουλος,	Raatsman.	Consiliarius.
Ανιφικτος,	Onbegrypelyk.	Incomprehensibilis, Cels.
Αμετρητος,	Onafmetelyk.	Inmensus.
Ανισομαθία,	Ongeregeliteit.	Inaequalitas.
Φιλαπομία,	Arbeitszaamheit.	Sedulitas.
Αλογία,	Onredelykheit.	Rationis defectus. Illiberalitas.
Ανοφος,	Onwys.	Inspiciens.
Ανοητος,	Onverstandig.	Infans, vecors.
Αδιωκτος,	Onziinlyk.	Invisibilis. Cels.
Αφθατος,	Onverderfelyk.	Incorruptus.
Συνεκτικος,	Samenvoegende.	Vim cohibendi habens.
Συνδέτικος,	Samenbindende.	Copulans.
Συγχυσις,	Vermengeling.	Confusio.
Ακοσμία,	Ongeschiktheid.	Habitus inelegans.
Αποπειμπειν,	Wechzenden.	Ablegare.
Ευχαριστος,	Dankbaar.	Gratus, memor.
Επισκοπή,	Opzicht.	Curatio.
Ευκνηριζιν,	Prikkeleen.	Stimulare.
Συνατταν,	Ontmoeten.	Occurrere.
Απιστος,	Ongeelyk.	Impar.
Ελεημοσύνη,	Aalmoes.	Stips.
Μακαρισμος,	Gelykzaligheid.	Beatitudo.
Ευποσία,	Weldoenentheit.	Beneficentia.
Ευεργισία,	Weldadigheid.	Liberalitas.

V I I I.

Ibid. pag. 64.

Literae C & K eandem vim & sonum habent, ita ut alterutra facile carere possimus. Retineamus igitur illam, quae gravior Graecisque & nobis communis est (*scil. K*).

X.

Ibid. pag. 68.

Graeci duas copulas habent, καί & τε, Latini quatuor &, que, ac, atque, quae sermonem mire variant, neque auribus fastidium creant, modo apte adhibeantur . . . . . Gallis, qui tantopere de sua lingua gloriantur, non nisi unica est, nihilque aliud in eorum sermone auditur quam &, &, &, id quod penuriam copiosae scilicet linguae prodit. Nos duas habemus en, ende, & sic cum Graecis convenimus . . . .

Pag. 69. Vocula en, ut hoc addamus, interdum prorsus vacat, soli ornatui inserviens, quae proprietas est nostrae linguae, praecurrentibus Graeca & Latina, &c.

X I.

Idem in animadv: ad eam Oration. pag. 249.

Παρα της οντως σοφιας σοφου επιχρητει. *Vande opperste Wysheit wysheit moesten zoeken te leren.*] Haec versio forsan non male successit, quamquam Graeca dictio elegantior est: ex quo specimine hujus linguae pulcritudo elucet, simulque quomodo possit Belgica eam aemulari.

X I I.

GRAMMATICA Belgica, more dialogi conscripta ab Societate, quae se in Amore florentem nominavit, pag. 14.

Quod

Quod ad literarum figuram attinet, vernaculae quibus vulgo utimur, Graecas admodum imitantur; nostrae tamen intricatiores paulo & negligentiores videntur. Nosne a Graecis acceperimus, an hi a nobis, Becano decernendum relinquo. Majusculae quoque literae Graecanicis similes sunt, sed Hebraicarum ambitum quodammodo referunt, &c.

XIII.

Ibid. pag. CXI.

Loquor (*cum Becano*) de communi Belgarum Saxonumque lingua, quae quidem ab aliis aliter pronuntiatur, at non tanto discrimine, ut inter se non intelligantur. Graecae linguae, tanti semper habitae, similiter varias dialectos fuisse, nemo nescit.

XIII.

Henr. Chr. HENNINIUS in Ἑλληνισμῶς οὐδὲν p. 83.

” Certe saepissime Belgica Poësis nescio quid ex Graecismo refert: ac videtur linguas esse eo elegantiores, quo magis dictionis colore referunt Graecismum, qui color in Belgismo nunquam tantus est, ut non opus habeant invidere exteris suas delicias, aut ambiciosissime insudare imitandis fabulis Gallicanis, quo morbo hodie laboratur. ”

XV.

X V.

Duv. HOOGSTRATANUS de Genere Substantivorum linguae Belgicae, in Prologo I. p. 2. 3.

Quae (lingua Belgica) vocum copia Graecam aequat, sive compositionis modum spectes, sive articulorum usum . . . . . qui nobis sunt *de* & *het*, Graecis δ η $\tau\omicron$ . . . . . hi aequae apud nos atque apud Graecos inserviunt discernendis substantivorum generibus.

X V I.

Idem in Prologo II. pag. 21.

Praepositio *van* ablativo juncta vim genitivi habet, uti $\alpha\pi\omicron$ apud Graecos, qui ut plurimum secundo casu pro sexto utuntur. Nam *Thucydides* dixit $\alpha\pi\omicron$ των πολεων αρχοντες, *regeerders van de Steden*, & *S. Lucas* in Actis Apost. xvii: 13. $\delta\iota$ $\alpha\pi\omicron$ της Θεσσαλονικης Ιουδαιοι, *de Joden van Thessalonika*. Item Latine *fulgor* ab auro, *de glans van 't gout*, pro auri dixit *Lucretius*; & ab *Andria* ancilla, *de diinstmaagt van de vrou van Andrus*, pro *Andriae*, *Tetentius* &c.

X V I I.

Idem sub voce MONT p. 192. seqq:

Hoofdius Epist. XL. Daar is 'er nist te min, di honig en melk voor de twee lifelykste lekkernyen des lants van beloften houden, en als ze gemengt zyn, zouden 'er geen en mont aan steken. Quem locum

locum decreto adduxi, quod video neminem nostrorum Grammaticorum, quantumvis Equiti Hoofdio deferant; operae pretium duxisse, de ista constructione *daar is 'er pro daar zyn 'er* (quae Belgarum auribus insolens videbitur) verba facere . . . . Sed hic scriptor, solitus instar apiculae ex variis floribus, omnigenas sermonis elegantias non e Belgicis modo scriptis, sed & Graecis, Latinis, Italicis, Gallicis colligere, intellexit continuo leporem Atticum, quem jam olim *Propertius* imitatus est in III. Elegiar. Libro:

Est quibus Eleae concurrit palma quadrigae:
Est quibus in celeres gloria nata pedes.

quod sic vertimus:

Daar is 'er di den prys in 't rennen willen halen:
Daar is 'er di met roem in 't loopperk willen pralen.

Ad quem locum alter Propertius & veteris interpres doctissimus *Jan. Brukhuisius* consuli meretur. Certe Galli patrio sermoni locupletando tantum operae navantes eundem Atticismum exprimunt, cum dicunt: *Il y en a de ceux, qui soutiennent*, vel, *il y en a qui soutiennent*: *daar is 'er di meenen, daar is 'er di staande houden* . . . . Itaque Hoofdus meo judicio non malam a Belgis iniit gratiam, quod illam loquendi formulam in nostram linguam transtulit, quippe quae cum Graeca mire congruens, eam feliciter imitari possit.

XVIII.

XVII.

Idem HOOGST RATANUS in *Praefatione Opusculi posthumi de Elementis Rhetorices*.

Inprimis frequenter citavimus Phoenicem poetarum *Joan. Antoniden*, cujus carmina (poëseos enim haec ornamenta fere propria sunt) suavissimis tropis atque epithetis affluunt, eo suavioribus, quod saepius ad Graecorum syntaxin sua dicta feliciter composuit, quorum sermonem Belgicus multo aptius imitatur quam Latinus, ut alibi pluribus ostendimus. Ejusmodi Graecae locutiones passim in Antonide leguntur. E. g. *tertio Yadis*: (pag. 94.)

De deftige Iber, 't hooft met kroonen overladen.

Principio Bellonae catenatae:

- - *Mavors, 't bekkeneel gekneust in myn gedicht.*

Primo Yadis (pag. 9.)

Den Zeeleeu van Sint Mark het bekkeneel verplot.

Iterum in Bellona:

Writen 't hooft met lisbb bevolchten.

XVIII.

Joan. JENSIUS in Lektionibus Lucian. pag. 112.

" Quod hic Graece, ἐς τὸ χρασιὸν βλέπων, id Belgice dicimus *op het gelt zien*, "

Ibid. p. 223. " Lucianus: καὶ μὴν εὐ εἶδεναι ἄν, ὡς οὐκ ἂν ποτε ἄλλο εἴποιμι, hoc est, atqui

„ qui probe scias oportet, me nunquam aliud
 „ dicturum. Belgice magis convenienter Graeca
 „ haec efferri possint: *Ja gy moet weten, dat ik*
 „ *nooit anders zot zeggen.*”

Ibid. p. 324. ” Quod hic vocat Noster *οὐδεν*.
 „ *δεαμεν τῷ πνεύματι*, id eodem prorsus modo
 „ Belgae: *met den wint uitloopen.*”

XX.

Franc. JUNIUS in Dedicat. Evangeliorum
Gothice & Anglo-Sax: converforum p. * 3. b.

” Francicam enim Anglosaxonicamque ex ve-
 „ tere Gothica promanasse, ipsam vero Gothi-
 „ cam, ut quae sola dialecto differat a Graeca
 „ vetere, ab eadem origine cum Graeca proflu-
 „ xisse judicabam.” *Ergo idem de Belgica, ut*
in Praefatione diximus, judicandum.

Ibid. pag. ** a.

” Ad haec si quis nunc mihi advertat animum,
 „ nae is profecto vel invitus agnoscet singularem
 „ illius linguae (*Gothicae*) in libera oratione
 „ vim ac facultatem, quae ad sermonis Graeci
 „ proprietates, ubertatem, emphasim, haud im-
 „ prospere ausa est adspirare.

XXI.

Idem in Alfabero Gothico, quod Glossario
Gothico praefixit, pag. 1.

” Proximum est ut ab earum (*literarum*) no-
 „ tatione statim transeamus ad earum potestatem
 in-

„ investigandam , ex collatione cum lingua
 „ Graeca nec non cum iis linguis , quas ex Go-
 „ thica traductas esse constat. Cum Graeca
 „ quidem , quod plerasque Gothici Alphabeti
 „ literas a Graecis petitas esse liqueat , quodque
 „ longe maxima sermonis Gothici pars variam
 „ quandam antiquae Graeciae dialectum prae se
 „ ferat. Cum aliis vero ex vetere Gothica tra-
 „ ducibus , Anglosaxonica nempe , Cimbrica &
 „ Alamannica , quod verisimile sit eas priscam
 „ avitae linguae pronuntiationem in multis re-
 „ tinuisse. ”

Plura ejusdem loca consulto praetermittimus.

X X I I.

Hadr. JUNIUS in *Animadversis* , pag. 274.

” Cap. VI. *Vocabula aliquot Germanica e Graeco*
 „ *fonte cadentia.*

„ Gloriantur Baysius & Budaeus , Gallos ab an-
 „ tiquo fuisse *φινελληνας* , argumento paucula-
 „ rum vocum eius idiomatis , quae Graecae lin-
 „ guae vestigia conservent. At quanto justius
 „ nobis gloriari licebit Belgis , quorum in lingua
 „ aliquanto plura indubitatioaque symbola ac
 „ documenta vocum ex uberrimis Graecae lin-
 „ guae fontibus scaturientium exstant? Quorum
 „ aliquot enumerare juvat hoc capite: Omnes
 „ etenim recensere , infinitam otiosi feriatique
 „ ingenii operam requirit. Etc. (p. 279. *sic con-*
 „ *cludit:*) Quid plura recensere attinet , quum
 Ger-

„ Germanicarum vocum inmensum pelagus to-
 „ tum pene ad Graecos fontes arcessi posse pu-
 „ tet Doctiss. undequaue Ant. Morillonus?

X X I I I.

Lamb. Ten KATE in Cognatione Linguae Gothicae & Belgicae, pag. 15. 16.

Nemini latet, aliquot ab annis viros doctos magnam ex Borealibus linguis vocum copiam eruisse, quae Latinis ac Graecis & sensu & forma apprime congruunt. Hinc multi contendunt, Latinis aut Graecis potius ea nos debere. [*Tum auctor causas rationesque adfert, cur Teutonica vocabula vel Belgica inepte dicantur e Graecis formata, e. g. Tochter ex θυγάτηρ, sed utrasque linguas e communi fonte altiorique origine repetendas esse adfirmat.*]

X X I I I I.

Idem, de Causis & Subtilitatibus Linguae Belgicae, Tom. I. pag. 25.

Qui fermo inter Japheti posteros antiquissimis temporibus floruit, cum non omnino deperditum arguunt tot vocabula, quae postmodum in Graeca Latinaque & veteri novaque Germanorum lingua remanserunt. Sic *Abrah. Mylius in Lingua Belgica Cap. VIII.* Bibliandri iudicium fuisse narrat, quod si bene animadvertatur, ex mille vocabulis Germanicis primogeniis plus quam octingenta esse communia cum Graecis Latinisque.

B

Quem

Quem numerum tamen ipse Mylius valde minuit, idque de *dimidio fere dictionum Belgicarum & Graecarum (praeter Latinas)* adserit.

X X V.

Ibid. Tom. I. pag. 56. in Observat.

Anomalorum in Gothica lingua verborum quaedam in praeteritis augmentum adsciverunt, quod a Cimbricis & Germanicis ramis diversum est, ut in IV. Classe Moeso-Gothicorum verborum ostendemus, quodque respectu vicinitatis & familiaritatis, cum Graecis Moesiam olim incolentibus contractae, Graecanicis augmentis simillimum est: Hinc Gothorum Orthographia cum Graecorum quoque convenit, jubens scribere *gg*, *gk* pro *ng*, *nk*; sicut insuper Gothicae literae Graecas aemulantur. . . . Hinc & *Anglosaxones & Francogermanici*, qui scribendi elementa Latinis monachis praecipue accepta reffesse debent, pro *K* plerumque habent *C* aut *CH*, quum Moesogothi numquam litera *C* sed ubique altera *K*, more Graecorum, utuntur, &c.

Idem pag. 591. 592. XII. Cap. de IV. Classe verborum Gothicorum eadem fere repetit, exemplis firmat & Graecis Latinisque praeteritis comparat. E. g. *tekan*, *taitok*. (*tango*, *tetigi*. *τιγω*, *τεθιχα*) *bahan*, *haihab*. (*pendo*, *perendi*. *περω*, *κερωμαχα*) *maitan*, *maimait*. (*caedo*, *cecid*. *κοπτω*, *κεκοπα*.)

Plura

Plura ex hac Dissertatione & aliis excerpere non fert animus, quum is liber in omnium fere manibus versetur, qui Belgicae linguae studio tenentur.

X X V I.

Sim. van LEEUWEN in Batavia Illustrata, Tom. I. pag. 64. seqq. magnum vocum Belgicarum numerum congeffit, quarum similes in Hebraica, Latina aut Graeca lingua inveniuntur, quas Lexico nostro Etymologico inseruimus.

Pag. 76. sic concludit eam syllogen:

Sigismundus Gelenius Lexicon Symphonon secundum edidit Basileae anno 1545. ubi plus tria millia vocum Graecarum, Latinarum, Germanicarum & Slavonicarum inter se comparat. . . . .

Johan. Aventinus Annal. Bajor. Lib. I. Camerarium refert aliquot millia vocum contulisse, quae Germanis & Graecis idem significant.

X X V I I.

Thom. MARESCHALLUS in Observatt. de Versione Gothica Euangeliorum, p. m. 449.

„ Quicumque Versionem Gothicam vel per
 „ transennam inspexerit, plures voces Graecas
 „ literis, ac aliquoties terminationibus, Gothi-
 „ cis vestitas sparsim inveniet. . . . . Dum
 „ vestigia quaedam Graecae linguae retego in
 „ Gothica matre, filiabusque Francica & Anglo-
 „ saxonica; in mentem venit quod de sermone

B 2

Geta-

„ Getarum (qui & Gothi dicebantur) tradidit
 „ Poëta apud Getas tunc olim exulans:

In paucis exstant Graecae vestigia linguae:
 Haec quoque jam Getico barbara facta sono.

Ovid. Trist. lib. V. Eleg. 7.

XXVII.

Lod. MEIJER in *Thesauro linguae Belgicae*,
 Part. III. pag. 537. 538.

A in compositione antiquis privationem notabat, sicut Graecis. Pro eo nos hodie *on* dicimus. Itaque *onmachtig*, *onwys*, *onwaart* substituimus antiquatis *amachtig*, *awys*, *awaart*. Verum *a* videtur in his vocibus sumi pro *au*, siquidem majores pariter *auwys* & *auwaart* dixerunt; id quod euphoniae & facilitati datum est. *Au* vero corruptum ex *ave*, uti *ou* ex *ove*, quae singula idem in compositis significant atque *on*, quod nunc in usu est.

Videsis in Etymologico nostro particulas, α, αττο, ανευ.

XXVIII.

Abrah. van der MILIUS superiori § XXIII. jam citatus. Hoc loco e *Summis Capitulis de Lingua Belgica* illas eligemus (ne integras paginas describere sit opus) quae maxime nostro instituto faciunt.

Cap.

Cap. VII. p. 35. " Specimen vocabulorum communium Belgis & Graecis.

Cap. VIII. p. 42. " Belgas multum loqui ex celeberrimis quibusque linguis, praesertim ex Graeca: aut illos potius locutos multum Belgici. Alia quaedam ostenduntur, ob quae propinquior affinitas inter linguam Graecam & Belgicam existit. Quatenus Belgica lingua hic sumatur.

Cap. XIX. p. 81. " Esse verisimile plus vocum Graecos, Tauricos, Persasque mutuasae a Celti-Belgis, quam hos ab illis, &c.

Cap. XXIII. pag. 98. " Belgico Graecoque sermoni communia vocabula magis referre genus Belgicum quam Graecum: victores item Celti-Belgas potius Graecorum fuisse, quam hos illorum: proinde potius a Belgica lingua habere haec communia vocabula Graecos."

X X X.

OVIDIUS NASO *Tristium Libr. III. Eleg. VIIII.* sic incipit.

„ Hic quoque sunt igitur Grajae (quis crederet?) urbes,
 „ Inter inhumanac nomina barbariae.
 „ Huc quoque Mileto missi venire coloni,
 „ Inque Getis Grajas constituere domos.
 „ Sed vetus huic nomen, positaque antiquius urbe,
 „ Constat ab Absyrti caede fuisse loco."

B 3

Idem

Idem Trist. V. Eleg. II. v. 67. 68.

- „ Nesciaque est vocis quod barbara lingua Latinae;
 „ Grajaque quod Getico victa loquela sono. ”

Idem Trist. V. Eleg. VII. v. 11, 12.

- „ Mistra sit haec quamvis inter Grajosque Getasque,
 „ A male pacatis plus trahit ora Getis. ”

Ibid. v. 51. 52.

- „ In paucis remanent Grajae vestigia linguae,
 „ Haec quoque jam Getico barbara facta sono. ”

Paria his Eleg. X. v. 28. & 33. suppeditat.

XXXI.

Jacob. PERIZONIUS *ad Aelian. Lib. I. C. I. in Not. I.*

- „ Etenim δεινόν (schrikkelyk, verschrikkelyk,
 „ vreeslyk) notat primitus *terribilem* . . .
 „ deinde vero, *quicquid in suo genere quasi mo-*
 „ *dum excedit* . . . Sic δεινὴ Φειδω II. 5.
 „ *summa parcimonia*; δεινὸν μυθολογόν III. 18.
 „ *terribilis*, plane, ut Belgae loquimur, h. e.
 „ *immodicus fabulator*. Hoc sensu passim di-
 „ citur δεινόν πινειν, ειπειν &c. ”

XXXII.

P. POERAAT *in Dissertatione pro Orthographia Arn. Monemii*, pag. 36.

Quum lingua Belgica & sonis & aliis proprietatibus Graecae quam Latinae similior sit.

XXXIII.

X X X I I I.

CL. SALMASIUS in *de Hellenistica Commentario* P. II. C. II. p. 380. "Nec dubito quin
 „ longe major ea harum linguarum convenientia
 „ apparere posset, si lingua antiqua Graeca, qua-
 „ lis erat Deucalionis aut Hellenis aetate, ad nos
 „ usque perlata esset, aut antiqua Germanica,
 „ Crediderim tamen ab ipsis principiis diversas
 „ fuisse linguas Geticam, a qua Germanica, &
 „ Graecam," &c. (*Plura ex eo alibi.*)

X X X I I I.

Jo. Georg. SCHOTTELIUS in Opere abso-
 lutissimo *de lingua Germanica principe*, Libr. II.
 Cap. I. § 10. pag. 175. 176.

In Graecorum lingua illud tamquam singulare
 quid & copiosum laudatur, quod facundi Graeci
 tantam vocum vim, five tot verborum termina-
 tiones adinvenerint atque excoluerint, ut inde
 quatuor dialecti diversae, *Attica*, *Dorica*, *Aeo-*
lica & *Ionica* ortae sint, atque adeo ex una qua-
 tuor linguae, quarum tamen princeps & orna-
 tissima *Attica*, ut quae praestantes cultores ha-
 buit, ideoque ob excellentiam *Graecanicus sermo*
 appellatur. Praecipue quia & *Homerus* *Attica*
 dialecto usus est, eoque illam tam copiosam, elo-
 quentem & suavem reddidit. Etc.

§ II. Germanica lingua similiter in diversas
 dialectos sese exserit, in *Misnicam*, *Saxonicam*,
Belgicam, *Suevicam*, *Helveticam*, ut taceam

Danorum, Anglorum, Sueonumve linguas, quae Germanicae quidem affines sunt communi respectu, sed & multum mutatae, ut propemodum peregrinae videantur.

Forsan pro Homero Aristophanem voluit dicere, qui Atticarum elegantiarum Pater audit, nam *Homeri dialectus* magis est Ionica quam Attica.

XXXV.

Carol. TUINMAN in Praefat. Operis, quod inscripsit *Facem linguae Belgicae.*

Quod si animus fuisset neque tempori neque labori parcere in excutiendis Lexicis Latinis & Graecis, multo maiorem colligere segetem potuissem . . . . . Haud aequae liquet, unde Graeca hauserimus: tamen notatu dignum est, eam convenientiam praecipue in prisca Graecorum lingua detegi. Alias voces a Graecis per Latinorum manus accepimus, alias sine huius interventu, ut ita fonti propiores simus quam ipsi Latini, & vocabula ab his repudiata retinuerimus. . . . . Literarum elementa plurimam partem Graecos inter & veteres Getas sive Gothos communia fuisse apparet. Misti quoque Graecis vocibus lingua utebantur Gothi, quia Scythae & Graeci aliquando in easdem terras confluebant, vel quia Graeci colonias in Scythiam deducebant. Quod ut probem, certiori non opus est testimonio, quam *Ovidii exulis, &c. &c.*

XXXVI.

X X X V I.

Idem inferius.

In sermone Graeco multae voces obsoleverunt, quibus lux adspargitur e nostra loquela: unde communem in ultima antiquitate utriusque linguae originem deprehendere licet. Ejusmodi aliquot in Homero legas.

Quam vellem, auctor aliquas produxisset.

X X X V I I.

Adr. VERWER sub *Anonymo Batavo* latens in *Idea Linguae Belgicae*, pag. 62.

„ Εψιλον & ητα, quemadmodum & ομικρον
 „ & ωμεγα, distinctum apud nos habent sonum,
 „ in ipsomet rerum discrimine fundatum, quique
 „ iusta claritate exauditur in dicto Hollandiae
 „ tractu meridionali. Aliud enim est *leder*, (λε-
 „ δερ) *corium*; aliud *leeder* (ληδερ) *scala*: ite-
 „ rum aliud *koper*, (κοπερ) *aes*; aliud *kooper*
 „ (κωπερ) *emptor*; licet id omne a plebe ejus-
 „ que affeclis, misere confundatur Amstelaeda-
 „ mi & in Hollandia septentrionali.”

X X X V I I I.

Jan. VLITIUS in *Poëmate Glossario Gothico Junii praefixo*, pag. notata * * & seq.

„ Et Scytha Gnuriades Anacharsis, regia proles,
 „ Ille tuus morum, *Graecia*, doctor erat.

B 5

Quam

- „ Quam libet & mendax, nunquam tamen ausa negare es,
 „ Multum a finitimis te didicisse *Getis*;
 „ Longius egressi cum Thracia rura tenerent.
 „ Thrax etiam vates Orpheus ille fuit;
 „ Orpheus ille Deum docuit qui mente colendum,
 „ Flexanima sedans Martia corda chely.
 „ Thrax Sophos Aesopus, Phrygia licet ortus, habendus,
 „ Aemulus Aesopo Thrax quoque Phaedrus, erant.
 „ Hac satus evehitur Maxminus origine Caesar,
 „ Suefceret ut Gothico Roma domanda iugo.
 „ In Latium cives cum deduxere Pelasgi,
 „ Ausoniam linguis erudiere novis.
 „ Sed prius illi iidem (6) primaevae elementa loquelae,
 „ „ Doras &, a rigidis addidiceré Scythis.
 „ Quid? quod & haud alia distinguant voce parentes? (7)
 „ „ Quotquot & humano corpore membra vides. (8)
 „ Si qua tamen tacito mutarint saecula lapsu,
 „ Mutatis eadem vis & origo manet. ”

- (6) Teste Herodoto lib. I. cap. 57. ἡσαν οἱ Πελαργεὶ βαρβαροὶ
 γλωσσῶν ἰντες &c. Vide Cl. Salmasii de Ling. Graecae
 origine cap. I.
 (7) E. Gr. πατήρ, father; ἀστὴρ, Fris. haita; μήτηρ, Dor.
 μήτηρ moeder; φραθῆρ Aeol. bꝛothar (*Gothis*); θυγάτηρ,
 dauhtar (*iisdem*); Belg. daughter &c.
 (8) κεφαλή, kopf Alam. armſ (*Goth.*) ab ἄρμος Belg. arm/
 kinn (*Goth.*) B. kinnē a κινν, figge (*Goth.*) B. & Angl.
 finger a σφιγγειν. φελλος, fill (*Goth.*) B. bel. γόνυ, knūm
 (*Goth.*) B. knie. πῦρ fetus (*Goth.*) Alam. fuoz nunc fozs
 (lego fusz) B. boet &c. in hoc Glossario passim obvia.

CAPUT

CAPUT SECUNDUM,

*in quo Graecorum & Belgarum Orthographia
inter se comparatur.*

I.

Ex praefatione nostra liquet Graeci Belgici-
que sermonis congruentiam maxime in ve-
teribus proavorum linguis deprehendi. Quum
autem a primis elementis atque adeo ab Ortho-
graphia incipere certi ordinis gratia consultum sit,
recurramus ad literas Graecis ante Trojanum bel-
lum usitatas. Hae numero fuerunt sedecim:

Α Β Γ Δ Ε Η Ι Κ Λ Μ Ν Ο Π Ρ Σ Τ.

Quarum potestatem & genuinum sonum Belgae
prae aliis Europae gentibus optime & exprimunt
& efferunt, his characteribus:

A B G D E H I K L M N O P R S T.

Has quidem figuras a Latinis Monachis accepisse
majores nostros, non diffiteor: sed neque illae,
quae nobis propriae sunt, sive eas a Francis ha-
beamus, sive a Gothis, ita longe a Graecanicis
abeunt. Vide *Cap. praeced. § XII.* Francicae
enim aequae ac Gothicae his simillimae fuerunt.
Quod ut probem, aliquot testes producam:
Franc. JUNIUM audivimus § XXI. superiori,
nec non *Lamb. Ten KATE* § XXIII. Tum
H.

H. C. AGRIPPA in libello *de Vanitate Scientiarum* p. m. 13. testatur, " Francos veteres, qui
 „ sub Marcomiro & Pharamundo Gallias devi-
 „ cerunt (*deque suo nomine appellaverunt*) suos
 „ habuisse literarum characteres a Graecis parum
 „ distantes, quibus *Wastaldus* eorum patrio ser-
 „ mone descripserit Historiam, " &c.

Joan. CHAMBERLAYN in Praefat. ad
Oration. Dominicam CLII. *linguis expressam*
 huic ex parte adstipulatur: " Dicit Vir Cl. LA
 „ CROZIUS, quod ductus literarum Franci-
 „ carum veterum accedant ad Gothicas, uti ex
 „ *Mabillonio* patet: Quod accedant non nego,
 „ quia Franci a Graecis & Romanis scribendi
 „ genus aequae ac Gothi didicerunt, " &c. Sed
 literas Gothorum aliis omnibus antiquiores esse,
 sunt qui contendunt apud SCHOTTELIIUM,
Orat. IV. de Ling. Germ. p. 54. Verum enim
 vero, quando plurius est oculatus testis unus
 quam auriti decem, Lectori in tabella conspi-
 ciendas dabimus varias veterum novarumque li-
 terarum formas. *Graecas, Latinas, Etruscas*
 ex *Inscriptione SIGEA antiquissima* per Edm.
 CHISHULL illustrata delineavimus; *Gothicas*
 ex JUNII *Alphab. Goth;* *Belgicas* partim ex
 monumentis quibusdam & *Grammat. Belg. So-*
cietatis in Amore florentis, partim ex hodierna
 scribendi ratione; *Francicas* denique seu *Alaman-*
nicas ex propria hujus gentis ab omni aevo scri-
 ptura deprompsimus.

3.
 Graecae { N E et S T Y
 Latinae { A et > T Y Φ +
 Etruscae { A B T V
 inversae { A B + Y
 Gothicae { A B S T ψ n u y x z

Novae { A B Ω
 Graecae { α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω
 { a β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

Viten Belg. { A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z

Novae { A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z
 Belgic { a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.

&
 Manu { A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z
 currenti { a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.

Franc: { A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z
sive

Alamañi { a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.

&
 Manu { A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V X Y Z
 currenti { a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.

I I.

Sedecim illae literae proprie pro Scripturae elementis sunt habendae & hinc cunctis, ni fallor, gentibus communes. Equidem Hebraice sic repraesentantur:

ט פ ו נ מ ל כ י ח ה ד ג ב א.

(1) Pro E substituimus ה, auctoritatem scriptoris *Grammaticae Generalis* secuti, qui p. 14. ait: *videtur olim valuisse A, ה E, & י O, quod ex serie Alphabeti Graeci liquet, desumpti ex Phoenicio usque ad literam T.* (2) ה pro H adspirato, ejusdem & Jac. ALTINGI judicio. (3) In locum ט & succedere potest ק. (4) י huc pro O transtulimus, quoniam instar Graecanici O potestatem duplam habet, nam י valet O, י autem OY. (5) Ex literarum ordine ו substituendum esset, ut (6) ה pro ו.

Reliquae omnes potius binarum notae, & mixti soni sunt, quae postea excogitatae prioribusque additae fuerunt. Apud Graecos quidem hae novem Ζ Η Θ Ξ Υ Φ Χ Ψ Ω vel octo, si Η demas; apud Belgas hae decem C, F, J, Q, U, V, W, X, Y, Z, vel demtis J & V itidem octo.

Quomodo inter se conveniant aut discrepent, ex sequenti Oratione patebit. Initium fiet a Graecis;

Z Po-

Z Potestatem habet $\tau\omega\upsilon$ DS vel TS, licet WELLERUS id ex Dorica dialecto exprimat per SD. Sed ejus rationes nondum mihi probantur. Vide Cl. VOSSIUM de Arte Gram. pag. 85.

H Seu E longum quasi EJ, quod nos duplici EE exprimimus, locum occupavit literae adspiratae H, quae apud Latinos aliosque populos remansit. Ita nos cum Doctiss. VERWEY sentimus, Magni SCALIGERI sententiam a Cl. WETSTENIO Orat. III. de Ling. Graec. Promitt. pag. 51. seqq. contra Celeb. VOSSIUM de Arte Grammat. L. I. cap. XVI. p. 70. defensam amplexi. In Gothica Lingua literam H $\tau\alpha$, quod quidam Vir doctus adfirmabat, non inveniri, evincit Franc. JUNIUS in *Alphabeto Gothico* pag. 13. 14.

⊙ Pro eo tam Graeci antiqui, quam nos hodie Latinos secuti, scribebant TH, quem sonum Angli optime omnium efferunt.

Z Apud Latinos valet CS vel GS, apud nos KS, apud Germanos quoque CHS, quod & apud Graecos locum habet in $\sigma\upsilon\chi$ pro $\sigma\upsilon\chi\varsigma$, ut Germ. *ochs* pro *ox*. Pro ea nobis & aliis populis recepta est Latina figura X.

T De hac litera similis inter Eruditos (quos supra ad H. laudavimus) controversia est, nempe an Cadmea sit? Latini eam modo ut I modo ut U enuntiabant, donec in literarum

rum ordinem recepta fuit. Gallorum Hollandorumque U nec non Germanorum UE seu Ū cum Pythagorica illa, quod ad sonum, plane convenit.

Φ Hanc Latini ut & prisca Graeci reddebant per PH, sed & saepenumero per F, quamvis durior paulo fuerit, & VOSSIO in *Corrigendis Libr. I. & II. Art. Gram.* P cum halitu sonuisse dicatur, quum F esset flatus. Consulendi quoque Viri Docti ad QUINTIL. Inst. Orator. L. I. C. IV. p. m. 44. Errat igitur FABER in *Thesouro Latinitatis*, quum F valentiori sono quam φ praeditum esse dicit. Putem φ proxime accedere ad Teutonicum PF in *Pferd*, *Pfenning*, *Pfarrer*, atque hoc F pro Digamma Aeolico esse.

X Est Latinum nostrumque CH, quo veteres tamen Belgae non magis quam Gothi utebantur, ut ex § XXV. *Cap. I.* patet. Hinc MELIS STROKE *Kersten* pro *Christen* scribit, &c. Priscis Graecis ejus loco erat KH.

† Valet PS.

Ω Vel ω ex duobus oo continentibus conflatum, valet longum O, sive Belgarum OO.

III.

Jam nunc reliquas nostrae linguae literas examinemus.

(1) Quarum duas C & Q omni procul dubio a Latinis accepimus. C (: quae nobis, Anglis & Gallis eandem vim habet, ac Graecis, Germanis, Latinis Z pro DS, atque in multis per S exprimitur, ut *Sedel* pro *Cedel*, Germ. *Zettel*, Graece $\sigma\chi\epsilon\delta\eta$:) & Q (: quae itidem duplex est pro K W vel KU, Gr. $\kappa\upsilon$ vel $\kappa\omicron\upsilon$:) nos plane credere posse, dummodo CH, Graecorum χ , retineamus, aut pro ea parem novamque figuram habeamus, in praefatione Operis demonstratum dedimus. Fex Aeolico Digamma formatum, de quo prolixè agunt *Quintilianus* & *Vossius* cit. libr. De X, Graecorum Ξ , supra egimus.

(2) Quatuor aliae J, U, V, W ab omni tempore Celticae & Gothicae linguae fuerunt propriae. Certe discrimen inter vocales I, U & consonantes J, V, quantum ad formas diversas, Graecis pariter & Latinis ignotum fuit. Qua de re videndi *CELLARIUS* in *Orthographia* p. 12. sq. & *VOSSIUS* de A. G. L. I. C. XV. quamquam alter eas pro duabus, alter pro quatuor literis habet. Verum vocalis U Gallis & Belgis (ut dictum supra) sonat ut Graecorum Y aut Teutonum UE, quibus suum U est crassius, ut & Latinis, quem sonum Graeci antiqui per O deinde per OY, hodie Galli per OU, Hollandi per

per OE exprimunt. Denique W Celticae tantum originis est, quam aliqui gemino V, e. g. in V*Vilhelmus* reddunt, quod Eruditiss. *Benj. HEDERICUS* improbat; alii GU pro ea substituant, itidem male, judice *SCHURTZ-FLEISCHIO* in *Observatt. Latinae Orthographiae* praemissis, qui V simplex mavult. Latini interdum mutant in G solitarium; Graeci interdum in OY: utrique plerumque in B, ut *Bardi* pro *Wardi* i. e. *Waarden*, digni; *Bolesvinda* pro *Woisind*, *welvinde*, *celer inveniundo*, nomen mulieris: *Kovadoi* pro *Kwaden*, *Quadi*: *Germani*, qs. *Weermannen*, unde Gallorum *Guerre*, bellum. Videatur *Varro Germanicus* de *Lingua German.* L. II. C. II. p. 218. 219.

IIII.

Restant Y & Z, quae Graecas quidem aut Latinas forma referunt, sed sono plurimum discrepant.

(3) Belgarum quidem Y sonum medium habet, inter E, I & EI, qui a Rotterodamis eorumque in Hollandia meridionali vicinis optime enuntiantur, nam Amstelodamenses cum diphthongo EI confundunt, Brabanti & Selandi ut longius I pronuntiant, Trajectini ut AI. In Germanorum, ceterorum, Gallorum & Anglorum linguis fere ejusdem soni est atque I. Non tamen verus hujus nostri Y sonus, (qui delicatis Hollando-
C rum

ram auribus dignus videbatur inter literas numerari) Graecis aut Latinis ignotus fuit, dum Graecis sua diphthongus EI modo ut Y modo ut EI sonabat, & similiter Latinorum longum I plane ut nostrum Y sonuisse mihi persuadeo, satis firmis rationibus nixus. Graecas enim voces Αλεξανδρεια, Αντιοχεια, Πολυτεια &c. Latini reddidere *Alexandria* & *Alexandrea*, *Antiochia* & *Antiochea*, *Politia* &c. Nos optime scriberemus: *Alexandrya*, *Antiochya*, *Politya*. Pro *Μυδεια* autem & *Ανυσιας* &c. ubi scilicet E clarius exaudiebatur, tantum scribebant *Medea*, *Aeneas*, plane ut nos pro *my*, *wy*, *zy* &c. saepe dicimus *me*, *we*, *ze*. Sic *veirei*, *capteirvei*, *docerei* antiquorum mutatum est in *viri*, *captivi*, *doceri*, quod pronuntiandum nobis ac si *vry*, *captry*, *docery* scriptum esset. Et ita CICERO in *Oratore* c. XLVIII. & GELLIUS N. A. L. II. c. XVII. intelliguntur. Contra *ommeis*, *parteis* &c. primo in *omnis*, *partis*, deinde in *omnes*, *partes* abiit. Idem dubius sonus est in nostris vocabulis, quae in *lyk* desinunt: namque *beerlyk*, *mannelyk*, *deugdelyk*, *beerlyken*, *mannelyken*, *deugdelyken*, *beerlykheit*, *mannelykheit*, *deugdelykheit*, &c. ita pronuntiatur, ut vix dignoscere queas, num *beerteik*, *manneleik*, *deugdeleik* (& ita in ceteris) an *beerlik*, *mannelik*, *deugdelik*, an vero *beerlek*, *mannelek*, *deugdelok*, audias. Quod si *Etistae* atque *Jotistae* ad huius Belgici Y forum attendissent, nunquam de
lana

lana caprina contendissent, cum utrique & verum & falsum defenderent.

(4) Tandem ad literam Z venio, quam summus Grammaticus A. M O N E N cum Hebraeorum ꝑ comparat, atque hodie Gallorum & Anglorum more pro leniori S usurpatur, de quo discrimine videantur Grammatici Belgici. *Societas*, quae ante octoginta annos ab *Amore* nomen sibi dedit, in Dialogo notissimo pag. 45. majorum suorum aevo eam literam Z frequentissime adhibitam esse testatur, ubi simul nec non apud Vener. Viros A. *Momenium* p. 17. & J. NYLOE *Isagoge* ad L. B. pag. 44. verba aliquot occurrunt, quae pro diversa scriptura diversa significant, ut *sant*, *sanctus*; *zant*, *arena*; *zaai*, *serito*; *saai*, *transfeticum* Kiliano &c. Graeci Latinique interdum Z & S promiscue usurpabant, ut in *Smaragdus*, *Zmaragdus*; *Smyrna*, *Zmyrna* &c. de quo consulendi Summi Viri VOSSIUS libro saepius laudato, pag. 85. 86. J. BRUKHUSIUS ad *Propert.* II. *El.* XIII. v. 43. & P. BURMANNUS in N. C. ad *Phaedri* L. III. *Fab.* XVIII. v. 7. quique ab iis adducuntur, imprimis M. GUDIUS ad eumd. *Phaedri* locum, & PIERIUS ad *Aeneid.* VII. v. 648.

V.

De consonantium divisione Grammatica non habeo quod moneam, nisi eam improbari Doctis. VERWEY in N. V. *Doc. Gr.* p. m. 10. De conjunctione earundem duo observo: (1) Adspirationem quam Graeci literae caninae adjungunt, a majoribus Belgarum literae G subiungunt solitam, quod negligentiores patrii sermonis & hodie servant, cum *gby*, *gheleert*, *ghevinghe*, *dagh*, *dogh*, &c. scribunt pro *gy*, *geleert*, *geving*, *dach* vel *dagge*, *doch* vel *dogge* &c. (2) Priscos Graecos non γγ, γκ, γξ, γχ scripsisse, sed quemadmodum Germani cum Latinis, υγ, υκ, υξ, υχ, uti STEPHANUM & SCALIGERUM ex MSS. & inscriptionibus probasse docet VERWEY, ib. p. 9. Tamen Getas sive Gothos ΓΚ, & ΓΞ semper usurpasse, tum ex § XXV. C. praec. tum ex *Argenteo Codice*, a Fr. Junio publici juris facta, lectori liquere potest.

Transimus ad vocales longas, quae solis Graecis ac Belgis communes sunt, & ad aliarum compositionem, quae Diphthongus dicitur.

V I.

Vocales longae Graecis sunt Η & Ω, quae nostras EE & OO valent (vide § II.) ab *Adr.* VERWER, exterminatis Y & Z, Alphabeto insertas. Nec ego nec alius quis facile ejus senten-

tentiae subscribet; nam (1.) illis Y & Z carere vix possumus, quod (ni fallor) satis demonstratum est supra; (2.) si pro fonis diversis singulares literae opus sint, similiter é, ó, éé, óó (: qualibus accentibus H O O F D I U S primo est usus cum aliis Grammaticis sui aevi, quos postea tamen rejecit:) *ch*; *ng*, *nk*; *kw* &c. novos characteres requirerent, quod partim tentavit sagaciss. *Lamb. Ten K A T E Tom. I. in Animadv. ad Orthogr. Criticam*, pag. 129. seqq. partim mihi in mentem antea venerat, circa duplam CH. (3) Quo pacto pro duabus figuris E & O octonas excogitari necesse foret, nam E non minus atque O duplicem sonum habet, tam apud Belgas quam apud Graecos. hinc fierent quatuor literae; & quum singulae produci possunt, quando scil. longiorem in promuntiando moram exigunt, quatuor alias gignerent. Ut hi varii soni rite percipiantur, lubet eos exemplis declarare, ut & in hac parte Graeci Belgicique sermonis convenientia appareat, etsi non ignoro, simile quid sed non aequale in Latinorum & Gallorum linguis inveniri, quo Neronis jocus pertinet ap. SÜETON. N. c. 33. *qui morari Claudium inter homines desuisse jocabatur*, producta prima syllaba, deductoque ridiculi causa verbo a *μωρος*. Apud Belgas igitur *wel*, *bene*; *men*, Gallorum *en* (particula, quae verbo tertiae personae praeposita impersonale passivum denotat) *den*, τοῦ articulus &c. languidius E habent, quam *wel*,
C 3
fons;

fons; men, aurigare; den, abies &c. ubi E magis acuitur fortiusque sonat. Simile discrimen est inter *bek* pro *buk*; *inclina*, *curva te*; (nam illud O lene accedit ad Latinorum *vulgus*, *seruos*, *sophos* pro *vulgus*, *seruus*, *sophus*) *bol*, caput, globus; *bot*, licitatio &c. ac *bok*, *hoedus*, *bol*, *turgidus*, *fungosus*; *bot*, *stupidus* & *bot*, *passer piscis* &c. Videamus jam productarum vocalium exempla: EE lene est in *peer*, *pirum*, *smeek*, *supplica*; *leer*, corium pro *leder*; EE acutius in *Heer*, *Dominus*, *wrecks*, *timor* & *time*; *leer*, *doce* vel *doctrina*. OO lene auditur in *doof*, *extinctus*; *kool*, *carbo*, *pruna*; *door*, *per*; *ik roek* olfaciebam: OO acutum, (accedens ad Gallorum AU, quemadmodum *clostrum* pro *claustrum*; *suffoco* a *faucibus*; *colis* pro *caulis* &c. dixerunt Latini) in *doof*, *surdus*; *kool*, *brassica*; *door*, *stultus*; *roek*, *fumus*. Sexcenta imo plus mille ejusmodi vocabula collegit laboriosissimus Ten KATE T. I. a pag. 211. ad 313. Graeci plane eodem modo distinguebant inter E lene, in quod accentus nunquam cadit, in *αἰσθητής*, *medicus*; *αληθές*, *certo*, *vere*; *εμπλῆν*, *plene* &c. atque inter *αἰσθητής*, *sartor*; *αληθές*, *verum*, *certum*; *εμπλῆν*, *enaviga* &c. in quibus E acuitur. De vocali O audiamus Eruditum Isaacum VOSSIIUM de *Viribus Rhythmi*, pag. 43. " Dionysius Halicarnensis in praeclearo isto de collatione verborum libello . . . . . do-
 . . . . . cet differentiam inter voces *ἐὸς*, *εὐός*, *τεός*,
 . . . . . *πός*,

„ π & ς, in quibus licet breves dicantur priores quaelibet syllabae, satis tamen sensibile est temporis discrimen, quod in singulis, ut distincte proferantur, requiritur.” Locus Dionysii exstat περὶ Συνθεσέως Ὀνομάτων, Edit. Sylburg. pag. 13. v. 34. seq. qui & longior est & longiorem explicationem poscit, quam in praesentia nostrum institutum patitur. Hic lenis sive jacens statuimus in ἀρ, ποιμην, ἀγενη, &c. Clarius & fortius in ἑλλην, κρατηρ, εὐφροην, ἀληθες, nam posterius in ἀληθης est debilius pronuntiandum: Porro Ω lenis & languidum in ῥητωρ, τυπτων, ὕδωρ, auditur, sed acutius in Σιμων, Ξενοφων, Σωκρατης &c. Quamobrem sic censeam, (nam de Belgicarum vocum & vocabulorum) sonis hodieque auris delicata judicare potest, non item in linguis mortuis, ut vocantur) paucis explicabo, nempe ubi η aut ω in derivativis abit in ε aut ο, longa illa vocalis debilius leniusque sonare debet, quam in illis, ubi η aut ω in omnibus derivatis manet. Scribimus autem αερ, ποιμεν, ἀγεγε; contra ἑλλην, κρατηρ, εὐφροην, ἀληθης, ἀληθε. Sic ῥητωρ, τυπτων, ὕδατ, contra Σιμων, Ξενοφωντ &c. Et hic Graecos rursus imitatur, namque a Grammaticis jubemur scribere, peren, smeken, heeren, vreezen, leeren, dove kolen, carbones; doove menschen, homines furdi; dooren, stulti; rooken, fumare, wy roken olfaciebamus &c. Vide nostram Praefationem.

VII.

De ipsis Diphthongis conjeceram quaedam in chartas, ubi simul nullas triphthongos tam in Graeca quam in Belgica lingua dari contende-
bam; quae nunc consulto praetermitto, quod ea leuiuscula aliis visum iri metuo. Tantum de nostra Diphthongo OE, quae Graecam OU valet, adjicio, ei apud Graecos eundem sonum fuisse, namque Attici προετθη, προεκειτο, μισοεργον, &c. efferebant per προυτθη, προυκειτο, μισοεργον. Eodem modo apud Latinos *murus* pro *moerus*, *pinio* pro *poenio* invaluit. Similiter conversa dipth. EO contrahebatur in OU, ut: ποιεοντες, αληθεον. επιθεο pro επιθεσο, in ποιουντες, αληθους, επιθου, quae Belgice leguntur h. m. *poioentes*, *aleethoes*, *etithoe*. Angli autem eo per s efferunt, ut *root*, *radix*, legunt ρετ, quomodo Graeci e. g. αιδος contrahunt in αιδους. Tandem notae Accentuum & Apostrophii considerandae essent, sed de accentibus, quantum ad Orthographiam pertinent, in Praefatione egimus; quantum ad Prosodiam, Libro III. occurrent. De apostropho autem alibi sermo erit.

CAPUT

CAPUT TERTIUM.

De Partibus Orationis, & primo de ARTI-
CULO ET NOMINE eorumque
Accidentibus.

I.

Etiam si cum ARISTOTELE cunctas voces ad tres species Ονοματα sc. Πηματα και Συνδεσµους, sive Nomina, Verba & Particulas, re- digere possumus; tamen, ne illas denuo cogamur dividere, cum Grammaticis Graecis οκτο partes Orationis constituemus, 1. αρθρα, articulos; 2. ονομαζια, nomina; 3. αυτωνυµιας, pronomina; 4. ρηματα, verba; 5. μετοχας, participia; 6. επιρρηματα, adverbia; 7. συνδεσµους, conjunctiones; 8. προθεσεις, praepositiones. Ita adverbis ad censentur interjectiones, quas pro nona orationis parte venditant SCHOTTELIUS, MONE & alii: sed auctor *Ideae* L. B. ut octo partium numerum servet, participia verbis adjungit. Nos itaque secundum propositum ordinem docebimus, quibus in rebus *Etymologia* utriusque sermonis congruat: hoc capite de prima & secunda parte, quae separari aegre patiuntur, acturi.

II.

De Articulis observatu dignum est, majores nostros ante quinque aut sex saecula solo definitivo *de* ac *het* usos fuisse, more Graecorum, qui articulum δ ἢ το eodem prorsus modo adhibent, uti *Libro secundo* probaturi sumus. Articulus alter *Een* paulatim in nostram linguam irrepsit, quam observationem debemus diligentissimo *Ten KATE, Tom. I. pag. 354. sqq.* quo lectorem ablegamus. Ceterum de Etymo articuli Graeco-Belgici videndum *Caput VIII*. Alia mihi interim sese offert observatio, nempe Graecos aequae ac Belgas (alios populos jam non curamus) saepe articulum & adjunctum nomen in unam vocem contrahere, e. g. τ'αμα pro τα εμα, ὡ πο-λῳ, pro ὁ απολῳ, ap. *Theocritum*, τ'αργυριον, τ'αλπη, ΗΑΙCΟΠΟC & ΗΑΔΕΛΦΟΙ in *Sigea Inscriptione*, de quibus vocibus pro ὁ Αισωπιῳ & οἱ ἀδελφοί sumtis, videndus Doctiss. CHISHULL pag. 7. & 91. Apud nos *d'arent, d'avont, d'ezel* pro *de arent, de avont, de ezel*, *'t huis, 't myne, 't ampt* pro *het huis, het myne, het ampt*. Sed masculinus aut femininus articulus male a quibusdam ante H apostropho notatur, pejus ante mutam, quo tamen imperitis tabularum & insignium pictoribus nihil usitatus, qui D'HAAS, D'LEEU, D'MOL, scribere amant. Quod si literas edocti essent, suspicari quis possit, eos antiquitatis aemulatores esse, qui

KRUS,

KRUS, **D**ECIMUS, **B**NE, **C**RA scribebant, pro **K**ARUS, **D**ECIMUS, **B**ENE, **C**ERA, quod prima vocalis in literarum nomine latebat, vide **VOSSIIUM** de A. G. p. 73. Immo in Ety-
mis vocum invenimus aliquando, alias etiam gen-
tes peregrinum retinere articulum, ita *obliquus*
ex ὁ πλαγίῳ, *aqua* ex ἡ ὕδα, factum putant.
Pluribus haec persequitur **FR. JUNIUS** in
Gloss. Goth. pag. 63. Sic nostrum *laberdaan*, ex
Gallico *l'aberdan*, & quod vulgo dicitur **L**ILE
pro **L'**ILE *Insulae*, Belg. *Rysel*. An similiter
fluvii **N**IPER & **N**IISTER ex Scythica lin-
gua aut Gothica articulum adsciverint, ut
DNIPER & **D**NIISTER hodie appellantur,
non definio.

I I I.

Quandoquidem articulus generis Nominum in-
dex est, sponte ad **G**ENERA eorum deducor,
quae Belgis & Graecis tria esse, vix operae pre-
tium esset memorare, nisi Hebraei, Galli, Ita-
li &c. duo tantum agnoscerent. Sed quid agno-
scere eos dicam, cum **H. STEPHANUS**
contendat, Gallis non minus genus tertium,
id est, Neutrum, esse quam Graecis. Argu-
menta autem ejus propemodum paria sunt illo-
rum argumentis, qui sex casus statuunt in Grae-
cis. Considerari potius meretur, quod in utra-
que lingua plures quam in alia ulla voces repe-
riantur, duplo genere praeditae. Nos tantum
eas

eas conquiremus, quae utrobique eandem significationem in binis generibus servant.

ὁ και ἡ ακατϙ, *de of het boot*, navigiolum. Germ. *achen*, vet. Belg. *ake*.

ἡ εμπλαστρϙ και το εμπλαστρον, *de ac het pleister vel plaaster*.

ὁ σκολος και το σκοτος. Alam. *die und das finsternisz*, caligo; quae terminatio in *nisz* semper dubium genus facit. Sic inter Belgas pro *het getuigenis* maluit *Vondelius* saepe *de getuigenis* scribere fem. gen.

ὁ και ἡ πρινος, *de eike*, ap. Hoogstr. *masc.* Nyl. *fem.* *ilex*.

ὁ βωλος. Attice ἡ βωλος, *de of het klai*, gleba, ὁ κων, Jon. ἡ κων. *de zuil*, m. & f. ap. *Sewel.* *columna*.

ὁ και ἡ βηξ, *de hoest*, *masc.* & *fem.* *tussis*.

ὁ και ἡ περδιξ, *de of het patrys*, *perdix*.

ὁ και ἡ θιν, *de duin*, *het duin* ap. *Monen*, *colliculus*.

Sequentes pro diverso genere diversa significant:
ὁ ανθρωπος. *de mensch*, Germ. *der mensch*, homo *mas*.

ἡ ανθρωπος, *het vroumensch*, Germ. simpliciter, *das mensch*, homo *femina*.

ὁ και ἡ λιθος, *het edelgesteente*, *gemma*,

ὁ λιθος, *de steen* *masc.* *lapis*.

ὁ αλς, *de & het pekel*, *sal*.

ἡ αλς, *het pekel* *poët.* *mare*,

ὁ και

ὁ καὶ ἡ φυγας, *vluchteling, banneling*, com. gen. profugus & profuga.

ἡ στύραξ, *de storax*, arbor aut gummis quaedam.

ὁ στύραξ *de spits of het spits*, cuspis hastae.

Ita Hoogstratanus habet, sed non videtur animadvertisse Vir alioqui sagacissimus, id discriminis interesse, ut *de spits* fem. g. dicatur *de acie* vel *cuneo* militari *eene heirspits*, (quod compositum in neutro genere nunquam inveniri putem) & *het spits* pro *acie* vel *mucrone* cultri: quamquam eo sensu quoque *de spits* ferri potest, ut *de punt* ac *het punt*, cuspis, mucro.

I I I I.

Non gravabitur, spero, Lector candidus, si paululum deflectens a via, quam intendi, populares moneam, ne hac licentia in generibus abundantur, aut sine delectu omnia adripiant, quae ab uno alterove scriptore singulariter dicuntur. Generalem enim usum spectare oportet, optimum scribendi magistrum, qua in re tutissimus dux DAV. van HOOGSTRATEN, in *Catal. De Generibus Substantivorum*. Praeterea auctoritates Poëtarum saepe suspectae esse debent, quia illis & pictoribus, quos supra notavimus § II. plus licet ad metrum aut rhythmum recte constituendum. Potissimum hic damno pravam usum articuli mascul. *des* loco *der* fem. qui HOOFDIUM,

DIUM, *Joa. DEKKERUM*, BRUNIOSque parentem & filium passim deformat. Videtur autem hic error quodammodo stabilitus a *Societate in Amore florenti*, quae articulum *des Genitivo* in omni genere constanter adscribit. Quamvis autem hanc locutionem, *En ik in plaats des girigheits*, pro *der girigheid*, in Prol. *Aululariae*, HOOFDIO *Warenar* dictae, atque illam, *basterbroer des zons* pro *der zonne* & similes damnam; non tamen damno in quibus genitivus praecedens sequenti nomini ita adhaeret, ut fere unam tantum vocem, omisso accentu, constituat, qualia sunt: *myn moeders zuster*, *de stats waag*, *'s weerelts ondergang*. Consulatur *MONEN* pag. 101. & 286. Simile quid apud Graecos observare licet. Attici enim τῷ ἡμέρα, τῷ χεῖρε, τῷ φύσει, τοῦτω τα τεχνά &c. non semel dixerunt. *Sophocles* in *Oed. Tyr.* v. 1434. Καὶ τοῦ με χρεῖας ὥδε λιπαρεῖς τυχεῖν; Quo refero hoc *Hesiod.* *Erg.* v. 196-198.

Λυκοῖσιν Φαρεσσι καλυψάμενω χροα καλον
Αἰδῶς καὶ Νεμεσις, quomodo ob praecedentia
& sequentia Α ΕΥΦΩΝΙΑΣ ἐνεκα locutus videtur.

V.

Pergimus ad CASUS, quorum Graeci quinque numerant, quot Belgae similiter habent, si recte rem pensitamus, nam sextus utrobique tertio similis est, quod in antiqua Latinorum lingua itidem obtinuit. Quod si quis cum Doctore Parisien-

rificenti, quem Verwey sequitur, in Graecis nominibus sex quoque casus velit admittere, ei quidem non adeo praeferre obloquimur, sed ita aequali jure cum S E R V I O in Romana lingua septem casus numeraremus, aut in nostra tredecim, si diversis casuum usibus ac significationibus singulare nomen tribuere vellemus, qua de re laboriosissimus Ten KATE I. Tom. p. 325. accurate agit.

Terminationes quoque quorundam casuum in Belgico eadem quae in Graeco. (1) Genitivus singularis plurimum exit in S, ut: *της ημερας des daags*, *του ανδρος des mans*, quomodo & apud Latinos: *hominis*, *fructus*, & antiq. *familias*. (2) In eandem literam S desinunt multi nominativi plurales: *ανδρες de mans*, homines. (3) N in fine habent omnes genitivi plurales, qua Graeci qua Belgici: *των μουσαιν & των μουσων der Zanggodinnen*, *τοις ανθρωποις & των ανθρωπων der menschen*, *των Ελλανοιν & των Ελλανοιν der Griechen*, *των πατερων der Vaderen*.

Y I.

Athenienses aliosque loco vocativi plerumque nominandi casum adhibuisse, satis constat, immo Doricus quoque Theocritus habet I. Eid. v. 7. *αδιον ω ποιμαν* & 15. *Ου θεμις ω ποιμαν*, nam illud pro nominativo *ποιμην* dici, persuadet derivatum

ποι-

ποιμενικός, quod occurrit v. 23. ubi alioqui ποιμανικός debuisset dicere. Id. eod. Eid. v. 149. *Θάσαι φίλος ὡς καλὸν οσδεῖ*, *Vide amice, quam suaviter oleat.* Quem Graecismum & Galli imitantur, cum dicunt: *Venez ça; l'homme; Tenez là, femme.* Apud Belgas autem vocativus articulo plane caret: e. g. *Heere, ontferm u myner*, Domine, miserere mei: *Wel vrint, waar van daan?* Unde, amice? Falli autem eos, qui vicissim vocativum pro nominativo usurpari putant, erudite ostendunt Auctores Gallici *Novae Meth. Gr.* Nam Macedonica dialectus in nominat: ποιητα, ἱπποτα, θυεστα, unde Latini habent *poëta, cometa, Thyesta & Thyestes* &c. dicere jubebat pro ποιητης, ἱπποτης, θυεστης. Ne quis mihi objiciat illud Persicum, seu Persianum mavis: *Stemmata quod Tuscorum millefine ducis, Censorem tuum vel quod trabeate salutas*, aut Virgilianum: *quibus Hector ab oris Exspectate venis?* Nam in secunda haec persona dicuntur, quod in prima aut tertia non licet. Itaque quamvis in talibus nominativus possit habere locum, an hinc sequitur, loco nominativi generaliter substitui posse vocativum? Non putem. Conversae theses non semper verae.

V I I.

Ut Belgae casum genitivum non raro per praepositionem subjuncto nomine efferunt, quum dicunt e. g. *de trou van de vrouwen*, fides mulierum,

lierum; de zorg uwer de kinderen, cura liberorum;
 de liefde tot zijn vaderland, amor patrias;
 de kredentheid in goede handlen, bonarum artium
 peturia, &c. ita &c. Graecis idem usitatum est:
Anacr. Od. XXXXIII. ἀπα μὴδ' ὅτι βλάπτειν
 quod *Barnesius* vertit: de nihilo quidquam lae-
 dens, malim: nullius rem laedens, nocens. *Isocr.*
Ἑλέν. Εὐκωμ. pag. m. 496. ἀλλ' ἀνεμεινον τῇ τε
τῆς παιδὸς ἡλικίαν, καὶ τοῦ χρόνου τοῦ πατρὸς τῆς
Πυθίας, nam illi & aetatem puellae & oraculum
Delphicum (Apollinis) expectabant. Sic citatum
 inuenio, nescio cuius: εὐτυχία περὶ τῶν βίων, in-
 felicitas vitae. *Lucian. Nigr. p. m. 23. πινυκίον*
τι τῶν ἀπὸ γεωμετρίας σχημάτων καὶ ἀγεγραμ-
μενόν, tabella quaedam geometricis (geometriae)
figuris conscripta. Non sum tamen nescius, Vi-
 rum Clarissimum in *Lectt. Lucian.* mutata pau-
 lulum lectione huic locum aliter construxisse,
 quae crisis digna est ut a Lectore propius exami-
 netur. τρία εὐκωμια καὶ ὕμνων καλλίστα, *Demosth.*
 pro simplici ὕμνων, ut supra *Ἑλένης εὐκωμίων.* Sic
 Rever. *ELSNERUS* in *Obsev. ad N. T.*
I. T. το κατὰ Ματθαίον Εὐαγγέλιον, explicari
 posse autumat *Euangelium Matthaei*, quemad-
 modum *Polyb. L. III. c. 6. p. 225. αἱ κατ' Ἀννι-*
βαν πράξεις res gestae Annibalis vocentur. *Ap. S.*
Matth. XV. ε. δι' ἀπο Γερουσιῶν γραμματεῖς
Scribae Hierosolymitani s. ab Hierosolymis Vener.
WOLFIUS in Cur. Philol. explicat secundum
Raphaeum, ut subaudiendum non sit εὐκωμτες
 D cum

eum *Erasmo & Beza* &c. Ap. Livium similiter ad vulgus, in vulgus pro vulgi legere memini. Adde *Φρασεις* Graeco & Latino-Belgicas vocc. απο, ab & de, & si tanti est, TUINMANNI Tom. II. Proverbior. p. 243. 244.

V I I I.

Discrimen NUMERORUM, quod Nominibus Graecanicis cum Belgicis intercedit, (cum *Dualis* pro tertio Numero apud Graecos vulgo habeatur) haud ita magnum est, ut prima specie quis suspicari possit. Prorsus enim ab iis sto, qui Dualem pro Dialecto Attica seu variante pluralis numeri terminatione habent, quoniam vix ulla horum numerorum differentia est apud probatos L. Gr. auctores. Cujus rei exempla aliquot proferre libet, partim ab aliis Grammaticis, partim a me congesta. (i) Pro duali est pluralis in his (ut LXX Interpretes taceam, & NOVI FOEDERIS scriptores, qui ne semel quidem duali numero sunt usi, ut WELLERUS ait) *Herod. Clio C. 9. εγω γαρ σε ες το οικημα, εν τω κοιμωμεθα.* (scil. Candaules cum uxore) *Θησω. Pindar. Pyth. IV. pag. m. 357. πεμπε δ' Ερμας χρυσοραπισ διδυμης υιους επ' ατρυτον πονον, τον μεν Εχιονα, κεχλαδοντας ηβα, τον δ' Ερυτον ταχεως δ' αμφι Παγγαιου θεμεθλα ναιεταονηες εβαν &c. Alcman, Καστωρ τε πωλων ταχεων δημητηρες ιπποται σοφοι και Πολυδευκης κωδνος.*
Plura

Plura alia suggeret BUDAEUS *Comment. L. G.* p. m. 953. sq. Addi possunt exempla bina Homeri ap. *Herodot.* p. m. 550. *Aeschin. contra Ctesiph.* p. m. 278. Β. τούτων ὑμῖν αὐτὸν Δημοσθένην καὶ Κτησιφῶντα μαρτυράς παρεξομαι. *Id. C.* καὶ περὶ τούτου Δημοσθένης μὲν καὶ Κτησιφῶν πρὸν ποιήσονται λόγον. *Demosth. de Corona* pag. m. 315. Α. ὅτι τῆς ἡμετέρας ἐχθρας ἡμᾶς ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν δικαίον ἦν τὸν ἐξετάσμον ποιέσθαι· οὐ το μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζέσθαι παραλείπειν, ἕτερω δ' ὅτω κακὸν τι δώσομεν ζητεῖν. *Quorum loco alii nunc scribere juberent: ὅτι τῆς νωίτερας ἐχθρας νῶ ἐπὶ νῶν αὐτοῖν δεσ. οὐ το μὲν πρὸς ἀλλήλων δεσ. Euripid. ἀμφῶ δ' ἅμ' ἐξεπνεύσαν ἀθλίον βίον. Lysianus Timone, ἀμφῶ εὐλογα. Isocr. δύο ποταμοὶ καίρους τοῦ λεγεῖν. Homer. δύο νύκτας δύο τ' ἡμέρας. Luc. Prometh. p. m. 105. C. ἀλλ' ὑμεῖς γούνη, ὦ Ἡφαιστε καὶ Ἑρμῇ, κατελεήσατέ με παρὰ τὴν ἀξίαν δυστυχούντα. p. 107. E. ἀμφῶ δὲ τέχνιται καὶ εἰπεῖν δέκιοι εὐχάστε εἶναι. Aristoph. Βατραχ. v. 177. εἰ μὴ κἀλάθησιν δύο δραχμας.*

(2) Dualia quoque pluralibus, cum de duobus sermo est, miscentur in his: *Herodot. Clio C. XI.* Νυν τοι δύοιν ὁδοῖν παρεούσεων. *Homer. Iliad. A. 135. sq.*

Εἰ νῶϊ ζῶσους πεπυθοῖτ' ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.

Ὡς τῶγε κλαίουτε προσαιδῆτην βασιλῆα

Μειλιχίοις ἐπέεσσιν ἀμειλικτὸν δ' ὅπ' ἀκούσαν.

Et non est ἀντιπαρθεῖς ἰδιόθετος διὰς ἑαυτὸν &c.
Aristot. & ἀντιπαρθεῖς ἰδιόθετος. *Lucian.* Prometh. p.
 147. Ε. οὐδὲ καὶ τὸ ἔργον καὶ ἡ φησίονε, καὶ τὴν
 καλὴν ἐννοεῖται δοκεῖ, διὰ τὸν καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν.

(3) Dualis est pro plurali ap. *Hom.* *Iliad.*
 A. 59. Ἀτρεΐδην δὲ καὶ καὶ πάλιν ἀντιπαρθεῖς ἰδιόθετος
 Ἀψ. ἀντιπαρθεῖς. *Pindar.* 2. *Olymp.* p. m. 60.
 Ἰδὲ καὶ λαβὼν Πάριον ἀντιπαρθεῖς ἰδιόθετος, Ἀ-
 τρεΐδην γὰρ ἑαυτὸν, ad q. 1. *Scholastes* τὸ δὲ γὰρ ἑαυ-
 τὸν, καὶ καὶ qui vicissim a **GRETSERO** va-
 pulat, quem vide in *Syntaxi* I. Gr. pag. 5. 6.
 ubi ex *Homero* adducit: *Iliad.* A. 452. 453.
 εἰς δ' ἔτε χειμαρροὶ ποταμοὶ, καὶ οὐρανὸς ἑαυτὸν,
 Ἐς μισγαρχεῖαν ἀντιπαρθεῖς ἰδιόθετος ἑαυτὸν, &c.
 Il. A. 138. quod tamen hic non satis quadrat.
 Quid quod ἀντιπαρθεῖς & ἀντιπαρθεῖς *Oratoribus* &
Poëtis pro εἰς & ὑπὲρ εἰς in usum sunt?

Sed satis de his. Dualem autem numerum qui
 statuerunt apud Latinos in scribere, legere, ex-
 ploduntur a *Quintiliano* *Instit. Orat.* I. Cap. V.
 pag. m. 63. & a *Servio* ad *Virgil. Aen.* II. 1.
Conticuere omnes. Maneat ergo illa veritas, an-
 tiquis temporibus discrimen inter Graecorum Bel-
 garumque linguam aut nullum aut perexiguum
 fuisse, nam, si dialectus est ille dualis, necesse
 & sponte sequitur, priscos Graecos tam igno-
 rasse.

VIII.

Pergimus ad DECLINATIONEM nominum, ubi primo occurrit, dari etiam in Belgica lingua Declinationes contractas, quae quintam Graecorum aemulantur. Contrahimus enim vader, moeder; vadem, Goden, srydigheden, doeden &c. in Vaar, moer, boom, Goon, srydigheen, doon; sicut Graeci κειρατος in κειρας, κειρατων in κειρων. deinde multa nomina in utroque sermone a communi declinandi regula discedere seu anomala esse; tertio multa utrobique haberi Indeclinabilia. Paucis haec singula explanabimus, quoniam plurima jam a Grammaticis utriusque linguae sunt praecepta:

1. Quaedam duplici declinatione gaudent: ὁ υἱος, υἱος, τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ, & ὁ υἱός, τοῦ υἱός, ὁ ἦρωας, τοῦ ἥρωος vel ἥρω. De tyt, des tyt & der tyt; ita multa neutra apud nos dativum bifarium formant: e. g. het kint, vel den kinde; het volk, vel den volke; het bloet, vel den bloede.

2. Quaedam varie formant pluralem: προβατα καὶ προβάτια, τοὺς προβάτους καὶ προβάτοι; Kalzen & Kalveren; bladen, blaas, bladeren, blaren a singulari blat, folium; zoons & zonen; Mans & mannen, aliquo tamen discrimine, nam mans nobis significat viros aut maritos, respectu sexus: sed mannen honorificum vocabulum est, uti e. g. Graecam aut Hellenisticam phrasin ανδρες καὶ ανδρες. Bilingualium interpretes reddiderunt per

Mannen broeders, & ita *Krygsmannen* (quod in Belgica Grammat. Monenii p. 80. occurrit) dicuntur milites, non *Krygsmans*, pro quo tamen usitatus est *Krygsluiden*.

3. Alia ἀνωμαλῶς faciunt numerum pluralem, ὁ καὶ ἡ ταῖταρος, τὰ ταῖταρα: *lit*, membrum; *leden*; *smit*, *smeden*, *faber*; *boosheit*, malitia, *boosheden*; *schip*, navis, *schepen*.

4. Alia rursus plurali carent, quem aliunde mutuuntur. Sic Graecum ἄλς & Belg. *pekel* pro mari singularia sunt, ac pluralem adsciscunt a θαλασσα, *de zee*, *het meir*. At ἡπαρ, quod Joanni Verwey aliisque singulare tantum est, invenio a LXX. Genes. xxxviii: 6. plurali praeditum, τὰ ἡπάλα μου: nostrum autem *lever* pluraliter efferri posse vix crederim; similiter graecum δεμας belgicumque *lyf* pluralem non habent, σωμα autem & *lichaam*, habent. *Stat* urbs, facit *steden* a *stede* aut *stee* locus, quod eo sensu plurali caret; ut & *borst* pro pectore, sed idem *borst* pro *mamma* aut pro *juvene* facit *borsten*. Plane ut ap. Theocr. Idyll. III. v. 48. ἀτερ μασθοιο (pro μαζου) exponendum est a pectore, cum plurale μαζοι solum ubera vel *mammas* significat. *Bedrock* fraus plurali quidem caret, sed tum dicimus *bedrigeryen* ab usitato *bedrigery*, fallacia.

5. Contra quaedam pluralia singularem ab aliis nominibus capiunt, ἀτῖα & nostrum *ettelyke a tis*, *eenig*; τὰ ἐπιτιμια *poena merita*; τὰ ἀλφίτα pro

pro *viſtu* ſumtum ; *Luiden* & *liden* (homines) in ſingulari habet vel *man* vel *menſch* ; *landeryen* ab obſoleto *landery* ſingulariter dicitur *lant* , rus.

6. Multa ut Graecis (videatur praeter Grammaticos ſummus SALMASIUS *de Helleniſtica* p. 390.) ita Belgis indeclinabilia ſunt, & praeterea, in eo congruunt, quod neutri voces peregrinas inflectant, ut ex omnibus Veteris Novique Foederis libris, tam Graecis quam Belgicis Lectori adparere poteſt. In N. T. noſtri quidem interpretes nomnunquam nomina propria per Latinorum caſus extulerunt ; ſed id imitandum non eſt, neque hodie Oratores ſacri, meliora a FRANCIO in *Praef. ad G. N. Orat.* p. 29. ſq. & NYLOE in *Iſag. ad L. B.* p. 81. ſq. edocti, id imitantur.

X.

Postremo loco de ADJECTIVORUM *Motione & Comparatione* agendum. De *maſculino* eorum genere obſervo, accuſativum Graecis ac Belgis plerumque deſinere in N, ut *αγαθον* *goeden* ; *μεγαν*, *grooten* ; *βαθον*, *dipen* &c. De *feminino*, illud ſaepiſſime in E terminari, *αγαθη*, *goede* ; *μεγαλη*, *grootte* ; *βαθυατη*, *diipſte* : quam quoque gloriam Galli obtinent, cum dicunt *bonne*, *grande*, *profonde*. De *Neutro*, illius indicem ſemper eſſe το vel τ', apud nos *het* vel 't ; nec non quartum caſum utrobique primo ſeu nominativo ſimilem eſſe.

XI.

XI.

De *Comparatione Affectivorum* pluribus persequemur, quod primo capite **BOXHORNIUM** vidimus adnotasse. Similis autem locus est apud Auctorem **IDEAE** L. B. pag. 24.

„Comparativi characteristica est paragoge literae *r*: *wreede*, saevus; *wreeder*, saevior: Superlativi paragoge syllabae *ste*: *wreede*, saevus; *wreedeſte*, saevissimus, pro quo vulgo per syncopem *wreetſte*. Populi Septentrionales, quibus nostram linguam debemus quodammodo, mutari fuerint illud forte a Graecis, ut *κρατερος*, *κρατιστος*.” In Latinorum comparativis quoque *r*, in superlativis *ſſ* reperitur. Certe ejusdem originis esse *αγαθος* & *goet*, *βελτερος* & *beter*, *βελτιστος* & *beste*, quis infitiabitur? Sed & gradus suos *αναλογως* facit; *αγαθωτερος* *gaeder*, & *αγαθωτατος*, *goetſte*, quod vulgo per syncopen effertur *goeſte*, de qua postea: Prius neque Stephano neque aliis (quod sciam) observatum, inveni apud *Greg. Nazianz.* Orat. *περι Φιλοπρωχτας*, quod secutus **FRANCIUS** p. 75. dixit: *gaeder zyn don GOD zelve*? posterius ex *Iosepho* citant Grammatici, & ex *Synesio* **STEPHANUS** in *Thesouro*, postquam *Eustathium* & *Aelium Dionysium* negasse observavit, *αγαθος* comparari posse, *Francius* similiter pag. 21. de *goetſte*, de *menſchliwanteſte* habet.

Solent

Solent quoque Grammatici comparativum κακω-
τερος negligere, quem tamen *Stephanus* ex HO-
MERI *Od.* Ο & Φ adtulit. Addimus *Iliad.*
T. 321. 8 μὲν γὰρ τι κακωτερον αλλο παθοιμε,
& X. 106 μηποτε τις ειπησι κακωτερος αλλος
εμειο, & THEOCR. *Eid.* V. 52. ται παροι
τιν οσδοντι κακωτερον η τυ περ οσδεις. Denique
ut Graeci δ. omittunt. in ραίων & ραϊστος vel ρα-
στος, pro ραδιων & ραδιστος a ραδιος facilis, ita
Hollandi *goeste*, *vermaarste*, *volmaakste*, *laaste*
vel *leste* solent dicere pro *goetste*, *vermaartste*,
volmaaktste, *laatste*.

CAPUT QUARTUM.

*Quae sit convenientia ambarum linguarum in
Verbis & Participiis, edocet.*

I.

Hoc Caput de *VERBIS & PARTICIPIIS*
inscripsimus, quia *Pronomina* in eum locum
reservamus, cum ad *Syntaxin* Libr. II. pervene-
rimus. Interim hoc unum adferam, quod me-
morabile mihi videtur, scil. Pronominum pri-
mitivorum declinationem in utroque sermone &
plerisque aliis esse anomalam, v. g. εγω, *ik*, *ego*,
εμου, μου, *myns*, *myner*. mei; εμοι, μοι, *my*,
E mihi;

mihi; *εμε, με, my, me, me*; &c. Sed derivatorum declinatio fere regulam sequitur:

εμῶ, myn, meus; *εμῆ, myne*, mea; *εμου, myn*, meum:

εμου, myns, mei; *εμῆς, myner*, meae; *εμου, myns*, mei.

εμῶ, mynen, meo; *εμῆ, myne, myner*, meae; *εμῶ, myn, mynen*, meo.

εμου, mynen, myn', meum; *εμῆν, myne*, meam; *εμου, myn*, meum.

εμε, myn, mi; *εμῆ; myne*, mea; *εμου, myn*, meum, cetera.

II.

Quamquam Belgica lingua peculiari Verborum *Mediorum* forma destituitur, illorumque adeo consideratio non videtur hujus loci esse, tamen, quum vis & usus eorum (cujus rei notitiam pleniorē LUD. KUSTERI diligentiae debemus) ex nostro sermone & Latino aptissime potest illustrari, pauca de iis commentabimur. Principio genus *Mediorum* cum Hebraea conjugatione *Hithpabel* dicta comparem, quae reciproca atque tum in usu est, cum quis sibi quid facit aut fieri curat: deinde verba Latina *mutuari*, *fenerari*, *stipulari*, *pacisci*, *testari*, item quae in activa forma capiuntur passivè, ut *tondere*, *mutare*, *continuarè*, *vertere* &c. putem pro Mediis haberi posse: e. g. *mutuor* valet, *mutuum mihi peto*; *feneror*, *fenus mihi paciscor*; *stipulor* & *paciscor*

scor, *promitti mihi curo*; testor, *testem me do*, vel *testem mihi facio*, & ita in aliis: tertium est, nos Graecorum Media, Latinorumque Depo-
nentia (: quae fortasse omnia antiquis tempori-
bus *Communia* & sic Media fuere: in qua opinio-
ne me confirmat ingens talium verborum nume-
rus ab Eruditiss. VÖSSIO de *Analogia* L. III.
Cap. V. VI. VII. collectus:) vel una voce, vel
pluribus cum reciproca significatione, exprimere.
v. c. ἐργάζεσθαι, operari, *werken, zich aan 't
werk zetten* vel *zich bezig houden*; πορεύεσθαι,
proficisci, *verreizen, zich op reis begeven*; κεί-
ρεσθαι, tondere, tonderi, *geschoren worden,
zich laten af doen scheren*; ἀντιτάσσεσθαι adver-
sari *tegenstaan, zich tegenkanten*; προσφερεσθαι
σῖτον, vesci cibo, *eten, spyze tot zich nemen*,
dum active προσφέρειν σῖτον significat cibum prae-
bere, *spyze toereiken*; ποιεῖσθαι εἰρήνην, placari,
pacem (sibi) cum quo facere, *zich verzoenen,
vrede met imant maken*, at activum ποιεῖν εἰρήνην
proprie vertendum est, *alios placare, pacem
conciliare, andere verzoenen, vrede maken tus-
schen partyen* &c.

III.

Saepenumero tamen Graeci pro Medio vel
Passivo habent Activum, addito interdum pro-
nomine reciproco, ac tum noster sermo, in quo
perquam multa Verba & active & neutraliter
usurpari possunt, plane congruit. Exemplis res

E 2

fiet

fiet clarior: τελευτᾶν finire eindigen, ληγεῖν, de-
finere, οφθαλμεῖν; ἀρχεῖν, incipere, beginnen;
πληθύνειν, multiplicare, vermeerterigvuldigen; πλη-
θύνοντων τῶν μαθητῶν, als de discipelen vermeer-
terigvuldigen: Pindar. Olymp. VII. p. m. 138.
ἐτελευτάσαν δὲ λόγων κορυφαί. Euripid. Electr.
v. 1034. καὶ νυμφαὶ δύο ἐν τοῖς αὐτοῖσι δωμασὶ
κατειχόμεναι. *Wij twee bruits onthielden ons in het
zelfde huis.* ἐκ τῆς πληγῆς ἀναφερῶν Plato, van
de wonde opkomende, zich herstellende; Anacr.
Od. III. ἐπὶ μύρσιναις τερεῖναις στορεσας θελῶ
προπίνειν. S. Luc. V. 36. καὶ τὸ καινὸν σχίζει, ἐν τῇ
νιῶντι σκευρτ los, vel σκευρτ zich af. Lucian,
Halc. init. τις ἡ φωνὴ προσεβαλεν ἡμῖν; Anton,
Liberal. c. II. Γοργὴν καὶ Δηϊανειρὰν Φασιν κατ'
εὐμενεῖαν Διονυσίου μὴ μεταβαλεῖν, dat ze niit ver-
anderden, pro verandert of herschept werden,
atque sic in aliis locis, vide MUNKERUM ad
C. XXXVII. p. m. 294.

Plura in phrasibus Graeco-Belgicis occurrent,
cum iis quae ex VIGERI Cap. V. Sect. I. ad
nostrum institutum faciunt. Pronomen recipro-
cum additur in his: Joh. II: 24. Ὁ Ἰησοῦς οὐκ
ἐπιστευσεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, *JESUS betrouwde zich
hun niit.* Demosth. de Corona: καὶ ἐδωκ' ἐμαυ-
τὸν ὑμῖν ἀπλῶς εἰς τοὺς περιεσηκότας τῇ τολεῖ
κινδύνους, *Ik heb my enkel voor ul. in het gevaar
begeven, dat onze stat omsingelde.* Plato in Dio-
nyf. νῦν δὲ μέγας ἐγώ εἰμι, ἐμαυτὸν παρεχὼν τῷ
ἐμῷ λόγῳ ἐπομένον, *maar nu ben ik een groot man,
daar*

daar ik my betoone myne woorden naar te komen.
 Lucian. Somn. p. 10. ἀλλ' αἰτιμότερον ποιῶν σεαυ-
 τον λῶων, *gy verontwaardigt u al te zeer.* Vi-
 tandi autem sunt soloecismi, cujusmodi duos a LU-
 CIANO in *Soloecista* notatos adducam. pag. m.
 980. A. αἰτ Λυκινὸς καμὲ τοῖνυν εἰσὶν τότε, ὅταν
 τι τῶν παιδῶν γένῃ, τῶν τὰς τιτθὰς θηλαζόντων.
 ἢ εἰ οὐ νῦν εὔκως σολοικίζοντα με, οὐδὲ αὐξάνοντα
 παιδία σολοικισμόν ποιήσει τῷ μηδὲν εἰδοτι; Et p.
 984. A. Λυκ. καὶ πῶς φης οὐ δυνήσεσθαι; ἢ γὰρ
 θυρὰ σχεδὸν ἀνεῴχε σοι τῆς γνωρίσεως αὐτῶν. Σολ.
 εἶπε τοῖνυν. Λυκ. ἀλλὰ εἶπον. Σολ. οὐδὲν γέ ὥστε
 ἐμὲ μάθειν. Λυκ. οὐ γὰρ ἐμάθες τὸ ἀνεῴχεν; (Med.
 pro passivo ἀνεῴχεται) Ceterum vide Summi
 GRAEVII utilissimas ad hunc *Luciani* Dialo-
 gum observationes pag. 734, 753. & alibi.

Communia insuper verba sunt apud Belgas,
gewennen, adsuafacere & adsuescere: *HOOF-*
DIUS in vita Henrici Magni p. 5-6. *Des geewen-*
de zyn gemoet . . . met luttel te vrede te zyn;
verzwakken, debilitare, debilem fieri; *verzwaren*,
βαρυνω, *βαρυνθω* gravare, ingravescere; *bederven*,
αποφθινω seu *αποφθινθω*, corrumpi & corrup-
 pere. Similia sunt *verergeren*, *verslimmeren* dete-
 riorem facere vel fieri, *verbeteren* corrigere &
 corrigi, *breken* frangere & frangi, *stooten* προσ-
 κτώ offendendo act. & absol. *paren* conjugo, *barb.*
combino, & conjugor. *varen*, *ryden*, *veho* vel
vehor, & multa alia, quae praeteritum duplex
 E 3 habent,

habent, sc. in act. significatione *ik heb gewent*, *ik heb verzwakt* &c. in absoluta *ik ben gewent*, *ik ben verzwakt*; excipe unum *stooten*, quod in praeterito activo & neutro semper *ik hebbe* postulat.

Communia quoque sunt verba sensuum pleraque apud Belgas, multa autem apud Graecos, id quod singularem eorum συμφωνία confirmat: βλέπειν *ziin* & Lat. spectare pro *videre* & *videri*; *smaken* gustare & *sapere*, ut Graecum ἐκχυμίζω exponi video *exsugere*, *evaporare*, *saporibus perfrui*; αἶνειν *branden* ardere vel urere; καὶαδύειν *verdrinken* submergere & submergi; *ruikēn*, *riken* οσφραίνεσθαι olere & olfacere; *klinken* φεγγόμου sonare & sonum facere; ad Graecas phrasas adde *αἰκω*, *κλυω* quae & active & absolute Latinis redduntur per *audio*, de quo Vechnerus: ad Belgicas *spelen*, ut: *de kinderen spelen* pueri ludunt, *eene fleuit* vel *op eene fleuit spelen* ludere tibia, *een spel spelen* ludere lusum, *het orgel speelt* organum pneumaticum pulsatur, auditur. Idem in participiis quibusdam evenit: *Thucyd. I. της γὰρ ἐμπορίας οὐκ ούσης, οὐδ' ἐπιμιγνόντες ἀλλήλοις*. Et sic *άλους* semper passive exponendum, quod tamen in ceteris modis quoque locum habet, vide Perizonium ad Aeliani L. XI. c. 6. Ita nos: *blazende instrumenten* pro *di geblazen worden*; *brekende waar*, merx aut res fragilis.

I I I I.

E contrario nonnumquam pro activo aut medio Graeci utuntur passivo, sed tantum in perfectis & aoristis primis, rarius secundis, ut *Deuteron. XX: 7.* τις ὁ ἄνθρωπος, ὅστις μεμνηστέυλαι γυναῖκα; *Actor. XIII: 47.* ὅσω γὰρ ἐνέειπαι ἡμῖν ὁ Κύριος. *Ib. XVIII: 19.* αὐτοὺς δὲ - - - διέλεχθη τοῖς Ἰουδαίοις. *Lucian. T. I. p. 123. D.* ἀλλὰ καὶ καίνον ἄλλο τι δεινὸν (ἢ Ἡρᾶ) ἐπιμεμνησάνηαι τῇ κακοδαίμονι. *Caunii ad Brut. Epist. XXIII.* οὐδὲ γὰρ εἰκὸς τοῖς ἡμᾶς πεπλάσθαι τὴν πρὸς σε Φίλιαν. *Chrysost. Tom. VI. adv. Judaeos:* Πῶς οὖν ἀπεστράφη ὑμᾶς ὁ Θεός. *Divus Paul. 2. ad Tim. IV: 7.* Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἡγωνίσαι. Talia adhuc sunt πεπορευμαι *Exod. V: 22.* ἐμνησθῃ *Exod. II: 24.* προσκεκλήαι *Exod. IV: 18.* & sexcenta alia. Jam vero apud Belgas idem obtinet in Verbis Neutris *gaan*, ire; *zyn esse*; *komen*, venire; *vallen*, cadere; *blyven*, manere; *vluchten*, fugere; *gebeuren*, accidere; *gelukken*, succedere, &c. Dicendum enim est in perfecto & plusquamperfecto, *ik ben*, *ik was gegaan*, *geweest*, *gevallen*, *gekomen*, *gebleven*, *gevlucht*; 't is *gebeurt*, 't was *gelukt*, &c. Verbum autem substantivum saepe iteratur, uti cum dicimus: *hy zou u verschenen zyn geweest*, apparuisset tibi: *dat al het oude van di Jafetsche sprake niit t'eenemaal te leur is geraakt geweest*, ap. Ten Kate,

T.

T. I. p. 25. m. Sic pro illo *Hoofdii* in Vita Henrici pag. 31. *Men was gemeent* (i. e. *men meende*, censuerant) dici possit: *men was gemeent geweest*. Cavendum & hic a Soloecismis, qui vulgo admittuntur in his: *ik heb geweest*, *ik hadde gevallen*, *'t heeft gelukt* & in aliis.

V.

Veniamus ad TEMPORA Verborum. Quodnam autem discrimen sit inter futura prima, secunda & tertia, inter aoristos primos & secundos atque praeterita Graecanicae linguae, nullus adhuc data opera, quod sciam, demonstravit. Licet ego quosdam de iis in Graeca, Latina, Germanica, Gallica lingua comparationes instituerim, tamen immaturior est fetus, quam ut in lucem prodire possit. Interim ut quasi per transennam Lectori adpareat, quemadmodum Belga diversa illa tempora valeat exprimere, Graece ea & Belgice adponam: *τυπῶ*, *ik sla*; *τυπῶν εἰμι*, *ik ben slaande*; *ετυπῶν*, *ik sloeg*; *ἦν τυπῶν*, *ik was slaande*; *ἐτύπην*, *ik heb geslagen*; *ἐτύπον*, *ik had geslagen*; *τέτυπα*, *ik heb geslagen gehad*; *ετέτυπον*, *ik had geslagen gehad*; *τυψω*, *τυπω*, *ik zal slaan*, *ik wil slaan*. *τυπῶμαι*, *ik worde geslagen*; *ετυπῶμαι*, *ik wert geslagen*; *ετύπην*, *ik ben geslagen*; *ετύπην*, *ik was geslagen*; *τέτυμμαι*, *ik ben geslagen geworden*; *τέτυμμενος εἰμι*, *ik ben geslagen geweest*; *τέτυμμενος ἦν*,

ην, ik was geslagen geweest; τυφθησομαι, τυπησομαι, ik zal geslagen worden, ik wil geslagen worden; τετυψομαι, ik sta geslagen te worden. De differentiis horum temporum apud Belgas agit L. Ten KATE, Tom. I. Dial. XIV. p. 511. sqq.

V I.

Si *formationem* temporum spectemus, tria cognationis nostrarum linguarum indicia se prodeunt, *primo* in permutandis vocalibus ac diphthongis, *secundo* in variandis consonantibus, *tertio* in geminis literis praesentis, quarum unam alia tempora rejiciunt. Paucissimis haec declaratum imus, nam satis superque de his Grammatici utriusque gentis:

(1) Λειπω ik verlate, λελοιπα ik verliit, ελπομεν wy verliten; λεγω ik spreke, λελογα ik sprak vel ik heb gesproken; εχω ik hebbe, ερχον ik had, εσχηκα ik heb gehad; σπειρω ik zaie, εσπαρκα ik heb gezaait; βαλλω ik werpe, βεβληκα, βεβολα ik heb geworpen, ik wiirp; εικαζω ik vergelyke, ημαζον ik vergeleek. Sed de augmentis postea.

(2) Quam varias literae ejusdem organi ανηρεσεις in Graecis conjugationibus patiantur, e. g. β π πτ ψ φ, item γ κ κτ ξ χ, nec non δ τ θ σ ζ ξ &c. actum foret agere. Simile verbis nostris accidit, g enim, k & ch, k & kw; p, f
F &c

& *ch*, *f*, *w* & *v*, *z* & *s*, &c. inter se facile permutantur. *Ik zach* videbam; *wy zagen* videbamus; *zoeken* quaerere, *gezocht* quaesitus; *Ik ligge* jaceo, *ik lach* jacebam, in part. *gelegen*; *brenge* ferre, *gebracht*; *denken* cogitare in partic. *habet gedacht*; *komen* venire, *hy kwam* veniebat; *verkoopen* vendere, *verkocht* & *verkocht* venditus; *verknocht* conjunctus, ab obsoleto *verknopen* colligare; *leven* vivere, *ik leefde* vivebam; *verwen* tingere, *inficere*, *geverft* tinctus; *azen* escam quaerere, *ik aafde* imperf. &c.

(3) Sequentem observationem celeberrimo STEPHANO debemus, qui de *Conformit. L. G. & Gr. III. Cap. p. 48.* sic loquitur, me interprete: "Graeci in praesenti tempore dicunt
 „ μεταβαλλω & μετεβαλον in aoristo. Similiter
 „ nos in praes. dicimus *j'appelle* voco, in praeter.
 „ *j'ai appelle* vocavi. *Où allez vous?* quo abis?
 „ *sed je suis allé* abi. *J'échappe* effugio, *je suis*
 „ *échappé* effugi. *Je frappe* percutio, *je suis*
 „ *frapé* percussus sum." Haec ille. At certe
 nostram geminae literae in unam mutandae rationem prae Gallica similiorem immo Graecae simillimam & parem esse, exempla probabant, paucis ex erudito sermone praemisissis: *ψαλλω*, aor. *εψαλα*, *εψηλα*. *αγγελλω*, aor. *ηγγειλα*, *ηγγειλον*, perf. m. *ηγγελα*. *πλαττω*, aor. I. *επλαττα* &c. His Belgica subijciam: *Ik schiep* creo, *hy schiep* creabat, in pl. *schipen*. *Ik bidde*
 pre-

precor, *wy baden* precabamur, *gebeden* precatus. *Ik valle* cado, *ik viil* cadebam, in pl. *vilen*, quod verbum simul ejusdem originis est cujus βαλλω. *Ik ligge, gelegen.* *Heffen* tollere, *geheven.* *Zitten* sedere, *gezeten* &c.

V I I.

AUGMENTA rursus, quae perfectis praefigi solent, communem nostrorum populorum sermonem multis modis adstruunt. (I) Quemadmodum Graeci primam praesentis consonam inserto εψιλῷ repetunt, ut a γαμew fiat γεγαμηκα, a γραπῶ, γεγραφα, a κλεπῶ, κελλοφα, a ποιew, πεποηκα, (id quod prisca Latini fuerunt imitati, cum dixerunt: *cecidī, fefelli, steti, dedi, memordi, tetondi, tetuli* &c.) sic nos syllabam ge omnibus verbis, quae augmentum ferunt, adponimus: *Gaan* ire facit *gegaan*; *loopen* currere, *geloopen*; *struikelen* labare, *gestruikelt*; *kussen* osculari, *gekust*; *slaan* verberare, *geslagen*; *schryven* scribere, *geschreven*. (II) Docet Eustathius Atticos a fronte aliquando priorem consonantem abieciisse, & pronuntiasse: εφθακε, εχαλκευται, εβλαμμαι, εκρυφα, εκτημαι &c. Jam mihi vide quaeso, quam mire hoc imitentur Belgae; solent enim dicere (non scribere, nisi quum familiarem sermonem in Comoediis exprimere fatagunt) *ik ben 'er eweest, ik heb 't ekoft*. Se-

quentia sunt *Hoofdii* in Aulularia Plauti belgice converſa: *annenomen* pro *aangenomen*; *Je hebt een doosjen* evonden; *'t is niit kwalyk* ejout; *ik hebt rains* evongen, pro *ik heb het zuiver* gevonden. (III) Integrum aliquando augmentum negligitur, praecipue Poëtis, βλησθαι, δεχθαι, αναλωσα, μνωτο, λυτο pro βεβλησθαι, δεδεχθαι, ανηλωσα, μεμνωτο, ελελυτο &c. *Hy heeft zich mistelt* pro *misgetelt*, *doorziin* pro *doorgeziin* &c. Sic *ombelst* dicimus pro antiquato *geombelst*. Sic *komen*, *gaan* est pro *gekomen*, *gegaan* in his: *Hy is komen* *zyn*, *wy zyn gaan* *hooren*, nisi pro infinitivo habenda sunt, ut cum dicimus: *Ik heb 't hem zyn doen*, *wy hebben u hooren zeggen*, *zy had zulx niit moeten doen*, qualia Alamannis quoque in usu sunt, qui praeterea saepius quam Belgae augmentum abjiciunt, praesertim in Carmine.

VIII.

Composita (IIII) cum nominibus tam nobis quam Graecis augmentum a fronte gerunt: φιλοσοφω, πεφιλοσοφηκα, *ik filozofere*, *ik heb gefilozofeert*. Sic *muilbanden* in perfecto facit *ik heb gemuilbandt*; *blintbokken*, *geblinthokt*; *kielhalen*, *gekielhaalt*; *dootverwen*, *gedootverft*, sed *dootslaan*, *dootgeſlagen*, (V) Cum praepositione juncta in medio augentur: προσκεκνηκα, *ik heb aangebeden*; συγκακησαμεν, *wy hebben ſaamgewoont*;

ποοοντ , παραμεμενηκα , *ik ben 'er bygebleven.*

(VI) Aliqua utrobique cum augmento inveniuntur: απελαυνω facit απηλαυνον & ηπελαυνον; εγγυαω, ηγγυησα & ενεγγυησα; εμπολαω, εμπεποληκα & ημποληκα. Sic a verbo *bynamen* formamus *bygennaamt* & *gebynaamt*, quod posterius

HOOFDIO magis placuit, item, *ik hebbe aangevaardt* & *geaanvaardt*. (VII) Alia augmento

omni carent, ut ηχω, ευθυω, ουταζω, & apud nos, quae incipiunt a *ge*, *be*, *her*, *mis*, *om*, *ont*, *ver* & *vol*. e. g. *geloofst* creditus, *belooft* promissus, *herdacht* recordatus, *misbruikt* abusus, *omheint* saeptus, *ontvallen* elapsus, *vertelt* narratus, *volprezen* laudatissimus. Quaedam tamen ex *om*

vel *mis* composita augentur, sed tum aliam significationem induunt: *Hy heeft omgeven* circumdedit, *hy heeft omgegeven* distribuit. *Overwonnen* devictus, *overgewonnen* adquisitus. *Voorschreven* scriptum antea, *voorgeschreven* praescriptum.

De zon is ondergegaan Sol occidit, *hy heeft het ondergaan* i. e. *onderstaan* fecit periculum. Nunc

L. Ten K A T E plura alia ante me observasse video *Tom. I. de L. B. p. 534. 535.* (VIII) Cum

Jonibus Poetae pro augmento imperfecti posteriorem syllabam producunt in εσκον, ut τυπτε-

σκον, χρυσοσκον, δοσκον, στασσκον pro ετυπτον, εχρυσοον, εδων, εστην &c. Idem nos facimus,

namque imperfecta nostra αναλογως exeunt in augmentum *de* vel *te*, uti: *ik beminde*, *hoorde*,

zeide, schrapte, bakte, eischte. (ix) Cum verbis Graecis, quae augmentum non recipiunt, qualia sunt *αω, εδυνω, ηχew, ιξew, αυταζω, υβριζω, ωδω*, comparari possunt verba nostra, quae in *dden* vel *sten* exeuntia paragonem novae syllabae *de* vel *te* (quae veteribus semper, at hodie raro additur) respuunt, uti *schatten, spasten, schudden, schutten, spotten, zetten, brodden, kladden* &c. Hic & alia convenientia occurrit, quod in huiusmodi praesentibus & imperfectis tam apud Graecos quam Belgas quaedam personae nihil differant. Ita *υβριζeton, υβριζομεν* & *υβριζετε*, item *ηχεις, ηχει, ηχειτον, ηχειομεν* contr. *ηχουμεν, ηχεετε* & *ηχετε* in utroque tempore habentur. *Ik schutte, wy schutten, gy schutten* vel *gy schuttet, zy schutten*; item *ik kladde, wy kladden, gy kladden* vel *gy kladdet, zy kladden*, praesentis & imperfecti temporis communia sunt.

V I I I I.

In ANOMALIS Verbis duo observabimus, quae potissimum huc quadrant; alterum de temporum quorundam defectu, alterum de illorum abundantia.

(I) Defectiva verba aliunde quaedam tempora mutuuntur, ut: *ΦΕΡΩ* fut. *οσω* capit ab obsoleto *οιω*. perf. Attic. *επινοχα* ab *ενεχω*, aor. *ηνεγχα* & *ηνεγκον* ab *ενεγκω* &c. *ΠΙΠΤΩ* fut. *πτωτω* & perf.

πετε-

πεπρωκα habet qs. 2 πτω, & alterum προυμαι ab inusitato πετω. ΠΙΝΩ fut. mod. πινυμαι, aor. 2. επιου ab antiquato πτω. perf. πεπρωκα qs. 2 πτω, unde futur. act. potius πρωω quam πωω, quod Grammaticorum pueri volunt, formandum esse, disputat *H. Stephanus* in Thef. I. Gr. qui alterutrius tamen exemplum adhuc desiderari dicit. Jam procedat Belga: Is verbi **DEUGEN** i. e. *valere* imperf. *docht* format a veteri *dogen*; nec verbo **BARNEN** in alio tempore quam praesenti utitur, cetera autem ab usitato *Branden* mutuatur; item **WERKEN**, praeterquam quod regulariter conjugat, in imperf. effert *perwercht*, & in part. *gewercht*; similiter ab antiquo *Ik LIVE* (quod Alamannis hodieque est *Lieben* amare, unde subst. *liebe* Belg. *liefde*) continuit infinit. *leven*, reliqua tempora capit e verbo *liefbetben* carum habere, vel ex alio *be-minnen* amare; Imperf. verbi **ZIEN**, quod est *Ik zach* a prisco *zithen* habet. Addi possent plura, quae apud *Ten KATE* Tom. I. p. 570. reperiuntur.

(II.) In aliis Verbis quaedam tempora bisariam inveniuntur, cuiusmodi sunt apud Graecos: **TEΛΕΩ** quod in fut. *τελεω* habet ac *τελεω*. **ΠΕΩ**, *πρωω* & *πωω*, hinc perf. *εγωνα* vel *εγωμια*. **ΑΤΩ** in perf. *ηγα* & *αγωχα*; apud Belgas: **LIGGEN** jacere, imperf. *ik lei* vel *ik lach*. **GAAN** ire, *ik hebbe gegaan* activa significatione,

ik

ik ben gegaan neutra sive absoluta. VOLGEN in perf. *ik heb gevolgt* imitatus sum, at *ik ben gevolgt* secutus sum. Plebejum autem est *ik heb geweest* loco τοῦ *ik ben geweest* fui. VRAGEN interrogare, imperf. *ik vraagde* & *ik vroeg*. BEGINNEN incipere, *ik begon*, *ik begonst* veteribus *begonst*, & part. *begonnen*, & *begonst* quod raram. KONNEN posse, *ik kon*, *ik konde*, *ik konst* poteram; *ik heb kunnen*, *ik heb gekonnen*, *ik heb gekonst* potui. Etc.

X.

Ceterum, quod Optativo modo careant verba Belgica, non magis harum linguarum cognationem tollit, quam illius defectus in Latino sermone arguere possit, eum ex Aeolica dialecto non esse ortum: parili etiam ratione negandum esset, hodiernae linguae Graecae originem ex veteri repetendam, quia (testibus Jac. SPONIO & Georg. WHELERO II. Tom. *Itinerarii* in Graeciam, p. m. 230.) infinitivo careat, namque e. g. pro ποτιζεῖν dicunt *na potizo*, corrupte ex ἰνα ποτιζῶ. Idem iudicium esto de *Verbis Contractis*, ut vocantur. Attamen, praeterquam quod tota natio Ionica iis non sit usa, ut ita hac in re Belgica lingua Atticae quidem dissimilis, sed Graecae κοινῇ similis maneat; possumus Belgica verba, quae contrahantur, proferre. Sint ea: *Ik doode*, *ik doo* interficio; *gy*, *hy* (*zy*, *het*) *doo-*

doodet vel *doodt*, necas (vel necatis), necat, *ωγ*, *zy dooden* vel *doon*, necamus, necant. *Ik beuryde*, *beurye*, *beury* libero: *ωγ*, *zy beuryden*, *beuryen*, *beury'n* liberamus, liberant. Partic. est *beurydet* & *beurydt* liberatus. *Beury'n* autem durius est & extra usum, nisi apud Poëtas, quibus tamen *beury'nde* pro *beuryende* seu *beurydende* uti non licet; quemadmodum nec ipsi Attici *πλουμην* aut *πλουσι* aut *επλουν* dicere audebant pro *πλεομην*, *πλεουσι*, *επλεον* &c. Adde Cap. III. § VIII.

X I.

Flexiones quoque verborum Graecos inter ac Belgas multum adfinitatis habent. (I.) Praesentia Indicativi semper *αναλογως* in vocalem exeunt: *τυπῶ* verbero *ik sla*, *εἶδω* video *ik zi*, *τίθηναι* pono *ik zette*; quod plerisque Imperativis pariter accidit: *τυπῆ* verbera *sla*, *ἰδε* vide *zi*, *ἵστα* sta *sta*, *ποιεε*, *ποιει* face *doe*. (II.) Prima & tertia pluralis ut plurimum in N desinunt: *τυπῶμεν* *ωγ slaan*, sed Latini retinent prius M, verberamus, *εἶδομεν* *ωγ ziin* videmus, *τιθεμεν* *ωγ zetten* ponimus; *ετυπτον*, *ετυψαν* *zy sloegen* verberabant, verberaverunt &c. Latinum vero *mus* videtur ortum ex Dorico *ετυψαμες*, *ετυπομες*, unde auctor *Novae Meth. Gr.* p. 142. derivat Gallica, *nous allâmes*, *nous batîmes*, *nous fîmes*. (III.) Secundae pluralis tam in praesenti Indicativi atque Imperativi (nam similes sunt

G

utro-

utrobique, ut apud Latinos in passivo *amare* & *amamini* & Indicat. & Imperat. communes sunt) quam in aliis temporibus fere omnibus, character est T: τιματε *gy* *ertt* honoratis, vel *ertt* honorate, τυπτετε (*gy*) *staat* verberatis, verberate; επιλειτε *gy* *bemindet* amabatis; ποιησατε *gy* *dedet* contr. *gy* *deedt* fecistis, &c. Idem auctor p. 272. ait: *Ab esse seu ete* Gallica vous êtes *sive* vous estes *derivanda videntur*, & pag. 274. *Ab εσον aut ετον deducta videntur* nous étions, & *ab ημες* nous fûmes. (IIII.) De Infinitivi terminatione pro me loquentur Clariss. SALMASII *manes de Hellen.* pag. 378; 379. " Persica quoque, sive Parthica, quae & ipsa auctores originis habuit Scythas; (Σκυθης autem, Γετης & Γοτ- & ipsi idem est p. 368. f.) infinitas praefert voces, quae eadem reperiuntur in *Graeca* pariter dialecto & in *Teutonica*. Flexiones verborum in his tribus linguis eadem sunt, compositiones nominum & alia plurima. Dores enim γραφειν (*schryven*), λεγειν (*lezen*), σπειρειν (*zajen*) dicebant, quae terminatio est verborum Persicorum & Germanicorum (*schreiben, lesen, seen*). Aeoles quoque qui τιμην (*veren*) pro τιμαν dicebant, eandem pronuntiationem videri debent habuisse. Nam tunc temporis ην pronuntiabant ut εην, quatenus Ητα duplex ε sonat. Lacones quoque επιφερην (*orbeuren*) scribebant pro επιφερειν, διδασκην (*leeren*) pro διδασκειν, quod ita effe-

re-

„rebant, ~~hesi~~ *ΕΤΙΦΕΡΕΥ* & *διδασκων* scriptum fo-
 „ret. Vetustissima haec omnium verborum
 „apud Graecos inflexio Germanicis, hoc est
 „Scythicis ac Persicis consimilis.” Uncinulis,
 B. L. inclusimus, quae explicationis gratia ad-
 denda duximus.

X I I.

Tandem aliquid de PARTICIPIIS adjicia-
 mus, nam, quomodo nostri cum Graecis Latini-
 norum *Gerundia* & *Supina* per Infinitivum vel
 Participium reddant, in Syntaxi dicemus.
 (I) Praesentis temporis participia nobis in NDE
 vel NT exeunt, quas literas itidem in Graeco-
 rum Latinorumque participiorum inflexione con-
 spicimus. E. g. *τυπῶν* *slaant*, *slaande*, *τυ-
 πτον* *⊗*, *τυπτοντε* &c. *verberantis*, *verberantes*.
 ND habent Latini in *amandus* & Gerund. *aman-
 di* &c. (II) Nulla lingua aeque feliciter atque
 nostra Graecorum participiorum varietatem ex-
 primere potest. V. C. *τυπῶν* *slaande*, *τετυ-
 φως* *hebbende geslagen gehad*, *τυψας*, *τυπων* *heb-
 bende geslagen*, *τυψων*, *τυπων* *zullende vel wil-
 lende slaan*, *slaande te slaan*. *τυπτομεν* *⊗* *wor-
 dende geslagen*, *τετυμμεν* *⊗* *zynde geslagen ge-
 weest vel geworden*, *τυψεις*, *τυπεις* *geslagen*, vel
zynde geslagen, vel *wezende geslagen*, *τυψθησο-
 μεν* *⊗*, *τυπησομεν* *⊗* *willende vel zullende gesla-
 gen worden*, *τετυψομεν* *⊗* *staande geslagen te
 worden*. (III.) Duo autem inveni, quae nondum

vulgo recepta sunt. Alterum apud Auctorem *Ideae Ling. Belg.* pag. 39. "Memini me legisse „ in imperfecto *zoudende*: sed licet apposite pos- „ sit usurpari, non est in usu." Alterum ego legere memini in *Orationibus Sacris* Viri pl. Reverendi P. DINANTII, Gymnasii Erasmi Curatoris, donec vivere dabatur, optimi mihi- que amicissimi, scil. *werdende gebouwt*, forma- tum ab imperf. *ik wert*, quod imperiti cum prae- senti *ik wort* confundunt. Huc advocare possem illud Livii: *inter initia condendi operis*, aut hoc ejusdem: *Ante conditam condendamve urbem*, ubi imperfectum significatur; sed Lectorem ad SANCTIUM & PERIZONIUM remittere malo L. I. C. XV. p. 143. nec non ad VOS- SIUM *de Analog.* L. IV. C. XIV. p. 208.

CAPUT QUINTUM.

Demonstrat Belgas in particularum significationi- bus & accidentibus graecificare,

I.

Prin cipio Graecissantem Belgam audies in at- tribuenda praegnantia significatione certis particulis, quae Graecis similiter vario sensu capiuntur. Cujusmodi sunt ENΘA, DAAR quae pro re nata Latinis significant *hic, ibi, illic, tum, ubi*, & geminatum *alibi quidem, alibi vero, huc, illuc,*

illuc; undique. ΕΝΘΑΔΕ, HIIR significant *hic*, *huc*, *horsum*. ΕΝΤΕΥΘΕΝ, HIIR VAN DAAN Lat: *hinc*, *inde*, *ex hoc tempore*, *post-hac*, *deinceps*. ΠΡΟΣ, BY redduntur per *ad*, *apud*, *juxta*, *circiter*, *a*, *ab*, *cum*, *per* jurandi & obsecrandi form. De alijs praep. consule Cap. post. Libri II. ΕΚΕΙ, GINDER valent *illic*, *illuc*, *eo*. ΠΑΝΤΑΧΟΥ, OVERAL *ubique*, *ubicunque*, *quocunque*, *quoquoque*, *quovis*, *ubique terrarum*. ΟΥ & ΠΟΥ, WAAR, *ubi*, *quo*, *quorsum*. ΠΡΟΣΘΕΝ, VAN VOREN, *antea*, *prius*, *ab anteriori parte*, *in partem anteriorem*. ΕΠΕΙ, ALZOO *quandoquidem*, *quoniam*, *nam*, *quum*, *postquam*. ΩΣ, HOE *quomodo*, *sicuti*, *quam*, *pro* *ὅτι* *dat*, *aliquando* *ὥς* *ὅτι* *ut nos*: *hoe dat*, *quae Latini per infinitivum efferunt*. ΩΣ cum accentu, ZOO *ita*, *sic*, *fere*, *propemodum*, *utinam*, *ὥς ταχιστα* ZOO *ara*, *ὥς* ZOODAT, *in* *ὥς αὐτὴ* *ὥς* ZOO *waarachtig* *vacat interdum*, *ὥς* ZOO *als* *velut*, *tamquam*, *quasi*. Teutonibus particula SO usurpatur quoque pro articulo postpositivo cujusque generis, i. e. *qui*, *quae*, *quod* &c. ΕΙ, OF *an*, *num*, *si*, *quasi*, *utinam* &c. Plura ex Lexicographis aut DEVARIO possemus addere, sed haec sufficiunt ad propositionem probandam. Apud eos si Lector exempla Graecanica quaerat, videbit ea harum particularum Belgicarum ope optime in omnibus adscriptis sensibus explicari posse. Non possum tamen hic locum non dare veterum observationi

ab H. Stephano Thes. T. II. p. 1677. insertae, viz. N Y N tribus temporibus jungi, quia idem nos Belgae facimus. Eustathius ibi adfert exemplum temporis praesentis, Η γὰρ ἂν Ἀτρεΐδῃ νῦν ἄσπαστα λωβησαιο. praeteriti, - - νῦν ὠλετο πασα κατ' ἀκρῆς Ἰλιος. futuri, Νῦν δὲ δὴ Αἰνείας βίη Τρῶεσσιν ἀναξεί. Quos versus Belga aptissimo sensu sic verteret; (sunt autem Homeri Iliad. A. 232. N. 772. ubi bis occurrit, np. Ἰλιος αἰπινή νῦν τοι σὺς αἰπὺς ὀλεθρὸς & Y. 307.) *Gy zoudt ons nu voor de laatste reis verongelyken. Nu is het gedaan met ons verheven Troje, nu kunt gy uw bederf niet langer ontvluchten.* (Aptius autem exemplum significationis praeteriti in hoc Iliad. A. 555. Νῦν δ' αἰνῶς δεῖδοικα καλὰ Φρενα, *maar nu ben ik zeer bevreest.*) *Maar nu zal helt Eneas over de Trojanen te gebiden hebben.*

I I.

Habent Graeci particulas quae expletivae dicuntur, quarum praecipuae sunt, γε, κε, θεν, θην, νυ, τοι, ρα, περ, αν, αρα. Varias earum compositiones cum aliis significativis recenset WELLERUS App. II. p.m. 374-378. Sed & Belgae ejusmodi expletivas usurpant, e. g. T E paragogicum ut Graecorum τε: Ου, αυτε, μη, μητε noch, nochte; ει, ειτε, ος, οστε, aut DE, en, ende ut Gr. μηδε. Ceterae sunt: N U, WEL,

WEL, EN, ER & DER aut integrum
DAAR, OF, HER, ZOO & aliae. Ita fac-
pissime Graecos auctores καὶ α ποδα vertere potest
Belga, id quod aliis nationibus non item datum
est, neque adeo ipsi Teutonicae. Quod in paucis
tentabimur: *Anacr. Ode LI.*

Αλαλημενη δ' ἐπ' αὐτῇ, Βρυον ὡς ὑπερθε λευκον,
'Απαλοχροος γαληνης, Δεμας εἰς πλοον φερουσα
Ροθιον παροιθεν ἔλκει. Ροδεων ὑπερθε μαζων,
'Απαλης ενερθε δειρης, Μεγα κυμα πρῶτα τεμνει.

*Zy zelve op zee zwervende, zoo als mosch dat
boven op wit is, by zoete en zachte kalnte, en
haar lichaam tot zwemmen gevende, stuwde de
gotven naar voren toe. Boven haar roozetepels
en onder haar malschen nek klijfde ze voor de eer-
stemaal de groote baren.*

Homer. *Iliad.* Γ, 8. seqq.

Οἱ δ' αἶ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνειοντες Ἀχαιοι,
Εν θυμῷ μεμῶντες αλεξέμεν ἀλληλοισιν.
Εὐτ' ὄρεος κορυφῇσι Νοτος κατεχευεν ὀμιχλὴν,
Ποιμεσιν οὐτι Φιλῆν, κλεπτῇ δέ τε νυκτος ἀμεινω,
Τοσσον τις τ' ἐπιλευσσει, ὅσον τ' ἐπὶ λαῶν ἴησιν.
'Ὡς ἀρα τῶν ὑπο ποσσὶ κονισσαλος ὤρνυτ' ἀελλῆς
Ερχομένων· μαλα δ' ὦκα διεπρησσον πεδίοιο.
'Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλληλοισιν ἰοντες,

*De Grieken nu, snoevende van gramschap. kwa-
men daar in stilte aantrekken, met een vast voor-
nemen*

nemen om elkanderen te verdedigen. Gelyk als imant, wanneer de Zuidewint op den kruin eens bergs eenen nevel verwekt, den herderen heel niit aangenaam, maar zoo veel beter voor eenen nachtdiif, (quod & verti potest, & forte ad Homeri sensum aptius: maar voor eenen diif beter dan de nacht zelve,) niit verder van zich af ziit dan by een' steen kan werpen; Nu even zoo een nevelachtig stof ontstond 'er onder hunne voeten: dus waren ze het velt al ras over. Toen ze dan byna aan elkander waren gekomen, enz. S. Joan. VIII: 19. και τον πατερα μου ηδειτε αν, dan zoudt gy mynen Vader ook wel kennen. vs. 42. ει ο Θεος πατηρ υμων ην, ηγαπατε αν εμε, Zoo GOD ulider Vader was, zoudt gy my wel be- minnen. Marc. Euang. V: 41. Τις αρα ουτος εστι, Wi is doch deze? vel, Wi of deze is? & sic in aliis, quarum exempla lectio Belgicorum scriptorum suppeditare poterit. De quibusdam etiam sermo erit in Syntaxi, cum de Pleonasmō agemus.

III.

Praepositiones nonnunquam amisso casu adverbia fiunt, aut adverbia casu adscito praepositionum loco habentur. Quaedam ex illis modo adponemus, videlicet quae in utraque lingua eodem modo inveniuntur: Εισω Binnen, εισω του δωματος, ταμειου binnens huis, binnens kamers, Ιλιον

Ἰλιον εἰσὼ Homer. Il. A. 71. binnen Troje. Εξω
 βελων *buiten schoots*, οὐκ αποθεν *Antiocheias* *atler-*
naast Antiochye, ὕμων ἐνεκα *wenthalve* *vel*
wentwege, ἐπάνω πάντων *boven alle*, ὑποκάτω
 του ορεος *beneden den berg* *vel benedens bergs* *ut*
benedens huius. Iliad. A. 141. Νυν δ' αὖγε νῆα με-
 λαικάν εὐρυσσομένην εἰς ἄλᾳ διῶν, Ες δ' ἐρετας ἐπι-
 τῆδες αὖγειρομεν, ἧς δ' ἐκαστομβὴν Θείομεν αὖ δ'
 αὐτὴν χρυσιῖδ' ἀκαλλιπαρήν Βησομεν. *Nu dan*
laten we een zwart schip naar de openbare zee
brengen. en 'er bekwame roeiers op krygen, voorts
hondertvuldige offers in doen, en 'er de schoone
dechter van Chryses mee in zetten. En de diῖ καὶ
Αλκαιοῦ, ὁ ποιητῆς, Herodot. V. 95. pro en αλ-
λοῖς δε. Waaronder ook de Dichter Alkeus enz.
quod Ionicae dialecto proprium esse, pluribus
exemplis firmarunt Camerarius & Jac. Grono-
vius, ut in Herodoti novissima editione p. 719.
& 799. b. inveni. Sed & Attica haec sunt:
μικρον τι προς Lucian. een weinig daarenboven;
καὶ μικρον τι προς Demosth. en iits daarenboven.
Ita περι, περιξ, ἀμφι sine casu addito nobis signi-
fificant rontom vel rontsom, circum, circumqua-
que. Πᾶσα περι χθων Homer. al het lant rontom.
ἀμφι δὲ Κολχων Ἐθνεα ναίεταουσιν Apollon. in
Argon. II. rontsom wonen de Kolch sche volkeren.
ὁ περιξ ὠκεανος Aristot. de zee rontom. περιξ αὐλας
ἐλαβε Plato in Timaeo.

IIII.

Componendarum vocum summos artifices esse Graecos ac Germanos utroque, sequenti capite fuisse ostensuri sumus. Hic autem quaedam praecipere libet de particularum copulatione, quam in multis Latini aut Galli nequeunt imitari. En exempla: *μεταωριον overmorgen* perendie, *qs. per unum diem*, non est ergo particularum copulatio. *προχθες eergisteren* nudius tertius, corruptum ex *nunc dies tertius*. *μεχρι του νυν tot nu toe* hucusque, ad hoc usque tempus. *πανως, πανελως, παναπασι, ἀπαξαπαν ganschelyk, t'eenemaal, heel en al, al ende aallyk* apud Hoofdium, omnino, penitus. *απο μακροθεν van verre* deprocul. *Plaut. υποκατω van onderen* desub *Flor. υπενεθεν van beneden*. *απ' αἰτι, απο του νυν van nu af, van nu af aan*, abhinc. *προπαλαι al overlang, lang voorheen* Teut. *vorlængst* jam olim. *εν τῷ μεταξύ ondertusschen* interea. *απ' ουρανοθεν van omhoog* de coelo. *επι τρις by drimalen, tot drimaal toe*, εανπερ, *επειδαν byald.en, zoo wanneer* siquando, sicubi. *εξοπισθεν van achteren*, *εμπαλιν, τουμπαλιν daarentegens*. *επειτα daarop, daarenboven*, postea, insuper. *Plato Leg. X. αλλ' αρα τισι τροσφερεις των αρχοντων, η τινες τουτοις; Maar toch zyn (de Goden) aan sommige der Regerenden gelijk, of sommige dezer aan hen?* Ceterum ad Luciani Soloec. ubi Socrates damnat voces *εχτοτε*,

ΕΧ-

εκπερυσιν, observat Cl. GRAEVIUS pag. 749. Atticos adverbiis temporalibus praepositionem non addere. Απαρτι tamen aequè excipiendum atque προπαλαι: nam sic Schol. ad Aristoph. Πλ. 388. εσθ' ὅτε γὰρ καὶ χρονικὸν ἐπιρρημα δῆλοι, ὡς καὶ Καλλιμαχὸς apud quem tamen hoc nondum invenire potui, neque in Fragmentis, neque in Indice. Ἐμπροσθεν quoque adv. temporis apud Athenaeum: Καλλίας μικρὸν ἐμπροσθεν γεγεννημένος τοῖς χρόνοις Στρατιδὸς. Alia bene multa in Belgico sermone collegit Vir Rev. J. NYLOE pag. 78, 79.

V.

Adverbia saepe adjectivorum loco veniunt, praecipue articulo vestita, de quo latius in II. Libro. Athenaeus I. ὁ Τελεστής ὁ Αἰσχύλου ορχηστῆς οὕτως ἦν τεχνίτης. *Telestes Eschulus zoon was zoo* (pro *zulk*) *een dansmcester*. Aristot. ορχη ἡ μὲν λέγεται, ὅθεν ἂν τις τοῦ πραγματος κινήθειν πρῶτον. *Begin noemt men, van waar imant een werk het eerst aangrypt*, pro αὐ' ἧς aut ἐξ ἧς. Luc. XXII: 11. ποῦ ἐστὶ τὸ καταλυμα, ὅπου τὸ πασχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου Φάγω; *Waar is de eetzaal, daar ik het Pascha met myne leerjongeren kan eten?* Homer. Odyss. Γ. 319.

- - - κείνος γὰρ νεὸν ἀλλοθεν εἰληλουθεν

Ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὅθεν οὐκ ἐλποῖτο γε θυμῷ

Ἐλθεμεν, pro ἐξ ὧν ἀνθρώπων οὐκ ε. γ. θ. ε.

H 2

Lati-

Latinos similibus dictionibus delectatos, satis ample probavit Doct. VECHNERUS in Hellenolexia p. 147. sq. unde Graeca quaedam desumimus; cujus autem exemplis nunc alia nolumus addere, quam quae apud eum desiderari videntur, ut Aristoph. Avib. 1664. τοῖς ἐγγυτάτω τῆς γενεᾆς μετεῖναι τῶν χηνημάτων *di het naast* (pro *de naaste*) *in den bloede zyn.* Apocal. I: 3. & XXII: 10. Ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν, *want de tyt is naby.* Similiter Hoofdius in Aulul. *Voort, nu tyt is om:* sed hic praestat Ellipsin statuere, pro *nu tyt is omgeloopen* vel *omgekomen.* Καλῶς, κακῶς, εἰτοιμῶς εἶναι *zich wel, kwalyk hebben*, bene male paratum se habere: de his vide ΕΧΩ & HABEO in Phrasibus Graeco- ac Latino-Germanicis. Huc refer *bene sum, ik ben 'er wel aan* &c. Vide ibidem SUM.

V I.

Contra in adverbiorum locum non raro nomina vel sola vel composita vel praepositioni juncta succedunt, quorum plurima vulgo genuinis adverbis adnumerantur: e. g. βίαι μετ' geweld pro vehementer, παρησια μετ' *uymoedigheit* vel *uymoedig* libere, δεινὰ βλέπων *watet mit zinn*, *scheef* *zijn* torvatuere, ἐν ταχεί, συν ταχεί, κατὰ ταχος, δια ταχεως, δια ταχους, δια ταχων, ἐς ταχος, ὅσον ταχος, ταχυ, ταχεως, ταχιστα, ὡς εἶχε ταχους, ὡς ἐντὶ αὐτῷ ταχους ex Nova Meth.

Gr.

Gr. quibus adde εν βραχει & Euripidis σπουδῇ
haastig, haastelyk, met haast, met der haast, in
haast, in der haast, door haast, zoo haast hy
kan, met spoet, spoedig, spoedelyk, in 't kort.
 παρῆκεινα op gene zyde, sic nostra: *wederzyds,*
weerskanten utrobique, geenszins neutiquam, al-
lezins omnino, & alia: οξύ scherp, σφοδρῶ sterk,
αλλὰ anders, πρῶτον eerst, pro οξέως acriter,
σφοδρῶ valde, ἀλλῶς aliter, πρῶτος primo, pro
quo & dicitur το πρῶτον, τὰ πρῶτα het eerst, ten
eersten primum. Το ἀνθρώπειον γένος τῇ μὲν ἀγα-
θῶν, τῇ δὲ φανλον, scil. ἐν τῇ μὲν μερίδι, uti L.
 BOS exponit. *Het menschelyk gestacht is deels*
(ten deele, eensdeels) goet, deels (ten deele,
anderdeels) kwaat. Sic Latinum partim est ad-
tiq. accus. pro ad partem. Idem Vir Graeciss-
mus te docebit, cur ἐν ubi, ταύτῃ hac, ἑτέρῃ
aliorsum &c. significant. Επ' ἀληθείας, ἐν ἀληθείᾳ
met waarheit, in waarheit pro ἀληθῶς waarlyk
vere, κατὰ μέρος in 't byzonder, ter zyde seor-
sum. Ejusmodi etiam sunt: by der hant in
promptu, hant over hant magis magisque, ter
loops obiter, quasi ob iter, te greef dono, &c. In
 Hebraea non tantum lingua sed & in Graeca N.
 T. CL. GLASSIUS Philolog. Sacrae L. III. Tr.
 V. p. m. 687. nomina adverbiascentia, ut vocat,
 observavit. *Henr. STEPHANUS de conform.*
L. Gr. & Gall. Cap. VI. de adverbio p. 77. Gal-
lica haec attulit: "Vite pro vitemment (haastig

„ pro *haastelyk*) , *fort* pro *fortement* , sicut
 „ Graeci dixerint *ταχυ* , *πυκνον* , *δεινον* pro *τα-*
 „ *χεως* , *πυκνως* , *δεινως* .” Similiter Belgae *hart*
 & *sterk* usurpant pro adverbio *zeer* valde , &
licht pro *lichtelyk* &c.

CAPUT SEXTUM,

de vocum Derivatione & Compositione Graeco-
Belgicis .

I.

Inter derivata familiam mihi ducere videntur
 nomina feminina a masculinis deducta , quae
 vulgo *Motio* dicitur . Hic vero & Belgae eas-
 dem fere terminationes habent .

(I) H & E. η *καλη γυν* de *schoone vrou* five
wrouwe , η *ψυχη* , de *zile* &c. & Ionica Φιλη
liifde , Τροη *Troje* , ιστορη *historie* . Hinc ille
 de Belgicis vocabulis canon : Quae e paragogi-
 cum ferunt , ad femininum genus pertinent , ut :
asch & *asche* αυθαλη cinis , *vyg* & *vyge* συκη fi-
 cus , *stem* vel *stemme* Φωνη vox , *eer* vel *eere* τιμη
 honor , *rust* , *ruste* σχολη otium . At de ooge , de
 oore pro *het oor* , *het oog* ac similia in patria Bi-
 bliorum' Interpretatione advertenda , non imitan-
 da . De *Motione* adjectivorum respice ad Cap.
 III. § X.

(II)

(II) ΣΣΑ & ESSE vel SCHE. ἡ λιβυσσα, Φοινισσα, Φασσα *palumbes*, ανασσα *prinses & princeffe*; *meesteres*, *meesteresse*, *meestersche*, quae posterior terminatio Westphalis plurimum placet; *voogdes* patrona, *dichteres* poëtria, *oude bes* vetula &c.

(III) INNA & IN vel INNE, βασιλιννα *Koningin & Koninginne*, & ita in omnibus aliis, Φιλιννα *vrindinne*, λεαινα *leewin*, θεαινα *Godin* &c.

Nota. (1) pro σσα & ιννα Iones dicebant σση & ιννη, qui sic plane nobiscum congruunt.

(2) De his formationibus simile quid ante me observavit, cui nihil fere intactum mansit, magnus SALMASIUS de *Hellenist.* pag. 106.

„ Ad formam, ait, quam habet βασιλισσα, bar-
 „ barum Latinitatis saeculum multa finxit alia
 „ ejusdem generis, ut *Ducissa*, *Principissa*, *Co-*
 „ *mitissa*. Ita & Graeci Ἡρωῖσσαν dixere &
 „ Ἡρωσσαν, ab Heroë *Heroissa*, ut Callimachus
 „ Ἡρωσσαι Λιβυης. Alii dicere maluerunt Ἡρωί-
 „ νας & contracte Ἡρωνας. Haec forma magis
 „ placuit Belgis, qui eam adfectarunt in hujus-
 „ modi foemininis.”

(III.) TEIRA & STER. ολετειρα *bederf-*
ster, *vernijlster*, σωτειρα *helpster*, ποιητρια *dicht-*
ster, &c. adde ορχηστρις *danseres* vel *danster*
 ap. Aristoph.

II.

Eadem convenientia est in formandis diminutivis, quorum utrobique ut frequentissimus ita elegantissimus est usus in Comoediis, tam blandiendi quam cavillandi formulis, familiari sermone & libellis famosis, quod exemplis confirmare nihil attinet, quum unicuique obvia sunt aut esse possunt.

Ceterum (i) praecipuae diminutivorum terminationes in Graeco sunt ΣΚΟΣ vel ΣΚΗ & ION, in Belgico KEN, SKEN & JE vel TJE. Conferamus pauca: ὁ καὶ ἡ ἀνδρωπίσκος *menschen, menschje*; ἀνδρίον, ἀνδρισκος *mannen, mannetje*; γυναῖον, γυναικαρίον *wysken, wyfje, vroukje, vrouwen*; μερμηρίσκος *jongskén, jonckén, jongetje*; μερμηρίσκη & ἡ κορη, κορισκή, κορίον, κορασίον, κορισκίον, κορίδιον, *meisken, meisje*. Ubi valet Belgarum proverbium: *Live kinderen hebben vele namen*. πατρίδιον *vadertje vel vaartje &c.* Ab hac diminutivorum forma ION credo esse Ionicum ION pro ΙΑΗΣ in Patronymicis, uti ipsum ΙΔΗΣ & Acol. ΑΔΙΟΣ ex terminatione ΙΔΙON in πατρίδιον &c. efformatum videtur, pro quibus nos Germani solemus dicere *de jonge vel de kleine*, E. C. Κρονίων & Κρονίδης *de jonge Kronus, de kleine Saturnus*. Ατρείων seu Ατρείδης *de jonge of kleine Atreus*. Ιάπετιών, Οιδιποδιών *de jonge Japetus, de kleine Eudi-*

Eudipus, quomodo & Romani *parvus* dixere de filio aut nepote. Ex uno Virgilio aliquot exempla adferemus. *Ecl. VII.* parvus Mycon, sed hoc controversum manet; vid. Serv. & Philarg. *Aen. III.* 328. si quis mihi parvulus aula Luderet Aeneas. Et *V.* 563. ducit quam parvus ovantem Nomen avi referens Priamus. *Eod.* 568. Alter Atys; genus unde Atii duxere Latini: Parvus Atys, pueroque puer dilectus Iulo.

(2) Exspatiari hic paululum libet: nam cum haud ita pridem animadverterem, quemdam Virum Doctissimum patriaeque linguae praeter alios studiosissimum, malle scribere *staaltje*, *steen-je*, *deurje* &c. pro vulgatis *staaltje*, *steentje*, *deurtje*, cogitare coepi de causa ac ratione talis scripturae, quam non aliam esse conjiciebam & nunc conjicio, nisi *αναλογίας* scil. observationem, quandoquidem dicamus *meisje*, *huisje*, *mitsje* &c. absque paragogico T, cujus loco Graeci habent δ in *χοριδιον*, *πατριδιον* & similibus: tum vero de iis certam regulam mecum quaerebam, quam inveni hanc esse: *Omnia nomina in vocalem aut liquidam exeuntia postulare illud T, cetera quae in aliam consonantem desinunt, id reprobare.* Cunctas percurramus literas, ut hujus regulae veritas constet: A facit *aartje*, parvulum A, ZEE *zeetje*, EI *eitje*, ovulum, STROO *strootje*, LEEU *leeutje*, BY *bytje* apicula. ZAAL *zaaltje*, EL vel elle, *elletje*, SCHOOL *schooltje*, *schol* vel *scholle*, *scholletje*. PRIIM *priim-*
I tje,

tje, MAM vel *mamme*, *mammetje*. WAGEN *wagentje*, PEN vel *penne*, *pennetje*. BOER *boertje*, STAR vel *starre*, *starretje*. Absque T dicuntur *hofje*, *korfje*, *daagje*, *boogje*, *d'wergje*, *mensckje*, *muschje*, *bakje*, *gekje*, *posje*, *lipje*, *huisje*, *reisje*, *schootje* ab *schoot*, *guitje* a *guit*, *knechtje* a *knecht*. Miror Monenium haec non observasse, quum p. m. 119. literarum L, M, N, R mentionem faciat, sed in alium finem. Id quod tacere nolui, ne quis immerenti mihi plagarii notam inurat.

(3) Omnia priora significatione quidem sunt diminutiva, quamvis syllabarum numerus non minuatur, sed augeatur. Alia autem sunt apud Graecos & Belgas, quae & terminatione & sensu *deminuta* vocari possunt: nempe solent utrique id in nominibus propriis facere. Graeca sunt, quae *Novae Meth.* Graecae debeo: ἡ Ἀμφίς ab Ἀμφίαρα, Ζήνας a Ζηνοδωρ, Θεύδας a Θεοδοσί, Ἰφίς ab Ἰφιανασσα, Διονύς a Διονυσί, unde nostrum *Denys*, Σαπφω a Σαπφείρα: Belgica, *Kees* pro *Kornelis*, *Jan* pro *Johan*, *Aat* pro *Adriaan*, *Ant* pro *Annetje* ab *Anna*; *Koo*, *Koot*, *Koos* vel *Koosje* a *Jacobus*; *Elje* & *Lysje* vel *Betje* ab *Elizabet*, *Wimpje* pro *Willemtje* a *Wilkelm*; *Kee*, *Ka*, *Kaat* & *Kaatje* pro *Katryn* seu *Catharina* a καθάρ, α, ov. Et quis cuncta enumeret!

III.

Ex terminationibus quoque Denominativorum Graecae Belgicaeque linguae similitudo elucet, Ex: Gr:

(I) Graeca in ηλⓈ & ωλⓈ (quae *Welleri* observatio est pag. 124.) habitum rei denotant, quae indicatur; ut ἀμαρτωλⓈ, inquit ille, *der ein handwerk aus der suende macht*. Ea apud nos exeunt in aar ut zondaar, λ in ρ converso, quo nihil in omnibus linguis frequentius. ΔιδασκαλⓈ *leeraar*: quin & Graeci habent αρεος, ut ΦλυαροⓈ *kakelaar* a Φλεω *nugor*.

(II) " Nomina adjectiva in lyk & achtig de,, notant similitudinem aut verisimilitudinem, a,, verbis *gelyken* assimilari, & *achten* aestimare." *Verweri* in Idea L. B. verba sunt. Qualia apud Graecos desinunt in ικⓈ, quod similiter ab εικω *similis sum* deduco, ut: λογικⓈ *redelyk*, βασιλικⓈ *Koninglyk*, αγγελικⓈ *Engelachtig* vel *Engelsch*, γεγραπικⓈ *schilderachtig* &c. An a Belgico lyk Latinorum *licus* in *famelicus*, aut *lis* in *rationalis*, *fidelis* &c? Certe *icus* & *icius* ex Graecanico ικος originem trahunt: ut, rusticus *boerachtig*, civicus *borgerlyk*, stramenticius *strooachtig*, sarmenticius *rysachtig* &c. Derivationis hujus partem vidit magnus VOSSIUS de Anal. II. p. 379. quum de nominibus gentilibus differens, ad terminationem CUS in *Cypriacus*, *Italicus*,

Libycus scribit : " Sed hæc terminatio CUS
,, vix in aliis quam *Graecis* invenitur. "

(III) Idem Verwer sic pergit : " In *zaam*, „ unionem & concursum, *vreedzaam*, te *zamen* „ *vredig*." Id vero in plurimis haud ita exponi poterit, ex. sint *eenzaam* solitarius, *buigzaam* flexilis, *eerzaam* honestus, *leerzaam* docilis. Tamen unde illud *zaam* potius derivem, adhuc quaero. In Graeco autem similem fere terminationem reperio, sc. *μῦθος*, ut *καρπύμῦθος* frugifer, *φρονύμῦθος* prudens, *χρησύμῦθος* utilis &c.

(III) Collectiva nomina (ut mihi appellanda videntur) apud Belgas in TE exeuntia, praefixa capiti syllaba GE, ut *gebeente ossa*, *gebergte tractus montium*, *gesternte sidera*, *geboomte silva*, *arboetum*, *gedierte ferae*, *animalia*, *geboefte homines nequam*, *nebulonum turba*, &c. magnam adfinitatem produnt cum adjectivis Graecis in ωδης, aut εις in genit. ΕΥΤΘ, quae multitudinem significant, ut δεινδρωδης, δεινδρηεις, ΕΥΤΟΣ arboribus abundans, οσωδης ossibus abundans, ασερσεις, ΕΥΤΘ stellatus, θηρωδης belluis refertus, πλαρωδης nugarum plenus, scurra. Verisimile esse, ne dicam verum, quod propono, ostendunt Latina vocabula: *arboetum*, *arbusum*, *fruticetum*, *dumetum*, *salictum* & alia. Nisi mavis Graecum ωδης originem habere ab ειδω speciem praebeo, ut sit θηρωδης pro θηρωδης vel θηρωδης beestachtig belluinus, aut οσωδης qs. οσειδης beenachtig osseus &c.

III.

I I I I.

Derivatorum agmen claudant (ne nimii videamur) verba e nominibus, plurimam partem ridiculi causa, de novo conficta. Atqui vulgus Atheniense novorum verborum amantissimum fuisse, Cl. *Hemsterbuius* in Not. ad Luc. Timon. monuit, cujusmodi fuerit βαρβαροῦσαι, quod veteres non nisi in re faceta usurparint, tamquam plebejum ac vile. Βαρβαροῦσαι autem erat, teste Polluce, unguentum Lydium. Hinc βαρβαροῦσαι dicebantur, qui luxuriarentur divitumque in morem cum fastu incederent. Sic *Verhnerus* ex Aristophane adfert: Χθες ἐπαγον καρδαμον. Κλ. τι καρδαμιζεις; Latinosque idem sibi permisisse ostendit pag. 28. De Belgarum hac in re festivitate quaedam adducamus: *hemelen* in coelum evolare, *biren*, *wynen*, cerevisiam bibere vel vinum. Sic, si quis alteri dicat: *Je bent een oolyke boef*, hic forte responderet: *Wat boefje al?* Apud *Hoofdium* in Aulul. invenies: *Je hebt een doosje gevonden*, denk ik, daar een juweeltje, 'k meen een jouwetje in is? Ik zeg'er een jouwetje teugen. 't Is nūt kwalyk ejout. Item: *Alle ryke lui nichten haar*, pro: noemen haar nicht. Et alibi: *maar myn dochter heet Klaartje*. di zal ze wel kharen. De aliis verbis derivatis a nominibus, ut sunt: πατρίζω, νεανισοῦσαι, βασιλειῶ. οἰκίζω, agunt Grammatici Graeci: de nominibus: *Kinderen*, *lammeren*, *jongen*, *paarden*,
I 3 vuren,

vuren, bedden, tranen &c. videantur SEWEL p. 246. MONEN p. 211. & 233. & imprimis SCHOTTELIUS pag. 566. seqq. Novum tamen verbum *zegepralen* pro *triumphare* uti NYLOE pag. 86. rejicit, ita mihi alterum *leeraren* pro *leeren* docere a *leeraar* nove formatum non magis arridet, quam *moordenaren*, quo neminem nisi ridiculi causa delectari scio. At duo priora adeo invaluerunt, ut vix amplius eliminari posse videantur, plane uti hoc ipsum verbum *eliminare*, quo Accius primum usus est, sedem in Latino sermone tenuit. Vide *Salmasium* de Hellenist. p. 90.

V.

Compositorum scenam aperiat Simon STEVINUS, cujus dicta a *Schottelio* citata sic vertimus. " Vocum compositio praecipuum utilissimumque est, quod in lingua aliqua quaeritur, cujus rei usus & necessitas iis nota sunt, qui artes excolunt, quoniam rerum nomina simul ipsas breviter definiunt. Hinc lingua Graeca ab Eruditis olim felicior habita fuit, prae ceteris, i. e. prae illis quas cum Graeca conferebant, inter illas autem Belgicae non erat locus: alioqui non eruditorum sed imperitorum id iudicium fuisset. (*anders, ait auctor, waar 't geen oordeel der geleerden, maar van verkeerden geweest.*) Graecanica compositio Belgicam non superat, sed hac longe inferior est;

„ est; in illa quaedam sunt voces, quae compo-
 „ ni possunt, in hac fere omnes, idque alio mo-
 „ do, mira brevitae, summa elegantia & pro-
 „ piore significatione radicum &c. ” Si quis
 Graeci sermonis amator aegre ferat, Belgicum ea
 in re Graeco praeferrī, mihi satis erit, si ambos
 pares esse concedit: quod sane verissime posse
 dici, non tantum ex ipso *Stevino*, *Schottelio*,
Orthograbiae Monianae propugnatore, *Mejero*,
Philalethe aliisque, qui compositorum exempla
 attulerunt, Lectori patere potest, sed potissimum
 ex seq. §. VII. & VIII. atque ex Libri III.
 C. II. §. 3. Latini enim ultra tres voces non
 componunt (nam Plautinum in Capt. II. 2. 35.
Thesaurochrysonicochrysidēs, merum Graecum est)
 & id ab antiquis tantum factitatum dicit CICE-
 RO in *Oratore* C. XXXV. his verbis: ” Li-
 „ benter etiam copulando verba jungebant, ut
 „ *sodes pro si audes, sis pro si vis*. Jam in uno
 „ *capsis* tria verba sunt.” QUINCTILIANUS
 agnoscit quidem tres voces copulari posse, ut
imperterritus, *subabsurdus*, *solitaurilia*, sed de
 tribus diversis orationis partibus illud negat. Di-
 gnus est locus, quem ex Libr. I. Inst. C. V. p.
 m. 69, 70. adscribam ex parte: ” Aut e duobus
 „ quasi corporibus coalescunt, ut *maleficus*.
 „ Nam ex tribus nostrae utique linguae non
 „ concesserim: quamvis *capsis* Cicero dicat com-
 „ positum esse ex *cape si vis*: & inveniantur, qui
 „ *Lupercalia* aequae tres partes orationis esse con-
 ter-

„tendant, quasi *luere per caprum*, nam *Solitaria* jam persuasum est esse ex *sue*, *ove*, & *tanro*, & sane ita se habet *facrum*, quale apud Homerum quoque est. Sed haec non tam ex tribus, quam ex particulis trium coeunt. Ceterum etiam ex praepositione & duobus vocalibus [NB.] dure videtur struxisse Pacuvius:

- - - *Nerēi*

„*Repandirostrum*, *insurviservicum*, *pecus*. Adi quoque Vechneri Hellenol. I. c. IV. At Graeca, Teutonica Belgicaque lingua nullum sibi hic praescribit terminum, ut suo loco ostendemus, & FRANCIUS speciminis loco Primo Capite jam ostendit.

V I.

De Latinis vidimus. Nunc de Gallis videndum, qui in pluribus se graecissare gloriantur quam Belgas; at frustra eos esse, & hic & saepius alibi adparebit. Unum Henr. *Stephanum* producamus, qui in laudato tories Opusculo *Observ. viii. pag. 59.* dictiones aliquot compositas eum in finem adfert, quibus nihil aliud nunc opponemus, quam Belgicas earundem interpretationes: *απολευγνεν* *delier* *afbinden*, *ontbinden*. *απισεν* *décroire* *wantrouwen*, *mistrouwen*. *αποκεφαλιζειν* *decapiter* *onthoofden*. *αντιπαειν* *refrapper* *weeromslaan*. *αντικακολογειν* *remaudire* *weeromschelden*, quod Sueton. dixit *remaledicere*. Nonnumquam, ait Stephanus, compositorum talium

lium defectum suppleant nostra redire & refaire. Εαν ὑβρίσης με τι, εγω σε ἀνυβρίσω, si vous me faites quelque tort, je vous en referai. Εαν με λυπήσης, εγω σε ἀντιλυπήσω, si vous me faites de la fâcherie, je vous en referai. Εαν με ονειδίσῃς, εγω σε ἀντοιειδίσω, si tu me dis des reproches, je t'en redirai. Idem non modo Belgae solent in verbis *weeromzeggen*, *weeromdoen*, & *weerombakken* metaphorico ac plebejo, sed & Græcorum more eadem verba repetere possunt addita particula *weerom* pro *αντι*, quod Galli non possunt. Iisdem utamur exemplis: Zoo gy my eenig leet doet, zal ik 't u weeromdoen vel weerombakken, vel magis Græce: Zoo gy my tenigxins beledigt, zal ik u weerom beledigen. Zoo gy my bedroeft, zal ik u weerom bedroeven. Zoo gy my scheldt, zal ik weerom schelden, vel zal ik 't weeromdoen &c. His subiungit e vestigio: ἀλλήλοφονεῖν s'entretuer, ἀλλήλοφάγειν s'entremanger, sed uti haec Gallica e duabus partibus sejunctis constant, ita fateor & nos duabus ea efferre vocibus, nempe his: *elkanderen dooden*, *elkanderen opvreten*. Antequam ad Belgicae compositionis copiam ostentandam pergimus, lubet *Wolfg. LAZIU*M audire de Nominum propriorum compositione, quae Gallis hodiernis, qui nescio an ulla propria suaeque domi nata vocabula habeant, prorsus incognita est. Is igitur Lib. II. de Gallo-Græcis pag. 32. ait: "Adhaec omnia utimur, nos Germani simili compositione, in proprio-

K

runt

„ rum nominum conflatione, adjectis clausulis,
 „ duritiam, constantiam, famam, vastationem,
 „ amorem, sermones, divitias & animositatem
 „ significantibus. Quos namque Graeci nuncu-
 „ pant Δημοσθενη, Λεωσθενη, Αρκτοσθενη, Πο-
 „ λυφημον, Δημοβορον, Φιλοσρατον, Φιλοσργον,
 „ Φιλοδοξον, Νικοσορον, Ειρηνοποιον, Φιλοτεκνον,
 „ και Κραταινδρα: in gentilitio idiomate Germani
 „ tanquam verbum verbo reddentes, vocare so-
 „ lemus: *Volkhard, Wolfhart, Liebhart, Leon-*
 „ *hart, Bernhart, Albrecht, Luyprand, Herold,*
 „ *Luybold, Rumbhold, Sigmund, Friderich,*
 „ *Wytikhind, Hardtman und Waldman.*” Ety-
 ma horum & aliorum omnium, quae in Teuto-
 nico & Belgico idiomate nomina propria inve-
 niuntur, explicabunt SCHOTTELIUS &
 KILIANUS.

V I I.

Tandem re ipsa singulare Graeco-Belgicae vo-
 cum copiae specimen exhibebimus in verbis ΓΡΑ-
 ΦΕΙΝ & SCHRYVEN. Hoc quidem articulo
 tentabimus voces Graecas a Γραφω deductas sin-
 gulis Belgicis exprimere, quod ubique fieri ne-
 quit, siquidem neque ipsi Graeci omnibus deri-
 vatis nostris aut compositis una voce explicandis
 pares sunt. Sequenti articulo Belgicas voces a
 verbo *Schryven* derivatas vel inde formatas pro-
 ducam, quas tamen cunctas me producturum non
 promitto, tum quod nostra Lexica non aequae
 con-

consummata sunt ac Graeca, tum quod nostrum quisque nova potest effingere vocabula, quae mihi nunc in mentem nequeunt venire. Ut ne dicam, me consulto praetermisisse verba *Ryuen*, *schraven*, *schrapen*, *schrappen* & *schrabben* cum illis quae hinc derivantur, quamvis ea *Lamb. Ten Kate Tom. II. p. 375. a.* a *Schryven* deducat, qui quoque *pag. 373. b.* & *374. b.* adnotat, hoc verbum veteribus aequè ac Graecis suum $\gamma\epsilon\alpha\phi\omega$ significasse non tantum *scribere*, sed & *radere*, *scalpere*, *stipulari*, *adnotare*, *citare* & *scripto in iudicium vocare* &c. Cujusmodi significationes in derivatis & compositis quibusdam adhuc inveniuntur. Ceterum monitum te volo, Candide Lector, me tantummodo propriam tam Graecarum quam Belgicarum vocum vim, earumque primum & naturalem sensum expressurum. Sed ad rem!

(1.) *Derivata simplicis formae.*

$\Gamma\epsilon\alpha\phi\omega$ & $\gamma\epsilon\alpha\phi\epsilon\omega$ *schryuen*.

$\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha$ *letter, schrift*.

$\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha\tau\iota\omega\upsilon$ *lettertje, schriftje*.

$\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha\tau\epsilon\iota\omega\upsilon$ *gedenkschrift*.

$\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha\tau\epsilon\iota\alpha$ *opschryving*.

$\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha\tau\epsilon\upsilon\varsigma$ *schryver*.

$\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha\tau\epsilon\upsilon\omega$ *schryven, voor schryver dinen*.

$\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha\tau\iota\delta\iota\omega\upsilon$ *briefje, schriftje*.

10. $\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha\tau\epsilon\iota\delta\iota\omega\upsilon$ idem, & *schryfschool*.

$\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha\tau\iota\omega\upsilon$ *nasje*.

K 2

 $\gamma\epsilon\alpha\mu\mu\alpha$

- γραμματικός *βιβλικός* letter- vel *schrijfkundig*,
 γραμματική, *μενομαι* *tael* *schiften*.
 γραμματίας, quaedam *gemma*, vid. Steph. Th.
 p. 878.
 γραμματιστα Hesych. exp. γραμματεῖα.
 19. γραμματίζω *beschryven*, *bemerken*.
 γραμματιστής, unde γραμματιστικός *taalkundig*.
 γραμμή *schreef* hinc γραμμίζω, Steph. 878.
 γραμμισμός ludus quidam, vide διαγραμμισμός.
 γραμμικός *gestreept*.
 γραφή *schrift*, *qantagl*. Sed γραφὺς *schilder*.
 γραφείον, γραφείδιον *schryfspruitje*.
 30. γραφικός, γραφικός *schilderachtig*.
 γραφικὴ *schryf* vel *schilderkunst*.
 γραφίς, γραφίου *schryfspenfel*.
 γραφισκός *schichtarekker*.
 γραβδὴν q. d. scriptum, *schristelyk*.
 γραπτεὸς *te schryven*, *scribendus*.
 38. γραπτὴ *schryven*, γραπτός *geschreven*.
 γραπτὸς *schrabbing*, sed γραπτὸς *schreefachtig*.

(II) Composita cum verbo γραφω

- αναγραφω *beschryven*. αντιγραφω *weerschryven*.
 απογραφω *afschryven*. hinc προσαπογραφω,
 & συναπογραφομαι *mee afschryven*.
 διαγραφω *opschryven*, *afmalen*.
 εγγραφω *inschryven*, μετεγγραφω *overschryven*.

πα-

παρεγγραφω & προσεγγραφω tusschen inschryven.

52. επιγγραφω opschryven, beschryven.

αντεπιγγραφω weeterom opschryven.

συνεπιγγραφω mee opschryven.

καταγγραφω, συγγραφω opschryven, beschryven.

μεταγγραφω, hereschryven, verschryven, over-
schryven.

παραγγραφω mischryven, unde αντιπαραγγραφε-
μαι.

60. προσπαραγγραφω noch byschryven.

περιγγραφω omschryven, hinc εμπεριγγραφω.

προγγραφω voersichryven.

προσγγραφω byschryven. (συγγραφω vid. supra.)

υπεργγραφω, υπογγραφω boven- uit onderschryven.

προσυπογγραφω mee onderschryven.

(III) Composita cum antiquo γραφω.

ανθηρογραφω, εικονογραφω schilderachtig be-
schryven.

70. γεωγραφω landen beschryven.

ζωγραφω schilderen.

αναζωγραφω, αποζωγραφω, διαζωγραφω af-
schilderen.

ηθογραφω zeden beschryven.

καλλιγραφω fraai schryven.

77. κηρογραφω in wasch afbeelden.

Reliqua sunt, quorum significatio Lexicis pe-
tenda.

λεμμογραφω λογογραφω, (80) αυτογραφω.

ἀλογραφῶ. ονοματογραφῶ. ὀρθογραφῶ. παρα-
 συγγραφῶ. παρεργογραφῶ Budæus p. m. 710.
 πέζογραφῶ. πολιτογραφῶ. σημειογραφῶ. σκια-
 γραφῶ *schetsen*. 90. στηλογραφῶ. ταυτογραφῶ
 in Indice H. Steph. voce ἀναβραμμάτισμος in fin.
 forte ab ipso efformatum. τειχογραφῶ. κατατει-
 χογραφῶ. τερατογραφῶ. τοπογραφῶ. χειρογραφῶ.
 χωρογραφῶ. ψευδογραφῶ *nisschryven, foutschry-*
ven. ψευδεπιγραφῶ. 100. ψιλογραφῶ *kleinschry-*
ven. Sic & nobis liceat analogice addere, με-
 γαλογραφῶ *groot schryven*.

(IIII) Composita & deducta a γραφή & γραφεύς
 cum præpositione.

ἀγραφος *ongeschreven*. ἀγραφιον vid. Steph. 864.
 & Hesych.

ἀναγραφῆ *beschryving*.

ἀναγραφεύς *nitschryver*. ἀναγραφον vid. Steph.
 868.

ἀντιγραφῆ *weerschryvens*.

ἀντιγραφος, ἀντιγραφον *afschrift, tegenschrift*.
 110. ἀντιγραφεύς *Opperrentmeester, tegenboek-*
houder.

ἀπογραφος, ἀπογραφον *afschrift*.

ἀπογραφῆ *afschryving*.

ἀναπογραφος *onafgeschreven*.

διαγραφῆ, διαγραφεύς, διαγραφικῆ. vid. Steph.
 872.

εἰςγραφῆ *opschrift*, εἰςγραφος *opgeschreven*.

εἰςγρα-

120. *ἐγγραφως* schriftelyk, in schrift.
παρεγγραφος bygeschreven adscriptitiuus.
ἐπιγραφη opschrift, *ἀνεπιγραφος* zonder opschrift.
ἐπιγραβδην lichtjes strictim.
παρεπιγραφη beschryving, vid. Indic. Steph.
 1606

συνεπιγραφους medeschryver.
ευγραφης ruikschryver vel ruikgeschreven.
καταγραφη beschryving. *καταγραφος* beschreven.
μεταγραφη uitschryving.

131. *μεταγραφους* uitschryver.
παραγραφος. *παραγραφη*. *αντιπαραγραφη* vid.
 Lex.

περιγραφη omschryving.
προσγραφη ad Romanor. *proscriptio* a Strab. formatum.
συγγραφη hantschrift. *συγγραφους* schryver.
υπογραφη onderschryving. *υπογραφους* schryfklerk.

(v.) Alia composita cum nomine.

141. *ἁγιογραφος*. heilige schriften.
αυτογραφον, *ιδιογραφον* eigenhantschrift.
βιβλιογραφος boekschryver, boekbeschryver.
βιβλιογραφια i boekschryven, boekbeschryving.
γεωγραφος lantbeschryver.
γεωγραφια lantbeschryving, hinc *γεωγραφικος*.
γλωσσογραφος gloschryver.
 150. *δασμογραφος* pachtschryver.
δικογραφος pleitschryver. *δικογραφια* pleitschrift
 unde *δικογραφικως*.

Reli-

Reliquia sunt:

δουλογραφία. δουλογραφίον. ζωγραφος. ζωγρά-
 φια. ζωγραφικος. ζωγραφική. 160. ζωγραφημα.
 ζωγραφειον. ηθογραφος. ιερογραφον. ιερογραφου-
 μενον. ιερογραφία. ιχνογραφία. 167. καλλιγρα-
 φος. καλλιγραφία. κηρογραφος. κηρογραφία. λε-
 πτογραφος. λευκογραφίς *gemma Plinio*. λογογρα-
 φος. λογογραφία. λογογραφική. μεγαλογραφία.
 177. μεσογραφος. μιμογραφος. μυθογραφος *fa-
 belschryver*. μυθογραφία. νομογραφος *wetgever*.
 νυκτογραφία. ονοματογραφος *naamschryver*. ονο-
 ματογραφία. οξύγραφος. οπισθογραφος. 187. ορ-
 δογραφία *rechtschryving*. πεζογραφος. πλασμα-
 τογραφος. πλαστογραφος *leugenschryver*. ρυτ-
 γραφος. σημειογραφος. σιλλογραφος *schimprich-
 ter*. σιλλογραφία. σκηνογραφος. σκηνογραφία *schu-
 debschryving*. 197. σκηνογραφικος. σκιαγραφος.
 σκιαγραφία *schets*. σκιαγραφικος. στηλογραφία.
 συμβολαιογραφος *bonitschryver*. ταχυγραφος. τέ-
 χνογραφος. τοπογραφος. τοπογραφία *plaatsbe-
 schryving*. 207. τραγωδιογραφος. ὑμνογραφος.
 χαλκογραφος & τυπογραφος *pro drukker & τυπο-
 γραφία pro drukkerij vel drukkerkunst*, novae
 (quod nemo nescit) cum nova arte voces hic
 aequae locum habeant, ac plures aliae passim in-
 fertae, quae florenti Græciae incognitae a se-
 quioribus auctoribus formatae fuerunt. χειρογρα-
 φος *handschrift*. χρηστογραφία. χρονογραφος *jaar-
 boekschryver*. χρονογραφία *tytschryving*. χωρο-
 γρα-

γραφος. χωρογραφία *lantbeschryving*. ψευδογραφία. ψευδογραφημα. 220. ψευδεγραφος. ψευδεγγραφη. ψευδεπιγραφος. ωρογραφος. ωρογραφία.

(VI.) Composita cum γράμμα & inde deducta:

αγράμματος *ongeletert*. αγράμματια *ongeletert-heit*.

αναγράμμα, αναγράμματισμος *letterkeering*.

229. αναγράμματιζω *letter keeren*.

αντιγράμμα *tegenschrift*. δεκαγράμματος:

διαγράμμα *verbeelding, afschetsing*.

εγγράμματος *beschreven*.

επιγράμμα *lyschrift*; hinc επιγράμματιζω:

επιγράμματιον *lyschriftje*. επταγράμματος:

238. ιερογράμματεus *heilig schryver*.

παράγράμμα. παράγραμματισμος *letterwisseling*.

παράγραμματιζω *letterwisselen*.

πολυγράμματος. πρόγραμμα. προσγράμμα.

συγγράμμα. τετραγράμματος *vide Lexica*.

υπογράμμα *onderschrift*. υπογράμματεω.

υπογράμματεus *schryfjonge of knecht, klerk*.

250. φιλογράμματος *letterminnaar*. φιλογράμματεω.

(VII.) Composita deducta ex γράμμη.

αγράμμος *ongestreept*:

αυτογράμμη *wiskunstige of zuivere streep, schreef*.

διαγράμμιζω. διαγράμμισμος, quidam lusus. Vi-

de Lexicographos. De eo quoque loquitur

L

Doctiss.

Doctiss. DE PAUW *Diatr. de alea veterum*,
p. 54. 95. & 171. cujus tamen opinioni (quod
vel ipse significat) quaedam opponi possent.

εὐθὺγραμμος root gestreep.

εὐγραμμος net gestreep, hinc *εὐγραμμία*.

εὐθὺγραμμος rechtstrepig, rechtlynig.

260. *καμπυλογραμμος* kromlynig.

μελανογραμμος zwart gestreep.

μονογραμμος, *ὁμογραμμος* eenstrepig, eenlynig.

παράλληλογραμμος & *παράλληλογραμμον* apud
Mathem.

πενταγραμμος & *πεντεγραμμος* vyflynig.

ποικιλογραμμος, *πολυγραμμος* veelstrepig.

270. *ὑπογραμμος* voorschrift, schets.

(VIII.) Composito-deducta a 3. praet. pass.
γεγραπται.

αγραπτος ongeschreven, onbeschreven.

αναγραπτος beschreven. *διαγραπτος* doorgehaalt.

εἰσγραπτος ingeschreven. *παρεἰσγραπτος*.

καταγραπτος beschreven.

μεσγραπτος nū beschreven. *νωτογραπτος*.

περιγραπτος omschreven.

280. *απεριγραπτος* onomschryfbaar.

σκολιογραπτος krom beschreven.

(VIII.) Composita a fine cum alia voce.

- *γραμμαθεπτα* Hesych. exp. *δαπετα* i. e. fugiti-
ue, ab iniusta sc. litera aut nota. Apud *Stepha-*
num

num & *Budaeum* incassum quaesivi. Nec ego unde posterius *ἑπτα* aut *ἑπτα* sit, novi.

γραμματοδιδασκαλος *schryf- of schoolmeester*.

γραμματοδιδασκαλίδης Id. *γραμματοδιδασκαλειον*.

γραμματοειταγωγευς *schriftuitlegger*.

γραμματοκυφων. vide Steph. p. 862.

γραμματολιχειριδες *schriftbederwers of uervat- schers*.

γραμματοφορος, *γραμματηφορος* *briifdrager*.

291. *γραμματοφυλακιον* *schriftgaarde*.

γραμματιδοποιος. Drama quoddam Apollodori.

γραμματοτομῃ μελασματι (pro quo forsan scribendum *γραμματοτοκῇ* aut *γραμματοκῇ*, ait Steph. in Indice, quem vide p. 696. A.)

γραμμοειδης, *γραμμοειδῶς*, *γραμμῶδης* *streep- achtig*.

γραφοειδης *priimachtig*, vide Steph. 867. & T. III. 391. C.

(x.) Compositum a principio & fine.

298. *επιγραμματοποιος* *byschriftmaker of dichter*.

V I I I.

Eodem fere ordine Belgicum **SCHRYVEN** recensēbimus;

(1.) Derivata simplicis formae.

Ik schryf sive *ik schryve* scribo. *het schryven* scriptum.

L 2

Schry-

Schryvens epistola. Vide *Ten Kate* T. II. pag. 375. a.

schryver, vet. *schryve* & *schryvein* scriptor, scriba.
schryffter scriptrix. *schryving* scriptio.
geschreven scriptus. *geschryf* multa scriptio.

11. *geschrift* vel *schrift* scriptum.

de Schrift vel *Schriftuur* codex sacer.

schriftje scriptum exiguum.

schristelyk adj. scriptus, adv. scripto.

schristuurlyk ex sacro codice.

schristoris antiq. theca scriptoria.

schryfbaar ad scribendum aptus.

20. *schryfachtig* assiduus in scribendo.

schryfachtigheit assiduitas in scribendo.

schreef linea, dimin. *schreefje*.

schreeve wyns mensura vini, vide *Ten Kate* T. II.

P. 374. b.

schreefachtig similis lineae, hinc *schreefachtigheit*.

(II.) Composita verbi *Schryven* cum praeposit.

aanschryven adnotare, addicere. *achteraanschryven*, *vooraanschryven*, in calce aut a capite scribere.

afschryven describere, scripto se excusare, deducere in rationibus.

31. *beschryven* conscribere, depingere.

bovenschryven supra scribere.

bovenaanschryven in summo capite scribere.

bovenbyschryven, *bovenaانبyschryven* superne adscribere.

By-

Byfchryven adscribere. *doorfchryven* oblitterare.

heenfchryven negligenter fcribere.

herfchryven refcribere. *infchryven* infcribere.

achterinfchryven, *achteraaninfchryven* in calce fcribere.

43. *tuffcheninfchryven* inter alia fcribere.

voorin- vel *vooraaninfchryven* a capite infcribere.

meefchryven cum alio fcribere. Similia funt

meebyfchryven, *meeinfchryven*, *meeomfchryven*.

50. *misfchryven* perperam fcribere.

nafchryven five *achternafchryven*. Peregrinanti ftatim poft difceffum fcribere. Juridicum quoque verbum, cum literis persequimur fugitivum.

naarfchryven defcribere, imitari.

naafsfchryven, *naaftaanfchryven* proxime adfcribere.

omfchryven circumfcribere.

rontomfchryven, *rontombefchryven* quaquaverfus confcribere.

onder-, *onderaan-* vel *onderbyfchryven* infra fubfcribere.

62. *opfchryven* confcribere, infcribere.

achteropfchryven, *achterophbefchryven* a tergo infcribere.

overfchryven denuo fcribere, transfcribere.

toefchryven adfcribere, attribuere.

verfchryven fcribendo abfumere, denuo fcribere.

uifchryven exfcribere, profcribere, edicere.

voorfchryven praefcribere.

Vooraffchryven ante alia vel ante alios scribere.
voorafby- voorafin- voorafomfchryven, *voorafbe- fchryven*.

75. *vooruitschryven* prius ad quem scribere.
wechfchryven scriptum deproperare.
wederschryven, *weeromfchryven* rescribere.

(III.) Composita ex nominibus.

aaneenfchryven, *aanelkaarfchryven* uno ductu scribere.

byeenfchryven, *byelkaarfchryven* in unum scribere.

83. *dooreen- doorelkaarfchryven* confuse scribere.

ineen- inelkaarfchryven idem, & arête scribere.

vaneen- vanelkaarfchryven ample scribere.

foutfchryven perperam, male scribere.

grootfchryven magnas literas pingere.

91. *kleinfchryven* exiliter, minutim scribere.

middeninfchryven, *middenbyfchryven*, in medio adscribere.

naaufchryven arête scribere.

flechtfchryven prave scribere.

volfchryven scribendo complere.

welfchryven bene pingere literas.

(IIII.) Composita ex subst. *Schryven* & praep. cum derivatis.

aanfchryving significatio per literas.

afschryving contrar. & descriptio.

befchreven conscriptus.

Onge-

Ongeſchreven, onbeſchreven non ſcriptus.
beſchryver, beſchryffer qui, quae conſcribit.
beſchryving conſcriptio.
beſchryfbaar, beſchryflyk quod conſcribi poteſt.
onbeſchryfbaar, onbeſchryflyk quod nequit conſcribi.

110. *beſchryfbaarheid, onbeſchryfbaarheid.*
beſchryflykheit, onbeſchryflykheit.
beyſchryving adſcriptio. *bovenſchryving.*
doorſchryving diſpunctio.
inſchryving inſcriptio. *omſchryving* circumſcriptio.

naſchryving vid. *naſchryven* ſupra 51.
 120. *naarſchryving* deſcriptio, imitatio.
onderſchryving ſubſcriptio. *opſchryving* conſcriptio.
verſchryving, herſchryving nova ſcriptio.
toeſchryving adſcriptio.
voorſchryvens interceſſio per literas, commendatio.
voorſchryving idem, & praefcriptio.
uitſchryver deſcriptor.
 129. *uitſchryving* deſcriptio, publicatio.
weerſchryvens reſponſum. per literas, nova epiſtola.

(v.) Compoſita cum nominibus.

Aartbeſchryvinge Geographia.
Aarttryxbeſchryver Geographus.
Ampt- vel Beamtſchryver ſcriba publicus.

Blat-

Blatschryver qui pro scriptura cujusque folii certum pretium meret.

bloetschryver Gelris pro *gerichtschryver*.

boekschryver, *boekschryffter* scriptor, auctor libri.

boekbeschryver qui libros inscribit vel eorum historiam conscribit.

140. *Baekzaalschryver* Aëtorum Belgicorum scriptor.

woortboekschryver Lexicographus.

blyspelschryver poëta comicus.

hontschryver tabellio, vulgo Notarius.

fabelschryver fabularum scriptor, mythologus.

fabelbeschryvinge mythologia.

geheimschryver scriba, vulgo Secretarius.

gerechtschryver actuarius, dicographus.

geschiedtschryver, *geschidenisschryver* historicus.

geschiedtschryving historia.

151. *geslachtschryver* scriptor genealogicus.

geslachtschryving genealogia.

historischryver scriptor historicus.

hemelbeschryving Astronomia.

hofschryver Archigrammateus, vulgo Cancellarius.

hooftschryver scriptorum princeps.

hooftbeschryving historia princeps.

kladschryver qui tumultuaria scribit, aut pessime pingit.

klucht- & kluchtspelschryver Comicus.

lantchryver scriba publicus apud Clivienfes.

162. *Lantbeschryver* Chorographus.

Lant-

Lantbeschryving Chorographia.

letterbeschryving Meijero orthographia.

levensbeschryving Biographia.

leuenschrjver scriptor mendax. *leuenschrjfter*.

naamschrjver nomenclator, qui nomina conscribit.

169. *naamschrjving* scriptio nominis.

niuwscrjver qui nova perscribit.

Opperschrjver, *Opperlandtschrjver* cancellarius.

plaatsbeschryver topographus. *plaatsbeschryving*.

pleitschrjver dicographus. *Poortschrjver* Clivien-

sibus pro publicano ad urbis portam sedente.

puikscrjver calligraphus.

Raatschrjver secretorum consiliorum scriptor.

rechtscrjving orthographia.

180. *Reisbeschryving* Itinerarium.

schadubeschryving scenographia. *sprekwoortbe-*

schryving, *sprekwoortscrjfkunde* Meijero Pa-

roemiographia.

spreukscrjver Gnomicus scriptor.

Statschrjver scriba publicus.

Statsbeschryving Urbis descriptio, historia.

tolscrjver publicanus. *Treurspelschrjver* Tragicus.

tydingschrjver, *tydingschrjfter* qui, quae nova perscribit.

tytbeschryving Chronologia. *Waterbeschryving*

hydrographia.

193. *Weerelsbeschryving* Cosmographia.

wynscrjver in China, quem nos *wynreejer* dicimus.

M

(VI.)

(VI.) Composita in quibus *schrift* subjectum.

Affschrift exemplar. *byschrift* epigramma.
naschrift post scriptum. *omschrift* circumscriptio.
onderschrift subscriptio.
opschrift, Teut. *auf-oder ueberschrift* inscriptio.
 201. *tegenschrift* scriptum controversum.
toeschrift, Teut. *zuschrift* dedicatio.
voorschrift praescriptum.

(VII.) Alia cum nominibus.

berechtschrift litterae nuntiae.
bevelschrift epistola qua quid jubetur.
dankschrift - - qua gratiae aguntur.
gedenkschrift, *geschichtschrift* historia Meijero.
graffschrift epitaphium.
halfschrift quod vix pro scripto haberi potest.
 211. *bantschrift* syngrapha.
lasterschrift litterae contumeliosae.
mannenschrift scriptura virilis.
pleitschrift scriptum forense.
proeffschrift specimen scripturae.
puikschrift excellens scriptum.
schimp-schot-steekschrift fillus, libellus famosus,
 fatyra, vulgo pasquil.
 220. *staatschriften* litterae ad Remp. pertinentes.
stryt- vel *twistschrift* scriptum controversum.
sneek- vel *verzoekschrift* libellus supplex.
tyfschrift Chronicum, chronostichon.

Troost-

Troostschrift litterae quibus quem consolamur.

vermaanschrift epistola paraenetica.

vrouwenschrift scriptura vel manus feminea.

(VIII.) Composita ubi *Schrift* aut *Schriftuur* est adjuncti loco.

schriftbewaarder chartophylax.

schriftgaarde tabularium, grammatophylacion.

231. *Schriftuurgebruik* usus sacri Codicis.

schriftuurgeheim arcanum S. scripturae.

schriftgeleerde scriba, theologus.

schriftgeleertheit theologia.

schriftbeer Meijero Cancellarius aut Secretarius.

schrift- vel *schriftuurkundig* gnarus S. Scr.

schriftmatig conveniens scriptis.

schriftmatiglyk (*schriftmatelyk*) adv.

schriftmatigheit convenientia cum scriptis.

schriftopsteller litterarum praescriptor.

242. *schriftopstellinge* litterarum praescriptio.

schriftuurplaats locus e sacris litteris.

schriftscheiding distinctio orthographica.

schriftuurspreuk sententia sacri scriptoris.

schriftteeken nota orthographica.

schriftuitlegger commentator scripti.

schriftuitlegging commentatio scripti.

schriftuurvast bene versatus in sacris libris.

250. *schriftverdrajer* malignus scripti interpres.

schriftverdrajing maligna scripti interpretatio.

schriftuurverdrajer malignus S. S. interpres.

Schryfverdraaging maligna S. S. interpretatio.

Schryftuurverklaarder commentator in S. S.

Schryftuurverklaring commentatio in S. S.

Schryftuurwet lex sacri Codicis.

257. *Schryftwisseling* bellum, certamen litterarium.

(VIII.) In quibus *Schryf* aut *Schryver* praedicatum seu adjunctum est.

Schryfaant genus scribendi, stilus: similia sunt

Schryfmanier, *Schryffstyl*, *Schryfwyze*.

Schryfalmanak fasti puris foliis distincti.

Schryfsamt, *Schryversamt* munus scribae vel scribendi.

Schryfsbank scamnum scribentium, dim. *Schryfsbankje*.

Schryfdiamant adamas ligno inclusus, quo ad vitra secanda utuntur vitriarii.

Schryfboek chartae purae, dimin. *Schryfboekje*.

Schryfboekzaal Meijero Cancellaria.

Schryfbort theca scriptoria, dimin. *Schryfbortje*.

Schryfdienst, *Schryversdienst* officium scribae vel scribendi.

275. *Schryfdisch* mensa ad scribendum apta.

Schryffout error scribae, dimin. *Schryffoutje*.

Schryfgetouwe, *Schryfgetuig* Kiliano theca calamarum.

Schryfgout color aureus atramenti vice.

Schryfsnaak eid. norma, regula &c.

282. *Schryfsink* atramentum scriptorium.

Schryf-

Schryfjonge, *schryfklerk*, *schryfknecht amanuensis*.
schryfkamer tabularium, tablinum, dimin. *schryf-*
kamertje.

schryfkantoor conclave ad scribendum accommo-
 datum, hinc *schryfkanteortje*.

(*schryfklerk*, *schryfknecht* vide *schryfjonge*.)

290. *schryfsker* Kil. theca scriptoria.

schryfkonst ars scribendi, hinc *schryfkonstenaar*.

schryfkunde scribendi peritia, hinc *schryfkundig*.

schryflade Kil. graphiarium, dimin. *schryflaadje*.

schryflei tabula scriptoria, dimin. *schryfleitje*.

schryflessenaar pluteus. *schryfletter* litterae forma
 prout scribitur.

301. *schryfloon*, *schryversloon* merces scribae.

schryflust scribendi libido.

(*schryfmanier* vide *schryfsaart*.)

schryfmeeſter qui scribere docet, dimin.

schryfmeeſtertje: femin. *schryfmeeſteres*: adj.

schryfmeeſterachtig γεαμματοποιῶν vel κεκαλλ-
 γεασημενός.

schryfmesken Kiliano cultellus scriptorius.

schryfoefening scribendi exercitium.

310. *schryfpapier* charta, papyrus.

schryfpen penna scriptoria.

schryfplaats locus ad scribendum.

schryf- vel *schryversplicht* officium scribendi aut
 scribae.

schryfpen Kiliano stilus, graphium.

schryfſchacht calamus scriptorius.

schryfſchali Kil. palimpseſtus.

Schryffschool Schola in qua pueruli scribere docentur.

schryffstof scribendi materia.

(*schryffstyl* vide *schryfaart* supra.)

320. *schryftaak* pensum quod cui scribendum injungitur.

schryftaal fermo scribentium oppositus plebejo.

schryftafel tabula scriptoria. *schryftafeltje* & *schryftafelken* pugillares, triplices.

schryfteekē nota scriptoria.

(*schryftuig* arma, instrumenta scriptoria.)

schryfveder penna scriptoria.

schryfwerk quod scribendum est.

(*schryfwyze* vide supra *schryfaart*.)

schryfzaal (idem ac *schryfboekzaal*) tabularium.

schryfzant arena siccandis chartis.

schryfziik, *schryfzuchtig* scribendi cupidissimus.

schryfziikte, *schryfzucht* cupido scribendi.

333. *schryversziikte* morbus scribarum proprius.

(x.) Utrimque composita.

onschriftmatig, *onschriftuurlyk* non conveniens scripto aut S. S.

boekschryversamt munus scriptoris, auctoris.

gedenkschriftopsteller commentariorum confector.

geheimschryfkamer Meijero quod vulgo *Sekretary*.

geheimschryversamt vel *plicht* munus scribae.

geschiedtschryfkunde historiographia Meijero.

hantschriftontkenner qui manum s. syngrapham abnegat.

's Ryx-

's Ryxſchryfkamer vulgo Cancellaria.

Statsſchryfkamer Meijero pro Sekretary.

345. toſſchryverſhuisje taberna publicani. &c.

Hic ſubiſtitimus, quoniam ſimilium compoſitorum finis non foret. Interim ex illis, quae ſpeciminis loco hic proferimus, ſatis noſtræ linguae copia, vis atque elegantia adparere poſſunt, & quomodo Graecanicam vocum compoſitionem aemulemur & aequemus.

CAPUT SEPTIMUM,

de Metaplaſmi Dialectorumque ſimilitudine in ambabus linguis.

P R O O E M I U M.

Omnibus ubique linguis ſuas aequae ac Graecanae eſſe Dialectos variumque vocum quarundam Metaplaſmum, nullus equidem nego; ſed hic probandum mihi ſumo, Graecos populos ſimillimâ ratione communis linguae voces variaſſe, qua hodie Germani utrique ſuas variant. Praemoneo autem, Metaplaſmum qui vulgo dicitur *transformatio eſſe unius dictionis in Carmine*, hoc loco generaliter nobis illas quoque vocum immutationes comprehendere, quae extra Carmen vel in communi lingua locum habent, vel
in

in aliqua dialecto tantum inveniuntur. Non tamen omnes minutias persequar, sed summa legam vestigia rerum. Ut igitur ordine procedam, sex classes pro variis in utroque sermone dictionum accidentibus constituam. *Prima Metathesis* tractabit: *altera Anthesis*: *tertia* litterae aut litterarum additionem: *quarta* detraktionem: *quinta* voces communes alio vel insolito sensu sumtas: *sexta* voces novas atque unius alteriusve Dialecti proprias.

I.

Metathesis seu *transpositio* litterae caninae utrobique in multis vocibus obtinet. Apud Graecos invenies *δαετα* & *δεατα* facta, *καεδια* & *καδια* cor, *καετος* & *κατος* robur, *πιπεις* & *πειπεις* pistris vel pristis, *αριθος* Aeol. pro *αριθμος* numerus: apud Belgas *born* & *bron* fons, Alam. *born* & *brun*, *gort* & *grat* Alam. *gruetze* alica, *nootdrust* & *nootdurst* Alam. *nothdurst* indigentia, *Amstelredam* vet. pro *Amstelerdam*, quod nunc per syncopen *Amsterdam*, *ceere* vet. pro *ceer* unius, quod dicographis hodieque in usu est, cum scribunt *tusschen* N. N. *ter ceere en* N. N. *ter andere zyde*, *barnen* & *branden* Alam. *brennen* urete, ardere, hinc Belgicum *barmetel* Alamannis est *brennessel* urtica. Quia metathesis huius litterae in aliis quoque Germanorum vocibus visitur, v. g. *horst*, *krust* crusta, *borst*, *brust* pectus; *wreezen*, *fuerechten* vereri; *godsvruchtig*, *gottesfuorchtig* Deum colens, pius; &c.

II.

I I.

De Αντιθεσει sive Αντιστοιχω plura dicenda erunt, quoniam haec figura (Diomedii *Communitatio* dicta) omnium frequentissima est in Dialectis. (I) Principio occurrit Doricum α pro communi η aut ε in αμερα, φαμα, ματηρ, αι, τραχω, ατερος pro ημερα, Φημη, μητηρ, ει, τρεχω, ετερος. Sic nostrates non tantum in carmine sed & prosa oratione slak pro flek, smart pro smert, dattig pro dertig, vlak pro vlek, warelt pro weerelt, spanen (quod tamen duriusculum) pro spanen scribunt & dicunt. (II) Iones contra plerumque η pro α substituebant: μουση, ιστορη, βουλομενησι aut poetice βουλομενης pro μουσα, ιστορια, βουλομενας &c. quo modo Kilianus & alii malunt kemmen, peert, weerdig, veendig, rechtveerdig, scheer pro kammen, paart, waerdig, vaardig, rechtvaardig, schaar; Alamanni in his similiter E habent, nam scribunt kemmen, pferd, werth, fertig, rechtefertig, scheere. Venerando DINANTIO τῷ von en αγιοις visum est ab eum sonum optime exprimere; quare placuit ei scribere paert, waerdig, waerelt, vaerdig, rechtvaardig &c. Ceterum nostratia paart, waardig, vaardig &c. haud iuste quibundam πλατειαζειν videri, in praefatione ex Dionysio docuimus. Plebejum est dreegen pro dragen. (III) Aeolice I pro Y usurpatur: ἰψοθεν, ἰπαρ, τριζω pro ὑψοθεν, ὑπαρ νερα visio, N τριζω.

τρυζω. Hos vulgus Rotterodamum imitatur in *stik, pit, viir, virige* pro *stuk, put, vuur, vurige*. Huc refero Selandorum Brabantiorumque pronuntiationem vocalis Belgicae Y, de qua II. Cap. § III. p. 33. (III) Atticos ταν pro σιγμα in multis extulisse quis nescit? qua de re LUCIANI lusus festivissimus, quem ΔΙΚΗΝ ΦΩΝΗΕΝΤΩΝ sive *Judicium Vocalium* inscripsit, legi meretur. Ubi proferuntur τετ[τα]ρακοντα, τημερον, κατ[τα]ιτερον, κατ[τα]υμα, πιτ[τα]α, βασιλιτ[τα]α &c. pro τεσσαρακοντα, σημερον, κασσ[τα]ιτερον, κασσ[τα]υμα, πισσα, βασιλισσα. Idem faciunt Germaniae inferioris cives, qui T amant, ubi ceteri S habent. E. g. Belgicae sunt: *dat, wat, water, nat, vatten, geniten, maat, moeten, eten* &c. Teutonice *das, was, wasser, nass, fassen, genieszen, maasz, muessen, essen*. Immo & Attici & Belgae T pro Z substituunt: illi pro συριζειν, σαλπικειν, γρυζειν (quae *Lucianus* ibid. adfert) pronuntiabant συριττειν, σαλπιττειν. Utrum vero γρυττειν an γρυτειν dixerint, me fugit; sed posterius crediderim: hi tiin dicunt pro Alamannico *zehn* decem, unde *twintig, dertig, veertig* &c. pro *zwanzig, dreiszig, viertzig*; item *tang, toe* vel *te, twyfelen* &c. pro quibus Alamanni habent *zang, zu, zweifelen* &c. Similiter δ pro ζ in κνιδη pro κνιζα, uti nostri *dwang* pro Teutonico *zwang*.

(v.) Attici non pro εε tantum in contrahendo plerumque ει habent, ut βασιλεις pro βασιλεες,

επο-

ΕΠΟΙΕΙΣ pro ΕΠΟΙΕΕΣ, sed quod magis huc quadrat, in quibusdam ΕΙ pro Η aut η, in aliis η aut η pro ΕΙ substituebant: e. g. κείρυλος pro κηρυλος, βουλει, οiei, τεθυηζει, σψει, pro βουλη, οiη, τεθυηζη, οψη, & βασιλης vel βασιλης pro βασιλεις, Αχαρνης vel Αχαρνης pro Αχαρνεis ap. Aristoph. Belgis itidem promiscue usurpatur ΕΕ & ΕΙ, ubi Teutoni ΕΙ habent, e. g. *kleen* & *klein* Teut. *klein*, *kleet* Teut. *kleid*, *leet* T. *leid*, *gemeente* & *gemeinte* T. *gemeine*, *meenen* & *meinen* Teut. *meynen*, *deelen* & *deilen* T. *theilen*, *eenige* T. *einige*, *heelen* T. *heilen*, unde *Heilant* servator. Cujusmodi pleraque vulgus Amstelodamense per longum I effert h. m. *kliin*, *biin*, *minen*, *stiin*, *biist* &c. pro *kleen*, *been*, *meenen*, *steen*, *beest* &c. quam vocalem *i* interdum cum Ionibus in locum τϛ Ε substituit, ut *in*, *binje* ap. Brederode pro *en* (&), *benje* (esne): Ιστιη, επιςιⓈ Ion: pro εςια, εφεςιⓈ; ita & Cretes ιν pro εν vel ες dicebant, & Attici ὀδι pro ὀδε. (vi.) Nihil communius in Germanorum lingua, quam Aeolicus usus τϛ ϕ pro χ, qui αϖϕην dicebant pro αϖχην, quemadmodum ex εχis factum esse οφis, judicat Wellerus. Namque non modo majores nostri (quorum instar omnium HOOFDIUS sit in *vita* Henr.) pro *kracht*, *gracht*, *verkocht*, *nichte*, *sticht*, *zacht*, *echter*, *achter* &c. habebant *kraft*, *grast*, *verkoft*, *nifte*, *stift*, *zaft*, *ester*, *after*, sed & Rotterodammorum aliqui ita loqui amant, & Teutones constanter dicunt *kraft*,

verkauft, stift, after &c. (VII.) Notissima est litterarum tenuitum, adspiratarum & mediarum commutatio, praesertim in verbis, de quibus Cap. III. p. 65. 66. egimus. Hic usum τ & K pro Γ tantum memorabimus in his: κναφευς, κναφαλλον, καμψος &c. pro γναφευς, γναφαλλον, γαμψος. Quomodo nos ευρωπιας ενεκα saepe Konink, Koninklyk, jonkheit, lenkte & alia dicimus pro Koning, Koninglyk, jongheit, lengte. Vide Vener. NYLOE pag. 41. 42. & 131. & Monianae Orthogr. propugnatorem pag. 54. sq. Teutones promiscue glocke & klocke, gutsche & kutsche scribunt. Galli autem nostrum achientacht, g βαρεβαρικως efferunt per akkentakcentik. (VIII.) Nimis longum foret omnes litteras & diphthongos persequi, quare coronidis loco pauca adjungemus, quae maxime Graecanici & Belgici Metaplasmii convenientiam demonstrant:

Sumitur O pro A in Att. μολοχη, Aeol. στρατος, ογω, κοππα, Poët. ορω pro μαλαχη, στρατας, ανω, καππα, οραω. Sic vulgo docht pro dacht, brachten pro brachten, & apud plebeculam nostrae urbis rocht, geslogen, gedrogen pro raakie, geslagen, gedragen audias. Of pro af poëticum ap. Hoogstratanum in Belg. Phaëdro, Prolog. III. Libri. Sic Vandelijs Aeneid. I. v. 13. di zoo veel in oorloge overbrocht pro overbracht &c.

O pro E in Att. πεπομφα, Dor. λαβον, Aeol. ειδασθα pro πεπεμφα, λαβε, ειδησθα, (ut Latini

num

num *bonus* pro veteri *bonus*: item in Belgicis *verworpelyk* pro *verwerpelyk*, *ontfangen*, *ontbinden*, *ontvreemden* pro Alam. *empfangen*, *entbinden*, *entfremden*, *ik kon* pro *ik kende* *noveram*, &c.

O contra in E mutatur a Dorib. *ανδρεσων* pro *ανδρουν* & Aeol. *πρες* pro *προς* dicentibus: nos *gesteken*, *ontsteken*, *wert*, *wetden*, *bert*, *verby* habemus pro rectis *gesteken*, *ontstoken*, *wort*, *worden*, *bort*, *voorby* &c.

Y pro A habuere Cretenses in *αυτος*, *αυτινα*, *αυται* pro *αλτος*, *αλτινα*, *αλται*, ut Hesychius docet. Sed pro *αλτος* in prima omnium editione male legitur *αλος*. Similiter Teuton. *gold*, *kaltz*, *walt*, *kalt* &c. a Batavis redduntur per *gout*, *hout*, *wont*, *kont*. Sic & Galli *mol*, *cal*, *fol*, *licol* pronuntiant tamquam *μου*, *κου*, *του*, *λικου*.

A in Ω vertunt Brabantii, dum *moor*, *stootje*, *hoor*, *gerookt* ex illis audies pro *maar*, *staaltje*, *haar*, *geraakt* &c. Sic Att. *κρωζω*, Ion. *χρεω*, Boeot. *ωρισος*, Poët. *δρω* sunt pro *κρωζω*, *χρεω*, *αρισος*, *δρω*.

Y pro O. *παρωνυμος* ex *παρ* & *ονομα* quod Aeol. *ονυμα*, ut *υμοιος* pro *ομοιος*. Sic a Græco *κομμι* aut Germ. *gom* est Latinorum *gummi* &c. Belgice *bürger* & *borger* civis, *verburgen* & *verborgen* absconditus, *bedorven* & *bedorven*, *wor-gen* & *worgen* dicimus. Confer quæ diximus Cap. II. p. 32. de O leni.

Ω Doribus in EY, Syracusanis in OI mutabatur, ut *εξοι* pro *εξω*, *ηγαπευν* pro *ηγαπων*. Parili modo Poëtae cum Rotterodamisi *deur*, *zeun*, *meugen*, *stouren* &c. usurpant pro *door*, *zoon*, *mogen*, *storen*.

III.

ADDITIO litterae unius aut plurium ab initio fit, in medio aut a fine. (I) Ut Ionibus, Poëtis atque aliis in usu fuit κατ' αναδιπλωσιν priorem verborum litteram, ac si augmentum esset, repetere ut: πεπιθῃσω, νενοημι, λελαχῃσι, τετελειμι pro πιθῃσω, νοεω, λαχῃσι, τετλημι, ita nos *gebeugen*, *gedenken*, *gewachten* dicimus aliquando pro *beugen*, *denken*, *wachten*, nam nostrum *ge* augmenti loco est, vide Cap. III. § VII. p. 67. Similia sunt in Graeco ετυτυμον, αταρτηρος, εδαπεδον pro ετυμον, ατηρος, δαπεδον: in Belgico *gevolgzaam*, *gebroeais*, *gezusters*, *gewis* pro *volgzaam*, *broeders*, *zusters*, *wis* &c. Huc quadrat Brabant. *ek ik* vel *ik kik* pro *ik*. Alia προσθεσεως Graecanicae exemplation non lubet jam adferre; sed damnandus illorum inter Hollandos barbarismus, qui *nemmer*, *noom*, *naars*, *narm* &c. dicunt pro *emmer*, *oom*, *aars*, *arm*. *Nave* tamen & *ave*, *naak* & *aak*, Alam. *nachen* & *achen*, *nyver* & *yver*, *nyverig* & *yverig* & fortasse pauca alia, utroque modo recte efferuntur. (II.) Cum Aeolibus Selandi adspirationem initio vocum fere negligunt. Illi αμα-
λος

λος, ηλιος, ημας, απηκε maluerunt quam αμαλος, ηλιος, ημας, αφηκε: hi eer, eerlyk, aas, ondert dicunt pro heer, heerlyk, haas, hondert. Quod vitium quamdam matronam dicitur omnium risui exposuisse, quum pudicitiam insciens venum inscripssisset pro praedio: namque in programme legebantur haec aut similia verba: *de eerlykheit* (pro heerlykheit) *van Mevrouw* . . . . . *te koop*. Itali & Galli eodem morbo laborant in nostris aut Teutonum vocibus pronuntiandis. Nam quod idem in sua lingua faciunt, nihil ad nos. (III.) Per ΕΠΕΘΕΣΙΝ vocales breves interdum Belgis fiunt longae, ut *vremt* & *vreemt*, *urint* & *uriint*; sic pro recta Rotterodamorum pronuntiatione in *scheren*, *zweren*, *storen*, *wonen* &c. Kilianus natione Brabantius (ni fallor) & alii scribunt *scheeren*, *zweeren*, *stooren*, *woonen*; de quo abusu L. Ten KATE ample agit. Ita vetera & Poëtica sunt *koom*, *vervaat*, *van veer* &c. pro *kom*, *vervat*, *van verre*. Jam videamus similia apud Graecos: ηδυναμην Att. θηησαντο Ion. Αχιλλης Aeol. δυω Att. ωρος Dor. δω Poët. &c. pro εδυναμην, εθεασαντο, Αχιλλεῖ, δυο, ορος, δω. (IIII) Interdum alia vocalis inseritur, ut ξεινος, κεινος, εινεκα, πουλus, μουus, νουσος pro ξενος, κενος, ενεκα, πολus, μοος, νοσος: *wëinig* pro Teuton. *wenig*, *koegel* & *kogel*, *einde* vel *ende* finis, *houwelyk* & *hwelyk* conjugium, *jai* pro *gy* vel *u*, *entslyk* vel *eindelyk* tandem, *zy woegen* & *wogen* librabant. (v) Con-

sonan-

sonantes a Doribus & Poëtis saepe geminantur, ut in *ελλαχε, ὅτι, μεσσον, αὐδην, ἐνεπε, ὀπποτα*. Idem vulgus Hollandorum facit in *botter, weeralt, mennigee, tonneel* pro *bóter, weezelt, meenigee, toonael*. Goddeloos autem pro *goddeloos* constanti usu receptum. Adde poëtica ex Libro III. Cap. I. § III. (VI.) Πτολις & πτολεμος, inserto T conveniunt cum nostro *stroop* pro *siroop*, *deinzen* pro *deizen* cum *αἰνω* pro *οἶνω*. (VII.) De παραγωγή unius N addam, nihil utrobique frequentius esse, praesertim sequente vocali aut adspirata H. e. g. *πασιν ευχαρις, εδοξεν ὁι, λογοισω, παιδαισω, εγωιν*. Eodem modo cum vulgo *den arent, den Apostel Paulus, den hemel, den Heer* casu recto dicimus, etsi scribendum ubique *de*. Similia sunt *ik leorden hem, gy behoorden anders te schryven* pro *ik leerde, gy behoordet*, quo vitio pueri quoque nostrates laborare solent in Latinis vocibus. Tamen *ευχαρις* hoc tribuendum, ut scribamus: *In Italien is Rome de antzackelykste stat, en binnen Romen eert men den Paus*, quae exempla NYLOE adfert p. 87. Huc adde § II. capitis V. p. 78.

B I I I.

Jam de figuris agendum, quae sunt DE TRACTIONE. (I.) Prima est Αφαιρεσις vel augmenti, de qua Cap. III. p. 67. 68. vel alius litteras aut syllabas: *νουνμον, ὁπη, κειν* &

& λω Doricum pro ἀνωνυμος, ἑορτή, ἐκεῖνος, Σε-
λω; & nostra doch, maar, geene pro antiquatis
edoch, nemaar, egeen seu n'geen. Hoeven, hoo-
ren, wyten, story, lukken &c. pro behoeven,
behooren, verwyten, histori, gelukken.

(II.) Ut Attici spiritum asperum praefigentes
ἐλιξ, ἀθρους, ἀμαξα & alia pro ἐλιξ, ἀθρους,
ἀμαξα dixerunt, sic Brabantii eorumque in mul-
tis ὁμογλωσσοι Selandi & Gaudani haas, heer,
Hantwerpen, hontfanger, hacht, helle &c. pes-
simo abusu pronuntiant pro aas, eer, Antwer-
pen, ontfanger, acht, elle. Lubet hic adscri-
bere locum Rever. GARGONI ex Arcadia Va-
lachrica I. P. p. 168. " Zoo haast zy binnen, en
„ op eene ruime voorkamer waren, kwam een aar-
„ dig en op zyn boers net gekleedt meisje vragen,
„ of zy haantonts et heten zoude hopbrengen,
„ voegende daar by, zo julder belijft, ik zal ik
„ et alen, & p. 199. " Noth ware het te verge-
„ ven, dat Boerinnen zoo spreken, maar ik hoor
„ dat zelfs Predikanten dikwyls di taal gebrui-
„ ken, en my is verhaalt dat 'er een zeide: heen
„ eel eirleger van emelsche hengelen. " Unde
hoc vitium, ibidem suavissime docetur, sicuti
totum opusculum eruditione jucunda refertum
est: an a Romanis, rogat auctor? quorum aliqui
Harena, kolus, Hetruria, Hastia &c. dicere
malebant; sed & contra vulgo audiebatur ortus,
ordeum, aruspex, arundo, Annibal absque adspi-
ratione, de quibus jam alii egerunt. Nos con-

trarium Selandorum abusum notabimus § III. (ii.)

(iii) Συγκρητης haec exempla sunt: καλιον, θατον, σκηπτον, καμωρος, δασκιος pro καλλιον, θαττον, σκηπτρον, κακομορος, δασυσκιος: *veitvatten*, *boogaart*, *welbore mannen*, *Amsterdam*, *hylyk*, *beschuldiging*, *bewasting*, *verniting*, *vermeenigvuldiging*, *verontwaardiging* pro *vervatten*, *boogaart*, *welgeboore mannen*, *Amstelerdām*, *kuwelyk*, *beschuldiging*, *bevestiging*, *vernitiging*, *vermeenigvuldiging*, *verontwaardiging*, cuiusmodi in *ing* pro *iging* a verbis in *igen* exeuntibus multa in Belgica Bibliorum versione occurrunt.

(iiii) Αποκοπη, quae litteram aut syllabam a fine detrahit, Graecis Belgisque familiarior quam Latinis, de quorum vocibus truncatis legi mereatur Clariss. HESSELIUS ad Ennii fragmenta p. 75. ubi & Graeca multa occurrunt. At SALMASIUS ὁ πανν de Hellenist. p. 390. 391. αλφι, ερι, ηλ, ρα, ἑται, λι &c. pro αλφίτον, ερίον, ηλος, ραδον, ἑταιραι, λιαν falso κατ' ἀποκοπην ἐξένηνεχθαι notasse Grammaticos contendit, sed antiqua esse vocabula & fortasse Scythica vel Thracica, quae recens Hellenismus additis syllabis protraxerit. Vera tamen ἀποκοπη nobis videtur statuenda tum in Graecis: πρω, παρ, κινew, ιδρω, κερα pro πρωι, παρα, κινewω, ιδρωτα, κερατα; tum in Belgicis zus, gena, boe, moe, kon, hy zei, *de mannen* pro *zuster*, *genaede*, *bode*, *moede*, *koude*, *zeide*, *den mannen* in *dat. wa* Brabant. pro *wat*. Ad detractionem referimus

rimus Apostrophī notam, quae quadrupliciter usu venit. (1) Posterior vocalis ob priorem sequentis eliditur, e. g. *Anacr. Oda XIII.*

Εβαλλ'. εγω δ' εφρευγον. 'Ως δ' αμ.ετ' ειχ' οϊκας,
 Ησχαλλεν, ειθ' εαυτον Αφηνεν εις βελεμνον
 Μεσος δε καρδιης μευ Εδυνε και με ελυσε.

pro εβαλλε, δε, στι, ειχς, ειτα, με.

Ita nos *zy* vel *ze*, *my* vel *me*, *gy* vel *ge* &c. *te*, *de* &c. saepe cum apostropho scribimus. sic: *z'*, *m'*, *g'*, *t'*, *d'*, E. G. *Z' is d'allerbeste, di ik t'huis kón vinden. Ik behoeu', ik vlecht', ik bemin'* pro subiectivis *ik behoeve, vlechte, beminne* &c. In articulo feminino *een* pro *eene* fere negligitur illa nota; tum Poëtarum multo maxima pars E finale scribit, quamvis cum sequente vocali collique scat. Exemplo sit Doctiss. A R. KÉLII, cujus immaturam obitum ante quinquennium cum bonis omnibus luximus, Epigramma quod in primario hujus urbis Pharmacopolio legitur:

Veracht geen mineraal, gewas of drogeren:

GOD schiepze uit d'aarde als nutté en heilzame artsenyen

Ten dijnst der waggelende en leeme lichaams but.

Gebruiktze in zwakheit, ziekte en noot tot eenen stut;

Maar altyt ziinde op Hem, di om Natuúr te sterken,

Door kunst en kracht van Arts en middelen wil werken.

Quod si apostrophos malimus, quatuor medii
versus sic scribendi:

GOD *schijpz' uit d'aard' als nutt' en heilzam' artsenyen*
Ten diinst' der zwaggelend' en keeme lichaams but.

Gebruitz' in zwakheit, ziikt' en noot tot eenen stut;
Maar altyd ziind' op Hem enz.

(2.) Aliquando apostrophus ante sequentem mutam notatur, uti ap. Lucian. παρ' ἑω, aut ap. nos: *Ik voel geen' stryt in myn' geest pro geenem, mynen.* (3) Ab initio vocis notatur vocalis rejecta, ut ω πολλῶ, ω γαθε Lucian; τα μετωπα μου πικαιεῖ, item καταβαντι μὴ ναεῖναι. Anacr. Barnes. ἡ 'ς ονου ποικας; ἡ 'ς κερβεριους; ἡ 'ς κορακας; ἡ 'ς Ταιναρον; Aristoph. pro ω Απολλῶ, ω αγαθε, επικαιεῖ, αναεῖναι, εις, επι &c. sic nos: *'k ben niit gewent, by's een goet man, 's morgens is 't best, zoo z'er geweest zyn pro ik ben, by is, des morgens is het best, zoo ze 'er vel zoo zy daar &c.* sine apostropho habet BREDERODE *roepjem pro roepje hem i. e. roept gy hem.* (4) Ambae vocales aliquando per crasin in unam coalescunt, ut καγω pro και εγω, εγωμαι pro εγω οιμαι &c. quomodo in FRANCII praef. p. 10. invenio, *nu vint m' 'er niit alleen deugt pro men 'er vel men daar, & in Orat. ipsa p. 20. Om dat w' 'er onlangs van gesproken hebben,*

V.

Vocabula quae alio significato in aliqua Dialecto veniunt, quam in communi lingua, aliquot ex Jac. ZUINGERI Dialectorum Omnium Synopsi exhibebimus, quibus Germanica exempla subiciemus. Attici *τεχναι* artes *mechanicas* vocant, quum generatim quaelibet artes sic dicantur. Aeolibus *πάλιν* valet *doler*, ceteris *gutta*. Cretenses *δορην*, quod vulgo *pellem* denotat, *trabem* adpellant. Cypriorum lingua *καταμωσ* *carcerem* significat, communi *regulam*. Doriensibus *κνύζον* est *radere*, aliis *deturpare*. Tarentini *γαιες* pro *mercede*, reliqui pro *colono* usurpabant &c. Plura & illic & in ejusdem *Dialectarum Graecarum Hypotyposi*, ne alios memorem, occurrunt. Jam nostros populos audiamus: Gelri *lac pressum* (quod Hollandis ceterisque Belgis dicitur *Kaarmelk*) vocant *melk*, quo vocabulo *melk* alii ipsum lac apellant; tum iidem Gelri *lac* (quod aliis *melk*) dicunt *room*, quod aliis cremorem lactis notat; *cremorem* autem Gelri nominant *vet van room*. *Hak* Cliviensibus pro Belgico *hiel*, calx pedis, usurpatur, sed Batavis reliquis *hak* securim, & Alamannis *ligonem* denotat. *Platen* communi Belgarum lingua *laminas* denotat, sed Brabantii ac Selandi ita quoque adpellant pisces *soleas* sive *passeres* dictos, qui aliis sunt *schollen*, & Hollandis idem *platen* pro *penningen* vel *gelt* i. e. pecunia sumitur. Selandis

O 3

schou-

schouwe, quae vox Hollandis *inspectionem juridicam* significat, in usu est pro *camino* aut Pliniano *infumibulo*, sive Belgico *schpoorsteen*. Deel, (leniori. Hæc quam in *doet* seu *deil*, Alam. *theel* i. e. *pars*) communiter *asserem* s. *plancam*, sed Amstelodami & in Gellia etiam *parvimentum* aut *aream* designat. *Poot*, quod animalis *pedem* vulgo significat, Amstelodamensibus sumi pro *capite*, indicio est illud HOOFDII in Aulul: *zoo mennigen woort daarof, zoo mennigen stien vent myn poot*; aut hoc in eadem fabula: *of wilje dat ik jou voors de poot insla?* Quae plebeja sic pure sonarent: *zoo meenig woort daarof, zoo meenige stien voor myn hooft vel voor myn kop*; & *of wilt gy dat ik u voors den kop insla*, ETC.

V I.

Nova aliisque Græcis insolita verba sunt e. g. Attica *αλευροτης* pro *indumento*; *σαυλος* pro *mollis*; *πωματα* pro *nequaquam*; Ionica *αιτος* *lucus*, *εταρες* *milites*, *ημισκτεςιν* *indignari*, Dorica *απφους* (forſan a Syrorum *Abba*) *pater*, *νινευη*, *βατη* *pastorica vestis*; Aeolica *αγος* *aquila*, *δεξαν* *vir*, *εευτας* *facilis*. Poetica Libro Tertio exhibebimus, ut singularia cujusque urbis aut coloniae Græcae vocabula praetermittamus, quorum ingentem copiam ex uno Hesychio facile posſimus congerere. Pauca itidem ex Germanica nostra lingua adducemus, quae nobis nunc ſac-

cur.

currunt, quibus alia infinita ex Kiliano poterunt addi. Ita Brabantiorum propria sunt *bailoi* & *zomers* profecto (pro quo Clivientes *zeper* dicunt), *bonne* pro *goede* ex Gallorum *bon* (cujusmodi Gallicis illorum sermo vulgaris aequae ac Selandorum admodum deformatur), *parmantig* magnificus, *fleik* pro *volk* populus &c. Selandi *keus* vocant quod Hollandi *een vrouwen onderrok* & *aanschte* dicunt pro *aangezicht* facies, (quod nostri in *enzicht* mutant) item *kiinne* (forsan ex *gekkinne*) pro stulta, *Dissendach* pro *Dingsdach*, *jenivers* pro *aalbezien* urvae ursinae, *frezen* ex Gallico *fraises* fraga &c. Amstelodamense vocabulum est *pootig* pro *koppig*, Rotterodamense *ting* pro *tyding*, Trajectinum *bot* (quod & Gelri dicunt) pro *been* seu *bank*. Arnheimi *blyslach* vocant quod nos *eene sloep* i. e. vestibulum sive locum ante aedes vacuum. Dordracenis *zingen* est pro *zyn* sumus aut sunt, pro quo & Hollandica plebs *bonnen* dicunt, sicuti *je bent* vel *bint* pro *gy zyt*. Haec sufficiant.

CAPUT

CAPUT OCTAVUM,

Ubi de duplo vocum Graeco-Belgicarum genere differitur, & unde earum origo petenda;

¶ Etymologicon Graeco-Belgicum repraesentatur.

I.

Linguarum cognationem invidto fere argumento probaveris, si communium vocum haud spernendam vim exhibere possis. Jam vero tantum in Germanorum lingua & dialectis vocum Graecanicarum numerum invenies, quantum vix in ipsa Latina. Unde eas habeamus, dubitari video inter doctos. Alii Graecis deberi contendunt, alii Scythis aut Gothis: sunt qui omnes linguas, atque adeo Graecam & Belgicam, ex Hebraeo sermone deducunt, sunt qui Celticam aliarum matrem nuncupant. Hunc adfirmare videas, ipsum Adamum Belgice locutum fuisse, quem gens Hispana suo i. e. Hispanico idiomate usum sibi persuadet: illum, etiam Latinos ex Germanica lingua novam Romanam efformasse. Neuter tamen erudito Orbi satisfecit aut tale *παράδοξον* persuasit. Quam misere alter a magni nominis Viris passim vapularit, in Indice Batavico p. 339, 340. optime de scriptoribus Batavis meritis *Adr. PARS* docuit. Alteri autem ma-
gis

gis pepercerunt & Actorum Lipsiensium scriptores, qui Anno MDCLXXXVI. Calendis Julii pag. 325. sqq. dissertationis ejus *de origine Germanica Latinae linguae* epitomen confecerunt, & Clariss. ECCARDUS p. 243. Etc. Nolumus omnium rationes excutere neque in censuram vocare, namque ad id speciali commentario opus esset, quoniam longi laboris, erroris & indagationis res est: tantum quae nobis verissima sententia videtur, exponemus breviter, adversariosque quam modestissime refutabimus.

I I.

Principio falli eos, qui vocabula Graeco-Belgica ex Hellade in Belgium delata aut saltem in Germanorum linguam transfusa esse adserunt, abunde & ex historiis & ex ipsis his linguis demonstrarunt BOXHORNIUS, LAZIUS, van LEEUWEN, van der MILIUS, SCHOTTELIUS, TEN KATE, alii.

Uno enim possunt refelli argumento & ἀποδεικτικῶς, nisi me omnia fallunt, nempe quod ipsi antiqui Graeci, quamvis gloriosi ac τῶν ἰδίων mendacissimi praedicatores, fateantur cogente nimirum veritate, se barbaris (per quos κατ' ἐξοχὴν Scythas denotabant) non tantum recentiores esse, sed & ab ipsis linguam Pelasgicam addidicisse. De quo *Herodotum* audiamus Libro I. c. 57, εἰ τοῦτοις τεκμαίρομενόν δέι λεγείν, ἦσαν

οἱ Πελασγοὶ βαρβαρον γλωσσαν ἱεντες. Εἰ τοιούτην καὶ παν τοιοῦτον τὸ Πελασγικόν, τὸ Ἀττικόν ἔθνος εὐν Πελασγικόν. ἀμα τῇ μεταβολῇ τῇ εἰς Ἑλλήνας, καὶ τὴν γλωσσαν μετεμαθε. Quod VAL-
LA sic vertit: *si hinc conjectantem oportet dicere, Pelasgi utebantur barbara lingua. Quod si igitur & tota gens Pelasgica talis erat, gens Attica utpote Pelasgica, quum in Hellenas transiit, linguam quoque istorum addidicit.* Idem Lib. V. c. 17. Ἑλλήνων Σκυθῶν mentionem facit. Lepidum est argumentum Schrikii apud Schottelium pag. 40. quo in simili quaestione utitur, quodque ob festivitatem, quum non omnino ab hoc loco sit alienum, Latine vertemus: " Si quis dicat, vocabula *neus, vader, visch, wint* &c. oriunda esse a Romanis *nasus, pater, piscis, ventus* &c. is simul demonstret oportet, priscis Germanis sive Belgis neque nasos fuisse neque patres, neque piscibus vesci fuisse solitos, neque ventum novisse; alioquin a mendacio non abest, ejusmodi primitivis vocabulis eos caruisse in lingua tam antiqua & principe, ad Romanorum usque tempora."

III.

Si autem neque Belgica lingua Graecae neque haec illi originem dedit, restat ut communem earum matricem quaeramus, quam alii Celticam, alii Cimbricam, nos cum Magno SALMASIO
Scy-

Scythicam sive Gothicam statuimus, ita tamen ut ne Hebraica excludatur, quae vel ipsam Scythicam aut cum ea ceteras linguas tamquam filias genuit. Quis enim infitias iverit, haec (quae statim adferemus) Graeca & Gothico-Belgica vocabula ex Hebraeo fonte esse? *Ἐρα*, *Airtha*, *אר*, de Teut. *erde*, ex *אָר*, *Αἷμα* *Abma* anima, vel *αἷμα* & Belg. *adem* ex *אֵת*. *Νάσιν* *Natjan*, natten, Teut. *nassen* & *netzen* e *נָח*. *Ἀστος* *Stams*, Stom ex *אִס* occlusit. *Φαυλος* *Ubils*, euvel & evel, Teuton *uebel* e *עויל* injustus aut *אוייל* stultus. *Αἶξ*, *αιγος* capra, *Gatei* hoedus, *geit*, Teut. *geisz* capra (& per metath. *ziege* aut ab Hebr. *צבי*) e *עו*. *Γενος* *Ganob*, *genoeg* e *ענג* oblectari, *zyn* *genoegen nemen*. *Αἰσυλος* malitiosus unde Fr. Junius deducit *Aislū*, *ezel* asinus e *עצל* piger. *Κραζω* clamo, *κρίζω* strideo, *Greitan*, *krytēn*, Teut. *greinen* flere, item Teut. *kræchzen* gemere, *κραυγή* *bruk*, *het kragen* vox, cantus (Galli) & Gelricum *krauwēn* vociferari ex *צָרָה* clamavit vel *קָרָה* vocavit. *Πύμνη* vicus, platea, *Rums*, *ruimte* locus, unde Anglis *room* conclave, & *Rums* spatiosus, nobis *ruim* ex Hebr. *רום* exaltavit. Clausulae loco fit *Σακκος* *Sakk* vel *Sakkus*, *zak* e *על* *faccus*. De Scythica autem lingua, quomodo Graecae, Germanicae & Persicae mater sit, omnium optime laudatus modo SALMASIUS differet, cujus

verba, ex Cap. II. Part. II. de Hellenistica excerptum imus:

Pag. 365. " Constat igitur Peloponnesum, ut
 „ populos a Septentrione accepit, ita & linguam
 „ indidem hausisse, non e contra gentes cum lin-
 „ guis suis dialecto sub una generali variis in Se-
 „ ptentrionem misisse. "

Pag. 366. " Scythia igitur quae ad Septen-
 „ trionem, omnes fere gentes evomuit cum suis
 „ linguis quae Europam & Asiam inundarant.
 „ Ut autem vastissima illa Scytharum regio fuit
 „ & late porrecta ad Orientem & Occidentem,
 „ versus Meridiem eructando varias hinc in Eu-
 „ ropa inde in Asia produxit gentes. Ab Asiae
 „ parte usque in Indiam penetravit, & Indoscy-
 „ thas fecit. Parthos Persasque profudit.
 „ Nam Parthi, ut inter omnes constat, originis
 „ Scythicae. Nec *Parthorum* nomen aliud &
 „ *Persarum*. Graeci qui distinxere Παρθους &
 „ Περσας, more suo fecerunt, dum omnia tur-
 „ bant & confundunt, &c. *Pag. 368, 369.*
 „ Hoc ipsum nomen Σκυθης de quo nunc agi-
 „ mus, varie a Graecis enuntiaturum est, & mul-
 „ tas μεταπτώσεις incurrit. Nam Σκυθης, Γετης
 „ & Γοτθος idem est. Item Δαοι, Δαοι, Δασαι,
 „ Δακοι & postremo, Dani. Sic Σιντιες, Σιν-
 „ τοι, Σινδοι & Σαίοι iidem populi per μεταπτώ-
 „ σιν, ut auctor est Strabo. Antiqui & primi
 „ Έλληνες cum adhuc vicinas Thraciae Macedo-

„ doniam & Thessaliam tenerent, populis Thra-
 „ ciae sibi ex vicinitate notiores, qui *Juti* vel
 „ *Guti* ipsorum lingua vocabantur (nam & *Ju-*
 „ *thangorum* nomen inde compositum) praepo-
 „ sito Σ, qui mos est Aeolum in plerisque voca-
 „ bulis, appellarunt Συρθας ut Σκυθας. ” *Paucis*
 „ *interjectis sequitur.* ” Illi ergo Συρθας voca-
 „ runt qui Γεταί postea dicti sunt a posteriori-
 „ bus Graecis, populos Thraciae Bosporum &
 „ Pontum accolentes. *Pag. 370.* ” *Getarum* no-
 „ mine postea abolito, *Gottthorum* auditum est,
 „ postquam illi sese in Europam effuderunt, &
 „ Romanum imperium vexare coeperunt. Certe
 „ eadem appellatio Σκυθης, Γετης & Γοτθος. ”
 „ *Pag. 378.* ” Nam & inde Phryges orti sunt,
 „ unde & Scythae. Utraque Thracica gens, &
 „ septentrionalis, ex iis nempe populis per quos
 „ primum Graecia cultoribus instructa fuit. Eo-
 „ rum Phrygum lingua πυρ ignis vocabatur,
 „ quod ab his Graecos accepisse narra: Plato &
 „ ex eo Clemens. Inde & Germani suum *fyr*
 „ [lege *feur*] habuerunt pro igne. Non dica-
 „ eandem omnino fuisse linguam Graecorum,
 „ Getarum sive Thracum, & Teutonum sive
 „ Germanorum, sed multa has tres gentes ha-
 „ buisse vocabula communia & ab eadem origine
 „ venientia. Persica quoque sive Parthica &c.
 „ *Quae sequuntur, supra citavimus pag. 74. Pag.*
 „ *380.* ” Ut ut sit, non de nihilo est affinitas quae
 „ intercedit inter Persicam & Germanicam lin-

„ guam, cum innumera paene vocabula Germa-
 „ nica in Persica hodie reperiuntur, quorum ma-
 „ gna pars & in Graeca extat. Nec dubito quin
 „ longe major ea harum linguarum convenientia
 „ apparere posset, si lingua antiqua Graeca, qua-
 „ lis erat Deucalionis aut Hellenis aetate, ad nos
 „ usque per lata esset, aut antiqua Germanica.
 „ Crediderim tamen ab ipsis principiis diversas
 „ fuisse linguas Geticam, a qua Germanica, &
 „ Graecam, sed propter vicinitatem Getarum,
 „ Thracum & antiquorum Hellenum sive Grae-
 „ corum qui Macedones erant, quasi in agris
 „ collimitantibus, radices ab uno in alterum
 „ transisse, & protulisse ejusdem formae germina.
 „ Tres multum differentes linguae, ut fontes
 „ diversorum fluminum in propinquis locis ena-
 „ tae sunt, Hellenica sive Macedonica quae
 „ Graecas produxit Dialectos: Illyrica quae Scla-
 „ vonicam genuit, qua hodie Poloni utuntur,
 „ Bohemi, Lituani, & alii: Et Getica eadem-
 „ que Thracica, sive Dacica & Danica, ex qua
 „ Germanica propagata est cum omnibus suis
 „ Dialectis. *Pag. 384.* ” Quod ad numerorum
 „ nomina attinet, poene eadem sunt in his tri-
 „ bus linguis, Teutonica, Graeca & Persica.
 „ Quod autem per caeteras etiam linguas iidem
 „ numeri quasi cucurrerunt, certum est ab ali-
 „ qua ex illis tribus fuisse sumptos. Quae-
 „ narum trium antiquior sit, & reliquis duabus
 „ ea nomina tradiderit, haud facile dictu est,
 „ nisi

„ nisi tutius videatur pronuntiare, Graecos a Scy-
 „ this ea accipisse : *Tum ad finem fere Capitis*
numerosum Etyma erudite, ut omnia, eruit. Cap.
III. p. 395. haec leguntur : ” Nec in nominibus
 „ porro numeralibus quod parum esset, ea affi-
 „ nitas & cognatio trium linguarum Graecae,
 „ Persicae & Germanicae cernitur, sed in voca-
 „ bulis aliis infinitis. Ne quis fortuito hanc
 „ συγχωριαν & convenientiam putet accidisse.
 „ In cognationum appellationibus, principalia
 „ nomina in tribus his linguis congruunt, ut Πα-
 „ τηρ Teutonice *Vater*, Persicum *Badar*. Μη-
 „ τηρ, Germanice *Mutter* Persice *Madar*. Φρα-
 „ τηρ Graecum antiquum, Germanicum *Bruder*,
 „ Persicum *Brader*. ” Reliqua malo ibi legi,
 „ nec non illa partium corporis humani aviumque &
 „ quadrupedum nomina, praeter alia, quae usque
 „ ad pag. 398. in his linguis earumque dialectis in-
 „ ter se comparat.

IIII.

Quae haecenus aut nostris aut alienis verbis
 differuimus, non ita sunt intelligenda, quasi nul-
 las ex Graeca lingua in nostram translatas voces
 agnoscamus, quomodo multae Latinae in Grae-
 ciam devictam abierint, quales e. g. sunt in No-
 vo Testamento ασταριον, δηναριον, κεντουριων,
 πηνος, κωδραντης, κουστωδια, μακελλον, πραι-
 τωριον, σπεκουλατωρ, τιτλος, φραγγελιον &c.
 ου-

συνδαριον quod vulgo huc refertur, Scythicum esse Boxhornius docuit, ut in Etymologico nostro narrabimus, aut quomodo in Latinis auctoribus Gallica sive Celtica & Germanica occurrant: *gaesum, framea, ganza, spelta, petorritum, ambattus, rheda, planca* &c. ut infimae Latinitatis vocabula taceamus. Ejusmodi Graeca sunt apud nos *Apostel, Euangeli, Bybel, Histori, Filozoof* &c. Itaque duo genera vocum Graeco-Belgicarum statuimus; unum earum quas Graeci aequae ac Belgae ex altiori origine acceperunt, alterum quas solis Graecis Belgae debent. De prioribus diximus, & deinde adhuc dicemus; quare de posterioribus hic loci pauca disputabimus.

(1.) Graecanicas hasce voces per Romanorum Monachorum manus maximam partem accepimus, non quod Stephanus volebat (de quo postea pluribus), per Gallorum, nam & omnes in Romana lingua inveniuntur, suntque aut Christianae Theologiae aut Philosophiae aut Philologiae vocabula. Exemplo sint: *Apostel, Euangeli, Bybel, Profeet, pinxteren, abdy, apostaat, Kannyk, mysteri, psalm, synode, theologi, Filozoof, eklips, zodiak, Histori, akademi, Grammatika, pedagoog, syllabe, Anatomi, theater, tragedi, komedi, rhetoriker* &c. Non mirum autem, cum Euangelium Christi Jesu a principio Graecis mandatum sit litteris & per eas propagatum, si Graeca quoque vocabula in alias linguas & gentes transierint: quod & in humanis scientiis contin-

tingere solet. Sic enim in Medicina & Mathesi praeter Graeca vocabula invenies multa Arabica, quoniam haec artes a Graecis & Arabibus maxime excultae fuerunt. In rebus forensibus videbis notarios, procuratores & advocatos nostros, ut hodie vocantur, Latina non pauca & actis & orationibus immiscere, nempe quia Jurisprudentia a Romanis primo in artis formam redacta & ad nos transmissa fuit. Ob similem rationem in Architectura militari lingua Gallica, in re navali & hydraulica, nostra Belgica dominatur; per rem autem hydraulicam intelligo cataractarum seu emissariorum, item aggerum & molium nec non pontium exstruendorum artem. Id quod Aristoteles jam observavit, quem a SALMASIO de Hellenist. p. 63. E. (pro 64.) citatum invenio in his verbis. "Iidem Attici *δημους* vocabant quae, *κωμαι* aliis Graecis. Quo argumento usus est Aristoteles inventionem Comoediae non esse Atticis adscribendam, sed Megarensibus & Siculis Dorici generis, qui *κωμιας* appellabant *τας περιουκιδας*, hoc est vicos urbi circumiacentes, a quibus *κωμωδια* nomen erat nata. Οὗτοι γαρ, inquit, Dorientes nempe, *κωμιας τας περιουκιδας καλεειν φασιν*, Αθηναιοι δε *δημους*, *ως Κωμωδους αμ ατε κωμωδειν λεχθεν τας*, *αλλα τη κατα κωμιας πλανη επιμαζομενης εκ του αστεος*. Ita poiein iisdem Doribus το *δραγν*, quod Attici dicebant το *πραττειν*. Hac ratione την ποιησιν & τα δραματα ab illis profecta

Q

fecta evincit, non ab Atheniensibus." (II) His Graecis & peregrinis vocibus alias ejusdem valoris sermo Belgicus substituere potest, qua de re MEIJERI Thesaurus consulendus. Tamen Rever. NYLOE non omnes vult eliminari, quem vide *Cap. I. pag. 2-4.* & recte, nam qui minus nobis idem jus aequum est esse quod fuit aut Graecis, qui ne Persicas quidem reformidarunt, aut Latinis qui Graecas & Gallicas Romana civitate donarunt? (III.) Facile vel ex peregrinis litterarum copulationibus, quales sunt PS, PT, RH, PH cujus loco F scribimus, TH, CH & X ab initio vocis &c. vel ex paucis aut nullis derivatis dignoscas, quas dictiones e Graecorum lingua hauserimus. Eadem enim aut similia indicia in Latino sermone & Graeco barbaras voces produnt. Exemplis vero quod dicta nostra non firmemus, brevitatis studium facit. (IIII) Omnes ejusmodi dictiones a meo Etymologico exulare jussi, quod proprie nihil ad Convenientiam nostrarum linguarum stabiliendam conferant. Id si Galli fecissent, nae quam exiguus vocum Graeco-Gallicarum numerus remansisset? Earum vice quasdam Graeco-Gothicas protuli, licet convenientes iis voces e Belgica lingua non haberem addere, quas vel alios vel nos aliquando spes est addituros.

V.

Quominus ad Etymologicon Graeco-Belgicum transeamus, impedit H. STEPHANUS, cujus verba *de Conven. L. Gall. & Gr.* p. 137. & summa fide Latine vertam, & ea modestia, quae Viro de litteris Graecis meritissimo debetur, redarguam. " Non, *inquit*, incongruum erit ad-
 „ monitionis vice Hollando cuidam respondere,
 „ qui ausus est haec verba facere: *Gloriantur Bay-*
 „ *fius & Budaeus Gallos ab antiquo fuisse Φιλελ-*
 „ *λυσας*, [quis ille sit Hollandus, & quae reli-
 „ qua ejus verba sint, ex I. Capite hujus Libri
 „ p. 16. intelligi potest, quo Lectorem remittimus.]
 „ Hoc prooemio usus Hollandus iste indicem
 „ vocum Graecarum subjungit, quas Belgicus
 „ sermo retinuit. Perquam autem insolens mihi
 „ videtur haec ejus locutio: *Gloriantur illi, ar-*
 „ *gumento paucularum vocum, quanto justius no-*
 „ *bis gloriari licebit, quorum in lingua aliquanto*
 „ *plura*, nisi si *aliquanto* sumatur pro *multo*?
 „ Quantum autem ad ejus indicem vocum [Grae-
 „ co-Belgicarum], plurimam earum partem a
 „ Graecis sumtam ajo per manum tertiam, vide-
 „ licet per nostram, ut sunt *plat*, *tumbe*, *cou-*
 „ *per*, Utrum propius Graecum etymon γαρ-
 „ γαρίζειν servat, nostrum *gargarizer* an illius
 „ *gorgelen*? Cur suum *Anker* ad Graecanicum
 „ ἀγκυρα potius refert, quam nos nostrum *an-*
 „ *cre*, cum Latini *anchors* dicunt? a quibus &

„ nos multas voces Graecas accepimus , tam-
 „ quam per tertiam manum , quomodo & aliae
 „ linguae ejusmodi vocabula accipere potuerunt.”
 An posteriora ejus verba recte intellexerim , du-
 bito ; sunt autem haec : *A quel propos renvoye il
 son mot Anker au Grec αγκυρα non plus que nous
 nostre Ancre , puisque les Latins disent Anchora ?
 desquels nous pareillement avons eu plusieurs mots
 Grecs , comme par main tierce , & les autres lan-
 gues aussi en peuvent avoir eu.* Pag. 138. sic per-
 git : ” Ut his satisfacerem qui fortasse objecturi
 „ essent , nos istas voces non nisi per tertiam ma-
 „ num utpote Latinorum accepisse , Latinas quo-
 „ que voces , qualescunque sunt (& in Latino
 „ αγκυρα & αγκυρα plurimam partem reperiuntur)
 „ Graecanicis praemissi , ut huic litigio ansam &
 „ viam praeciderem .

Henr. Stephano respondit Junius in *Append.
 ad Animadv.* p. m. 390. *sqq.* verum acerbissimis
 verbis & criminationibus , quibus suae *Παραγωγῆς*
aliquanto plura vindicias interferit . De ipsa au-
 tem quaestione principe nullum verbum . Itaque
 nos quod ille intactum reliquit , contra Viri Do-
 ctissimi sententiam adferere audebimus : (1) Fal-
 sus est prae amore patrii idiomatis , cum putavit
 nos voces Graecanicas Gallis deberi . Equidem
 supra § III. n. (1.) earum aliquot attuli , quas
 per Latinorum manus accepimus , sed quibus vix
 indigemus , nam e. g. pro *Theologant* habemus
 germanicum *Godsgeleerde* , pro *Histori Geschi-*
denis ,

denis, pro *Akademi Hooge School*, pro *Psalm Kerkzang*, pro *Eklips Zonne of inuansuren*, pro *syllabe lettergreep* &c. Galli e contrario per paucas habent Graecanicas voces, quas a Latinis non acceperint; quod mirum non est, cum eorum lingua ex Romana potissimum conflata sit. Paucae aliae ex Celtico aut Scythico fonte, sive is Graecae linguae originem dedit sive huic ad finis admodum fuit, in Gallorum ore remanserunt, quales sunt illae *plat*, *tambe*, *couper*. Quisquis aequus iudex Perionii, Stephani & Benedictini Indices Graeco-Gallicos cum nostro Etymologico contulerit, procul omni dubio a nobis litem deciderit; pronuntiabitque, *primo*: Gallos paucularum vocum argumento, Belgas innumero earum numero suae linguae cognationem cum Graeca adstruere: *secundo*, plerasque Graeco-Gallicas in Romana lingua adparere adeoque ex hac desumtas; Belgicas contra fere omnes Latinis esse incognitas, quare his non deberi (quod & argumento est Belgicam linguam aequae ac Graecam Latina antiquiorem esse); *tertio*, nullam Graeco-Belgicarum vocum e Gallia oriundam esse, quia Gallicum idioma non modo Graeco & Belgico; sed & Latino sive Romano recentius sit. (11.) Si dimisset Stephanus, nos a Gallis Latino-barbaras voces *translatetur*, *proclameren*, *autoriseren*, *origineel*, *compassi* & sexcenta alia habere, nullus obloquerer: sed quomodo habemus? ut ab omnibus qui puritati ser-

monis patrii operam dant, pro spuris rejiciantur, neque in illorum scriptis compareant, quod eruditum testimonium probare nihil attinet. Inter alia tamen Societatis in amore florentis querimonia de barbarismis istis in vulgarem sermonem in-
 vectis legi meretur, *Grammat. Belg.* pag. 6. &c. (III.) Gallicum *gargarizer* propius ad γαργαρίζειν accedere quam nostrum *gorgelen*, nemo sanae mentis diffitebitur? Quamvis unum hoc exemplum attulerit, calumniatorem nolo agere ac respondere, illud unum nullum esse, sed & ultrò largiar Gallica *tuer*, *Alexandre*, *Ciceron*, *Bible*, *moëlle* s. *muëlle* magis congruere Graecanicis θυειν, Αλεξανδρος, Κικερων, Βιβλια, μωελος, quam Belgica *doon* pro *dooden*, *Alexander*, *Cicero*, *Bybel*, *merg* vel *murg*. Verum vix dena proferentur similia, quibus Belga non multo plura, immo centena opponere possit. Pari nempe modo quaeram, utrum Gallica *abbaye*, *prêtre*, *histoire*, *Apôtre*, *Evêque*, *écrire*, *beurre*, *aumône*, *couper*, *coeur*, *Pseuisme*, *écale*, *tendre*, *nouveau*, *paume*, an Germanica *abaye*, *priister*, *historie*, *Apôstel*, *Bisschop* veter. *Biskopi*, *schryven*, *boten*, *aalmaes*, *koppen*, *hart*, *psalm*, *school*, *teer* vel *teder*, *nin*, *palm*, similia sint Graecis: αββατεια, πρεσβυτης, ιστορια, Αποστολος, Επισκοπος, γραφειν, βουτυρον, ελεemosυνη, κοπτειν, καρδια, ψαλμος, σχολη, τερην, νεος, παλαμη? &c. (III.) In Gallica lingua aliquas dictiones Graecanicas esse, quas non a Latinis sed a Celtis habeant, supra dixi.

diximus: plurimas autem, e. g. *nouveau, écrire, coeur, école, tendre, paume* per Latiniſſorum manum (qui *novus, scribere, cor, schola, tener, palma* dicunt) iis traditas certo certius est, quare Latinis quoque similiores sunt atque a Graecis longius recedunt. Quod autem multa etiam Belgici sermonis verba a Graeco idiomate alieniora sint, ut *βαρβιτος harp, βασιλευς baas, βορα voer* pro *voeder, δυπτειν doopen, τρεχειν draven* &c. longe alia ratio est, scilicet quod Belgica lingua & Graeca duae jam ab initio diversae dialecti fuerint, e lingua Scythica sive Gothica natae: hinc

- - - - *facies non una duabus,*

Nec diversa tamen; qualem decet esse sororum.

V I.

Ita tandem quid nos in Lexico Etymologico praestiterimus, exponendum est. Ante omnia catalogum heic damus auctorum, ex quorum potissimum observationibus Etyma Graeco-Belgica excerpſimus:

D. Joh. AVENARII Liber Radicum.

(N.N.) BENEDICTINI Radices Graecae, qui notatas PERIONIO, STEPHANO aliisque voces Graeco-Gallicas suis intexuit.

Matth. BERNEGGERUS ad Tac. Germ.

Marci Zuerii BOXHORNII Gr. Lat. Germ. Sermonis Symphonia.

Joa.

Jos. HARMARI Lex. Etymol. L. Graecae.

Christiani HEULII Grammat. Belg.

Franc. JUNII Glossarium Gothicum.

Hadr. JUNII Animadversa.

Corn. KILIANI Etymologicum L. Teuton.

H. B. COSTERI Clavis Hebr. Gr. Germanicae Harmoniae.

Wolfg. LAZIUS de Gentium migrationibus, cujus syllogen exscripsit & auxit

Sim. van LEEUWEN in Batavia Illustrata.

Adolphus MEKERCHUS de pronunt. L. Gr.

Joh. MINSHAEI Ductor in Linguas.

Abrah. van der MILII Lingua Belgica.

Just. Georg. SCHOTTELII Lingua Germ.

Heur. STEPHANI Tractatus de Conven. Ling. Gr. & Gallicae.

Caroli TUINMANNI Fax Linguae Belg.

Ger. Jo. VOSSII Etymologicon L. Lat.

Eos hic semel nomino, quia singulis etymis suum auctorem adscribere, inutilis immo taediosus foret labor, sed & eorum observatis nostra quoque non pauca inferuimus, quae sparsim inter legendos scriptores Graecos detexeramus. Quod si vel tantum mihi esset otii, ut unum HESYCHIUM a capite ad calcem daretur percurrere, sicut primo institueram, multo plura huic Lexico addi potuissent. Verum enim vero si erit qui criminetur, tacitis aliorum nominibus meos me errores & ineptias voluisse tegere, ei non tantum mutatis paucis ex Phaedro regeram:

„ Quid

- „ Quid judicare cogitet livor modo,
 „ Licet dissimulet, pulcre tamen intelligo.
 „ Quidquid putabit esse dignum memoriae,
 „ Aliorum dicet; si quid minus adriserit,
 „ A me contendet fictum quovis pignore.
 „ Quem volo refelli jam nunc responso meo:
 „ Sive hoc ineptum sive laudandum est opus,
 „ Illi invenere, nostra perfecit manus ”

sed & multa hujus aut illius etyma & frigidiores metaphoras, quas vulgo *adlusiones* dicunt, me rejecisse dicam, quod nimium a vero abesse videbantur. Cujus rei exempla aliquot proferre non abs re erit; quamquam eos quibus sic ludere placuit, haud nominabimus, ne ipsos homines non eorum vitia perstringere videamur. Igitur *κυρος* & *buigen*, *αγνος* & *rem*, *αγνευειν* & *retnigen*, *αργυρος* & *silver*, *ακαρες* (*ωρας*) & *wyle* (*tyls*), *αγινew* & *gaan*, *πρωτη* & *bruit*, *πρωτογαμος* & *bruidegom*, *οικημα* & *Alam. gemach* &c. item etyma ex Graecis compositis eruta, ut *hebben* ex *απεχειν*, *schamen* ex *καμνυειν* pro *καταμνυειν*, *wenden* ex *αναδινειν*, *brengeu* ex *παρεχειν*, *helpen* ex *συλλαβειν*, *perplex* ex *παεαπληξ*, Teuton. *ebene* ex *επιπεδων* &c. duriora putavi, quam ut ex iis convenientiam Graeco-Belgicam adstruerem. Indignas quoque judicavi, quae in Etymologico nostro comparerent, has similesque longius petitas etymologias metaphoricās: namque *kikker* (*rana*) & *χαλειν* (*hiscere*), *keur* (*optro*)

(optio) & χάρις (gratia), *lappen* (panni) & λείπειν (deficere), *klaan* (ungula) & κλάειν (frangere), *modder* (coenum) & μαυρός (niger), Teuton. *gabe* (donum) & ἀγάπη (amor), *hemel* (coelum) & ἐμνα (collocor), &c. ex eodem fonte cadere i. e. ad unam eandemque radicem primigeniæ linguae, siue Hebraica ea sit siue Scythica, referenda esse non facile mihi quis persuaserit. Cur non eadem licentia verbum *ik ben* (sum) ab Hebr. יבן (*filius*; unde forsan Gr. βίβω) derivant, quod pater det esse filio, ut Logici loquuntur? Risum mihi saepe moverunt istae origines & notationes; cuiusmodi etiam in lingua Gallica aliquot notavit Doctiss. BOUHOURS p. 277. sq. *Observ. in L. Gall.* ubi istam exagitat, qui *jargon* & *baragouin* a *barbdrus*, *laquai* a *verna*, *larigot* a *fistula*, item Hispanicum *Alfana* (quod ab *Elephante* deducendum) ab *equus* derivaverat. Sed ipse huius Etymi auctor ioculari hoc Epigramma adjungebat:

„ *Alfana* vient d'*Equus* sans doute :
 „ Mais il faut avouer aussi,
 „ Qu'en venant de là jusqu'icy
 „ Il a bien changé sur la route ?

Hinc CHRISTINA Sueciae Regina (testo Gul. Wottonio apud CHAMBERLAY editorem Orationis Dominicae CLII. linguis expressae p. 68.) joco dicere solita, *Dom. M. . . .*

non

non solum nosse, unde quaelibet vox descenderit,
sed quorsum quoque eat,

Vere ergo LUCIANUS:

Οὐδέν ἐν ἀνθρώποισι διακρίδον ἔστι γῆμα.

Ἀλλ' ὁ σὺ θαυμαζέεις, τοῦτ' ἑτέρῳι κέλευς.

V I I.

At, inquiet aliquis, tute permultas producti
voces Graecas, quae cum Belgicis in nulla aut
in una tantum littera concordant, ut *αβαξ bank*,
αῖθος bette, *αἰρεῖν keuren*, *αἰτεῖν eisschen*, *αῖων een*,
λείριον lei, *πολύς veel*, *πῶν wee*. Hanc objectionem
ubi satis infirmavero ac diluero, ipsum Lexicon
exhibebo.

(1.) Ingeniosis doctisque viris aliquid dandum
fuit, praesertim si plures idem Etymon posue-
rant. Eos enim perspicaciori iudicio, quam
meum est, praeditos, multarum notationum ju-
stam rationem vidisse quidem sed tacuisse, mihi
persuaserunt aliquot voces, quas primo repudia-
tas postea reprehendi, e. g. *Φεῖδεν* (parcere)
affine esse nostro *myden* (vitare) non credideram,
donec ex Cl. VOSSIO didici, P saepius in M
verti, sicque *summa*, *somnus*, *vermis* esse a *σύν-
παν*, *ὑπνος*, *έρπυ*; Aeoles quoque *μαθουσα* di-
xisse pro *παθουσα*. Similiter *οχλος* & *volk* ni-
mium discrepare judicaveram, donec inveni illud
Aeolibus esse *ολχος* & cum digamma *βολχος*,

R 2

unde

ΕΥΤΕΩ, ΑΨΕΩ, ΤΑΜΕΩ, ΛΑΨΕΩ quae contracte pronuntiata pro futuris secundis postea invaluerunt, quorumque imperfecta ΕΙΛΩΝ, ΕΥΤΥΠΩΝ, ΗΨΩΜ, ΕΤΑΜΩΝ, ΕΛΑΨΩΝ aorista secunda sunt dicta: hinc etiam factum ut verba quibus contractorum nomen datur; futuris & aoristis secundis dicantur carere, quoniam ea semper cum praesentibus atque imperfectis congruunt, uti & in aliis verbis aor. 2. imperfecto saepe similis est.

(IIII.) Syllabarum paragogicarum aut praepositionum inseparabilium (quae apud Graecos sunt α, αει, βαν, βει, δα, δυς, σει, ζα, λα, λι, νε, νη, apud Belgas aal vel al, ant, be, er, ge, her, on, ont, ver, wan) nulla ratio est habenda, namque iis abjectis remanebunt primigeniae voces, nam quo simpliciores hae sunt, eo propius ad veras radices accedunt, quas proprie monosyllabas esse tam in Graeca lingua quam in Germanica, a multis probatum est. STEVINUM & SCHOTTELIIUM, qui id in nostro sermone demonstraverunt, non citabimus, quod satis noti sunt eorum labores & scripta. Sed de L. Gr. radicibus monosyllabis duos viros disertissimos producam, quorum opuscula in paucorum manibus sunt, quare & mihi longa investigatione opus fuit, ut ea nanciscerer. Alter est Cl. SALMASIUS, qui de Hellenist. pag. 390-392. ait: "Certum quippe est, linguas omnes quae monosyllabis constant, esse ceteris antiquiores. Multis abundavit monosyllabis

„ bis antiqua Graeca, cujus vestigia apud Poë-
 „ tas qui antiquitatem affectarunt, remanere
 „ non pauca. Αλφι pro αλφειον dixit Anti-
 „ machus, non per αποκοπήν, sed quia pro αλφε
 „ quod erat antiquum, & fortasse Scythicum vel
 „ Thracicum, Graeci posteriores dixerunt αλφι-
 „ τον. Sic ερι pro εριον apud Philetam vetu-
 „ stis; & propius ab origine Ηλ quam ηλος pro
 „ clavo. Nam pro Ηλ & Βηλ Chaldaicis Ηλιον
 „ & Βηλτον fecerunt. Ρα pro ραδιον apud So-
 „ phoclem: quod non esse per apocopen factum,
 „ descendencia inde nomina ostendunt ραιον &
 „ verbum ραιζω. Non melius iidem Grammatici
 „ εται pro εταιραι κατ' αποκοπήν εξετηνεχθαι apud
 „ Apollonium notarunt. Ετης antiquum est,
 „ pro quo postea κατὰ παραγωγήν productum
 „ εταίρος. Λι pro λιαν archaismum linguae re-
 „ dolent, non per apocopen facta sunt. Ita κη
 „ apud Homerum & δω vetustiore linguae
 „ Graecae characterem denotant, quam δωμα &
 „ κημενον, quae per syllabae adjectionem facta
 „ sunt ex illis monosyllabis. Certe illud δω affi-
 „ ne est Scythico vel Parthio Τω vel Γω pro
 „ domo. Inde τα Γαυγαμηλα mansionem in
 „ Perside Strabo interpretatur καμηλων οικον.
 „ Huic proximum Aegyptiacum χω, quod est
 „ θεσις vel κόσμος. Unde nomen Aegypti vel
 „ Thebaei regis χωμασθα. Quod Eratothe-
 „ nes Graece vertit κόσμος φληθαυστος. Nam
 „ φθα est Vulcanis, ex quo Ηφαιστον fecere
 „ Grae-

„ Graeci: [*Vide an huc quoque pertineat Germanicum gau vel gou pro regione, tractu, territorio.*] „ Ita omnia verba antiquioris Graeciae
 „ aut maxima ex parte monosyllaba aut dissylla-
 „ ba fuere, quae recens Hellenismus additis syl-
 „ labis protraxit. Ex Βω fecerunt βαίνω, βα-
 „ σκω & βαζω. Ex Φω, unde Φως, φαίνω. Ex
 „ δω, unde Latinum DO, δίδωμι, ex θω quod
 „ est pono, τίθημι. Pro Φυγω φύγανω, pro
 „ Τυχω τυγχανω, pro χω quod est hio, χαινω
 „ & χασκω. Antiquum fuit νω, unde νωσασθαι
 „ poëtis cognoscere: postea fecerunt νωσκω, ex
 „ quo Latinum nosco, & γιγνωσκω. Λω idem est
 „ quod Θέλω, unde λημα voluntas. Λω etiam
 „ idem quod λavo, quod postea λῶ. Ζω duo
 „ significabat, & vivo, pro quo ζώω factum, &
 „ cingo, unde ζώννυμι exiit. Κω cubo vel ja-
 „ ceo, antiquum ex quo κέω & κείω, unde κείον-
 „ τες & κείμαι. [*Affine Belg. Koets i. e. cubile,*
 „ *sponda.*] Σμω a quo σμημα, pro quo postea
 „ maluerunt σμηχω, unde σμηγμα. Ρω idem
 „ quod corroboro, unde ρωσασθαι & ρωμη. Σω
 „ idem quod σωζω, illud antiquum, hoc recen-
 „ tius. Ζευγω quoque vetustum, a quo Lati-
 „ num *jungo*. Postea ζευγνυμι pro eo receptum.
 „ Alia sexcenta sunt ad hanc formam; immo nu-
 „ merari vix possunt. „ Alter est If. VOS-
 „ SIUS de Poëm. Cantu & Vir. Rhythmi pag.
 „ 44-46. sic scribens: „ Nec tamen existimandum
 „ istiusmodi eum fuisse ab ipsis statim incunabulis
 (pri-

„ (priscum puta Graecorum sermonem), pri-
 „ mam quippe hujus si excutiamus originem,
 „ nihilo meliorem aliarum gentium linguis eam
 „ fuisse deprehendemus. Asperam, scabram &
 „ omnis dignitatis & elegantiae expertam fuisse
 „ vel inde satis intelligas, quod vit alia quam
 „ monosyllaba priscis temporibus habuerit voca-
 „ bula, cum illa nomina essent cum verba. (*An
 „ utrobique seu scripsit, pro quib. hypothet. nobis de-
 „ derunt cum?*) Nesciebant insuper ea in mo-
 „ dos, tempora, personas & casus mittere,
 „ denique quod in Barbaris postmodum risere,
 „ idem hoc in suis agnovere majoribus. Adju-
 „ vante dein ipsa coeli temperie accessit cultus,
 „ accessit Musicae & Poeticae amor, accessit
 „ aemulatio ingeniorum . . . . . Quando-
 „ quidem vero nihil aequae carminum dignitati
 „ viderent officere, quam monosyllabarum
 „ frequentiam dictionum, veluti quae praeter-
 „ quam quod humile & servile quid reserent,
 „ etiam salebrosam & asperam efficiant oratio-
 „ nem si plures simul jungantur, amplificaverit
 „ voces suas, duplicando easdem syllabas non
 „ in principio tantum sed & in fine, addendo
 „ augmentum & terminationem. Hinc factum
 „ ut verba quae prius erant monosyllaba, fierent
 „ polysyllaba, eademque vox ab una ad sex vel
 „ septem nonnunquam excresceret syllabas, ma-
 „ nente quidem priori significatione, sed quasi
 „ longi firmatis appositione aliquam sibi acqui-

S

rens

rens majestatem. In nominibus vero, quod illa non patiantur similia augmenta, aliam institere rationem, formantes ea a participiis, vel etiam cum aliis nominibus conjungentes; inquamque iis feliciter haec compositio successerit, norunt ii qui aliquam hujus linguae assecuti sunt peritiam. Quid jam referam tot casus & flexus & terminationes nominum, patronymica, possessiva, intendentia aut remittentia significationem, notantia motum e loco, amplificativa, diminutiva, & complura alia accidentia &c. Ad hujus verba nunc nihil aliud adnoto, quam asperum, scabrum & salebrosum huic videri, quod Stevinus & Schottelius eximium, elegans & nervosum appellant.

VIII.

Sequitur, quod altero tanto longius exisset, nisi permulta aut praetermissem, aut consulto omissem, de quibus supra § III. (III.) & § VI.

LEXICON ETYMOLOGICUM

GRAECO-BELGICUM.

A.

A privativum veteribus quoque Belgis in usu fuisse, I. Cap. p. 20. ex Meijero didicimus: pro
eo

eo interdum *au* dicebant, & hoc pro *ave*, quae eadem esse credo atque *af*, confine Graeco *αφ*, pro *απο*, nam & Latini solitarium *a* usurpabant pro *ab*. Hodie pro *a* in compositis habemus *on*, quod cum Gr. *ανευ* convenit.

Aa Hesych. exp. *συστημα υδατος*: atque *Aa*, *Aade* vel *Ee* priscis Germanis *aquam* significasse, Meijerus nos docet III, P, qui inter alia *Eelant*, quod nunc *Eilant* (insulam) dicimus, exponit q. d. *Waterlant*. Immo fluminibus aliquot simplex nomen *Aa* datum; uti ex Geographia liquet. Hinc & Gall. *Eau*. Lectu quoque digna, quae adfert in vocibus NEHA & AHA Erud. KEISLERUS p. 263-4.

Aada Hesych. exp. *ενδεια* ap. Lacones; affine est nostrum *Nood* necessitas. Vide Cap. VII.

§. III. pag. 126.

ααζειν *Aassemen* exhalare, hinc *αασμος* *aassem* halitus.

ααα Hesych. *τροχος* *rota*. Nobis *Ave* five *Nave*, Teutonibus *Nabe* dicitur *rotae* *thodiolus*.

αααθ Hes. *διδασκαλος*, *Κυπριοι*. *Baas* similiter nostris *magistrum* vel *opificum praefectum* notat. Θ autem & Σ saepe commutantur.

αααξ *recht-Bank* abacus: *bak* alveus.

ααεις *εχεις* Idem. Teut. *haben*, Belgice *hebben*, antiq. *haven* habere.

ααλαξ Hes. *λαμπρος*, ως *Κυπριοι*. *Blank* candidus: *Bleek* pallidus.

Ἀβλαροι Id. ἔβλα. *Blaren folia.*

Ἀβραχεν Id. ἠχισεν. *Bruiffchen Alam. Bransen strepere.*

Ἀβρυτες, ὄφρυς *Mamedones*, idem. *Oog- of wenk-Braauwen supercilia.*

Ἀβρυεται κοσμεται, id. *Bruneren polire.*

Ἀβυδον βαθυ id. *Put puteus.*

Ἀγαθος goet bonus.

Ἀγαλλιος id. exp. *Λοιδωρος*, & ἀγαλλιαζεσθαι λοιδωρεσθαι. *Schelden conviciari.*

Ἀγατασθαι βλαπτεσθαι *Hefychio. Schaden nocere.*

Ἀγαειν demirari. *Hagen, behagen* placet, lubet.

ἄγγελος *Engel* Angelus, genius.

Ἀγειρειν *garen, gaderen* congregare. Utrumque ab Hebr. *גָּדַר* fructum collegit, acervavit, unde & Latinorum *acervum* fluxisse, ad Goodwini Mos. & Aar p. m. 606. coniecit parens meus.

Ἀγειτης & ἀγοιτης *Hef. ὕβρισης*, *Guit scurra.*

ἅγιος *Heilig* sanctus.

ἄγκιστρον *Angel hamus.* Dicimus etiam *Hengel*, quod derivandum videtur ab *hangen*, ut Graecum ab ἄγγχειν, quod pisces a faucibus suspendat.

ἄγκλη poplitis flexus, *Enkel, enklaau*, Anglis *Ankle* talus.

ἄγκυλον hamus catenae. *Angel* cardo.

Ἀγκυλ

Ἀγκυλος tortuosus. Teutones angulum *Winkel*, Belgae *Hoek* adpellant.

ἄγκυρα *Anker* ancora.

αγλαΐεσθαι, veteribus *Gleissen* & *Glisteren*, nunc *glinsteren* splendere. Hinc quoque *Glans* splendor, & forsan *Glas* vitrum, unde *glazuur* i. encaustice. Alamannis *Gleisner* est hypocrita, simulator, unde ap. Poëtas Belgicos remansit *Gleisnery* simulatio, species.

αγλαός Hefychius Cretensibus & Cyprius γλαφρον significare ait, convenit nostrum *glad* lubricus, & *glyden* vel *gtyen* vacillare.

αγλαυρός (pro quo male apud Nicandrum *αγρευλος* legi notat H. Stephanus) idem quod *αγλαός*. Simile nostrum *Klaar*, perspicuus, limpidus. Haec etymologia veterior mihi videtur, quam quas VOSSIIUS in Lat. *Clarus* adfert,

αγλαεσθαι βλαπτεσθαι Hefych. Gothis *Aglo* tribulatio, & *aglu* ist difficile est. Anglosax. *Eglaan*, Angl. *to aile* molestum esse, nocere significat: his adfinc nostrum *Hagel* grando, calamitas sive tempestas noxia. Eiusdem originis videtur *αλγος* dolor.

αγος *acht*, *achting* veneratio: simile est *αγεω* δια τιμης *hoog achten*.

αγεα *jagerai*, *jacht* venatio, uti *αγεως* *jager*.

αγεος *akker* ager, unde & prius *αγεα*. Diminutivum *αγειδιον* *akkerje*.

Αγρωστη & αγρωστις Hesychio βοτάνη τις, an
est nostrum *Kers* five *Kars*, quod Alaman-
ni dicunt *Kresse* nasturtium hortense? Adfine
quoque est *gras* grāmen.

αγυια vicus, *wech*, *wege* via.

αγχιπόρος Nabuur, Alam. *Nachbat* & *Nach-
paur* vicinus.

αγχιστες *Naaste*, Alam. *Nachste* propinquus.

αγγχειν hangen strangulare. Hinc etiam *angst*
angor, & *eng* angustus.

αγειν jagen agere, *wegen* vel *bewegen* movere,
waggelen vacillare. Ab eodem fonte fluit
acht proscriptio, exilium.

αγωνια angor, trepidatio. Convenit Gothi-
cum *ogan* metuere.

αδαμας, αντος *diamant*, Teut. *demant* ada-
mas.

αδαμιαν Hesych. το δικασως φονευειν Κρητες.

Idem δαμασσειν, ανειλεν exponit, & δαμασ-
ση αποκτεινη. Ejusdem originis est nostrum
doemen, Teut. *verdammen* damnare.

αδειν *verzaden*, *zadigen* satiare: αδην & αδδην
zatter plebejum, satis.

αεθλος vel αθλος certamen. Huc pertinent
Adel nobilitas, *edel* nobilis; ac fortasse
Adelaar aquila.

αι semper. *Ooit*, Alam. *je* unquam.

αεζειν & αυζειν augere *hoogen*, an potius huc
quadrat *waschen*, Alam. *wachsen* quod enun-
tiatur qf. *waxen*, ut Anglorum *to wax*?

Αετος

Aetos aquila. Non ita longe hinc *Adelaar* ead. signif. abit. Sed *Arent* quod nobis vulgatus est pro aquila, quidam longius repetere videntur ab *αγος* Cyprico.

αζα Hefych. fuligo & pulvis. Nobis *assche* vel *asch* est cinis.

αζανειν unde Hefychianum *αζανδη* mihi videtur esse pro *εξηρανδη*, congruit nostro *zen-gen* adurere.

αημα Goth. *ahma*, Belg. *aam* pro *adem* spiritus.

αητος insatiabilis, *eter* vorax.

αδην *Koren-Ader* vel contr. *Korenaar*, arista!

αδρεειν *turen* pro *stasvogen* intueri.

αδρεος confertus: *Tros* fasciculus, racemus.

αδρεειν *tiren* lufitare. Hic loci ridiculum errorem noto *DINNERI* in Epithetis Graecis, qui sub voce *παρθενος* adfert epithetum

αθυρος, quod alius qui interpretationes Latinas addidit, ejicere neglexit, sed explicuit

ad quam patet aditus, q. d. *janua carens*.

Huic autem errori *Anacreontis* locus, quem adducunt *Δερμων*, *ωκην* *επτανυειν* *Μετα* *παρ*

θενων *αθυρων*, male intellectus ansam praebens,

namque *αθυρων* hic participium est & significat *lufitans*, quod ut clarius pateat, integrum adferemus locum ex *Oda VIII*.

Δια νυκτος ευκαθευδων

Αλιπορρυοις ταπησι,

Γεγα-

Γεγνημένῳ Ἀνάνῳ,
 Εἰδέναι ἀρετοῖσι τὰς οὐκ
 ἁπλοῦς ὡς ἐκταμένῳ,
 Μετὰ καθεύων ἀδύειν.

Verum non solus hic error est, quod voci
 καθεύων tam ineptum Epichetum adfinxerint, sed
 & alior est in quantitate syllabae mediae, quae
 in verbo ἀδύει nunquam non producitur, uti
 etiam hoc in loco producenda est, in nomine au-
 tem Συγα & inde compositis ubique corrumpitur.
 Utriusque quantiratis auctoritates apud omnes
 Poetas obviam sunt. Talis autem erroris convin-
 cere eos debuisset simile dictum Anaercontis
 Oda XXXXII:

Στεφάνου δ' ὁ δακνὼν
 Κροταφίστην ἀμφιπυλῶς,
 Μετὰ καθεύων ἀδύει
 Οὐδὲν πλὴν τὰ πάντων.

Malim quoque ἀδύει deducere a Συγα, (unde
 similiter infero Ε-Συγας) quam a Συγα. A Συγα
 quidem deducit Eustathius, quasi qui ἀδύει pri-
 vatim solam mentem habuit: idem tamen cum
 Etymologo alibi παρὰ τὸ σῦγα Συγα derivat, &
 additum ait ὅτι, ut in αἰδῶς pro αἰδῶ. Post haec
 aliorum Etyma H. Stephanus T. I. pag. 1618.
 subjicit: *Ego quin a Συγα derivoetur, minime du-
 bito . . . . . ut videlicet ideo ἀδύει sit Lu-
 dere,*

dere, quod extra fores domus atque adeo extra domum potius, quam in ipsa domo ludi soleat. Jam nostram exponamus opinionem. Qui a *θυειν* derivant, accipiunt hoc verbum in significatione *proruendi*, quod certe non ita absonum videtur. At ego ab ipsa *sacrificandi* significatione deducere, quod sacrificia non tantum laeti & gestientes facerent veteres, sed & post illa in honorem idoli atque ad celebrandum festum varie luderent, canerent ac saltarent. Quo facit locus Exod. XXXII: 6. *Και ορθησας τη επαυριον, ανεβιβασεν ολοκαυτωματα, και προσηνεγκε θυσιαν σωτηριου. Και εκαθισεν ο λαος Φαγειν και πειν, και ανεστησαν παιζειν.*

Αιαζειν janken lamentari, & *αιαγμος gejang* a sono effecta.

Αιακος unus ex *judicibus* mortuorum. Simi, van *Leeuwen* pag. 65. ad h. v. *Isaac*, Frisonibus *Aischa*, *Ascha* judex, unde vocab. *Aasdom* sententia judicis. Scythae judicem dicebant *Aischac*, unde Graecorum *Aeacus*. Hugo GROTIUS *Introduct. in Jurispr. Holland. II. Libr. Cap. 28.* " Qui originem vocis *Azig* aut *Azing*,
 „ quærere velit, vix quidquam verosimilius
 „ (mea quidem sententia) inveniet, quam *azen*
 „ & *aten* (nam S & T saepe commutabantur,
 „ ut patet ex vocabulis *water wasser*, *eten essen*
 „ atque aliis multis) veteribus significasse *jus*,
 „ unde factum ut in priscis Frisonum legibus ju-
 „ dices dicantur *Assen*, & hodie in tractu
 „ *T Drente*

„ *Drente dicto De 24. Etten*. [Paulo ante dixerat, eosdem Frisones iudicem nominasse *Aetga* & Hollandos *Aizig* aut *Azig*.] ” Hinc etiam „ nomen *Schoutaat*, namque ita veteres scripserunt ut ex eorum monumentis liquet, pro quo nunc dicimus *Schout*, i. e. *Schultrechter*, nam in iisdem veterum scriptis nunquam non *schout* „ & *schoudig* invenitur pro *schult* & *schuldig* . . . . . Ut ergo priscis Hollandis *doemen* „ erat pro sententiam dicere (quare & decreto- „ ria sententia dicta est *wysdom* i. e. *der wyzen* „ *dom* prudentum sententia) sic sententia ea, „ quam ille *Azig* cum aliis vicinis decreverat, ad- „ pellabatur *Azigdom* & contracte *Aasdom* &c. ” Apud Teutones praetor juri dicundo praefectus nominatur *Schuldhaies*, *Schultheisz* & *Schultz*; q. d. debitorum aut culpaе exactorem, *der die schuld heischet*. *Schuld* autem & Latinorum *solutio* derivarem ego ab Hebr. פֶּתִיחַ (petitio, postulatium) potius quam undecunque *Vossius* id derivat, qui se mire in hoc etymo cruciat. Ceterum potest etiam vocabulum *Schultz* esse ab Hebr. שָׁלַט *dominari*: hinc certe Turcarum Persarumque *Saladin* & *Sultan*.

Αγλαΐ *glans*, Alam. *glantz* & *gläst* splendor, unde *glazuren*. Vide *αγλαΐζεσθαι*.

Αἰδῆς *Orcus*, per quem & ipsi *Dii* jurabant: Nobis *Eet* vel *Eed*, Germ. *Ayd* vel *Eid* iurandum notat.

Αἰδῶ

Αἰδωνεύς Hefych. ὁ θεὸς καὶ ὁ τροπός. *Αἰδωνί*, τῇ αἰδή. Germanis veteribus *Odin* & *Wodan* bel-
lorum caesorumque summus Deus credebatur,
qui praesideret in *Valkalla* h. e. aula caesorum.
Vide Joh. Georg. KEISLERI *Antiq. Septentr.*
& *Celt.* variis locis. Hinc diem Mercurii no-
minamus adhuc *Woonsdach* pro *Wodensdach*,
quem vulgo dicunt *Woensdach*, quoniam *oe* vete-
ribus pro *eo* in usu erat.

Αἰθήρ aether, *weder* & *weer*, Alam. *wetter*
tempestas, aura, coelum.

Αἶθερ hitte aestus.

Αἶθερ urere. Gothis *heito* est febris; ab eodem
fonte videntur *esterik* pavementum, tessera igne
excocta, & *baten* odisse, ab ira aestuanti.

Αἰχάλλειν adulari (*mooi*) *kallen*.

Αἰνυμαι nemen capio.

Αἰξ, αἰγός *geit*, Alam. *geisz* capra; an utrum-
que a *W* capra, an a *W* *baedus*, unde Lat.
hoc derivat Vossius. Alamannis capra quoque
dicitur *gitze* & *kitze*.

Αἰορ. Transcribemus hic quaedam ex *Th.*
Mareschalli. *Observatt. de Verf. Goth.* pag. m.
548, 549. " Sax. *Wer* significat *virum*; non ta-
men existimo Saxonum *Wer* e Latino *Vir* fuisse
formatum; quum Gothis quoque *Wair* sit *Vir*.
Non desunt Viri Docti, qui mire praedicant
Scytharum linguae vetustatem longe remotissi-
mam; quique ipsum Graecissimum Scythicae
fuisse originis non dubitant asseverare. Vi-

„ deant itaque Etymologi, num Gothicum *Wair*,
 „ atque etiam Graecum *Ἀνῆρ*, revocari debeant
 „ ad Scythicum *Αἰορ*, de quo sic Herodotus:
 „ *Τας Ἀμαζονας καλοῦσι Σκυθαι Αἰορπατα, δυνα-*
 „ *ται δε το συνομα τετο κατ' Ἑλλαδα γλωσσαι*
 „ *Ἀνδροκτονοι. Αἰορ γαρ καλεουσι τον ανδρα το δε*
 „ *Πατα, κτεινειν.* Sic ille Lib. IV. pag. 259.
 „ edit. Genev. an. 1618. [sive cap. 110. p. 256.
 „ edit. Gronov. qui tamen *Οιορπατα* & mox *Οιορ*
 „ e MS. optimo restituit.] . . . . .” Sin autem
 „ perplurima illa nomina masculina in *er* & Sa-
 „ xonice in *ere* [Belgis saepe in *aar*] desinentia,
 „ quibus virorum officia in lingua Anglica, Ger-
 „ manica &c. designantur, terminationem illam
 „ suam e *Wair*, *wer* aut aliquo simili, formatam
 „ acceperint; ista profecto quae a nobis modo
 „ adducuntur, e vestigio redduntur probabiliora.
 „ Anglis enim perinde est *Aratorem* dicere *Plow-*
 „ *man* ac *Plower*: & *Nautam* appellari Belgice
 „ tam *Schipman* quam *Schipper* a Corn. Kiliano
 „ est affirmatum. Etc.” Eadem quoque sunt
 „ *Kryger* & *Krygsman*, *Bouwer* & contr. *Boer* &
 „ *Bouman*. An ergo & Latina terminatio OR in
 „ *doctōr*, *amator*, *arator* &c. inde fluxit? Goth.
 „ *Wair* & Lat. *Vir* adfine est Teuton. prisco *Bar*
 „ & *Ber* ead. signif. unde *baren* s. *baroenen* deducit
 „ Schottel. vide *Βαρος*.

Αἰορ lolium *harik*.

Αἰρεειν eligere *keuren*, & *heir* exercitus sive a
 „ electu (uti legiones solemus *keurbenden* dicere)
 „ sive

sive ab αἰρεσει των πολεων, *expugnatione urbium*.

Αἰρεειν capere, prehendere, hinc *haerere* & ab hoc *heres* ap. VOSSIUM, qui nobis *oor*, veteribus *hoir*, uti *mannelyk oor* heres masculus. *Erve* quoque heredem nobis notat. Cum aor. 2. εἰλειν convenit nostrum *halen*, de quo in ἀλωμι.

αιρειν tollere, *eeren* honorare; item *voeren* ferre, vehere.

αισσειν *haasten* ruere.

αισυλας iniquus, malitiosus. Fr. Junius adfine putat Goth. *Asilu* sive Belg. *ezel* asinus.

αισχος Alam. *hæsslich* turpis. Belg. *yzelyk* formidabilis.

αιτειν *eischen* poscere: *bidden* petere.

αιτιασθαι *wyten* culpae.

αιων Goth, *arw* & *aiwa*, Belg. *een* & *eeuwe*. aevum.

ακανθα spina. Goth. *Aiquatundga* rubus. Hinc *Aecentia* apud Goldastum pro senticeto. Vide Glossar. Junii pag. 45.

ακαρι animalculum, & ακαρες Hesych. το παρα τω μικρω δακτυλιδιον. Nobis *ziur* & *ziirtje* notat minutissimum quid, & vermiculum in digitis crescentem.

ακη mucro. *Egge* occa.

ακιννακης Acinaces, vox Persica. *Axine* vet. pro romphaea, & hodie Alam. *axe* est securis.

ακοστη *kost* alimentum.

ακραγες *krank* imbecillum.

ακυλος *eikel*, *aker* glans.

Ακων jaculum. *Hake* machina qua mittuntur jacula, Boxhorn.

αλαβαστρον *albast* & *albaster*.

αλασμαι *alwalen*, Teut. *wallen*. Hinc *Walli* sive Galli qui Graecis Κελται & Γαλαται quasi αληται Errones.

αλδεν augere. Gothi *waldan* est imperare, quemadmodum Caesares ab augendo imperio Augusti sunt adpellati. Hinc Germanor. formula *walten und schalten*, & nomen *gewalt*, Belg. *gewelt* vis, potestas.

αλειφειν *zalven* ungere.

αλεειν *malen* molere.

αλιγκιος *gelyk*, Angl. *like* similis.

αλλα Goth. *alga* sed.

αλλασσειν *wisselen* mutare.

αλλαχοθεν Goth. *algathro*, Belgis *elders* aliunde.

αλλοθι Goth. *algath* aliorum.

αλλομαι salto. *Halta* Gothice claudicantes, & Angl. *to halt* claudicare.

αλμυρις *alsugo*. Hinc forte nostrum Gallo-rumque *Ammiraal*, qui classi praest, vel ab Arab. *Ammir* quod praefectum aut imperatorem significat. Ex Arabico hanc vocem derivari posse, Vir Orientalium atque Europaeorum linguarum peritissimus H. B. Costerus me docuit, qui magnam Gallicarum vocum vim Arabico fonti deberi observavit. Ex: sint: *Capable* ab Arab. *Kabil* i. capax, ubi simul Latinae vocis ut & verbi

capio

επιον originem invenis: *Esquadron* ab Ar. *quadron* i. manus militum, robur: *Bataille* ab Ar. *ab-talon* i. e. viri bellicosi, unde quoque Latinorum *battuere*: *Miroir* i. speculum ab Arab. *Mir-on*, Hebr. *Mar-eh* visio, speculum, unde & Hispanicum *mirar* pro videre, & Romanum *miror*, cujus verbi significatio cum illa videndi concurrat in altero *suspicere*: *Cotton* i. e. gossypium ab Arab. *Kotnon*: *Galoper l'ennemi* hostem victum insequi ab Ar. *Gulob* victoria vel exclamatio victoriae: *Sire* rex ab Arab. *Cursy* thronus regius, unde nomen proprium *Cyrus* Gr. *Κυρος*, hinc rursus *Κυριος* & Lat. *curia*: *La Haye* Belg. *Haag*, *hage*, Alam. *Hage*, *gehäge* i. e. sepimentum, virgultum, ab Arab. *Hhajson* virgultum. Haec speciminis loco sufficiant: plura ab ipsius Viri-Doctissimi manu propediem exspectamus.

αλς fal *zout*, Alam. *saltz*. Veteribus quoque *Hal* pro salinis, teste Kiliano.

αλος Aeol. *αλδος* *wout*, Teut. *Wald* lucus. It. *bout*, Teut. *holtz* lignum vel silva.

αλυνειν *dwalen*. Vide *αλαομαι*.

αλωμι capio: *halen* ferre, petitum ire. Nunc forsitan *ελειν* aor. 2. verbi *αιρω*.

αλως *halle* aula, atrium.

αμα *samen*, *saam*, *samt* una. Proavis nostris *kama* & *heim* notabat domum. Vide *εμπαιδες*.

αμαλος *malsch* mollis.

αμαυρος niger: *moor* aethiops.

αμαειν *majen* metere.

Αμα

Αμυλναι verbluffen hebetare. Germanis *blaucen* est macerare, mulcare.

αμελγειν melken mulgere.

αμεργειν uitmergelen exhaurire.

αμη, *σιδηρουν σκευος* Hefych. *Aam* vel *Ame* dolium.

αμηνιον Dioscor. minium *meni*.

αμητος messis. Goth. *maitan* conscindere, unde Teut. *messer* & Belg. *mes* culter.

αμιλλα certamen: *hamel* aries, utrumque ex Arab. *Hhamal* portavit arma in aliquem, qui Arabes arietem similiter *Hhamel* dicunt,

αμνος lam agnus.

αμορος arm infelix, *jammer* miseria.

αμος imant aliquis.

αμυγδαλη amandel amygdala.

αμυδρος obscurus. *Moader* coenum, a nigrare. Vide insuper *Μυδρος*.

αμυλον amelmeel, amelbloem amyllum.

αμφι om, omme, Germ. *umb* circa. Hinc forte *Ambasht* ambactus, de quo multa Eruditi disputant ad Caesarem. Vide quoque Glossar. Goth. Fr. Junii v. *Andbachts* pag. 56. & quos ibidem citat.

αμφορευς emmer amphora.

αν, *εαν*, *ωαν*, *ωεν* si.

ανα Goth. & Willeramo *ana*, veteribus *an*, hodie *aan* apud.

αναξ dominus, rex, in vocat. *ανα*: *Haan*, Goth. & Angl. *hana* gallus. Vide omnino Doctiff. Junium.

Ανα-

Avdaveu placere. *Daudemen* infantulos placare motitando.

aveu Goth. *inuh*, Sax. *ane*, Teut. *ohne*, Hoff. *zonder* sine. Hinc nostrum *on* & Teut. *un* privativum in compos. atque interdum pro eo *wan*, ut *wanorde* pro *onorde*, *wanschipen* monstrosus, *wangeloof* incredulitas. Huc facit quod Graeci pro α privativo habeant *av*, si vocalis sequitur, ut *avdēos*, *avāēias*, *avonēlos*, *avonētos*, quod forsitan detruncatum ex *aveu*.

avēptos *nēve*, *neef* sobrinus.

avēthov *any*s anethum.

avēp. Vide *avop*.

avēn Hef. *χρωματις*. Convenit Belgicum *Ent* vel *int*, quod non semper atramentum, sed & alium colorem significat.

avēos pro *κοσμος* mundus, cujus non minima pars sunt *Kanten* quos Galli *denticulos* dicunt.

avēsoy *any*s anisum.

avēti Goth. *and* adversus, pro; ut *andastandan* resistere ex Dor. *αντισταναι*. Hinc Germanor. super. particula *ent* in compositis *entgegen* adversus, *entswer*, *entscheiden*, *entfremden* &c. cujus loco nobis est *ont*, ut *ontvreemden*, *ontmoeten*, *ontzeggen*, *onttarnen*. Certe hinc prior syllaba in *antwoorden* respondere, contra dicere. Huc refero *anderen* mutare.

avutēiv *nutten* prodesse.

avutēiv perficere, finire. Gothis *andei*, Teutonum majoribus *enti*, hodiernis *Ende*, Belgis

gis ent; ende; eint, einde finem signat.

οἱ ἀνω τοῦ γενους Ael: V. H. XIV. 36. majores, qui Alamannis *die Abnen*.

ἀξινῇ *Axene* Seland. *ax* Germ. securis. *Hakken* securi findere.

ἀξιουν *achten* dignari.

ἀξων *as*, Teut. *achs* axis.

αολλης *confertus*. *Alle* omnes.

αορ *zwaart*, Goth. *hairus* gladius.

αορτη *hart-ader* arteria magna: it. *Hart* cor.

ἀπαλος *mollis*. *Appel* malum (mite).

απαστος *di vast* jejunos.

απο, απ' & αφ' *af* & antiq. *ave* & *au a*, ab. Goth. *af* praepos. quae nobis *van*. Hinc Gothicum *afar* & nostrum *after* vel *achter*. Vide litteram simplicem A.

απολουειν *spoelen, afspoelen* abluere.

απολυσις *aflossing, aflat*: Alaman. *abloesung*, *ablas* absolutio.

ἀπτειν proprie ἀφτειν a fut. 2. ἀφειν *heften, hechten*nectere. Hinc VOSSIUS quoque deducit Lat. *habere* cui respondet Alam. *haben* & B. *hebben*, nisi malis Hebr. originem quam idem adfert, דָּן *dedit*.

ἀραιος *rarus raar*, unde forsan ἀρειων & ἀρειος. Rari quippe boni.

ἀρασσειν, ἀραττειν abscindere; *ryten*, Teuton. *reissen* rumpere.

ἀραχνη *spin-rach* aranea.

Αργος

Ἄργος otiosus: *Arg* malus, nam nihil agendo male agere discimus.

ἄρδα *drek* inquinamentum.

ἄρδεν *drenken* rigare.

ἄρεστον placitum *Arrest*.

ἀρετή ab *αιὼρ* ut virtus a vir. Belgice *aartig* seu *aardig* elegans.

ἀρης Mars: *Oor-loch* bellum: *Harnas* thorax: Angl. *war*, Gall. *guerre* militia: Teut. *wehren* & Belg. *weren* defendere, & *were* defensio, arma. Hinc Germani qf. *Weermannen* milites, bellicosi. Adfine est *εἰς* contentio.

ἀεὶ *zeer*, *hart* valde: Angl. *very* nisi hoc a Latinorum *virus* est.

ἀριθμός *rym* numerus musicus. Huc refero *εὐθμός* & Belg. *rekenen*, Alam. *rechnen* computare. Goth. *rathan*, *rathgan* numerus, *rabnän* numerare. Danis *rad*, Belgis *reke* & *reex* est ordo, series.

ἄρμος commissura brachii, respondet nostro *Arm* & Romanae voci *Armus*.

ἀροεῖν *aren*, *erien*, *eeren* veter. pro arare, & inde forsan *aarde* terra, & Latin. *area*.

ἄρπαγῇ *roof*, Alam. *raub* rapina: uti *ἀρπαζειν* *rooven*, *rauben* rapere: propius tamen est *harpoeen* harpago, uncus ferreus capiendis balaenis.

ἄρτι *eerst* nuper.

ἄρτι in compositione aliquando denotat auctionem; cui significationi congruit Belg. *hart* in hu-

jusmodi dictionibus: *hart gaan* incitare gradum, *harde konde* vehemens frigus

Αἰτίος aartig, aardig perfectus.

αἰτίος taa teken pastillus.

αἶτος panis broot, proprie *taart* significare ait

Boxh. ut patet ex composito *αἰτοαρέας* pastei.

αἰτυτία artischok cynara, carduus.

αἰτρεῖν taereden, Alam. *bereiten* parare.

ἀρχεῖον archiv tabularium.

ἀρχή principium, principatus: *Eerste* primus, & *eer* prius.

ἀρχή in compos. valet nostrum. *Αρχιεπίσκοπος*, *Ἀρχαγγέλος*, *Ἀρχιερεὺς*, *Αατςbisschop*, *Aartsengel*, *Aartspruister*. Teutones pro eo dicunt *Ertz*, *Ertz bisschop*, *Ertzengel*, *Ertzpriester*, *Ertzberitzog*, *Ertzburte ἀρχιποιων*, *Ertzboesewicht*, *Ertzdieb* trifur &c.

ἀρχὸς *αὐξ* podex.

ἀρχεῖν regeren regnare.

ἀσελγὴς genit lascivus: *Exel* asinus, animal lascivum. quare Lucian. *ἀσελγεστέροι τῶν ἀνῶν*

ἀσθενεῖν aegrotare, *stenen* gemere.

ἀσθμα *aassem*, *adem*, Teut. *athem* halitus: *Hoest* tussis.

αἶας coenum, & Hesych. pulvis Cum hac voce Tuinmannus comparat *maer-as* qd. *modder-as*, Boxh. *asse* cinis, Junius *waaze celpes*; Nos *aas* cadaver.

ἀσπάζειν *spartelen* palpitare, cum morte *lyctari*,

stari, ut ap. Homer. Iliad. Γ vs. 393. de ovibus
mactatis.

ασπαργος *asparsi* asparagus.

αστηρ *star*, *ster* stella.

αστομος *elinguis* stom.

αστυ *stat* urbs: *vesting* & *vast*, munimentum.

ασχημων *indecent*: *Schamen* pudere.

αυταρ, αυταρ. Teut. *aber* autem, Belg. *ester*,
echter tamen: Teut. *oer*, Belg. *of*, *ofte* aut.

αταειν *schaden* nocere. Hebr. *W* vastator.

ατερ *zonder* sine.

α η Dea odior. & damnor. mater; *baat*, *bate*
odium Boxh. vide Addenda.

ατμος *adem*, Teut. *athem* flatus.

ατλζ *ertelyke* quaedam.

ατλα *tata*, *taat* vox infantulorum patrem com-
pellantium: Goth. *Atta*, Fris. *haita* est pater,
vide Junium. Hinc nomina propria *Hatto*, *Or-*
to, *Attila*, de quibus videndus Schottelius, Ger-
manorum Varro.

αυνη. Nicander oculos *αυγας* dixit, ut La-
tine *lumina* dicuntur. Item *αυγαλιν* pro *videre*
dici ostendit Junius in Gloss. Goth. voce *Augo*
p. 73. Congruit Teuton. *aug* & Belg. *ang* oculus.

αυδς & αυτς, Goth. *afre*, Germ. *aber*, *aber-*
mahl iterum.

αυλη *anal* aula.

αυλειν *hoogen*, *wasschen*, vide αελειν. Gothis
auken, Belg. *vater*. *oerken* augere, unde *woeker*
fenus. Junius illuc derivat *ook*, Teut. *auch*,
Goth.

Goth. *auk* etiam ; & Germ. *ochs* , Angl. *oxe* , Belg. *os* bos , in quibus priscorum divitiae consistebant .

αὔτην adem , Teut. *òdem* spiritus , halitus .

αὔχην *hoog-moedig* zyn gloriari .

αὔειν *ficcare* : Oven fornax , furnus .

αβανης obscurus : *Avont* , Germ. *abend* vesper .

αβελγης Teut. *finster* tenebrosus .

αβελγυνειν laedere : *Euvel* , *evel* , Teut. *nebel* malus , vide *φωλος* .

αβενος *have* opes , Hebr. *יין*

αβροδιτη Venus : *Vryden* , *vryen* ambire puel-
lam . Hinc etiam *Vrydach* dies Veneris . De
Dea aut Deabus *Frea* , *Freja* , *Frigga* vid. KEIS-
LERUM .

αβυττειν *putten* haurire : Alam. *psuetze* lacuna .

αχρειν dolere : *waken* , Teut. *wachen* vigilare .

αχθομαι *gravor* , it. *succenseo* : *Veede* & *Veete*
antiquata pro inimiciis , Teut. *Fehde* , vide
Meijeri P. III. hinc *feind* , *vyant* , & forsan *ha-*
ten odisse : Germanis *acht* exilium est .

αχος *gewicht* pondus , & per metaphoram
achten aestimare , ut Latinorum pendere . Huc
pertinent *wage* libra , *wegen* librare . W autem
in his praefixum ut in *wryven wreken* pro Alam.
reiben , *raechen* aut in Alam. *wallen* pro *αλαομαι* .

αχος Angl. priscis *ache* , nunc *ake* dolor : *ach* ,
ooh , *ah* .

αχυρον palea , stramen : Goth. *ahana* f. *agana* .
Priscis Alam. *agena* arista , festuca .

ΑΨ

Αψ retro, an hinc Lat. *abs* aut *ab*, & Belg. *af*, Germ. aliis *ab*, (*ab*,) in compositis quibusdam pro retro, ut abscedere *afstrekken*, absilio *afspringen*, abstinere *afstaan*.

αειν *wajen* flare. A partic. *Wajende* videtur *wint* esse i. e. ventus, quod alii ab αεντος, genitivo participii Graeci αεις deducunt: sed male, non enim ex Graecia petenda quae domi nostrae nata habemus. (211)

B.

βαβαι *baba* papae.

βαβαζειν *babbelen*, Flandr. *babben* garrire.

βαβαλον, αιδοιον Hefych. *bal* testiculus.

βαβυας, βοβορος, πηλος Hef. *ba ba phy*.

βαβυλας Muret. in Adelph. Terent. *futiles*: *Babeler*, Cliviens. *babbaart* garrulus, quae etiam ab Hebr. *Babel* derivare queas, nisi sit pro *Papbaart*, quod Teutonibus est *Brey-maul*.

βαγος fragmen panis, *wegge* panis albus.

βαζειν unde facta reduplicatione superius βαβαζειν, item αβακης mutus: Nos faciem aut os dicimus *bakkes* & *bakhuis*.

βαθος profunditas: *put* puteus.

βαινειν gradi: *baan* via trita, *banen* viam aperire.

βαιον palmae ramus: hinc a colore equus *badius* *bajaart*.

βαιος brevis: Anglis *Boy*, Selandis *Baoi* & *Boei* dicitur puer,

Βακη

Bat pons: *Wach* via: *Bake* Belgis pharus denotat. quae navibus viam monstrat. *Barysion* εἰσελθῶσαι Hesychii huc accedit.

βαλιος maculosus. Nos maculam in fronte equi adpellamus *bles*, & gilyum *vaal*, quod Italia est *paglio*.

βαλίσιν jacio: *vallen* cadere: *wal* vallum: *bal* pila: *bol-werk* propugnaculum.

βαία, vide *Ευνή*.

βανας, *βασιλευς* παρα Ιταλιωταις: οἱ δὲ μεγίστος ἀρχὼν Hesych. Goth *fan* est dominus, & Belgis *bander-heeren* magnates, a primit. *ban* jurisdictionis, territorium.

βαπτειν *baden* tingere: *betten* fovere, tingere.

βαρυτος *harp* barbitus: Alam. *bariton* instr. musicum.

βαρις cymba qua Aegyptii mortuos deportabant: nos loculum f. feretrum nominamus *Baar*. Ionibus *Βαρις* navem designat, nobis *dark* navem actuariam.

βαρος *ονομα κυριον* Hesych. i. e. nomen proprium. *Bero* aut *Pero* ap. Schottelium invenio inter nomina propria quod explicat *der Beer* Ursus, qua cum voce & aliae multae compositae inveniuntur quae nomin. propr. vicem obeunt, ut *Bernhart*, *Berngerus*, *Bernholdus*. Quid autem si legamus: *βαρος* *ονομα κυριον*, nam veteribus *baren*, qui nunc *baroenen*, erant domini nobiles sive *Vrybeeren*, *Freyberren*, & *Bar* f. *Ber* antiquitus sonabat virum.

Βαρος

Bapoc veter. *borde* Alam. *buerde* onus: *beuren* tollere: Dubito an hic referendum quod *massas auri baren gouts* vel *gout in baren* nominamus.

Bapoc gravis: *bars* superbus, morosus. Forte hinc est *Baroen* vir nobilis, ut *Graaf* vel *Grave* a gravis.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ *Baas*, *ΒΑΣΙΛΥΝΑ* *Bazinne*. Nemo melius haec edisseret quam M. Z. BOXHORNIUS, cujus verba in Epist. ad Blancardum scripta ex Curtio Snakenburgii rursus hic sistemus: „ *Bassus*, *Bessus* praefectus. Est quidem proprium illud apud Persas nomen, sed ex appellativo quod *praefectum* notat, factum; quemadmodum & *Artabassus* quod significat principem purpuratorum. *Bassa* proprie Turcis; qui ex Scythiis orti quemadmodum & Persae, notat *caput*. Cui simillimum est vetus Saxonum *Beack* vel ut alii scribunt *Beaz*; quod ornamentum capitis; coronam & galeam & caput interpretatur vir eruditissimus Joannes Laëtius in Lexico suo Anglosaxonico, dignissimo vel sola Germanicarum antiquitatum illustrandarum causa, quod in lucem aliquando prodeat. ” [Hodieque superioris Germaniae civibus in usu est *Betzel* pro vitta muliebri.] „ Leinclavius in Onomastico: *Bassa* & *Bass* Turcis *caput*; *bassilere* capita sive duces, ut a *κεφαλή* Graecis sicut dicti *Κεφαλαδες*, nominis a capite *Capitanei*. Noti hodieque in aula & imperio Ottomannidarum *Bassae* i. e.

„ praefecti. Germanis quoque, Belgis certe no-
 „ stris non ignotum id nomen est: *Bazen* illis
 „ dicuntur praefecti, *werkbazen* operis praefecti.
 „ Neque dubitandum quin ex Scythico illo ve-
 „ rustissimo vocabulo factum sit Graecorum Βα-
 „ σιλευς i. e. Rex.

βασσαρα meretrix: *Bastart* nothus.

βασσαρα Baccha: *Brassen* comissari.

βασταγμα *bast* clitellae.

βασταζω porto: *beest* jumentum.

βατεειν *waden, wadden* vadare.

βατιακη poculi genus, & βατιανειον vas quod-
 dam, Lat. *Batiola*. An huc faciant Hebr. בַּת
 Hieronymo *Bathus* sive *Vadus*, Gr. Βατος &
 Βαδος ap. Hesych. Latin. *Vas*, Germ. *fasz* & Belg.
Vat cujus diminutivum *vateken*, eruditiores ju-
 dicent?

βαυζειν *bassen* latrare, Teut. *gautzen*.

βαυκαλις vas angusti oris, it. vas ad refrigeran-
 dum: *Bokaal* Scyphus major.

βδετις *veest* visio; βδεειν convenit cum nostro
zich bedoen, quod Austriaci *bdæn* dicunt, *cacare*.

βελονη *spelle* acus.

βελος *pyl*, Alam. *pfeil* sagitta.

βελτερος *beter* melior, βελτιστος *beste* opti-
 mus: huc pertinet *wel*, de quo in κειμηλιον.

βευδος, εα. H. Stephanus in Indice inter alia
 haec habet: " Didymus exp. δερματα, dici scri-
 „ bens qf. βοευδεα, ut sint βοεα δερματα in qui-
 „ bus est ευδειν: vel etiam τα ευδιαν παρεχοντα
 ημιν.

„ ἡμιν. Herodian. pleonasmo τὸ Β παρὰ το ἔυδειν
 „ dici autumat. ” Pro eo in Hesych. meo invenio *Βεδος*, sed quia antecessit *Βετης*, ordo litterarum docet *Βευδος* esse restituendum. Hinc Goth. *Bad* & Belg. *bedde* derivat Junius in *Glossar.* ubi & super voce *Budae* pro storea remittit lectorem ad If. Vossium in *Melam* & ad *Salmasii Plin. Exercit.*

βηκη capra & ovis: *Bigge* nefrens.

βηνα, vide *ευνη*.

βηρυλλος *beril* beryllus.

βιαζομαι Dor. *βιασδομαι* cogere: Goth. *biudan* & Belg. *gebiden* imperare, jubere.

βικιον *wikke* vicia.

βινειν, vide *Ευνη*.

βιουν vivere, *βιοτη* vita: Goth. *viwan*, nobis *wewen* pro *leven* vivere, aut *zweven* versari, in usu est.

βιτος Aeol. pro *μιτος* ab Aeol. *βιειν* pro *μειν*. obsoleto, id est ligare *binden*. Vide Fr. Jun. in *Biudan*.

βλαστανω germino: *blat* folium.

βλαυται calcei: *plattyn* calo, calopodium.

βλαυτουν sandalio verberare: Teuton. *blauwen*, Belg. *blouwen* vel *blont en blaau slaan* verberibus lividum reddere.

βλητρον clavus ferreus: *plugge* clavus ligneus.

βληχαομαι *bleeten* balare.

βληχεος inbecillus: *bleek* pallidus.

βλυδιον Hesych. & ὑγρον & ζεον exp. quae optime sanguini *bloet* conveniunt.

βλυειν *vloeyen* manare, it. emitto abundanter, quod convenit nostro *bloeyen* flores emittere, unde *bloessem* & *bloem* flos.

βοαειν *baawwen* clamare,

βοεια taureae: *boeyen* compedes.

βοη *boba* clamor.

βοηθειν *baten*, Goth. *botan* prodesse, juvare.

βοηθος auxiliator, minister: *Voocht* administrator, tutor: *Boae* internuntius.

Βοιωτια: *Bot* stupidus, Boeotici ingenii.

βοθρος fovea: *Bodem* fundus.

βολος *bol* bulbus.

βολγος pro μολγος, βοειος ασκος Hesychio, affine nostro *Balg* venter. Gothis sane utres dicuntur *baigeis*.

βολω jacio: *Bolt* f. *bout* obex, jaculum: *Bolwerk* moles objecta, propugnaculum.

βολος *ryle* perpendiculum nauticum.

βομβαχιον. H. Steph. T. I. p. 1899. "Scribit „ Suidas, Βαμβαξ η Παμπαξ και Παμβακισ το „ παρα πολλοις λεγομενον Βαμβαχιον. Et alibi itidem: Παμβαξ και παμβακισ, το παρα πολλοις „ λεγομενον Βαμβαχιον. Observa autem Βαμβαχιον „ ibi scribi, quum ex Nicolao Myrepsso afferatur Βομβαχιον per o. in prima syllaba, qua „ scriptura cum appellatione Italica convenit, „ *Bombazo*. At nobis *Bombasin* aliud est, vocantibus *Cotten* quod illi *Bombazo*. Quinetiam cum

„ cum nomine Bombyx scriptura illa convenit, ”
quod deinceps pluribus exsequitur. Kilianus
haec habet: ” *Bambafyn, boombafyn, boom-wolle.*

„ Gossipium, xylum, gossipium linum, xyl-
„ num, lana xylina, sive de arbore, aut ligno,

„ βαμβάξ, βαμβάκιον vulgo bambasium: & bam-

„ basium q. d. boom-sye i. sericum arboreum, gal.

„ *bombasin*: Ital. *bombagia, bambace.*

Βομβεῖν *bommen* apes dicuntur, & eorum so-
nitus bombus; & *bommel* Flandr. pro *hommel*
fucus est. Item nos sonum nolarum designamus
vocabulo *bombam*.

Βορὰ voer, voeder pabulum.

Βορός vreter edax.

Βοσκειν pasco: *Bosch* nemus, saltus.

Βοστρυχος compositum in fine mea sententia
ex βριξ, τριχος. Principium respondet nostro *bos*
manipulus, fasciculus, & ita βοστρυχος sive β-
οστρυξ significat *bosje hair* i. cincinnum: An ma-
vis huc vocare *borstel* seta?

ΒΟΤΕΙΝ ΒΟΣΚΕΙΝ Hes. unde βοτάνη esse credo,
voeden alere, pascere.

Βοτηρ voeder: βοτειρα voedster.

ΒΟΤΟΝ pecus: *Bos* brutus,

ΒΟΤΡΥΞ druis uva: *Tras* racemus: *Bos, botte*
gemma in vite aut alia arbore.

Βουβαλος buffel bubalus.

ΒΟΥΓΕΝΕΙΣ apud Callimachum teste Hesychio,
quae βρυονες Varroni de R. R. Lib. II. c. V.
apes byen.

βουλη *wille* voluntas; βουλομαι *willen*, Alam. *wollen* velle.

βουνος Alam. *buehel* collis: item *buehne* solum superius, unde *schau-buehne* theatrum. Aeol. *δουνος* dicebant, uti *οδελος* quoque pro *οβελος*; hinc Galli Cisalpini *dunum*, Belgae *duin* vocant colliculum marinum, seu tumulum arenae littoreae.

βουτυρον *boter*, *butter* butyrum.

βοειν *voejen*, *voeden* alere, pascere.

βραθειον praemium: *Braaf* fortis, bonus: καταβραθειν *braveren* superbe provocare, ferocire.

βραζειν *bruijschen* fervere: *braden* torrere: *brassen* comissari.

βρακος Aeol. pro *ρακος* lacera vestis: *Broek* caligae, braccae.

βραπτειν Hesych. εσθιειν, τῷ στοματι ἐλκειν, *wreten* vorare, *brassen* epulari.

βραγχια branchiae: Boxhorn. hinc deducit *franje* fimbria.

βραχειν crepare, proprie de re quae frangitur: *kraken*, Alam. *krachen* id. *Breken*, Alam. *biechen* frangere.

βρεχμα sinciput: *brein* cerebrum.

βρεμειν unde βεβομα & βομος, *bremmen*, *brommen* fremere: Brabantii *bremme* dicunt & Alam. *bremse* asilum, tabanum.

βρεχειν *beregenen* madefacere.

βρηγη Aeol. pro *ρηγη* *breuk*, Teut. *bruch*. Vide Junii Gloss. voce *Brikan*.

βρεθ-

βριθσαν Hesych. exp. λαμπρσαν : convenit
 Angl. *bright* & Goth. *bairht* clarus, lucidus. De-
 ducebam prius nostrum *baar* ab illo Goth. sed
 nunc video propius accedere ad Graecor. παρα, de
 quo postea.

βριμουσθαι frendere : *bruischen* rugire.

βρογχος guttur : *ronken* stertere : *röchelen*
 screeare.

βροντη donder tonitru.

βροτος *bro*s, *broos* mortalis.

βροχω deglutire : *brok* offa, frustum. *Breken*,
 Teut. *brechen* frangere (dentibus.)

βρυγμα *brok* morsus. Item Gelri *bruch* vocant
 quod Hollandi *boterham*.

βρυκειν mordeo, deglutio : *brokken* in frustra
 carpere.

βρυτον, παν το εκ τρυφης ποτον Hesych. *biir*
dat men brout, cervisia: It. Alam. *bruehe* jus, &
 Belg. *bry* puls.

βρυτειν Hesych. εσθιειν *vreten*.

βρυειν scaturire : *bron*, *brunn* Alam. fons. Joh.
 Brunius J. F. in *Jocoseriis* p. 99. *Bruien* & *Bruit*
 a βρυειν deducit: " Auditu mirum quam varias
 „ verbum *Bruien* ap. nostros significationes obti-
 „ neat. . . . . Originem trahit a βρυειν
 „ pullulare, sicuti *futuo* a Φυτεω: utrumque a
 „ plantis, honesta translatione: ut Virg. *arvum*
 „ *genitale*. Nisi quis malit verbum *Bruien* a *Broe-*
 „ *jen*, *Breuden* s. *Broeden* deducere, a quorum ul-
 „ timo componitur Belgicum *broed-ei*. *Bruide-*
gom

„ *gom* hinc quoque derivandum, nam posterior
 „ syllaba *Gom* significabat Germanis veteribus
 „ virum: qua de re consulendus Martinius sub
 „ voce *Sponsus*. ” Tu vide nostrum γαμεν.

βρωδης muscosus: *Broek* palus, uligo: Gr. quoque
 exponitur mollis, & sic refero ad nostrum
broas fragilis

βρωσκειν edere: *brassen* & Alam. *fressen* heluari.

βρωτιμη Athenaeo panis furfuraceus, βρωτῳ
 & Homero βρωτος cibis: *Broot* panis.

βυλειν refecire: *buizen* se inebriare.

βυβῳ gurgēs: *tut* puteus: *bodem* fundus:
Puis Brab. & Selandi ranam dicant.

βυκανη *bazuin* buccina: *bakhuys*, *bakkes* buc-
 ca, os.

βυλλῳ oppletus: *vul* plenus: *vullen*, Alam.
fullen replere: *bul* tumidus, convexus. Hinc
 mihi Latinorum *Bulla* videtur deducendum, &
 nostrum *bul* i. diploma. Alii aliunde derivant, de
 quibus videndus VOSSIUS voce *Bulla*.

βυσσα corium: *bents* crumena.

βυσσος Hes. ἑδος, αὐτρεν, κυβητη: sed Ari-
 stoph. Schol. exp. τὸ γυναικειὸν αὐδοιον. Paulo
 post ap. Hes. ἑδος, γυναικος αὐδοιον. Sit honos
 auribus! *Fotte*, *fosse* majoribus nostris cunnis, &
uodde (unde Gallicum *putam*) meretrix. Hinc
 adj. plebejum *fossig* turpis, odiosus, & comp.
hantsfat nequissimus. An haec quoque ad *bu-*
tau ut Lat. *setno* referenda?

Buety

ΒΥΕΙΝ obstruere : *bouwen* struere : *Bout* obex ,
 magnus clavus .

Βωμος ara : *Boom* arbor , namque antiqui in lu-
 cis atque sub arboribus sacra facere amabant :
 quemadmodum *Δεσίδα* dicti a *Δεϋς* , de quibus
 alibi. (319)

Γ.

Γαγατης *zwart* *Agaat* seu *Git* , *gagates* .

Γαγγαίνα *Kanker* *gangraena* .

Γαζα *Schat* . Non possum non in partes de-
 nuo vocare Celeb. Boxhornii Epist. ad Blancar-
 dum , quoniam ad nostrum institutum maximo-
 pere pertinet . " *Gaza* (inquit) ita thesaurum
 ,, regium vocant Persae , ap. Curtium & alios
 ,, obvia vox est . Proprie quemvis thesaurum
 ,, notat ; κατ' ἐξοχὴν autem regium . Scythi ,
 ,, ex quibus Persae orti , & Germanis notissimum
 ,, hodieque est id vocabulum . *Schasa* Turcis
 ,, dicitur thesaurus : inde in aula Ottomannica
 ,, *Schasabassa* , ita vocant praefectum custodiae
 ,, thesaurorum Imperatoris . Quis non statim hic
 ,, agnoscat Persicum illud *Gaza* ? Et quis pari-
 ,, ter non videt frequentissimam Germanis vo-
 ,, cem *Schatze* , (Belgis dicitur *Schat* aut *Schat-*
 ,, *te*) quae & thesaurum iis notat , plane eam-
 ,, dem esse cum Persica illa *Gaza* ? Inde & tri-
 ,, buta , opes publicae , *Scheatte* veteribus Ger-
 ,, manis , *Schatte* , *Schatting* & *Schatzung* (t enim

„ & s pro dialectorum varietate saepe permu-
 „ tantur) hodieque dicuntur. Idem est ac si
 „ dixeris cum Perlis *Gaza*. Notant veteres non
 „ modo eo vocabulo thesaurum sed & locum,
 „ in quo thesauri asservantur, subinde significari.
 „ Significatur quoque Germanis trito vocabulo
 „ *Casse*. *Cassa* dicunt Itali, & passim in Europa
 „ mercatores : facile & in eo agnoscere est Per-
 „ sarum *Gaza*. Imo & Germani pecuniam &
 „ stipendium, quod pecuniâ exsolvitur, vulgo
 „ vocant *Gasse*; idem est quod *Gaza*. Nota
 „ fuit & veteribus Gallis ea vox. Observat Caesar
 „ ei genti milites fuisse stipendiis conductos, qui
 „ idcirco diverso ab aliis nomine *Govesati* dice-
 „ bantur. ” Etc. reliquâ malo ibi legi.

γαια, *γη γαν*, *γρουε* regio, ager. Vid. Cap.
 hujus § VII. pag. 160.

γαλήνη *kalinte* tranquillitas maris.

γαλλος *gelubt* castratus : adfines est *geil* lascivus,
 nam secundum Terentium *Eunuchi amatores mulierum maximi*.

γαμεῖν uxorem ducere. *Gome* testantibus Ki-
 liano & Meijero majoribus nostris hominem, &
Goman vel *Gomman* maritum, patremfamilias
 notabat, quod confirmatur sequenti

γαμηλιος *gemant* maritus : *gemalin* uxor.

γαμψή maxilla : Alam. *gaumen* palatum.

γάνειν, *λευγαίνειν* Hes. *sthyneh* fulgere.

γανωσ exhalare : *genoeg*, Goth. *gūhab* fatis :
Geenen vet. subridere.

Γαβ.

Γαργαρίζειν *gargelen* colluere os.

γαστήρ *gulofus: gast* conviva: *gastery* convivium.

γαυλός *galei* navigij genus.

γαυρός *groots* superbus.

γειτνῆν *vicinus: Alam. gatten i. paren, conjugate; Ebegatte* conjunx: Belgis simpliciter *gagde* avibus dici observat Kilianus: in usu is quoque est *weergade* vel *weerga* pro compari, & *weergaloos* incomparabilis. Huc referre possis *gaderen, vergaderen* congregare. Adi etiam Γυνεῖν.

γέλα *glans* splendor &c. Supra *Alam. glast & Belg. glans* retulimus ad ἀγλαΐσαθαι quod vide.

γέλαειν *lachen*, Goth. *klabjan* ridere. Alii aliunde derivant: consule Junium in Gloss.

γενναεῖν *gignere: kenne* sexus. Vide γυνή.

γεννητός *genitus: Kint* proles.

γενεῖς *kin* mentum: *kaon* mala.

γεραίρειν *honorare: Alam. gruessen, graeten* salutare.

γερανός *kraan* grus, quod in tribus his linguis tam pro avi quam pro machina sumitur.

γεῖρον *crates* viminea, nobis *horde* quod a Belg. *garde* vel *gerde* (i. e. virga, vimen) deduco, nam & *geerde van yzer* Kilianus exp. clathrum ferreum. Persis quoque scutum significabat: An ergo ejusdem originis cum Gall. *guerre* Angl. *war* bellum & nostro *weer* vel *geweer* arma, de quibus in *Agus*? *Geer* exponi insuper

video fuscinam cuspidibus horrentem, qua pisces capiuntur.

γεβυρα *brugge* pons. Num potius huc quadrat Teuton. *furth* trajectus, unde *Frankfurth* & in ipsa Anglia *Oxford*?

γηθεω laetari: aliqui cum hoc verbo Belg. *goet* conferunt; sed procul dubio ejusdem originis est verus *gaden* i. placere, convenire, conjugare, unde remanserunt *gading* lubitum, genus, qualitas & *gade* socius, par; hinc compos. *egade* s. *ega* consors tori, conjunx, nam veteribus *Ee*, Teut. hodieque *Eh* significat matrimonium.

γηρας senium: *grys* canus.

γνωσκειν *kennen* noscere: Helvetii *genossen* dicunt pro noto, sodali; quo ceteri Germani ut Belgae suo *genoot* consortem, locum designant.

γγυλιβερις *gember* zingiber.

γλαπτω sculperé: *glat* laevigatus.

γλαφυρος *cavus*, eleganter sculptus: *glibberig* lubricus.

γλια *lym* gluten: *klei* lutum.

γλισχος *glibberig*, *slibberig* lubricus: *glyden* vacillare, veteribus *glissen*, Teut. *glitschen*, Gallicis *glisser*.

γλυκος suavis: Goth. *galeikan* placere, nobis *gelyken* unde plebejum *lykenen* convenire, placere.

γλυπτος sculptus ap. LXX. Teuton. *klust*, Belg. antiq. *klufte*, *kruste*, *krofte*, *krochte* (nisi haec sunt a *κευπτω* unde etiam *grotte*) crypta, specus:

specus : addo *kluiven*, Alam. *klauben* carpere, glubere.

γναμπεῖν *schampen*, *afschampen* : Hom. II. Γ. v. 348. Οὐδ' ἐρρήξεν χαλκὸν ἀνεγναμβῆθι δὲ οἱ αἰχμῇ Ἀσπίδι ἐν κρατερῇ.

γναπτειν, *γναφευς* vide *κναπτειν*, *κναφευς*.

γνώριμος *gnarus* : hinc Romana vox *narro* & nostra *nar* i. fatuus qui multa fatur : sed verbum *knorren* grunnire, increpare, vereor ne longius hinc abeat.

γοαμαι cum dextivatis *gemere*, quod Gothis *gaunan* : Adfines videtur Belg. *gemelyk* morosus, qui multa queritur.

γοης, *ητος* *guit* praestigiator.

γονυ *knr* genu.

Γραικος *Griek* Graecus.

γραις *anus* : *grys* canus.

γραμμη *schramme* Gelris lineam, Hollandis *vibwem* notat.

γραστις ἢ *κραστις* Eustath. *ημιζηρος* *χρετος* *Gras* *gramen*.

γραυς *anus* : *grau* canus, cinereus.

γραβειον *grifje* stilus.

γραφειν *schryven* scribere : *graven*, *graveren* sculpere, *schraven* veter. pro *schrabben* radere : *schrafen* Flandr. idem; unde *schrafelen* corradere &c.

γραιειν comedere : *Graan* frumentum : *Graag* esuriens.

γραιπος *rapax* : *grypen* rapere, prehendere.

γεομφας & γεωφας Hes. porca: *Knorcken* grunnire: omnia e sono conficta.

γρυ gruis minimum quid.

γρυλλίζειν (hiscere) grunnire: *grillen, grollen* nugae nullius pretii aut momenti.

γρυτη scruta: *grut, gort* alica, s. quod contritum est. Hinc nostrum (i. Gall.) *regrater* deductum quidam putant, ait H. Stephanus in Thes.

γεωφ, γεωφας *griffioen* qf. *gryp-hoen*.

γεωμη caverna: *gront* solum, fundus.

γεωνιον, vide σγεωνιον.

γυαλον balte cavitas: *kuil* fovea.

γυνη mulier: *kunne* sexus: an & hinc muliebria Lat. c. . . Belg. k. . . . Anglis *Queen* notat dominam, reginam. Vide *eum* & *κειν*.

γυρουν *keeren* gyrate: *giren en zwiiken* dicuntur & ebrii & qui in glacie utroqueversum fluctuant: *gordet*, Alam. *guertel* cingulum. Junius ejusdem atque Gr. γυρος originis censet *jaar* annus, qui Goth. *ger*, Angl. *year* dicitur, namque sic *εμιαυτος απο τς εν εαυτω γεναι*, & *annus* Varroni circulus, cujus dimin: *annulus*. (379).

Δ.

δαδαινειν και δανδαρειν, ατενιζειν, φρονιζειν, μεριμναν Hesych. Nutrices nostrae dicuntur infantulos *daudeinen* cum motitando eos delinunt.

δαιειν *deilen* dividere.

Δαι.

ῥαγεῖν mordere, *hebben* quod dicitur de bestiolis venenatis, hinc *hecht* lupus piscis: it. *doggè* vocamus canem molossium.

δακρυον lachryma, Goth. *tagr*, Alam. *zahren*, Angl. *tear*, Belgis *tranen*.

δακτυλος *dadel* palmae fructus.

δαμᾶν *temmen* domare: *toom* frenum: δαμαεῖν poëtis saepe pro occidere sumitur, quocum congruit *doemen* dammare, Alam. *verdammen*.

δαν in compositione *dan*, ἐπειδὴν *zoo dan*.

δαπανεῖν & δαπτειν epulari: *tappen* cauponari: *dempen* pro *stempen* heluari.

δεῖδω in Aor. δεῖσθαι timere: *deizen* & *deinzen* retrocedere.

δεικνυμι Alam. *zeigen* ostendere: Belgae pro Alam. *zeichen* habent *reeken* signum. Z autem Alamannorum in T nostrum plerumque converti observavimus Cap. VII. p. 122. Hic paucis ostendamus CH Teutonum in K Belgicum mutari; exempla haec sunt: *mächen* maken, *drachen* drake, *fuchen* zoeken, *buch* boek, *sach* zaak &c.

δειμα metus: hinc forsan *dama* ob timiditatem, quam nos *daanken* & *deinken* adpellamus.

ὁ δεινὰ *dings* ille, cujus nomen non occurrat.

δεκα. decem Seythis *deh*, Germ. *zehn*, Angl. *ten*, Belg. *tiin*.

δελφιν *dolfyn* delphinus.

δεμεῖν *timmèren* aedificare.

δεός timor: *bederft* meticulosus *περιδεῖς*.

δερεῖν caedere: *deren* laedere, infestare.

ΔΕΩΠΟ-

δεσποτης a **ΩΔΩ** judicavit : Nos judicem vocamus *Schepen*, Alam. *Scheffen* & *Schoepfen*; Alia etyma Jurisconsultissimus *Sim. van Groenewegen* suppeditabit ad Magni H. Grotii *Introd. II. Libr. Cap. 28.*

δευτερος *tweede* secundus.

δευειν rigare : *dauwen* rorare : Anglis *dew* est ros.

δηλειν *deren* laedere, corrumpere.

δην pridem : *dan*, *toen* tum, tunc.

δηνος consilium : *denken* cogitare.

δηρον diu *gedurig* : hinc *duren* & Romanorum *durare*.

δια door per : *du* Gothis propter.

διαβολος *duivel*.

διδωμι perf. *δεδωκα* *dakken* dare.

διελειν a *διαρειν* *deelen*, *deilen* partiri.

διπλοος *dubbel* *duplus*.

δισκος *disch* *discus*.

δισταζειν dubitare : *dutten* delirare, dormitare.

διφαι, ζητειν, ψηλαφαι, ερευναι Hefych. idem *τοιχοδιφητωρ* exp. *τοιχωρευχος* : *Dief* nobis fur.

δμωις *meit* ancilla.

δοκειν *dunken* videri : *denken* cogitare.

δοκος, hinc Kilianus derivat *duk*, *tuk* vaser; sed quo sensu *δοκος* accipi velit ipse non declarat, nec ego divinare possum.

δολων *dolk* *sica*.

δονειν agitare : *daudeinen* v. *daudainein*.

δορπια festum quo tribules ad coenam conveniebant : *Dorp* pagus, vicus.

δουνος

δουνοϛ *duin* v. *Bouuoϛ*.

δοχειον *dok* navale: *Teich* Alam. significat piscinam.

δοχη convivium, Goth. *dauht*.

δραμα fabula: *droom* somnium.

δραειν *bedryven* facere, patrare: hinc *δραμα* nobis certo sensu *bedryf* dicitur.

δραπετης fugitivus: respondet *dras* cursus, & *draven* plerumque de equis succussoribus: Refero huc vocabulum *dravant* s. *drabant* satellites, cursor. Alamanni per T efferunt *Trabant*. Boxhornius in memorata saepius epistola confert h. v. cum Persica *Satrapa* qf. *See-trabant* i. rei maritimae regis nomine praefectus.

δραπειν *rapen* colligere.

δραυτης maturus fructus: nos *draipen* dicimus de pomis quae sponte eadunt.

δραπτειν Alam. *ropfen*, *raufen* lacerare.

δρυϛ pro qualibet arbore, Goth. *triu*, Angli *tree*, vett. Belg. *deere*, *teere*, *taer*, unde remanet *eglenTIER* qf. echinorum arbor, cynosbatus. De *Druidis* bene multa dixerunt alii. Ut tamen aliquos nominem, Lectori meo legendos commendo Interpretes Caesaris, Vossium in Etymol. Schedium de Diis German. & Keisleri Antiq. Celticas, qui inde vocem *droes* deducit.

δυναϛ Gall. *deux*: Alam. *daus*. Huc advoco Alam. *zwisten*, Belg. *twisten* dissidere, nam *dwa* dicuntur illis *zwey*, *zwo* & his *twee*.

δυναειν, Aor. *δυναειν* ineptire: *dwaas* stultus.

Z

δυναειν

δυσρον Suid. *noxium*, Hesych. laboriosum: Goth. *dwaars* iratus, nobis *dwaars*, *dwars* obliquus, refractarius.

δυναμαι possum: *doen*, Germ. *thun* facere, hinc αδυνατος *ondoentlyk* quod fieri nequit.

δυνειν & δειν subire, occidere: Hinc unum ex his: *duiken* submittere sese, urinari, aut Alam. *tunken* tingere, aut nostrum *doot* mors.

δυπτης urinator: *dipte* profundum.

δυπτειν immergere *doopen*, *dompelen*. Alamanis *dupfen* est libare digitis, & *duepslein* punctum: Perf δεδυφα non multum abit ab Island. *dufa* vel Belg. *duive* columba, quemadmodum Latinorum vox *columba* a κολυμβαν i. urinari dicta creditur, unde Angli suum *culver* habent. Goth. *thwahan* lavare, huc praeterea refero, unde *duuabila* vetus Alam. pro quo Belgae dicebant *dwaale*, nunc *dweil*. Quomodo aliis eadem vox efferatur, vide in Gloss. Junii pag. 356.

δνειν, Aor. δυσαι vestire: simplex *dossen* hodie in usu nobis non est, sed partic. *gedost* & compos. *utdossen* exornare. Dos Kilianus exp. *vestis pellicea*, amictus duplex &c. (435.)

E.

Εαν *wen*, T. *wann* si.

Εαρ *ver*, *voor-jaar*.

Εαρινος Alam. *heurig* hornus.

Εγχεειν fidem dare: (*zyn woort*) *geven*, unde colligo

colligo Graecum verbum compositum esse ex praepos. *εν*; nec mihi displicet *Harmari* etymon qui *εγλυη* sponsio vel ab *εγλυς* deducit, vel quasi *εν γμοις* in manibus ponere.

εγχειρειν Teuton. *erregen* concitare.

εγλυκος mellitus: *inslokken* deglutire: *glokken* bibere, forbillare, nisi hoc a sono *glok* effectum.

εγκαιστος materia inusta ad pingendum apta: *enkt*, *inkt* atramentum, color.

εγχελως *aal* anguilla.

εγω ik, Teut. *ich*: *μου myns*: *μοι my*: *με me* pro *my*: *Εμος myn* meus.

εδνα wedde antiq. pro dos. Anglis hodieque *to wedd* significat uxorem ducere.

εδειν eten edere.

εζομαι & ιζομαι Aor. *εδειν zitten*, Alam. *sitzen* sedere. Quasi *εδτομαι*, Alam. *setzen*, nobis *zetten* ponere. Vide etiam *ιζω*.

εθος zede mos.

ει Goth. *ei* si.

εια gramen: *Wei* pratum: *hei* campus sterilis: *hooi*, Alam. *ben* foenum.

ειδειν weten scire.

ειδειν videre: *wit*, Alam. *weisz*, Goth. *guit* albus, uti Gr. *λευκος* a *λευστω*: *Nyden*, Alam. *neiden* qf. a *νη* *ειδειν* invidere, h. e. malle non videre.

εικειν lyken & gelyken similem esse.

εικειν wyken cedere.

εἰλεῖν Teut. *weltzen*, Belg. *welteren* & *wentelen*, veteribus *wallen* & *wellen* volvere, circumagere, versare: Alam. *wellen* fluctus: Belg. *wiil* rota a versando, & *welven* arcuare, quod & ab εἰλεῖν coarctare, concludere, derivari potest.

εἰμαδες Hesych. ποιμένων οἰκίαι, Gallis *hameaux*: Gothis *Haim* ager: Alam. *heim* domus (unde multa urbium nomina *Manheim*, *Arnheim*, *Ham* in Westphalia, *Quernheim*, *Oppenheim*, *Dipenheim*, *Zigenhaim*) & quod propius ad Graecum accedit, *heimath* domicilium.

εἶναι ζῆν esse: εἶσι is, Alam. *ist* est: εἶδε weest este: εἶσεσθαι med. quod in activa forma foret εἶειν *wezen*, unde & Latinorum esse.

εἰργω & εργω, Poët. εεργω includo, & εἰργω arcere, unde ερκτον atque alia quae saeptum notant aut conclave, it. Lat. *arca*, Goth. *arka* pro loculo; & nostrum *arke*, Teut. *arche* quod Graecis κίεωτος. Hinc & *heir*, quod Gothi dicant *hargis*, ab arcenda vi hostium deducit Junius, nec non voces *weiren* s. *weiren*, *werre*, *warre* de quibus nos alibi.

εἰρηνη vree, vrede, Alam. *friede* pax.

εἷς, ἕνος, *Een* unus. Ἐνοτης *Eenheit*.

εἷς, Attic εἷς, Cret. ἰν, Lat. & Germ. *in* Gall. en Goth. *inuh* & *in*, Latinis priscis *Endo* & *indu* unde Angl. *in* & *into*.

ε.τε ofte aut.

ἐκαστος *elk* quisque.

ἐκεῖνος, Poët. κείνος, *gene* ille, vett. *egene*.

ἐκτος

ἕκτος *zesde, zeste, Alam. sechste sextus.*

ἐκκρος mariti pater, focer: *zwager, zwager*
focer, pater uxoris.

ἐλαια *olyfboom*: ἐλαιον *olie oleum.*

ἐλασσων, ἐλαττων *minor*: *later, Angl. less in-*
ferior: ἐλαχιστος *minimus*: *laatste, laagste, Angl.*
least infimus.

ἐλαυνειν *agitare*: Teut. *laufen currere.*

ἐλαφος *cervus*: *Tlen vet. Teut. Eilen prope-*
rare: *loopen, Teut. laufen currere.*

ἐλαχος *parvus*: *laag humilis.*

ἐλδωρ *desiderium*: *bold Alam. & veter. Belg.*
amicus, favens.

ἐλεγχειν *taken vituperare.*

ἐλεεινος *elendig miserabilis.*

ἐλεεμοσυνη *aalmoes stips.*

ἐλευθερος *procul dubio a λυειν originem traxit,*
ut nostrum los liber a loozen vel lassen solvere.

ἐλευθειν *inuit*: unde remansit *fut. med. ελευσθ-*
μαι, respondet antiquato nostro *lyden venire, ire,*
unde remansit partic. geleden & voorleden praete-
ritus, item compositum overlyden denasce απογι-
νεσθαι.

ἐλεφας, *αντος elefant, olifant*, hinc *elphonbeen*
quod Alamanni dicunt *helfenhein* ebur.

ἐλη *calor solis aut splendor.* Orcum Belgice
helle vocamus, quem in Sole quidam statuunt;
quam vere, non hujus loci est disquirere: *hel &*
helder est lucidus.

ἐλυννυειν *lenieren quiescere.*

ἐλκειν trahere. *Els*, veteribus *elcene* subula quae per corium trahitur: *hekelen* carminare, traducere.

ἐλμινς qf. ἔρμινς *worm* vermis.

ἐλος uligo, palus, antiquis Saxonibus *Oel*, (unde *Oelant* seu *Hollant*, si *Boxhornium* audimus.)

ἐλπις *hope* spes: *helpen* juvare.

ἐμπειρος *ervaren* peritus, vide *πειρα*.

ἐμπλαστρον *pleister*, *plaafter* emplastrum.

ἐμπωλημα *res* venalis: *Imboel*, proprie *Inboel* bona defuncti, & supellex quae hastae publicae subijcitur.

ἐμφυειν ingenerare: Germani superiores *impfen*, inferiores *inten* vel *enten* dicunt το inferere furculum. Εν vide *Είς*: εν v. *Είς*.

ἐναντι ex adverso, hinc nostrum *nanteren*, vel quod usitatus, *nantizeren* pignus praefens deponere.

ενδειν *binden* vincire.

ενδυειν Alam. *aanziehen*; Belg. veteribus *aantjen* aut *aantgen* induere, cujus verbi participium *aangetogen* indutus hodieque usurpatur.

ενθα *ginder*, *ginter* illic.

ενιοι *eenige* aliqui.

εννεα, Aeol. *εννεφα* novem *negen*, Alam. *neune*, Angl. *nine*, Persice *ainok*.

εντερα *ingewant* intestina, qf. *inge-want* nam *wantz* etiam nunc Germanis aliis ventrem significat.

ΕΥΤΟΣ

εντος intus: *onder*, Alam. *unter* inter.

εντρεχεια folertia compositum e verbo τρεχω: Gelri dolum vocant *treek*, unde decipere *betrekken*.

εξ Alam. *aus*, Belg. *uit* ex.

εξ zes, Alam. *sechs* quod effertur ut Lat. *sex*: εξηκοντα *sechzig*, *zestig* sexaginta: εξηκοστος *sechzigste*, *zestigste* sexagesimus.

εορ Hef. συγατηρ, ανεψιος. Εορες, προσηκοντες, συγγενεις. Huc quadrat Belgarum *zweeer*, *zweeber*, *zweger*, *zwager* adfinis, sororius, levir, gener, focer, confocer, ut h. v. exponit Kilianus.

εορται Hefych. exp. εδοξε, κρεμναται. Εορτας, αρεσκουσας, καλας. Confero cum nostro *waart* vel *weert* carus, acceptus.

εορτη festum: *weert*, *waart* hospes, conviator.

επι ορ super: *by*, Alam. *bey*, Goth. *bi* ad, apud εφ Alam. *uff*.

επομαι sequor, hinc quidam deducunt *Aap* simia, quod hominum facta imitatur: Sed tutius derivatur ab Hebr. אפ i. ira, facies, nasus, sc. a simo naso, cui etymo optime respondet Alamannica dialectus *Aff*.

επτα zeven septem, Anglosax. *Sceson*.

ερα aarde, Teut. *erd* ab Hebr. אר, unde & Gr. αροειν, vetus Belg. *aren* & Lat. *arare*; forsitan & *arvum* cum nostro *erve* quod veteribus erat *aerve* i. hereditas. Sunt qui ab *Era* deducant

cant *Heros* ac nostrum *Kerel*, quod terrae filii sint crediti heroës & gigantes.

εραειν *begeeren* cupere, & pro amare *eerem* i. colere.

εργον *werk* opus.

εργειν *facere*, *worden* quod vulgo *werden* fieri.

ερεθειν, *ερεθειζειν* *opritsen*, Alam. *reitzen* irritare.

ερευνειν *breken* frangere.

ερετλειν *roejen* qf. *roeden*, Alam. *ruderen* remigare.

εεργειν *raspen* ructare.

ερημια *ermoei*, *armoede* penuria.

εσι & Germanorum *ver* verbis praefixa saepe augent significationem, ut *verbannen*, *verbidden*, *versiren*, *verbreken*, *verdipen* &c.

εσις *lis*: *werren* vel in *de wer* *gojen* turbare, contendere, a subst. *wer tricae*: item *weer arma*, vide APHΣ.

εργτος *saepum* unde Lat. *hortus*, convenit cum Teutonico *garde*, pro quo Belgae in carmine habent *garde*, nam extra carmen non est in usu, nisi in compositis *roozegaart*, *boomgaard* &c. Apud Runos *gard* arcem, urbem notabat; apud Danos *gaard* & Gothos *gards* domum, plane ut Belgicum *tuin* i. Alam. *zaun* proprie valet *saepem*, tum *hortum*, & ap. Anglos qui *town* dicunt, oppidum. Vide Glossar Goth. Junii.

εργτος περ *saepimentum*, *carceres*.

εργη

ἐμπνεῖα dictio ab obsol. *εἶπω*: hinc Latin. rumor pro fama, & nostrum *roem* gloria.

ἐρεῖν kruipen serpere.

εἶπεν Homer. Il. Δ. 367. Alam. *irren*, *erren* apud majores nostros, Lat. errare.

ἐρυθρός roet ruber.

ἐρχομαι komen, *ἡρκεναι* venire.

εἰσώγας & *εἰσώδιος* reiger ardea.

εὐσώδας waxen, vide E I M I.

εὐδης vestis, waat, gewaat.

εὐδίσιν eten, Teut. *essen* edere.

ἑστία Dea Vesta a nostro *Vast*, Alam. *Fest* firmus, quod terra sit firma atque immota.

ἐστῆναι convivium coram Laribus celebrare: *faest*, *feſtum*, *gastereu* convivari.

ἐσχάρα haart focus: *Aſſche* cinis item pro crusta ulceris, quocum convenit *ſcharſt*, *ſchorſt* scabica, & *ſchorſte* herba ad ulcera.

ἐταλῆναι toetſen examinare.

ἐταῖρος carus, sodalis: *duur* Alam. *theur* carus, pretiosus. Hinc Anglorum *my dear* i. mi amice, mea amica.

ἑταῖρος, Dor. *ἀταῖρος* *ander* alter, Anglis *other*, Gallis *autre*.

ἐτοιμασ paratus: *getooit* adornatus ab inusit. *tojen*, unde compoſ. *optojen*.

εἶτος annus: *tyt* tempus, *gety* vel *getyde* tempeſtas anni, ab Hebr. *טו*.

εὐε ei euge.

εὐφ vox ſucclamantis: *juichen* jubulare.

A a

εὐμ

εὐνὴ cubile, thalamus: Fert animus e Virorum
 Doctorum Etymologicis laboribus quaedam trans-
 scribere, sed carptim duntaxat, iisque observata
 nostra interferere. Ordinem ducat Franc. JU-
 NIUS in nunquam satis laudando Glossar. Goth.
 pag. 382, 383. ad vocem *Wino* vel *Vino* Mulier,
 uxor . . . . . " Olim in nostris ad Tatiani
 „ XLV: 2. annotatis dixi Gothicum *Wino* videri
 „ posse desumptum ex εὐναζεσθαι concumbere:
 „ . . . . . ita ab Aeolico αλδος pro αλσος lucus
 „ fecerunt (Anglosaxones) suum *wald* sylva. ab
 „ εργον *opus* fecerunt *were*. ab ισημι *scire* fece-
 „ runt *wis* sciens, sapiens. ab οικος *mansio*, *se-*
 „ *cura* *statio* fecerunt *wic*. ab οινος *vinum* fece-
 „ runt *win*. ab οιζειν denique, *coire*, *rebus venereis*
 „ *operam dare*, fecerunt *wif* mulier, foemina
 „ . . . . . Βηνα item & Boeotice s. Dorice
 „ Βαβα est mulier vel filia; Salmasius pag. 402.
 „ de Hellenistica. βωηκες etiam Boeotis sunt
 „ γυναikes mulieres; Canisius p. 17. Hellenismi
 „ ed. Lutet. 1555. unde quoque Sclavinis *panna*
 „ dicitur Virgo, domicella. atque omnia haec
 „ mire sunt affinia isti Βινεω *Ineo*, *coëo*, ad quod
 „ referendum quoque illud *bini* ap. Cicer. L. X.
 „ [lege IX.] Epist. 22. ad Fam. Apposite quo-
 „ que Jul. Scaliger, c. 69. De Causis L. L. *Foe-*
 „ *mina* a foetu. *Foetus* autem παρα το φοιταν
 „ nam hoc verbum veteres pudenter accipiebant
 „ de usu Veneris . . . . . monendum quoque
 „ puto Theoticos vocabulum *uvine* & *uvinia*,
 pro-

„ propter singularem plurium foeminarum ama-
 „ bilitatem, transtulisse ad alios quosvis amicos
 „ amicalve morum suavitare maxime commenda-
 „ biles. ” Haec Junius & docte & vere, cuius
 postrema verba mox pluribus declarabimus. Nunc
 Magnum VOSSIUM produco, qui in Etymol.
 LL. voce *Venustus* inter alia sic scribit: ” *Venus*
 „ a *veniendo* dicta putatur Ciceroni: de Nat.
 „ Deor. (c. 27.) . . . . Sed quid si *venire* hic
 „ idem sit ac βαίνειν a quo Latinum *venire*, ut
 „ suo loco ostendimus? Sane βαίνειν inire, coi-
 „ re, de animantibus dicitur *Venerem* exercenti-
 „ bus. Ut *Venus* sit ἡ μίξις. Quod bene con-
 „ venit cum Arnobii verbis allatis, quando ait,
 „ *Veneris* nomen esse nomen libidinis. Ideo non
 „ in A, sed in US extulere, quia primo non
 „ *Deam*, sed *actum venereum* notat. ” Etc. His
 succedat parentis mei τὰ μαχαριτὰ nota ad Good-
 wini Mos. & Aar. Lib. IV. c. 7. p. m. 394. quo-
 niam ex illa deinde, quae mea de his omnibus Ety-
 mis sit opinio, sum concludurus. Goodwin
 § IV. scribit: *Hebraeorum Doctores dicunt quod*
Succoth-Benoth [2 Reg. XVII: 30.] *fuerit ef-*
figies gallinae cum suis pullis, ad quae verba pa-
 ter haec notavit: ” Explodunt has Rabbiorum
 „ liras Seld. l. 2. c. 7. & Vossius Idol. l. 2. c. 22.
 „ putantque סכות בנות, quae vox sonat pro-
 „ prie *tabernacula filiarum*, non fuisse idolum
 „ sed templum VENERIS Uraniae, quam He-
 „ rodotus. [in Clione c. 131.] ait dictam esse

„ Μυλιτῶν ap. Assyrios . . . Curt. L. V. c. 1.
 „ *Apocryph. Baruc.* VI: 10. 41-43.” Sic tan-
 dem meam expromere sententiam tempus est.
 Scilicet ab Hebraicis בן *filius* & בת pro בנת
filia, cujus plurale est בנות *filiae*, descen-
 dere putem (1.) Graeca βίβη & apud Hesych.
 βαννα, βαννιας, item ευμη. (2) Latina *Venus*
 & *venustus*. (3) Gothicum *Wino*. (4) Teu-
 tonica *Wunne* & *Wonne* exsultatio, gaudium, ve-
 nustus, gratia. Sic ex Otfrido adfert Schottelius
Wunnisam Sconi delectabilis pulcritudo, & *Wun-
 nisam feld* Paradisus. In Kiliano *Wonnemaant*,
 Sax. & Sicambr. exponitur *Majus mensis*, sic di-
 ctus Carolo Magno, q. d. mensis amoenitatis &
 gaudii, ex Mich. Beutero. (5) Hinc quoque
 Alam. *wuenschen* & Belg. *wenschen* i. optare,
 deducas, quod non nisi grata & laeta exoptamus.
 Idem Schottel. pag. 1035. haec habet: ” *Winne*
 „ (*wonne, wunne*) est vocabulum melliti affe-
 „ ctus plenissimum, significat hoc quod summe
 „ diligimus. Saepe legitur in Willeramo, Ot-
 „ frido, in Rhythmis de S. Annone Archiepis.
 „ Colon. vide Fr. Jun. in Willer. p. 20. ubi ait:
 „ *Ab hoc vocabulo plurima utriusque sexus nomi-*
 „ *na propria mutuati quondam sunt Alamanni.*
 „ Hinc ergo *Adehwini*, *Gerwini*, *Baldwini* i.
 „ *Baldwini*, *Trutwini*, *Otwini* aliorumque no-
 „ mina.” Similiter explicandum censeo vulga-
 tum inter Belgas nomen *Goswini*, de quo nulla
 apud Schottelium mentio, sed *divitiarum acer-*
 vato

vatorem exponit Kilianus, qui illud tanquam compositum ex *Goet & winnen* i. e. *bona lucrari* videtur accepisse. At enim verius etymon detexisse mihi persuadeo, si dixerō Belgas *Gooswyn* dicere pro *Godswin* i. Dei amicum, qui Graece *Theophilus* dicitur. Postquam haec scripseram, consulere lubuit Doctiss. Etiam **SCHEDIUM** de *Diis Germanis*, numquid is de *Veneris* nomine commentatus fuisset: quando magna cum animi voluptate comperi, etiam eum ex Hebr. voce *Benoth* arcessere nomen *Veneris*, namque p. m. 179. haec ejus sunt verba: "Nomen enim *Veneris* ex *Benoth* resultat. Omnibus enim notum quod B saepissime apud auctores transeat in V propter cognationem quam inter se habent. Ut ex unico loco apparet MS. Cam. pr. *exvivit* pro *exibit* in Plauti Milit. Glor. Aët. III. sc. 2. fec. [legendum, fec.] *exiuit*: ut facile appareat *exibit* retinendum, si veteri scriptura *exvivit*. Haec ex Taubm. notis ad Plaut. Si autem & Tati finale in E mutetur, uti modernorum quidam Judaeorum pronuntiant, legitur **VENOS** pro **BENOTH**. *Bivos* autem si Graece pronunciabis, erit *Venus* nostra. Suidas: *Bivos ovovna θεας*. **VENOS** GEN. etiam legitur in nummis Juliae Augustae Septimii Severi uxoris." Denique cum *ewm* & Goth. *wino* Latinorumque *Venus* magnam cognationem habet Gr. *γυνή*. T enim in multis non vicem tantum spiritus asperi sed & lenis obit,

ut in *γεντα* Aeol. pro *εντο* ab *ἐλω*; *γελειος* μὲν pro *ελειος* unde *glis* ap. Vossium; ita *γεντερ* ap. Hesych. ἡ κοιλία exponitur, quod idem Etymologus ab *εντερα* deducit. Tum Γ, V & W inter se saepissime commutantur, ut *γεντερ* venter *wantz*, vestis a *γεστια* apud Hesych. pro *ιματια*, Gulielmus pro *Wilhelmus*, adde Cap. II. § III. p. 33. & quae supra ad ipsam vocem *γυνή* notavimus.

*ευρω*s *roest*, Alam *rost* situs, mucor: sed *rotz* mucus.

εὺς, vide *Hūs*.

ευφραυνειν *verfräjen*, *vervurengden*, Alam. *erfreuen*, namque Gr. *ευ* & Germ. *er* vel *ver* sunt particulae adjectitiae in compositione. Vide pag. 158.

εχθρος *haat* odium: convenit quoque *echt* f. *acht* proscriptio, nec non *vechten* pugnare.

εχινος *egel* echinus.

εχυρος firmus, tutus *zeker*, Teut. *sicher* certus, tutus.

ἐωλος obsoletus: *olt* Gelr. pro Belg. *out* vel Germanico *alt* vetus, senex. (544.)

Z.

Ζαγλη ap. Siculos *falx fikkel*.

Ζευγλη lorum jugi: Alam. *zuegel*, Belg. *teugel* lora, habenae.

Ζευς Jupiter, priscis Germanis *Teuth*, de quo in *θεος*: hodie illis *Zeit* tempus significat.

ZEELY

Ζεειν *ziin* pro *ziden* fervere, & hinc *zee* mare.
 Ζηλωτης *jaloers* ubi J Gallice per s five z lena
 pronuntiatur.

Ζιγγίβερις *gember*, *gengber* zingiber.

Ζυγος *juk*, Alam. *joch* jugum.

Ζυμη *deeffem* qf. *de zeem* fermentum, ut vul-
 go conjunctim *laberdaan* dicunt pro Gallico *l'a-*
berdan. V. p. 43.

Ζοφερος *caliginosus*: *zwart* ater.

Ζωννυμι *cingere*: *zoomen* limbum adsuere.

H.

Η'γουμαι Gothis *abgan*, Anglofax. *ehgian*,
 Alam. *priscis ahton*, nunc ut & Belgis *achten*
censere, *aestimare*: convenit quoque Gothicum
bungan putare, & Belgicum *hoge* vel *heug* mens,
animus, unde *heugen*, *geheugen* meminisse.

Ηδε *ende* &.

Ηθος *zede* mos.

Ηκειν *venire*, *bezoeken* *convenire*, *visere*:
 Consulatur Gothicum *Sokgan* ap. Junium p. 311.

Ηλιος *sol hel*, vide ελη.

Ημερα *dies*: *immer* *semper*, *quotidie*: *conso-*
num videtur Angl. *morrow*, quod Germanis *utris-*
que est morgen i. mane aut cras.

Ημι *femi half*.

Ηπαρ *lever*, Teut. *leber* hepar.

Ηρ *diluculum*: *adfine est* Goth. *air* & Belg.
et ante, prius; nam sic in Goth. Evang. Marc.

XVI:

XVI: *invenitur flu air this dagis* quod exponitur *valde mane*. Similis locus est Marc. I: 35: vide Glossar. Goth. Junii pag. 45.

H^{er}a Juno i. luna: (unde & Latinorum Hera) hinc Boxhornius nomen proprium *Wassenaar* ex signo gentilitio explicat *wassende are* luna cre-scens.

H^{er}ion, Gothis *urruns* oriens.

H^{er}os *helt* heros, vel *beer* herus.

H^{er}os quietus, *zacht* lenis.

H^{er}ot *hert*, *hart* cor.

H^{er}us *beerus* rectus, bonus.

H^{er}os aurora: *Oest*, Gallis *Est* oriens. (570.)

Θαλασσην convivium florida agitare: *Dulcis* Gothis dies festus, Francis *tult* est solennitas: an hinc nostrum *Doele* pro *Statsherberg*?

Θαλασσην vivere, *telgen schiten* i. gemina facere: Convenit quoque Belg. *zeten* gignere.

Θανατος *daet*, Angl. *death* mors.

Θαρρειν *darren*, *duræen* audere.

Θαυμα admiratio: huc referunt quidam Teutonicum *thum* quod Belgis est *dom* i. stupidus, namque stupidi & ignari facile omnia admirantur, unde admiratio filia ignorantiae dicitur.

Θεμυς lex, justitia: hinc *doemen* quod veteribus erat judicare, at hodie *dammare* significat: Anglos: *demen*, Gothi *domgan* dicebant, de quo agit

agit Franc. Junius. Consules quoque, si operae videbitur pretium, voces *Αδαμιν* & *Αιανας*.

Θεος & *Ζεϋς*. Schottelius Orat. III. de Germ. Ling. pag. 35, 36. sic scribit, ut nos interpretamur: "Tamen apud omnes fere nationes ejus-

„ modi generale vocabulum remansit, quo inter
„ se DEUM coeli ac terrae adpellarunt. . . .

„ illud puta unde nos *Teutones* nomen accepi-

„ mus, np. Celtica dialecto TEUT. Aegyptii

„ prisca, ut testantur *Plato* in *Phaedro*, *Cicero*

„ III. L. de Nat. Deor. [c. 22.] & *Lactantius*

„ L. I. c. 6. suum quoque hunc Deum dixerunt

„ *Teut*. [Hoc nomen tam in Cicerone quam in

„ *Lactantio*, qui eum exscripsisse videtur, varie

legitur: vulgatum utrobique est THOTH, pro

quo *Aldus* avus & *Gallaeus* cum *Vossio* malunt

THOYTH, sed alii aliter emendant.] " *Duretus*

„ c. 56. adlegans *Platonem* & *Caelium* inter

„ alia ait: *Entre les Egyptiens estoit adoré un*

„ *Dieu appelé Teuth, qui le premier inventa plu-*

„ *sieurs arts* &c. Postea quoque ex *Philone*

„ *Graeco* adnotat, qui teste *Eusebio* *Phoenicum*

„ facta conscripsit sub *Semiramide*, hujusque no-

„ minis inter alia sic meminit: *Les Egyptiens ap-*

„ *pelloient ce Theut Thyoth, Alexandrins Thor.*

„ *Livius* L. 26. *Hispanos* Deum *Teutanem* co-

„ luisse meminit. [Significat procul dubio lo-

„ cum ex Cap. 44. quem vulgati sic exhibent:

Quod ubi. versus Scipio in tumultum, quem Mer-

curium Teutatem appellant advertit, sed cum Salmasio J. F. Gronovius illo nomine expuncto legit: *Quod ubi egressus S. i. t. q. M. vocant, animadvertit* &c. Legi etiam merentur quae *Betullius* adnotavit in *Lactant. Instit. I. c. 21.* " *Lucanus* L. I. [445.] mentionem injicit de Gal-
 ,, lorum Deo *Teutone* [lege *Teutate*], quocum
 ,, Caesar L. 6. Comm. convenit, licet mutata
 ,, aliquantulum dialecto. [Innuit, quantum auguror, Schottelius hunc Caesaris locum, qui exstat VI. de B. G. c. 18. *Galli se omnes ab Dite patre prognatos praedicant*: ita ut nominis *Teutae* adfinitas Caesari imposuerit, qui illud de Romanorum Dite seu Plutone accepit.] " Hic fum-
 ,, mus Deus ab antiquis Graecorum similiter *Δευς*,
 ,, *Ζευς* & *Θεός* pro idiomatum varietate adpellatus est. Latini quoque, quamquam plurima
 ,, Deorum atque idolorum nomina habebant,
 ,, summum Deum *Deus* ex suae linguae ratione
 ,, DEUM dixere. " Cetera quae inde commentatur Varro ille Germanicus, legi quidem dignissima sunt, sed Lectoris curiositati ea relinquere cogimur, ne nimium extra oleas vagemur. Jam aliorum etyma quae ad vocem *ΘΕΟΣ* referunt, audiamus. *Sim. van Leeuwen* haec habet: " *Tyt*,
 ,, Anglice *Thei*, [id quod sola hujus scriptoris stat auctoritate, namque scio Anglos hodie *tide* dicere pro aestu maris & *time* pro tempore.] " Graece *Θεός* i. Deus, Scythice *Teit* qui tempus pro
 Deo

„ Deo adgnoscebant ” &c. Clariora adfert Boxhornius ad Sulpit. S. H. Libr. I. p. m. 4. ” *Κρονος*
 „ enim [antiquissimus Deorum], quem Saturnum
 „ Romani vocant, non aliam quam temporis habet
 „ significationem. . . . Imo vocabula illa *Θεος*,
 „ *Deus*, *Zeus*, & Germanorum *Teut*, revera
 „ nihil aliud significant quam *tempus*, facta ex
 „ Scytharum, a quibus haud dubie Graeci &
 „ Romani orti, *teit* vel *t'seit* [Alam. *Zeit*],
 „ quod ipsum etiam tempus notat. Eandem
 „ idololatriae primam originem etiam notat Pla-
 „ to. Cum enim viderent homines, Solem,
 „ Lunam, Astra, Coelum ipsum, currendo sem-
 „ per circumvolvi, & ex ea circumvolutione
 „ tempus numerari ac distingui, Deos esse arbi-
 „ trati sunt, seu, ut Plato ait in Cratylō, *απο*
 „ *ταυτης της κυσεως της τς θειν θεους αυτους*
 „ [εκαλεσαν.] h. e. ab hac ipsa tali currendi na-
 „ tura Deos appellavere. Caeterum an Plato-
 „ nica illa etymologia ei, quam nos jam dedimus,
 „ antehabenda sit, judicent eruditi. ” Utraque
 si conjungantur, vera est, nam & *Θεος* & no-
 strum *Teut* s. *Tyt* a *θειν tyen*, uti *Zeus* & Alam.
Zeit a *ziehen*, derivata sunt. Quo facit locus
 Theod. SELLI Vesaliensis Observ. Cap. XIV.
 „ Sidera autem a Latinis simpliciter *Deos* vo-
 „ cari, docet nunquam non satis laudatus *Joh.*
 „ *Fr. Gronovius* ad Senecam de Benef. V. 25.
 „ Ita & *Macrobius* [I. Sat. c. 23.] capit Home-
 „ rum, quando ait Il. A. 423.

B b 2

Zeus

„Ζεὺς γὰρ ἐπ' ὠκεῖανον μετ' ἀμυμονας Αἰθιοπίας
 „Χθίζος ἐβη μετὰ δαίτα· ΘΕΟΙ δ' ἅμα πάντες
 ἔποντο.

„ *Quod ait, inquit, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἔποντο,*
 „ *sidera intelliguntur, quae cum eo (Sole) a d*
 „ *occasus ortusque quotidiano impetu coeli fe-*
 „ *runtur, eodemque aluntur humore. Θεοὺς*
 „ *enim dicunt sidera & stellas, ἀπο τῆ θεῖν, i. e.*
 „ *τρέχειν, quod semper in cursu sint, ἡ ἀπο τῆ*
 „ *θεωρεῖσθαι. Quo spectat locus Plutarchi de*
 „ *placitis Philosophorum, lib. I. c. 6. βλέποντες*
 „ *αἰετὸς ἀστέρας θεόντας, αἰτίς δὲ τῆ θεωρεῖν*
 „ *ἡμᾶς ἥλιον τε καὶ σελήνην, θεοὺς προσηγόρευ-*
 „ *σαν.*” Etc. His subjungi poterunt quae Henr.
 Stephanus de vocibus Θεός, Δεός, Δία & Ζεὺς
 differit in Thef. T. I. p. 1519. sq.

θερμός, Aeol. φερμός *werm, warm* calidus,
 pro quo Latini veteres dixere *formus*.

θερσῶ & θερσαινω arefacio. Gothis *thaurfus*
 aridus, quo refer nostrum *dorſt* sitis.

θερεῖν calefacere: *dorren & droogen* ficcare,
 arefacere.

θεῖν antiquis Graecis (1) *facere* significabat,
 quocum convenit Belgicum *doen* & Alam. *thun-*
tum (2) *servire* quod nobis est *diene*, unde *θης*
dinaar, Gothice *thiwe* famulus: (3) usitatum est
 pro *currere*, cui adfines est nostrum *tyen*, Alam.
ziehen, unde *tyt*, Teut. *zeit* i. tempus a cur-
 rendi velocitate; vide supra *θεός*.

θεω-

θεωρεῖν contemplari *staren* pro *stareogen*: huc revocari potest *troni* facies; vultus.

θηλεω, vide θαλλω, & quod statim sequitur

θηλυς femina aut papilla: convenit Belg. *teelen* gignere.

θηρ *diir* fera: hinc forsitan *tiren* clamare, strepere.

θηριακη balsamum ex viperis aliisque rebus confectum, *triakel*.

θης, vide θεω.

διασος dans chorus.

διη arcula, fiscella: *tobbe* cupa.

διγειν *tikken* tangere, ab Hebr. *דפן* *figere*: *dicht* contiguus: vide etiam τῶ.

διυ *duin* collis litoreus, arenarius.

θλαειν quassare: *slaan* verberare.

θλιβιας eunuchus, *gelubde* a *lubben* castrare.

θορυβεῖν turbare, Gothice *draiban*, Alam. *trneb* turbidus, unde nostrum *troebel*.

θραμῖς Hesych. exp. κριος *de ram* aries.

θρανευειν extendere: *treinen*, *treinere* differre, protrahere.

θραζεται, πορευεται ap. Hesych. item θρακτικον, πορευτον & postea θρεξαντες, ελαφρως επελαθοντες, nec non θρεκτος, δρομος απο τῆ θρεξαι. Goth. *thrangon* currere, nobis *trekken* proficisci, quae omnia referenda sunt ad τρεχω.

θρασυτειν animum addere: *troosten* solari.

θραυος audax: *trots* minax, fastosus.

θραυειν ferire: *dorssen*, Alam. *dresschen* trituro.

Ἰσθνος, Dorice Ἰσθνος plangor : *tranen*, Seland. *treenen* lacrimae. Doribus quoque *guttam* denotat, quocum convenit nostrum *drenken* portare, & *drinken* bibere.

Ἰστιαμῆευειν *trionferen*. triumphare : ad fine est *trompetten* buccina canere.

Ἰστιαμῆος pro victoria; hinc Anglicum & Almannicum *trump* & nostrum *troef* enatum, quod vocabulum in chartarum ludo usu venit, atque a Gallis *triomphe* dicitur.

Ἰστιαμῆος grumus, gutta, quae nobis *droppel*, Ἰστιαμῆος, Ἰστιαμῆος *gedruisch* tumultus. Potius hinc quam a *Δρυίδες* cum Keislero aut a *Drufo* cum Vossio deducerem Belgicum *Droes*, Satanae s. Diaboli adgnomen, quoniam tumultus strepitusque nocturnos excitare creditur.

Ἰστιαμῆος fabula vulgi : sic plebecula nostra *trullen* usurpat pro decipere.

Ἰστιαμῆος Alam. *truemmer* fragmen.

Ἰστιαμῆος frangi : hinc posterior pars vocis *nootdrust* necessitas, quae frangit homines.

Ἰστιαμῆος *dochter*, Goth. *daughtar* filia.

Ἰστιαμῆος procella : *welle* Alam. & priscis Belg. fluctus maris, quod cum Aeolica dialecto congruit, nam ii similiter pro Ἰ substituebant Ϙ.

Ἰστιαμῆος animus & ira : Goth. *mods* ira; nobis *moet*, Alam. *muth* animus.

Ἰστιαμῆος commissatio : *tuimelen* vacillare, quod commissabundi facere solent.

Ἰστιαμῆος *tonnyn* piscis thynnus,

Ἰστιαμῆος

Supra deur, Alam. *thuer* janua: hinc *Supridion deurtje*.

SUEIV doon, pro *dooden*, Gall. *tuër* mactare: *SUEIV* etiam quod Acoles per *QUEIV* extulere, *sacrificare* notat, quocum convenit nostrum *Wyen* initiare; nec non *suffio* unde *wirook* i. e. sacer fumus qf. *wy-rook*, Alamannice *wei-rauch* a *wei-hen* initiare, consecrare. (613.)

I.

Ιασπης *Jaspis* gemmae genus, ex Hebr. יָסָפֶה.

Ιασμινον *jasmyn* unguentum e violis.

ιαχεiv Alam. *juchen*, B. *jouwen* vociferari.

ιδιος proprius, solus: hinc deducunt *viduus* & *vidua*, quae nobis *weduwe*, Alam. *wittwe* & *wittib*.

ιδυος Eustath. ap. veteres pro *μαστρυ* ait usurpatum, quicum convenit Teutonum *eyd* & nostrum *eet* pro jurejurando.

λεπαξ *giir*, accipiter: & hinc *girig* avarus.

λερος Alam. *hehr*, *heer* sanctus, veteribus *hire*, vide Schottel. p. 1227. An hinc nostrum *heerout*? *Kilianus* sane *heer* exponit publicus: atqui publica sunt sancta.

ιζειν *zetten*, sed *ιζομαι* & *εζομαι* *zitten*, ita ut vocales *i* atque *e* differentiam faciant activi verbi & medii sive neutri, quod & alibi fit, e. g. *leggen* est ponere, sed *liggen* cubare: *zenken* est mergere, *zinken* sidere, mergi: *drenken* *ποτιζειν* potare

potere quem, *drinken* bibere, $\pi\omicron\tau\iota\zeta\epsilon\omicron\upsilon\theta\alpha\iota$, $\pi\iota\nu\epsilon\iota\nu$. Idem in Latinis aliquot verbis observo, ut *jaceo* neutrum est, at *jatio* activum: *sedo* act. at *sido* neutr. nam haec ejusdem originis puto, & commodum nunc in Vossii Etymologico reperio; eum quoque utraque verba a *sedeo* deducere: quum ergo originationis hujus rationem anticipaverit, Lectorem eo remittere malumus. Posteriora tamen ejus verba hic locum merentur: *Quibus in locis residere idem est ac sedari. Et sane Belgis similiter stillen [sedare] est a stellen i. e. ponere.*

ixavog sufficiens, idoneus, a nostro *kunnen* posse, pollere, quod vulgus *kannen* pronuntiat. Berneggerius huc refert *genoeg*, & certe Saxones *g* fere ut *k* pronuntiant: huc accedit quod Arabice *Kanong* sufficientiam, & Hebr. קנה possidere significat.

ixavog bald, bald propitius.

ixavog hemt indusium.

ixavog viola viol. Videatur Vossius.

ixavog oven, Alam. *ofen* furnus.

ixavog wissen Teut. Belgice *weten* scire.

ixavog aut *ixavog* *sausys*, caro minutim confisa.

ixavog bapsteb vegetus. (629.)

K.

Kasne Kivit, Teut. *Kiebitz* larius.

Kasne kitte vas vinarium.

καθα-

καθαρος purus, hinc forte *Ketter* qf. qui prae aliis sanctior puriorque vult videri, quales Anglis *Puritani*, Alamannis *Pietistae*, Belgis *de Fy-nen* audiunt.

καθεμα seu καθημα *katen* vinculum.

καιρος opportunitas: adfines est Teutonum *har-ten* exspectare.

Καισαρ Goth. *Kaisar*, nobis *Keizer* Caesar.

καιειν *schouwen*. Audiamus & hic Cl. Boxhorn. qui Blancardo super verbis Persicis in Curtio inter alia sic scribit: "*Schauw* ut & *Scioor* [quam vocem eandem putat ac Persicam *Cyrus* i. e. ignis vel Sol, ut Herodotus exposuit.] " & „ Scythis & ab iis ortis populis, sicut Germanis, „ nihil aliud notat quam ignem. hinc *Schauwen* „ amburere. hinc vetus Gothicum vocabulum „ quod Hispanis magnam partem Gothorum so- „ boli hodieque usitatum est, *Causon*, quo fe- „ briles aestus & veluti ignes denotantur. Cum „ quibus simillima aut potius eadem sunt (sunt „ enim ejusdem h. e. Scythicae omnia originis) „ Graecorum *καιειν*, unde *καυτος* ardor, aestus, „ *καυτηρ*, *καυτηριον* & alia similia " Etc. Brabantii Selandique etiam nunc *schouwe* i. e. caminum, fumarium dicunt, quod Hollandis & ceteris Belgis est *Schoorsteen*.

κακη merda *kak*, unde cacare.

κακος *kwaat* malus: majoribus nostris *Kecke*. dolus, at Alamannis *Kek* est audax.

καλαμος *halm* calamus.

C c

καλειν

καλεειν Angl. *to call* vocare, Gelris *kallen* est fabulari: Aor. pass. ἐκλήθην convenit Teutonico (*ich bin*) *geladen* vocatus, invitatus sum: unde nescio quis nomen *Galatarum* deducit.

καλιξ *kelk* calix:

καλοπους *klomp* calceus ligneus, calo.

καλον lignum: *kolen* carbones:

καλος bonus: *wel* bene, sed hoc potius referendum ad βελτερος.

καλπάζειν *galapereu* concitare equum, ex Arab. *Galob* hostem victum insequi.

καλυξη *bol* caverna: adfines est *klippe* scopulus.

καλως vel καμιλος *Kabel*, Tent. *Kameel* tendens.

καμαρα fornix: *kammer* conclave.

καμηλος *Kemel* camelus.

καμπτεω *krimpen* incurvari, contrahi.

καυαξαι, de quo Pollux videndus L. X. c. 23. plebejum videtur ut nostrum *snakken* ebibere.

κανδυλος δια ελαιου και γαλακτος και τυρου και μελιτος πεμμα εδωδιμον Hesych. Non longe hinc abludit nostrum *kandeel* quod est edulii genus ex vino, zytho, saccharo, cinnamomo &c. confecti.

κανης *kannis* ap. Selandos canistrum.

κανθαρος scarabaeus, nostrum *torre* quod idem significat, congruit cum posterioribus syllabis θαρς.

κανθος ferrum quo rotae vinciuntur: *kant* margo. Vide Cl. Burmannum ad Quint. Instit. L. I. c. V. p. 52.

καννα-

κανναβις *kennip* & *hennip* cannabis.

καπηλος *institor*, *convenit* Belgicum *koopēn* emere, & pro lenone *koppelaar*.

καπραις *kappers* cappares.

καππατια γυναικεια ιματια & superius: καπηλια γυναικεια ιματια *Hesych.* nostrae calanticam *karpe* nominant vel *kaproen*.

καπρος *euer*, Alam. *eber* aper.

καπτεν *kappen* comedere: *kappen* secare.

καραβος *krabbe* & *kreeft* cancer.

καρδαμον *kers* nasturtium.

καρδια *hart* cor.

καρηνον *kruin* vertex capitis: Gothice *guarnein* calvaria, Alam. *gehirn* & Belg. *hersenen* cerebrum.

καρχαροι *Hesych.* δεσμοι: *Kerker*, Goth. *Katkar* carcer.

καρπος *fructus*: *garve*, Alam. *garbe* merges.

καρτερος *validus*, *hart* durus.

καρφη *palea*: *garve* merges.

καρφος *schelfer* festuca: *Kerven* minutim con-scindere.

κασαλαζειν *conviciis* incessere, α κασαλην sive κασσαδας *meretrix*, quae id impudenter faciunt: nobis *hasselassen* dicuntur, qui de re nihili litigant.

καστανον *kastani* castanea.

καστωρ *kastoor* fiber.

καττης *Suidae* ο κατοικιδιος αιλουρος, nobis *katkater* catus: & hinc forsan ap. *Hesych.* κατυμα

pro δολιότης, namque est animal adprime dolosum.

κνυλος thyrsus brassicae, brassica: *kool* brassica.

κνυσος Goth. & Hispanis *causon* febrilis aestus. Belgis vett. *schauwen* amburere. Hinc *schouwe* Selandis est caminus, fumarium. Plura vide in *καιειν*.

κνυχασμαι *rochen* gloriari.

καβειν spirare: *gapen*, Alam. *gassen* aperto ore stare.

καχαζειν apud Anacr. *kichelen* cachinnari, vel κχλαζει quod Hesych. non tantum exponit ψοφει, τρυζει sed & κιχλιζει, αθροως γελα &c. Ad-do nostrum *kakelen* blaterare.

καχληξ aut χαλιξ calculus, cui respondet Germanica vox *kalk*.

καψα *kas* capsa.

κααρ & κηρ, *hart* vel *hert* cor.

κεδρος *keder* vel *ceder* cedrus.

κειμαι, vide κοιτη.

κειμηλιον *juweel* cimelium: M enim & W seu Latinorum B saepius commutantur; sic & *marmer* & *marber* recte dicitur; sic vulgo *late me*, *wille me* audias pro *laten we*, *willen we*; sic *termentyn* habemus a Gr. τερεβινθος, *welk* a μαλακος, *bek* a μηκα (quod vide), *balg* a μολγος &c. Simili ratione a Belgico *wel* aut Graeco βελτερος (nam τερος est paragogicum comparativi) derivarem Romanum *melior*. Quod etymon an aliorum etymis quae Vossius praeter suum

suum adfert, praeponendum sit, eruditi judicent. Plura Graeco-Latina exhibebit Magnus VOSSIIUS in Tract. de perm. Litter. sub titulis: *B mutatur in M, & M mutatur in B.*

χειρειν *scheren* tondere.

κελαδειν *klateren*: κελαδης *geklater* strepitus.

κελομαι *bevelen* jubere.

κελυρη *schil, schelfer* cortex.

κεμας *caprea*, Alam. *gemse*.

κεμμας, Siculis ταμμας *daanken* *dama*: de quo consule Vossium.

κερας *horen* cornu.

κερασιον *kers, kars* cerasum.

κερχωδης *raucus heersch* vel *beesch*.

κευθειν *hoeden*, Teut. *hueten* servare.

κεφαλη *kop*, apud Hoofdium *poot*, forte pro *kapoot* caput: Graecae voci quoque respondet nostrum *gevel* cacumen.

κεειν *findere*: *scheien* pro *scheiden* dividere, dirimere.

κηδος *schade* damnum.

κηλεω *lenire*, *mulcere*: *gelt* pecunia (quod Saxones tamquam *kelt* efferunt) quomodo huc pertineat, discas ex Gloss. Goth. Junii voce *Gild* i. tributum, census p. 130. qui similiter a Graeco παυειν i. *sedare* deducit Belgicum *pajen*, quod & *sedare* & *persolvere* significat, unde Gallicum *paier* & Anglorum *to pay* &c.

κηνος in N. T. Alam. *zins*, nobis *cyns* & *ac-cys* census.

Κηπος Dorice καπος Belgarum majoribus *Kamp* campus, unde est *Kampen* certare.

κηρ fors: *keur* optio, & pro corde vide *κεαρ*.

κηραινειν misere perire, it. *κηρον* ap. Hesych. exponitur νοσηρον, quibus respondet Germanorum *krank* aegrotus, nec non *krenken* debilitare.

κηρυσσειν praedicare: *kryssen*, *kryten* clamare.

κιδηλος adulteratus: nobis dicuntur *de munt bekribbelen* qui monetam accidunt.

κιεσις *kiepe* Alamannis, *knarzak* Belgis pera.

κιγκλιζειν agitare: *Kinkel* nobis dicitur nodus in fune, qui facile inter agitandum funem contingit: *konkel* autem plebejum est pro colapho.

κιγκλις varia significasse videtur, sed multo maxime huc quadrat expositio Scholiastae ad Theocr. Eid. V. quacum convenit vox Belgica *klank* i. pessulus, vectis ad obferandas fores. Sic enim ille: *κιγκλιζειν λεγεται το σαλευεσθαι και κινεσθαι ερηται δε μεταφορικως απο της εν τη θυρα κιγκλιδος εστι δε κοραξ σιδηρους, επιπιπτων εις το μεσον και υποκρατων την θυραν*. Sed & alio significato conveniunt *κιγκλις* & *klinke*, nam illud Scholiastes Aristophanis exponit *την τρυπαν δι ης η κλεις πεμπεται*: hoc Kilianus interpretatur *rimam, fissuram, scissuram*, quae Anglis dicitur *chink*.

κιδαρις diadema: *ciren*, *siren* ornare.

κιελλη Hesychio inter alia *pruina*: nobis *kil* est pro *kout* quod Alamannis *kalt* i. frigidus.

Κικκα

Κικκα eid. αλεκτορις respondet nostro *kiken* vel *kaiken* pullus gallinaceus. Paulo post ap. Holsch. sequitur κικχος αλεκτρονων &c. procul dubio vocabula haec ab sono sunt efficta, nam hodieque infantibus nostris gallorum vocem imitaturis praemus hac aut simili *kukeleku*. Immo Alamannis gallus *der kikkel* dicitur.

κικκος vires: *kek* Alam. & vet. Belgis *andax*, fretus viribus: si audacior essem, & huc referrem *keken* seu *kekeren* & *kakelen* i. garrere, obganire quod audacium est adversus valentiores.

κικκος propero: hinc *kwik* alacer, agilis, atque compositum *kwiksilver* argentum vivum, quod & simpliciter *kwik* adpellatur.

κικκος movere. sunt qui huc advocant nostrum *kin* i. mentum, ut ipsa vox Latina a *movimentum* dicta videtur: alii *knikken* pro adnuere, adferunt: durius quidam & minus vere *swinken* nitare, aut *nek* cervix.

κικκος & κικκος *kring*, Alam. *cirkel* & *kreis* circulus.

κικκος miscere: adfinae Belgarum *kernen* agitare lac, ut efficiatur butyrum. Unde *kerenmelk* five *karenmelk*.

κικκος *kiste* cista.

κικκος *μηλον* *citroen*.

κικκος *krygen* adsequi.

κικκος *sikary*, *sikery*, *kichorei*.

κικκος Alam. *geben*, nobis *gaan* ire.

κικκος

κλαγγη *klang*, geklank sonitus: κλαγγειν *klinken*: accedit Gothicum *blaghan* pro ridere, quod nobis est *lachen*.

κλαζειν clangere: *kletsen* plaudere.

κλαιειν plorare: *klagen* queri.

κλειδουν *sluiten*, claudere: *gelit* vel *lit* (*van een kan*) operculum.

κλειθρον & κλειστρον claustrum, hinc *Klooster* & *Kluis*: it. *Kluizenaar* anachoreta.

κλεις, κλειδος *seutel* clavis.

κλειτορις & κλητορις *nympha* in natura muliebri: huc pertinet nostrum *kleuter* plebejum pro puellula.

κλειειν claudere: accedit *sluis* quod Trajectini pronuntiant ut *kluis* cataraeta.

κλεπτειν & κλοπειν furari, *klippen* aut *beklippen*, Goth. *hlifan*, unde forte quoque est *liften* pro *lichten* asportare.

κληρικος *Klerk* clericus.

κλιμαξ *gradus*, *scala*: *klimmen* scandere.

κλυω, κλυμι *luisteren*, Anglis *listen* auscultare: Gothice aures dicuntur *hliumans*.

κλωθειν versare fusum: huc quadrat Belgarum *klóot* globus, Alam. *klotz* truncus, atque Angl. *cloath* vestis, quae nobis dicitur *kleet*.

κλωζω clamo: *klok* tintinnabulum, nola.

κλωσμα *klos* glomus.

κναμπτειν pro carminare, *kammen* peetere.

κναμπτειν carminare: *het vlas knappen* confringere linum.

κναι-

κνᾶφευς & γναφευς fullo: adfinia *knaap* puer, famulus, & *knāp* agilis, gnavus.

κναιειν radere: *knagen* rodere: *knaauwen* mandere.

κνηθειν scalpere, fricare: *knitschen* vetus proterere, quassare: *kneeden* pinfere, formare panes.

κνημη crus: *knie* genu.

κνιζειν *knypen* vellicare: *knippen* refecare forficis: In Clivia *kniisten* est gemere: sed omnium optime huc quadrat *kneuzen* quassare.

κνυζω. Huc potius ut Cliviensium *kniisten* referam, facit Scholiastes Theocriti ad Eidyll. B. vi. 109. ubi verbum Graecum h. m. exponit: ἔδ' ὅσον ἐν ὑπνῷ κνυζονται τὰ τέκνα. Φωνοῦνται πρὸς τὴν φίλην αὐτῶν μητέρα· τὸ κνυζασθαι ἐπὶ τῶν κνυῶν λέγεται κυρίως, ὅτε προσερχόμενοι τιμῇ, Φωνὴν τινὰ ἀπο χάρας ἀφίσπιν· ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ τῶν βρεφῶν τῷτο τίθησι μεταφορικῶς.

κοᾶξ rana a sono sic dicta: uti nobis *rahae* dicuntur *kwaakken*, Alamannis *quæxen*.

κοῖαλος maleficus, daemon, qui Teutonice *kobold*, *kobelt*, Belgice *kabouter* vel *kaboltermanneken* dicitur.

κογχη concha: *Komken* vasculum in conchae formam.

κοῖ ap. Aristophanem porcorum vox, quomodo nos porcum *eene* *ken* adpellamus.

κοῖλος cavus. hic sequentia adduci video: *hvl* cavus: *helle*, Alam. *hoelle* orcus, qf. *hoehle* i. caverna: *kelder*, *keller* cella: *kuil* fovea: *kiil* carina:

Alamannorum *keil* caulis pennae: *schuilen* latere, quod verbum facit ut dubitem, anne Latinorum *selo* ut & alterum *colo* in composito *occulo* a Graeca voce *κοιλος* derivari possint.

κοινος *gemeen* communis.

κοιτη & κοιτις *kaets* lectus: *kajuit* cubiculum navarchi: κοιτη etiam pro cubili ferarum accipitur, atque ita convenit nostris *kat* i. hara, suile, & *kaai* cubile, stabulum, cavea.

κοκκυξ *koekoek* cuculus.

κολαπτειν *kloppen* ferire manu: *klappen* sonare.

κολαφος *klap* alapa: *klop* verber.

κολεος, κουλεος *vagina*: hinc Lat. *coleus* & Belg. *kul* mentula.

κολλαειν *kleven* glutinare: *kleven* adhaerere.

κολλαυ *corium* &c. *kalfs-vel* corium vitulinum

κολον *cibus*: *kool* brassica, olus.

κολπος *Italis golfo* sinus maris: Belgis *golf* quod Flandri *kolp* nominant, fluctus maris.

κομειν *curam gerere*: *kommer* sollicitudo, cura.

κομιζειν *ire, meare*: *komen* venire, ire.

κομμα *kompe* frustum: unde compositum ait Tuinmannus *boter-ham* i. frustum panis butyro illitum.

κομμα *gom* gummi.

κομμος *plangor*: *kommer* sollicitudo, moeror.

κονδυλος *kneukel* articulus digiti: Anglofax. *bond*, nobis *hant* manum notat.

κνειν *adniti* ap. Hesych. *kennen* posse.

κνωειν *eid. noscere kennen*.

κοννος

κοινος eid. barba: hinc Vossius Latinor. cun-
nus deducit, cui respondet Belg. K. . . huc
referri possit *kunne* sexus, genus, nisi aut a γυνή
esset, aut a γένος.

κοπτειν *koppen*, *kappen* caedere, abscindere: ab
aor. 2. κοπειν *schoppen* pulsare.

κοραλιον *koraal* corallium.

κορειν *keren* Brab. & Alam. verrere.

κορειν *satiare*: *Koren* frumentum.

κορθιλος Hesych. ορνις, εν τινεσ βασιλικον:
Kwartel coturnix, vide κορυδαλις.

κορη puella: *hoer* amica, meretrix.

κορος puellulus: *keuren* lallare.

κορη crinis: *kroes* crispus: *korzel* morosus,
unde proverbium: *hy is zoo korzel van boofst*,
quod forte natum ex hoc Latino: *crispi capilli*,
crispi sensus.

κορυδαλις ap. Theocritum Eid. VII. five Θαλυσ.
vf. 23. quomodo exponatur, videsis in Thesauro
Gr. Stephani, qui tamen non observavit, saltem
non monuit, Scholiasten Theocr. etiam pro *pas-*
seribus accipere, quum ait: ει δε κορυδαλιδαις τα
στρουθια νοησεις, κορυδαλιδες μεν λεγονται δια το
κορυσιν εοικεναι το επι της κεφαλης αυτων αναστη-
μα. Dicit ibidem Stephanus, κορυδαλις apud
Theocr. per αλ scribi, sed in illis editionibus, qui-
bus ego utor, tam in versibus Theocriteis quam
in Scholiastae verbis, constanter uno λ scriptum
est. Confero cum hac voce nostram *Kwartel*,

quae coturnicem notat, quamque supra ad Hesychianam *κορθιλος* retulimus.

κορυκος faccus, scrotum: *koker* theca.

κορυνησις, *βλαστησις* Hesych. *bet groejen*, aut si mavis, huc refer *groen*, Alam. *gruen* viridis, *κορυς* galea: *kuras* thorax ferreus.

κορωνη pro corona *Kroon*, pro summitate *kruin*, pro cornice *kraai*.

κοτος ira vetus: *kwaat* quod alias malus, la, lum denotat, Gelris sumitur quoque pro *irato*.

κοτυλη scutella: *schotel* patena.

κοτυλη Hesych. esse ait *ειδος μετρου και παν κοilon*. Nos lebetem *ketel* dicimus.

κορυχ *haar* coma.

κορβηστος grabbatus *kreppe*, abjecta syllaba prima remanet *βατος*, quod convenit nostro *bedde*, Alam. *bett*, ut *mage* a *στο-μαχος*.

κραζειν *krassen* crocitare.

κρανεια cornus *kornoetjeboom*.

κραντηρ dens maxillaris: *schranssen* plebejum pro *avide* comedere.

κρασπεδον fimbria: *kramp*, *klamp* fibula.

κραστις, vide *γραστις*.

κρατηρ *kroes* cratera.

κρατος *kracht* robur.

κραυγη clamor: Gelris *kraawwen*, Alamannis *kreiffchen* clamare, quae omnia sunt ab Hebr. **קרא** aut **קרא**.

κρεκελος Hesych. *θσηνος*: *krekel* cicada a rauco sonore.

κρε-

κρεκειν pulsare, sonare: *kraken*, veteribus *kreken* crepare.

κρηνη fons: *kraan* siphon, tubulus.

κρίζειν *kryssen*, *kritsen* stridere.

κρικελιον a κρικος circulus: *kronkelen* sinuare.

κρινον lilium: *krans* sertum.

κρισσος varix, unde Vossius deducit *crispus*, qui nobis *kruis* vel communius *kroes* dicitur.

κροκοδειλος *Krokodyl* crocodilus.

κροταλον *ratel* crepitaculum.

κρουσις a verbo κρουειν pulsare, collidere: hinc Junius in Gloss. Goth. p. 111 & 222. non deducit tantum Gothica *gakrotuda* i. conquassabitur, *krufts* stridor, collisio (dentium), Angl. *to crush in pieces* i. friare, sed & Belg. *kritse* festuca, minutissimum quid.

κρυμμος, κρυμος & κρυος ap. Hesych. summum frigus exponitur, quod Alamanni dicunt *grimmig* vel *krimmig kalt*.

κρυπτη camara *grot*, de quo plura in γλυπτος.

κρυπτειν *kruipen*, Gelr. *krupen* se occultare.

κρυσταλλος *kristalyn* crystallus.

κρωβυλος *krul* cincinnus.

κρωζειν *krassen*, Alam. *krachzen* crocitare.

κρωσσος *kroes* urceus.

κτιζειν *stichten* condere.

κυαθος poculi genus: *kitte* vas vinarium.

κυβη kop caput.

κυδοιμος Alam. *getuimmel* tumultus.

κυδων *kwede*, *kwée* malum cydonium.

κυθος *kuit* genitura.

κυκαειν *miscere*: *koken* coquere.

κυκλος *circulus*: *kloot*, *klos* globus: *kegel* globus, glans: *kegel* conus.

κυμα *fluctus*: *schuim* spuma.

κυμβαλον: *klave-simbel*.

κυμβος *acetabulum* *komben* diminut. a *komme*.

κυμνον *komyu* cuminum.

κυνηγος *venator*: *Koning* rex, respectu Nimrodi. vide Genes. X: 9. Sed tamen verius deducitur a *kommen* i. posse, pollere.

κυπαρισσος *cypres* cupressus.

κυπελλον *karje* pocillum.

κυπη ap. Hesych. ειδος τι νεως &c. *kup*, *kuiu* cupa.

κυριος *heer* herus.

κυριακη sc. οικια *kirke* vetus, nunc *kerk* aedes sacra, uti *Dom* ab aede Dominica.

κυρτος *kort* curtus, ab Hebr. קרט *curtavit*.

κυσθος *natura muliebris*, quam Belgae simili voce denominant: quo facit Hesychianum κυσ-
ταροι . . . . και των αιδειων αι βαλαιοι.

κυσαι Hesyc. exp. τω σποματι φιλησαι, *kassen* osculari.

κυειν in utero ferre: hinc multa a multis arces-
suntur, ut *kint* infans; *kunne* sexus; *Konyn* cu-
niculus ob secunditatem; *Koe* in plur. *Koejen*,
Alam. *Kuehe* vaccae; Anglicum *Queen* regina,
domina, quod ad Graecum *γωνη* accedit. Adde
his *ευνη*, *γωνη* & *γω*.

κωθων

κωθων compotatio : vomere Alamanni dicunt
kötzen.

κωλική οδὸν Kolik colicus morbus.

κωλιφίον panis athletarum: Gothice *halifs*, &
Anglosax. *blas* & *laf* panis. An. huc referenda
Belgica *halfje* pro pane domestico, & apud Ki-
lianum *leefkoek*, Alamannice *lebkuchen*, Latine
similiter libum? Omnia haec ex Hebr. חֶלֶב *in-*
staurare (vires) esse possunt, unde & *laven*,
Alam. *laben* reficere.

κωτιλλειν kakelen, kouten, Golrice *kallen* gar-
rire: non abfimile postquam *kittelen* titillare, quo-
niam Hesych. κωτιλλουσα exponit κολακισουσα,
& κωτιλον ἡδύ &c.

κωφος doof furdus (837.)

Λ.

Λαβη *helve* vet. Sax. *ansa*, manubrium.

λαγνης & λαγνος lascivus: Teutonibus *laichen*
furire, hinc esse credo Latinorum *laster* piscium,
quas illi *laich* adpollant,

λαγρος Hesych. κραββατιον: *lager*, *lager* cu-
bile.

λαγχανειν *erlangen* obtinere.

λαγων Hesych. ὁ κενεων, τοῦ λωχίου i. e. *lanke*,
Gallis *finex* illa

λαιμαειν *slempen*, Teut. *schlemmen* popinari.

λαπτος ἢ αὐτεβλαπτης γῆ Hesych. *lant* rus,
terra.

λακειν

λαλῆν resonare: *lachen* ridere.

λακερυζέσθαι (pro quo male in Hesychii editione princeps λακερυζέσθαι legitur) *gerucht maken* vociferor, abjecta syllaba λα, uti monuimus supra pag. 158.

λακίδες ὀσπιδόνες, ὀπαγαγματα ἱματίων. Hesych. Plura habet H. Stephanus ex Aristoph. Indice Thesaur. pag. 1342. *Laken* Belgis est pannus.

λακκεμέναι φάγεσθαι Hesych. *lekker* ligurire. *lekker* sapidus, delicatus.

λαχκος *laak*, *lake* lacus: & pro fovea *lok*, quod Alamannis & Hoofdio *loch*.

λαλεῖν loqui: *lallen*, *lellen* lallare.

λαμπας *lamp* lampas.

λαμπρος splendidus: *lampers* velamen pellucidum: quo facit Hesychii λαμπρειμων λαμπρα ἱματια εχων.

λαμπρυνέσθαι magnifice se ostentare: *lampren* & *stempen* laute vivere, graecari.

λαμυρος garrulus: *lameren* fabulari.

λαος populus: *liden*, *luiden* id. vel homines.

λαπαζειν evacuare: *door de billen lappen* decoquere: *lepel* cochlear.

λαπτειν *lappen*, *slappen*, Angl. *to lap* lambere.

λαρος *loer* stupidus.

λας unde λαῖνος lapideus: *lei* scandula, ardesia.

λασθαι & λασθαινειν Hesych. λαιδορεν *lasteren*, conviciari.

λαισιος

λασιος hirsutus: *lazery* lepra.

λασκειν ap. Euripid. contumeliis incescere: *laken* vituperare.

λαστοι Hesyh. πορναι. *Lust, wellust* voluptas.

λατريس fervus: *lodder*, Alam. *lotterbus* scurra.

λαυρθαζει Hesyh. σπευδει: *loopen*, Alam. *laufen* currere.

λαχανον olus: *look*, Teut. *lauch* allium.

λαχνη lanugo, pili molles ut lanae: *laken* panis: Alam. *leilach* lodix, quod Belgice sonaret *liglaken*, in quibus recubamus.

λαχος *luk, geluk* fors: *gelach* i symbola non longe hinc recedit, sed credo hoc esse a *leggen* quod est deponere.

λεβης *lampet* pelvis lavandis manibus.

λεγαι mulieres libidinosae, & λεγαινειν pro λεχαινειν i. e. τὸ λεχους επιθυμειν. Vide supra λαγνης.

λεγειν pro dicere Belgarum majoribus *lyen*, unde *belyen, belyden* fateri. Consulatur L. TEN KATE de L. B. Tomi I. p. 273. sq. Pro narrare *ligen* i. mentiri.

λεγειν colligere *lezen*: & ap. Lucianum επιλεξασθαι recitare *lezen, oplezen*.

λεγειν cubare facio *leggen*, vide λεχος.

λειθειν libare, fundere: *lepel* cochlear. Alii hic adducunt *looven, gelooven*, Alam. *glauben* i. e. credere, quod sacrificiis fides soleret obstringi.

λειος laevis: huc advocari potest nostrum *lei*, quia est lapis laevigatus: est quoque λεια instrumentum lapicidarum.

λείπειν relinquere affine est Gothico *bileithan*, unde nostrum *laten*: sed melius convenit Belgico *blyven* seu Alamannorum *bleiben* manere, quomodo Graecis περιλειπεσθαι est *overblyven* superstitem esse, quod Gothice dicitur *lisnan*, *af-lisnan*.

λείριον *leli* lilium.

λείχειν *likken* vel *lekken* lingere, ab Hebr.

קלל.

λεπας concha, λοπας *olla*, patella: conveniunt Belg. *lepel*, & Alam. *loeffel* cochlear, quod Latini similiter a cochlea denominarunt.

λεσχη confabulari: *platzen* & *platschen* Alamannis notat blaterare, strepere.

λευκος albus *licht van kóleur*, aut *licht* & *licht* lux: derivant a sequenti

λευσσειν videre, veteribus Belgis *loken*, Helvetiis *lukken*, unde nostrum *oogluiken* connivere, nisi potius *luiken* hic significat claudere.

λεχος leger lectus. Adde λεγαι & λεγειν *legen*.

ληγειν cesso aut cessare facio: *lesschen* idem, vel restinguere, delere: *laegen* evacuare: *leeg* sive *ledig* *zyn* vacare, otiosum esse: *laten liggen* relinquere.

ληδος *kleet* vestis.

ληθομαι Dor. λαθομαι obliviscor. Goth. *latgan* tar-

tardare, quod nobis est *zich verlaten*, *laet te laat komen* venire sero. Huc referendum verbum *laten* linquere, & procul dubio Latinum latere.

ληρος *leure*, *lore* ineptiae, tricae: *lorren* panni.

λιαζειν separare: *verlizen* amittere.

λιος destillatio ex oculis: *leep-oog* lippus.

λιγνεν unde λιξε ap. Homer. *klingen* sonare, stridere.

λιζειν Hesych. εασιν exp. *laten*, Alam. *laszen*, quorum imperfecta sunt *laet* & *liese*, linquere, finire.

λιμη palus: *leem*, Alam. *leimen* limus.

λινον linum: *linnen*, *lynen* linteum.

λιπος pinguedo: hinc *leep* lippus, cui crassus humor destillat ex oculis.

λιπτεν cupere: *liuen*, Alam. *lieben* amare.

λίσπη γλωσσα apud Aristoph. in Ranis Scholiastes exponit *εκτετριμμενην*, *λειαν*, *ολισθησαν*, quae nobis *lispende* vel *lispelende tong* dicitur, i. e. lingua blaesa, lubrica, debilis.

λιτος *luttel*, Anglice *little* exiguus.

λοφος fibra: cum hac voce Kilianus confert *lobbe* patagium: accedit quoque *lobbes* i. e. homo stupidus flaccisque auribus praeditus.

λογος fabula *logen* vel *leugen* mendacium.

λογχη *lanse* lancea, ejusdem originis videtur ac nostrum *lang* longus: est enim hasta longior, quemadmodum in sphaeristerio tudiculari (Gallicis *le Billard* dicto) *de lange* dici solet absolute

pro longiori tude aut baculo. Ita & inter Latinos Caesar L. III. c. 14. de B. G. *falces praeacutae. Insertae adhaerque longuriis*, ubi longuriis similiter κατ' ἐλλειψιν τὴ perticis dicitur.

λαγας mors: *lyk*, Teut. *leiche* funus.

λοιδορος *lodder* conviciator: Gothice *lailoun* est maledicere, & Belgice *beledigen* laedere, offendere.

λοισθιος *leste*, *laatste* ultimus.

λοξος obliquus: *linx* sinister, laevus: immo Germani *luchsen* & Belgae *loens* ziin ajunt pro obliquum, torvum tueri.

λορδος curvus, cernuus: *loer* & *loerd* ignavus, bardus, murcidus, ut vulgo dici solet: *gy loeres* pro *gy lompert*.

λουτηρ pelvis: *louter* purus, lotus.

λοχος *lagen* insidiae: *lokken* adlicere.

λοχαν latere ad striendas insidias: Gothice *laugnjan* & *latere* & *negare* notabat: posteriori sensu Alamannis *lauegnen*, nobis *loochenen* in usu est.

λυξ *lofeh*, Alam. *luchs* lynx.

λυκη lux prima diei: *licht*, aliquibus *lucht* (unde *luchter* candelabrum) lux: item *lucht* aura, aër.

λυκος, vide υλκος.

λυα *liir* lyra.

λυσις *lossing*, *loozing* missio.

λυσσα vermiculus in canum lingua, qui ratiem iis creat: *luis* pediculus: *lust* libido, pica.

λυχνος

λυχνος *luchter* lucerna, Gothice *lukarn*, Anglice *link* fax, & *light*, nobis *licht* lumen.

λυειν solvere: *loon* merces.

λω Doricum ap. Anacr. pro *θελω*, unde 2. persona *λης*, an hinc *lust* derivandum?

λωβαομαι mutilo: *luppen* castrare.

λωιστος optimus, carissimus: Leidenses nostri *liift* pro *liff* i. e. carissimus dicunt: quumque *λωιστος* a Dorico *λω* vidatur deducendum, congruit nostrae voci *lust* voluntas, cupido.

λωφειν respirare: *leven* vivere. (920.)

M.

Μαγνης, μαγνητης Alamannis *magnet*.

Μαδος *glaber*: *made* vermis. Rationem etymologiae videsis in Junii Gloss. Goth. v. *Matha*.

Μαια honesta nutricis adpellatio a grandioribus natu: *Moei* vel *meui* non amitam tantum aut materteram notat, sed & parentum amicas pueluli ita adpellare docentur.

Μαειν & μαιμαειν ardenter cupere: *winnen* amare, ambire.

μακρος longus: *mager* macer: utrumque conjungimus vulgari dicto: *lang en mager*.

μαλακος *welk* languidus: vide exempla τς M in W mutati supra sub voce *κειμηλιον*.

μαλακος & μαλος *malsch* tenet,

μαλλος *maal*, alias *vilt* vellus.

μαμμη infantium, vox ad matrem: Germani similiter *mamma* dicunt, sed Belgae cum Gallis *Mama*. Omnia sunt ab Hebr. *מָמָה*.

μανικός *manig* lunaticus.

μανός ornamentum collare: *mane* iuba.

μαρμαρος *marmer* marmor.

μαρτυρ *martelaar*.

μασσω, *ματτω* *pinfo*. Panes paschales Judaei Teutonici dicunt *mats-kuchen*. Vide quoque *Μυσώτος*.

μαστιχη *mastik*, *mastix*.

μασχαλη *oxel*, Alam. *achsel* axilla.

μαυρός niger: *moor* aethiops. Hinc deducit Kilianus *moer* vel *moerlant* i. palus.

μαχαίρα Teutonibus *messer*, nobis *mes*, i. culter.

μεγάλος Goth. *mikils*, Angl. *mickle*, Scot. *miggel*, priscis Germanorum *mikhal*.

μεγεθος *macht* potestas: conferri huc invenio nostrum *maget* s. *maagt* virgo, ab honore & majestate virginibus ubique tributa.

μεγιστος maximus: *meest* plurimus, unde *meester* i. magister quod similiter est a *magis*, ut *minister* a minus.

μειζων Gothis *maiza* & in superl. *maist*.

μειρω separo; hinc mare & nostrum *meir*, quemadmodum Gr. *πελαγος* ab Hebr. *יָם* separare, quo facit locus Virgilii Libro III. Aen. vi 414-419. atque Ovidianum hoc: & terris abscidit undas. Immo Hesychius *Μεραι* exponit ποταμός.

μειων

μειων *min*, *minder* minor.

μελδειν *smelten*, Angl. *to melt* liquefacere.

μελεος *mal* stultus.

μελι *miel*: υδρομελι i. *mulsum* Belgis dicitur *mee* s. *mede*.

μελλειν & nostrum *zullen* futurum tempus significant: vulgo autem per ε dicitur *ik zel* pro *ik zal*. Gothicum est *mel* pro tempus.

μενοιναν *meenen* in animo habere: unde Romani facta duplicatione futum *memini* habuerunt.

μεριμναειν sollicitum esse, Gothis *maurnan*. Alamanni veteres *murnan* pro dolere, hodierni *murren*, nos *morren* dicimus pro fremere, indignari.

μεσπιλος *mispel* *mespilum*.

μεσος *midden* medius.

μεστουν implere: *mesten* *saginare* aut *stercorare*.

μετα *met* cum.

μεταλλον *metaal*, metallum. Videtur (ut patens meus ad Goodwini M. & A. p. m. 610. observavit) esse ab Arabico vocabulo **لَنْتَن** *luntan*, *excudendo excudit*, unde quoque barbara vox *Medalia* s. *Merthalia* quam Galli *medaille* adpellant.

μετρον *maat* mensura: *meten* metiri.

μηκα Hesychio sunt *κερατα*, quae dicebant & *βηκα*, a quo non abludit Teut. *Bek* rostrum corneum. Ita Vossius de Litt. permutatione: vide supra *χειμηλιον*.

μηκαειν *bloecken* Alamanni dicunt, quod nos *bleeten* & Latini *balare*, quam vocem Rhodiginus

nus a Graeco *μηλα* i. *oves* deducit, sed praestat Vossium sequi in ead. v. *Balare*.

μηκων *maankop* papaver ap. Theocr.

μηλον malum, pomum : *meloen* melo. Vide VOSSIUM in *Pepo*.

μην, Dor. *μαν* *maant* mensis.

μηνη, Dor. *μανα* *Maan* vel *Mane* Luna.

μηνυειν indicare : *manen* monere.

μητηρ *moeder* mater, Persis *madar*.

μηχαναν *maken*, Alam. *machen* moliri; unde *machina*.

μιγνυειν *mengen* miscere.

μilion *myl* milliare.

μιλτος *ver-miljoen* minium.

μιμος *mommer* larvatus: unde *mombakkes* larva.

μινθος *mist* stercus.

μινυειν *minderen* minuere.

μινυος *min* minor.

μισγειν *misschelen*, Alam. *misschen* miscere.

μισθος *merces* : *mietben* Alamannis est conducere, unde *mieth-pfenning* *arrha*, quam vocem nuper Actorum Belgicorum scriptor ridicule explicabat qf. *medepenning*, quum sit interpretanda per *huurpenning*.

μιτρα *myter*.

μνα *mina*, convenit B. *munt* moneta.

μημημονευειν Gothice *gamunan* meminisse. Adfine est B. *meenen* opinari. Dani *eg mindis* est memini, & Anglis *mind* dicitur mens, &c.

μογειν

μογεῖν laborare: *maken*, Alam. *machen* facere: addo *mogen*, *vermogen* potlere.

μογῖς aegre: *mogelyk* forsan.

μοδιος *mudde* modius ab Hebr. מִדְיָה.

μαθακες οἱ ανατρεφόμενοι τοῖς υἱοῖς θεοῦ παῖδες. Hesych. & paulo post *μαθνας* exponit τοὺς ανατρεφόμενους τοὺς λεγόμενους παιδισκοὺς &c. Famulam nos *meit*, Alamanni *magd* adpellant.

μοθος *moeite* labor, opera: *moede* fessus.

μοιμυαν το τὰ χεῖλη πρὸς ἀλλήλα προσάγειν Hesych. *mymeren*.

μοιμυλλεῖν θηλαζέειν, εὐδιεῖν καὶ τὰ χεῖλη προσ-
απτεῖν ἀλλήλοις Hesych. *muil* nobis pro ore aut
ricu sumitur, & *muilen* est mittere, labia exten-
dere praec indignatione: item *smullen* ligurire.

μολγος *bulga*: *mook*, *mookzak* exponi video
ventriculus: huc referendam *balg* i. venter. Vide
supra βολγος & quod toties citavimus, *χειμηλια*.

μολος labor, aerumnosa, unde *molis* aegre, vix,
respondet nostro *moejelyk* difficilis.

μολυβδος detracto capite remanet fere Belgi-
cum *lood* vel *loot* plumbum.

μολυνέειν polluere: *maul* macula, unde *malen*
pingere.

μονας aut ένας unitas, unde abscisso principio
aliquos derivare video *aas*, sed verius a Latino
As deducetur, aut a Gr. εἷς.

μορμυρεῖν *murmulen*, *moorren*, *murmureren*,
Alam. *murmelen* murmurare.

F f

μορμω

μορμω & μομβω *momme* vel *mombakkes* larva.

μορον *moer-bezi* *morum*.

μορος *moort* *mors*, *nex*.

μορυσσειν *morsen* *inquinare*.

μορφη si hinc Latinorum *forma* κατὰ μεταθεσιν deducunt, quidni & Belgicum *vorm* inde derivem?

μοσχος *os*, Alam. *ochs* taurus, bos.

μοχθηρος *aerumnosus*: Teutones *amachtig* dicunt qf. *onmachtig*, haud compos fui.

μοχθος, vide *μοθος*.

μωδαν *putresco* apud Hesych. *modder* & *moer* nobis est uligo, palus.

Mυδρος Myter. De hac voce lubet quaedam ex laudata saepius epistola Boxhornii excerpere. Sic ergo vir Doctiss. loquitur: "*Mithrae* nomine solem appellare Persas & ut numen venerari docet Curtius: monent & alii auctores. . . . . Et certe Scythis ex quibus haud dubie Persae orti, cognatisque populis, *Mithra* dicitur ignis. Graecis *Mυδρος* dicitur ferrum ignitum, globus candens, massa candefacta sive ignita. Ita accipitur & exponunt ap. Strabonem Libr. III. hinc *αμυδρος* obscurus, sine igne i. e. luce & splendore. Neque ignorant nostrates Germani, qui ejusdem haud dubie sunt prosapiae. *Miter* illis est & dicitur ignis. . . . . *Uredinem* np. ab urendo vocant Romani; ita nos Belgae, in Brabantia mea certe, *de Miter is in het koren*, hoc est ignis,

„ ignis , uredo frumentum exedit & depascit.
 „ Multa enim vocabula in omnium gentium lin-
 „ guis , quorum latior olim fuit significatio,
 „ progressu temporis intra arctiores significandi
 „ limites sunt coërcita. Etc.”

μυελος *murg*, *merg*, Gallice *monëlle* medulla:
 & *murf* maceratus. A μυελος est forte Romano-
 rum *mollis*.

μυζειν *mussare*, & μυθος Hesychio αΦωνος. Ex
 utro Angli suum *mouth* habent pro nostro *mont*
 aut Alamannico *mund* i. ore? an potius ex se-
 quenti:

μυθος i. e. sermo, priora illa fluxerunt?

μυια *mugge* musca.

μυλη *meule*, *mool* mola.

μυλωθος *mulder* sive *molenaar* molitor.

μυρμηξ *miir* formica.

μυρουν *smeren* unguere.

μυς *muis* mus.

μυσπολειν *wispelen*.

μυστιλη panis excavatus: *mustel* panis qui la-
 eti fervido inditus excrescit totamque patenam
 implet.

μυσωτον pulmentum, ματῆνα deliciae, μασα-
 σθαι mandere, μασθα Doricum pro μαῖζα, μητρα
 cibus edulis: Unum ex his originem dedit Go-
 thico *mats* cibus, Anglico *meat* ferculum, & Bel-
 gico *moes* olus.

μυρθει Hesychius exp. σηπεται i. e. putredine
 aut a vermibus corrumpitur: *muffen* & Alam.

F f 2

mues-

mueszen est olere vel sapere putredinem.

מַגֹּס *nar* fatuus: *מַרֹּס* sceptrum morionis.
Hinc quoque nostrum *maloot* i. mulier nugiven-
dula desumptum videtur. (1013.)

N.

Nai profecto *ja*: si cui durior haec etymolo-
gia videbitur, alteram Becmani praeferat, qui
ae *Originibus* L. L. p. 545 sic scribit: *Interdum*
vero contrahitur & fit יָה Jah pro Jehova. Inde
nostrum Ja est, & sancte quasi cum invocatione
nam. nis aliquid affirmat.

Naxos pellis: *naakt* nudus, ut vulgo dicitur
met zyn naakte vel (of huit).

ναος pumilio, *naan* apud Brabantios.

ναδος *narde* nardus, ex Hebr. נָרְד.

ναρη stupor: *nar* stolidus, stupidus.

νασμα fluvijs: *nat*, Alam. *nasz* madidus.

νεατος infimus: *neder*, Alam. *nieder* infra.

νεκος mortuus: *nikker* spectrum.

νεμεν *nemen* capere.

νεος *niu*, Alam. *neu* novus.

νεοσια pullities: *nest* nidus.

νεπος *neef* nepos.

νευρον *snaar* nervus.

νεμειν Alam. *nikken*, quod respondet Latino-
rum *nicko*, pro quo Belgae dicunt *knikken* i. nu-
tare. An potius huc quadrant *nygen* flectere po-
plices, & *neigen* inclinare?

νεπος

νεφος *nevel* nebula.

νεφος *nir ren*.

νεειν *najen* nere.

νη *neen*, non, ne; ex Hebr. נֶן.

νη ιδειν *invidere*, qf. malle non videre, Alam. *neiden*, B. *nyden*, *benyden*.

νηθειν unde *net*, i. rete quia netur.

νηπιος infans: *knaap* puer.

νηρον το ταπεινον Hesych, *neer infra*.

νητη acutioris soni chorda ap. Suidam, hinc forte nostrum *Spinet*, Gallice *epinet*, qf. επι νητη.

νητα *ente* anas: *nat* madidus.

νηθειν *nuchter* *zyn*, sobrius sum: nam φ & χ non raro commutantur, ut diximus pag. 123.

νιζειν *neiten*, Alam. *nessen* & *netzen* humefacere, ab Hebr. נִיַּץ.

νιπτειν lavare: *netten* i. *net* *maken* purgare, polire.

νιθειν *sneewwen* ningere.

νοστειν proficisci: *noestig* propere, laboriose.

νοτιος *nat* madidus.

νοτις humor: *snot* mucus.

νοξ, νυκτος, νυχς *nacht* nox.

νω & expletivum *nu nu*, Alam. *nun*.

νωτλειν *pungere*, *netel* urtica. vid. & ονωξ.

νωθης tardus: *noode* invitus. (1048.)

Ξ.

Ξαίνειν & Ξεειν radere, sculpere, unde Avenarius deducit Lat. *seco* & Teut. *sägen* i. Belgice *zagen* sive ferra findere.

Ξενιον donum: *schenken* donare.

Ξιφος ensis: *knys* cultellus.

Ξυλον *hout*; Alam. *holtz* lignum, sed hoc potius ad ὕλη referatur, atque ξύλῳ comparetur nostrum *zuil* i. columna, quod Gothis & aliis, fundamentum significat atque adeo Latinorum *solum* repraesentat. Plura videtis in Gloss. Junii voce *Gasulith* fundatus.

Ξυναγοροι· ἀδελφοί, ἀδελφοί Hefych. & paulo post: ξυναὼρ ευναια δαμαρ γυνή αλοχος. Nobis Germanis *snaar* nurum notat.

Ξυραν *scheren* radere novacula.

Ξυρει· ἀκονα Hefych. *schuren* tergere, polire, fricare. (1055.)

Ο.

Ὁ hy ille, τ' pro το, ut 't pro het e. g. τ' ἀλαβαστρον 't *albaster*: της *des*, τον; την, *den*, ται & τοι pro αἱ & οἱ it. τα *de*, Alam. *die* &c.

Οαρ uxor: *hoer* meretrix; pluribus hoc facili negotio ex Hefychii glossis illustrari potest a quovis.

Οβελιας panis obolarius, *oubly*, *ouwel*, Alam. *oblade*. It: *oblies*, de quibus Cl. Almelooven in *Amoenitt. Theol-Philol.* p. 225.

Οδους, δοντος *tant* dens.

Οδυσα

Οδυσσεὺν ap. Homerum ab antiquo οδύειν, unde Latinorum *odisse* & nostrum *haten*.

οζος *ast* Alam. ramus, & ap. Kilian. *ast*, *oest* nodus, tuber arboris, pro quo nunc dicimus *noest*. Vide pag. 126.

οθον lintheum: *kottoen*, *katoen* gossypium.

οιγνυειν Alam. *oefnen*, nobis *openen* aperire.

οιδειν tumere: *woeden* furere, qf. tumere ira.

οικειος domesticus: *eigen* proprius, suus, ut vicissim Graeci τα ιδία usurpant pro *domo* aut *patria*.

οικος *huus* domus: *wyk* vicus, curia, vide pag. 210.

οικτερος miserabilis: Goth. *aithron* mendicans, quod & ab αἰτεω deduci potest. Vide Glossar. Junii p. 43.

οιμαι ab Hebr. ׀ׁ opinari *meenen*, *meinen*.

οινος *wyn* vinum, vide p. 210.

οινος Aeol. pro μινος, unde Lat. *unus*, pro quo veteres *oinos* dixisse Salmasius ait de Hellen. p. 88. Alamannis vett. *Ain*, hodiernis *Ein*, Belgis *Een* ead. significant.

οιορ, vide Αιορ.

οἷς *oje* & οοι ovis.

οιφειν coire: *wyf* uxor.

οιχομαι ire, abjecto principio *komen* venire: antiquatum οἰχω praeposito digamma convenit nostro *wech* quod per ellipsin absolute positum notat *apage*, atque in compositione praepositioni Latinae *ab* respondet, ut abire *wechgaan*, abjicere

cate *wachwaren*, aufugere *wachloopen*.

οιωθεις desolatus: Gothice *auþid* loca deserta; *tesqua*, quae maioribus Belgarum *oode*, & hodieque Alamannis dicuntur *oede* vel *einoede*.

οιλαζειν *waggelen*, Alam. *wackten* vacillare.

οκτω *acht* octo, unde *ochtent* ab hora octava; secundum Germanicam horarum numerationem.

ολεσμαι perire: *welken* marcescere.

ολιγας pauci: *ettyke*, Alam. *etliche* aliquot.

ολιγωρος *flor'ig* negligens.

ολκας *holk*, *bulk*, *haeker* navis oneraria.

ολνμαι in Aor. ολεσαι *lizen* obsolet. cujus in locum successit compositum *verlizen* amittere.

οιλαζειν *hullen* ululare.

ολος & ολλος *euvet*, *euel* mahus, perniciosus.

ολος *heel* totus: *al* omnis. Tuinmanus ex ολος & *kas* compositum censet nostrum *holdertepa*.

ομιλος *zameling* coetus: *hemel* coelum, qf. fan-
torum coetus.

ομιχειν ap. Hesiodum *mingere*, *mejere*; & ap. Hesych. ομιχματα exponitur ουρηματα, unde pro eo quod antecedit (ομιχλειν, ουρειν) repono ομιχειν, ουρειν, nam & vetus Belgicum *myge* vel *myge* urinam notabat.

ομφαλος *navel* umbilicus: *wamba* Gothicum est pro ventre, utero, unde nostrum *wambas* & *wambais* thorax, tegmen pectoris, nec non Anglorum *woman* mulier.

ονειδας *houn*, Gallis *prifcis* *houn* dedecus: addo *nyt*, Alam. *neid* invidia.

ονομα

ὄνομα *naam* nomen.

ὄνουν *weenen* lamentari.

ὄνυξ, ὄνυχος *nagel* unguis.

ὄξος *azyn*, Alam. *essig* acetum, Gothice *akeitis*.

ὄπη *open* substantive ap. Hoofdium, foramen.

ὄπλον *reciso* ἄνωπεν *arma*.

ὄπος *sap*, *sop* succus.

ὄπωρα *fructus autumnales* *oost*, Alam. *obst*.

ὄραειν *videre*: *waar*(*nemen*) *advertere*, *observare*. Sim. van Leeuwen ejusdem originis quoque censet nostrum *hooren* i. *audire*: & sane *videre* pro *audire* nonnumquam in usu esse jam aliis observatum. Unicum qui hunc sub manu est, citabo locum Theocriti, np. versum 41. Erydyl. X.

ὄρασαι δὴ καὶ πάντα τὰ τῷ θεῷ ἄντιστρα,
ἵ. ποιημάτων i. e. *Audito etiam haec Lytiersae poetae divini carmina, quae nunc sum cantaturus.*

ὄραμα *vorm* species.

ὄργανον ab ἔργον *werk*(*tuig*) *instrumentum*.

ὄργη *wrok* *ira*: *arg* *malitiosus*.

ὄρειναι *reiken* *porrigere*: it. *begeeten* *eupere*.

ὄρειγανον *orego* *origanum*.

ὄρεσχα exp. Hesychius τὸ σὺν τοῖς βοτάνῃς
ἀφαιρεθὲν κλημα. Convenit Alamani *reis*, *reisig*,
Belg. *rys* *sarmentum*, *virgultum*.

ὄρκος *zwoer* *jusjurandum*.

ὄρμαθος *elisa* *media syllaba* *orde* *ordo*.

ὄρμη *impetus* *storm* id. & *procella*.

ὄρμια funiculus Hesych. *worm*, Danis. *orm* vermis.

ὄροφος *erwete*, Alam. *erhse* *ervum*, pisum.

ὄρος terminus *oort* locus.

ὄροφος tectum: *roef*, quod nunc puppis con-
camerationem notat, veteribus similiter pro tecto
accipiebatur.

ὄρτυξ a quo nostrum *kwartel* non alienius est
quam Latinum *coturnix*, quod a Gr. ὄρτυξ deri-
vat cum Seryio Vossius.

ὄρτυξ *ryft* vel *rys*.

ὄρτυξ *ryft* vel *rys*, Alam. *gerummel* & *gerum-
pel* strepitus, tumultus.

ὄρχατος *hortus* Hesych. Anglis *orchard*, vest.
Belg. *garden*, quod remansit in *wyngaert* vel
wyngert, & *hogert* pro *boomgaert* quod Teutoni-
ce dicitur *baumgarten*.

ὄρχος *ryge*, Alam. *reihe* ordo, series.

ὄρῳρειν *roeren* concitare.

ὄστρεον *oester* ostreum.

ὀτρυνεῖν adhortari: *traoman* blanditiis impetrare.

ὠκai *wæc* vae: unde *wænen*, Goth. *mainan*.

ὠδαιος humilis: *onder* infra.

ὠθαρις *uier*, Alam. *eutar*, Angl. *udder*.

ὠλος Ionicum pro ὀλος *beeh* integer.

ὠρεῖν *waren* observare.

ὠρον Alam. *barn* urina.

ὠρος custos: *berdet*, Alam. *birte* pastor.

ὠσια *wæzen* existentia.

ὠταειν *wonden*, *kwetfen* vulnerare: adfine est

wæc-

woedde (vid. pag. 210.) i. furere, nam & furibundi obvies quosvis vulnerare quaerunt, & vulnerati in furorem aguntur.

οφρυς supercilium, *brouwe* & *bradu* in composito *wynbradu* quod varie apud Kifianum scriptum invenies.

οχλαω indignari, dolere, ab interjectione *och*, *ach*, originem traxisse videtur.

οχλος Aeq. *ολχος* & cum digamma *βολχος*, unde Latinum *volgus* & B. *volk*.

οχος *wagen* currus.

οψα *spa*, *spade* sero. (1133.)

II.

Παις. *Baei*, ita cum Selandis Angli puerum adpellant. Veteribus Germanis puer dicebatur *Bach*, unde nunc puerum nobilem *Pagie* vocant, a quo non abludit Persicum *Bagoa*, ut pluribus ostendit Cl. Boxhornius de Curtii vocabulis Persicis, ubi illam disputationem sic concludit: "In antiquissima etiam Britannorum lingua (quam a vetustissima Gallica non multum diversam fuisse, in Agricola docet Tacitus, quemadmodum Gallicam illam haud multum diversam fuisse constat a Germanica) qua Walliae incolae hodieque utuntur, *Bach* significat parvum, *Bachgon* parvulum, puerum, juvenem; quod plane idem esse cum Persico illo *Bagoa* nemo ambigat." Sunt qui ad το *pais*

G g 2

refe-

referunt B. *Wees* f. Alaman. *ways* i. pupillus.

παλαμη palm (*van de hant*) palma manus.

παλευειν adlicere: *vleien* adulari.

παλλαξ juvenis: *palle* amasius.

Παν Naturae Deus. Huc revocat Gothicum *Fan* i. e. Dominus, Fr. Junius, "quod priscae Getae, adhuc gentiles, cum non obscuris indicibus insignem aliquam divinae mentis vim per Universi naturam diffundi perciperent, ipsam illam naturae melioris vim Universo infusam *Pana* nuncuparunt. Vide Phornutum nec non Servium & Junium Philargyricum in *Ecllogam* II. poetae Mantuani." &c. Adde quae ad *Βαννας* notavimus.

παν i. omne. *Ban*, inquit Joach. Perionius, ad milites cum deliguntur, & ad ineunda conjugia, & ad molas pistrinas, & ad furnos adcommo-
datur, *απο τε παντας*. Π quidem in B mediam saepe transfertur. Itaque *παν* i. e. omne, totum, universale, generale, *Ban* adpellare Gallos existimo: ut si ad conjugium transferatur, *generalis denuntiatio*, prima, secunda & tertia; si ad pistrinam molam, *mola communis*, itemque *furnus communis*; si ad milites, *extremus delectus generalis atque omnium*, intelligatur.

πανσειρον ex solis catenis constans, compositum ad instar *πανσενγια* i. *πανοπλια*: *panssir*, Alaman. *pantzer* lorica, quae cancrinae testae instar meris compagibus constat.

πανθηρ *panter-diir* panthera.

παντο

παντοφελλος e mero subere factum, compositum a Gul. Budaeo ex παν & φελλος, ut deducatur inde vocem Gallico-Germanicam *pantoffel* i. solea, sandalium. Nescio autem an etymon illud eo confirmetur an destruat, quod φελλος i. suber a Germanis dicatur *pantoffel-holtz*.

παππος avus: *papa*, Alam. *pappa* pater.

πάπυρος *papir* papyrus.

παρεα *para* vel pro παρεσσι *adest*, unde Latinorum *parea* & nostrum *baar* (quod Germanorum quidam per *paar* efferunt) i. praesens, paratus ut *baar gelt*, *baarblykelyk* manifeste adparens &c. & aliquando nudus, ut *baarvoet* nudipes, *baarhoofds* nudo capite: hinc etiam *baren* parere, & posterior pars in *openbaren* aperire, manifestare. Magnus autem Voslius Lat. *parere* facit ex Hebr. כָּרַע *creavit*, *patravit*; aut a פָּרַע *fructum edidit*.

παρος voor ante.

παστη jusculum farina mistum: *paslei* artocreas.

πατασσειν *patschen* Teut. ferire manu ut resonet.

πατειν calcare pedibus, quos *poeten* vocant Belgae.

πάτηρ *Vader*, Alam. *Vater*, Pers. *Badar*, Pater.

πάτος *pat*, Angl. *path* semita, via trita.

παττειν *spatten* conspergere.

παυροι pauci, Goth. *faowi*, Angl. *few*, Gallis *pen*, Alam. vet. *fabe*.

παύειν sedare: *παύειν* sedare & exsolvere, vide supra *κῆλεν*. Huc pertinet quoque *παύειν* i. pausa, momentum.

παχύνει obesus, crassus: *buik*, Alam. *banch* abdomen.

πάειν, *παύειν* pro *πάειν* pascere.

πέδων *πινδων* vincire.

πικτείν pectere: nobis *pikken* dicitur quod Gal-
lis *piquer* i. pungere.

πείρα *βενάειν* periculum: hinc compositum *εμ-
πειρος* *εμπειρος*.

πειράζειν tentare: *piren* decipere.

πειθείν persuadere: *binden* rogare, confer
Matth. XXVIII: 14.

πείθειν transfodere: *boren* forare.

πελεις *βλάδι* lividus.

πελεκας *πελεκας* picus martius.

πελεκύς *βυλ*, Alam. *beyhel* securis.

πενόμεναι laborare: hinc Gallorum *peine* labor,
aerumae, & nostrum *pyne*, quod nunc fere do-
lorem significat, sed majores quoque pro labore,
opera sumebant, unde remansit, *'t is der pyne
niet waart* i. operae pretium non est. Huc
quadrare etiam videtur Alam. *bime* aut nostrum
bye pro ape a sedulitate, ut iidem Alamanni for-
nicam nominant *Amors* ab *Aemfig* i. laboriosus,
sedulus.

πεντε *υψ* quinque, nec non *τεσσαρει* *υιρ* qua-
tuor, quae toto coelo inter se differre videntur,
a Cl. SALMASIO, cum quo lobentissime lo-
qui

qui amo, ad eandem origines referuntur pag. 386-7. de *Hellenist.* quum ait: " Sic pro πεντε, dixerunt πεντε. Germani *funf*, [quod aliqui offerunt, ac si *funf* scriptum esset] ? Anglofaxones antiqui *ss*, [Angli hodierni *for*.] Tauricae Cherronesi incolae *synf*, Belgae *vyf*. Ex quibus constat antiquiores Graecos, quales Aeoles fuere qui in Thessalia post Mellem sub Aeolo filio ejus regnarunt, dixisse πεντε, non πεντε. pro utroque Dores pronuntiarunt πεγχε vel πεγχα, ut ποχα pro ποτε. inde Latinum *quinque*. Persecum huc accedit *beaght*. Et sane verisimile est ex ipsis Scythis alios *senf* vel *synf*, alios *sengh* pronuntiasse. Nam in multis linguis G & F & Vau invicem permutari solent. Eadem varias dialectorum in nomine numeri *quattuor* cernitur: τέσσαρα, τετάρα, πετώρα, κετώρα, *quatuor*. haec in Graecis, aut qui ab his descenderunt Latinis. Scythae Tauricae Cherronesi *ss* pro *ss* ad Graecum Aeolicum *τετώρα*. Anglofaxones qui vicini Danis erant, priusquam in Angliam redirent, dicebant *sewer*, inde Angli Insulani hodiernam *fower*, [vel *fower*, sed nunc *usitatus fow*] Belgae [cum Alamannis] *vier*, *Reusae ghar* pro *har*, nam & quidam Graecorum pro digaminate Aeolico usurparunt *Vau*, alii simplex *Gamma*, non nulli *Sigma*."

πέπερι peper piper.

πεττω

πεπων *potroen*, Teut. *pfeben* pepo.

περα, *peran* *ver*; Teut. *fern* procul, ultra.

περαν (*ouer*) *varen* trajicere.

περγαμηναι Suidae *ai* *μεμειραναι* *perkamant*.

περγαμον quodcunque excelsum est: *berg* mons.

περδιξ *patrys*.

περδειν, vet. *porten*, Alam. *fartzen* pedere.

περθειν *bederven* perdere.

περιτλος eximius: *prat* superbiens.

πεταλον *blat* folium.

πεταυρον *bert* asser.

πετομαι unde mutato τ in λ VOSSIIUS in Etymol. Lat. deducit *volare*, quod Belgice est *vligen*.

πετροσελινον *piterseli* apium.

πευκη picea arbor: *pek*, *pik* nobis est *pix*.

πηγη fons: *beke*, Alam. *bach* rivus.

πηγνυειν, unde aor. *πηξαι* figere: *spyken* clavus.

πηκτος, Dor. *πακτος* *gerakt* compactus.

πηλος coenum: *poel* palus.

πηγικη coma adulterina *paruk*. Vide Stephani Thes. T. IV. p. 78.

πιδαξ scatebra: Alam. *psuetze* lacuna, nobis *putte* id. & puteus, & *pit* scrobs, fovea: aut si mavis, a *πιθος* i. dolium deduces.

πικρος *bitter* amarus.

πιλητος *gevolts* ex lanis coactus: *vilt* lanae coactae.

πιλοειν

πιλοειν densare, constipare. Quidni hinc deducetur Lat. *pilula* & German. *pille*?

πιειν a πινω *pojen* potare.

πισσα loca irrigua: *pissen* mectere.

πισσα *pik* *pix*.

πλαδα humor superfluum: *plas* stagnum.

πλαξ *plak*, *plek* (*lants*) planities: & pro tabula respondet *plank* asser, *planta*, aut *plak* ferula: huc trahit Kilianus nostrum *plakcat*.

πλαστηρ fictor: *plaaster*, *pleister* incrustatio.

πλατυγυϊα ampullari: *pratten* superbiere.

πλατεια *platea* &

πλατυς *plat* latus: huc quoque pertinent *plants* locus, *area*, *plaat* lamina & *plate* Selandorum pro pisce passere; nec non *plaat* brevia, atque *plat* *paena*.

πλεκειν *vlechten*nectere, quo refer *flechten* circare, & *plejen* *plicare*.

πλεος *vol* plenus.

πλευριτις *pleuris*.

πληγαν *vlag* *flagellum*.

πληγη, Dor. *πλαγα* *plag* *plaga*, pestis: & *plak* ferula, *plaga*.

πληθος multitudo: *Alam*, *welt* dicunt & nos *wereld* pro mundo aut terrarum orbe.

πληξ *apud* quendam pro *blitzen* s. fulgure, quod alius *πληγη* dixit.

πληττειν *verpletten* percutere, frangere.

πλιθος later, *vlint* Saxon. *slax*, & *flinte*, Alam. *selopetum*.

- πλυνειν lavare: *plonssen* demergere.
 πλυντρια pannorum lotrix: *plunjen* panni.
 πνευστιαν *poesten* anhelare.
 ποθειν desiderare: *bidden* petere.
 ποιητος factitius: *boot sen* imitari.
 ποικιλος *gespikkelt* varius: huc refero German.
pøkken varioli, morbilli.
 ποινη *ryne* poena, vide Πεινομαι.
 ποιφυσσειν spirare, terrere: *possen* flare, tur-
 gere, ampullari.
 πολειν. *ploegen* arare, versare terram.
 πολυς *veel* multus: *vol* plenus: *bol* convexus.
 πονος, vide Πεινομαι.
 πορδη crepitus ventris, vide περδειν. hinc forte
 pro ano Belgae *poort* dicunt.
 πορνη *hoerne* vetus, pro quo nunc *hoer* dici-
 mus, meretrix.
 πορος Alam. *furth* transitus, unde urbium no-
 mina *Frankfort*, *Oxford*.
 πορρω *verre*, *voorts* porro.
 πορτις juvenis *varre*, Alam. *farren*.
 πορτις *veerze* juvenca, bucula.
 πορφυρα *purper* purpura.
 ποτηρ (*drink*) *pot* poculum.
 πους, ποδος *voet*, Alam. *fusz* pes: ποδες *po-
 ten*: *bout* crus, ab Hebr. פוץ *conculcavit*.
 πραγμα pro actu forensi, unde πρακτικος *prak-
 tizyn* causidicus: huc pertinet *gebruik*, Alam.
brauch usus, mos.

πρακ-

πρακτηρ tributorum exactor: *pracher* vett. mendicus, nunc sordidus avarus, & *afprachen* precando extorquere.

πρεσβυτης *prufter* presbyter, sacerdos.

πρηθειν *branden* urere.

πριαμαι, unde πριασασθαι, emere: *frys* pretium.

πριζειν diffindere: *verbryzelen* comminuere.

πριστος serra dissectus: Alam. *brett*, B. *bert* affer.

προ voor, Alam. *vor* & *fuer*, Gall. *pour*, Lat. *pro*.

πριζ donum: *frys* praemium.

προς, Dor. ποτι *tot*, Alam. *bisz* usque ad.

προσθητης anterior pars pectoris: Teut. *brust*, nobis *borst* pectus.

προσθιος *vorste* anterior.

προστατης *voorstander* antistes: it. Alam. *probst* B. *proft* vel *frost*.

προυνη *pruim* prunum.

πρωι vroeg, Alam. *fruehe* mane.

πρωτιστος contr. πρωστος *vorste* primus, unde *Vorst* princeps.

πτερις *varen* s. *faren* filix.

πτερον *veder* ala, pluma.

πτυειν *spuwen* spuerere: *spotten* illudere.

πυκα dense, & Homericum πυκινως crebro *vaak*, *vaken*: item pro affabre *puik*.

πυκτιον & πυξιον *boekje* & *boexken* libellus.

πυξίς *bus* & *bos*, Alam. *buechs*.

- πυξες *befchboom*, Alam. *buchsbann* buxus.
 πυρ *vaut* ignis, ab Hebr. *אור* aut Syriaco
ܢܘܪ i. ignis, unde & Latinorum *aro*, *uro*.
 πυργος, Maced. *βυργος* *burg*, Alam. *burg*
arx, ab Hebr. *בִּירָה*.
 πυρεθρον *bertram*, herba *salutaris* dicta.
 πυρουν *bernen*, *barnen*, *bränden*, Alam. *bren-*
nen urere, *braden* *assare*.
 πυρρος ap. Moschum in Europa vs. 70. *paars*.
 πωλος *veulen*, Alam. *fuellen* pullus, Gall. *poule*.
 πωμα *hom*, *hommel* operculum.
 πωυ grex: *vee*, Alam. *vieh* pecus. (1260.)

R..

- Ραδος *roede* virga: *rotting canna*, scipio.
 Ραδιξ *ramus*: *radys radícula*: vide Vossium in
Radix.
 Ραδιος *facilis*, *proclivis*: Goth. *rathizo* faci-
lius: Belg. *ras* & *rad* *agilis*, *celer*.
 Ραζειν, Aeol. *βραζειν* *blaffen* latrare.
 Ραθαγος *gerans* *strepitus* a verbo *razen*, & ab-
eunte in σ.
 Ραινειν *perfundere*: *reinigen* *purgare* ab adj.
rein *purus*.
 Ραισαι *φαισαι* Hesych. Gallis *raser*, nobis *ra-*
geren est *destruere*, & majoribus Belgarum *reis*
solum *aequatum*.
 Ραισαι *ταυλλαδης* Αθηναί το πρ ποτε αναλα-
ξειν Idem: *ryzen*, *opryzen* *surgere*, *erigi*.
ραι-

ῥαῖς αἰεῖ ποιεῖ, ὠθεῖ & postea ῥεῖω (quod corruptum videtur) ὠθησθαι. it. ῥοῖε διακρί, ὀρμα, τρεῖχει ap. Hesych. convenit nostrum *reizen* proficisci.

ῥαιεῖν *roejen*, *uitroejen* extirpare.

ῥακος, Aeolice βρακος lacera vestis, unde Latinum *bracca*, & B. *broek* caligae. *Rok* vide in *ρεκος*.

ῥαμνος *braam* spina.

ῥανις gutta: Angl. *to rain*, Flandr. *reinen*, Belg. *regen* pluere.

ῥαπιλεῖν Angl. *to rap*, Gallis *frapper* ferire: an huc quadrant B. *rap* i. rapidus, agilis; *rapiir* pugio; *rappe* crusta vulneris?

ῥαπτεῖν *rapen* confarcinare.

ῥαπυς Athenaco rapum *raap*, *rape*.

ῥασσεῖν adlidere: *raspen* radere.

ῥαση, vett. *rast*, nunc *rust* quies.

ῥαχίς *ruch* (*graat*) spina dorsu.

ῥεγχεῖν & ῥεγχειν (unde ῥεγχος) *ronken* stertere.

ῥεδεῖν Boeot. pro ῥεζεῖν *reden*, *toereden* parare.

ῥεζεῖν, in fut. ῥεξεῖν *uit-rechten* efficere.

ῥεος membrum: *gewricht* junctura. nam ablatο *ge* remanet *wricht*, ut Graecorum spiritus asper in W transierit, quod saepenumero fit, & ne longe abeamus, in hac littera plurima occurrent exempla, qualia sunt (si observes nostro W aequivalere Latinum sive Aeolicum B) ῥαζεῖν, ῥακος, ῥαμνος, ῥηγχεῖν, ῥεπτεῖν, ῥετηρ, ῥεκομαι.

πειζω, vide παυαζει.

ρεος Hefych. ζωμα, θωη pro quo quum dubitarem ζωη reponere, prius H. Stephanum consulere malui, quem idem tentasse video. Exin sequitur: ρετος, ανδρειος η χιτων, ubi illud η abesse malim. Convenit nostrum *rok* tunica.

ρεμειν errare: *reven*, *revelen* errare, delirare.

ρεπειν tendere, ferri: *reppen* movere, festinare.

ρεχθεις ad amissum factus, rectus *recht*.

ρεειν Alam. *rinnen* manare: Gothis *rinnan* venire, unde nostrum *rennen* currere sive ruere, quod similiter a ρειν derivari potest.

ρεειν fluere: *reviir* s. *riwiir* & apud Kilianum *ruije* fluvius, rivus, Gr. ρυαξ.

ρηγνυειν *b'eken* frangere, ex Hebr. פֶּרֶק.

ρημα pro hymno quo celebrantur Dii: *rym* carmen: *roem* laus, gloria.

ρησις dictio, Goth. *razda* loquela; Belg. *raat-sel* dictio obscura, aenigma.

ρησσειν, ρητλειν rumpere, Alam. *reissen*, B. *ryten*.

ρυγρυ *urizen* algere: *vreezen* metuere.

ρινος pellis: *rinde* cortex, crusta.

ριπος vimen: *reep* funis junceus, circulus viminalis.

ριπτειν, ριφειν, *werpen*, Alam. *werfen* jacio.

ροδον roos rosa.

ροιζει, vide παυαζει.

ροθος strepitus & ροιζος stridor: *geruisch* strepitus, unde *ruzie* lis, tumultus.

ρομ-

ρομφαα. Adferamus quaedam ex Becmano de Origg. I. L. p 920. " Eustathius exponit per „ επισπασρον. Hesychii: ρομφαα, εραχιον, αμυν- „ τηριον, μαχαира, ξιφος η ακοντιον μακρον. ubi „ pro εραχιον legatur Ξραχιον: etiam ex dicto Li- „ vii & Agellii loco. Proprie ergo *romphaea* „ est hasta aut lancea: sicut & *framea*, apud „ Prudent. Psychom. Utraque vox ab Hebr. po- „ tius פדך. Si appendix Graeca subjicitur, „ fit inde ρομφαα, & facilius *framea* si F tan- „ tum praepositur. . . . . Aliis *framea* Ger- „ manicum videtur *pfriem* ", [B. *priim*, quod verum puto cum Gesnero in Mithridate, cujus locum Becmanus ibidem exscripsit.]

ρουσιος *ros* coloris puniceï, russi, rufi.

ροφειν *slorpen* sorbere.

ρυθμος *rym* rhythmus, confer αριθμος.

ρυμη vicus: Gothis *runs* spatiosus & *rumis* locus: Angli *room* dicunt pro loco aut conclavi; nos *ruim* pro spatioso, & subst. 't *ruim* pro alvo navis.

ρυσος *rugosus*: *ruig* hirsutus.

ρυτηρ *redder* ereptor, liberator.

ρυτηρ habenae: *ridder*, *ruiter* eques: *ryden* equitare, vehi: Aeolicum est βρυτηρ unde nostrum *breidel* & Gallorum *bride*.

ρυειν *vryen*, *bevryen* eripere, liberare.

ρωκομαι Laconibus pro οργιζομαι, ait Hesychius: Alamanni *rachen*, nos *wreaken* (unde partic. *gewroken*) pro ulcisci, & *wroegen* pro angere habemus.

ρωμη

ρωμη robur: *ram* aries a virilitate aut robore masculo.

ρωρες virgulta viminea: *recpen* circuli viminei. (1311.)

Σ.

Σαβανον lintheum crassum: *Saban* Gothice & Theotisce pro sindone.

Σαβοι vox bacchantium: *zaipeu*, Alam. *fau-sen* potare, graecari: unde Plutarchus improbe deducit vocem σαβατα. Illud est ab Hebr. נָדָו potus, vinum.

Σαγματια jumenta, Alam. *saumer*.

Σαγος sagum: *zege* victoria.

Σαιρειν *schuren* vertere scopis: in campos ornare, quod Belgis est *siren*.

Σακελλα & σακελλιον Hefych. ait esse, ubi aurum servatur: convenit Alamannorum *seckel* locus, crumena.

Σακκίειν ap. Hefych. επι τῇ εἰκενοειδί δια κλοπῇ τοὺς σακκοὺς &c. quod Belgae *sakken* nominant.

Σακκος *sak* saccus. Hebr. פֶּזֶז, Goth. *sakk*, Alam. *sack*, Angl. *a sac*, Gall. *un sac*, Ital. & Hisp. *sacco*: Dan. *sæk*.

Σακχαρ *suker* saccharum.

Σαλας concutere: *slaen*, Alam. *schlagen* verberare.

σαλας salum, quae absque dubio ab ἅλς derivanda sunt, mutato spiritu denso in Σ: huc conve-

convenit Alam. *saliz* & Belg. *zout* i. sal, vide supra pag. 125. de λ in υ converso, quibus adde Gallorum *haut* ex Latina voce *altus*, & sic Bredode *soudaten* habet pro *soldaten* &c. Ab εν σαλι i. in salo factum *insula* & Alam. *insel*.

σανταλον *zandel-hout*.

σαπφειρος *saffir* ex Hebr. טפף.

σαρξ caro, unde σαρκωδης i. *zark*, *zerk*, Alam. *sarch* pro loculo, capulo.

σαττειν onerare, implere: *verzaden* satiare Alam. *satt* satur, unde plebesum *zatter* pro satis.

σαυλος delicatus, mollis: *zoet* lenis, tepidus.

σαπειν notum facere, Alam. *vett. speken* quod Belgis est *verspiên* explorare.

σαφης certus, Clivensibus *zeper* & apud Bredode *zepers* & *verzepertjes* pro *zeher*.

σεχομαι Aeol. pro θεωμαι Goth. *seiwam*, Alaman. *sehen*, nos *ziin* videre, & *schouwen* contemplari.

σειρα *zeel*, Alam. *seil* funis.

σεμιδαλις *zemelen* similago.

σεμνος honestus, decorus: Alam. *ziemen* quod nobis est *betamen* decere.

σηθειν cribro excutere: nobis *schoulden* excutere, & *zift* cribrum notat.

σηρωνιον (quam vocem in Lexicis non invenio) Latinae voci *sermum* originem dedisse, ait ad Horatium Doctiss. Dacerius: sed Vossius a γρωνιον diminutivo vocabuli γρωνος deducit, ubi

& ipsum σκρινιον &c. citat: Belgae dicunt *sehryna*.

σημα *sein* signum.

σθεναρος *sterk* validus.

σιαλος *saliva*: *slim* pituita.

σιγαειν *zwegen* filere.

σιδηρος *yzzer* ferrum: *zwaart* ensis.

σιζειν *sissen* sibilare: de qua ονοματοποιια videntur Quinētil. I. Libr. Inst. c. 5. f.

σικχας Polluci L. VII. c. 22. crepidae genus: *zok* foccus.

σικχος *ziek* aegrotus: *zwak* debilis.

σιλλαινειν *strabonem* esse *scheel*(*ziin*), Alam. *schielen* & *schillen*.

σιμιον αυγιαλος Hefych. *zwemmen* natare.

σιμος *simus*: *simme* simia.

σιωδων *zatyn* findon: *zyde* fericum.

σινυπι *sennepe* sinapi.

σιντωρ *noxius*: *zondaar*, Alam. *suender*, Angl. *finner* peccator.

σιφων, Alam. *zapf*, Belg. *tap* tubus, sed nostrum *sput* longius abesse videtur.

σκαιος *scheef* obliquus, unde & Lat. *scaevus*.

σκαλλειν Alam. *scharren* fodere, *sarrire*.

σκαμμαδες i. πορναι ait Hefych. *schaamte* pudor, it. verenda.

σκαπτειν fodere: *schaven* dolare.

σκαπανη *schop* vel *schup* ligo, *schoffel* pala.

σκαλαβος *kever* per metathesin.

σκαφη *schepper* pelvis, *hauftrum*: *schip* aut *schonwe* navis.

σκα-

σκαθισσχειν vox composita ab Hadr. Junio in Commentario de Coma pag. m. 538. quacum confert B. *schepe scheren* i. villosos pannos longis forficibus detondere.

σκαδαειν *scheiden* dividere.

σκελεθρος ex ariditate tenuis: *schelfer* ramenta, assulae.

σκελος crus *schele* (van de voeten) Boxh. *scheen* tibia: *sehenkel* crus.

σκεπω tego: *schaap* ovis, quae tegitur lana: *karpe* culmen, item cucullus &c.

σκευαζεσθαι parare iter: Goth. *skeugan* iter facere.

σκευος vas quodlibet: *schm*, *schuit* navigium: *schap* vas, theca.

σκηπτρον *skepter*.

σκια *schim*, *schadu* vel *schaau* (quo usi sunt Joach. Oudaan & A. Hoogvliet) umbra.

σκιαζειν *schetsen* adumbrare.

σκαλιος obliquus: *scheel* strabo.

σκοπειν *schouwen* conspicerere.

σκοπελος *klip* κατα μεταθесιν, scopulus.

σκορπιος *schorpioen*. Avenarius factum putat *Ajin* mutato in S ab עקר, sed Becmanus mavult a ערש derivare, quod notat *inflammans*. Praeterea Σκορπιον Graecis dici quidquid in metam ac conum fastigiatum est, ut tutulum crinium in pueris, observavit Jos. Scaliger in *Aetnam*: H. Stephanus similiter exponit *cincinnus crinium* in

acumen definens *idque in pueris*, unde non longe abit nostrum *scherp* i. acutus.

σχεῖνιον, vide σγερωνιον.

Σκυθης. *Schutter* jaculator, quod *Scythae* jaculandi fuerunt peritissimi: *schiten* quoque est jaculari.

σकुλλειν *kwellen* vexare: *schelden* conviciari.

σकुλον *spodium*: *schilt* scutum.

σκυτος *huit* cutis: *schoen* calceus coriaceus.

σκυφος *kap* poculum.

σκωμμα *schimp* cavillatio.

σκαπτειν *schafferen* ludificari.

σχωρ *scherne* vetus pro stercore: cum genit. *σχατος* convenit *schyten* cacare, ab Hebr. שִׁיט i. nates.

σχωρια faeces metalli: *schuren* purgare, detergere.

σμηχειν purgare: *smukken* exornare.

σμυρα *myrrha*, q. v. omisit cum derivatis H. *Stephanus*: convenit *Belgium smeren* unguere.

σμυχειν exurere: *smooken*, Alam. *schmauchen* fumare.

σμωδιξ *vibix* ab Ionico σμωχειν percutere, quod nobis est *smysten*, Alam. *schmeissen*.

σμωχειν mandere: *smaken* gustare.

σπομος *spongiosus*, *fungosus*: *zwam* fungus: Alam. *sumpf* locus paludosus.

σοος *gezont* sanus, ab Hebr. שָׁוִי *salus*.

σορος *zark* locus.

σουδα

συνδαριον, De hac voce quum prolixè agat literatissimus M. Z. Boxhornius in quadam Epistola ad Clariss. Cl. Salmasium data, consultum duxi eam maxima sui parte huc transferre ex Th. Crenii Analectis Philol. Crit. Hist. pag. 230, 231.

” Repetenti mihi, quos de voce *Sudarium*,
 „ quæ in Historia passionis Domini exstat, sermones facere dignatus es, Vir illustris, omnino videtur origo ejus ex barbara, sive Scytharum lingua petenda. Ita se res habet, ut dixi.
 „ *Su* Scythis significat aquam, & quidquid liquidum, aut liquefcere natum est; idque vocabulum, ac eâ significatione, Turcis, quos Scytharum sobolem esse constat, hodieque manet. Lexicon Turcicum Latinum; *Su* aqua,
 „ *Tasli su*, aqua falsa; *Talei su*, aqua dulcis;
 „ *Safi su*, aqua clara; *Suoli*, aquæ ductus; *Suden*, ex aqua. In fluminum plerorumque omnium nominibus idem apud eosdem superest. In eodem Lexico; *Haliis Aijtozu*, *Akharfu*, flumen quod per agros labitur, ut de aliis jam non dicam. Id ipsum vocabulum Græcorum pariter ac Romanorum, qui & ipsi ex Scythis orti, lingua etiam agnoscit. Neque enim aliundè Græcorum ὕδωρ, Latinorum *Sudor*, & *Succus*, & alia infinita. Unum hoc addam, *Suculæ* Romanis sunt stellæ, quæ Græcis ὕαδες, à pluvia ita dictæ. Orientales quippe ac occidentales pluvias ciunt. Aut ad-

„ modum fallor, aut à Scytharum *Su* ita dicun-
 „ tur. Germanis autem, ex Scythia etiam, ut
 „ vaginâ, sicut Jornandes loquitur, gentium &
 „ officinâ nationum, progressis, idem nomen,
 „ & idem significans, superest in vocabulis pro-
 „ pè infinitis;

„ *Sue, so, seu*, aqua, in qua carnes coctæ,
 „ jus.

„ *See, fi, su*, (varia enim dialectus est Ger-
 „ manorum) mare. *Glesu*, succinum. *Glesum*,
 „ vocant vel scribunt veteres. Succus est, qui
 „ marinis undis congelatur, undè & succinum
 „ dixerunt Romani. Germani, quia plerumque
 „ pellucet, ac ex aqua coit, *glesu* vocant, no-
 „ mine factô ex *gles*, sive *glas*, quod pelluci-
 „ dum notat, & *su*, quod aquam. . . .

„ An ergo *Sudarium*, in Historia Evangelica
 „ significat linteum liquore aliquô, aut unguen-
 „ tû, quod putredinem avertit, madefactum?
 „ Stultæ enim videntur, quas alii hætenus pro-
 „ munt, interpretationes. Quomodo enim ca-
 „ daveri conveniat linteum, quô sudores abster-
 „ guntur, *een Sweetdoek*, ut hætenus interpre-
 „ tes omnes vernaculâ linguâ nostrâ reddidère?
 „ Potestne eô uti cadaver? ”

σοφιστης ap. Suidam *απατεων* &c. hinc ergo
 Germanicum *sehoft* pro homine nequam deducere
 malim, quam cum Becmano a *יָדֵי* i. iudex.

σπαθη spatula, ensis: *spade* ligo, bipalium.

σπαιγω vibrare: *speer* lancea.

σπα

σπανιος *spaans* rarus, insolitus.

σπαρσιον Alam. *spertling* & *spatz*, Angl. *sparrow* passer.

σπαρσσειν *laniare*. Hinc Caes. Scaliger deducit *spertwer* nifus, quod aves alias laniet. Vossio videtur dici quasi *spar-veer* qui alas extendit, adeoque foret a σπαιρω & πτερον.

σπαριζειν *spartelen* palpitare, cum morte luctari. Qui a σφαδαζειν i. *pedes jactare* dicunt, longius abire videntur.

σπάειν extrahere: *spannen* extendere.

σπειρειν *spreien* spargere, sternere, ab Hebr. חָד.

σπειρεσθαι *feminari*: *spruiten* germinare.

σπενδειν *libare*, & *spondere*: Ita Alamanni mei dicunt *das abendmahl auspenden* distribuere coenam sacram: Belgis *spenden* & *spenderen* est dilargiri.

σπεκλον *spigel* speculum.

σπευδειν *spoeden* festinare.

σπηλυγξ *spelonk* spelunca.

σπιζειν *extendere*: *spits* extensus, acutus.

σπογγος *spongi* spongia.

σπονδυλος *verticillum*: Angl. *spindle*, nobis *spille* fusus.

σταδιος *stadig*, *gestadig* stabilis.

σταλη ap. Hesych. *ταμειον κτηνων*, quod tamen suspectum Stephano: *stal* stabulum.

σταειν inusit. unde *στηναι* aor. 2, verbi *ιστημι*, stare *staan*, Alaman. *stehen*, Amstelodamensibus *staen* aut *steen*. στεγη

στῆγη & τέγος *tectum deke, dak*, Alam. *decke* & *tach*: & pro contignatione respondet Gothicum *stagi* & nostrum *stacie* ap. Kilian.

στῆγειν *dekkon* tegere.

στειβῆ Alam. *steige* semita: *steeg* angiportus: huc refero Gothicum *stuggu*, Alam. *staub*, B. *stos* pulvis.

στειβεῖν perambulare, stipare: huc referuntur *stappen* gradi: *stapel* pes, fulcrum: *staf* pedium, scipio. *staven* stabilire. *stewel* ocrea. *stip* gressus. *stys* constipatus.

στελασθαι Suidas exp. *καταΐαι* i. abscondere, alias fallere significat: accedit Goth. *stilan* & nostrum *stelen* furari.

στελεος, στελεος &c. *steel* manubrium.

στειρα carina navis: Alam. *stער*, B. *stir-roer* est clavus navis, unde *stiren* & *sturen* dirigere navis cursum.

στειρος Goth. *stairo* sterilis.

στεινῆν *stryken* vadere, Gothice *stignan*, unde & nostrum *stygen* scandere, & *steeg* angiportus.

στελεχος *steleken*, *steelken*, Alam. *stielchen* truncus, scapus.

στελλειν *stellen* ponere: *stallen*, *stalen* merces exponere.

στειρμα *stam* stirps.

στεινειν *stienen* gemere: Alaman. *stoechnen*, ut Graeci quoque *στοναχειν* dixere; cujus exemplum quod quaerebat Stephanus, habes in *Mofchi*

fchi Epitaphio super Bione: Αἰδύνα μοι σὸναχεῖτε
ναποὶ &c. & Homeri Iliad. Σ. 124.

στερεῖν private: *stelen* furari, quomodo a λεί-
πων est *lel.* & *stameren* dicimus pro *sta elen*, it.
zeel a Gr. σείω: tum σερῆσθαι τῆς ψυχῆς apud
Isocr. pro *sterven* sive *mori*.

στερρός *sterk* firmus.

στήλη *styl* columna.

στηρίζειν *sterken* confirmare.

στιβός via trita: *stap* & *stip* gressus, vestigia
στῖβον. Audiamus hic Hadr. Junium in Anim-
adv. L. V. c. 6. " *Stryen* pro durare roborareve
,, a σῖβειν derivatur, ut *stys* σῖβας vocem expri-
,, mit: rursus in alia significatione *stryen* pro du-
,, rare & constringere amylo lintea seu pepla di-
,, cunt foeminae voce originem suam referente
,, ad συβεῖν, quod cogere ac constringere notat."

στιγμή Alam. *stich*, Goth. *stik*, B. *stik*, *sterk*
punctus.

στιζειν *steken* pangere; *stikken* pingere acu.

στύβειν splendere: *zilver*, Alam. *silber* ar-
gentum.

στῖον *steen*, Amstel. *stijn* lapis.

στειγής *stegel* strigilis.

στοα Aeol. σὸφα porticus, & apud Hesych.
εὐκλῆς: nobis *stove* hypocaustum.

στομα os: *stem* vox, & contrarium *stom* id
στόμαχος mitus.

στομαχος *mage* ventriculus.

στομίον *toom*, Alam. *zamm* frenum.

K k

στοργή

στοργη amor, pietas: hinc Teutonicum *storch* pro ciconia, quam avem pietatis in pullos studiosissimam esse rarissimis lectuque dignissimis exemplis probavit, adscripto que Epigrammate aeternavit praeclarus ille Horarum Subcisivarum auctor, CAMERARIUS Cent. III. pag. 240. Adfine est *zorg* cura.

στραγγαλη *streng*, Alam. *strang* laqueus.

στραγγευν torquere: *strengen* (unde *streng* & *streen*) constringere, arctare.

στρατευειν *stryden*, Alam. *streiten* militare.

στρατη πορη *Hesych.* *straathoer*.

στρεβλιτης *struif*, Alam. *sträublein*.

στρεβλουν distorquere: *stribbelen* reniti.

στρευγομαι (pro *στραγγενομαι* ait Stephanus) αφ' & και *στραγγ* ἢ κατὰ βραχυ προesis, ap. *Hesych.* inde *strengel* catarrhus equorum cum anhelitus difficultate. Aliquis hinc *streven* i. eniti deduxit.

στρεβροθαι. Philostratus ap. Stephanum: *ναί εἶως καὶ νεμεσις ὄξει θεοὶ καὶ σρεφομενοι* id est, modo hunc modo illum locum pererrantes: ut Alam. *streifen* & Belgae *stropen* dicunt pro palari, vagari. Adde *streven* veteribus sumtum pro simul deambulare.

στρηνης asper: *streng* severus, & per metath. *ernst* ferius.

στροβιλος vortex: *strobblig* Gelricum pro intricatus, horridus, Alam. *streiblicht*.

στρογυλος rotundus &c. *strengelen* constringere, contorquere. στρομ-

στρῶμας vortex : *stroom* flumen : accipitur etiam pro *storm* seu procella, nec non pro concha, nimirum ob tortos gyros, quo significatu respondet B. *tromp* vel *trompet* tuba; quis enim concharum usum ignorat loco tubae?

στρους pro *σρεθος* Hesych. *struis* struthio.

στροφᾶν *stropen* pro invertere, Junius in Animadv. p. 277.

στροφή versio: *streep*, Alam. *streif* linea, versus: it. *streek*, Alam. *strich* fallacia, strophæ:

στρεπτος αἶτος *struif* laganum, quod inter coquendum saepius convertatur.

στροφίον capitis redimiculum: *siropje* collare.

στροφος *strop* funis contortus.

στρωμα *stroo* stramen.

στρῶειν inusit. *strojen* sternere.

στρωῖς stratus, unde *straat* via publica.

στρυγνος tristis, invisus: *steeg*, *stug*, *stuk* refractarius.

στυλος *styl* pila, columnen: huc addo *stoel* fedile.

στυπη *stoppe* Flandr. pro stupa, derivandum a

στυφειν *stoppen* stipare. Vide & supra *σιζειν*.

στῶμυλια loquacitas: adfines nostrum *stamelen* balbutire, titubare lingua: priori *σω* abjecto remanet *μυλια* quod forte est a nostro *muil* os, rictus.

συ, Dor. *τυ*, Gall. *tu*, Alam. *du* tu: σοι, Dor. *τοι*, Gall. *toi*, nostri majores *dy* tibi: hinc *σος*,

K k 2

Dor.

Dor. τος & τεος tuus, Gall. *ton* & *tien*, Alaman.
dein, nostri maj. *dyn* &c.

σύνος (*van een*) *zwyn* porcinus.

συκη *vyge* ficus.

συχχοι υποδηματα φευγια Hesych. *schoen*,
 Alam. *schuh* calceus: *zokken* socci.

συναορες, vide *ξυναοροι*.

συρση, Attice *τυρση*, unde Lat. *turba* & no-
 strum *troep*, it. *turboel* ap. Kilianum pro tumultu:
 addo *troebel* vel *drabbig* turbidus.

συσ *ze: g*, Alam. *san* sus.

σφαζειν, σφαττειν *flachten* mactare.

σφαιλειν πλησαι Hesych. *vullen* implere.

σφακελος *zali*, vett. *zalgj*, Alam. *salbey* *salvia*.

σφαλλειν fallere: *feilen* errare, falli: it. pro
 supplantare accedit nostrum *vallen* labi.

σφιγλειν binden stringere: hinc VLITIUS &
 JUNIUS derivant *vinger* digitus.

σβιν *hun* ipsis.

σφοδρος vehemens, multus: Belgae veteres
 habuerunt *zwyd g* & *zwindig* pro multus, ma-
 gnus; item *zwinnt*, *gezwint* pro vehemens, quod
 nunc significat alacer, properus: adde Germ.
schwinael vertigo.

σφριγανος ακμαιος Hesych. *fris*, *versch* vege-
 tus, recens.

σφυρον malleolus pedis: *spoor* vestigium, or-
 bita: *virze* calx pedis.

σχεδη *sedel* *schedula*, Alam. *zettul*.

σχεση

σχερῆν ap. Hesych. *scheren* tondere: *schaar*, Alam. *scheer* forfex, quod alii ad σχιζω referunt, nam antiquae erat *scire*.

σχερός litus Hesych. *schorre* & *shore* idem atque alia significat, de quibus Kiliarius.

σχερῶ Poët. prope, juxta: *schier* propemodum.

σχετλιος miser: *schadelyk* damnosus.

σχημα *schyn* forma: *schim* umbra.

σχιζειν *syden* scindere. Vide omnino VOSSIUM. hinc forte & *schiften* i. partiri, item *scheiden* dirimere.

σχινδαλος affula: *schalei* scandula.

σχοινος juncus, funis: *zennewe* nervus: *schoen* calceus.

σχολη *schole*.

σωμα corpus: *somme* vetus pro *sommige* aliqui, aliquot. Has voces ideo inter se comparo, quod Angli similiter suo *body* (quod corpus notat) utantur, ut *any body* quicumque, *some-body* aliquis, *no-body* nemo &c.

σῶρος acervus: *schaar* turba, multitudo: *schuur* horreum, quae utraque inde facta putem. (1489)

T.

Ταγρός rancidus: *tanger* asper gustu.

Ταζω unde partic. τεταγων ap. Homer. Iliad. A. 591. derivant Grammatici, quod in Scholio non tantum exponitur *εκτεινας*, sed & (quod

K k 3

non

non animadvertit Stephanus in Thef.) λαμβανων. Eustathius quoque per λαβων explicat; sed Hesychius tertiam adfert significationem, namque sic habet: τεταγων εκτεινας, τιναζας i. e. *concutiens*. Quae omnia mire confirmantur ex his cognatarum linguarum vocibus: Goth. *tekan*, quod nobis *tikken* tangere: Angl. *to take* capere: Belg. *tukken* vel *tokken* tangere, quaterere: *taften* ταζειν tangere: *tanger* exilis, tener qf. extensus ab Gr. *ταναος*.

ταλασειν *dulden* tolerare.

ταπης *tapyt* tapetum.

ταρασσειν Alam. *bestuertzen* conturbare.

ταρδος metus: *droef*, *bedroeft*, Alam. *betruebt* tristis.

ταρδος & pro eo ταρδος planta pedis: *treden* gradi.

τασσειν, veteribus *tassen* ordinare: unde *houttas* lignorum strues.

ταυρος *stuur* taurus.

ταων, Aeol. παων *paau* pavo.

τεγειν Alam. *dunken* tingere. (1500)

τεγος *dak*, Alam. *tach* tectum domus.

τεινειν Alam. *dehnen* extendere. Hinc Vossius derivat *tenuis* quod est nostrum *dun*, sed vide *τυννος*. Sumitur & pro pertinere ad rem i. *tot eene zaak dinen*. Consulatur quoque inferius *τενος*.

τειρειν *deeren* vexare, nocere, & *dorren* siccare: adde *doren* spina.

τειχος

τειχος murus: *dyk*, Teut. *teich* agger.

τεκμαρ, *mark* terminus, & pro signo *mark*, *merk*.

τεκμηριον *teeken* signum.

τελειν *tellen*, *betalen* numerare, solvere: Venerum quoque verbum est, quae observatio Lexicis etiam est inferenda, ut apud Anacr. Ode XXIII. vs. post. & Hymno in Apoll. v. 23. ubi consulatur BARNESIUS. Ita convenit nostrum *teelen* i. gignere, & *telge* germen. Hinc forte Eustathius τελειουσθαι explicat *uxorem ducere*, quo etiam spectant τελλειν & τελεθειν *fieri, oriri*.

τελος *tol* vectigal.

τενδα Suidae οικια εκ λινου *tente* tentorium.

τενδειν comedere: *tant* dens.

τενος s. τεννος. Hic e Glossario JUNII adferimus haec: "TAINS palmes, item virga . . .

„ . . . . . Belgis quoque *teenen* vel *tinen* sunt

„ vimina; fortasse a τεινω *tendo, extendo*, quod

„ ea pro lubitu quaquaversus flectere atque exten-

„ dere soleamus. Graecis certe τενος vel τεννος

„ dicitur *quicquid in longum ducitur atque exten-*

„ *ditur*: unde & *fascias* & *laqueos* proprie sic

„ appellarunt. Τενος & τονος idem sunt, ut

„ γεμος & γομος & similia, atque inde τενια &

„ τενιδιον *parva fascia*. Occurrit & *tenus* apud

„ Plautum pro *vincula* vel *laqueo* &c. &c."

τεος, vide in Συ.

τερπειθος *terpenty*. Vide Martinii Lexic. Philol.

τερπειν

ΤΕΡΕΙΝ vulnerare: *deeren* laedere: it. pro terebrare *door(boren)*; i. e. per-forare.

ΤΕΡΗΥ teer tener: *deerne* puella.

ΤΕΡΜΑ term terminus.

ΤΕΓΟΕΙΝ *daren* & *dorren* arefacere: huc refero *dorst* sitis: ac *dare* Saxon. pro ustrina: it. *darink*, *dary*, *darri*, quae Kilianus exponit: cespes bituminosus . . . . . quo ignis fovetur, quem hodie *tuaf* dicimus, namque est terra arefacta. Ceterum hujus vocis *ter* varias variorum etymologias invenies ap. Eruditiss. DE GNERUM in *Dissertat. de Turfis* p. 6-9.

ΤΕΣΣΑΡΕΣ, vide post ΠΕΥΤΕ pag. 263.

ΤΕΤΑΥΟΣ extentus: *dun* tenuis: *tanger* exilis, tener.

ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΣ quadrangulus: *teerling* cubus, tessera.

ΤΕΤΡΑ honorificum nomen, quo seniores juniorem adpellat: *taat*, Alam. *teete* quomodo infantes patrem adpellare docentur.

ΤΕΥΚΤΗΣ *stichter* conditor.

ΤΕΥΧΟΣ *tuig*, Alam. *zeug* instrumentum, arma.

ΤΕΥΧΕΙΝ Gothis *tangan* facere: Belgice *stichten* condere.

ΤΗΓΑΝΩν sartago: *tegel* tegula aut olla.

ΤΗΛΙΑ tabula lata, vide Steph. Ind.: *deel*, Alam. *thiele* asser.

ΤΗΡΕΙΝ custodire, servare: *trou* fidus.

ΤΗΤΑΕΙΝ quaerere: *toetsen* tentare, inquirere;

ΤΙΤΑΙΟΣ turbant, *talpe* a Persico *تالپه*.

ΤΙΤΥΕΙΣ

τιγῆς *tyger*.

τιθῆ, vide τιτθῆ.

τιθημι *sette pono*.

τικτεῖν undē aor. τοκεῖν *gignere*: Frisonibus *tokkelen* est lascivius ludere: it. *tokken* allicere, & Flandri *token* dicunt (ut Kilianus habet) pro *jokken*, *spelen* ludere, *nugari*.

τιλλεῖν *vellere*, *vexare*: *tillen* loco movere.

τιμιὸν ἐστὶ *het betaamt*, Alam. *es zimet* decorum est, Goth. *gatimid* convenit.

τινθαλεός *calidus*, *ignitus*: *tintelend* flagrans.

τιτθῆ *tet* vel *titte* papilla.

τιτλας *tytel* titulus, Alam. *tittel*.

το in nominibus *het*, in verbis *te* quod Anglis est *to*, ut το γραφεῖν *te of het schrijven*, το λέγειν *te lezen*, *het lezen*, vide supra O.

τολμαῖν *dollen* audere.

τομος *moot* per metath. pars, segmentum.

τονθορίζω *murmurare*: *donderen* tonare, quod alii deducunt a sequenti

τονος *toon* tonus: *deun* cantilena.

τοπος *locus*: *top* summitas.

τορεῖν *door(boren)* per-forare.

τορευεῖν *drajen* tornare.

τοτε *toen* Dorice *tona* tunc.

ταυτο Angl. *that*, nos *dat* id, ipsum.

τραπεζα pro *laquea* sumtum memini, sed neque locum neque nomen scriptoris nunc novi: hinc foret *betrappen* deprehendere.

τραπειν calcare uvas: *trappen calcare: druiven,*
Alam. trauben uvas.

τραχηλος collum: *kragen* collare.

τραχύς ruich: *hirsutus*.

τρεις, τρις tri, *Alam. drey* tres.

τρεμειν tremere: *tremore*.

τρεπειν εις φυγην vertere in fugam: *op de vlucht*
druiven.

τρεχειν currere: *trekken* proficisci, vide Σπα-
 ξεται.

τρις trits numerus ternarius.

τριςος beireden wech via trita, quomodo Arhe-
 naeus habet: εντριτον ab εντριαν ap. Vossium.

τριβειν curven, *Alam. reiben* terere: *druiven,*
Alam. treiben pellerē: *darffen,* *Alam. dressehen*
 ut Lat. *trituro* a τριτρο i. tritor.

τριμμα, *Alam. truemmer* fragmenta minutissi-
 ma: alius adfert *kruim* mica, quam Teutones
krimmel dicunt.

τριπους driuoet.

τριτος derde, *Alam. dritte* tertius.

τριχες pili: *ruich,* Goth. *r. h* hirsutus.

τρυγαν fruges colligo: *drogen* ficcare.

τρυγη terwe triticum.

τρυγων (*tortelduif* turtur) forte nomen habet
 a trouwe i. fidelitate in conjugem: an ab sono di-
 eta haec avis ut Hebr. תרנגול.

τρυξ droessem fex, *Angl. dregs*: adfines *dreb*
 coenum, fordes.

τρυπα antique treuze foramen.

τρυπα-

τρυνανον veterator : veteres *dringina* dicebant quod nunc est *bedroch*, & Alam. *trug* vel *betrug* fraus, dolus. Kilianus habet : *trouwanterye* i. *boewerje*, vulgo *trutannia*.

τρυναι τρυχει, ερυει Hefych. *drogen* ficcare.

τρυνειν *drucken* vexare : *dringen* urgere.

τρυνειν comedere : vide an huc faciat quod Kilianus *truggelen* exponit *pecunias* & cibum undique colligere *praestigiis* & *fallacis*. Atque τρωκτης non tantum comestorem notat, sed & astutum, veteratorem. Convenit Hollandorum *treek* dolus, ac Gethorum *betrekken* decipere : Idem *trouwant* metaphor. exponit vagabundus, *parasitus*, scurra, Hispan. *truban*.

τυ : vide ου.

τυμβος *tombe* monumentum, sepulcrum.

τυμπανον *tamboer*, Gallice *tambour* vel sine *M tabourin* in diminuendi forma a primit. τυπτειν *pulsare* quod Punice dicebatur *Tuppin*, & Hebr. תפף unde תפ tympanum. Omnia haec a sono efficta esse, declarat vox *dobbedobbedob* quam ap. Brederode habes in fabula Molitoris, *Me dunkt dat de trommel dobbedobbedob gaat* : consonat Hebr. תופפות tympanistriae.

τυνος & τυννος parvus : hinc potius Lat. *tenuis* & nostrum *dun* deducerem quam ab τεινειν aut ab στενος.

τυπτειν verberare, quod ut Schottelius & Kilianus

lianus habent, veteribus erat *tulpen*: videtis *τυμ-
πανον*.

τυραννος tiran; *toorn* ira: Junius in Gothico
thaurngus Belgicum *deurne* s. *doorne* i. spina com-
parat cum hoc *τυραννος*, quod utrumque a *τυρειν*
sive *τειρειν* vexare, cruciare originem trahat.

τυρας toren, Alam. *thurn* turris ab Hebr. *רצ*
rupes.

τυτθον parum, paululum: sic nos de re nihili
tut tut dicimus.

τυφλος poni etiam pro *κωφος* i. *doof*, Alam.
taub surdus, auctor est Hesychius.

τυφειν fumum excitare: *doven* exstinguere
prunas.

τωθαζειν de quo sic Hadr. Junius in Animadv.
p. 278. "Quod illi *τωθαζειν* pro subfannare, nos
„ *die taot setzen* dicimus", quae ego verba non
intelligo. (1576.).

Υ.

Υαινα & *συαινα* fucula, it. piscis nomen a fetis
quas in dorso gerit, quem possimus dicere *meer-
zwyn*.

υαλος glas vitrum.

υβριζειν. *huberden* pro contumeliari & convicia
facere ab *υβριζειν* pag. 275. ait Hadr. Junius, sed
neque hanc vocem novi: an voluit Flandricum
hubbelen dicere pro *huppelen* i. saltitare, nam & sic
Latini suo *insultare* sunt usi? *υβρις*.

ὕβρις. ορνέον γυκτηρινόν ap. Hesych. respondet Kiliani *hube*, *buibe*, *buihcken* & Gallorum *hibou* pro bubone, noctua: adde vetus *huberon* pro *hoppe* i. upupa.

ὕγρος humidus: *huiuerig* frigescent.

ὕδρα adder, Alam. *natter*.

ὕδειν canere, dicere: *keeten* nominare.

ὕδωρ *water* aqua.

ὕθισιζειν quid sibi velit in his Hadr. Junii verbis pag. 276. "an *sissen* pro incitare canes & in „aliquem animare acclamationibus ab ὕθισιζειν?" adhuc quaero.

ὕθλειν nugari: *ydel* vanus, inanis.

ὕθλος *ydel geklap*, *boetelery*, Alam. *budlerey* nugae, ineptiae.

ὕιος veteribus *suana* pro *zoon* filius.

ὕκης &c. piscis quidam, an est lucius quem nos *snoek* adpellamus, & Alamanni propius paulo *hecht*?

ὕλαειν *huilen* ululare, latrare.

ὕλη pro silva *wout*, Alam. *walt*; pro ligno *hout*, Alam. *holtz*; addimus ex Fr. Junio *zuil* columna, de q. v. in ξυλον.

ὕλιαυ praefegmina coriorum: *zole* solea.

ὕλκος Aeol. pro *λυκος*, unde postea *υλπος* & nostrum *wolf* lupus.

ὕπατος summus: *hoofst*, Alam. *haupt* caput.

ὕπερ *ouer*, Alam. *ueber* super.

ὕπερτατος *opperste* supremus.

ὕπο *af*, Alam. *ab*, Lat. *ab*, vide *απο*.

ὑσσωπος *ysosop* ab Hebr. **סוּסוּן**.

ὑστέρα *uterus*: *zuster* soror (utarina).

ὑστερος *uiterste* postremus.

ὑστερα *postera* dies: hinc nescio quis per verrissimum ὑστερον προτερον *gisteren* i. heri deducit, quod melius convenit Latinae voci *hesternus*.

ὑφαν *weven* texere: *webbe* tela: adde *huive* vitta, reticulum.

ὑφασ *hars* resina.

ὑψος *proceritas*: *hupsch* bellus, conspicuus.

ὑψαν *heffen* tollere.

ὑειν *pluere*: non possum insignem hic praetermittere locum Menagii in Amoenitt. Juris Cap. 3. qui sic fere habet: "ὕω antiquis idem ac *Φυω*, h. e. *gigno, produco, pario*; & a quo ipsum *Φυω* [& Latin. *fo* atque antiquatum *fuo*], ut *Φοξος* ab *οξυς*. Τοῦ ὕω in usu ea notione fuisse, testantur voces *υἱος filius*, & *ύλη materia, silva*. Ab ὕω quoque est *κυν* quivis *fetus animalis*", [quod confirmatur Belgico *kont* canis, aut altero *kint* infans.] " ut & *συς* & *μυς*. Ita & praeposito *ξ* dixerunt *ξύλον* ab *ύλη*". His adde quae diximus ad *γυνή* & *κυνειν*, nec non quae ex Boxhornio adduximus in voce *σουδαριον*. (1606.)

Φ.

Φαγω & Φηγω *comedo* cum substantivo *βαγος* i. *cibus* originem traxisse puto a Phrygico *βεκ, βεκος*

βενος vel βεννος i. e. panis de quo videndus Herodotus in Enterpe, & ad eum Jac. Grosvius. Eadem antiquissima vocabula in nostro sermone remanserunt; nam *weg*, *wegge* est panis albus, & *bakker*; Alam. *bekker* pistor, panifex.

Παυς ostendo: hinc interposito G. Latinorum *fringo*, & mutato G in S sive Belgicum *Z* nostrum *veinsen* facta opinor. Vossius mire in hoc etymo se cruciat, quamquam in Tractatu de permut. Litt. plurimis exemplis ostenderat, G non raro interponi.

Παρνεος dicitur videri: *uanser*, vulgo *uansjer* (ubi simile inserti G exemplum notabis) fensitra. Operae pretium facturus eris, B. L. si VOSSIIUM ad h. v. consulas.

Φασκελος *fascel* fascis.

Φαση lenticula: *wikke* vicia.

Φαλανα *balaenas* *balein* balaenarum ossa.

Φαλαγγος *kaal* calvus, nam & Latinam vocem hinc deducit Vossius, ubi & alias immo Hebraicas adfert origines.

Φαλιαν *walk* falco.

Φαλλος hinc procul dubio sunt *palus*, Alam. *pfahl* palus: it. *wal* vallum, & alterum vallus pro pato: forsam & *pal* firmus: *palsier* Killiano est scipio.

Φαυος albus: *vant* albicans.

Φαυος splendidum redolo: *vullen* limare.

Φαυος adparens, manifestus: *vun*, *vunt* vexillum, signum.

Φαυος

Φαρος fax: vonē scintilla.

Φαραγξ barathrum: *corak* naufragium, navis fragmenta.

Φαριανός fazant.

Φασίς adparitio: *vixevazen* deliramenta, a *vaxe* vel *vaasche* quae Kilianus exp. *phantasia*, *delirium*.

Φαῖλα palumbes, per metath. *duif*, Alam. *taube* columba.

Φαυλός i. pravus, vitiosus, *vilis*: Alam. *faul*, Belg. *vuil* i. vitiosus: *euvel* malus: *fiil*, *fist* nequam: an haec omnia sunt ab Hebr. **לִּינִי** stultus, quo nomine *homines mali*, atque *impii* signantur a Salomone rege, an a **לִּינִי** *iniquus*, unde & B. *knevel* pro nequam esse crediderim.

Φεβομαι a Φεβειν metuo: *beven*, Alam. *beben* pavere, trepidare.

Φεγλος splendor: *veng ster* fenestra.

Φειδομαι ab antiquato Φειδεν parco, abstineo: *myden*, Alam. *meiden* fugere vel *vitare* quod ejusdem originis censeo.

Φελλος Hesychio inter alia cortex arboris: *vel*, Alam. *fell* pellis. Nisi Vossius praecoccupasset, plura adderem.

Φεναχη, vide **πηνιχη**. "Itidem & **Φεναχιζειν** (*verba recito Hadr. Junii*) "communi imposturae nomine pro fucō fallere nostrum *vernissen* fecit: nisi potius **Φοινικιζειν** in eam laudem vocemus, a quadam purpurissi significatione."

Φερειν

Φερεν beuren, veteribus *baren* ferre, tollere: *baar* feretrum: *voeren* ducere, vehere: *varen* vehi & ut Gr. *Φερεσαι* pro valere. Huc etiam ut verbum *baren* i. parere (quod supra ad *παρε* retulimus) & terminationem *baar* in adjectivis *uruchtbaar*, *manbaar*, *lastbaar* &c. (cui Graecanica *Φερος* in *καρποΦερος*, *αυδοΦερος*, *συνηΦερος* respondet) revocem, faciunt Viri nunquam satis laudandi L. Ten KATE, qui videatur Tom. II. pag. 86. & 584-591. & B. HUIDECOPER in nuperis Observationibus Philologicis in Vondelium, pag. 435. seqq. qui quamvis ipsi de Graeco etymo non fuerint solliciti, tamen & haec & multa alia ut *baar* pro nudus, apertus, praesens, *gebaar* pro gestu, habitu &c. ad vetustissimam verbi *baren* significationem sc. τὸ *Φερεν* retulerunt. Non possum non publicum hic per occasionem meae erga ampliff. HUIDECOPERUM venerationis testimonium exhibere, cujus ego Observationes ante dies aliquot legi coeptas tantopere admiror, ut nesciam cui potius gratulari debeam, ipsine de honore immortalis quem hoc scripto uno consequetur, an mihi ceterisque sermonis patrii amatoribus de opere, cujus per multos annos (unum Ten KATII Viri litteratissimi, sagacissimi excipio) par existit nullum: tantum enim in id congestum est omnifariae eruditionis, tanta in eo adparet ingenii perspicacitas atque iudicii acies, tantam prae se fert modestiam ac pietatem, ut nihil pote

M m

fit

fit supra. Adde superioribus quae idem Vir Doctiss. p. 440. disserit de *offer* pro *ap-ber* vel *ap-fer* hostia.

Φευ φοει phy.

Φευγειν, infesto λ habes Alam. *fliehen* vel B. *vliden* fugere: an consonantius est Alam. *wachen* i. e. Belg. *wyken* cedere?

Φηγος *beuke* fagus: *boek*, Alam. *buch* qf. cortex sive liber faginus.

Φηλος, Φηλητης *fiil*, *filt*, Gallis *filou* impostor.

Φηρ Aeol. pro Φηρ fera: *fiir* ferox: huc facit Scythicum *bar* & *ber*, quod foram notabat, unde HUIDECOPER pag. 467. deducit Latinas voces *fera*, *a-per*, *pat-cus*, *ver-res* & Belgicas *bêr*, *e-ver*, *ver-ken*.

Φθειρειν *bederven* perdere: *teeren* (unde *teering*) tabescere, &c.

Φθειν. vitiare, labefactare: *dojen* resolvi calore, quod de gelu dicitur: vide Ten Kate Tom. II. p. 613.

Φθουγος sortus a Φθουγομας loquor: *tange* lingua pro veteri lingua.

Φιαλη *fiel*.

Φιαλισκη *fielsen* quod recentioribus Graecis est Φλασκων.

Φιλειν *boelen* amare.

Φιλος praepostere *lisf* catus, dilectus.

Φλαζειν Alam. *platzen* stulte loqui.

Φλαζειν fervere: *blazen* flate.

Φλασ-

Φιλύριος flore Kilian. homo facilis, vilis.

Φλεβοτομος ulium scalpellum ad incidendam venam.

Φλεγμα inflammatio : *flambou* fax : *vlamme* flamma : & pro pituita *fluimen*.

Φλεγυρος ardens, flagrans : *flikkeren* scintillare, flagrare a sequenti.

Φλεγειν, vett. *blikken* fulgere, unde *blixem* pro *blik-sen* fulgur, Alam. *blitz* quocum convenit Gr. Φλοξ flamma.

Φλαειν adfluere, abundare : *vloeyen* fluere : Vide etiam Φλαρειν & Φλυειν.

Φλαδαιν putrescere, rumpi: adfines est *fledercyn* vel *flecryn* morbus articularis, ob humores malignos Gallis *la goutte* dictus.

Φλωος vilis cortex, membrana.

Φλωξ, vide Φλεγω cum praecedentibus.

Φλους teges, stercora *vloer(matte)*.

Φλυαρειν, Φλυειν, Φλυζειν, Φλυασσειν, Φληδην &c. idem quod Φλεειν significant i. nugari: huc pertinent antiquata *fletsen*, *flatteren* (unde Gallicum *flater*) & *fleeuwen* pro hodierno *vleien* adulari, cum *flitsen* fallere verbis, Eiusdem originis videtur *blaterare*. Hadr. Junius pag. 277. hinc ait esse *flerien* pro nugari.

Φλυδαρος flaccidus : Alam. *flotseren* volitare, quod de crinibus ac veste dicitur. Kilianus habet : *flederen*, *fledderen*, *vledderen* ; volitare, plaudere alis, & vagari.

Φλυδαν διαχεισθαι Hesych. *vloeden* fluere; *vloeten* fluctuare.

Φλυζειν. Apud Hippocr. Φλυξοσι Galenus exp. βλυσαις, & Φλυεται ap. eund. ὑγραίνεται. Exponitur etiam amburo quod Belgis dicitur *bluisteren*: hisce confer voces βλυδιον & βλυειν pag. 188. & adde Alam. *flusz* pro catarrho.

Φλυκτις *bluister* pustula.

Φλυειν Aelian. V. H. III. c. 41. Ὅτι τὸ πο-
λυκαρπεῖν οἱ ἀρχαῖοι ὠνομαζόν Φλυεῖν ὅθεν τὸν
Διανυσσὸν Φλεώνα ἐκάλεν, ubi consulere debebis
Clar. Perizonium, qui similia multa ex Suida ac
Hesychio adfert, quae repetere nolumus:
Φλυειν tamen aequè probum esse ac Φλαειν prae-
ter alia ex Hesychiano Φλυησιος, ὁ Ἑρμῆς καὶ
μὴν τις (foras *bloeimaant* i. Majus) patet, it.
ex Alam. *blum* flos, *bluete* flores arboris, *bluehen*
florere, quae nos efferimus per *bluem*, *bloessem*
vel *bloe:sel*, *blaejen*: ubi rursus τὸ ὑγρὸν καὶ ζεον-
τος significatio concurrat, juxta Ovidianum hoc:

Cumque sit ignis aquae pugna, vapor humi-
dus omnes

Res creat: & discors concordia fetibus apta est.

Φοβεῖν, vide Φεβομαι.

Φοινικίζειν in Φενακη.

Φοιταειν *woeden* furere: & pro ventitare *voet*
pes: atque haud scio an hinc Latiporum sit in-
vitare.

Φοιτης *bode* nuntius, praeco,

Φοξος

Φοξος apud Homer. Iliad. B. 219. in Schol. exp. οξυκεφαλός, pro quo Φουσκος invenio ap. Hesych. hincine est Alam. *fuchs* vulpes, i. Belg. *vosch*; an a Φουαι αλωπήκες, ut Hesychius ait?

Φατος *vracht*, vett. *borde*, Alaman. *buerde* onus.

Φραδης *vrdes* consultus, prudens.

Φραζειν in Aor. 2. Φραδεν *praten* loqui, sed *spreken* longius forte abest.

Φρατηρ Hesychio atque aliis συγγενής, aliis tribulem notat, hinc *broeder* frater: vide Vossium & Junii Glossar. Goth. p. 100.

Φεσαρ *bron*, *born*, Angl. *beer* ab Hebr. כבד aut בור.

Φρεειν emittere: *bevryden*, Teut. *freyen* liberare.

Φην mens: *brein* cerebrum, mens.

Φεικη frigoris horror: *vorst*, Alam. *frost* frigus: *schrik* horror.

Φειμασσομαι fremere, insolentem esse: *gri-massen* gesticulari, quod insolentum est.

Φρισσειν horrescere, reformidare: *vrizen* fringere, congelare: *vreezen* metuere.

Φρονιμος sapiens: *vroom* probus; omnes autem improbi, stulti fatui insani.

Φροντις sollicitudo, cura: *vrint* amicus.

Φρυγειν, Φρυτειν *fryten*, Alam. *pregeln* fringere, Gallice *fr.casser*.

Ρευνες rubeta, rana venenosa: *vorfch*, Alam. *frosch rana*.

Φυλὴ tribus, genus: *volk* gens.

Φύλλον leaf folia: *vel* (*papias*) Alam. *fell* plaga chartae.

Φυρεῖν, antique vuren miscere, unde remansit *gevuurde* wyn.

Φυσσαιεν *poesten*, Alam. *pausen* inflare (buccas).

Φυτεῖν *poten* plantare.

Φυεῖν, vide υεῖν.

Φωλεα hol, Alam. *hoehle* lustrum, antrum.

Φωρεα *koerer* Kiliano speculator.

Φωσκεῖν lucere: *fakket* lampas, facula.

Φωστῆρ luminare: *venster* fefera, ut veteres dixerunt. (1710.)

X.

Χαδεα aor. 2. verbi χαλεῖν *houden* capere.

Χαινεῖν *geeuwen*, Alamanni propius *geinen*, *gehuen* & *ginen* hiare, oscitare.

Χαιρεῖν *salvere*: *groeten* salutare: pro delectari *begeren* cupere.

Χαιτη juba: *geit* capra a barba proluxa. Vide αἰξ.

Χαλαζα *bagel* grando.

Χαλιξ unde Latina *silix* & *calix*, ac Belg. *kalk*.

Χαλιξ Bacchus, vinum: *kalk* calix.

Χαλκείον officina ferraria: *kachel*, Kil. *kaket* fornax, cacabus.

χαλυψ

χαλυσ durius hinc *staal* licet eod. sensu derivatur: multo autem verius etymon posuit Minshaeus, quod supra omiseramus, np. Angl. *steel*, Belg. *staal* esse a σταρεος i. durus, validus, ut Galli *acier* &c. dicunt ab acie, aut Gr. στομαμα pro robore, acumine & chalybe usurpant.

χαμαιμηλον *kamille*.

χαυνδανειν a χαυνδα p. m. verbi χαζειν *capere* notat: hinc deduxeram nostrum *hand* sive *band* manus, quum postea incidi in Lamberti Ten Kate disputationem super h. v. cui perspicacissimo ac sagacissimo nomen me merito suo maximo passim dedisse, sequentia probabunt.

Is ut vocum Belgicarum (1) *hand* pro manu; (2) *eenerhande*, *sweederhande*, *allerhande* pro unigena, bigenere, omnigeno; (3) *binden* retro, post; (4) *binden* impedimentum &c. communem radicem habeat, fingit verbum anomalum *binden*, in imperf. *band* aut *bond*, part. praet. *gehonden*, quod complecti, capere, tenere significarit, unde deinceps omnes has significaciones deducit: vide Tom. II. de L. B. p. 88, 89. Verissima haec ejus conjectura est, si verba Graeca χαζω, χαδω & χαδωνω examinemus, ut fecit diligentissime ελληνικιστης Stephanus in Thesauri P. IV. p. 317. seqq. namque (1) significant capere, continere; (2) capacitatem esse, complecti; (3) retrocedere, se subducere; (4) privare vel υποχωρειν ποιειν &c.

χαρακτηρ *mark*, *merk* nota.

χαραξ

χαράξ *schraag* pedamentum.

χαράσσειν *krassen* sculpere a Τηη.

χαριεν *gratiose*: *garen* lubenter.

χαρίζομαι a χαρίζειν *geriven* gratificor.

χαρις *gratia*: *karen* Saxonibus deligere, diligere & substantive folades.

χαρμη *pugna*: *schermen* digladiari: hinc *schermutsen* & *scharmutsen* velitari.

χαρτης *kaart* charta.

χαυεδίς *afgrant* vorago: *graf*, *groef*, Alam. *grab*, *grube* fossa, sepulcrum.

χαρυνεία *Plutonia*, & ni fallor loca cadaveribus plena, aut quo damnatorum corpora projiciebantur: nobis cadaver *kreng* dicitur. *Karamje* cadaver exp. Kilianus & subjungit ex Gilb. Cognato: „ hinc Celtae . . . . . hominem nihili, indignum, qui in ullo sit numero, vocant vulgo „ *caragnia*, tanquam cadaver beluae alicujus „ ejectum, a vitiorum foetore. ” Talem populares mei adpellant *raben-aas*, *galgen-aas*.

χεζειν *sch.* . . . ventrem exonerare.

χειρ *manus*: *scheer* manus ferrea i. torfex: *gig* tenax.

χελιδών *zwaluwe* hirundo.

χερος *schorre* solum desertum, inarabile.

χηλη, Dor. χαλα *klaau* ungula; & pro. forfice cancrorum *schaar*.

χην, Dor. χων *gans*, Flandr. *geent* anser: Belgis *gent* est anser mas.

χημα

χηραμος, Aeol. χηραεος *caverna*: *graf*, *græf*
fossa.

χθες, εχθες; χθερι unde *heri* factum ait Vossius, quod veteres *hesi* dixerint; ergo & nobis B. *gisteren*, Alam. *gestern* inde deducere licebit; namque sic Latini *bastermus* ab *hesi* fecerunt.

χθον̄ terra: Alam. *thon* terra, *lusem*.

χιλος; χειλος pabulum: *geil* vet. secundus.

χιονουν̄ *sneeuwen*, Alam. *schneien* ningere.

χιτων̄, Ion. κιθων̄ tunica: *kedel*, Alam. *kittel* supparum.

χλιαυιν̄ calefacio: *gluyen* candere & *candefacere*.

χλιαρος & Homero *λιγρος* *liralaan* tepidus.

χναυειν̄ carpere, vorare; *knaguen* mandere.

χνηρος *verdon* porcus; Vide supra *Sup*; & pro natura mulierum respondet *heer* *memrix*.

χολη *gal* fel.

χονδρος *klont*, *klontar* granus, mica.

χορδη̄ fides: *keerde* nervus, chorda; *akeort* qf. ad ceteras chordas consonans, nisi est a *Lat* accordare.

χορς *koer*.

χορτος *gras*, *kruit* gramen, herba: *koert* hortulus *aedibus* *contiguus*: *gaarde*, Alam. *garten*, Lat. *hortus*; vide in *ερκτος* pag. 298.

χεριᾱ *geis* militas, commodum.

χεμιζειν̄ *grimmiken* hiansia.

χρημᾱ *hacdo*, adpropinquans facio: *krimpen* contrahere; arctare; & contrahi, detrakere: *krummen* curvare: N n *χρδα*

χρῶα *vers* color.

χυλὸς *gyle* succus nutritius: *kwył* saliva, spum.

χυμα effusum quid: *schuim* spuma.

χυτός *ge-goten* fusus.

χωρίζειν *separare*: *scheuren* rumpere.

χωρὸς *sedes, regio, kreits, Alam. kreisz* circulus, regio. (1761.)

†.

ψαλλεῖν *canere instrumentis*: Alam. *schallen* sonare, unde Kiliani *schal, geschal* sonus, *schalle* i. *schelle* tintinnabulum, *schalmei* lituus.

ψαμμος *zant* arena.

ψελλιζειν *lispelen*, Saxon. *wispelen* balbutire.

ψευδῆν *fallere, mentiri*: *spiden* speculari, explorare.

ψηφίζειν *syferen* supputare.

ψιλος *vet. Flandr. spilder* tenuis, unde *spille-been* myscelus.

ψυδρακῆς *puiſten* pustulae.

ψυθίζειν *murmurare*: *spyten* indignari &c.

ψυλλα *ulooi* pulex.

ψυττειν Hesych. πτυειν *spitten, spygen, spuwen* spuere.

ψυχρός *frigidus*: *huiverig* frigescens.

ψώρα *het zeer* scabies.

ψωχεῖν *attenuare*: *zacht* mollis, *verzachten* mollire. (1774.)

Ω.

Ω.

Ω ο, och.

ωθειν *stooten* pulsare, trudere.ωλενη *elle* (*boog*) cubitus: hinc *elle* & *ulna*,
Goth. *alleina*.ωμος Goth. *ams* humerus; hinc forte inserto
R *armus* & B. *arm* brachium.

ων ει ovum.

ωρα *uur*, *ure* hora.ωρα *zorg* cura.ωραια *speciosa*: *hoere* meretrix.ως *hoe* uti: *als*, vulgo *as* uti, quum.ωχρα pigmentum luteum quod adpellatur *oker*,
oocher. (1784.)

N n 2

BEL

B E E G A G R A E C I S S A N S.

LIBRI SECUNDI CAP. I.

de Articulorum usu in utroque sermone.

I.

SI quae in priorē parte tradidimus, Lector Benevole, non plane tibi displicuerunt, quaeso ut eodem animi candore & hanc partem perlustres, quippe quae haud inelegantiores dabit observationes. Ceterum ordinem plerisque Grammaticis adhuc probatum similiter sequemur. His praedictis ad ipsam rem festino.

II.

De ARTICULORUM usu primo quae H. Stephanus in *convenientia* L. Gr. & Gallicae observavit, adferemus, iisdem simul exemplis L. Gr. & Belgicae convenientiam probaturi. Is igitur Cap. V. *de Articulo Gallico* pag. 67. sic differit: " Uti ad discernendam certam speciem „ a genere Graeci suo utuntur articulo, sic ad „ eandem rem suo utuntur Galli, e. c. *on lui a fait*

100-443887-1000

Arctius non nominibus modo sed ceteris etiam
orationis partibus in utraque lingua praemittitur:
PRONOMINIS, ut ὁ ἀνθρώπος de meo vester,
ἐγώ σου bet myne res meae: ὁ αὐτός, ἡ αὐτή dezel-
er, το αὐτός bet ziele, δὲς de welker sac. **V**ERBIS TE
ἀπὸ τῆς γλῶσσης σου ἐκείνης βεργειτ bet wassen mit lotionem

neobliviscere; PARTICIPIIS *οἱ βλέποντες de ziin-*
den videntes, οἱ σταλέντες de gezondene legati,
 ADVERBIIIS *ὁ χθες di van gisteren hesternus.* Sic
 scribit Dinantius b. m. *het VOLOP en aangena-*
me der gelukzaligheid το πλεον και το ηδου της μα-
χαριστητος: quod Latinos non semel imitatos esse,
 in Hellenol. L. I. c. XII. observavit Vechnerus.
 Atque ut Graecis *το οτι και το διοτι* nominis na-
 turam induunt, sic adverbio *waarom* & masc. &
 neutrum articulum junctum invenies ap. Hoog-
 stratanum Indice Generis substantivorum p. m.
 344. quem vide. PRAEPOSITIONIBUS cum suo
 casu, ut *οἱ ἐκ περιτομης di uit de besnydenis, οἱ*
περι τα ιερα di van den tempel i. sacerdotes.
 CONJUNCTIONUM articulo instructarum exem-
 pla nunc non occurrunt, sed facile fingi possunt,
 ut *τω ΚΑΙ αντι τς ΔΕ πολλανις χρωνται οἱ Ἕλλη-*
νες i. e. vacula και Graeci saepenumero pro al-
tera δε utuntur. Quid ap. Belgas hoc dicto vul-
 gatius *daar is weder EEN maar aan?* Sic & cum
 altero articulo dicere possumus: *het maar bederft*
dikwils onze redenen i. e. convinctione maar ni-
mis saepe repetita, Belgici sermonis elegantiam
corrumpimus. INTERJECTIONUM exem-
 pla habes in memorato Hoogstratani libello pag.
 38. & 143. ut haec Hoofdij: *voor Groningen*
maakte men eenen boha met schiten en vuren; der
weerelt den laaften adieu toeroept; de niunaren
zi ik mit dan met een arm dankheb te vergelden.
 Verum enim vero ne Gallis hanc gloriam videamur

mur

mur invidere, non tacebimus his similia H. Stephanum attulisse pag. 70. Obser. 4. & pag. 75. Obs. 5. & 6. nam ut Xenophon dixit τούς ἀπό των οἰκιῶν καὶ οἱ ἐκ τοῦ παιδείου, & Thucyd. οἱ ἐκ τῆς πόλεως οἱ ἀπὸ των πυργῶν subintellectis participiis, sic illi dicunt: *ceux de la ville, ceux de la campagne*. Item το πράττειν καὶ το λεγέειν pro ἡ πράξις καὶ ὁ λόγος respondent Gallicis *le faire, le dire* pro *le fait, le dit*: το ἐνδον, το ἐξω *le dedans, le dehors*: τὰ ἀνω καὶ τὸ κατω *le dessus, & le dessous*.

I I I I.

In distributione articulus miram elegantiam habet, ubi Latinis fere idem nomen repetendum est. S. Luc. Euang. V: 33. δια τι οἱ μαθηταὶ Ἰωαννου νηστεουσι πυκνα καὶ δεησεις ποιουνται, ὁμοίως καὶ οἱ των Φαρισαιων. οἱ δὲ σοι ἐσθίουσι καὶ πινουσιν, Aelian. Π. I. Libr. III. c. 42. Ἀκουω δὲ, ὅτι καὶ ταῖς Λακεδαιμονίων γυναιξίν ἐπεσε (lege *ἐνεπεσε* cum Jenfio) τις οἰστρος βακχικός, καὶ ταῖς των χίων. Καὶ αἱ των Βοιωτῶν δὲ ὡς ἐνθωντάται ἐμανησαν, καὶ ἡ τραγωδία βοᾷ. Haec quisvis facile vertet. Sic Hoofdius in Dedic. Vitae H. M. *Alzoo heeft . . . Brutus de schriften van Polybius, paus Clemens de zevende DI van Tacitus, Kaizar Karel de vyfde de gedenkenissen van Commenes, de maarschalk Pietro Strozzi DI van Caesar ingenomen*. Petr. Francius in praef.

praef. Orat. $\alpha\sigma\tau\iota \phi\iota\lambda\alpha\tau\tau\omega\gamma\iota\alpha\gamma$: *DI van de Room-
sche kerken maken en te veel werk af; DI van de
onze te weinig; DI van de Engelsche slaan den
middelwech in, en hebben myns voordeels het wit
getroffen. De Roomsche kerk stelt de schriften
der Ouvaderen nevens ja boven DI der Aposte-
len, en men hoort in hunne kerkredenen den naam
van Ambrosius, Augustinus, Bernardus meer dan
DIIN van Petrus of Paulus. Sed si quis obji-
ciat, DI & DIIN ap. Belgas esse pronomen
relativum non articulum, ei bisarium satisfacere
quaeram: (1) Graecorum articulum etiam hic ut
saepe alibi pronominis relativi locum subire, quod
Poëtis praecipue familiare est: (2) Alemannos
articulo suo *der, die, das* proterus Graecorum
more uti, tam pro *ille, illa, illud* sive Belgice
DI, DAT, quam pro *qui, quae, quod*. Quae
omnia quoniam brevitati studemus, exemplis
probare superfedemus.*

V.

Trajectio autem articulorum eorumque a no-
minibus dissociatio Graecis & Germanis, imperi-
is Teutonicis, usurpata, Gallis inaudita est:
c. c. $\text{O } \tau\alpha\upsilon \kappa\alpha\sigma\mu\omega\upsilon \tau\epsilon\tau\epsilon \text{ APXON}$ Joh. Evang.
XVIII: 30. $\alpha\kappa\alpha\mu\beta\alpha\upsilon\tau\epsilon\varsigma \delta\epsilon \text{ 'OI } \epsilon\upsilon \text{ 'Ιερουσαλὴμ } \alpha\pi\omicron\sigma\tau\omicron\lambda\omicron\iota$ in Act. Apost. VIII: 14. $\text{'H } \lambda\omicron\gamma\omicron\upsilon\sigma\sigma\alpha\mu\epsilon\eta \text{ διδασκαλῆ}$ Ib. XVII: 19. $\text{'O } \kappa\alpha\iota \text{ τῆς } \mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\upsilon\sigma\tau\omicron\varsigma \kappa\tau\omicron\kappa\alpha\lambda\upsilon\pi\tau\epsilon\sigma\theta\alpha\iota \text{ ΔΟΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΟΣ}$
† Petr.

† Petr. V: 1. *κατα ΤΗΝ χαίρειν μετα των χαί-
ροντων και κλαieiν μετα κλαιοντων κελευουσιν ΕΝ-
ΤΟΑΗΝ* Gregor. Nazianz. Orat. XVI. *επισκω-
πτοντες εις ΤΗΝ εν πυρι οιμαι των σκευων ΟΠΗ-
ΣΙΝ* Lucian. T. I. p. m. 15. Sic Francius Epi-
cedio in Antoniden.

- - - - en kittelde de zinnen

DER lang op hem verlijfde *MEEREMINNEN*.

Hoofdius in Historia Medicea: *met woorden de
hun DE* niit of *naaulyx* afzonderbare *PLA-
GEN* der overmatige grootheit voor oogen stelden.
Idem in Dedic. Hiftor. Belg. om *HET* voort beft
verkoren *VERSTANT*. Haec autem Teuto-
nica (*DER* von den Schriftgelehrten verworfe-
ne, aber von Gott zum eckstein gelegte *GRUND:
EINE* von einem hochweisen Rath der Statt
Rotterdam gemachte *WILLKUEHR*) si ad
verbum Belgice verteres, durius sonarent. Etiam
illud observandum, in Germanorum linguis no-
mina sic ab articulo sejuncta addito aliquo adje-
ctivo vel participio gaudere, quo in Graecanica
non semper opus est.

V I.

Denique Ellipsis articulorum Graecis maxime
& Germanis communis est. Exemplō sit Plutar-
chus qui de M. Gatone scribit: *κατηγορων δε της
πολυτελειας εφη, χαλεπον εινα ει σωθηναι πολιν, εν*
Ο Ο η

ἡ πολιται πλείονος ἰχθὺς πλείονται ἢ βοῦς, it. hic Jambus: μέρος χαίρτες, αὐτοῖσι ἀνελεῖσθαι ταχὺ.

Quales ellipses potissimum in antiquissimis HOMERI atque HERODOTI scriptis observavi, qui duo poetarum & historicorum principes naturali ac suavissima dicendi simplicitate dialectoque Ionica mirum quantum inter se similes sunt. Certe priores 25. Odyssaeae versus omni articulo quā articulo (nam pro relativis *ille* aut *qui* aliquoties occurrit) carent; item in prioribus 32. Iliados versibus semel tantum habetur. Articulos tamen uterque fere negligit ante nomina propria, plane ut nos cum Gallis facimus. Quod si eos hic illic additos invenies, L. B. cogitato Teutones quoque interdum dicere: *DER DAVID war ein grosser Krieger-belt; DIE REBEKKA wurde DEM ISAAK zugeführt*, &c. Quando autem articulum in Belgica lingua eleganter omittere possimus, satis prolixè docuit Vener. Monen pag. 258. ubi occurrit: *wi huis, of broeders, of zusters, of vader, of moeder, of wyf, of kinders, of akkers om mynent wille verlaten heeft*, & deinde pag. 331-335. quo lectorem ablegamus. Nobis jam lubet quaedam Poëtica congerere. Vondelius in Aeneide III. L. pag. m. 207.

- - - wy hobbelen door vlagen

By gissing blindeling dri nachten en dri dagen

Op zee, en zijn goen licht van starren, zon noch maan.

Dekkerus II. Epigr. 167.

Zoo

Zoo wroede wonderen ken vyant mit verdragen.

Hoofdius in Epithalamio Krombalchi & Vif-
fcheræ pag. m, 188.

Zinnen werken, handen gaan.

Doende zyn haar oogen zedig.

Keel en lippen zyn onledig.

. . . . .

Vingers voeren pen, penſeel

Knokkels kittelen de wel. &c.

CAPUT SECUNDUM

de Nominum convenientia eorumque regimine.

I.

Nomina quæ dicuntur adjectiva non raro substantive accipiuntur, præſertim genere neutro uſurpata. οἱ πλουσιοὶ *de ryken* divites *les riches*, Anglice *the rich*: πεντακρωτοι *de vyf eerſten* quinque-primi ap. Cicer. τὸ κοινὸν ἀγαθὸν *Xenoph. het gemeene beſt* commune bonum: ὁ τυφλὸς *de blinde* coecus *l'aveugle*, νεὸς καλὸς *een ſchoone jonge* juvenis pulcher, τὸ καλὸν *het goet* bonum &c. HENR. STEPHANUS pag. 21. Obſ. VI. ait: ut Graeci pro ἡ συνέσις, φρονήσις, διαφωρα dicunt τὸ συνετὸν, φρονιμὸν, διαφωρον, ſic & Galli *un accident*, *un different*, *un conſequent*

quent pro *une difference, une consequence*. Ob-
serv. autem VIII. in eo est, ut probet neque
Gallorum linguam genere neutro destitutam esse,
licet ubivis cum masculino congruat; qua de re
judicium sit penes Lectorem. Nos Hellenismum
Belgicum pergemus illustribus aliquot exemplis
declarare, quod in Latina lingua fuisse fecit
VECHNERUS. 1 Petr. I: 7. το δοκιμον της
πισεως. Herodian. το γαρ πισον υμων και σεβα-
σμιον δεδηλωκατε. Demosth. το του θεου ευμενες
ημιν συναγωνιζεται. Theocr. Eid. XXIII: 3.
Μισει τον Φιλεοντα, και ουδε εν αμερον-ειχε. Ba-
silius τρεπει πανταχου το τραχυ αποθειςθαι *men*
moet het norsche overal afleggen. Francius in
praef. p. 16. zoo ver als het geestelyke het wee-
reltlyke te boven gaat, & p. 19. ten beste van 't
algemeen. Hoofdius in Dedic. H. M. *Di stat*
wert van Alfonso van Arragon door 't zelve
open ingenomen, per idem cavum ea urbs capta
est. Dinantius noster mire hujusmodi dictioni-
bus delectabatur, nam invenies in Orationibus
ejus sacris: *het vreemtluidende van di leer, των*
της της διδαχης το παραδοξον. de betrachtting van
het aannaderende eeuw'g, uit trotsheit komt al
het lijsdelooze, David geeft het onoprechte op
van onzen ommevang in aen LV. Psalm, quibus
adde hoc Monenii het goddelyke van den mensch
Jesus Christus.

I I.

Adjectivum neutrius generis interdum masculino aut feminino adponitur. Sic dixit Xenophon p. m. 582. εν παυτη αθλιωτατον εστιν η τυραννις, Demosth. πονηρον ο συκοφαντης και πανταχοθεν βασκαλον και Φιλατιον. S. Marcus etiam plurali subjunxit η, ελθουσα μια χηρα πτωχη εβαλε λεπτα δυο, ο εστι κοδραντης, quod nostri vertunt: *ende daar kwam een prme weduwe di wiirp twee kleine (penningkens daarin), welke is een oort: possis etiam vertere, dat een oort is, het welke een oortje maakt, quomodo & Xenophon loquutus est: χρησιμον εις τετο και αι ψευδεδειδραι.* Francius haec imitatur, quum scribit: *di ons deugt en godzaligheid, het grootste, het voor-naamste, het allernoodigste, dat een Christen te leeren heeft, trachten in te boezemen.* Sic vulgo dicimus: *wat man is dat? 't is myn goede vrint.* & in plurali; *wat al menschen! watte dingen,* quod tamen plebejum est. Qua licentia & in aliis abutimur, unde non immerito magnus Huidocoper Vondelii versum (*Wat gaaf uw hart behage en luste: ik schenk het u*) sic corrigit: *ik schenkze aan u; atque in altero 't is om een graau te doen, dat zal ik niet ontziin, vel dat vult mutari in dijn sc. graau, vel punctum poni post doen.* Neque illud intactum reliquit H. Stephanus, Obs. VIII. p. 24. ubi Gr. hisce exemplis (Xenoph. Hierone [p. m. 576.] εν γαρ τετω εξε-

ΕΙΝ ὑμῖν ὁ, τί αὖ καλλίστην ἴδητε, [in meo exem-
plari male legitur ἴδεται] τῷ συνειναι. Thucyd.
III. pag. 96. πέφυκε καὶ γὰρ ἄλλως ἀνδρῶτες τὰ
μὲν θεραπείων ὑπερβρῆσθαι, τὸ δὲ μὴ ὑπεικοῖν θάυ-
μαζειν pro ὃν τινὰ καλλίστου vel ἤν τινὰ καλλίστην,
& τῆς θεραπείας καὶ τῆς ὑπεικούσας.) subjun-
git: sic nos Galli: *ce qu'il aime, est bien aimé,*
pro *ceux qu'il aime* &c. *On tua ce qu'on rencon-*
tra armé.

III.

Adverbiorum quoque vicem tenent adjectiva
neutra non apud Graecos tantum & Latinos, ut
satis evincit Vechnerus Hellenol. pag. 129. sqq.
sed & ap. Gallos quod vult Stephanus Obs. VII.
pag. 22. (qui Theocrito καὶ κακὸν ἐξοσθεὶς ἀπ'
ἐμὲ θυγέ, ac Luciano πονηρὸν ἀποσπένειν funi-
lem ait esse Gallicam phrasin, *il sent mal, ou*
mauvais, ou bon) & praecipue ap. Belgas, qui
Graecanica τὸ πρῶτον, τὸ ἔσχατον, τὸ πλη-
στον &c. pari modo interpretantur: *'t eerste, het*
laatste, het meeste, vel ten meeste vel meestal. ὡς
βασιλικὸν αὐτῇ καὶ σεμνὸν ἀπολαμβάνει *hoe konink-*
lyk en deftig zitt zy 'er uit! Callimach. in Jo-
vem vl. 55. & 56.

Καλὰ μὲν ἤξευ, καλὰ δ' ἐτραφες, θράνιε Ζεῦ.
Ὄξυ δ' ἀνηήσας.

Gy zyt fraai opgeschoten en haastig een man ge-
worden, pro *stajelyk* vel *fraaiskens* & *haastelyk*.

Lu-

Lucian. in Timone p. 84. ευδαιμονεσάτα διαγειν.
 't gelukkig ste of allergelukkig st leven. Sed cur
 hic diutius haereamus, non satis caussae video.

I I I I.

Per-Synthesin nomen collectivum habet adje-
 ctivum aut verbum plurale. Pausanias το πλήθος
 ὤρμησεν; ὑποκτινόντες τον μνηστῆρα. Xenophon
 εισιόντας δὲ αὐτῆς οὗλος περιέχειτο πολὺς, φοβέ-
 μενοι μὴ ἀπρακτοὶ ἦκοιεν. Homerus Iliad. B. 278.
 Ὡς φασὶν ἢ πλῆθος. Marc. Evang. III. 7. καὶ πολλοὶ
 πληθεὺς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ; &
 v. 9. διὰ τον οὖλον, ἵνα μὴ θλάσῃ αὐτον. E La-
 tinis scriptoribus quaedam congestit Vechnerus
 in Hellenol. p. 160. Quod autem ex Herodoto
 citat ἐς παντον νεμονται το ταυρικον εθνος, in edi-
 tione Gronovii sic exhibetur Lib. IIII. c. 99.
 [το δὲ αὐτο ταυτῆς, τὴν μὲν ἐπὶ θαλάσσιαν τὴν αὐ-
 τὴν φέρουσαν, εὐρυσίαν θρέωνν τε καὶ προκείμενην το]
 ἐς παντον, νεμεται το Ταυρικον εθνος. Huc refer
 illud Xenophontis κατὰ γὰρ τῆς νόμους εἶναι τῆς
 φανερῆς γράφεται ἢ κλεπτικῆς ἢ βαλάντιοις, ἢ
 ἄλλοις ὁμοίαις εἶναι ἢ ζήμια, πρὸ τούτων. & So-
 phoclis in Antigone v. 722.

Ὅσις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ,
 ἢ γλωσσεῖν, ἢ ἔκ αλλοῦ, ἢ ψυχὴν ἔχειν.
 Οὗτοι διαπτύχθεντες ὠφθησαν κενοί.

Theognis in Sententiis v. 457.

Ου

Οὐ τοι συμφέρον ἐστὶ γυνὴ νεὰ ἀνδρὶ γέροντι·
 Οὐ γὰρ πηδάλῳ πείθεται, ὡς ἀκάτος.
 Οὐδ' ἀγκυρᾷ ΕΧΟΥΣΙΝ· ἀπορρηξάσα δὲ θόσμαι
 Πολλαχὺς ἐκ νυκτῶν ἄλλον εἶχει λιμένα.

Similiter dixit Terentius Prol. Eun.

Si quisquam EST, qui placere se studeat bonis
 Quamplurimis, & minime multos laedere;
 In HIS poëta hic nomen profitetur suum.

Sic vulgo explicatur dictum S. Pauli I. ad Ti-
 moth. II: 15. σωθησεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, εὐ-
 μυνώσιν ἐν πίσει &c. Sed summus Heinsius in
 Exercitt. sacris p. m. 485. de conjugibus five de
 viro & uxore exponit, quem vide. Jam nunc
 ad Belgas nostros transeamus. Jez. LXV: 2. *Ik*
hebbe myne handen uitgebreidt den ganschen dach
tot een wederstrevig VOLK: Dī wandelen op
eenen wech di niit goet is, na ZTNE eigene ge-
gedachten, ubi tamen mallet: *naar HUNNE eige*
gedachten. Quomodo JOH. OBREEN Vir
 linguae patriae atque aliarum peritissimus mei-
 que amantissimus, cui non pauca ob eruditionem
 nostri debemus, in carmine Itinerario Henrici
 Myrike praefixo scripsit:

Out Kanaän, welker het puik der landen,
Aan Jakobs volk tot HUN bezit beloofd.

Apud

Apud Dinantium quoque me legisse memini:
*GO'D laat den mensch waarschouwen, maar ZY
 luisteren daar nitt naar. Vondelijs in Versione
 Epicedii Ovidio scripti ab Ang. Politiano:*

*Och zangrei, offert en vereert dijn overleden
 Een lykklaecht.*

nam in singulari dixisset: *offer en vereer.* Joh. de
 Haas in Theatro Virtutum & Vitiorum Paganis-
 mi Tom. I. pag. 182. 't Is zeker verwonderens
 waardig; hoe zoo een groot getal personen alle te
 gelyk machtig zyn geweest. Sed desino quum
 Spectatiss. Huidecoperum hac opera diligenter
 perfunctum videam in Opere incomparabili Ob-
 servationum, pag. 213. & 451-2. Contrariam
 constructionem vide Cap. III. §. III.

V.

Pro adjectivo saepe est adfine substantivum pa-
 trio casu positum, quem nos per *van* exprimi-
 mus, Graecis similiter subaudientibus praeposi-
 tionem *ἐκ* vel *ἀπο*: Thucyd. *ἐν τάρφοις καλάμῳ*
in korfjes van riet fiscellae arundineae. Anacr.
σεβασιακοὶ ὑακινθῶν *kransjes van hiacinten* corol-
 lae ex hyacinthis. Dan. Heinsius in Lectt. Theo-
 crit. Cap. II. ait: "Θῶν δαίδαμα [Eid. I. 32.]
 „ dictum est *ἰδιαζόντως* ut infra: *τυροεὶς γαλακτός*
 [vī. 58. *καὶ τυροῦντα μέγαν λευκοῖο γαλακτός. ἐπὶ*

P p

groot

grooten kaas van witte melk, vel, een' grooten witte melkskaas.] " οἶνος ἐρωτος [Eid. B. 151. ἀταρ τοσον αἰεν ἐρωτος ἀκράτῳ ἐπεχειται, Dor. pro ἀκράτῃ, ad q. l. idem Vir Clariss. consulatur.] " χιτῶν βυσσοιο [Eid. B. 73. βυσσοιο καλον συροισα χιτῶνα byssinam trahens tunicam *aanhebbende een' kostelyken rok van katœen of zyde.*] " κορυνα ἀγριελαιῳ [clava oleaginea *eene knods van olyfhout.*] " & infinita alia, quibus impense „ delectatur Poëta." Id. Theocr. Eid. XXV. al. XXVI. vs. 206.

ἑτέρηφι δὲ βακτρον

Εὐπαγές, αὐτοφλοῖον, ἐπηρεφείας κοτινοιο,
Εμμετρον.

i. e. *clavam (constantem ex) alto oleastro.*

Huc referendi Hebraismi qui in Graecis Bibliis saepius occurrunt, ut Psalm. XXXXIII. al. XXXXV. *ραβδος ευδυτητος ἢ ραβδος της βασιλειας* *sz het scepter uwer koninkryks is een scepter der rechtmatigheit*, Jun. & Tremell. *sceptrum rectum est sceptrum regni tui.* (vs. seq.) *δια τῆτο εχρῖσε σε ὁ θεος ὁ θεος sz ελαιον ἀγαλλιασεως παρὰ τῆς μετοχῆς sz i. oleo lactifico ureugdenoli.* Ps. LXXXVIII. 8. *Κυριε ὁ θεὸς των δυναμεων, τις ὁμοιος σοι; δυνατὸς εἰ Κυριε.* Nostri vertunt: *o Heere, God der heirscharen, wi is als gy, grootmachtig o Heere?* Latine verterem: *Deus maxime sive omnipotens.* vs. 10. *καὶ ἐν τῷ βα-*

βραχιονι της δυναμειως σε διεσκορπισας τας εχθρας
σε. *Gy hebt uwe vyanden verstrooit met den arm
uwer sterkte i. e. valido ac robusto brachio tuo
dispersisti hostes. Immo ipsi LXX. interpretes
alibi genitivos hosce in adjectivum mutarunt,
exemplo sit Ps. XXXXII. Hebr. XXXXIII.
εξ εθνους εχθροις, απο ανθρωπων αδικων και δολιων εν-
σαι με . . . . . και ηγαγον με εις ορθον αγιον
σε . . . . . παρ του Θεου του ευφραινοντα την
νεστητα μου, quae in Belgica versione sic se ha-
hent : *beuryd my van't ongoedertiren volk, van
den man des bedrochs ende des onrechts . . . . .
datze my brengen tot den berg uwer heiligkeit
. . . . . en dat ik inga tot den God des bly-
schaps myner verheuginge. Graeci magis adpo-
site myner jeugt, quos vulgata sequitur : qui laeti-
ficat juventutem meam. In N. T. non raro idem
observandum venit, ut 2. ad Thessal. II: 3. ο αν-
θρωπος της αμαρτιας, ο υιος της απωλειας, pro
ο ανθρωπος αμαρτωλος, ο υιος απολωλως. It.
Luc. XVI: 8. 9. ad quem consules Joan. Olea-
rium in Syntagmate Rhenferdii pag. 21. 23. 79.
it. Clar. Leusdenum p. 437-8. Profanos simi-
liter locutos esse adstruunt Pfochenius §. XLII.
p. 157. ac Bebelius §. XX. pag. 255. Quin &
Latinis non incognita haec enallage, sicuti evin-
cit Schefferus ad Phaedr. IIII. Fab. IIII. vs. 44.
luxuriae domum, cui contra alios adsentitur Pe-
trus Burmannus ο πανν, cum in veteri Edit. tum
in N. C. qui omni nostra laude major est. Adde**

his quae dicturi sumus inferius §. VIII. it. Cap. VII. §. I.

VI.

Hebraizant quoque cum Graecis Belgae, quando substantivum qualitatem designans pro homine ipso ponunt; sive, ut Joh. Leusdenus definit pag. 437. apud Rhenferdium: *Quando substantiva ponuntur pro cognatis adjectivis aut participiis adjectivae usurpatis*, h. e. *abstracta pro concretis*; ut Eph. V: 8. Eratis quondam σκοτος tenebrae, nunc autem φως lux in Domino, προεσκητισμενοι tenebrati, & πεφωτισμενοι illuminati. Similiter Rom. IV: 12. Abraham vocatur Pater της περιτομης circumcisionis, h. e. περιτετμημενων circumcisorum. Haec ille. Sic Φιλοτης ap. Lucianum non semel occurrit pro ω Φιλε, plane ut nos *vríintschap* pro *vríint* dicimus, aut Terent. *scelus* pro *scelesto*. Brederode in Gryane: *Nou liiflykheit, zitt me een reis aan!* Sic honoris causa sacrorum ministerum *Uwe Eerwaardgheit* pro *Eerwaarde Heer*, virumque consularem *Edelheit* vel *Grootachtbaarheid* &c. compellamus. Non indignus est locus Heinssii in Exercitt. sacris p. 429. qui hic adponatur. "v. 18. [Cap. VI. ad Galat.] "το πνευμα σε Apostolo, is ipse est ad quem scribit. pro quo postea in Ecclesiam illa passim, etiam in Patrum epistolis, obvia: ή ση ευλαβεια, ή ση ευσεβεια, ή ση λογιστης, ή ση θεοσεβεια, ή ση αγαπη, ή ση καλο-

„ καλοκαγαθία, ἡ ση δεξιότης, ἡ ση τιμιότης, ἡ
 „ ση φιλανθρωπία, & quod magis adulationem
 „ sapit, ἡ ση τελειότης, ἡ ση ἱερα διαθεσις &
 „ similia paulatim irrepsērunt. Quemadmodum
 „ contra, cum de se agerent, ἡ ἐμῇ βραχυτής
 „ (quod *mea parvitas* Valerio Maximo) aliaque
 „ ejusdem generis. ” Adde ex Velleji II. c. III.
habuit in hac quoque bello mediocritas nostra spe-
ciosi ministri locum. quod & citat Munkerus ad
 cap. XVI. Anton. Liberal. Huc facit Ecclesia-
 starum dictio *Uwe Aandacht*, qua auditores suos
 ad divini verbi attentam auditionem invitant.
 Vondel in *Metam.* VI. vs. 270.

Myn kinderzaligheid schroomt sich noch ongeval.

Atque Homerum (ἰς Τηλεμαχίῳ, βῆ Πριάμοιο di-
 centem pro valido Telemacho, & forti Priamo)
 imitati sunt Horatius, cum ait : *mitis sapientia*
Laeli, Phaedrus *tum demum ingemuit corvi de-*
ceptus stupor : tum sic jacata est tanti majestas du-
cis, ad q. l. videndi Commentatores, inprimis
 Tanaq. Faber & Cl. Burmannus. De hac pe-
 riphrasi nominis substantivi Cap. VIII. Libri II.
 conscripsit Vechnerus. Denique addo Ovid. de
 Ponto I. Eleg. III. vs. 85.

Quo magis ignoscat sapientia vestra dolenti.

& Terent. *Adelph.* V. i. 7.

P p 3

Ohe,

Ohe, jam tu verba fundes hic sapientia?

quod alii ad *verba* referunt, ego ad *tu*, hoc sensu: *Wel! komt uwe wysheit hiir wat praatjes maken?* quoniam antea dixerat ad Demeam Act. III. sc. 4.

Tu quantus quantus nihil nisi sapientia es,
Ille somnium.

it. Plautus Truc. III. 2 - 7. *tuam expecto truculentiam*. Sed ne longius abripiamur, desino.

V I I.

Adpositio substantivorum ejusdem rei interdum casu genitivo effertur nobis aequae ac Graecis, quod Gallis atque Anglis in nom: propriis perpetuum est. Homer. *Λημνου γαιαν* *het lant van Lemnus*. *πτολιθρον Τροιης* *de vesting van Troje*. Herodot. p. m. 6. *και Κολοφωνος το αστυ ειλεν*. Musaeus *πτολιθρον Αβυδς Λακεδαιμον* *εδρακον αστυ*, ut nos dicimus; *de stat van Delft, van Rotterdam* &c. vide Monenium p. 260. Haecenus propria vidimus. In Adpellativis, ut Vechnerus ait p. 232. *mira varietas est*. Capita boum, i. e. boves Virgil. *κασηνα ελαφων* Oppian. *En't wakende gedrocht des boschdraaks* i. e. monstrum draconis pervigil, Vondelius dixit VII. Metam. pro Ovidiano: *insopitumque draconem*. Hoofdius in H. M. *diin belhamel van Coligny*. Atque ut Vechnerus ex Mureto & Rittershusio notavit cre-

creberrimam hujus generis circuitionem ap. Graecos fieri voce *χηματος η εργων*, quam ipsam & Latini imitati sint, sic nos voce *ding* aut *stuk* utimur, quod ostendemus Cap. VIII. Hic non possum praeterire quam similiter Virgilius *Ingentem Chimaeram* (navem ita a signo dictam) nominaverit *Urbis opus*, ubi per *instar* explicandum est, quod Servius voluit cum exposuit: *Ita magna ut urbem putares*.

VIII.

Substantiva qualitatem aut animi vel corporis adfectionem significantia ut plurimum in genitivo ponuntur, quem Belgae passim per praepos. *van* resolvunt. ἀχαλινὲς σωματῷ ἵπποι *paarden van ongetoomden bek.* ποτηρίου κομματός αὐτῆ malae notae homo, αὐτῆ μεγάλης ἀρετῆς, sic Hoofdius in Dedic. H. M. *welke histori boven dijn . . . van geen' geringen raat is.* Thucyd. το δὲ ναυτικόν τεχνῆς ἐστίν, cui simile hoc : κακουργου μέν ἐστι, κρείωντα ἀποθάνειν στρατηγὸς δὲ μαχομενον ἐν τοις πολέμοις. Sic nos : 't is myns doens niit te ligen non meum est mentiri. Plutarch. Φουερνίος ἡν ἀξιωματῷ μεγάλου, quod Teutones dicerent : *Furnius war (ein mann) grosses ansehen,* nos : *van groot aanzijn.* Aristoph. Pluto, του του του τροπου πως εἰμ' αἶε, uti nos : *goets moets zyn.* Nyloë pag. 81. pro *di eens nedrigen geestes is*, mavult *di nêdrig van geest is*, quod Graecis foret ταπεινῷ τῇ ψυχῇ. Thucyd. ἡν τῆς βουλῆς
hy

hy was zins, voornemens, vel van zin, van voornemen; Teutones propius, Er war des raths, qualibus flosculis illorum dialectus mire exornatur, e. g. Er ist seines hantwerkes ein schuffer. Ein weib schoener gestalt. Loewen junger art. Er ist leichtsinig ges willens. Ich bin nicht seines kopfes. Sie war der getroesteten hoffnung. Plura dabit Schottelius p. 715, 716, 744.

V I I I I.

Qui non plane in Graecorum scriptis hospes est, ignorare nequit quam multae adjectivorum (verborumque de quibus postea) classes genitivum recipiant, quali constructione inter Latinos Horatius ac Tacitus, inter Belgas alter Tacitus sive Hoofdius maxime delectati fuerunt, quem tamen ubique sequi haud tutum est, monente Nyloë p. 80. Monenius Caput XLIII. sic inchoat: "His regiminibus Grammatici aliud etiam
 „ adjicere solent, juxta quod adjectiva quaedam
 „ genitivum substantivi recipiant. Verum a barbaris id acceptum linguis, atque ex Bibliorum
 „ versionibus ad nos contra Linguae B, genium
 „ translatum est; quare quoque supplenda elipsi
 „ vocum subauditarum debet ac potest apte
 „ exponi." Ignoscant mihi Viri Doctiss. manes, si non persuadeat quorundam adjectivorum cum genit. constructionem L. B. adversari. Qui enim fieri potuit, ut tantis Viris, quales Hoofdius,

ditus, Francius, Vondelius, Bibliorum Interpretes, Antonides, Vollenhove, *Hoogstraten*, de Haas fuerunt, idem non suboluerit? Unde autem majores nostri hauserunt, apud quos ubique haec constructio obvia est, ut jam ostendit Car. Tuinmannus, nisi ex linguae suae natura? Tum Alemannorum s. Teutonum linguam, genuinam immo germanam Belgicae sororem, eadem syntaxi admodum uti, in propatulo est: unde concludo neque Batavos illam ejicere debere. Recte in simili re dixit Francius praefat. Orat. de φιλοπτωχία pag. 28. " Quae rationi consentanea, quae genio linguae propria, quae bonis scriptoribus usitata sunt, iis licet immo oportet nos uti. Servemus ea quae jam habemus; quaeramusque quae desunt etiam: & sic ad perfectionem linguam nostram perducamus, Ducibus illustribus non caremus " &c. Non tamen quascunque Graecorum regulas hodie nobis imitari licet, sed illas fere (ut mea fert sententia) quae sequenti §. occurrent.

X.

Cum secundo casu utriusque linguae scriptores construunt adjectiva COPIAE & SATIETATIS. Hesiod. ΠΛΕΙΨ ΜΕΝ ΓΑΡ ΓΑΙΑ ΚΑΚΩΝ, ΠΛΕΙΨ ΤΕ ΘΑΛΑΣΣΑ, Teut. *die welt ist voll boeser leute*. Antonid. in Yade II. pag. 35. *Om eene hant vol*
Qq zants,

zants, di noch hun hoofst zal dekken. Venerab. Vollenhove in II. Tom. Hoofdii:

*Hoe draaft di styl, op maat en zonder maat,
Vol zins, vol krachts!*

*Psalm. CXXIII: 4. Onze ziele is veel te zat des spots der weeldigen, der verachtinge der hoo-
vaardigen. πληρης ημερων levenszat. Vondelius in Metam. p. 141. nooit ommevliegens moe. pag. 178. nooit overdenkens moe. Antonid. Yad. p. 13. vinkinkens moe. Levit. XX: 23. daarom ben ik hunner verdritig geworden. INOPIAE. Isocr. ad Nic. ὡν αὐτοὶ μὲν ἐνδεεῖς εἰσιν, ὑμεῖς δὲ πλου-
τεῖτε. Francius in Orat. περὶ φιλοπτ. p. 12. (di) arm en behoeftig geworden, onzer hulpe en by-
stant van noode (i. e. noodig) hebben. ἐνδεὴς ἀγ-
γυρις gelts behoeftig. COMMUNIONIS. He-
rodian. καὶ νῦν τῶν ἀπορρήτων. Grégor. Nazianz. τῆς οὐκετὶ μεταπίπτουσης ζωῆς, οὐδ' ἀπατηλῆς
κληρονομίας, ut Francius legit ac vertit pag. 50. des onvergankelyken en waarachtigen levens deel-
achtig wort, & supra p. 25. den overspeler maakt men niit alleen zyns huis maar ook zyner tafel
deelachtig. Adde Gr. & Belg. Hebr. V: 13. XII: 8. MEMORIAE, SCIENTIAE aut IGNORANTIAE. Homer. τοῦτων εὐ εἰδὼς. ἰδ. εὐ εἰδοτε χαρμῆς. Aristot. ἀπειρος τῶν κατὰ τὸν βίον πράξεων ὁ νεὸς. Hoofdus in Ded. V. H. M.*

Zoh-

zonder des gewaar te worden. & in ipsa Hist. p. 20. tot hy der kunde zeker was. Joh. de Haas in Versione Apologiae quam Anglice pro Poësi conscripserat fortissimus Sidnei pag. 6. *schryfkunde onkundig*. Interpres Boët. *De senatoren als des onbewist pro onbewist*. Sic & dicere licebit: *Een leugenaar moet zyner woorden gedachtig (of indachtig) wezen*. CURAE. Plato Epist. 7. *ὁ δὲ περὶ δὲ τοῦ Διονυσίου γενομένου*. Hoofdius in Vita H. M. p. 12. *ende kunnes geloofs ongemoet te laten*. DIGNITATIS & contra: Homer. *Ἰητρος γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀνταξίος ἄλλων*. Xenoph. *ἐπαινοῦ ἀξίος μᾶλλον ἢ μεμψεως*. Demosth. *ἀναξίον τῆς τῶν προγόνων δόξης*. De Haas in memor. Apol. p. 12. *dat der meldinge of wederlegginge waardig zy, it. welke Tullius en Demosthenes der naaivolginge ook overwaardig zyn*. Hoogstr. in Vers. Belg. Phædri pag. 178. *der moeite waardig achten*. & quis damnare sustineat haec composita? *ziinswaardig, aanmerkenswaardig, koopenswaardig &c.* SIMILITUDINIS. Aesop. *ὅστις ὁμοίᾳ τῶν λοιπῶν ὀνιδῶν*. Hoofdius in V. H. M. p. 1. *Afkomst di haars gelyk onder de zonne niit en weet*. Sed facile largior Monenio, in huiusmodi constructione gelyk idem esse atque Latinorum instar. CRIMINIS vel PŒNÆ. Plato de leg. *τῶν βιαιῶν ἐνοχῶν*. Eurip. *ἀγνῶς χεῖρας αἵματος φερεῖς*. Hoogstrat. in Belg. Phædr. pag. 174. *zich des doots schuldig geven*. POTENTIAE & contra: Xenoph.

noph. επιθυμιων αμαρτης, zyner lusten onmachtig. Lucian. αχιροι ημεραι των εννομων πραξεων. Francius ib. pag. 7. na dat hy des puts te Bethlehem was meester geworden. Teutones dicunt: Ich bin dieser sache habhaft geworden. DESIDERII. Lucian. ανρεκτος διοχεας ηδονης. Vondelius in Metam. pag. 168, zy dekken, straffens ree, Zich beide met een wolke. ad 2 Reg. VII: 17. nota 32. zeer begeerig der spyze en des beuits.

XI.

Immerito quoque damnari censeo genitivi usum in illis ubi per de, ex vel inter resolvendus est, quomodo Francius saepe locutus, e. gr. Gregorii haec sic vertit: τῶν ἐκαστον μίαν τῆς (τῆς) βωτηρίας ὁδὸς ider dezer is een wech ter zaligheid, πρὸς τινα τῶν μόνων τῶν αἰώνων, καὶ μακαρίων naar eene der eeuwige en gelukzalige woonplaatsen. it. alibi. wi hunner de beste zy. Wader Farizeewen heeft ooit in hem geloofd. Hoofdis in V. H. M. pag. 4. van eenige diir bende . . . . . in Bearn te werpen. p. 14. men was gemeint in de moort nimant hunner te sparen. De Haas in Apol. p. 3. Grikenlant toone my in eene zyner meenigvuldige wetenschappen eens een eenig boek voor Musæus, Homerus en Hesiodus, alle drie slechts Poëten. Etc.

XII.

Comparativus Graecorum vel cum genitivo
construitur vel cum particula *η* sive *ηπερ*. Utrum-
que feliciter imitantur Belgae. (I) Idem de
Haas ibid. pag. 64. *Wy zullen met des te minder
moeite hunne landen overhoeren. p. 95. datte af-
weiding zal myne meening des te klaarder doen
verstaan.* Et manifestius p. 74. *doch voor alle
dun doorlachtigen Hospitatus van Frankryk,
WIJNS voortreffelyker in juistheit van oordeel
dat ryk nooit heeft voorgebracht.*
(II.) Demosth. in Philip. p. m. 66. B. *ὁ δὲν εἰς
πράσιν ἐκείνῳ, μέζον ποσὶον, ἢ καὶ ὅσων, ἀνα-
μένον.* het geen hem nu waatschynlyk zal overko-
men, hebbende een grooter last op zich genomen
dan hy kon dragen. Homer. Il. A. 260. *ὡςτις
ἤπερ ὑμῖν Ἀνδραῖν ὠμίλῃσσι.* Ik heb met dapper-
der luden verkeert dan gy zyt. Alemanni post
comparativum habent particulas als, denn, we-
der. *Es ist kein suesseres leiden denn bissen. Sie
wurden schwerer geplagt weder jene. Es ist viel
groesser als ich.* Sie nostri promiscue utuntur
als & dan, cnjusmodi exempla bene multa in
chartas conjeceram, ut Ps. LI: 9. Prov. XXII: 1.
Luk. XII: 27. Rom. Vm: 37. Francius p. 13.
17. Antonid. Yade p. 2. or. k. pag. 17. 55. 62.
86. 91. sed quum P. Poeraat in Actis Belgicis de
Boekzaal didis, A. 1723. Sept. p. 315. & prae-
ter Grammaticos Erudit. Huidecoper p. 178. fqq.

abufum τὸ *als* pro *dan* ad foloecismos ablegant,
nolo contra torrentem niti.

XIII.

Graeciffant quoque Belgae quum Comparati-
vo abutuntur pro Positivo. Homer Iliad. A. 32.
σῶωτερος ὥς κε νεῆαι, pro σῶος. Lucian. T. I.
p. 881. Μὴ σὺ γ' ἐπ' Ἀρμενίους ἐλαίαν στρατὸν σὺ
γὰρ ἀμείνων. Id. p. 1011. σὺ χειρὸν δὲ καὶ αὐτὸ
εἰπείν. Lucas in Act. Apost. XVII: 21. Ἀθηναῖοι
δὲ πάντες, καὶ οἱ ἐπιδημῶντες ξένοι, εἰς οὐδὲν ἑτε-
ρον εὐκαιροῦν, ἢ λέγειν τι καὶ ἀκροῦν καὶ νωτερόν
pro καινόν. Vin' eadem dicentem audire Demo-
sthen. pag. m. 66. C. ἡμεῖς δὲ (εἰρησέται γὰρ τ'
ἀληθές) οὐδὲν παῖντες ἐνθάδε καθημένα, μελλόντες
αἰ, καὶ ψηφίζομενοι, καὶ πυνθανόμενοι κατὰ τὴν
ἀγορὰν, εἰ τι λέγεται νεώτερον pro νεόν. *Aap*
wat schoonder jongen hebt gy (pro *schoone*),
Proverb. Hoogstr. ad fab. Phaedri p. 43. *wat*
wreemder stuk is dit! Zwaardekroon in Adelph.
III: 5. 1. *wat schandelyker stuk is dat!* Hisce
adderem ex eod. Zwaard. p. 308. *My armer kerel,*
atque ex Vita H. M. p. 8.

Ogy doorluchtig bloet van Frankryk, wat ontknopen

Wilt wy geblintboks oog? kent, koener varst, uw schult.

Nisi haec e dialecto Teutonica, quae masculi-
num adjectivi in *er* terminat, fluxisse crederem.

Potius

Potius huc facit, quod apud Huidēcoperum inveni p. 337. ex veteri Versione Psalmorum: *Si sijn begerlic boven gout, ende seer duerbaer stenen, ende sijn sueter boven bonich ende zeem, pro zoet boven bonich &c.*

X I I I I.

Uti Graecis nihil familiarius quam praepositionem *κατα* aut aliam subaudire post adjectivum vel participium passivi verbi; sic eodem loquendi genere subaud. praep. *OM* Vondelius atque ejus aemulus Antonides non semel usi fuerunt, quod ante me partim observavit Hoogstratanus, quem citavimus pag. 14. Hic Graecis exemplis (nam Latina ap. Vechnerum invenies pag. 186.) alia Belgica adjicemus. Herodot. p. 3. *Κραισθην Λυδοι μεν το γεν.* Xenoph. Παιδ. I: 4. *ειδ καλλισ, ψυχην φιλανθρωποτατ.* Homerus sexcenties: *ποδας ωκας Αχιλλεως & αχνημεν κηρ.* Odyss. A. 114. *Ἦσο γὰρ ἐν μνηστῆρσι Φιλον τετιημεν ητορ.* Od. P. 603. *Πλησαμεν δ' αρα θυμον εδητυ ηδε ποτητ,* ubi tamen active poterit explicari *hebbende zich met spys en drank opgevult.* S. Marc. XIII: 51. *περιβεβλημεν σινδωνα επι γυμνς.* Xenoph. & Lucian. *περιβεβλημεν νεφελην.* Theocr. Eid. XXII: 45. *Δειν ιδειν, σκληραισι τεθλασμεν βατα πυγμας.* Lucian. *εξουημενοι τας κεφαλας.* Anacr. Od. LII. *απαλον δεμας χυθεισαν (παρθενον).* Vondel. Metam. I: 857. *hy, met rynloof 't hooft bestew*

*beſſchen Spreek luidt. III, 121. de helt, haar woort
getroeft, Gehoorzaam. Antonid. Yad. pag. 5.
Droomoale burgen, 't leet getroeft in zyn gewiſſe.
in Argum. II. Libri.*

*Men zitt 'er de Moorin der Gibraltarsche ſtraat
Verſchynen, 't hooft gehult met Herkules pilaren.*

L. III. pag. 82.

*Twee goden even ſtiir in 't waterblauw gewaat,
Maar d'ene woefter en geſtrenger van gelaat,
De breede borst gekerft met eereſyke wonden,
(Toen 't ſel Janiffardom hem troſte op eigen gronden)
En d'ander, 't hooft bekrans't met groene wyngaartblaen,
Noch met haar rype druif en troffen overlaen.*

X V.

Adjectiva verbalia in τεον cum casu fui verbi,
qui plerumque quartus est, construi satis notum,
ex. gr. Demosth. η παυσεον τετων των εθων, η μηδ
ενα αλλον αυτιατεον, η ημας αυτες. Aristoph.
πικροτεα (ubi plurale est) εστιν αι την τραγα.
Aristot. εθως διαλυτεον τας Φιλιας. Hocr. En-
com. Euagorae p. m. 450. 8 μεν δελευτεον τους
χε εν εχοντας τοις ετω κακως φρονουσιν αλλα των
μεν πορετων αμελητεον, τες δ' αλλες εθισεον αυτειν,
περι ων και λεγειν εμεροτερον εστιν. Parili ratione
docet Monon. p. 320. Belgas oportere dicere:
geen ding bekoevende. aan het verbont gedachtig.
het

het lyden vergetende. van het leven berooft, de doot schuldig. onschuldig aan het bloet, quoniam verba unde derivantur, eodem casu regant, ut: ik behoeve geen ding. ik vergete het lyden. ik gedenke aan het verhoort. hy berooft eenen anderen van het leven. wy zyn schuldig de doot te dragen. ik ben onschuldig aan het vergiten des bloets. Adde Nyloën p. 80, qui puritati nostri sermonis studentem dicere jubet: ik ben dat meester geworden. hy is het bekwint moede. het is de moeite waardig. &c. De Latinorum gerundiis in dum similiter cum accusativo constructis consule Vechterum pag. 131.

XVI.

De PLEONASMO adjectivorum Henr. Stephanus p. 18. Obs. V. ait: "Graeci pleonastice, utuntur certis voculis ut: *μονος, αλλος, τις*. Lucian. Pseudol. *και τους ομιλητας, ος ικανα ην εκεινα μονα τα κατα του σου σοματος απολαμιν*. Aeschin. *οτι απεχαρτην αυτοις ταυτου μονον του δεκαν ομωσι*. Sic nos Galli: *Je n'en ai pas trouvé un seul. Il ne m'a pas répondu un seul mot*." [Belga dixerat: Ik heb 'er niet een' eenigen gevonden. Hy antwoorde my geen enkel woort.] "Theocrit. Epith. Helen. *Οια Αχαιῶν γαίαν ποτα εδεμ' αλλα, & Megar.* [quod Eid. Moscho tribuitur.] "Του δ' ατις γε- νει' αλλος αποτμήτερος ζωντων [vf. 11. adde

R r

vf.

vs. 46. Ἄλλος μὲν οὐκ ἂν τις εὐφραίνει με παρα-
 σας κηδεμόνων.] " *Un autre meilleur.* Euripid.
 „ δούλοι γὰρ ἀνδρᾶ καὶ θρασυπλαίγχῃος τις ἦ.
 „ Theocr. ἐγὼ δὲ τις οὐ ταχυπειθής. Lucian.
 „ Dionys. ὠμοφράγους γὰρ τινὰς αὐτὰς εἶναι. En-
 „ *core qu'il fut quelque hardi soldat. Tu pense*
 „ *bien être brave homme.*" [Sic Belgæ: *hy*
bleef 'er ettelyke twintig dagen. Geen een lant,
of geen ander lant gelukkiger dan zulk een.] Pag.
 20. sic pergit. " Thucyd. ὀλίγους μὲν τινὰς ἀπε-
 „ κτείναν, vel διακοσίους μὲν τινὰς. Lucian. Dic-
 „ nys. ὀλίγους δὲ τινὰς ἀγροίκους νεανίσκους εἶναι.
 „ *Il y en eût quelques deux cens de tuez. Il en*
 „ *échapa quelques deux cens.* Thucyd. καὶ αὐτῶν
 „ ἓνα τινα κατὰ τάχος ἐπεμψαν. *Quelqu'un.*"
 [Adde Lucian. Tom. I. pag. 190. B. *Leen my*
een gulden vyf, zes forte corruptum pro eenige.
Daar was een man tiin, twalef.]

X V I I.

Tandem de Ellipsi Nominaum agemus, sed vix
 alia quam in quibus uterque fermo idem nomen
 prætermittit, proferemus, ducem maxime L.
 BOS secuturi. (1.) Vox μέρος deel intelligenda
 relinquitur in Anacreontis Oda XXI. Δοτε μοι
 δοτ' ὦ γυναῖκες, Βορμὶς πιεῖν ἀμύσσι. . . . .
 Δοτε δ' ἀνδρῶν ἐκείνων. *Geeft my helder van dijn*
wyn te drinken. . . . . Geeft my van di bloe-
men. Plura de his Cap. III. in Genitivo Ver-
 borum

borum differemus: interim consule Barnesii notas ad h. l. (II.) Alia ellipsis est ap. Lysiam contra Eratosth. c. 4. και βρωτωσιν ὅπη βασιζοιμεν· ὁ δ' ἐβρασκειν, εις τα τε αδελφω τε εμω, sc. οικηματα. Plut. de educ. puer. εις παιδοτριβω πεμπειν τω παιδαω, sc. οικον. Aristoph. Lysistr. ὅστιω εὐ βουληται των πενητων, ιτω εις εμω. Sic Hoofdus in Aulul. quam *Warenar* inscripsit: *tot Peteweinen. tot Heermans. Men had my tot Warnars al lang verwacht.* Id. in V. H. M. pag. 18. *De busschiters, di de waak hiilden in de buurhuizen ontrent des Admiraals, werden gelaft toe te ziin.* Quomodo etiam dicimus: *kom tot onzent, tot mynent, hy was by onzent &c. Ik ga naqr, of by Vaders. Zy zit by moeders,* in quibus omnibus vocabulum *huis* vel *woning* subaudiendum. (LII.) Aelian. V. H. II: 11. III: 17. δι τριακοντα sc. τυραννοι, quomodo Dordraci *de veertigers* dicunt de XXXX. Senatoribus. (III) Vox *ναυω η πλοιοω* omittitur a S. Luca V: 3. ηρωτησεν αυτον απο της γης επααγαγειν ολιγον, it. a S. Joh. VI: 19. εληλακοτες εὐ ωσ σταδιω εικοσιπεντε η τριακοντα. Nostri verterunt: *ende bad hem dat hy een weinig van 't lant afftake, puta het schip vel vaartuig. Ende als zy ontrent 25. ofte 30. stadien gewaren waren, sed Graecum proprie significat: als zy ontrent . . . . voortgestuwet hadden.* (V.) Etiam post verbum *ελαυνειν* deficit nomen *αρωα* vel *ιππων*, uti post nostrum *wiennen* vel *ryden* vocabulum *wagen* aut *paarden*.

Lucian. ad Solem: *μη ελκονς τημερον*. *Rijdt van daag nijt. Ik kan nijt metten*. Multus est in origine atque significatione verbi Belgici *men-nen* declarandis Spectat. Huidecoper p. 110. ubi Vondelium (quod dixerit *Verkwikt, dat hem de soom en teugel mach gebeten Te mennen*) reprehendit; neque ego hic causam pro eo dico. tantum poetam simili lapsu Phaedri excuso, qui III. Fab. 6. dixit: *jagum flagello temperare*, q. l. eruditi varie sollicitant, sed omnium crises in uno N. C. Burmanni habes; *qui insolentior semper visa haec locutio, & cujus nullam exemplum apud alios novit*. (VI.) Ut Graeci *λυται* absolute dicunt intellecto *πνευματω* (vid. Schoerg. ad L. Bos p. 193.) Aesch. epist. ad Philocr. *λυταιτες εκ Μαραχιας*, & Syhel. ep. 4. *λυταιτες εκ Βενδοβυς*; ita nos *afsteken* vel *in zee steken* dicimus eod. sensu omissa voce *ship*: sed ipsam *Jos-fen* quod Gr. *λυται* respondeat, absolute positam aliter a nautis & mercatoribus capitur, nempe pro *exonerare navem* (mercibus.)

(VII.) Hic inferemus H. Stephani Observ. III. Cap. I. p. 11-17. "Gallorum semper ad imitationem Graecanici saepius ellipticis utitur phrasibus. Sic non semel in hoc libello dixi: *le François, pro le langage François*. Lac. Jup. Trag. *ευχ αιπαυτες ω ζευ των Ελλανων ποταμων*. [*Maar Jupiter zy versmaan nijt altemaal het Griek.*] (VIII.) "Dicimus plerumque *habillé à la Française, à l'Angloise*; pro *à la façon Fr.*

Item

Item je vous traiterai à la Françoisse. Cela est
fait à l'antique. In Graecis frequens quoque
est ellipsis τὸ εἶδος. Thucyd. VII. p. 152. κατὰ
τὸ τοιοῦτον πολλὰν κατεργασμένοι. Lucian.
in Dionys. sin. τ' οὐτελευθερὸν δὲ τῆς ἀφελείας κα-
τοῖς τῆς μέτης, σιωποῖ καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖον
ἀνατρέχει. Et Terent. sic procul dubio ex
Menandro interpretatus est: antiquum abrimus.
[Belgae itidem dicunt: dat is op zyn Harterveent.
ons huis is op zyn onderwets gebout. Hy was op
zyn Engelsch gekleedt.] (VIII.) "Galli di-
cunt: habillé de noir, vêtu de gris, ommissione
vocabuli *habillément* a Graecis translata, qui
sic ἱματίον omittunt. Lucian. Tim. προσωπεῖος
περιδεδυμένος ἐρασιμωτάτος, διαχρύσαν καὶ λίθου
κόλλητον, καὶ ποικίλα ἐνδύς ἐγτυγχάνω αὐτοῖς.
[Artemid. Oneir. II: 3. δια τὸ τὰς ἀποθανόντας
ἐν λειωῖς ἐκδιδέσθαι om dat de dooden in 't wit
begraeven worden. In hoc Aeschyli Suppl. vi.
231. Παντῶν δ' ἀνακτων τῶν δὲ κοινοβωμίων Σε-
βεσθ' ἐν αἴγνῳ, δεσμός τις πελειῶν Ἰζοθε κίρκων
τῶν ὁμοπτερῶν φοβῶ, & altero Heliod. II. p. 49.
στολὴ καὶ εὐδῆς ἢ ἀλλὰ πρὸς τὸ ἐλληνηκώτερον
ἐδιδεψε Schoetgenius supplet σχηματι & σχημα,
quae nos intellecta voce, *kleet*, *maaxel* vel ge-
waar similiter efferimus: Offerit op dit gemeene
ontel van alle Goden in het wit, en gaat zitten
als een vlucht duiven uit vrees voor de roofvo-
gels. De tabbert en de overige kleeding zacht 'er
op zyn geïux mit.] [x] "C'est votre plus long. me-

„ *nez moi par le plus court, scil. chemin.* Ut Lu-
 „ cian. in Scyth. *καγω επιτομον τινα ταυτην εξευ-*
 „ *ρον αυτω, subaudit odon.* [Id. in Jove Trag.
και μην συντομον τινα ταυτην ωμην επινενοηκεναι
εγωγε. Sic nos: *wat zyn ze opgeslagen, pro wat*
wech? *Dit werk blyft ten halven steken, i. e. ten*
halven wege. *Dit zal het naaste zyn, pro het*
naaste pat.] (XI) „ *ως βαθυν εκοιμηθης* [*ω τεκνον.*
 Lucian. Tom. I. p. 191.] „ *sc. υπνου.* *Je vous*
 „ *le ferai court.* *N'avez vous pas encore diné?*
 „ *vous le faites vraiment bien long, puta vòtre*
 „ *parler ou diner.* [In quibus ego non satis con-
 venientiae video, quamvis Belgae similiter di-
 cant: *ik zal 't kort maken, quod sic supplerem;*
ik zal het praatje k. m. *Gy maakt het waarlyk te*
lang, in qua dictione, prout res postulat, vel
het maal vel het uithyven vel het praatje subau-
ditur.] (XII) „ Theocr. [Epith. Helen. vf. 11.]
 „ *Η εα πολυν τιν επινες, οτ' εις ευναι κατεβαλ-*
 „ *λευ;* *Vous en avalâtes bien, quand vous allâ-*
 „ *tes coucher, supple οινον de vin.* [Belgice: *of*
had gy te veel gedronken, dat ge te bed moest
gaan. *It. daar wert meenige beker (wyns, of met*
wyn) gestort. *Hy had meer op, i. e. meer wyn,*
dan hy kon verdragen.] (XIII) „ Lucian. Nigr.
 „ *μικρον φθειγονται και ισχνον και γυναικωδες,*
 „ *sc. φθειγμα.* *Je parle gresse pro un parler*
 „ *gresse.* *Je parle effeminé.* [Id. in Eun. p. 978.
Ε. τελος δε, λεπτον τι και γυναικειον εμφθειγμαμε-
 „ *νο.* Etiam hic oppono Gr. *μικρον, ισχνον &c.*
 nec

nec non Gallica gresse, effeminé videri pro adverbis posita. Idem iudicium esto de his phrasibus Belgicis: *de helt antwoordde haar in het kort aldus. ik wil u in het breede ontvouwen.* licet Momenius haec similiter suppleat: *in het kort antwoord, (in het korte antwoordt dicere debuisset) in het breede verhaal.*] (xiii.) "Fendu ou, parti en deux, trois. Lucian. Lapith. διελε δε τς κμφισ το κρανιον ες δυο. [pag. 872. *maar gooide (klijfde) den bruidegom de hersenpan aan tweek, of in tweek.* Id. T. I. p. 137. ευγε ω Ἡφαιστε, αλλα διελε μς την κεφαλην εις δυο, κατ-ενεγκων. *Heel wel, Vulkan. maar kloof my nu het hooft aan tweek.* Contra, si dicimus *in stukken*, subaudiendum puto vel *twee* vel *meenige* sive *vele*, vel *kleine*.] Haetenus Stephanum secuti, ostendimus Belgicam nulla ex parte linguae Galliae cedere in Ellipsi Graecanica imitanda: nunc supersunt quaedam ex propriis meis observationibus. (xv.) Paulus ad Ephes. I: 20. κ, εκαθισεν εν δεξια αυτς, Lutherus *und gesetzt zu seiner rechten*, sc. χειρι *hand*. (xvi.) Plutarch. και δια τουτο μητερα των Μισων εμυθολογησαν ειναι την Μνημοσυνην, supple ποιηται. *daarom hebben zy t. w. de Dichters, versiert dat de Gedachtenis de Moeder ware der zanggodinnen.* Etc. (xvii.) Thucyd. και αυτος ηθελε των μενοντων ειναι, supple εις. Teut. *Er wolte von den bleibenden seyn.* Theocr. ουτω μεν καλλιστος Ὑλας μακαραν αριθμειται. Sic nos dicimus: *hy is van de*

de *winden* i. amicorum *penning*, vide Cap. III. de verbo *ἔμυ* cum genit. (xviii.) Post nomina numeralia & alia saepe desideratur substantivum pecuniae, ponderis, mensurae, vel temporis. Aelian. V. H. I. p. 22. *χρυσίων δαρεικῶν αξία ταύτα*. Quid hic supplendum sit, docuit Pollux L. IX. C. VI. his verbis: *καὶ οἱ μὲν δαρεικοὶ ἐκὼν ἀκτὴ στατήρες, οἱ δὲ Φιλίππειοι, οἱ δὲ ἀλεξάνδρειοι, χρυσοὶ πάντες οὗτοι. καὶ εἰ μὲν χρυσοὺς εἴπῃς, [possumus etiam addere, ἢ δαρεικοὺς ἢ Φιλίππειους μόνον] προσαίχεται ὁ στατήρ*. Hac occasione usi Hefychium emaculabimus, apud quem legitur: *Δαρεικοὶ δὲ χρυσοὶ εἰσήμεροι, ἐκλήθησαν δὲ ὡς τινὲς ὄντων ἀπὸ δαρείου τοῦ τῶν παρῶν βασιλέως*, sed reponendum est: *οἱ χρυσοὶ εἰσήμεροι. ἐκλήθησαν δὲ ὡς &c.* De nostra voce *Gulden* (sub qua comprehendi credo alteram *penning* ut sit, aureus nummus) vide Ten Kate Tom. II. pag. 189. & de Latino-barbara *staremus* Vossium de vitiis L. L. Lucian. in Eunucha p. 76. *ἀλλὰ μυσία κατὰ τοῦ ἐνταῦτον*, scil. *δραχμαί*. Itom p. 979. *πρωγωνα βάθμῳ . . . . καὶ πρεπούλα τοῖς μυσίαις, οἷς καὶ παρὰ βασιλέως ἀποφερόσθαι*. Sic nos: *by bezit eenige duizenden. de rekening beleept vyftig en tiin, pro vyftig gulden, tiin stuivers*. Saepe quoque *schelling* atque *groot* omituntur, prout merces hac aut illa computandi ratione vendi solent. Huc refer cum dicimus *een achtentwintig, een zesthalf &c.* quod integre foret: *een penning van 28 stuivers, vel een penning*

ning waart, of ter waarde van 28 st. uti Latini dixerunt *sestertius pro nummus semistertius*. Adde Theocr. λέγε μοι, πόσω κατέβα τοι αὐτ' ἰστω; Syracul. vf. 35. hoe hoog (in vel aan gelt puta) komt het u te staan? Vocabulum *pont* (pundo) intelligitur in his & similibus: Gy weegt geen tweehondert. Het varken weeg over de tweehondert. Wat kost de boter? vyf stuivers t. w. idem *pont*. Graeca exempla nunc non sunt ad manum, (nam apud Polluc. III. c. 23. β. additum est mensuras nomē: τὰ δ' αὐτῶν ὅμιν πως ἐπὶ λαβὴν, τετταρῶν δραχμῶν μάλιστα τὸν κοφινόν.) sed accedit hoc Polybii V, pag. 488: καὶ οὕτως προσδεῖναι μυριάδα, ubi suppleri video *μεδμυών*: (xviii.) Substantiva temporis intelliguntur in his, Plutarchi de morte Alexandri, τῇ σικαδὶ λουσάμεν ὅτι πάλιν ἐδυσε . . . . . τῇ δεκάτῃ φθινόντῃ ταῦτα ποιήσας, μάλλον ἀνεφλέχθη . . . . . τῇ ἑκτῇ σμικρὸν ὑπνώσεν . . . . . τῇ δὲ τρίτῃ φθινόντος πρὸς δειλὴν ἀπέθανεν, ubi supplendum *ἡμέρα* & *μήνος* e. g. τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ φθινόντῃ Δαίσις μηνῷ. Sic nos: Uwēn-aangenamen van den achtsten dezer hebbe gisteren ontfangen pro uwēn-aangenamen briif van den achtsten dach dezer maant hebbe ik gisteren ontfangen. De Gr. loquendi ratione consulere debebis Graevium ad Soloec. Lucian. pag. 747. nec non Perizon. ad Aelian. III: 23. Polyb. ὑπὸ τὴν ἐσθλὴν, pura ὥραν, quemadmodum nostri: Vryers di't meēnen, komen ten rinen en scheiden ten eenen. Eua

stat. ad Iliad. A. ἐπὶ θυγὲν ἐλλειπτικῶς εἰρηται, αὐτὴ τὸ ἐπὶ πολλὴν χρόνον. Sic nos: *Ik bem in langen tijt gewin*, pro *in langen tijt*. Joh. Evang. XVI: 17. μικρόν, καὶ ὁ θεωρεῖτε με, ubi L. Bos supplet κατὰ χρόνον μικρόν. Lutherus vertit: *Ueber ein kleines, so wendet ihr mich nicht sehen*, ubi te *augenblick* subaudi credo. (xx.) Vox ἀπέρμα εἰς in verbo συλλαμβάνειν onfangen saepe desideratur, uti τελαμῶν εἰς in Act. Apostol. I: 8. ἕως εὐχαρίᾳ τῆς γῆς τοῖς ἀνθρώποις κτλ. *aan het uiterste der aarde*: θαλάσσα in adj. ὕδαρ & μετὰ vel water in nostro nōt pro mari, vide Spanh. ad Callim. p. 12.: πληγὴ in εὐγας παύειν, & *stach*, si dicimus *geest 'er hem een*: ~ cuiusmodi sexcenta colligere possum, sed haec in praesentia sufficiant. Si quae alia mihi memoratu digna inter legendum sese offerent, ea in Cap. VIII. reservabimus.

CAPUT TERTIUM.

In quibus Belgae circa pronomen graecissent, declarabit.

I.

GRaecos loco pronominum possessivorum substantivis utentes, uti τετὸν κῆρυ pro ἡμετέρος, ὁ ὄψας ἐμεῦ pro ἐμεῖς, imitantur Belgae, quum dicunt: *synes is het zilver en het goud*

gont in Bibl. Belgicis, nisi fallor, nam *zynes* i. *zyns* in vulgari sermone est secundus casus pronominis *hy*, quod etiam *zyn* facit in tertio & quarto, vide §. II. *Hanlider vader. Onzer is d'overwinning* apud Hoofdium: *hunner is dat te doen. Ik zal ulider afkeeringe genezen.* Hof. XIII: 15.

I I.

Relativa *ὅς ἢ ὁ* di, *dat* vel *de* gene, *het* gene ut plurimum cum praecedenti verbo ita connectuntur, ut in priori commate manifesta sit ellipsis substantivi aut pronominis, cujus vicem una haec relativa obeunt. Nos aliquot exempla Graeca cum ex Budaei Comment. L. Gr. p. 903. & L. Bos sub voce *ἐκεῖ* tum ex Lection. Lucian. Clar. nostri Jensii p. 301. qui omnium optime hunc Hellenismum illustravit, seligemus atque Belgice convertemus, ut pateat quam amice nostrae linguae hic conspirent: Herodian. το γὰρ πῖσον ὑμῶν καὶ σεβασμὸν δέδηλωκατε δι' ὧν ἀγανακτεῖτε ἐφ' οἷς οἱ κατὰ Ῥώμην ἐτολμήσαν. want wie trou en lijfde hebt gy bewezen door dat (doordien, naardien vel omdat) gy klaagt over 't gene di van Rome gedaan hebben. 1 Cor. X: 13. welke u niet zal laten verzocht worden boven het gene gy vermenst, ὅς οὐκ ἐπίσται ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε. Simile hoc Plauti in Stich. II: 3. 37. Immo res omnes reliquas habeo, praec. quod tu velis. Actor. Apost. XX: 15. ὅτι

ἔση μαρτυρὸς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὧν ἔωρα-
 κας καὶ ἤκουσας. *Want gy zult hem getuige zyn*
by alle menschen van 't gene gy gezien en gehooft
hebt. Adde Roman. XV: 18. Joh. VI: 29. Hebr.
 V: 8. Philip. IIII: 12. Lucian. T. I. pag. 29.
 ἐμμενετεσθαι γὰρ οἷς ἀπαξ προειλημῶν *want ik moet*
blyven by dat (by't geen) ik eens heb voorgenom-
men, & p. 837. καλῶ δὲ ὧν ἔρω, τὸν Θεὸν αὐτοῦ
 μαρτυρεῖν. *Ik roepe God zelven tot getuige van*
't geen ik zal zeggen. Herodian. L. I. p. m. 4.
 Ἀχθεσθαι μὲν ὑμᾶς ἐφ' οἷς ὁρατε με διακείμενον,
 θαύματος οὐδέν. *Geen wonder dat gy bedrukt zyt*
omdat gy my in dezen staat zint. Franc. in
 Ded. Orat. Nazianz. *Wien komt dan deze reden*
van onzen Gregorius met meerder recht toe dan
di de voornaamste der deugden . . . . geoeffent
heeft. Alia scriptorum Belgicorum loca dili-
 gentissimus Huidecoper adfert p. 391. post med.

III.

Pro reciprocis non semel relativa apud nostros
 usurpata invenies, e. g. Melis STROKE in XVI.
 Com. Holl. p. m. 31. b. *Ende onderwānt HEM*
rechte doe Des gherechts. p. 32. a. *Hets menich die*
HEM sonderlinghe Saken bewint. p. 32. b. *Als*
die Here bi avonturen HEM bepenst ende dat
verstaet. Constant. Hugenius in Epigr. *My*
dunkt het schikt HEM wel. Adde Interpretes
 Bibliorum Exod. XVIII: 5. 9. XXIII: 13.
 Quae

Quae ego adfero, non quod ea probem aut imitanda proponam, sed ut adpareat quam similis sit Graecae nostra lingua. Sic enim Xenoph. Κυροπ. pag. m. 13. πρ. ἐκβῆθαι καὶ αὐτὸς πρὸς τὰ ὄρια συν τοῖς περὶ αὐτὸν πρὸς *di by by H E M had-de*. Palaeph. Ἀργεῖοι παλίουχον αὐτοῖς τὴν Ἑρὰν ἤγαγον. S. Luc. in Apost. XXIII: 26. ἀμα δὲ καὶ ἐλπίζων ὅτι χεῖματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου πρὸ οἱ vel αὐτῷ. Gregor. Nazianz. ὄρων ἔν τῃ τῆς δῆμα κινήσιν ἐπ' αὐτὸν πρὸ ἐφ' ἑαυτὸν: Lucian. T. I. p. 190. C. ἐβάνησαν ἀποκρυπτεῖν αὐτοὺς περικωμένους.

I I I I.

Contra relativorum locum saepe obtinent nomina reciproca, praesertim apud nos possessiva *zyn*, *hun* & *haar*, hoc discrimine: ut dicamus *zyn*, cum sermo est de singulari masculino vel neutro, & *hun*, cum de plurali; at *haar* in utroque numero feminino. Sic hoc Platonis X. de Rep. ἐπειδὴ δὲ οὐ ἐκβῆναι τὴν ψυχὴν, πορευέσθαι μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι σφας ἐπὶ τόπον τινὰ δαιμονιον (ubi ἔ est pro αὐτῆς & σφας pro αὐτῆς) vertimus h. m. *Maar zoo dra ZYNE ziił was uitgevaren, gong hy met de rest heen, ende kwamen zy naar een hemelsche plaats.* Sed quis nescit e reciprocis potissimum οἱ & σφι apud probatissimos Gr. L. auctores pro relativis sumi? Videtis BUDAEI Comment. L. Gr. p. m. 19-24. & de

S f 3

abusu

abusu Latini *suis* pro *ejus* VORSTIUM de Lat. f. susp. VOSSIUM de Constr. p. 212. Messieurs de Port-Royal in NOVA METH. p. 339. VAL-LAE de Reciprocatione *Sui & Suis* libellum. SANCTIUM contra Vallam, Budaeum & Quinctilianum L. II. cap. 12. cum (suo) commentatore PERIZONIO. Quod ad Belgicam attinet, Lectoribus suadeo ut B. HUIDECOPPERUM consulant a p. 421. ad 434. ubi Grammaticorum pueris cum Valla in hoc *Labyrintho*, fortassis etiam intus *Minotaurum*, id est desperationem habente, errantibus filum Ariadneum porrigit, quod tutissime possint immo debeant sequi. Nos ergo ne actum agamus, observationibus quas in Vallam meditati eramus, jam relictis, duas alias circa sermonem patrium adferemus. (i) *Zyn* ab Hollandorum vulgo pro *hum* & *hem* (tertio quartove casu pronominis *hy*) male usurpari, quum dicere solent: *Ik heb het zyn gegeven. Ik heb zyn niet kunnen spreken.* (ii.) Hoofdium mihi durius videri locutum in Vita H. M. p. 4. *denwelken (edelman) de kranke, wordende wel haast gemeenzaam met hem, mits den zonderlingen dienst ende hantsoiken ZICH bewezen, verklaarde.* & p. 7. *om niet langer onder Gonde te staan, dan ZICH wel gevallen zoude.* Linguae enim nostrae ratio utrobique *HEM* postulat.

V.

Pronomina aliquando praeter necessitatem orationi inferuntur, praesertim ubi substantivum paulo longius a verbo distat. Joh. Evang. XV: 2.

πάν κλημα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αὐτοὶ ΑΥΤΟ. καὶ πάν τὸ καρπὸν φέρον, καθαρῶς ΑΥΤΟ. *Alle ranke di in my geen vrucht draagt, D I neemt hy wech: En alle di vrucht draagt, D I reinigt hy.* Cap. XII: 48. ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ΕΚΒΛΗΝΟΣ

κρίνει αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· ὅτι σὺ ἐξ ἐμοῦ οὐκ ἐλάλησθα· ἀλλ' ὁ πατήρ μου πάντῃ, ΑΥΤΟΣ μὲν ἐκτάλην ἐδόκε.

Het woort dat ik gesproken hebbe, D AT zal hem oordeelen ten laats-

ten dage: want ik hebbe niet my zelven niet ge-

sproken; maar de Vader di my gezonden heeft, D I heeft my een gebot gegeven. Herodot. pag.

124. σπ. παρὰ μὲν ἱσχυμένους αὐτὸς τῶν ἐπὶ τα-

τοῦ γένου βασιλέως, τῶν ἰσχυμένων ἐπὶ Σάτωρος,

τοῦτοι μὲν πᾶσι πᾶσι. Ad Apocal. II: 7. adfert Vener. ELSNERUS ex Aeliani V. H.

V. c. 3. Ἀριστοτέλης τὰς καὶ Ἡρακλῆος στήλας

καλεσμένας, πρὶν ἢ κληθῆναι τῶν, φησὶ Βερίαν

καλεῖσθαι ΑΥΤΑΣ, atque ex Thucyd. I. p. 74

ἐξ αὐτῆς διαβεβηκὸς τῶν Παριέων στρατιᾶς Ἀθη-

ναίων, ἡ γὰρ ΑΥΤΩΙ ὅτι Μεγάλα ἀφίστημι.

sed hic non tam pleonasticum est quam necessarium propter genitivum absolutum: namque si illud αὐτῷ abesset, possemus etiam intelligere h. m. Pericle in eam regionem profecto, nuntiabatur

non

non illi sed aliis quibusvis. Quod si ἐς αὐτὴν διαβεβηκοτι ἡδὴ Περικλεεὶ στρ. Αθ. ἠγγέλθη αὐτῷ dixisset, manifestus foret pleonasmus, ut in hoc ejusdem, Libro III. pag. 151. Τῷ δὲ Ἰπποκράτει οὐτὶ περὶ τοῦ Δηλίου ὡς Αἴτῳι ἠγγέλθη ὅτι Βώιωτοι σπερχονται, πεμπει τοῦ στρατευμα. Similem habes in Herod. p. 124. v. 16. ad q. 1. Gronovius consulendus. LXX. Interpretes quatinvis ex Hebraico idiomate videntur transtulisse (καὶ Ἀβὲλ ἠνέγκε καὶ Αἴτῳς ἀπὸ τῶν πρώτοτοκῶν τῶν προσδίων αὐτοῦ Genes. III. 4. *En Abel DI bracht ook van de eerstgeborenen zynen schapen*; & cap. XXII. 20. ἰδὲ τέτοκε Μελχὰ καὶ αὐτὴν υἱὸς τῷ Ναχωρ τῷ ἀδελφῷ σ. *zint Milka DI heeft ook Nabor woen broeder zonen gebaart.*) tamen consentientem habent Aellanium Lib. I. V. H. c. 19. Κολοφώνιους φασὶ καὶ αὐτὲς διὰ τὴν παντ τρυφὴν ἀπολεσθαι paulo post καὶ ἡ τῶν Βαακ χειρῶν δὲ τῶν ἐν Κορινθῷ ἀρχῇ . . . . καὶ αὐτὴ κατελύθη. Cap. seq. Καὶ τὸ ἀγαλλμα δὲ τῶν Ἀπολλωνας περιέσυλησεν, ἔχον καὶ αὐτὸ χρυσοῦς βοσφυχας. . . Hinc jam dubito an in talibus sit pleonasmus statuendus, & nonne potius reddenda sint per ook zelf, c. g. *En Abel bracht ook zelf van . . . . Milka heeft ook zelve. . . . Men zegt dat ook di van Kolofon zelve, vel dat ook zelfs di van Kolofon.* Num. vero Ael. cap. seq. 21 cum ait εἰ δὲ μὴ, τὸ αὐτὸ σοὶ ΤΟΥΤΟ καὶ δι ἡμῶν ἀνυσθασεται pleonastice locutus sit nec ne judicent Lectores. Latini quoque sic loqui non du-

dubitarunt, ut Terent. Profl. Ad. Senes qui prius
venient, H. I. partem aperient. Livius l. c. 26.
hancine quem modo decoratum . . . . . vidistis;
EUM sub furca vincium &c. VIII. 37. quor-
um eorum ope ac consilio.

VI.

Pleonismus etiam ellipticus fit per pronomi-
nalia primitivorum dativos εμοι, μοι, mihi, σοι, &
tibi, ημιν, ονς nobis, υμιν, & vel υμ, vobis, id
quod maxime locum habet in monitis & praece-
pis, unde Ghomographis nihil eo familiarius.
Sed inquires B. L. quid istuc verbi est? *pleona-*
smus ellipticus? Dubito enim, pleonismus dicen-
dus sit cum Doctiss. Jensio in Lectt. Lucian.
p. 61 - 63. atque alias, an ellipsis cum Sylburgio
& Stephano, quorum alter ad Theogn. vs. 155.

Μη ποτε ΜΟΙ κακὸν συμβῇ, ἀλλὰ καλὸν εὖθις,

Μηδὲ ἀχρημοσύνην, Κυρνε, κακὴν πρόβρε.

Kyrnus dat gy M E nooit imant zyn armoede of ge-
brek voerwerpt, wanneer ge op hem verstoort zyt.

notat: " μοι fieri potest, familiari ellipticus ge-
,, nere; pro se mihi vis obsequi. quidam libri ha-
,, bent tot." Alter in conven. L. Gr. & Gall.
p. 30. haec habet: " Lucian. Tox. καὶ μοι ἐπ'
,, οφθαλμῶν λαβὲ τῆς ἐπ' αὐτῷ τῶν κορυμνῶν.

T t

M t s

„ *Mets moi devant tes yeux les vagues s'élevans.*
 „ *Quod sic resolvī poterit: En m'écoutant,*
 „ *mets &c. Retien moi bien cela, pro retien bien*
 „ *ce que tu ois de moi. p. 32. ἔτως, εἶπῃ, ὅγε*
 „ *ἐμὸν λόγον ἀκριβοῖ σοι πάντα τὰ παρὰ σε. Xe-*
 „ *noph. II. Pæd. p. 28. (p. 32. in rheo exempl.*
 „ *ubi male legitur ἀκριβῶ) ” quod σοι emphaticum*
 „ *est, pro pour te complaire. Lucian. Jove Trag.*
 „ *τι δ' οὐν ὦ Ζεῦ ὠχρεῖσθαις ἡμῖν, mais dont vient*
 „ *Jupiter, que tu nous es palli ainsi? qf. dicat,*
 „ *en nôtre presençe. ” Sic Tit. Livius XXII.*
 „ *c. 60. Haec NOBIS ipsorum per biduum mi-*
 „ *litia fuit. Chrysost. Ἀλλὰ σὺ βλέπε μοι τὴν πρῶ-*
 „ *τὴν ἰσονομίαν maar beschou my eens de aloude ge-*
 „ *lykheit (aller menschen). Hooft in Warenar: blyf*
 „ *me daar zitten spinnen, &c.*

CAPUT QUARTUM.

*de Verborum cum Nominibus constructione;
 quod ad numeros & casus attinet.*

I.

VERba substantiva & similia utrimque nomi-
 nativum recipiunt in Belgico non minus
 sermone quam Graeco aut Latino. e. g. Φιλίππος
 δια τῶν ἡθῶν μέγας Demosth. Olynth. 2. Φύλαι
 δὲ κύρος λέγεται καὶ φέται ἐτι καὶ ὑπὸ τῶν
 βασιλέων εἶδος μὲν καλλιστῶ, ψυχὴν δὲ φιλαν-
 θρώ-

θρῶποτατ^Θ, και φιλομαθεστατ^Θ και φιλοτιμο-
 τατ^Θ. Xenoph. p. m. 2. post m. Εἰ δὲ μηδεὶς αὐ-
 τῶν ἀξιώσει τὴν ἀποστερημέν^Θ τῆς πατρίδ^Θ.
 Isocr. Archid. ἐπεὶ δὲ ὁ ἀγγελ^Θ προσέθηκε καὶ
 ἐκεῖνο, ὅτι νικῶν τεθνήκε, πάλιν ὁ Ξενοφῶν ἐπέθετο
 τὸν στεφάνον. Aelian. III. 3. Hoofdius in V. H.
 M. p. 21. *ende jammer dat hy geen oppervorst ge-
 boren was. & superius in Dedicat: Maar alle
 exempelen strekken zoo kldar een spigel niit. Von-
 del in Metam. I. vf. 586. Vergun me dat ik leve
 en sterve reine maagt. Lib. II. 945. en strekte;
 (ita enim legendum) scheinig lang, Een eer des
 ommegangs. VIII. 1123. Zy heeft meer zwiirs
 dan toen ze een vrouwenstch wert geboren. L. Rot-
 gans in Encaeniis rustic. L. II. p. 35. de Poëtis:*

*Zy bouwen in de lucht kastelen, en zy droomen
 Van liefde, van verstant, van schoonheit, ('tis wat raars)
 Van rykdom, eere en staat; maar sterven hedelaars.*

I I.

Nunc ad observationem venio, quae huius
 opusculo prima causa atque origo existit; nam
 quum eam ante hos novem annos in Hoogstra-
 tani aureo libello de Genere Subst. legerem, in-
 cessit animum lubido etiam alias, si quas inveni-
 rem, Graecarum & Belgicarum phrasium conve-
 nientias adnotare. Quare vel hoc nomine, nisi
 per se quoque dignissima esset, nos impellit ut

ei longiuscule inhaeremus. Ipsam Cap. I. I. I. p. 4. & 13. verbis BRUKHUSII & HOOGRATANI proposuimus, qui ab HUYDECOPERO castigantur pag. 345. quod soli HOOFDIO hanc Hellenismi imitationem adscribant, tametsi multis ante eum saeculis sic locuti fuerint scriptores Belgici, ut ipse seqq. pag. ostendit. Nos, ne confuse sese dispergat oratio, huius paragraphi tres partes construemus: in prima Graecorum idiotismos tractabimus, in secunda quid Grammatici alique Viri Docti de figurata ista syntaxi statuerint, quave ratione explicauerint, referemus, in tertia denique nostram sententiam ex comparatione aliarum linguarum, inprimis Latinae & Belgicae, proponemus.

(1.)

Plurali nominum neutrius generis Graeci subjungere solent verbum singulare. DIODOR. τῷ ἀστυρίῳ ὑποτάσσεται πάντα. ISOCRAT. ταῦτα γὰρ σοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα τῆς πολιτείας ἐστί. IOAN. EUANG. X. 3. καὶ τὰ πνεύματα τῆς σαρρὸς αὐτῶν ἀκαθεῖ. IN ACTIS APO. XXIII: 26. αἶμα δὲ καὶ ἐλπίων, ὅτι ἀποκρίσεται αὐτῷ ὑποταταὶ Παύλου, &c.

(α.) Quod alii in neutris, idem sibi permittunt non tantum Boeoti, ut Apollonius censet, (quod scil. Pindarus Thebis Boeotiae esset ortus) in masculinis & foemininis, maxime Poëtae, verum

ἔσιν, οἵτινες ἀπεχόνται συμποσίων ἢ Κρητες. *Plura suppeditabit Budaeus in Comment. L. Gr. p. m. 958. ARISTOT. IV. Probl. 32. οὐκ ἐκξεσφύετο τοις μὲν αἱ τριχες, τοις δὲ τα πτερα. Et alibi λέγω δὲ ἀρχας ἐν ἑκάσῳ γενεὶ ταύτας, αἷς, ὅ,τι ἐσι, μὴ ἐνδεχεται δεῖξαι.* His accedat GREGOR. NAZIANZ. *Orat. XXVIII. κατεσκευασται αὐτῇ πτερύγες ὥσπερ αἵτου.* Debemus haec maximam partem JAC. GRETSERO in *Syntaxi L. Gr. p. 4. & Gallico Auctori Novae methodi pag. 412. Nunc addimus Triclinii Scholion in Sophocl. Antig. v. 1136. Οὐδ' ὄρνις εὐσημούς]* ἴσθαι ὅτι ἐνίκως πρῶτον εἰπὼν τὸ ὄρνις, ἐπεὶ δὲ ἔχ' εἰς τὴν ὁ παίων τὴν βοήν, ἀλλὰ πολλοὶ, πρὸς πληθυντικὸν ἀπεδώκε τὸ βεβρωτες. εἰ καὶ ἀμαθεῖς τινὲς τὸ ὄρνις ἀντὶ τῶ ὄρνιθες φασίν, καὶ τὸ ροιθεῖ ἀντὶ τῶ ροιθεῶσιν ἔκ εἰδοτες ὅτι μόνον ἐν ἑδτετέροις πληθυντικοῖς τὰ ἐνικά τριτὰ πρόσωπα τῶν ρηματῶν ἀντὶ πληθυντικῶν λαμβάνεται, ὥς ἀλλὰ τὲ πολλὰ μαρτυρεῖ, καὶ τὸ παρὰ Λιβανίῳ· Ἡ ρα γὰρ, φησί, τὰ μείρακια τῶ γέροντος· εἰ καὶ ἐν Πινδαρῷ ποὺ εὐρηται μόνῳ· Ἡ ρα Μηδείας ἐπεὶ στίχες· *Pythior. III. Od. p. m. 331.*

(β.) *Ipsi tamen Attici neutris interdum plurale verbum subjungunt, ut ISOCRATES; ἀλλὰ δὲ κατὰ πάντων εἰπεῖν, αἱ τοῖς ἀκουσασιν ὀργὴν ἀξίαν, ἐμποιοῦσιν τῶν τετραμμένων, νεώτερος μὲν ὢν, ἴσως ἐξέυρον. Pauca vero de omnibus dicere, quae auditores inflammarent, potuissem forte, si junior essem.*

sem. THUCYD. επιθυμία μεν ελαχιστα, προνοία δε πλειστα κατορθούνται. JOAN. EUANG. X: 8. αλλ' ουκ ηκουσαν αυτων τα προβατα. LUCIAN. *de Gygnas*. p. 403. D. αφ' ων τα τε ευφως διακειμενα, βελτιω παρὰ πολλυ γιγνοιντο αν. Quum vero continuo sequatur, και τα Φανλως έχοντα μετακοσμοιτο προς το βελτιον, CLARISS. JENSIUS poster in *Lectt. Lucian.* p. 356. *planum est*, ait; *legendum vel γιγνοιτο vel μετακοσμοιτο. At prius est ελληνικωτερον.* Mox alia ex Luciano & Aeliano pluralis verbi exempla citat: In epistola autem Eruditissima ad Virum immortalis nominis Joh. Graevium pag. 414, 415. longe insigniores singularium pluraliumque verborum συγχυσεις profert ex Diodoro atque Aeliano, e. g. V. Ποικιλ. c. 8. τα σκωμματα και αι λοιδοριαι ουδεν μοι δοκει δυνασθαι. Εαν γαρ στερεας γνωμης λαβωνται, καταλελυνται. εαν δε αγενεος η ταπεινης, ισχυσε και ε μονον ελυπησε πολλακις, αλλα και απεκτεινε . . . . Sed haec forte . . . . meliora sperare licet, ita pergit Jensus, ab elaboratissima editione, quam brevi prodituram puto cura solertissimi in his literis Viri, Jac. Perizonii, dilecti mihi nominis. At is haec fatis duxit adnotasse: „ sicuti autem hic mutatur forma numeri in verbis, „ δοκει, λαβωνται, καταλελυνται, ισχυσε, ελυπησε, „ sic X: 3. ” quem locum Doctiss. Jensus quoque adduxerat. Quum autem Cl. Perizonius testetur Lugd. Cod. hic habere λαβηται, vix dubito, quin & καταλελυται sit refingendum, quod illud

illud faciliore mentis liberiorum lapsu in κατασκευαστικὴν depravari potuit. Quod tamen de his *Joann. Evangelistae* locis *Cap. X.* dicemus? *vl. 4.* Καὶ τοὶ πρεσβυτέραι αὐτῷ ἀνέστη, ὅτι οὐκ ᾔδει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. *vl. 12.* ὁ οὖν εἶπεν τοῖς πρεσβυτέροις ἰδοὺ. *vl. 16.* Καὶ ἄλλοι πρεσβυτέραι ἔχον, ὃ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς ἀρχαίοις ταύτης κειμένη. *με δὲ ἀγαγόντων καὶ τῆς φωνῆς, μὴ ἀκούσθαι.*

(R I.)

Jam rationem hujus Syntaxeos in L. Graeca inquirere lubet. Primo JOH. VERWEY in N. V. *doctrinæ Gr. pag. m. 228.* ad hanc regulam ita commentatur: " Ex nomine unquam mortaliū mihi discere licuit rationem hujus structuræ. *Dodder Paris. p. 379.* causam ducere voluit, a syllepsi, Graecissimum hunc comparans cum illo Virgiliano: *Turbantur . . . Ego . . .* Graecorum puto artem esse examinandam: Scilicet cum numerus *πληθυντικός* plures partes vel species repræsentet, eas in unum genus & totum cogere verbum *ἑνικόν*. Ut ergo in totis partes mirifice congruunt; ita, quæ plures numerantur, pulere consentiunt in uno singulari verbo, ut concinna admodum, lepida & jucunda ad aures, præsertim Atticas; accidere debuerit hæc concordia discorsi. Etenim *τα ἑὼς τρεῖς χεῖ*, tantundem valet, ac si dixeris; *γένος τι τρεῖς χεῖ*, *τα ἑὼς τὸ γένος ἀδὴ*. vel, *ἑὼς ὡς πᾶσις ἐν τρεῖς χεῖ* . . . . Sed ista scri-

„ scribentis secundus animum subit explicandi
 „ modis. Antea verbum congruere generi vel
 „ toti συστηματι & diximus & probavimus:
 „ Nunc quoque *individuum*, vel unam partem
 „ ex universo genere aut specie intelligi posse
 „ contendemus. Quare ne putes solius neutri
 „ gen. cancellis se Graecos circumscripsisse,
 „ masculini exemplum Platicum, *ὡς ΕΣΤΙΝ*,
 „ ΟΙΤΙΝΕΣ ἀπεχόντες συμποσίων η Κρητες
 „ nulli sunt qui perinde abhorreant a symposiis
 „ ac Cretes, explicabimus ex illo AELIANI
 „ Lib. I. V. H. de rege loquentis: Παντες αυτη
 „ Περσαι κατὰ την έαυτου δύναμιν έκαστος προσ-
 „ κομιζει. *Omnes illi Persae pro suis quisque*
 „ *facultatibus munera offerunt.* Si ergo dices,
 „ εστιν ετινες τρεχουσι, *sunt qui currant*, pro
 „ εστιν, valebit έκαστος vel εις εστι των ανδρα-
 „ των, ετινες τρεχουσι. Pari ratione τα ζωα
 „ τρεχει, ex Aeliano dixeris, τα ζωα έκαστου
 „ τρεχει. Quae partim hinc sequuntur, par-
 „ tim superius omissa sunt, ea ex ipso Verwey
 „ petant, quibus videbitur.

Uti autem huic Grammatico expositio Docto-
 ris Paris. displicuit, ita vicissim STEPH. BER-
 GLERO minime satisfacit, qui in praefatione ad
 Iliadem Homeri concinnata p. 9. ita differit:

„ Incidi in Librum, qui profitetur *Novam*
 „ *Viam docendi Graeca*, ibi forte multa egregia
 „ invenientur, quia *Nova* est; mihi tamen sic
 „ temere aperiendi nuper Librum illum, obtulit

„ se quaestio, novo quidem modo explicata,
 „ sed ita explicata, ut satius fuerit Veteres ibi
 „ non neglectos. Ad canonem notum: *Neutrum*
 „ *plurale gaudere verbo singulari*, annotavit Au-
 „ ctor: *Ex nemine unquam mortalium sibi discere*
 „ *licuisse rationem hujus structurae*. Postea ita
 „ differit, ut plane arguatur *Apollonium* non tri-
 „ visse; qui tamen melius videtur illam rem dis-
 „ putasse Lib. III. Synt. c. 10. & 11. unde di-
 „ scimus: Hanc structuram in neutro genere τα
 „ ζωα τρεχει, τα παιδια λεγει, esse, quod ne-
 „ gari non posset, ακαταλληλον, i. e. minus
 „ congruam partibus inter se non recte aptis;
 „ sed esse occulte ακαταλληλον, nec semper:
 „ v. g. παιδια γραφει potest esse καταλληλος &
 „ congrua syntaxis, si accipias μεταβατικως sive
 „ transitive pro παιδας γραφει. Contra autem
 „ in masculinis & foemininis talis syntaxis nun-
 „ quam potest esse ita καταλληλος v. g. παιδες
 „ γραφει. nam εν μεταβασει dicimus παιδας γρα-
 „ φει, cum in istis non sit similis accusativus
 „ nominativo. Itaque crassior & apertior est
 „ soloecismus: οι παιδες γραφει, αι γυναικες λεγει,
 „ isto: τα παιδια γραφει, τα γυναια λεγει, ut
 „ dixi, quia per accidens ista quandoque re-
 „ cte componuntur, illa nunquam. Igitur ut
 „ in moribus & conversationibus elegantes qui-
 „ dam homines, Graece ειρωνες dicti, callide se
 „ simulant simplices, & in deteriorem partem
 „ inclinare, quod Socratem factitasse accepimus;
 ita

„ ita censeamus, scriptores Graecos simplicitatem quandam & incuriam prae se ferre voluisse „ in hac structura ” &c. Haec ad institutum nostrum sufficiunt. Vereor autem, ne subtiliter nimis philosophetur Apollonius, atque Berglerus falso suspicetur, *Novum Grammaticum* nihil habere, quod ad Scholiastae Pindarici effatum (superius a nobis citatum) respondeat, sed alterum habere. Mihi contraria stat sententia, eamque tribus adsertum eo rationibus: **PRIMA** est, quod Apollonius de verbis transitivis tantum agit, nullam vero eorum, quae non μεταβατικῶς construuntur, ut sunt verba substantiva, passiva & alia, mentionem facit. v. c. *ἰὰ τὰ ζῶα τρέχει ἅπαντα ἔσται κοινὰ ταῦτα πάντα προστεθῆσεται ὑμῖν* dicimus, quatenus hic καταλληλῶς & congrua syntaxis esse potest? **SECUNDA**, quod omnem sibi viam praecidat idem Apollonius ad inveniendam rationem qua masculinis aut femininis pluralibus singulare verbum subjungitur, ut in hoc Aelian. V. 8. *τὰ σκωμματα καὶ αἱ λοιδόποιαι οὐδὲν μοι ἄοκει δύνασθαι*, & altero Pindarico *ἀχέεται ὀμφαὶ μελέων*, quae circa fin. p. 357. adjicere neglexeramus. Quod autem ad Scholiastae effatum respondeat Verwey, habet utique; nimirum una cum aliis illum falli, siquidem non solus Pindarus ita sit loquutus. Verum enim vero non injuria quis objiciat rogando, cur tamen frequentissime neutris, rarissime masc. aut femin. junctum inveniamus verbum

bum numeri singularis? Quam profecto quaestionem Verwey nequaquam praevenit: sed TERTIAM e nostris rationibus tale quid roganti satisfacturam esse speramus, quae ex aliarum maxime linguarum usu & syntaxi petetur.

(III.)

(a.) Quae collective sumuntur, cum in Lat. tum in Belgica lingua plerumque neutro genere usurpantur: sic dixit Cicero, qui *L. Antonia mille nummum ferret expensum*. Varro, *ad Romuli initium plus mille & centum annorum est*. Lucilius, *Tu milli nummum potes uno quaerere centum*. Haec exempla praeter alia citat GELLIUS I: 16. ut doceat qua ratione *mille* cum verbo singulari construatur. Addimus Vellej. Libr. II. de Curione, *an accepto centies sestertium fecerit*. Cicer. III. in Verrem, *sestertium decies numeratum esse*. Liv. III: 17. *Non, quid, quid patrum plebisque est*, & XXXX: 16. fin. TRANSLATUM, *argenti pondo novem millia trecenta viginti, auri octoginta pondo, & duae coronae aureae pondo sexaginta septem*. Plautus Bacchid. IIII: 4. 74. *Quae imperasti, imperatum bene bonis factum illico est*. Trin. II: 1. 27. *Amor amara dat tibi satis, quod aegre sit*. Huc refero verba impersonalia passivae formae; nam *ventum est, itum est, cursum fuit* vix aliter quam de pluribus hominibus dicitur. Jam & Belgica videamus: *het zaat semen; het graan frumentum; het suiker*
res

res sacchari quum pro merce adspicitur, alioqui de suiker dicimus; *het rozyn* uvarum passarum merx; *het baas*, *het visch* leporum, piscium copia, sed de *baas*, de *visch* lepus, piscis unus; *het maagschap* cognatio omnis, cognati, *da maagschap* cognatio, sensu abstracto; *het genootschap* societas; *het dozyn*, *het hondert*, *het duizent* numerus duodenarius, centenarius, millenarius; *het menschdom* humanum genus; *het Engeldom* angelorum coetus; *het gevogelte* plumi-gera gens, alitum genus; *het gedierte* ferae, bestiae; *het geboomte* arbores, de *boom* arbor; *het bosch* silva, de *vederbosch* crista, de *haarbosch* coma; *alles* omnia &c.

(β.) Hinc factum ut in similibus etiam dictionibus, quum quid colectivo modo, quasi unum genus sit, consideratur, Belgae aliaeque gentes pluralem & singularem confundant. Sic Hebraei vocabulum *E L O H I M*, quamvis numeri pluralis, construunt cum verbo singulari: Sic Galli dicunt, *il y en a qui soutiennent*, *il y en a eu mille tuez* vel *de tuez*, *il est passé par là dix mille hommes*, *il est dix heures*, Belg. *'t is tiin uren* &c. Sic inter Latinos dixit Cicero, *quo in fundo mille hominum facile versabatur*, ubi mille valet unum mille. Livius VIII. 5. *Tum a consulis abire lectores iussi, paludamentaue detracta, tantam inter ipsos, qui paullo ante eos execrantes, dedendos lacerandosque censuerant, miserationem FECIT*: hoc si cui durius videbitur,

legat cum J. F. Gronovio *fecerunt*, sed nescio an codices suffragentur. Mira quoque numerorum *συγχοις* in eod. Livio, quam non nimis ab hoc loco alienam, notandam duximus, Libr. VI: 34. *M. Fabii*, inquit, *Ambusti . . . . filiae duae NUPTAE*, Servio Sulpicio major, *minor C. Licinio Stolori ERAT*, *illustri quidem viro, sed tamen plebejo*. Similis est locus Sallustii, *servitia repudiabat, cujus initio ad eam magnae copiae concurrebant*, quem firmis rationibus firmavit pluribusque exemplis illustravit Eruditiss. Gottl. *CORTIUS*, Excurfu VIII. p. 403, 404. ad Cap. LVI. Catilin. B. n. 5. quem tamen memoria fefellit, quum scribit: *Sic np. Ciceronem Lupercalibus, quo construxisse memorat Quinctilianus, ut intelligeretur quo die. Quod ut ostendam, tantum exscripto Quinctiliani loco opus est, qui habetur Instit. IX. C. III. p. 816.* " Ne ego „ illud quidem *apopsiopefin* semper voco, in quo „ res quaecumque relinquitur intelligenda; ut „ ea, quae in epistolis Cicero, *Data Luperca-* „ *libus quo die Antonius Caesari*; quia nihil hic „ aliud intelligi poterat, quam hoc, *diadema* „ *imposuit.* " Qui plura de hac numerorum *συγχοις* legere cupit, consulat PRISCIANUM L. XVIII. p. 1099. SANCTIUM & PERIZON. L. II. c. 9. p. 207. sq. VOSSIUM de Constr. p. 14. GRONOVII Observatt. L. III. c. 2. p. m. 186. BURMAN. ad Quinctil. IX. c. II. p. 790. DAVISIUM ad Cicer. de Nat. D. I. c. 19.

&

& 38. *BENTLEIUM* ad Horat. Carm. I. 24. vñ. 8. p. 61. it. III: 11. vñ. 9. p. 278. & alibi. At Serm. I: 4. vñ. 33. pag. 599. malim eum retinuisse *poëtas*, neque mutasse in *poëtam*. *ELSENERUM* ad Johan. XVII. vñ. 2. Gallicum auctorem N. *METH. LAT.* p. 431. *LIPSIUM* denique & *CELLARIUM* ad Plinii sive Panegyricum sive Gratulationem vel Gratiarum actionem mavis adpellare cum *Marcilio*, Cap. XI. fin. Addo unicum exemplum S. Marci C. XII. vñ. 42. και ελθουσα μια χηρα πτωχη εβαλε δυο λεπτα, ο εστι κοδραντης. *En daar kwam een arme weduwe di wiirp twee kleine penninxkens daarin, WELK IS een oort.*

(γ.) Sic *Zwaardekroon* in versione Belgica Heaut. III: 2. *daarmee is alle dingen wel*, & in Phorm. III: 4. *dat u de Goden en Godinnen, zoo veel als 'er zoo onder als boven de aarde is, straffen.* Sic Vondel *Metam.* VII: 266. *het was dri nachten, eer de maan*, in q. l. *Huidecoper* egregie commentatur, unde sequentia exscribimus: In Gaudano *Chronico* p. 63. *en daar wort 'er vyftig duizent verslagen.* *Rhetoricor. collegium*, *daar is 'er vele di ons zeer beminnen.* G. Brantius *Poëf.* pag. 38. *al wykt 'er tiin of meer, blyf gy ons by!* Tamen idem *Huidecoper* p. 579. merito damnat Vondelii vñ. 500. *Metam.* XV. *geen leden wort gegeven, pro worden gegeven*; it. alterum in *Oedipo* p. 50. *dat imant AL zyn zinnen WORT benomen*, qualia Pindaricis illis, de

de quibus supra, simillima sunt. Agmen harum observationum claudat admonitio Lamberti Ten Kate quam Tom. I. pag. 396. de L. B. insertam sic interpretamur. "Quum de summa, pondere

„ aut mensura sermo est, possumus ea vel divi-
 „ sim capere, vel conjunctim. Quod si men-
 „ surae divisim sint considerandae, tum dicimus
 „ *daar zyn twee lasten tarwe*, quaque mensura
 „ separatim posita; sin in unum sint congestae,
 „ verbo singulari efferimus h. m. *daar is twee*
 „ *last tarwe*. Similiter dicimus, *daar is hondert*
 „ *gulden*, neque unquam *daar zyn hondert gul-*
 „ *dens*, si cui eam summam alia monetae specie
 „ quam meris florenis persolvimus; quin etiam si
 „ e meris florenis haec summa constaret, tamen
 „ si ad solam summam non ad ipsam florenorum
 „ monetam respiciamus, dicendum erit *daar is*
 „ *hondert gulden*; sin ad florenorum merorum
 „ numerum attendamus, dicemus, *daar zyn*
 „ *hondert [enkele] guldens*. Quam eximium
 „ fane discrimen! Nullam ego linguam novi,
 „ quae id imitari possit." Sic olim reprehensum
 me memini ab amico familiari, quod nobis Rot-
 terodami ad Mosam ambulanti, inter varios
 sermones (ut fieri solet) dixissem, *men zyn niet*
zeggen dat de Boontjes zoo lang waren, nam
 quum de uno vico loquerer, rectius me dictu-
 rum fuisse edocuit: *dat de Boontjes zoo lang*
was. Sed vereor ne & Lectorem sermonis lon-
 gioris nostraeque prolixitatis taedeat. Quare
 manum tollo de tabula.

I I I

Pergrimus ad **CASUS** Verborum, quorum
 agmen ducet verbum substantivum cum genitivo
 constructum, id quod H. Stephani verbis, sed
 addita interpretatione Belgica, docebimus ex
 I. Tom. Thes. Gr. p. 1130. "Aliquando vero
 „ εἶναι cum genitivo reddi ad verbum non pot-
 „ est: ut εἶναι ἐαυτοῦ [*zyns zelven zyn. Ik*
 „ *ben myns zelven niit.*] sui juris esse, vel Men-
 „ tis suae potestatem habere, Bud. ex Basil. . .
 „ . . . Interdum vero inter hoc verbum &
 „ genitivum subauditur εἶς, ut Aristoph. εἰ γὰρ
 „ τῶν φίλων [*gy bent van de vrienden*], es enim
 „ amicorum, subaudi unus: vel, es de numero
 „ amicorum. Idem, εἶμι τῶν ποταμῶν [*sic nbs:*
 „ *hy is van de bebaarsen niit*]. Gallice eodem
 „ modo loquimur, *Tu es des amis, Tu es des*
 „ *bons*. Sic & Gregorius, καὶ γὰρ τῶν ἐπαυμένων
 „ εἶμι τοῦ νόμου. [Imitatus Horatius III. Od. 13
 „ *fies nobilium in quoque fontium*: adde pag. 343.
 „ (XVII.)]. . . . At vero quò dicunt Graeci
 „ modo εἶμι τῆς πόλεως τῆς δέ, (quò utitur Pla-
 „ to) eodem Galli *je suis de ceste ville* [*Ik ben*
 „ *van dezelve stas*]. nobis enim *de* [*van*] geni-
 „ tivus est notus. Item, ut τοῦ γένους εἶμι a Xe-
 „ nophonte dicitur pro Agnatus sum, ita Galli
 „ *je suis de la parenté* [*ik ben van de maag-*
 „ *schap*]. (Budaens autem hoc loquendi genus
 „ figuratum esse vult pag. 84, sicut & illud εἰ

„ *ναί ἑαυτῶν.*) Denique, ut legimus ap. Lucian.
 „ *ποσού ἐστι τοῦτο,* (quo utuntur & alii) pro
 „ Quanti pretii est, vel Quanti aestimatur, sic
 „ Galli *De combien est il?* [*van hoeveel is deze*
 „ *soort?*] cum de genitivi nota, uti dixi.” Alia
 Cap. II. § VIII. praecepimus.

IIII.

Haec excipiat ejusdem Stephani Observ. I.
 Cap. I. de Conven. L. Gr. & G. ” Nos dicimus
 „ *manger du pain, manger le pain* & absolute in-
 „ terdum *manger pain*. Graeci idem discrimen
 „ observant, dicentes *φαγεῖν τοῦ ἄρτου, τὸν ἄρ-*
 „ *τον καὶ ἄρτον*; Latinis uno modo omnia effe-
 „ rentibus per *Comedere panem*. Non aliter dif-
 „ ferunt nostrae phrasae. *Il lui a dérobé son argent,*
 „ *ET Il lui a dérobé de son argent*, quam Grae-
 „ cae *ἐκλεψε τὰ χρηματὰ αὐτοῦ, & ἐκλεψε τῶν*
 „ *χρημάτων αὐτοῦ*. Thucyd. *καὶ διελὼν τοῦ πα-*
 „ *λαιου τειχούς, & ἀγαπὲν retransché de la vieille*
 „ *muraille.* ” Etc. Neque in his Gallicus ser-
 „ mo nostrum praecellit, namque diverso signifi-
 „ catu dicimus: *broot eten* velci pane, *het broot*
 „ *eten* panem comedere, *van het broot eten* panis
 „ illius edere; sic enim ante me locutus CATO
 „ de R. R. c. 156. ” quod volet, *CIBI* postea
 „ edit (antique pro *edat*); sed si poterit solam
 „ brassicam esse, edit: &, si sine febre erit, dato
 „ *VINI ATRI DURI; AQUAE* tum
 bibat

„bibat quam minimum: si febris erit, aquam.”
 Huc fere pertinent quae de usu articulorum egregie differit, ut omnia, L. Ten Kate T. I. pag. 334. sqq. Nos solius genitivi exempla profereamus. Anacr. Od. XXI. Δοτε μοι, δοτ' ὦ γυναικες βοομιου πειν αμυστι. *geeft my helder van dijn wyn te drinken*, & paulo post: Δοτε δ' ανθρων εκεινων *en geeft my van di bloemen*. Genes. III: 4. κα Αβελ ηνεγκε και αυτος απο των πρωτοτοκων των προβατων αυτου, και απο των στεατων αυτων. *En Abel di bracht ook van de eerstgeborene zyner schapen, en van hun vet*. It. XXX: 14. Δος μοι των μαυδαγορων του υιου σου. *geef my toch van uwes zoons Dudaïm*. Lucian. in Nigr. pag. m. 24, 25. οιον περ και δι Ινδοι προς τον οινον λεγονται παθειν, οτε πρωτον επιον αυτε. *als men zegt dat de Indianen overkwam ontrent den wyn, toen zy 'er voor de eerstemaal van dronken*. Syracid. XXXXV: 3. και εδειξεν αυτω της δοξης αυτου. *Jesa. II: 3. opdat hy ons leere van zyne wegen*. Genes. XVIII: 2: *ende gy zult gaan uwes weegs*. Omnia haec ελλειπτικως dici, facili negotio ostendere possemus; sed est res alieni fori, quam tractarunt L. Bos, Perizon. ad Aelian. & Kusterus ad Arist. Nubes, vs. 754.

V.

Praeterea quis nescit, quam luxurient Graeci in constructione verborum quorumlibet cum ge-

X x 2

niti-

nitivo? quorum nemo numerum inire poterit. Quod autem supra de adjectivis monuimus pag. 328-9. idem hic monitum volumus: injuste videlicet hujusmodi constructionem a Grammaticis quibusdam juberi exulare a sermone Belgico; uti non paucis probatorum scriptorum locis evincemus, quibus Teutisca quaedam miscbimus. Nempe genitivum recipiunt (I.) Verba memoriae aut oblivionis. Homer. τὸ δ' οὐκ ἐπιλάθομαι. *Ik zal zyner niit vergeten.* Verl. Belg. Jobi c. XXIII: 20. *de baarmorder vergeet zyner . . . . . zyns wort niit meer gedacht.* Deuter. VI: 12. & VIII: 11. προσέχε θεῶν μὴ ἐπιλάβῃς κυρίου τοῦ θεοῦ. *Wacht u dat gy des H E E R E N niit vergetet.* Demosth. τῶν ἐμοὶ πεπεσχυμένων οὐχὶ μεμνῆται. Francius in Orat. Nazianz. p. 29. *opdat gy ons onzer zwakheit zouden doen gedenken.* Huidecoper ad Vond. p. 87. *dat men zyns naams . . . . . gedenke.* (II.) Quae curam designant. Demosth. εὐνδες τὰ οικία αὐτῶν πρῶτες, τῶν ἀλλοτρῶν φρονεῖν κηδεσθαι, Teut. *Es ist perrisch zu sagen, man sorge voor anderer leute sachen, wenn man sich seiner eigenen nicht annimt.* Isocr. ταῦτων ἐπιμεδου των περὶ τοῦ βίον. Sic Teutones, *dessen bin ich gar nicht bekümmert.* Sed videamus Belgica: Hoofdius in Aulul. *Ik wacht my des wel. in Dedic. Hist. Belg. dat ik's my weinig kreunē.* Francius in praef. p. 19. *en zich niman des aantrekt.* Hoogstr. Praefat. ad Notas Oudani in Pelsii Art. Poët. *als zynde*

mee ver gekomen, dat de vry, di niet den groote
 voorwerpen zoekt, zich zyns bemoeit. Adde
 majorum nostrorum locutionem: *zich beiden veel
 sprekens*. (III.) Verba accusandi &c. Demosth.
 pro Ctes. *ἐγὼ γὰρ Αἰσχριν ἄδενος αἰτιωμαι τῶν*
ἐν πολέμῳ περαχθεῶν. Sic Alam. *Iemanden eines
 diebstahls, einer luegen beschuldigen*. Vide Schot-
 telium p. 751. (IIII.) Pascendi & miserendi.
 Demosth. *παύειν φείδω θει πατρικὸς νόμος* *Ejn vat-
 ter pfllegt seines kints zu schonen*. Deut. XIII: 8.
ook zal uw oog gruer niet verschoonen. Matth.
 XX: 30, 31. *Heere, gy zont Davids, ontfem
 u onzer*. Sic Marth. XVIII: 27. *σπλαγχνισθεῖς*
ἐς ὁ κυρίου τῆ δούλῃς ἐκεῖν malim genitivum referre
 ad particip. *σπλαγχνισθεῖς* quam ad τὸ κυρίου,
 quod nostri alique interpretes fecerunt. Vulgata
 recte ambiguitatem secuta, reddidit: *Misertus
 autem dominus servi illius*. Italica versio Joh.
 Deodati habet: *El signor di quel servidore, mosso
 da compassione*, minus bene quam vetustior alia
 A. 1596. *Onde il signore havendo compassion di
 quel servitore*. Mecum etiam interpretatus est
 Hispanice Sebast. de la Enzina: *El señor movido
 à misericordia de aquel servo*.. quam expositio-
 nem Luthero quoque video placuisse: *Da jam-
 merle den Herren desselbigen knechts*. (V.) inci-
 piendi & desinendi: Theocr. Thyrs. *Ἀρχετὲ βω-
 νοδικαῖς, μωσαι φίλαι, ἀρχετὲ αἰδαῖς*. & post:
Ἀπρητε βωνοδικαῖς μωσαι, πτε, ἀρητε αἰδαῖς.
 (Quod Horatius imitari est ausus, II. Od. 9.

vf. 17. *Desine mollium Tandem querelarum* : sed Virgilius id evitasse videtur, qui sic Ecl. VIII. *Incipe Maenalius mecum, mea tibia, versus.* Et, *Desine Maenalius, jam desine, tibia, versus.*) Sic Theotisci : *des rufens nicht muede werden*, & Belgarum proavi : *zy begonnen strydens ; zy rusten nimmermeer roepens.* Huc pertinent loca Francii in Orat. Naz. p. 43. *zullen wy ons onzer ongevoeligheit niit ontslaan* : in Dedicat. *zich diir moeite niit te willen ontslaan.* Hoofdii in V. H. M. p. 8. *zy vertroude dat zy nimmermeer der goede zake bezwyken zouden.* (VI.) quae pudorem & poenitentiam notant. Hebr. XI: 16. *Daarom schaamt zich God hunner niit.* Huidec. pag. 186. *zoo zal ik my dezer moeite nooit beklagen.* p. 260. ad vf. Vondelii, *Wy hoeven zeker ons diir schoonzoon niit te schamen*, sic commentatur : " A. Hoogvlietius in ead. fab. p. 147. *wy hoeven ons des schoonzoons niit te schamen* : quae „ mihi locutio, ut dicam quod sentio, magis ad „ ridet. Sic ibid. VI. L. p. 196. cum genitivo „ iterum construxit verbum *schamen* : *Gy zelf, „ Apol, had u diir zuster niit geschaamt.* " (VII) Verba monendi, rogandi &c. Thucyd. επιτιμιας δεόμενους. Oudanus in notis ad Pelsii Art. Poët. p. 55. *Uw E. di my des verzocht heeft.* Hoogstr. in versione ligata Phaedri, pag. 162. *toen hy des gevraagd wirt* : sic & dicere possumus : *zoo ik des vermaant was.* (VIII.) Verba sensuum, desiderii, & alia. Aristoph. αἰσθανομαι ψοφῶ

ὕψος. Gall. *j'entens du bruit.* Demosth. *προς-*
ἡκεῖ προθυμῶς ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλευμένων συμ-
βουλεύειν. Aristoph. *αὐ γὰρ τοῦτων ἐπιθυμῶ.* *ik*
begeer ıwer gaven niit. Herodian. III. L. *μητε*
τῆς ἀλλήλων φωνῆς συνιῖσιν. Lucian. *ἐπεὶ δὲ τα-*
χιστα συνῆκε τοῦ κρείττονος. Hoofdius in H. Med.
dat hem des althans niit lustte. Id. in Judic. Pa-
ridis: en di zich des verstaat, it. sub fin. behal-
ven dat ik my der wyze niit versta. Hoogstr. ut
supra p. 99. zander des gewaar te worden. Lu-
ther. in versione Epist. ad Galat. V: 5. Wir aber
warten im Geist durch den glauben der gerechtig-
keit, der man hoffen musz. Nostri in pro-
phetia Amosi c. V. 23. ook mach ik ıwer luiten-
spel niit hooren. Lutherus, *dan ich mag deines*
psalterspiels nicht hoeren. (VIII.) *fruendi, par-*
ticipandi & privandi. Lucian. *ἀθανασίας μετεί-*
ληθας. *gy zyt der onsterfelykheit deelachtig gewor-*
den. Job. 39: 20. *God heeft haar des verstants*
niit medegedeelt. Isocr. *ἀπολαύε μεν τῶν παρόν-*
των ἀγαθῶν, ὡς θνητῶν. Teutisce, *geniese der*
zeitlichen gueter als ein sterblicher: Demosth. *ἐκ*
ἀσφαλες ἐπιλαμβανέσθαι μεγάλης ἐξουσίας. Teut.
Es ist gefährlich sich grosser herrschaft an zu
masen. Isocr. *ὁ πολέμου ἀπάντων ἀγαθῶν ἡμῶς*
ἀπεστέρηκε. T. *der krieg hat uns aller gueter be-*
raubt. Luther. 1 Corinth. XIII: 1. *und haette*
der liebe nicht. Belgae Genes. 33: 9. *ik hebbe's*
weel. Exod. XV: 9. *myne ziele zal haarder ver-*
vult worden. Sed observationes a nobis scribi,
 non

non iustam Grammaticen, (qualem confecit Schottelius, qui pag. 754. hac opera rite defunctus est) paene oblitus eramus.

V I.

Nomina certam temporis horam significantia Belgae cum Graecis in genitivis pondere amant, quod vix probatione eget. Luciani: κοιμησομαι τησι νυκτι: *s. nachts wil ik slapen*. Argum. in Theocr. Eid. VI: δαρυνταῖς καὶ δαφνὶς θέρους αὐταῖς, μεσημέριος ἐν ἐν τοῖς θέρματι συνελκόμεσι. *Damentas en Daphnīs dry ven in den zomer s. mid-daags hune kudden by een*. Ipse Theocr. vi. 4. ἔσδομενοι θέρους μεσσημέριος. *zittende des zomers midden op den dach*. Vides hic simul dativum pro genitivo, intellecta praepos. *en*, quam addidit (intermixto usu genitivi) Eich XI. vi. 36, 37. & 48. Ἐθρὸς δ' ἔλπει μ' εἶναι ἐν θέρει, οὐκ ἐν πτωχει. *Oὐ χειμῶνος ἀλλ' ἐν...* Ἄλλα τὰ μὲν θέρους, τὰ δὲ γίνεταί ἐν χειμῶνι. *Ik ben al-reos van kuis voorzinn, zoo in den zomer, als in den herfst, ja ook s winters*.

V I I.

Verbum εἶμι cum suo dativo vim verbi εἶχον habet, quae constructio non Latinis modo sed & nostris (qui nomini interdum praepositionem addunt) in usu est. Paralip. XXVIII. 6. κίχων ἐσομαι

εὐοικαὶ αὐτῷ εἰς πατέρα *en ik zal hem tot eenen
Vader zyn.* (Cap. Iq. 15. *en hy gaf aan hem een
Koninklyke majesteit, zoodanige aan geenē Ko-
ning van Israël voor hem geweest is.*) Act. Apost.
XXII. 15. οὐ εἶη μαρτυρῶν αὐτῷ *want gy zult
hem getuigē zyn.* Hiëroclerus p. 498. doch ze-
kerer getuigen is my de oude dichter Ennius Ad-
de S. Johan. II. 4. Paul. ad Ephes. VI. 12.
Deuter. XXII. 5. Hoogltr. in Phaedr. V. f. 4.
*dees fabel, lang bekend in oude yden, heeft my
gevoem; daar zorg aan is, doen myden, pro, dat
zorg in heeft.* Idem in Biographia Antonidae:
in de zinkte di hem de laatste geweest is. Pro da-
tivo aliquando est genitivus, qui non ad verbum
eius, sed ad nomen praecedens aut subauditum
est referendus: ita ap. Lucam XII. 20. pro αὐ-
τομασσας, τὴν εἶναι; quidam codices habent
τινος εἶναι; quod nostri verterunt, *en 't gente gy
bereidt hebt, wiens zal het zyn?* respice sis ad
C. III. § I. Sic Ovid. II. de Ponto El. 2. v. 17.
Exiguam ne me praedam sinat esse Getarum.
Theocr. Eid. III. 19. Τηρας μὲν δὴ τοι τας πο-
τιος αὐτὰ λελειπται Τ' ὡστεα. Etc. Huc facit
Servius ad Virg. Georg. I. 3.

V I I I.

Continuum temporis spatium casu quarto ef-
fertur. Demosth. οἱ χρεῖς οὖτοι πρεσβεις οὗτοι καθηρτο
ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μηνίας *deze schoone ge-
zan-*

Y y

zanten bleven dri heele maanden in Makedonie
 zitten. Psalm. XXXVIII: 6. ὅλην την ἡμεραν
 σκυθρωπαζων επορευομην. Ik ga den ganschen dach
 in 't zwart. vs. 12. και δολιοτητας ὅλην την ἡμε-
 ραν εμελετησαν. En zy overdenken den ganschen
 dach listen: Similia invenies Psalm. 37, 26. 42, 4.
 44, 9. 16. 23. &c. Matth. XX: 2. συμφωνησας
 δε μετα των εργατων εκ δηναρις την ἡμεραν, quod
 verterunt nostri: en als by niet de arbeiders eens
 geworden was voor eenen penning des daags, ubi
 genitivum vides; sed & hic praeceunt nobis Grae-
 ci. Aristoph. Pluto: πολλου γαρ αυτους ουχ ἑω-
 ρακα χρονος. Lucian. πεντε ὁλων ετων λαλεειν μη-
 δεν, quae Belgice vertam cum praepositione: ik
 heb hen in langen tyt niit gezien. (In) heele vyf
 jaren niits spreken. etiam sic Graeci παμπλεισις
 εν ετεσιν. Luc. Evang. V: 5. δι' ὁλης της νυκτς
 den ganschen nacht door vel over. Sicuti autem
 hic genitivum habuimus pro accusativo, ita vi-
 cissim (quod §. VI. addendum erat) pro genit.
 usurpari accusativum, monuit Munckerus ad An-
 ton. Liberal. c. V. Videtis quoque Pierium ad
 Ecl. I. vs. 80.

V I I I I.

Neutra interdum verba more Activorum quar-
 tum casum adsciscere praeter Grammaticos obser-
 varunt ὁ πανν in Jove Fulguratore p. 29. Noster
 in Lectr. Lucian. p. 338. Scholiasies & Carolus
 Girar-

Girardus ad Aristoph. Pl. 517. Cl. Bos in Prolegom. ad Versionem των O Cap. III. § 1. quam hac in re contra If. Vossium, profanorum scriptorum auctoritate defendit. Nostrae jam sunt partes, ostendere quam similiter loquantur Belgae. Herod. in vita Hom. των δε κυνων μη εσθιοντων και υλακτωντων αυτον. *toen de honden niet aten, maar hem aanblaften*. Homer. Odyss. 4. αμειροσιν ηδου μαλα πνεουσιν. Iliad. A. 142. ανδρας επ' αυτας εβησε. Basil. βοαν της νομης. (de Lat. *latrare, clamare* & similibus agit Vechnerus p. 45.) Hoofdius in H. B. p. 766. *daarop schreeuden de soldaten een lange jou van de vesten*. Oppian. I. Κυνηγ. 341. ιππον γαμηλια χρεμεθοντα. Genes. XXXVIII: 10. και ηγλισεν αυτες προς αυτον. Sic nos *naderen*, quod idem significat videl. *adpropinquo*, etiam active usurpamus: *eene plaats, stat, eilant naderen* accedere, adgredi, adpetere urbem. Anacr. Od. LXIII. Μανην μακεις αρισην. Numer. XXV: 11. εν τω ζηλωσαι με τον ζηλον εν αυτοις *derwyl hy mynen yver geyvert heeft in het midden derzelver*. Genes. XXXVII: 5. ενυπνιασθεις δε Ιωσηφ ενυπνιον οοκ δroomde *Jozef eenen droom*. Vondel. Metam. VIII: 66. *Wat droomen wy een' droom, di eene maagt beschaamt!* II: 208. *Zy gaan eensgangs hun' gang*. VIII: 308. *en wil . . . . . verbaast zyne onschult spreken*. Theocr. Eid. V: 23. Τς ποτ' Αθηναιαν εριν ηριτε. It. VIII: 30. Μηκετ' επι γλωσσας ακρας ολοθυγδωνα θυσης. *Wacht u dat gy geene bla-*

blaren meer op uw tong blaast. Genes. II: 17. zult gy den doot sterven.

X.

Verba cum praepositione composita, ut Graecis sic Belgis casum ejus praepositionis fere adsciscunt. Herodot. Clio *τρεῖς γὰρ ἔτεα ἐπανεβαλλετο τὴν Σαρδίων ἀλώσειν*. Homer. Iliad. N. *Θρασύν Ἑκτορά εἶπε παρὰστας*, qualia ab Joach. Camerario inter Jonismos referuntur ad Herod. pag. m. 719. sed communis mihi videtur linguae idiotismus, nam sic Lucian. T. I. p. 181. *πολυων αποσπασας το πυρ*, & pag. 182. *καὶ ὡς ἐκ βραχὺ τις ἐκβαῖη τῆς οἰᾶς*. Matth. XVII: 14. *πρὸς-ηλθὼν αὐτῷ ἀνθρώπος* quod verbum in N. T. sexcenties sic constructum invenitur, Anton. Liberal. c. 24. *Δημητῆρ ὅτε πλανήτης ἐπὶ γῆν ἀπάσαν*, Vondel Metam. I: 369. *Dees overzeilde 't graan*. VIII: 654. *met kracht den stroom wort opgedreven*. Antonid. Yad. I. pag. 3. *de helden van uw' ruch den aartkloot omgedragen*. III. p. 69. *En (wert) met een listyk sep het voorhoofd oversteeken*. De singulari praepositionis *aan* vi in compositis agit Spectat. Huidecoper p. 546. quem vide.

X. I.

Nominibus regionum, urbium & locorum, si cum verbis construuntur, Graeci praepositionem addunt

addunt aequae ac Belgae. Herodian. διέτριψεν
 ολίγον χρόνον ἐν Ῥώμῃ. *hy bleef een korten tyt te*
Romen, of in Rome. Thucyd. ἦλθαν καὶ αὐτοὶ εἰς
 Ἀθῆνας, *zy kwamen t' Athenen, of naar Athene.*
 Matth. II: 12. δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν
 χώραν αὐτῶν. *zy vertrokken door een anderen*
wech weder naar hun land. Homer. Odyss. XV:
 42. καὶ ἐκ Πύλου ἐληλυθας, *en van Pylos zyn*
weergekomen. Sed otio meo abuterer, si pluri-
 bus rem notissimam persequer.

CAPUT QUINTUM

de ipforum Verborum accidentibus, quod ad
modos, tempora & figuras.

I.

PPrincipem assignabimus locum observationi
 Stephani qui p. 51. de Conven. L. Gr. &
 G. ait: "Graecos imitamus quum dicimus. De-
 „ meurons nous icy? pro demeurerons. Soupons
 „ nous demain chez nous? pro souperons. Lu-
 „ cian. Asin. [p. 137. B.] τί ποιοῦμεν, εἴη τις
 „ αὐτῶν, τὴν δραπέτην, pro ποιήσομεν [Wat doen
 „ we, vraagde een uit den hoop, met deze verloopē
 „ meit?] " In Toxar. καὶ τίθεμεν καὶ ταῦτα ἐν ταῖς
 „ τελείαις ψήφοις, μίαν τῶν πεντε εἰναι, pro θη-
 „ σόμεν. [pag. 70. C. of rekenen wy dezen man
 „ ook onder dat volmaakte vyftal?] " Xenoph. V.

Y y 3

Paid.

„ Παιδ. p. 72. [Ed. Bas. p. 83, 40.] καὶ ἀνδρῶν
 „ ὃ ἐβῆ, τῇ θυγατρὶ, μὴ φοβέ, ὡς ἀπορῆσῃς ἀξίῃ
 „ ταύτης. πολλοὶ γὰρ καὶ ἀγαθοὶ φίλοι εἰσὶν ἐμοί,
 „ ὧν ὅστις γάμει αὐτὴν, εἰ μὲντοι χρημῆτα ἔξει
 „ τῶσαυτα, ὅσα δίδως, [ἢ καὶ ἀλλὰ πολλαπλασίου
 τούτων, οὐκ ἂν ἐχοίμι εἰπεῖν. q. l. minus recte a
 Philolpho verſum, ſic emendamus: Noli autem,
 inquit, vereri ut tibi vir hac filia dignus inve-
 niatur; multi enim & ſummi amici mihi ſunt,
 quorum *quifnam* eam ducturus ſit, dummodo
 tantas habeat opes, quantas ipſe das, aut etiam
 his multo majores, non ſatis poſſum dicere.]
 „ *Quand vous mariez vous?* [*wanneer trout gy?*]
 Hiſce Stephanicis noſtra ſubjungemus ut ſimul
 adpareat, quam vere pag. 157-8 dixerimus, fu-
 tura ſecunda proprie eſſe praefentis temporis ver-
 ba, quum futura prima tempus remotius reſpi-
 ciant. Moſchus Epit. Bionis vſ. 52. Τίς ποτὶ σῶ
 ſυριγῇ μελιſσεται ὡ τριποθατέ, ſed quovis pigno-
 re contenderem, μελιſσεται relictum fuiſſe a Mo-
 ſcho, nam & ſequitur confetiſim, Τίς δ' ἐπὶ σοῖς
 καλαμοῖς θάσσει ſτομα; Ceterum vſ. 56. melius
 quadrat praefens quam iſthic pro futuro: Πᾶν
 φέρω τὸ μελιſμα. Sic apud Ariſtoph. τι δῶ; τι
 δῶμεν; plus ſemel occurrit, pro τι δῶσω; τι
 δῶσομεν; apud Terent. *quid ago? quid agimus?*
 quomodo nos: *wat doe ik nu? wat doen we?* Id.
 Terent. Heaut. III: 3. ult: *effero*, pro *efferam*.
 Homer. Iliad. I: 388. Κούρην δ' οὐ γάμειω Ἀγα-
 μεμνονος Ἀτρεΐδου. *Maar met Agamemnons doch-*
ter

ter trou ik nooit. Xenoph. p. m. 643, 34. *νυν δε τινος ενεκα και καλει με τις*; pro *καλεσει*. Similia his Pfochenium notasse video in Diatr. de N. T. puritate §. XXXI. Vondel Metam. VII: 84.

Hy zal in Grieken u inhalen, als zyn bruit.

De moeders, nu de zoons gebergt zyn, loopen uit,

En alle steên, di u op hare handen dragen.

I I.

Ibidem observat Stephanus, Gallorum historicos non minus quam Graecorum praefens pro praeterito usurpare; quam ego observationem non tanti puto, ut idem nobis Belgis in usu esse, ostendere velim, siquidem nulla non lingua hanc temporum enallagen novit, quae proinde pro Hellenismo haberi non debet. Potiora sunt, quae pag. 57. h. in m. differit: "*C'est un dangeux vilain: si on le fache, il a aussitôt donné un coup de dague. Si j'oy seulement le bruit d'une souris, je suis incontinent éveillé. Si je fais le moindre excès du monde, me voilà incontinent tombé en maladie.*" Hi dicendi modi Graecismum sapiunt, qui sic aoristis utuntur. Homer. Iliad. A. [218.] *ὅς κε θεοῖς ἐπιπειθῆται, μάλα τ' ἐκλυον αὐτοῦ.* Quiconque obéit aux dieux, ils l'ont aussitôt exaucé. [Di de Goden gehoorzaamt, is terstont verhoort.] "Iliad. Δ. [452-455.] "*ὥς δ' ὅτε χειμαῖροι ποταμοὶ κατ'*

κατ' ὄρεσφι ρεοντες &c. Τῶν δὲ τε τηλοσε δού-
 πόν ἐν συρσῶ ἐκλυε ποιμῆν. *Le pascient qui est*
bien tenir, en a incontinent oui le son. [Gelyk het

gedruisch der swelblitende beken, wanneer ze van
 de bergen komen neerstorten, terstont door een her-
 der van verre gehoord is.] " Hoc praeteritum
 „ ergo pro praesenti ponitur, uti Lucian. in To-
 „ kar: [p. m. 93. E.] ἐπειδὴν ἀδικήσεις τις πρὸς
 „ ἑτέρου, ἀμυνασθαι βουλευμένῳ, ἰδὴ καὶ ἑαυ-
 „ τον, οὐκ ἀξιωμαχῶν, βουν ἱερεύσας, τὰ μὲν
 „ κρεα κατακοψας, ἠψῆσεν &c. In Prometheo,
 [pag. m. III. A.] „ ἀλλὰ σύγ' ἠνώμην ἀπονέμουςιν
 „ αὐταῖς· εἰ δὲ καὶ πάντ' ἀργισθεῖεν, ἢ κουνδύλους
 „ ἐμεταψαν, ἢ καὶ κατὰ κορρῆς ἐποιετῶσαν." Nos
 addimus ex Lucian. T. I. 144. A. de Cupidine,
 ὃ δὲ ἐν οὐδ' ὅπως τὸ παλαιότερον δεδίωξ' καὶ ἵκετευσαν,
 μετ' ὀλίγον ἐπιλελησθαι ἀπεινῶν. *hy is terstont*
alles vergeten, vel terstont is hem alles vergeten,
hoe zeer hy anders vreesst! Iliad. Δ. 275-9. ὥς
 δ' ὅτ' ἀπο σκαπίνῃ εἶδεν νεφθῶν αἰπόλῳ ἀνῆρ...
 Πιγῆσεν τὲ ἰδὼν, ὑπὸ τὲ σπεσθῶν ἤλασέ μῆλα. Dav.
 Hoogstr. Phaedr. III. fab. VI.

Gy weet mit, in wat noot uw jongen zyn:

Draag goede zorg, of zy zyn omgekomen.

i. e. of zy komen om, aut rursus pro futuro of zy
 zullen omkomen, ut ap. Terent. Ad. III. 5, 12.

si deferis tu, perimus, pro perimus vel peribimus.

III.

I I I.

Quanto usus Subjunctivi Modi Latinis est frequentior, tanto minus eo utimur in sermone Graeco ac Belgico. Hujus exempla suppeditabit de lingua patria meritissimus A. Monenius p. m. 280-3. Qui Graeca volet, adeat Gretserum in Syntaxi, Budaeum in Comm. Gr. sed imprimis Jensi Viri Litteratiss. Lect. ap. 27. ad 35. ubi & *σφαλματα* Virorum cetera doctissimorum notat, qui non satis ad hunc Hellenismum attendentes, Graeca vel depravarunt vel perperam interpretati sunt. Non possumus tamen non quibus aut tribus exemplis indicativi usum in linguis nostris ostendere: Theocrit. Eid. B. 84. *οὐδ' ὥς παλιν οἰκιδ' ἀκηθον* Εγγων. *maar hoe ik weer t'huis ben gekomen, weet ik niit*. neque quomodo domum redierim, scio. Demosth. *χρην δὲ σιτοπομπείαν ὅπως νομισθῆσεται*, *προϊδεσθαι* oportebat providere, quomodo frumentum *conveheretur*. Lucian. de Sacrif. p. 353. *εἰ γε μὴ οἱ Ἀθηναῖοι αὐτὸν ὑπεδέξαντο*, *εἰσέθηκει αὖ ἡμῖν δ' Ἡφαιστος*. *want hadden hem di van Lemnos niit opgevangen; Vulkaan was zekerlyk lang doot*. Stephan. Obs. V. p. 53. *ὥς δὲ αὐτὸς ἀπέθνησκει*, „ *ἐπεστῆ δ' φίλῳ αὐτοῦ* [*maar toen hy storf, kwam'er zyn vrint by.*] „ *Comme il mouroit, sur-* „ *vint un sien ami*. Latine dicendum est, non „ *Quum moriebatur*, sed *Quum moreretur*. „ Consule tamen Hellenol. Vechneri L. I. c. 36.

Z z

III.

IIII.

Imperativi loco Graeci non raro habent Infinitivum, praecipue scriptores Ethici, ut sunt Hesiodus, Theognis, Phocylides, alii. Similiter nos loqui, sequentia declarabunt. Hesiod. *εργ.* 366. *Ἀρχομένου δὲ πύθαι καὶ ἀργαῖτος κορυσσασθαι, Μεισθεὶ φειδασθαι.* adde *vf.* 369. 389. 390. Sic nos; *dat nist te doen. daar nist heen te gaan. پوش gulzig nist te drinken.* Phocyl. *Μέτρω μὲν Φαγεῖν, πλεῖν καὶ μυθολογεῖν de maat te houden in het eten, drinken en spreken.* Theogn. *vf.* 113.

*Μὴ ποτε τὸν κακὸν ἀνδρᾶ φιλον κτείσθαι ἔταιρον,
Ἀλλ' οὐκὶ φεύγειν, ὡς τε κακὸν λαμβάνει.*

*Nōit vrinssich te maken met een' goetdelsteken,
maar hem te vlieden, als een kwade hant.*

adde *vf.* 159. 335. 399. 401. &c. Homer. *Iliad.* I: 256. *Σὺ δὲ μεγαλήταρα θυμὸν ἰσχεῖν ἐν στήθεσσι. φιλοφροσύνῃ γὰρ ἀμείνων. Δηγεμέναι δ' εἰδὲ κακομήχανον.* ubi post nominat. *σύ* intelligendum videtur *μεμνηστο.* Item in Luciano T. I. p. 881. *μὴ σὺ γ' ἐπ' Ἀρμενίους ἐλαῶν στρατον.* Cl. Bos in *Ellipsi Verborum* vel *θελε* vel *δει* sive *χρη*, & omnium commodissime *χελειν* subaudiri putat. Gretserus *προσυνπει* quoque addit. Aliud tamen verbum aliquando suppleri posse, haec aurea Pythagoras dicta demonstrant:

Μηδ'

Μηδ' αλογίως σαυτον εχειν περι μηδεν ΕΘΙΖΕ.
 Χρηματα δ' αλλοτε μεν κτασθαι ΦΙΑΕΙ, αλλοτ'
 ολεσθαι

Ιασθαι δε ΠΙΠΕΙΤΕΙ, καθουσον δυνη

Italos eandem constructionem amare, docuerat me VENERONI Synt. Ital. p. 162. his exemplis: "*ne fais pas cela*, non fare questo. *Ne dis rien*, non dire niente. *Ne t'arreste pas*, „ non ti fermare ". Postea in N. T. Deodati similia loca notavi, ut Matth. III: 7. " Non „ tentare il Signore Iddio tuo ". In Apost. Act. XVIII: 9. " Non temere: ma parla, e non taceret ". Ut aliud ex alio incidit! Videntur Itali non nisi cum particula negandi infinitivum construere, quod ex postremo loco clarius adparet: at idem in Graecis voluerat Scholiastes ad Lucianum, quem refellit Lamb. Bos.

V.

Indefinitus modus post verba narrandi, audiendi, videndi, rogandi, iubendi, monendi, aestimandi, quaeque sensum, eventum aut simile quid significant, Graecis per *ὅτι*, *ὡς* vel *ὥς*, Belgis per *dat* vel *hoe*, subsequente pro Infin. Indicat. aut Subjunctivo, exponendus est. Aristot. VIII. Ethic. οὐδὲ γὰρ βασιλευσὶν ἀξιοῦσιν εἶναι φίλοι οἱ πολλοὶ καταδουλοῦντες τοὺς ἑαυτοῦ *zelfs begeren de al-ternativedeufte mit , den Koningen vrinden te*
 Z z 2 *zyn.*

ζῶν. Demosth. εμοι μεν τοιωνυ ὑπηρξεν, Αισχνη,
 παιδι μεν οντι, φοιταν ες τα προσηκοντα δδασκα-
 λεια, και εχειν οσα χρη τον μηδεν αισχρον ποιησον-
 τα δι' ενδειαν. 't Geburde my dan, o Eschines,
 noch een kint zynde, in de voornaamste scholen te
 gaan, en alles te hebben, dat imant behoeft om
 nit schandelyks te doen uit armoede. Similiter
 Moonen pag. 298. dat my gebeure wven naam uit
 te breiden. Isocrates in Plataico: Δεομεθα ουν
 ὑμων ανδρες Αθηναιοι μετ' ευνοιας ακροασασθαι των
 λεγομενων. Wy verzoeken u dan, o burgers van
 Athene, met goetgunstigheid aan te hooren, 't gene
 zal gezegt worden. Demosth. de falsa Legatio-
 ne: ως δε ακουσαι τους παροντας εν τῳ συμποσιῳ,
 τοσουτον κροτον και επαινον και θορυβον παρα παν-
 των γενεσθαι: Toen nu de tegenwoordige gasten
 hen alle hoorden zoodanig een geraas, gescreu
 en gewelt maken: sic Moonen p. 301. Het geenik
 u by maneschyn hoorde zingen. Matth. XXIII: 3.
 παντα ουν εσα αν ειπωσιν ὑμιν τηρειν, τηρειτε.
 daarom al wat zy u bevelen t'onderhouden, on-
 derhoudt dat. Εφη ποιησειν, Hy beloofde het te
 doen. His Belgica alia subjungere fert animus.
 Hoofdus Dedic. Henr. M. fin. dewelke ik, ne-
 vens schuldige eerbidenis, G O D bid in eere en
 voorspoet altyt te bewaren, ubi tamen aequae est
 ambiguus sensus, nisi D E I T. O. M. respectus
 eum determinaret, atque in hoc: Ajo te, Aea-
 cide, Romanos vincere posse. Idem in opusc.
 pag. 6. dat ik wilde (pro wenschte) gestorven

te zyn. Francius in notis ad Orat. Greg. p. 232. di hunne Goden, gelyk zy zelf doen, in zulke offerhanden vermaak meenen te scheppen. και ταῖς τοιαύταις θυσίαις αὐτοὶ τε χαίρουσι, καὶ τὰς θεῶς αὐτῶν οἰοῦνται, sc. χαίρειν. Vondel. Met. II: 224. noch zach het wreulig viirgetal Te mennē: plenum foret: nochte zach hy kans, hoe hy 't wr. v. g. zou mennē. vl. 238. nu wenscht hy vaders koets naot aan zyn onvermogen Vertrout te wēzen. VII: 1153. d'Elendige heeft angst hiirin te zyn bedrogen. Plura invenies casu in Nota Huidecoperi, nam ipse id non agit, ad Vond. L. VII. vl. 119.

V I.

Diligentissimus Budaeus in Comm. Gr. p. m. 904. aliam mihi hic suggerit observationem, quae cum Graecis & Latinis tum Germanis nostris est usitatissima, scil. Infinitivum obire interdum praeteriti vicem, ubi aut συνεῖη, ut ille, aut cum Monenio verbum *geraken* vel *vallen* subaudire poteris. Exempla videamus: Demosth. περὶ παραπρεσβ: Αὐτὸς δὲ θαυμαστὰς εἰσεῖναι τινα τῶν ὀδοιπορῶν, τίς ὁ ἀνθρώπος ἐστίν; Ἐπειδὴ δὲ ἀκούσαι, ὅτι Ἀτρεστίδης δῶκεν ταῦτα ἔχων παρὰ Φιλίππου ἀπερχεται, δεινὸν αὐτῷ τι δεῖναι. Hy aan 't vragen, wi di man was, en hoorende, dat Atrestidas met deze geschenken van Koning Filips kwam, aan 't verwonderen over deze zaak.

Plato I. Lib. de Rep. Επειδὴ δὲ κατὰ σχολὴν σκεψασθαι, κοπτεσθαι τε καὶ οδυρεσθαι τὴν ἀρετὴν, οὐκ ἐμμενοντα τοῖς προσηθείων ὑπὸ προσηταῖς. Hy toen aan 't klagen, aan 't versaejen van zyne keus, dat hy niet gebleven was by 't gene de waarszegger hem voorspelt had. Gregor. eis Basil: Επειδὴ δὲ ταῦτα εἰπεῖν καὶ ἀκαῖσαι τοῦ ὑπαρχόν, καὶ τὴν ἐκστάσιν μαθεῖν τοῦ ἀνδρός, τὸν μὲν ἐξω πεμψαι καὶ μεταστῆσθαι, & cetera. Sic Monenius pag. 342. *De bedrukten aan het schreien: de! Heeren aan het mompelen.* Hoogstr. Fab. Phaedr. p. 12. *Hy aanstonts aan het vragen.* Ibidem in notis Belgicis p. 41. *dese aan het weigeren, aan het afbidden, beroepende zich, enz.* Anton. Yad. III. p. 31. *De stroomen Toen aan het bulderen.* Cujus Hellenismi oblivio fecit, ut Doct. Munckerus locum Anton. Liberal. c. XII. βουλήται δὲ τοῦ Ἡρακλέους ἀμελεῖσθαι τῶν ἐπιτογμάτων τοῦ παιδός· mancum pronuntianet, qđ exciderit ἀνεσχετο vel ἐτλη vel aliquid iocundum, cum sit sanctissimus & sic vertendus: *Phylus autem, achtene Hercule, negligere mandata pueri sic enim Livius III. 1. cetera multitudo posuere Romae agrum malle, quam alibi accipere, qui scriptor cum Tacito aliisque historicis non fecit centies sed multis hoc loquendi genere utitur.*

V I I.

Ut Graeci, tanquam si nomina sint, (supinis autem & gerundiis sicuti nos, carent) verba indefiniti modi, addito aut intellecto articulo usurpant; ita nos Germani prae aliis Europae populis hac structura delectamur, quam & attingit H. Stéphanus Observ. 7. pag. 59. quamque non indocte tractavit Magnus Jensus ad Lucian. p. 75. & 405. Inde in nostros usus quaedam depromemus, in quibus velim notes, B. L. activae formae infinitivos ap. Graecos post se quartum regere casum, sed ap. Belgas instar nominis substantivi cum genitivo sive cum ejus indice *van* construi (quod in Lat. L. locum non habere, multis contra Sanctium evincit Cl. Perizonius p. 437.) Sunt praeterea in nostro sermone diptota, ut *waardig te zijn*, vel *ziinswaardig*; *moe van 't jagen*, & *jagens moe*. Lucian. de Salt. p. 948. Σημειον δε . . . . το δακρυειν πολλακις της θεα-
 τας. *doch het meeningvuldige schreijen der toezien-
 deren is een teeken*. Harm. 639. τογε αυλειν αυτο
 ανευ του ενδοξου ειναι δι' αυτο, ουκ αν δεχαταιη.
*het spelen zelfs zonder daardoor vermaadt te wor-
 den, zou ik niet begeren*. Charid. Tdm. II. pag.
 1029. και θεαι δε ταις αυτων παιδα . . . . εν-
 γαγον εις ταυτο, ουκ ελαττω δεξαν αυτοις οισμενοι
 βεβαιη, του θεων παιδας γενεσθαι, το μαχομεντες
 υπηρ Ελευθε, αποθανειν. *Zelfs hebben de Goden
 konne wons daartoe aangeset, achtende dat het
 hun*

hun geen minder eere strekte, al vechtende voor Helena te sterven, dan zoons der Goden te zyn. Diod. Sicul. V: 70. δουναι λαδρα τοις Κρητην εκθρεψαι. zy gaf hem aan de Kureeten op te voeden. Menandor, πολλων δε μεσον εστι το ζην φροντιδι. het leven is vol bekommering. Aristot. το πλουτειν ειν εν τω χρησθαι μαλλον η εν τω κεκτησθαι. het ryk zyn bestaat meer in 't gebruiken dan in 't bezitten der goederen. Eu πεφυκως προς το διαχλευαζειν; Polyb. van natuur geschikt (wel gearat) om te boerten. Εξηλθε μισθωσασθαι εργατας. Matth. XX: 1. hy ging uit om arbeiders te huten. απηλθεν εις το ορ. προσευξασθαι. Marc. Euang. VI: 46. Hy ging op den berg om te bidden. Και ειπε δοθηναι αυτη φαγειν. Idem V: 43. En hy zeide, dat men haar zoude te eten geven. Εχω ερωσιν φαγειν. Joh. Euang. III: 32. Ik heb eene spryze te eten. Similiter Matth. XXV: 35. Marc. VI: 37. &c. Παντα δε τα εργα αυτων ποιουντι προς το θεαθηναι τοις ανθρωποις. Matth. XXIII: 5. En alle hunne werken daen zy, om van de menschen gezien te worden. α ποιειν αισχερον, ταυτα μηδε λεγειν καλον. Sententia: 't Geen schandelyk is te doen, is ook schandelyk te zeggen. χρυσον εσθρον ιδειν. root om te zyn. Theognis vl. 450. quod flavum videri, Horatius diceret. Vener. Dinantius de Dignit. & Auctorit. Sacri Codicis differens, alicubi ait: en hy schrikt voor in de hope eener eeuwige heerlykheit bedrogen uit te komen. Vond. Met. p. 80. de proef van 't zekergaan.

Latis

Latinos similiter aliquando loquutos ostendit Vechner. Hellenol. p. 135. & 187. quibus adde Ovidii locum notabilem Heroid. I. *Nec mihi sunt vires inimicos pelleret tectis.* Sed satis Romanos hosce Hellenissimos sunt persecuti Sanctius in Min. p. 426. sqq. & Vossius de Constr. c. LI. Quum vero Scioppius ad Sanct. p. 673. ut demonstret praepositionem *ad* subaudiri in *Eamus visere*, Luctetii versum citat: *AD sedare sitim fluvii fontesque vocabant*; ejus loco in edit. Thomae Creech L. V. vf. 943. invenio: *AT sedare sitim* &c. quod monendum duximus.

VIII.

Quandoquidem in infinitivis verlamur, pauca placet de eorum constructione cum verbo *εἶ* & *εἶω* differere. (1.) Gr. *εἶ*, Lat. *est*, Belg. *is* quando per *εἶεἶ* licet *men kan* exponi possunt, *ἐλλειπτικῶς* sumuntur; quod me docuit diligentissimus Vossius de Constr. p. 73. & 186. namque intelligitur vel *libido*, vel *potestas*, vel *facultas*, atque gerundii vicem obit ille infinitivus. Haec me ratio ab Huidecopero Doctiss. discedere impellit, qui ad Vond. L. VIII. vf. 1055. *hiir is GEEN' raat te vinden*, (ubi *geen* est pro accus. *geenen*) contendit, legendum esse *geen* nominandi casu. Ego contra non minus recte scriptum adfirmo, quam in carmine Politiani, quod Belgice conversum Ovidii Transformatio-

A a a

nibus

nibus idem Vondelius praefixit: *Was in gansch Ruffen dan nit EENEN arts te vinden?* quae sic suppleo: *was in gansch Ruffen dan nit of geene kans of gelegenheit om eenep arts te vinden? hiir is geene kans om eenigen raat te vinden.* Sic verbum *staat* cum quarto casu construxit L. VII: 223. *Nu staat hem noch DEN draak,* di nimmer d'oogen luikt, *In slaap te tooveren.* Haec dum scribo, alius explicandi modus succurrit, np. per ellipsin *te mogelyk: was het nit mogelyk eenen arts te vinden: 't is nit mogelyk hiir eenigen raat te vinden.* Sed videamus convenientiam Graeco-Belgicam: Euripid. Rheso: *ἐκ εστ' ἐκείνῳ θάρον ἐντάζει δαδν* hem is nit by te komen: *met hem is nit te vechten.* i. e. men kan hem nit bykomen, &c. Thucyd. 2. *ἡς ὁδ' ἐκστῆναι ἐτι ὑμῖν ἐστί.* hiirvan staat u nit (vry, of is u nit geoorlooft) af te gaan. Idem 4. *οὐ γὰρ ἦν ὄπλα ἐν χῶρῳ ἐρημῷ πορισασθαι* want daar waren geene wapenen in de woestyn te krygen, ubi *to geene wapenen,* fateor nominativum esse; sed idem in exemplo Graeco (quod cum prioribus diligentiae Vechneri L. I. c. 31. debemus) statuendum: namque construo, *τα γὰρ ὄπλα ἐκ ἧν πορισασθαι,* non autem *ε γὰρ ἧν πορισασθαι τα ὄπλα.* (II.) Infinitivum cum verbo *εχω* constructum loco gerundii Latini in *DUM* esse, atque ita ipsum *εχω* non modo *valere possum* vel *scio*, (quod observarunt quoque Fr. Vigerus C. V. S. 7. §. 14. & Cl. Burmannus ad Phaedr. III. fab.

fab. 1. vs. 2. in N. C.) sed etiam *debeo*, clare probavit Vossius de Constr. pag. 187. quem ne consulere negligat; Lectorem adhortor. Interim nostri sermonis convenientiam hic habeo probare. Aristoph. Ran. 1160. τῶν ἐχέει ψεῦειν τι; *hebt gy iits hiirin te berispen?* Paulus ad Tit. II: 8. μὴδὲν ἔχων περὶ ὑμῶν λέγειν Φαῦλον. *en nist kwaats hebbe van ul. te zeggen.* Lucian. Tom. I. p. 16. μὴ δὲ ἔχοι τις λέγειν. p. 18. ἔχω διατείνασθαι *ik heb te berweeren.* Lucas Euang. VII: 40. ἔχω σοι τι εἰπεῖν, *ik heb u wat te zeggen.* Joh. Euang. VIII: 6. ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτῶν, ubi ellipsin statuo, vel vocolae τι cum nostris qui verterunt: *op dat zy (uit) hadden, om hem te beschuldigen*, vel alius vocabuli; cuiusmodi sunt *καιρος*, *λαβη*, *προβασις*, *αφορμη*, *λογος*, *αἰτια* s. Belgice *gelegenheit*, *reden*, *oorzaak*, *voorwentsel*, *stoffe*, *zaak*. Immo *αναγκη* aliquando intelligi argumento est locus Lucae C. XIII: 18. ἔχω *αναγκη*ν ἐξελθεῖν *ik heb noodig uit te gaan*; vel *κατ' ἐλλειψιν*, *ik heb uit te gaan*, uti dicimus *ik heb dat te doen*. De verbi *ἔχω* cum participio constructione alibi agemus.

V I I I I.

Nunc ordine ducimur ad ellipses Verborum examinandas; quarum jam exempla dedimus supra §. IIII. & VI. (1.) Verbum substantivum in linguis eruditis non raro omitti, nec puerulus

A a a 2

qui

qui primis hujusmodi elementa labiis attigit, ignorat; quare paucis tantum ostendemus, eadem figura nostram Belgicam exornari. Ut Menander dixit, *πλεονεξία μεγιστον ανθρωποις κακον*: sic nos, *geen grooter kwaat voor een sterveling dan de bebluft en girigheid. Gelukkig, dijn zulk mach gebeuren. Geen ding ter weerelt, dat my beter bebaagt; onnoodig daarom, dat wy 'er veel van spreken.* Huc pertinent quae inter alia Monenius adfert p. 342. *Ik kenne my zulk eene eere nikt waardig, supple te zyn. Alle jaar dunt de aarde omgespit, sc. te worden.* Hoofdius in V. H. M. p. 21. *ende jammer (ubi subaudio was't), dat hy geen opperworst geboren was.* De partic. zynde suo loco agemus. (11.) Hinc qualiacunque sunt, scriptorum Graecorum loca quae ad certam classem vix possunt revocari, tum ex Budaeo pag. 816. 844. 852. tum ex observationum propriarum farragine, promiscue congeremus, servataque eadem verbi aut verborum *ελλειψει* Belgice convertemus. Demosth. de fals. Leg. (p. m. 206.) *Τραχέως δ' υμων επι τω μηδε προσδοκων σχοντων, η οπως γε ω ανδρες Αθηναιοι εφη, αν τι τούτων γιγνηται, τούτους επαινεσεσθε και τιμησετε και στεφανωσατε εμε δε μη και μεντοι καν τι των εναντιων, οπως τούτοις οργεισεσθε εγω δε αριστοιμα.* *maar toen gy 't euvel opnaamt dat ik zulk nikt verwachtende was, zeide ik: o burgers van Athene, zoo 'er iit van gebeurt, dat gy hen dan pryst en in eere houdt, ja met kroonen begif-*

giftigt; maar my niit: zoo het tegendeel, dat gy dan op hen verstoort zyt. Ik heb 'er niit mee te doen. (Ik houd'er my buiten.) Quid in his omis-
sum sit, ex versione Budaei adparebit: *Cum autem vos aegre aspereque hoc tulissetis, quod dixissem me ne ea quidem sperare: at facite inquam o viri Athenienses, si quid horum fiat quod vobis promittitur, ut istos & collaudetis & honoribus adficiatis & coronis donetis: in me autem nihil horum conferatis. At vero si quid in contrarium cesserit, videte etiam ut istis succenseatis, non mihi qui rem totam ad me nihil pertinere contestatus sum.* Dionysius ἀλλ' ὅπως μὴ λαθώμεν ἑαυτοὺς doch dat wy ons zelve niit bedrigen.
" Est autem (ait idem Vir Doctiss.) " ἐλλειψίς „ ἀτίκη. subauditur enim ἀκοπεί, vel ὅρα vel „ aliud simile verbum " &c. Hujus Hellenismi meminit quoque Stephanus pag. 87. Obs. 12.
" ἔπως δὲ τούτο μὴ διδάξης μηδὲν, omisso ὅρα. „ mais qu'il n'y ait point de faute, loco του „ mais voyez ". Aristoph. Pluto vf. 593. Το γὰρ ἀντιλεγείν τολμᾶν ὑμᾶς, ὡς οὐ πάντ' εἰσὶ ἀγαθ' ὑμῖν Διὰ τὴν πέμψαν; dit noch durven tegenspreken, vel gy dit tegenspreken? Sic Virgil. Aen. I: 40. Mene incepto desistere victam? in quibus δει, oportet, zal men vel zult gy? intelligerem: quo etiam modo haec, ik u verlaten? ik lyden dat men my de deur wyze? supplenda sunt; zqn ik u verl. zal ik lyden.

L. Bos pag. 295. ad Iliad. B. 413.

ΖΕΥ ΚΥΔΙΣΕ, ΜΕΓΙΣΕ, ΚΕΛΑΙΝΕΒΕΣ, ΑΙΘΕΡΙ ΝΑΙΩΝ,
ΜΗ ΠΡΙΝ ΕΠ' ΗΕΛΙΟΝ ΔΥΝΑΙ, ἢ ΕΠΙ ΚΝΕΦΑΣ ΕΛΘΕΙΝ,
ΠΡΙΝ ΜΕ ΚΑΤΑ ΠΡΗΝΕΣ ΒΑΛΕΙΝ ΠΡΙΑΜΟΙΟ ΜΕΛΑΘΡΟΝ
ΑΙΘΑΛΟΕΝ, ΠΡΗΣΑΙ ΔΕ ΠΥΡΟΣ ΔΗΪΟΙΟ ΘΥΡΕΤΡΑ.

Groote en gloririjke Jupiter, di boven de wolken woont,
dat toch de zon niit eerder onderga en de kimmen rake,
voor dat ik het trotsche paleis van Priamus hebbe om-
vergebaalt en in brant gestoken.

ex Eustath. citat: λείπει το δὸς ἡ ποιήτων καὶ παρ'
Ἡροδοτῇ σῆμα ὁμοιον εὐχῆς Δαρειοῦ ηὐξάτο. ὡ
Ζεὺ γενεσθαι μοι Αθηναίους τισασθαι. Ο Ἰσχυρὴν,
dat ik nu de Atheeners mach straffen. Schoetge-
nius p. 297 addidit: "Imperat. δὸς subintelligi-
,, tur ap. Athenaeum L. XIII. pag. 699. ὁ μὲν
,, τις ἐλεγε· παῖ λυχνεῖον. ὁ δὲ λυχνεα. ὁ δὲ λο-
,, φνίαν. ὁ δὲ φανον. &c." de eene riip: jonge een
licht; een ander, een' lichter; dees, een toorts;
di, een lantaarn. Alia loca ελλειπτικά tam e no-
strorum hominum quam e Graecorum libris ex-
cerpta habemus, quae nunc praetermittimus, quia
inter se sunt diversa neque idem verbum relin-
quunt subaudiendum. Ceterum consuli pos-
sunt Vechner. Hellen. L. I. P. II. c. 4 & Mo-
nenius pag. 341. sqq.

X.

Infinitivo tam nostri quam Graeci aliud etiam
verbum (1) similis significationis addunt, quod
quam-

quamvis pro pleonasmō haberi possit, tamen sensum ita auget, ut cordatus eum lector magis mente percipiat quam ego verbis possum declarare. Homer. Iliad. B. 183. Βῆ δὲ θάειν. Δ. 199. &c. Βῆ δ' ἵεναι *hy ging loopen, hy kwam gaan*. Genes. XXV: 32. πορεύομαι τελευτῶν *ik ga sterven*. Hoogstr. in Phaedr. Belg. p. 189. *de kikendiif ging vele maanden kwynen*. Isocr. καὶ τοιαύταις νοσοῖς ἐξ ὧν αὐτὸς μὲν παρὰ μικρὸν ἤλθον ἀποθάνειν *ik was schier komen te sterven*. Idem παρὰ μικρὸν ἤλθομεν ἐξανδραποδισθῆναι. Lucian. Ver. Hist. p. 777. παρ' ὀλίγον [ἢ νῦν] ἐλθούσα κατενεχθῆναι. Cataplo p. 431. Α. παρὰ τοσούτου ἤλθε κατὰφυγεῖν. Anton. Liberal. c. I. τὸ σῶμα κομισάντες εἴφερον, ubi consule Doctiss. Munkerum. Aelian. XI: 6. καὶ συνεπέσε γενεσθαι Φόνες πολλὰς. Hoofdius in Vita H. M. pag. 5. f. *Voorts kwam hy den koning te vergezelschappen*. Joh. de Haas in Theatro Pagan. T. I. p. 108. *mits dat hy de vuurbrakende stieren ging temmen* &c. Similia his loca habet Vondel. Met. I: 730. II: 757. 758. 1070. 1093. III: 328. 1036. V: 189. &c. (11.) Graeci aliquando alterutrum verbum in participium mutant, ut Homer. Odyss. Θ 356. οἰχῆται Φεγγων. Theocr. Eid. II: 152. καὶ ἐς τέλος ὤχετο Φεγγων. Lucian. Fugit. ἀπὸ κύνων ὤχομεν. Antonin. Liberal. c. 32. ὤχετο Φεγγούσα. Matth. II: 9. ἕως ἐλθὼν (ὁ αἰτήρ) ἐσθῆ. nostri: *tot dat zy kwam ende stont, malum magis graece: tot dat ze kwam staan, vel te staan*. Id. XVIII: 30. ἀλλ'

ἀλλ' ἀπελθὼν ἐβάλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν *maar ging heen en wierp hem, potius maar ging hem in de gevangenis werpen.* Ibid. 31. καὶ ἐλθόντες διέσκησαν *zy kwamen of gingen bootschappen.* Hippocr. Oper. T. II. p. 905. εἴη ἢν εἴθε μάλλον ἀπαντες ἰητροὶ ζυήσονται ἐλθόντες ἀποθεραπεύσασθαι *oec of liever alle geneesmeesters saamkomende haar gingen genezen.* De Pleonasmō ik kom varen agit Huidecoper p. 273. Sed & nostri interdum pro infinitivo habent participium, ut Vondel. Met. V. 349. ik beluſt kwam aangeſchoten *Om deze bronte zun.* Similiter dicetur: *hy komt gevaren, gereden, gevlogen &c.* (III.) Non raro tamen verbis statum vel gestum rei significantibus infinitivum aut participium quodcunque ita subjungimus, ut duas res diversas eodem tempore actas comprehendamus: e. g. *hy staat te wateren. ik blyf liggen. de stat bleef belegen. hy loopt spelen. hy zit te huilen, te ſchryven. hy leit te ronken. ik blyf verſteken.* Hoofd. V. H. M. p. 18. *het krygsvolk hiirentuſſchen ſtont in orde daarop wachtende.* Hoogſtr. Phaedr. III. fab. 8. in not. *di genoemt onder de vloekverwanten tegen Nero lang ontkennende bleven.* Vond. M. II. 1062. *zy bleef, nu loeb en ſtyf; neetzittē op haar ſtede.* Hoofft in Warenar. *blyf me daar zittē ſpinnen.* quod plebejum est, cum hiſce: *hy ging er liggē vallen; ga je nu zittē ſchreijen; zy blyvē loopen ſpelen.* J. de Haas in Theatro T. I. p. 191. *maar deze ſchoonheit di . . . . . verzelt ging . . . . . kwam*

kwam hem duur te staan. Sic Theocr. Eid. III: 6. *αγων νιν επ' Αλφειαν ωχεται Μιλων.* *Milo ging af kwam hem meenemen naar den Alfeus*; ad cuius loci imitationem magnus Heinſius in Eid. II: 7. pro *ωχεται εχων* mavult *ωχεται αγων*, ſed illud rectius putarim, nam & Eid. III: 10. dixit Theocritus: *κ' ωχεται εχων σκαπαναν.* Ariſtoph. Ran. 205. *αρπαζων φερει.* Adde phraſes Gr. B. voc. *ερχομαι.* (IIII.) Latina quaedam aliis non obſervata huc libet conferre. Ovid. Trift. III. El. XII: 11. *Herbaeque quae latuit Cerealiſ obſcure ſuleis*, dat bedekt lach: III. El. III: 45. *Et cinis in tumula poſitus jacuiſſet avito*, III. El. X: 18. *teſtaeque rapta ferat*, quomodo & Livium locutum memini. Metam. I: 70. *Cum quae preſſa diu maſſa latere ſub illa.* Phaedr. I. l. 30. *Et proculcatas obaret duro pede.* (v.) Denique monendus es. Lector, Nyloën p. 6. damnare hanc loquutionem *by kwam te weenen*, ſed mea opinione ut aliquando ornatum addit ſermoni & emphafin, ſic nimius illius abuſus eam deformat, ut non ita pridem ſummo cum taedio in concionatoris cuiuſdam oratione obſervavimus. De differentia inter *ik kom loopen* & *ik ga loopen* differit L. Ten Kate T. I. p. 513. Notandus quoque pleonaſmus Noricorum ſ. Norimbergentium, qui omnibus verbis alterum *thun* praefigunt, e. g. *was thuſtu thun?* *Ich thu ſchreiben*, quem in Belgarum ſermonem irrepiſſe non credideram, donec aliud

me docuit peritissimus Huidecoper pag. 472. ubi eum merito tamquam vitiosum damnat.

CAPUT SEXTUM

de Participiorum Usu.

I.

ARistoteles III. Metaphys. cap. 7. (citante Vossio de Analog. p. 5.) ait : Ουδεν διαφέρει το, ανθρωπος υγιαινων εστιν, η το, ανθρωπος υγιανει· η το, ανθρωπος βαδιζων εστιν η τεμνων, τς ανθρωπου βαδιζειν η τεμνειν· ομοιως δε η επι των αλλων· *Nihil est discriminis inter haec, homo est valens, & ; homo valet : & , homo est secans aut vadens, & homo secat aut vadit. ac similiter in aliis.* Quod si tamen rem penitius disquiramus, utique discriminis quidpiam erit, quemadmodum in lingua patria ostendit L. Ten Kate T. I. pag. 512. quem Lector adeat. Nos exemplis aliquot Graeci Belgicique sermonis convenientiam probabimus, quando praemonuerimus Graecis in hac structura usurpari verba εμι, γιγνομαι, υπαρχω & τυγχανω, Belgis zyn, wezen, worden. Argum. Eid. VIII. Theocr. εισι δ' εριζοντες αλληλοις. Sophocl. & σιωπήσας εση; Lucian. συ δε τι πραττων τυγχανεις; *Wat zyt gy daar doende?* Lucian. Tim. p. 62. τι παθων αυτοις

τοιςτος εστιν; Eun. p. 975. ὡς και αὐτος εἰδείην
 ὅ,τι σοι το κεκίνηκος εἴη τον τοσούτον γελῶτα, pro
 ὅ,τι σοι κεκίνηκοι ordo autem est: ὅ,τι εἴη το κε-
 κίνηκος *quidnam sit quod concitarit*. Siracides
 XXXV: 11. ὅ,τι Κυριος ἀνταποδίδους εἰσι. Aelian.
 I: 21. ὄν (δακτυλιον) ἐφυχε φθρων. Pf. CXXII: 2.
 ἔστωτες ἦσαν οἱ ποδες ἡμῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς σε, Ἰε-
 ρουσαλημ. Onze voeten *sijn staande in uwe poort-*
ten, o jeruzalem. Pf. CXXX: 2. γεννηθῆτω τα
 ῦτα σου περσεχοντα *laat uwe ooren opmerkende*
sijn; *similia loca sunt* Genes. XVIII: 18. 22.
 Matth. XXIII; 38. Joh. Euang. I: 28. Αἶστορ.
 App. V: 25. Non poenitebit quoque consuluisse
 Elsnernum ad Lucae I. vñ. 10. Sed praeter Biblio-
 rum interpretes sic locuti Hoogstratanus atque
 Hoofdijus. ille in not. ad Phaedr. V. f. 8. *want*
zoo imant di gelegenheden, di van de fortuin ko-
men, nitt kennende wort. alter in Dedic. Vit.
H. M. 't welk (vaderlant) haar toedoen, in 't
oprechten van dezen staat, zoo hoog is zettende.
& in opere ipso pag. 5. di zy nitt alleen nanicht
maar ook groote vrientschap dragende was. Mone-
 nius talia, nescio quo jure, damnat pag. 235.
 Latinas phrasas collegit Vechnerus p. 341. Ari-
 stotelis dictio ἀνθρωπείων ὑπαρχει, item tertia
 pluralis τετυμμενοι εἰσι vel ἦσαν plane convenit
 cum perfectis passivis omnium linguarum Euro-
 paearum, ex. gr. *hy is vermoordt*. occisus est,
 Gall. *il est tué*. *zy waren geslagen verberati fue-*
rant, Gall. *ils étoient frappez*, &c.

II.

Participio aoristi Activi Graeci verbum εχω sic addoat, ut Belgae ceterique Europae populi suum *hebben* cum participio praeteriti passivi construunt, quod & Latinos interdum fecisse, deinde probabimus. Gregor. Naz. και οὕτως ἦμας ἡ περὶ τοῦτο ἴδονη και ἀπατην εχει δουλωσασα *heeft ons zoo bevangen, houdt ons gevangen*. Idem α μαλιστα εχει δουλωσας. *waardoor gy u meest verwondert hebt*. Sophocl. εχεις ταπεινός *gy hebt uas ontfeld*. Lucian. Pseudom. fin. και εν εχω παντων μαλιστα δουλωσας εχω. Hesiod. Ege. v. 42. Κελευσantes γαρ εχουσι Θεοι βιον ἀθωποισι. *de Goden hebben voor de menschen verborgen*. vid. Vigerum. Plaut. Pers. II: 2. 32. Satis jam dictum habeo *ik heb al genoeg gezet*, nisi quis malit ita interpretari: *quod jam dixisti satis mihi est*. Sed priori sensu capiendus certe Cicero Phil. V. c. 18. f. Quae cum ita sint, de Caesare satis hoc tempore dictum habeo. Idem Phil. XIII. c. 6. quorum habetis cognitam voluntatem in temp. *gy hebt hant. genegenheit voor den staat ondervonden*. Id. Part. Orat. c. 31. quique illos locos tamquam thesauros aliquos argumentorum notatos habent *al zulke plaatsen hebben aangeeteken*. Terent. Hecyr. V: 1. 26. me segregatum habuisse a me Pamphilum *dat ik Pamphilus van my heb afgesondert*. Caes. VII. de B. G. idque se prope jam effectum habere *dat hy zulk byna volbracht*

bracht had. Livius XXXV. expositis quæ pacta jam cum Marcello haberent *was zy by Marcellus reets bedongen hadden.* Idem XXVI: 11. multo auro argentoque id (templum) exornatum habebant, & XXXXV: 31. principum litteras deprehenſas in commentariis regiis habebant. Quibus hæc non ſufficiunt, adeant Vorſtium de Lat. f. f. pag. 72-77. & Chriſtoph. Arnoldum de Germ. pag. 422-425.

¶ I I.

Participia non ſemel a Græcis pro infinitivo aut ſupino poni, nemini latere poteſt, quod partim demonſtravimus cap. ſuperiori §. X. (II. & XII.) Hic diverſa alia exempla dabimus. Hocr. *ἵππον ἀρωγγοῦντες* *zy kraamen hem helpen.* Sic Livius alicubi, *quid petentes veniſſent.* Apollon. *βαιὼν ἐπαφρονεῖν* *zy gingen ziin, vel om te ziin.* Hippocr. T. H. p. 902. *ἰδὲ γενέσθων* *ga hem genezen.* Genes. XI: 8. *καὶ ἐπαισάτο οὐκοδοῦντες τὴν πόλιν* *en zy hielden op de ſtat te bouwen.* XVII: 22. *καὶ ἐλάλησε ἐς αὐτὸν* *en hy eindigde met hem te ſpreken.* Jam videamus Belgica: Vond. Met. III: 332. *’t Is beſt haar zelve eens opgekomen, dat zy ’t vael. pro op te komen.* III: 988. *en voelt het ſy beloken met gladdē ſchubben, i. e. beluiken.* VIII: 400. *’d’akkerman ziit al zyn hoop verloren. . . . hy ziit het graan verſtonden,* quæ per ellipſin verbi ſubſtantivi explican-

da sunt. Sic Monenius p. 342. *het is verloren gekreten, supplet per te hebben. Vond. Metam. VIII: 236. het is vergeefs gescheurt.*

IIII.

De Casibus Participiorum absolutis acturi, pro-
porum numero quatuor classes constituemus, qua-
rum prima de Nominativo, altera de Genitivo,
tertia de Accusativo, quarta de Dativo seu Ablati-
vivo disputabit; in qua disputatione si longiores
erimus, novae materiae id uti tribuat, Lectorem
quaeso, quando nullus adhuc rite eam est perse-
cutus. (I.) De Nominativo absoluto ap. Grae-
cos egerunt praeter Perizonium ad Ael. II: 11.
X: 18. & Kuhnium Ind. γ. *Nominat.* Gronovius
ad Herodot. p. 878-9. Burm. ad Petron. c. 60.
p. 303. Raphelius ad Luc. 21: 6. & Act. X: 3.
quos citat Elsnerus ad Johan. XVII: 2. Hic ea
sissemus, quae nos aliquando observavimus. Xe-
noph. Sympos. p. m. 643. *ΕΚΕΙΝΟΙ ΜΕΝ ΟΥΝ ΣΙΩΠΗ
ΕΔΕΙΠΝΟΥΝ, ΩΣΠΕΡ ΤΟΥΤΟ ΕΠΙΤΕΤΑΓΜΕΝΟΝ ΑΥΤΟΙΣ ΥΠΟ
ΧΡΕΙΤΤΟΝΟΣ ΤΙΝΟΣ, ubi vel ον vel verbum finitum ειη
subaudire possumus. Aelian, ΠΟΙΧ. XII: 64. ΤΑΥ-
ΤΑ ΜΑΘΟΝΤΕΣ ΠΟΛΛΗΝ ΕΙΣΕΦΕΡΟΝΤΟ ΦΙΛΟΝΕΙΚΙΑΝ, ΕΚΑ-
ΣΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΔΙΑΝ ΑΥΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΑΝ ΤΟ ΑΓΩΓΙΜΟΝ
ΤΟΥΤΟ ΑΓΕΙΝ ΕΠΙΘΥΜΩΝ. Zy dit vernomen hebbende,
rees 'er een zware twiſt, trachtende een ider deze
vracht naar zyn eigen koninkryk mee te nemen.*
Similem omnino locutionem inveni ap. Livium
Hi-

HISTOR. XXVII: § 1. *Ipsos deinde adpropinquare legatos adlatum est. Tum enimvero omnis aetas currere obvii; primus quisque oculis auribusque haurire tantum gaudium cupientes; ad Malvium usque pontem continens agmen pervenit.* Genes. IX: 6. ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἱματός αὐτοῦ ἐκχυθήσεται Exempl. Vatican. manco sen-
fu. Complutenses sic implere sunt conati: ἀντὶ τοῦ αἱματος ἀνθρώπου, τὸ αὐτοῦ ἐκχυθ. Basileensis Edit. 1550. habet: ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου αἷμα αὐτοῦ ἐκχυθ. quod quum non aequè feliciter sit tentatum, ea de causa neglectum forsan est tamquam notatu indignum a Cl. Lamb. Bos. Belgice sonat: *Imant menschenbloet vergitende; deszelfs bloet zal door den mensch vergoten worden.* Genes. XXX: 37. Καὶ περισυρὼν τὸ χλωρον, ἐβαινετο ἐπὶ ταῖς ραβδοῖς τὸ λευκόν, ὃ ἐλεπίσε, ποικίλον. *En Jakob het groene daarf trekken, zoch zach het wit aan[de] roeden, dat hy geschelt had, gestreept.* Homer. Iliad. H. 306. Τῷ δὲ διακρίν-
θεντε, ὃ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν ἦν, ὃ δ' ἐς Τρώων ὁμάδον κίε. *Deze helden dus gescheiden (zynde); keerde de een naar de Grieksche benden, de ander naar zyne Trojanen.* Thucyd. πολλή γὰρ (ἢ στρατία) οὐσα, οὐ πάσης ἐστὶ πολέως ὑποδέ-
ξασθαι. *Dit heer zoo tatryk zynde; is de heele staat te klein om het in te nemen.* Lucian. Tom. I. p. m. 286. Ε. καὶ γὰρ ὁ ἵππος αὐτῷ συνετεθνηκει, μὴ πληγὴ ἀμφοτέροι διαπαρέντες ὑπὸ θρακος τι-
νος πελταστοῦ. *Want het paart bleef met hem dood;*

doet, zy beide doorschoten wordende van een Thrakisch ruiter. Idem in Prometh. p. 111. C. ταυτα δε ω' Εμην δι' την εχον την κατηγοριαν, αυησιν, και ο' πρωτερον αυτισσδε με. Maar, *Μαρκιυς*, dit voorstel uit een dubbele beschuldiging bestaande, zoo weet ik niet, waarover gy nu het eerst aandoet. Idem in Toxar. p. 64. A. και τα μεχαι της εω παρὰ τῷ Αγαθοκλῆσι διατρεβεν, αναλογιζομενοι τα πεπραγμενα, και περὶ των μελλοντων, οτι αποβησεται, φρονουντες. Dus bleef by dat 's morgens vroeg by *Agathokles*, samen overdenkende wat 'er geschiedt was, en wat 'er in het toekomstende stont te gebeuren. (van zonde worden.) (II.) De Genitivo absoluto res oft notissima, quam exemplis pudes firmare. Belgica exempla dabant *Mones* p. 343. *Nobiliss. Hoofdius* in Observ. & ad eum *Ten Kate* T. I. 729. nec non *Schottelius* p. 763. Sed ne quid desideretur, aliqua adducemus: De gezanten moesten onwerrichter bootschap naar huis keeren, re infecta. Hy vergaat als een schim, aanzinder pogen. Zich behoudens lyfs overgeven. Hangends hoofts inclinato vertice. Vechtender hant armata manu. Eene stat stormenderhant innemen. (III.) De Accusativo vide *Kuhnium* & *Perizon.* ad Ael. II. 13. Εἴτα δὲ καὶ φῦσαι φθονερούς οὐκ αἰσῶν ἀκουσμά εἰδοῦν ἡρώτων αὐδὲ αἱ Νεφέλαι, καὶ ἐκροσὼν τὸν ποιμήτην. Verwey in hoc *Sophoclis* Σε μὲν ἐν πρῶτον ἐπὶ χῶρῳ, κατὰ vel δια subaudir: sed simplicius crediderim si dicamus εἰναι ab.

abesse, ut Belgice fit: *'t is my luff dat gy welva-*
rent zyt. Alius nescio quis ex Halicarn. adfert:
ως οη αινιδυνον αυτοις το εργον ερομενον, sed aequo
 jure pro nominativo haberi potest. Certius
 est hoc Aristotelis: *ωστερ ουκ αυτω χωραν τινα ου-*
σαν: & aliud Thucyd. *επισκευην ουκ ουσαν των*
νενω. Similiter e nostris locutos scio Dinantium,
 Hoogstratanum, Hasium. Prioris loca nunc
 non sunt ad manum. Alter in notis ad Phaedr.
 pag. 102. *D E N Koning en al de meenigte*
dit euvel opnemende, sont hy overent, & pag.
 191. not. *D E Z E N raat goet gekeurt zynde,*
too en zy. Hic in Theatro Racinor. Heroic.
 Tom. I. pag. 182. *D E N naam van vader-*
moortster deze (malin dezer) edelmoedige vor-
stinne te yslyk in de ooren klinkende, vormde zy
eenen toelech. T. II. pag. 165. *D E Z E N ver-*
vloekten aanslach dus mistakt zynde. Mirabitur
 forsan Spectat. Huidecoper, me in hisce statuere
 accusativum: sed opinionis meae ratio ex iis
 quae postea sum dicturus, adparebit. Ante sciat
 oportet, mihi equidem hanc licentiam improbari,
 quod linguae nostrae ratio in talibus nominati-
 vum postulat. Sed in aliis locutionibus, quas
 per participium *hebbende* supplere possumus, ac-
 cusativo locum esse contendo, ex. c. Vond.
 Met. III: 788 *en naaulyx dit gesproken, ver-*
keert hy in een slange. & VIII: 18. *En schendig*
zulk een' roof te lasterlyk bekomen, Gaat stryken
met dijn beuit. Sic tria exempla priora ap. Hui-

decoperum p. 572. per accusativum potius extul-
 lissim; non per nominat. cum Vondelio neque
 per ablat. cum Viro Doctiss. atque adeo scri-
 pssim: *DEN God uit 's afgronts poel Met pre-
 vlen en gebeên gepaait op zynen stoel, Gebietze.*
It. DEN naam en zerk verzegelt, Vergaderen
ze een beek van tranen. ut &: *DEN last vol-*
trokken, ging de Honger zich weer spoeden. Ve-
 rum etiam accusativum statuo in his: *gedurende*
den stryt; onaangeziin de kracht en den goeden
voortgang; gemerkt dit geschil, quae paria sunt
 Xenophontae locutioni *δοξαν δε ταυτα, εκηρυξαν*
ταυτο ποιησαι, & Platonicae *δοξαν δε ημιν ταυτα,*
επορευομεθα, easque multo magis illustrent, quam
 quae ex Doctore Parisiensi profert Verwey pag.
 m. 244. (IIII.) Ablativum autem absolutum in
 nostro sermone plane damno, & priscorum scripto-
 rum loca cum Ten Katio inter Latinismos malo
 auspicio imitatos repono. (v.) Interdum solum
 participium tam apud Graecos quam Belgas sen-
 sum absolvit, qualia sunt illis *δοξαν* cum visum
 esset, *εξον, ενον, παρον* cum liceat vel liceret,
διαφερον cum intersit, *παρατυχον* si contigerit,
 quorum exempla dabit Vigerus de Idiot. Cap.
 VI. Sect. I. nostris *uitgenomen* excepto, *genomen,*
gestelt hoc posito, *toegestaan* concessio, *niitgegen-*
staande non habita ratione, &c. vide Schottelium
 L. III. C. V. p. 763. In Latino sermone paria
 collegit Cl. Perizonius ad Sanctii Min. p. 461. sq.

V.

Restat ut de participiorum Ellipsi quaedam commentemur : (I) De omisso *hebbende* diximus p. 410. Alterum *zynde* multo saepius negligitur, ut: *Maria Stuart van Schotlant, Vorstin* (pro *zynde eene Vorstin*), voor wi de zon haars geluks vroeg opging apud Hoofdium. Talia sic explicanda esse, argumento sit Hippocratis locus T. II: 916. Φιλοποιομενα οσθα, εφην, πολιτην ΕΟΝΤΑ υμετερον; gy kent *Filopeumen*, *uwew medeburger*, wel? *De ringeldruiven*, *uw tytverdrijf* apud Vond. met wreede dwangmiddelen, in het vervolg nader te normen Dinant. Tom. III, pag. 456. *de lucht aan 't ruisschen aller wegen*, *Berst uit Vondel. Met. I: 325. Zoo vele dolingen te kennen, noch te raden, Noch op te tellen* Id. p. 234. vs. 234. *Maar 't vuur in 't been geraakt, zoo zet men 't af met reën* Met. I: 227. *Myne gedachten opengeleit, en met reden beweert, schiit 'er over Huidec. pag. 33. Graeca invenies* ap. L. Bos de Ellipsi Nom. Quod autem in Aeliani L. II. c. i. Ο μεν ηγωνια, και εδεθει πανυ σφοδρα εις τον δημον παρελθειν, το μειρακιον, supplet ων το μειρακιον, non satis placet; namque putem subaudiendum δηλονοτι aut φημι aut simile aliquid: nimirum majoris perspicuitatis ergo addidit το μειρακιον, ne quis de Socrate accipere possit. (II.) H. Stephanus pag. 89. Observ. I. Graeca εν πορφυριδι, εν λευκω ιματιω pro ενδεδυ-

μενος πορφυρίδα η λευκον ιματιον comparat cum Gallicis: *La cour de Parlement en robes rouges. Il y est venu en robe de deuil*, in quibus ego similiter partic. *on deesse arbitror*. Sed quum Stephanus paulo post ait, Propertii *Et miser in tunica suspicor esse virum* non exponendum esse *tunicatum*, fateor has me argutias non percipere. Hoc tamen Graecismo, si Graecismus est, nequaquam nostra lingua destituitur. exemplo sit Luc. Euang. XXIII: 4. *Zit twee mannen stonden by haar in blinkende kleederen*. (III.) Memorabilior est ille quem ex L. Bossio citabimus. Lucian. Fugit. pag. 125. *ο την καθαρον διη μετ de luir*. Gallo p. 171. *ο τα ρακια τα πιναρα hy daar met de vadden*. Bis accus. 218. *ο την συειγλα dees met de sleut*. Plaut. Poenul. V. V: 19. quis hic homo est cum tunicis longis. & Pseud. I. 2. 25. *te cum securi caudicali praeficio provinciae*. adde III: 2. 12. (IIII.) Addamus coronidis loco *η εδος η εις αιδου, η προς σωτηριαν de wech naar de hel, tot de zaligheit*. Plura forte capite huius Libri postremo notanda succurrent.

C A.

CAPUT SEPTIMUM

De Particularum in Oratione usu ac regimine.

I.

Quemadmodum Graeci voculas εἰς, ἐξ, ἐνεκα, χαριν, ἐγὼ, atque alias casui suo amant postponere, ita idem patiuntur in sermone patrio af, her, m's, wegen, halve &c. Aristot. οὐ ἐξω waarhiten, it. αὐ εἰς waarb. nien, it. & κινδύνων οὐτάς πορρω, των δ' ὡφ-λειων ἐγὼ. Sophocl. ποίας γυναῖκος ὑπερ οὐ welcher vrouwe halve. τινος χαριν οὐ wiins wille, οὐ ἐνεκα weswegen. Sed Graeca quidem satis superque unicuique crunt obvia; Belgica autem ap. Monenium inveniuntur pag. 308-13. Hac anastrophe Angli omnium maxime mirandum in modum delectantur.

I I.

Verbis passivis & Graeci & Belgae terminas praepositiones subjiciunt : ὑπο, παρα, προς, van, door, by. E. C. Demosth. ἐξοπαιτῆσθε μεν ὑμεῖς ὑπο Φιλίππου gy. syt door Filips bedrogen. Dion. Halic. τὰ παρα τῆς βουλῆς ὁμολογηθέντα 't gene by den Raat toegestaan is. Lucian. προς Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου τὰ εἰκότα τετιμηται by wort van God en menschen bemint. Id. Tim. p. 75. σαγανευομαι
C c c 3 προς

προς αὐτῶν. Hinc Doct. Munkerus in Cap. 23. Anton. Liber. pro vulgato λέγεται δὲ καὶ ὁ τοπος παροδευόντων recte putat, divisim legendum παρ' ὀδευόντων, ibique notat Technicos quod non observarint, παρὰ idem interdum valere quod ὑπο. Videtis ipsum pag. 195. atque 301. b. Harum praepositionum discrimina in utroque sermone aliis exequienda relinquo.

III.

Ablativis instrumenti Latinos aliquando addidisse praepositionem, vel unus Sanctius te docebit pag. m. 686. sqq. In Graeca lingua id ipsum observarunt Pfochenius Diatribe de L. Gr. N. T. puritate §. 47. & Munkerus ad Anton. Lib. c. 13. Germani utrique nunquam non addere solent. Exemplis rem declaremus. Musaeus Poëm. de Her. & Leandro vs. 159. Συμον ἐρωτοτοκοισι παραπλάγξας ΕΝΙ μυθοῖς. Hesiod. ἐργ. vs. 633. ἐν ἡμὶ μελαινῇ (ἡλθε) *di hiir kwam in een zwart schip*. Homer. Iliad. Θ. 530. συν τευχέσι θωρηχθέντες *gedekt met onze wapenen*. Theognis vs. 241. Καὶ σε συν αὐλισκοῖσι λιγυρθογλοῖς νεοὶ ἄνδρες . . . . Ασονται. *en de jongelingen zullen van u zingen op lifelyke fleuiten, nisi mavis vertere; en de jongelingen met hunne lifelyke fleuiten zullen van u zingen*. Huc refer Euphron. ap. Strobacum: ἐργον συναγαγεῖν σωρον ἐν πολλῶ χρόνῳ ἐν ἡμέρᾳ δὲ μίᾳ διαβροῆσαι ραδίον. *'t is moeijelyk*

lyk eenen hoop te vergaderen in langen tyt; maar geen werk om hem in eenen dach doortebrengen.

I I I I.

Maximus praepositionum adverbiorumque numerus apud Graecos genitivo junguntur; quod & apud proavos nostros obtinuisse videtur, unde (I) illa remanserunt quae Monenius p. 343. adfert, ut *binnen boorts, bezyden's weegs, buiten's lants, by tyts, van outs*. Harum autem loquutionum rationem sibi non patere, candide fatetur. At p. 307. in his, *tot berstens toe, tot razens toe, tot stervens toe* (Gr. *ἐως θανάτου* vel *ἐως του θανειν*) subaudiri putat *mate, noot* aut simile quid, quasi sit: *hy is of was tot schreiens mate, hy is in stervens noot*, quae ellipses an lectori magis sint placiturae quam mihi nescio. Interdum *toe* omittitur, uti ab Antonide L. II. p. 49. *om met dijn nektar my tot druipens te verzaden*. (II) Jam vero nos tentabimus, an, si non veriolem, saltem verisimiliorem indagare possimus rationem: In quibusdam adverbis latet nomen substantivum quod illum genitivum regit. sic *bezyden* est compositum ex *by* ad, & *zyde* latus. idem judico de *binnen* & *buiten*; np. composita esse ex *by* vel *be* atque *innen* & *uiten* substantive sumtis. Alam. pro iis dicunt *aufferhalb* & *innerhalb*, itidemque secundo casui jungunt. hinc etiam *halve, wege, wille* apud nos sic construuntur *deshalve, des-*

dernege, om Goods wille &c. Firmamentus haec Graecorum exemplis: *ποταμὸν ὑπὲρ* instar fluviorum, *ἐπεκεινὰ* Tigridos ultra Tigrim, Alam. *jenseit des Stroms*, qf. *auffjener seite*. *ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ* coram Deo, &c. In ceteris *by tyts, van outs, tot druipens* credo ellipsin esse alius voculae, quae praecedenti ope litterae S deberet adhaerere; nam in hac copulatione s ubique inferimus, ut: in *3 jonkvrans plaats* ap. Vondel. *varkensmarkt, langs hene, rontsom, wegens dit* pro *van wegens dit*. Itaque pleno sensu dicendum fuisset: *by tyts genoeg, van outs af, vel van outs her, tot druipens tot &c.* Vondel. Metam. VIII. 158. *aan d'overzxy des vliets op 's oevers kant*. adde quae pag. 339. diximus S. (II). (III.) E Latinis Virruvium praepositionibus *in* & *ex* genitivum adhibuisse, observarunt Scioppius & Vossius: sed Perizonius in talibus ellipsin statuit; atque adeo venatissimum illud *in praesentiarum* non audet damnare. Nos uti videmus Cl. Verburgium hanc vocem scriptore ad Herennium L. II. cap. XI. indignam judicare, ita Cornel. Nepotem purissimae Latinitatis auctorem ab eadem purgare volumus. In cujus Hannib. c. 6. legitur: *Cum hoc (Scipione) exhaustis jam patriae saculratibus, cupivit INPRAESENTIARUM bellum campanere, quo valentior postea congrederetur.* Ut uno verbo dicam, Cornelium scripsisse credo: *IN PRAESENTIA RUM* aut *ROM* pro *ROMANUM*, quae conjectura nostra

stra firmatur eo, quod in Schol. Cicer. in Verr. L. I. c. 20. ad §. 52. pro, *ad populorum legata pertinere*, Docti similiter substituant *ad pop. Rom. legatum*. Quod si phrasis *Romanum bellum componere*, ut mihi Vir clarissimus objecit, ex alio quoque scriptore nequeat probari, legam potius *in praesentia rerum* quam ut hoc monstrum verbi in Nepote feram. (IIII.) Adverbia *copiae*, *temporis*, *loci*, patrium adsciscunt casum in utraque lingua, μέχει, ἕως ἑσπερας tot 's avonts. ἀπαξ, δις, τρίς της ἡμέρας eens daags. een- tweedemaal 's daags. που γης; waar ter weerelt? πρωί της ἡμέρας 's morgens vroeg. hedensdaags. toen ter tyt &c. ἄλις οἶνος azyns; wyns, biirs genoeg. πλεον του κορου. μαλλον του δεοντος. niit beters. iit goets. wat jongs. Poëta H. Potius; wat droefs en vreemts. Vond. wat groots, en tref-felyks. it. na veel zukkelens. Francius meer scheurings dan stichtings. zoo veel werks. en wat des meer is. niit anders.

V.

Venio ad pleonasmum particularum, quem nobis cum Graecis communem esse, sequentia demonstrabunt. Aristoph. *μαλα σφοδρα* zeer veel; uitermaten veel, heel zeer. Homer. *παλιν αὖθις*. Theocr. *αψ οπισω* weer te ruck gaan. S. Matth. *παλιν ἐκ δευτερου* wederom ten tweedemaal. Theocr. Eid. VII: 142. *Πρωτωντο ἔσθαι περὶ πίδα-*

D d d

κατ

καὶ ἀμφὶ μελίσσαι *de byen vlogen om de bronnen ront, vel rantsom de bronnen*. Sic Vondel. Met. p. 234. *al even eens gelyk*, Auctor. Dialogi Belg. de Grammat. *maar zoo wanneer beide de enkele letters*. Vond. Met. XIII: 1048. *en af te wischen van de kaken*, cui respondet Homericum αὖ ἀπονοστήσειν. Spigeliuſ ap. Huidecoperum pag. 562. quem consulant Lectores, *dit wederstreeft geheel der menschen heillust tegen*. Graeca videtis apud Rittershusium ad Oppiani Κυνηγ. L. II. Latina non pauca collegeramus, sed rei pondus ea haud exigit.

V I.

Ad pleonasmum refero si adverbia negandi geminentur vel (ut sic loquar) triplicentur etiam. Plato οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν εἶδεν, ὅτε ζῶντι ὅτε τελευτῶντι quod sic imitatur: *een deugtzaam man EN heeft voor GEEN kwaat te vreezen, NOCH in NOCH na zyn leven*. Sic quoque dicimus, *nimant nist. ik kan onmogelyk nist*. Demosth. οὐδεποτε οὐδεν οὐ μὴ γένηται τῶν θρόνων. *nooit en geschiedt 'er eene zaak*, Alam. *nienmahlen geschicht keine sache nicht*. Henr. Stephanus pag. 85. Obs. XI. h. m. differit. "Adverbium Gallicum negandi *non* vel *ne* trifariam, "convenit cum Graecanico οὐ. Aut enim οὐ re-
"petitur (sed secundo loco saepe ponitur μὴ),
"aut τῷ οὐ utuntur, adposito οὐδεν, aut tertio
con-

„ conjungunt verbo negativo. Nos Galli pari-
 „ ter: (1) *Je ne l'ai point fait*, ni ne le ven-
 „ faire. (2) *Je ne trouverai nul*. (3) *Je ne*
 „ *vous nie pas*. *Je vous ai defendu*, de n'y al-
 „ ler point. Belgice: *ik heb u verboden daar*
 „ *niit te gaan*, quod Latine quoque dici poterit:
 „ *vetui ne eo ires*, pro eo te ire vetui. De Gallico
 „ idiotismo videatur Vir Eruditus VAUGELAS in
 „ Observatt. de NE, PAS. De Latinis nega-
 „ tionibus praeter Grammaticos consulendus VECH-
 „ NERUS pag. 238. Thom. MARESCALLUS
 „ in Observ. de Vers. Gothica pag. 482-3. „ Dum
 „ hic negativa in negandi formulis scribo gemi-
 „ nata, mentem subeunt Hellenismi quaedam
 „ vestigia, quae comparere videntur in linguis
 „ Septentrionalibus, quoties duo negativa ve-
 „ hementius negant. Hujusmodi sunt Anglosa-
 „ xonum locutiones. . . . Nunquam sic vidi-
 „ mus, *Næfre we ær ihyllic ne gesawon* Marc.
 „ II: 12. Deum nemo vidit unquam, *Ne geseah*
 „ *næfre nan man God* (ubi negativum triplica-
 „ tur) Joh. I: 18. . . . Flandri, inquit
 „ Corn. Kilianus, dicunt *Ick ne sal 't niet doen*,
 „ pro Non faciam. De lingua denique veteri
 „ Francorum Otfridus Monachus Wissenbur-
 „ gensis (in prologo ad Euangelia a se rhythmis
 „ Francicis explicata) idem docet his verbis:
 „ Duo etiam negativa, dum in Latinitate ratio-
 „ nis dicta confirmant, in hujus linguae usu pene
 „ assidue negant. Videant Galli, nunquid ex
 „ his

his negativis Gothorum particulis *NE NF* conflatum sit eorum fortissimum negativum *Nenny*, quod a quibusdam pronunciari dicitur. *Neny*; sic enim D. Menagius: *J'apprens qu'en quelques lieux de Picardie on prononce encore à present neny*. De veteri quoque Latino *Nenum* vel *nenu*, Belgico *Neen* &c. differant alii. " Auctor IDEAE BELG. pag. 31. " Id solum animadvertit, quatenus *negandi* adverbia, nos Belgas (extra casum infinitivi ac participii) negare non unica particula ut Latinos; verum binis ut Gallos: licet priscæ nostræ linguae specimina doceant, nos id Gallis non debere. habemus alteram particulam antecedentem *en*, consequentem alteram *niet*. *Ik en kan niet*, *ik en wete niet* &c. pro quo prisci Belgæ, quin adhuc Stokkiius in Chronico Hollandiæ rhythmico, dicebant *Ik ne kan niet*. Stricte hoc observarunt *Hugo Grotius* in omni suo scripto vernaculo; *Eques Hoefsdius* in *Henrico IV*; & Metaphrastæ Dordraceni. Servant etiam nostri Proceres. . . . Ipse Vondelius . . . in *Metamorphosi Ovidiana* rhythmica p. 63. [vl. 1045.] *Want ik en wyk geensins* " &c. *FRANCIUS* in præf. p. 69. Particula *EN* (ut hoc addamus) interdum prorsus est supervacua, solumque ornatus gratia, ducibus Graecis ac Latinis, pro nostri sermonis proprietate, vocibus aliis interseritur: id quod ab aliis licet exagitatum, *Eques* noster

„ster Hoofdus, meo, quidem iudicio, non te-
 „mere sequitur atque imitatur.” Videſis quo-
 que CAR. TUINMANNUM in Face L. B.
 p. 94. auctoritates του EN pro NIIT citantem.
 Addo ex Brederodi Eunuchō III: 3. Ritſ. *myn
 live kint gy raast*. Angl. *In, waarheit ik en doe*.
 & ex Hoofdū V. H. M. in Dedic. *wi is 'er zoo
 vreemt, of hy en roept hiir?* Hodie tamen illud
 en ab eorum scriptis fere exulat, qui puritati
 sermonis student. Quid ego sentiam, requiris
 Lector? *Non nostrum haec inter tantas componere
 lites*. ab utraque enim parte stant Viri Doctissimi
 patriaeque linguae peritissimi.

V I I.

De particularum Ellipsi non admodum me
 fuisse sollicitum, lubens fateor. Quae tamen nunc
 in mentem veniunt, tecum care Lector, commu-
 nicabo; damnum hoc compensaturus restituendo
 loco των LXX. (1.) Quod Vechnerus citat p.
 85. ex Oppiani I. Κυνηγ. v. 159.

Ου μονον οττι χερειονες εισι ποδεσσι
 Θηλυτεραι τελεειν δολιχονδρομον εν ξυλοχοισιν
 Αλλ' οτ' αλευασθαι χρειω φιλοδημνιον ητορ.

ubi post αλλ' desideratur και quoque, etiam, si-
 militer reddere possumus: *niet alleen om dat de
 wyfjes te zwak van poeten zyn om het lang loo-
 pen in de bosschen uit te houden: maar om dat*

(II.) p. 87. Est & alia, inquit, Ellipsis præpositionis post verba motum ad locum significantia, quae Graeca sit imitatione. Homer. Odys. 3. *ἀλλ' ὅτε Σαῦνιον ἱερὸν ἀφικομένη, αἶψαν Ἀθηνῶν*. Ib. *Μαλειῶν ὄρος αἶψυ ἰξέει δεινῶν*. Sic ap. Vondel. Met. III: 854. *dan dryft hy oost, dan west*, pro quo vs. 817. dixit: *Dijs streek hy in het west*. (III.) De omissa negandi particula vide L. Bos & quos ille citat. Isocr. Plataic. pag. 586. *οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ' ὅδε δολείας μετερίας ἡξιώθημεν τυχεῖν*. ubi post *ἐλευθερίας* deest *μη* vel *οὐδὲ*. Idem frequentissime sit in nostra lingua, ut Antonid. Yad. II. pag. 43. Op. 2i *Gilolo aan, noch rikende Molukken*, pro 2i *noch Gilolo aan*, vel 2i *Gololo niit aan*. Id. III. p. 91. *Al vorsten minder van geslacht noch staat als gy*. (IIII.) 2 Petr. II: 8. *ἡμερῶν ἐξ ἡμερῶν dach op dach*. (v.) 1 Cor. XIII: 26. *εἰ ποο, sive εἰαν wanneer, nec non ἢ of plus semel subaudiuntur*: *ὅταν συνεχῆσθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδασκῆν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκαλύψιν ἔχει, ἐρμηνείαν ἔχει πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γενεσθῶ*. *wanneer gy te samen komt, een igelyk van u heeft hy eenen psalm, heeft hy eene leere, heeft hy eene (vreemde) tale, heeft hy eene openbaring, heeft hy eene uitlegging: laat alle dingen geschieden tot stichtinge*. Sic Juvenalis, in coelum jufferis, ibit. pro si aut simulac. (vi.) ὅπως i. ἵνα omissum a scriptore ad Hebr. VIII: 5. *ὅρα γὰρ, φησι, ποιήσης πάντα κατὰ τὸν τύπον*.

τυτοι. want zitt, zegt hy, (dat) gy alles maake.
 Vondel. Met. II: 123. En vaders zorg getuigt,
 gy zyt myn eigen kint. III: 320. d'een dachs.
 Diana ging de maat te buiten, d'ander acht DAT
 haar dees strengheit voegt. VIII: 350. en strooide
 uit, hy was gevallen. Alam. Ich bitt er wolle von
 der guete seyn. Quantum Anglis haec ellipsis
 te $\sigma\tau\iota$ familiaris sit, norunt qui eorum linguam
 callent. (VII) Postremo ante infinitivum (Lam-
 bertus Bos hic est loquens) $\epsilon\pi\epsilon\iota\nu$ & simil. non
 raro omittitur $\omega\varsigma$ vel $\omega\sigma\tau\epsilon$, ut $\sigma\upsilon\nu\epsilon\lambda\omicron\nu\tau\alpha \epsilon\pi\epsilon\iota\nu$
 $\epsilon\nu \delta\epsilon \lambda\omicron\gamma\omega \epsilon\pi\epsilon\iota\nu$. quibus particulis hic loci no-
 strae *om* & *om te* respondent, atqui eae similiter
 omittuntur, ut: *hy komt my de rekening betalen*,
pro om de rek. te betalen. ik ben moe van spreken,
pro van te spreken. ik schroom dat te doen, *pro*
om dat te doen. Sed Monenium hoc pag. 299.
 sqq. satis docuisse video. (VIII.) Ne tamen
 Gallis suam gloriam intercipere videamur, acce-
 dant hifce Stephani observata p. 27. " $\chi\omega\sigma\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$
 „ $\kappa\omicron\upsilon\sigma\eta\varsigma$. Homer. sc. $\epsilon\nu\epsilon\kappa\alpha$. Il est fâché de cela,
 „ *pro à cause de cela*. pag. 93. *être venu, avoir*
 „ *diné, pro après être venu, après avoir diné*.
 „ Ita Graeci omittunt $\kappa\alpha\tau\alpha$, $\delta\iota\alpha$ & aliquando
 „ $\mu\epsilon\tau\alpha$. " quam vellem, hanc convenientiam
 vel unico testatam dedisset exemplo. nunc vix
 ejus mentem capio. (VIIII.) In versione των
 LXX. Αριθμ. XXIII: 7. constanter legitur:
 και υψωθησεται η Γαλ βασιλεια, και αυξηθησεται
 βασιλεια αυτου. quod comma Symmachus cum
 aliis

aliis omnibus interpretibus quæ Græcis quæ Barbaris vertit: καὶ ὑψωθήσεται ὑπὲρ τῶν βασιλέων αὐτοῦ. Quin ergo pro artic. fem. ἡ rescribimus η? ut sit comparandi adverbium, subaudito μᾶλλον. de qua ellipsi fuse egerunt Viri Clarissimi, L. Bos, J. Jensonius in Lectt. Lucian. pag. 279. utriusque sermonis auctores adlegans, J. F. Gronovius ad Livii XXV: 29. quibus addere possis hæc loca: Gen. XXXVIII: 12. & XXXVII: 4. Lucian. Pseudom. p. m. 860. Theogn. v. 145. Homer. Iliad. A. 112. 117. & hoc Livii XXIII: 43. *Ipserum quam Hannibalis interesse.* Interdum & nos voculam *meer* (aut si mavis alteram *anders*) intelligendam relinquimus, e. g. *Ik wensch niit dan dat hy wyzer worde. Ik heb u niit te zeggen dan dat ik hiir mede uitscheide.*

CAPUT OCTAVUM

comprehendens Locutiones Græco-Belgicas, quæ vel in superioribus Capitibus omissæ sunt, vel ad certos canones restringi nequiverunt.

ΑΓΑΘΟΣ. GOET. Lucian: θαρρεῖν χεῖν καὶ θυμὸν εἶναι ἀγαθόν, *mén moet goeden moet hebben.* Herodot. p. 734. θυμὸν εἶχε ἀγαθόν *Ayez bon courage.* III: 85. [Scias oportet L. B. ubicumque citavero pag. 734. & 735. Herodoti, eo me significare Ionismos Gallicos, sive Ionicos Gal-

Gallicismos, quos in Prolegomenis adnotavit Stephanus, quosque inde in suam editionem transtulit Jac. Gronovius, dictis paginis.] Aelian XII: 10. καὶ ἐν τοῖς Περσικοῖς ἀγαθοὶ ἐγέναντο ὥς waren goet in den oorloch. vid. Ind. Kuhnii, ubi ἀγαθός pro aptus; ut Germanorum *er ist gut darzu*, accipi observat. Idem Ael. XIII: 5. ἐὰν περ ἐν αὐτοῖς ἀγαθοὺς οὕτως κατεγγνώσαν, καὶ σπινθηροὺς εἰς τὰ τοιαῦτα. Sic Vondelius in Palamede Act. II. *ben ik de beste dan, Diin d'afgront tot dit snoet bedryf nistbraken kan*, i. e. de bekwaamste, quem locum mihi suggessit B. Huius decoper pag. 381. ubi docet, goet esse interdum pro bekwaam. Matth. 19: 16. τί ἀγαθὸν ποιῶν; wat goets zal ik doen? Lucian. T. I. p. 225. ὡς ἐπὶ μεγιστοῖς ἀγαθοῖς, αἱ κατηριθμῶ μιν ὡς γέ ἐμπροσθεν de grootste goederen. Varro L. V. de L. L. p. m. 44. "Diei principium mane, quod, tum manat dies ab Oriente. nisi potius quod, bonum antiqui dicebant manum. ad cuiusmodi, religionem Graeci quoque, cum lumen adfertur, solent dicere ὥς ἀγαθόν." Sic nos amicis occurrentibus optamus, goeden morgen, goeden dach, goeden avant. sed & adlato lumine solemus dicere: goeden avont, vrinden.

Αγῶ. Lucian. πένθος ἀγεῖν τὸν voeren. Idem Eun. p. 978. ἀπὸ τῆς ἡσυχίας ἡγάγεν, Aristid. pag. 209. Α. Δαείσιος ἡσυχίας ἀγεῖν οὐκ ἐδυνάτο. Darius kon geen rust houden. Ex Vigerio addam has phrasas: ἀγεῖν διὰ τῆς in eere houden, ἀγεῖν

δια μνημης in gedachtenis houden, παρ' ουδεν αγειν
 τινα niits van imant houden, αγειν παρα πολυ
 veel van im. h., of im. hoog houden. Xenoph.
 de Agesil. τας μεν των ιδιωτων αμαρτιας πρως
 εφερε, τας δε των αρχοντων μεγαλας ηγε de zon-
 den van gemeene menschen droeg hy zachtzinnig;
 maar di der regeerderen hiilt hy voor groot. Pol-
 lux L. X. c. 31. εις χησιw δ' αυτο [vocabulum
 puta κανδυταλις] ηγαγον Μακεδονες, in gebruik
 of in zwang brengen, invoeren.

ΑΔΕΛΦΟΣ, BROEDER pro amico vel fo-
 dali. Arist. Batr. 58. μη σκωπτε μ' ω' δελφ'. for-
 my niit, broeder. vf. 60. ποιος τις; ω' δελφιδιον.
 wat lust? broertje. ΑΔΕΛΦΟΣ και ΑΔΕΛΦΗ pro ad-
 jectivis geminus, par, similis, prorsus ut nostri:
 't is zuster en broeder, pro het komt overeen.
 Aelian. II: 18. λογος δε και εκεινος ΑΔΕΛΦΟΣ τη
 πρσειρημενω. ad q. l. ex XII: 64. Cl. Perizonius
 citat μαχη ΑΔΕΛΦΗ της εν Τροια, atque ex Dio-
 nyf. Hal. ΑΔΕΛΦΑ δε τουτοις επασχον &c.

Αηρ. S. Paulus αερα δειν in de lucht scher-
 men. Greg. Naz. και εις αερα λαλσει zy zwet-
 sen in de lucht. unde compositum αερομαχεω;
 cui geminum est σκιομαχεω met zyne schim vech-
 ten.

Αιθω, BRANDEN & active & neutraliter
 fumuntur. Herod. Melpom. τι θελοντες ηκοιεν τε
 εις την χωρην και πυρ αιθοιεν. Soph. Ajace: ηνιχ'
 εσπεροι λαμπτηρες ουκετ' ηθον. Sic nos: ik brande
 mijn hant, proprie uro manum; metaphoricè præ,
 tetra-

retrahere cogor manum: it. *zyn' mont branden* notat, *inconcessa loqui*. Neutrum verbum est, si dicimus: *het vuur brandt wel. hy brandt van genegenheit en liefde*. De Lat. *flagrare* vide Barthium ad Claudianum p. 824.

Αἷμα, *BLOET*, *SANGUIS* pro femine aut cognatione. S. Lucas in Apost. Act. 17: 26. *εποίησε τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πάν εἶθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν* &c. *uit eenen bloede*. Lucian. Tox. p. 98. *αὐτ' αἵματος οὐτα σε δι' τὴν* *'t bloet zyt*. Homer. Il. Z. 211. *Ταυτῆς τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὐχομαι εἶναι*. & T. 105. *οἷθ' αἵματος ἐξ ἐμευ εἰσί*. ubi Scholion habet: *ἀντι τοῦ σπέρματος, γενούς*. Vide Cl. Elfnerum ad dictum locum Lucae, & Wolfii Curas ad Joh. Euang. I: 13.

Αἰρεῶ, *NEMEN* pro eligere, facere. Ael. III: 8. *Φρυγιχὸν Ἀθηναῖοι στρατηγὸν εἰλοντο*. c. 25. *Θανατὸν εἰλοντο ἐν Πύλαις*, Alam. *sie haben ihr end bekommen*, ex Ind. Kuhnii. Nos *een einde nemen* dicimus pro desinere, finire. Id. Ael. 9, 38. *καὶ εἰα αἰρεῖν γυναῖκας καὶ θελγεῖν*; *dat de vrouwen kan innemen*, i. e. *bekoren*; quibus mulieres capi possent.

Αἰών. Joh. XIII: 8. *καὶ μὴ νύψῃς τὰς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα*, *gy zult myne voeten in der eeuwigheit niet wasschen*.

Ἀκολουθῶς *volgens* secundum, a verbis *ἀκολουθεῖν volgen* sequi.

Ἀκούω. Aristid. p. 221. A. *ὁ τὰς ἀπειλὰς πρῶτον*

τον ουκ ην ἐς ωσι τοις ωσιν ακουσαι di dreigementen waren niet om aan te hooren.

Αληθεια. in N. T. ἐπ' αληθειας. Arist. Plut. 892. ἐπ' αληθεια. Lucian. μετ' αληθειας. Epictet. in Sent. 97. & 128. εν αληθεια Met waarheit, in waarheit, in dēt waarheit.

Αλις. Lucian. Eun. pag. 977. επει δε αλις μεν ειχον βλασφημιων, αλις δε ελεγχων. Sic nos: ik heb 'er al genoeg van, pro, satis jam audiui.

Αλληλοι Graeci plane construunt, ut nos nostrum elkanderen. Matth. 24: 10. και αλληλους παραδωσει, και μισησασιν αλληλους en zullen elkanderen overleveren, en elkanderen haten. adde Joh. XIII: 22. & 35. Greg. Naz. και οπερ εσιν αλληλοις τα μελη, τετο εκασος εκασω και πασιν απαντες dat nu de lichamelyke leden voor elkanderen zyn, dat is ider voor den anderen, en wy alle voor allen.

Αλλομαι. Theocr. Eid. V: 144. ες ουρανον υμιν αλεσμαι. van vreugde in de lucht springen, exfilire gaudio.

Αμα. H. Steph. p. 92. Observ. 9. avec demain, αμα τη ημερα. αμα τη εφ. Ηλιθες ω φιλε κηρε, τριτη συν νυκτι και ασι. Sic Belgae: met den morgen, met den dach, met den avond &c. Vigerus p. 265. αμα ενετυχεν αυτω met by hem tegen kwam. Vide postea συν.

Αμαξα. η αμαξα τον βεν ελαυνει. Proverb. Gallice, mettre la charrue devant les bœufs. Alam.

Alam. die ochsen hinter den pflug spannen. Belg. de paarden achter den wagen zetten.

Αμπεχων. Επει τοιωτον αμπεχεται τριβανιον Aristoph. Plut. 898. een' mantel omhebben.

Αμφι. Hic e Nova Meth. Gallice conscripta quaedam adferemus: αμφι της πολως Herod. om of omtrent de stas, aux environs de la ville. εσι δ' ανδρ φαμεν τοικος αμφι διμωγων καλα Pind. hee past een' sterueling, omtrent de Goden alles goets te spreken: αμφι τα εβδωμηκοντα ετη Lucian. omtrent de zeventig jaar. [Id. ετη γεγονεν αμφι τα εννεμηκοντα, & T. I. p. 133. εγω γαρ, αμφι τα εβδωμηκοντα σου οντος, απεθανον Ik stierf, toen gy omtrent de 70 waart.] Νομοι αμφι τι καθεστας Dion. Hal. wetten omtrent iuswes ingestelt, Les loix qui ont été faites touchant quelque chose. Αμφι δε τω θανατω αυτης Herodian. omtrent haren daot. της δ' αμφι Apollod. om harent wille pour l'amour d'elle. αμφ' ωμοισιν εδυσατο τευχea καλα Homer. Il. Γ. 328. hy hong een kostelyk wapentuig om wyne schouders. Vide etiam παρι.

Αμφοτερον, βασιλευς τ' αγαθος, κρατερος τ' αιχμητης. Beides, een goet (machtig) Koning, en een dapper krygshelt. quod vulgo dicimus, hy is van beids. Hom. Il. Γ. 179. Αμφοτερον, γυνη τε, και δυοκαι σοι παρακοιτις, Κεκλημαι Il. Δ. 60. Ik heete beides, wie zusster en wie vrou. τοι δ' ωπλιζοντο μαλ' ωκα, Αμφοτερον, νεκρας τ' αγαμεν, ετεροι δε μεθ' υλην Il. H. 418. zy maakten

zich daatlyk gereet, beides om hout en om de lyken wech te halen.

Αναβαινω. Non male, credo, tecum actum dices, Lector, si hic repetamus quae ap. Cl. Burmannum in Jove Fulgatore p. 108. leguntur, quod hic libellus aureus in paucorum manibus versatur. " *Descendere* autem frequenter „ pro proficisci in aliquam regionem, praecipue „ si ex montana, ut Thessalia, quae Pindum „ montem & alios habebat, in subjectam illis „ veniret, ut ad Delphos, qui trans Pindum siti „ erant. Quae loquendi ratio praecipue obser- „ vabatur, si quis a mediterraneis ad maritima „ loca iter faceret, ut contra *ascendere* & *ἀνα- „ βαινειν* dicebatur, si quis a mari ad mediterranea contenderet, unde expeditio Alexandri „ M. quae a Mari mediterraneo in Orientem instituebatur, ab Arriano & aliis dicta fuit *ἡ στρα- „ τεία ἡ ἀνω*, & de Israëlitis Hosea cap. viii. „ v. 9. *αὐτοὶ ANEBHΣΑΝ εἰς Ἀσσυρίους.* *Illi „ ascenderunt in Assyrios*, id est, profecti sunt, „ & ita Lucas c. ii. v. 4. *ANEBH δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρετ, εἰς τὴν Ἰερουσαλὴν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἣτις καλεῖται βηθλεὲμ.* „ *Ascendit vero & Joseph a Galilaea ex urbe Na- „ zaret, in Judaeam, in urbem Davidis, quae „ dicitur Bethleem.* Et ita contra *KATABAI- „ NEIN* dicuntur, qui loca maritima petunt, „ Pindar. Pyth. iv. 334.

Εἰ

- „ Εἰς δ' Ἰωλκὸν ἐπέλ
 „ ΚΑΤΕΒΑ ναυτῶν ἄωτ[Ⓞ].
 „ *In Iolcum vero postquam*
 „ *Descendit naturam flos.*

„ Ubi egregie Scholiaſtes, τὸ κατέβα ἀντὶ τῆ κα-
 „ τήλθε, καὶ πυκνῶς αὐτῷ χρῆται τῷ καταβῆναι
 „ ἀντὶ τῆ παραγένεσθαι. Et eo ſenſu noſtra vocē
 „ κατιῶν, utitur Ariſtoph. in Νεφελ. Act. III. Sc.
 „ 3. vſ. 44. de quodam ex Urbe Athenis in Aca-
 „ demiam prodeunte. v. Polluc. lib. III. 14.
 „ Pluribus, quae ex ſacris & profanis Scripto-
 „ ribus poſſent addi, abſtineo.” Belgas autem
 ſimilibus verbis uti, non opus ut probatorum
 ſcriptorum locis oſtendam; ſatis mihi uti ſpero
 fidei habebitur, ſi ipſe aliquot exempla fingam:
hy is naar Betlehem opgetrokken, vel opgetogen.
Hy toog, of trok af naar Jeruzalem. De Maas
opvaren; en afvaren. Opgaan naar eene ſtat, &c.

Αναγκαια apud Epiſtet. expono per noſtrum
 NOOT hebben, vel nootzakelyke bootſchap doen.
 Sic enim in Sent. 88. ait: καὶ τι τῶν αναγκαιῶν
 ποιηſαντα, ἀπονιζειν ἐκεῖνα τὰ μερῇ . . . . .
 νατῶ τουτονι τον θυλακον, εἰτα κενω. farcio hunc
 ſaccum (hunc utrem), poſtea exinanio.

Αναλαμβάνω. Thucyd. ἀνελήθει ἑαυτον της
 νοσου Alam.. *Er hat ſich von der krankheit er-*
hohlt. ſed Belgae cum Theophrasto L. V. ὅταν
 τα κακοτροφηſαντα ἀναλάβῃ παλιν, καὶ εὐſθενῆσῃ
 malunt aliter conſtruere, reciproco non utentes
 h.

h. m. wanneer zy 't weder ophalen, vel de oude krachten weder ophalen. Dicunt tamen zich herhalen pro recipere animam.

Αναπλεως γοντειας Lucian. Nigr. p. 32. vol genitery.

Αναστρεφουμαι verkeeren conversari. I Theff. III: 15. Πως δετ εν οικω Θεου αναστρεφουσαι hoemen in Gods huis moet verkeeren.

Ανατρεπω. Lamb. Bos in Διατριβαις ad Joan. II: 15. pro ανετρεψε mallet legere ανετρεψε, quia hoc verbum in illa re proprium est, quod exemplis firmat. exinde sic scribit: "Et sic fere solent loqui Graeci, quando το subvertere in dicare volunt, quod nos Omkeeren, om verre werpen. Ita ανατρεπειν αρμα, σκαφος &c. Lucian. Demonactes: ανατρεπεντος τε σκαφους subversa navi." &c.

Αναβαρω. Lucian. Pseudom. p. 858. Αλλ' ην τις ημιν ταυτην επιβαρη την αιτιαν, εχομεν η αυτοι εις παραδειγμα τι τοιαυτου αναβεγκειν wy hebben ook wat voor te brengen, of in te brengen.

Ανευ. Herodot. I. c. 69. Φιλο τε δελων γενομαι η συμμαχομεν αυτου τε δελου η απατης. Sic fere pacta nostri concludere solent eadem formula: Alles zonder arg of list. Construitur quoque cum infinitivo, ut ανευ τε πραττειν zonder het te doen, zonder iets uit te rechten.

Ανηρ. Arist. Ranis 1156: αγε δε, σιωπα πας ανηρ Alam. iedereen schweige. Ανηρ & nostrum man, ut Lat. vir, & Gall. homme pro marito saepe

faepe veniunt, ut apud Aristoph. *Θεσμοφορ.* vñ. 407. τοιαυτ' ἔτος ἐδιδάξεν κακὰ τοὺς ἀνδρας ἡμῶν. *deze karel heeft onze mans dit kwaat geleert.* similiter vñ. 410. 416. 453. & ubi non? S. Joan. III. 16. Φωνησον τον ἀνδρα σὺ *Roep wven man;* it. vñ. 17, 18. Subjungamus quaedam ex Indice Kuhnii ad Aelianum: "ἠντίστο δὲ ἀρα δια του-
των, ὅτι παραφρονει ὁ ἀνὴρ. ut Germani, *der gute mann.* Sic ἔδεις αὐτον ἐξενίξε τον ἀνδρα
13: 26. Sumitur & specialius pro marito. οὐ
τολμῶσα προσεῖπειν ὡς ἀνδρα 12: 47." *zy dorst hem nitt aanspreken als haren man.* Terent. *Heaut.* III. 1. 6. *Hic ego virum interea opperibor.* & vñ. 9. *Soltr. Ehem, mi vir.* Chr. *ehem; mea uxor.* Cicero XII. ad Attic. Ep. 52. *ab ejus fororis viro litteras accepi.* Livius L. I. de Sabinis mulieribus: *hinc viros; hinc patres orantes.*

Ανιημι. Anton. Liber. c. 5. βεβλη δ' Απολλωνος ἀνιησι τον Αιγυπτιον ὁ ὕπνος *de slaap begaf hem;* *verliet hem.* vide *αἰνιημι.*

Ανισημι. Herodot. I. c. 22: αὐτὸς τε ἐκ τῆς νοσῆ *ανεση* uit of van een ziekte opstaan.

Ανοίγω. Gregor. Naz. πασι μὲν δὴ πτωχοῖς ἀνοικτεον τὰ σπλάγχνα *voor een' ider der armen in't gemeen moet men zyn hart en ingewant openzetten.* Sic ἀνοίγειν τὰ ὠτα *de ooren openen;* pro attente audire.

Αντεχω. Liberal. Metam. c. 3. ἔδυναμένοι δὲ πρὸς τὸ κητος καὶ τὸν λιμὸν ἀντεχειν. *Ik kan't nitt houden tegen hem.* Aelian. VIII. 14. εἰ δὲ ἦν οὕτως

F f f

οὕτως ἀδύνατος ὥς ἐ μὴ ἀντέχειν τῷ πνεύματι *maar indiën hy zoo onmachtig was, dat hy het tegen den wind niit kon houden.* Lucian. de Saltat. p. 951. καὶ εἶγε μὴ ὁ πῖλος ἀντέσχεε *zoo de hoet niit tegen had gehouden.* Aristid. p. 272, D. βῳιωτοὶ δὲ οὐκ ἀντέσχον. *De Beotiers konden 't niit houden.*

Ἀντί. Thucyd. ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς *man tegens man lossen.*

Ἀντιπιπτῶ. in Apost. Act. VII: 51. ὑμεῖς αἰτῶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπιπτέτε. *Ita nos: hy valt my tegen.*

Ἀντιποιεῶ. Levit. 24: 19. ὡς ἐποίησεν αὐτῷ, ὡσαύτως ἀντιποιήσεται αὐτῷ *zoo zal hem weerom gedaan worden.*

Ἀνω. Index Kuhnii. "οἱ ἀνω τοῦ γένους peri-
,, phrasticè de majoribus 14: 36. convenit Ger-
,, manicum *die Abnen*, ἡ σπουδὴ ἀνωτάτη 2: 42.
,, i. e. *μεγίστη*, et Germani *der hæchste fleisz.*"
Greg. Naz. ἀνω καὶ κατω φερεσθαι καὶ περιτρε-
πεσθαι *zich op en neer, onder en boven keeren en wenden.* Herodot. pag. 734. τὰ μὲν ἀνω, κατω θήσω, τὰ δὲ κατω, ἀνω. *Je mettrai ce que dessus, dessous. id est, je renverseray tout l'ordre qui y est établi.* III: 3. Ik zal het onderste boven keeren.

Ἀξίος. Index Kuhnii: "ἄξιον dignum, pretii
,, respectu. sic ἄξια δαρείκων χιλίων. 1: 22. quæ
,, tantum valent. nostri *ptopius: sie sind so viel werth.*" Mire quoque ἄξιον in compositis
convenit cum nostro *waart*: nam quæ Xeno-
phontri

phonti pag. 642. dicuntur αξιωματιμονευτα, αξιο-
θεατος, nos vocamus, *waart gemeldt, waart*
geziin, five waart bekeken. Sic quae in Lexi-
cis invenio, αξιοπιστος, αξιοερας, αξιοεπαινος,
αξιοποιος &c. reddenda sunt per *waart geloofd,*
waart bemint, waart geprezen, waart gestraft &c.
Plura Belgica exempla habet αξιοθαumasος Hui-
decoper p. 75. & 76.

Απαντα. Hippocr. Oper. T. II. pag. 943.
οθεν δη τι κακον εκ απηνητησε. *Daar ontmoette ons*
geen kwaad. Ind. Kuhnii: απαντα τετυνον αυτους
2. 21. contingit, ut nostri: *Es begegnet ihm*
diz. . . . . sic απηνητησε αυτω τστο 6, 12. τι
απηνητησε καλον τω δενδρω εκ τστων; 2, 14. απην-
τησε πικροτατα προς τστον τον λογον αυτς. 8, 12.
respondit, occurrit: ut Germ. *Er hat ihm so und*
so begegnet. B. imant wel of kwalyk bejegenen,
ontmoeten.

Απας. Lucian. Jud. Parid. 162. τστο μεν απαν
αγαθον. *dat is altemaal goet*.

Απευχομαι deprecor. Greg. Naz. απευξωμεθα
την τοικυτην υψωσιν *laten we zoo eene verheffing*
afbidden, afwenschen.

Απεχω. Matth. VI. απεχσσι τον μισθον αυ-
των. *zy hebben hun loon wech*. Luc. VI: 24. οτι
απεχετε την παρακλησιν υμων *alzooy gy uwen troost*
wech hebt.

ΑΠΟ. (1.) pro simplici genitivo aliquando
fumi, observatum fuit p. 12. & 49. quibus adde
hoc Theocriti Eid. VI: 15. ως απ' ακανθας Ται

καρυει χαιται *gelyk de drooge hairbofschen van een dorenboom, i. e. eens dorenbooms.* (II.) Interdum plus quidpiam significat, & fere per adtributum sive adjectivum (v. p. 321.) aut Latine per *a* vel *ab* reddi potest, ut: Theocr. Eid. V: 95. αἱ μὲν ἔχοντι λεπτον ἀπὸ πρὶν οἰο λεπυρίαν *deze (eikelen) hebben eene dunne schil van eikenhout, i. e. corticem iligneum, ut Heinsius recte exponit.* οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων Laërt. εἰς τῶν ἀπὸ τῆς σοφίας Athenaeus. ὁμοδοῖοι γὰρ ἀμφοῖν, καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν λόγων Lucian. Eun. 975. sic Cicero dixit: *qui sunt ab ea disciplina; & nos dicimus: di van de kunst is. hy is van dezelfde kerk.* Act. Apost. XII: 1. κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας *sommige van de gemeente.* Hinc Cl. Elsnérus Luc. VIII: 38. ἀπὸ τοῦ οὗλου ἀνὴρ *(een man van 't gemeen)* exponit *plebejus.* (III.) Saepe ἀπὸ per *ex* vel *de* exponi potest, quod & in superioribus quibusdam exemplis locum habet, praesertim si pars significetur, ut: Matth. XV: 27. καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχιῶν *doch de hondtekens eten ook van de brokken.* Aristoph. in Pluto ἀπὸ τῶν ἐμῶν δειπνήσεται. *Eet van 't myne,* quomodo Terent. dixit (ut Stephanus obs.) *olet unguenta de meo.* Act. XVII: 2. διελεγέτο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, ubi nostri verterunt *uit de schriften.* Theocr. Eid. I. 147. καὶ ἀπ' αἰγέρῳ *(cujus lectionis Heinsius auctor) ισχυρά τρωγοῖς Ἀδελῶν.* Sic LXX. Genes. II: 16. ἀπὸ παντὸς ὕλης τῆς ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φαγῇ &c. *van allen*

allen boom dezès hofs zult gy vryelyk eten. Huc refero Hippocr. locum in Oper. T. II. p. 937. καὶ σεφανῶσαι αὐτὸν σεφανῶ χρυσῶ ἀπο χρυσῶν χιλιῶν eene kroon van duizent goutguldens. it. haec: ἀπο μνημῆς εἶπεν quia nos dicimus, uit het hooft, van buiten. ἀπο τῆς καρδίας ἰαγαπᾶν in N. T. & Theocr. Eid. 29. v. 4. οὐχ ὅλας φιλεῖν μ' ἐβελήσθ' ἀπο καρδίας van ganschêr harte beminnen. alia habet Elfnerus ad Marc. XII: 30. Anton. Liber. c. 4. Κορινθιοὶ δὲ πάντες εἰσιν ἀφ' Ἡρακλέους Alle de Korinthisers komen af van Herkules. Xenoph. λαμβανόμεν δὲ οὐτε ἐκ τῆς γῆς οὐδὲ ἀπο τῶν οἰκιῶν, ubi & ἀπο τῆς γῆς potuit dicere: wy krygen niits van huis. Livius 28: 12. nec ab domo quidquam mittebatur. (1111.) Aliquando & per ἐξ & per διὰ reddi potest, ut: Anton. Liber. c. 31. ἣν δὲ τοῖς τότε βίος ἀπο θρεμματῶν καὶ νομῆς ζῆν leefden van 't vee en 't vetweiden. Xenoph. Κυρῶπ. 3. εἰθισμένοι ἀπο πολέμου βιοτεύειν gewoon van den kryg te leven. Plut. Alex. fort. I. ἡ γὰρ φύσις ἀγωγὸς ἐστὶν ἀφ' ἑαυτῆς περὶ τὸ καλὸν van, uit, door zich zelve. Sic Plautus ab se cantat dixit, quod alii per se dicerent. vide Αὐτῷ. (v.) Est ubi Latini per solum ablativum exponunt. ut in prioribus, sic hoc vñ quem Falsterus citat p. 223. Οὐκ ἐραμαι πλεῖν οὐτ' εὐχομαι, ἀλλὰ μοι εἴη Ζῆν ἀπο τῶν ὀλίγων. Theocr. Eid. XVI: 49. ἡ (τις) θῆλυν ἀπο χροίας Κυκνον ἐγνώ; quis Cygnum colore muliebri (coloris muliebris) nosset? van koleur als eene vrou,

of van kaleur een wiffje. απο οπιδης van willens, Alam. von fleisz, studio, industria vel de industria. Huc pertinent exempla Belgica quae attulimus pag. 327. (VI.) Saepe motum de loco significat, ut: απο ιππων εις ονους van 't paart, of van den os op den ezel. απο Θεου χην παντα αρχομενον αι λεγειν τε η νοειν van God moet men alles beginnen, A Jove principium. ως μεν τοιγε απο της γης εγενοντο Xiphil. toen ze reets van lant (van den wal af) waren. απ' εκεινου Αθηναζε δεκα ετων ουκ αφικετο Ilaeus, van toen af kwam hy in geen tien jaren t' Athene. (VII.) Nonnumquam rem perfectam aut qua quis non amplius fruitur, denotat, ubi nos fere van & af conjungimus: Herod. οι απο της υποτειας δι van 't burgermeesterschap af is, vel di burgermeester af is. Sic Stephanus dicit απο δειπνου ειναι esse pro coenatum esse: nos van tafel zyn. Idem ait: vidua quum vocatur η απ' ανδρος ουσα, dicitur quasi η ανευ vel χωρις ανδρος εσα. Sed nobis eene vrou di van haar man af is ea dicitur, quae maritum, aut quam maritus a se segregatam habet. Huc pertinet dictum Cicer. in Bruto c. 63. quod erat ab oratoribus quaedam in foro solitudo. (VIII) Vigerus p.m. 410. απο etiam pro υπο sumi docet, (sic enim lego pro επι, quod hypothetarum incuriae tribuo) ut: Clem. Alex. αυτος ο μακαρισμος εγενετο επι τους εκλελεγμενους απο τς. Deξ di van God zyn uitverkoren. Pausan. η ταυτας (παρθενους) φασιν απο των αντιστοιων κατα-
λεν.

λεσθῆναι men zegt dat deze maagden van de op-
roerigen gesteenigt zyn, &c. (VIII.) Denique
το απο & nostrum van aliis quocunque particulis
praefiguntur, sicuti memoravimus pag. 82.

Αποβαλλω, vide απορριπτω.

Αποβλεπω, vide Βλεπω.

Αποδυομαι. Ael. XII: 1. αποδυομενοι προς τον
ποτον ως προς αντιπαλον, prorsus ut nos dicimus,
quum quid summo studio ad sudorem usque ad-
gressuros nos minamur: ik zal 'er myn rokje of
uit trekken. Sic L. II. c. 30. και απεδυσατο επι
Φιλοσοφια.

Αποειπω & απολεγω. afzeggen, orzeggen, Ala-
man. aufkuendigen. Theognis v. 89. Η με φιλει,
καθαρον θεμεν(σ) νοον, η μ' αποειπων Εχθαρε'. be-
min my uit een zuiver hart, of zeg my de vrin-
schap op en de vyantschap aan. Ant. Lib. Me-
tam. XV. απελεγεν ο αδελφ(σ) την κλησιν. de
broeder genoodt zynde, zei het af. & C. XXXIII.
πολεμον προελεγεν (forte προελεγε) τοις Αθη-
ναιοις, ει μη της Ηρακλειδας εξελασωσιν οι μεν εν
Αθηναίοι τον πολεμον εν απολεγονται c. XXXXE
ή δε Προκρης το μεν πρωτον απολεγεται τον χρυσον,
ubi tamen potius per afflaan reddendam.

Απολειπω. Ind. Kuhmii ad Ael. απελιπου δοξαν
εαυτοις αγωνισαμενοι. 3, 25. κλε(σ) τοιστον, Φη-
μην εαυτω 10, 13. Er hat einen solchen Namen
hinder sich gelassen. οικον πεντηκοντα ταλαντων
10, 17. Er hat so viel verlassen. [unde bona de-
functi Belgis dicuntur nalatenschap.] Idem Ael.
XII:

XII: 27. ἀπολείπειν αὐτὰς κυνῶν δειπνον εἶναι νοοῖ
de honden laten liggen. XIII: 20. τὴν ψυχὴν
 ἀπελίπεν. *Zyn leven laten*. vide quoque κατὰ
 λείπω.

Απομυθᾶνω. Lucian. Cataplo οὐ τὸν τυφόν
 ἀπομαθήσῃ; *zult gy den hoogmoet niit afleeren?*

Απορρίπτω & ἀποβαλλῶ. Herod. p. 734. τὸτο
 ἀπερρίψε το ἐπὶ. *Il jetta ce propos*. VI: 69. sed
 pace Stephani dixerim; ita non satis exprimi
 Graecam phrasin, quae valet quod Latini di-
 cunt, *hoc dictum illi excidit*, puta *imprudenti*:
 quomodo Hippocr. est locutus T. II. p. 916. ἀλλ'
 οὐκ οἶδ' ὅπως προσέπεσεν. *ik weet niit hoe my dit*
ontvallen (of, uit den mont gevallen) is. Ipse
 Herod. hoc docere potest, quum non tantum
 hic dicat, αἰδᾶσθαι τῶν τοιστῶν κεινῶν τὸτο ἀπερ-
 ρίψε το ἐπὶ, sed & paulo post: ἐγὼ δὲ καὶ ὁ
 αὐτῶν Ἀριστῶν & μετὰ πολλόν χρόνον, ὡς ἀνοιῇ το
 ἐπὶ ἐκβαλλοὶ τὸτο. Magis multo gallicissat at-
 que belgicissat, quod Herod. dixit ἐν Κλειοὶ c.
 32. ἡ δὲ ἡμετέρη εὐδαιμονίη ἔτω τοὶ ἀπερρίπται ἐς
 το μηδὲν *rejettez vous? verwerpt gy onze geluk-*
zaligheid dan zoo? vel, komt u dan onze geluk-
zaligheid zoo verwerpelyk voor? quo pertinet
 Abderitarum dictum ad Hippocr. p. 902. μηδὲ
 ἡμᾶς ἀποβαλῆς, καὶ γὰρ οὐδὲ ἀποβλήτοι ἐσμεν. ad
 de p. 948. f. Voce ἀποβλήτι *verwerpelyk uti-*
tur quoque S. Paulus. Ex Herodiano citatur:
 τὰ φαυλὰ καὶ ἀπερριμμένα τῶν ἐδεσμάτων *verwor-*
pe of verwerpelyke spyzen: Ael. XIII: 26. Διο-

γενής

γενής ὁ Σινωπεύς ερημός ην, καὶ μονός, ἀπερρίπτο.
Sic nos: *een verworpen man*. & sic interpretes
nostri i Petr. II: 7. Latini eleganter non solum
abjectus & *projectus* eodem sensu sumunt, sed &
jacens.

Ἀποσελλῶ absolute. Matth. XIII: 35. ἀπέ-
σειλαιν εἰς ὅλην τὴν περιχωρὸν ἐκείνην *zonden zy in*
dat geheel omliggende lant. Vide Vechnerum p.
72. pr.

Ἀποτιθημί. Greg. Naz. καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἑαυ-
τῷ τι χρεῖσον ἀποτιθεσθαι. *dat gy iit goets wech-*
en orlegt voor het toekomende. Reponere in cra-
stinum, θεῖναι εἰς αἰώνιον.

Ἀποφερῶ. Herod. p. 734. ἀπηνεικε Καμβύσεα.
Il emporta Cambyses, ut dicitur, *ceste maladie*
l'emporta. Alibi: λοιμός ἀπολαβὼν ἀπηνεικε. III:
66. Sic nos: *de ziekte nam hem wech*: *hy is ons*
ontnomen.

Ἀποφθίνω & ἀποφθινύθω *bederven*. act. & neutr.
videtis H. Steph. Ind. Thes. Gr. in ἀποφθίνω,
nec non φθίω & φθίνω cum derivatis T. III. p.
143. sqq.

Ἀπτομαι. Isocr. ἀναγκὴ πολλῶν πραγμάτων
αἰψασθαι *wy hebben vele zaken aan te raken, aan*
te roeren. Il faut que nous touchions.

Ἀριθμός. Demosth. πόλεις δύο ἢ εἰκοσὶν εἰσὶν
αριθμῷ *in getale*. Hic inferam, quod Summus
Casaubonus ad Theocr. Eid. XVI. observavit:
„ ἀριθμάτους pro paucis eleganter paulo post
„ poeta dixit: contra Latini *numerosos* pro mul-

„tis dicant, ut in illo: *ἢ tam Africa quam*
„ aliae numerosae provinciae.” Theocritus dixit
 vf. 87. ἀριθμῶντες ἀπὸ πολλῶν, ubi nostrum *telbaar*
quadrat, sed pro Latinorum *numerosus* est aliud
talryk. Innumerus autem & ἀναριθμῶ vf. 90.
 nobis valet *ontelbaar* vel *ontallyk*.

Ἀσφαλῆς & Ζεκερ utrobique tam pro *tutus*
 aut *firmus* quam pro *certus* sumitur.

Ἀταξίη. *desordre* Herodot. VI: 13. *wanorde*,
onorde.

ΑΥΤῶ. (i) Thucyd. p. 16. ἐκαστῶν Κορινθίων
 δὲ Ξεινοκλείδης ὁ Εὐθυκλῆος πεμπτῶ αὐτῶ. Ala-
 man. *selbst fueenster*. 2 Petr. III: 4. ἀλλ' οὐδὲν
 Νῶε δικαιοσύνης ἠρῶνκα ἐβουλόχε Luth. *selb achte*,
nostri syn achister. (ii.) 1 Cor. XII: 11. τὸ
 ἐν κ, τὸ αὐτὸ πνεῦμα Een en dezelve geest. Hip-
 pocr. T. II. p. 930. ὃ γὰρ ἡ αὐτὴ καὶ μία φύσις
 ἀπάντων. Una atque eadem nox Cicer. in Verr.
 L. V. c. 35. (iii.) Kuhn. Ind. v. Δια. ” δι’
 „ ἑαυτὲ ἐργαζάτο γ: 5. ut Germ. *vor sich selbst*.
 „ absque alterius ministerio. αὐτῶ δια σάουτε in
 „ *eigener person*.” Joh. XVIII: 34. ἀπ’ ἑαυτοῦ
 οὐ τέτο λέγεις; Regt gy dit uhm u zelven? Sic
 V: 19. οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιῆν ἀπ’ ἑαυτοῦ οὐδέν.
 Marc. 13: 9. βλέπετε δε ὑμεῖς ἑαυτὰς zint u zelve
 voor &c. Item alicubi exstat: ἀπηλθὼν οὖν πάλιν
 πρὸς ἑαυτὰς εἰ μαθήται, ad se i. e. domum suam,
tot hinnen: Aristid. pag. 237. Α. ἐπειδὴ γὰρ ἡ
 Ἑλλάς ἑαυτῆς ἐγένετο. toen Griekenland syn selfs
wert. Hippocr. T. II. p. 913. ἐπεὶ δὲ με εἶδον,
 εδοξάν

ἐδοξεν κβ σμίχεον εἰς ἑαυτῶν γεγνηέναι. toen ze my zagen, schenen ze een weinig sat (of by) zich zelve te komen.

Αὐτοψύτθ selfwassen. Hippocr. T. II. 914. Vondel. Met. VII: 303. ubi vide Huidecopen. αὐτοποίητθ selfmaakt. αὐτοδιδάκτθ selfleert, &c.

Ἀφείδως ap. Ael. II: 17. zonder om te ziin, zonder van zyn hert of stuk op te kken.

Ἀφίημι. Marc. I: 31. καὶ ἀφίηκεν αὐτὴν ὁ πύρετθ εὐθὺς en terstont verliet haar de koorts. Lucian. T. I: 436. ὄν. . . . ἀφίηκα ἐλευθέρου νυλάτην. Herod. p. 734. Ἀπῆκε ἑῷτον ἐπὶ κεφαλῇ φερεσθαι ἀπο τῆ πυργῆ κατω Il se laissa tomber. etiam de eo qui praecipitem se dederit. III: 75. by liit zich van den toren op het hooft neder-vallen.

Ἀφινεομαι. Herod. p. 734. ὡς δὲ ἐς τὸν οἶνον ἀπικέτο. quand il vint au vin, pro quand il vint à parler du vin. III: 22. toen by op den wyn kwam, vel per pleon. toen by van den wyn kwam te praten. Ibid. Ἐς τὸν ἰννεσται εἶχειν à qui il vient, pro à qui il appartient. Huc pertinent quae de adverbio ἰννεομενως dixi in recensione vocab. Herodoti, VI: 57. Belg. wiin het toekomt dit te doen: de regering komt hem toe &c. Quae Stephanus de ἰννεομενως citat, exstant p. 728. unde ea transcribere nolimus. quod quamvis prolixiora, nihil praeterea novi comprehendebant.

Αφιστημι *afstaan*, *afstant doen*. Aelian. και ου μόνον εκεινων αλλα και των γυναικων αυτοις (Perizon. αυτων ex MS.) αποσταντες.

Αφοδος. Taubm. in Plaut. Curc. II. Sc. 3: 83. me dico ire quo saturi solent.] Locus hic Graecis est *αφοδος secessus*. Ita nostri in re eadem *Einen abtritt nemen*. sic Varro *sellas familiaricas* τους *αφεδρωνας* dixit . . . . . unde verbum *adfellare* creberrimum in Vegetio, hoc est *αφοδευειν*. ETC. Belgae dejectionem alvi *afgank*, alvumque dejicere *afgaan* nominant.

B.

Βαδus. Lucian. de Salt. p. 949. ex verissima emendatione Cl. Jensii *τας ενδυμνησεις οξυν. την παιδειαν βαδυν. τας εννοιας ανθρωπινον μαλιστα. quae sic interpretatur: inventionibus acutum; subactae eruditionis; cogitationes homini maxime convenientes habens*. Sic, inquit, verto την παιδειαν βαδυν. Eleganter *βαδus την παιδειαν* dicitur is, qui longo usu est exercitatus. Sic *βαδus της ηλικιας* ap. Arist. in Nub. p. 156. edit. Allobr. vf. 5. cujus aetas provecta est. ETC. Prior phrasis nobis effertur per *diip geleert*, Teutonis per *tiefgelehrt* vel *grundgelehrt*, quod Latine est profunde doctus. Alteri ap. Aristoph. conveniunt hae: *Een dipe ouderdom: hy is diip in de zestig: & opposito verbo sed eodem sensu: een hooge ouderdom.*

Βαλαν.

Βαλαντιητομος Arist. Batr. 784. *beurzesnyder*,
Gall. *coupebourse*.

Βαλλω. Lucian. Tim. pag. 80. Εγω γαρ υμας
αυτικα μαλα βαλλων τοις βωλοις και τοις λιθοις.
Imant met kluiten en steenen gojen, of *werpen*.
Sic 2 Sam. XVI: 6. *en hy wiirp David met stee-
nen*, ubi LXX. habent: *και λιθαζων εν λιθοις του
Δαυιδ*.

Βαρυνεσθαι την γαστρα dicitur quae gravis
est, nobis *zwaar zyn*. Locum hic meret Epi-
gramma CLXIII. p. 669. Constantini HUGENII.

*Tryn di in haer eigen licht is,
Tryn di aller lichten kaar is,
Tryn is zwaar, om datze licht is,
Tryn is licht, om datze zwaar is.*

Primum versum sic maluissim scribere: *Tryn di
in zich zelve licht is*. In secundo vox *kaar* si-
gnificat amicam, sociam. Latinos similiter in
his vocibus ludere posse, docebit HARDERII
Epigr. de Dina, Jacobi filia:

Dina peregrinas exit spectare puellas
Virgo, sed amissa virginitate redit.
Hoc retulit nimia levitate. Cavete puellae,
Fiatis nimia ne levitate graves.

Βασιλευς. Si quid maximo opere extollere
volumus, cum Graecis hac a rege desumpta simi-

G g g 3

litu-

litudine utitur, ut: Anacr. Od. XXXXIII. βασιλεὺς ὅπως αἰδεῖς. *Gy zingt als een keuning.*

Βασίς. Heliod. βασιν ἐκ βασιλεὺς παραμειβεῖν. *Alaman. tritt vor tritt einhergehen, nos: treetje voor treetje, & voetje voor voetje, i. pedetentim.*

ΒΑΕΠΩ. ΖΙΙΝ. (I) Reciproca significatio est in his: Marc. 13: 9. βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς *zigt u zelve voor*, quod Lucas dixit c. 12. πρῶτον προσεχετε ἑαυτοῖς ἀπο, *wacht u zelve voor*. Hippocr. T. II. p. 950. περιελεψατε δὲ ἑαυτοὺς. (II.) Neutraliter accipitur. Ael. II: 44. γοργον μὲν αὐτῷ βλέπουσιν δι' ὀφθαλμοί. & XIII: 1. ἀγρηνῶπον δὲ καὶ γοργον ἔβλεπε *zy zach 'er mannelijk uit*, vel *zy zach mannelijk uit haar oogen*. Aristoph. Ran. 570. ἔβλεψεν εἰς ἐμὲ θείμην. & Plut. 1049. ὀξύτερον βλέπειν *vinnig*, *zuur*, *scherp ziin*. Vond. Met. pag. 62. *zy zach 'er mager uit en dootsch*, & antea p. 53. *want deze zach eerst blank als zilver*. (III.) Metaphorice. Anacr. Od. 46. Μοῦνον ἀργυρον βλέπουσιν. *op het gelt ziin, het gelt aanzien*. Graeci autem similiter praepositionem ut plurimum addunt. vide Cl. Jenſium eo loco quem citavimus L. I. C. I. erudite hoc e. Luciano docente, quod aliorum quoque auctoritatibus firmatum imus. Greg. Nazianz. *η βουλευται κρασαν ἡμῶς οντας Θεοῦ πρὸς αὐτὸν αἰεὶ βλέπειν*; *of wil GOD dat wy, di een gedeelte zyner goddelykheit zyn, altoos naar hem zien?* Idem, *ὅτι μὴ βλέπῃς εἰς ἀλλοτρίας χεῖρας*, *αλλ*

αλλ' εἰς τὰς σὰς ἑτέροι *dat gy niit naar de handen van anderen, maar andere naar de uwe zijn moeten*. Isocr. ad Demon. οἱ πολλοὶ πρὸς τὴν δόξαν ἀποβλεποῦσιν. Sic apud Livium Mutius II: 12. *qui magnam gloriam vident*. Ael. X: 15. εὐλεπον δὲ αἱ οὐκ εἰς τὸν βίον Ἀριστείδου. Ind. Kuhnii: „Nostri, *Er sieht auf ihn*, cum veneratione sc. „& cultu.” quomodo & Seneca capiendus de Provid. c. VI. *Isti quas pro felicibus adspicitis*. (IIII.) Metonymice pro *in vivis esse*, quod declarabimus verbis Casauboni ad Theocr. Eid. XIII. „ait, το δ' αἰρίον οὐκ εὐσώμεν. Εἰσώμεν „*feu videre pro in vivis esse, accipi potest*. sic „ap. tragicos βλέπειν saepe accipitur. & Home- „rus εἰς τὸν ζῶντα καὶ ἐπὶ χθονὶ δέχομενοι. „nam δέχομεν quidam accipiunt pro βλέποντος „& ζῶντος. Alii aliter, ut Priscianus, qui sic „hoc carmen vertit, *Non me vivum & in terra „videndo . . . . .* Apollonius εὐτ' ἂν τις ἰδῶν „*δια νηὶ πρῶται*. in quibus verbis nisi accipias „*ιδῶν pro βλέπων, h. e. vivus, legi malim* τῶν.” Belga hic diceret: *zoo lang ik kan zijn. Zoo lang ik uit myn oogten zi. Zoo lang myne oogten open staan. Zoo lang ik myne oogten open heb.*

Βούλομαι. Lucian. T. I. pag. 15. καὶ εἰγε σοὶ τὸ βέλεται εἶναι ὁ Προμηθεύς. *Indiam Prometheus dit by u wil zeggen, i. e. dit wil beteekenen*. Id. Phalar. 2. p. 853. καὶ τὰ μὲν τῶν ἀλλῶν, ἐχέτω ὅπῃ καὶ βέλεται, *het zy daartom als't wil*. Vide similia in δελῶ.

Βρα-

Βραχυς γνῶμη Thucyd. ap. Berneggerum, *eint kurtzer*, h. e. *weniger verstand*.

Βρωσις. Genes. XXV: 28. ὅτι ἡ θνητα αὐτοῦ βρωσις αὐτῷ. *Het wiltbraat was zyn kost*. Adde ΔΕΙΠΝΟΝ.

Βυσσινῶ. Ind. Stephani in Thes. " Coelius „ Rhodiginus L. XII. c. 39. βυσσινῆς λογῆς esse „ ait Verba quae sublimitatem habent ac nitorem. „ ut Philelphus quoque βυσσινῶις ῥημασι in illo „ Plut. loco interpr. *Gravibus atque ornatis ver-* „ *bis*. " Locum Plutarchi Stephanus paulo ante „ adtulit, meoque iudicio melius reddidit h. m. „ ap. quem in Apophthegmatis, Πάρις ἐκε- „ λευε τον βασιλεα μελλοντα μετα παρησιας δια- „ λεγεσθαι, βυσσινῶις χρησθαι ῥημασι admo- „ nens libertatem in loquendo temperandam esse „ lenitate quadam, & asperitatem mollitie. nisi „ potius βυσσινῶις legend. ut quidam habent co- „ dices. " qua lectione haud opus erit, si anim- „ advertas similem in nostra lingua metaphoram, „ namque talia verba nominamus *woorden zoo zacht* „ *als zyde*. Concordat Basil. Faber in Thes. quan- „ do ait: *Verba byssina*, mollicula & blanda sunt, „ Germanis etiam *seidene wärtlein*. v. Chil. [vel „ Grynaei Corpus Adagiorum p. 234. qui *Brassicā-* „ *num* laudat.]

Γ.

Γαυρῶ. Arist. Ran. 284. εἶν γὰρ εἶτω γαυρὸν „ εἶς ὡς Ἡρακλῆς *niits is zoo trots als Herkules*.

Γερων

Γερων OUT pro vetustus, annosus. Theocr. Idyll. VII: 17. Ἀμφὶ δὲ οἱ στηθεσσι γερων ἐσθιγ-
γετο πεπλος Ζωστήρι. πλοκερῶ adq. l. Scholiastes:
παλαιος πεπλος, γερων. ἡ μεταφορὰ ἀπο τῶν ἡλι-
κίων. γερων, τριβαλόν [pro q. v. cum Stephano
in Thes. T. III. p. 1330. ferone τριβαλόν] ἰμα-
τιον, ὃ ἐστὶ παλαιόν. Id. Idyll. XXI: 12. γερων
δ' ἐπ' ἐρεϊσμασι λεμβῶ een out schuitje op palen.
In feminino occurrit Eid. XV: 19. γραιὴν ἀπο-
τιλματὰ πηρῶν.

Γευομαι. Greg. Naz. ἰνὰ τί δε σὺκ ἀπὴλθὲς αἰώ-
ρος, πρὶν γευσασθαι τῶν τοῦ βίου κακῶν; quod
Francius vertit: waarom zyt gy niet vroeg en
ontydig heengegaan, eer gy de wederwaardighe-
den van 't leven smaakte? Luc. Catapl. f. Tyr:
p. 439. πικρὰν δ' οὖν τὴν τυραννίδα ἐξεῖς, γευσά-
μενος τῆς ζυλᾶς. di dwinglandy zal u bitter opbre-
ken, en gy van dezen stok proeven.

Γιγνομαι. Aelian. II. c. 11. μὴ τί σοι μετα-
μελεῖ, ὅτι μέγα καὶ σεμνὸν εἶδεν ἐγενομεθα ἐν τῷ
βίῳ. laat het u niet rouwen dat wy niits groots
of aanzienlyks zyn geworden in dit leven. Hero-
dot. I: 12. νυκτὸς γινουμένης τοῦ 't nacht wert:
& VIII: 11. ὥς ἡμέρη ἐγεγονέε, Lucian. T. II.
482. γινουμένης τῆς ἡμέρας als het dach was ge-
worden. Theocr. Eid. V. fin. ἀλλὰ γενοίμαν, Αἰ
μὴ τυ φλασαιμί, Μελαμβίος ἀντι Κομῆτα ik wil
of mach wel zwart worden, zoo ik niet toefla.
Thucyd. ἐπὶ τῆς γνώμης γιγνεσθαι van gedach-
ten of van zins worden. Isocr. γεγονώς ἰμεν ἐπὶ
H h h τρεῖς

τρια μόνον ἀπελείποντα τῶν ἑκατὸν *zynde hondert jaren min dri*, of *zynde op dri jaren na*, *bondert geworden* i. e. *ont geworden*. Demosth. Olynth. 2. p. τὴν πάρα τῶν θεῶν εὐνοίαν φανεράν γενομένην τῇ πόλει ὁ ἐνθάδε ὠράσκει. Ibid. ἐνθεν δ' αὖ μέγαν αὐτὸν ἰδοὶ γεγενημένον *hierdoor zoo groot is geworden*. Ant. Lib. Metam. c. I. καὶ τὸ σῶμα τῆς Κτησυλλῆς ἀφανὲς ἐγένετο *wert onzichtbaar*. ETC.

Γιγνώσκειν *bekennen cognoscere* pro συνουσιαζεῖν *fatis notum*. Videantur Pfochenius in Syntagm. Rhenf. pag. 153. Gataker de Stilo N. T. c. XI. Clericus ad Menandri Fragm. p. 278. & Elfnerus T. I. qui observat τῷ γνωρίζειν atque εἰδέναι eod. sensu usos esse Graecos. Pro *erken- nen* vide ex. posterius in Διδασκῶ.

Γνωριμος & γνωστος *notus bekende*, pro amico. Lucas II: 44. καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεσὶ καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς *en zochten hem onder de magen en onder de bekende*. Ind. Kuhnii γνωριμοὶ 2: 12. quibus familiariter utimur. item nostri *Unsere bekanten*. De γνωτῶ & γνωτῇ pro fratre aut sorore atque aliis consanguineis disputat H. Stephan. in Thes. T. I. p. 1834. Vondel. Metam. VI: 203. *was zy (Niobe) een welbekende Van deze Arachne zelf*.

Γυμνῶ *nudus bloot* (I) pro solus. Moschus de Amor. fugit. Ὁ γυμνὸν τὸ φιλῶμα, τὸ δ' ὠξέει καὶ πλεον ἔχεις *geen blooten kus*. Justin. *nudum uxoris nomen*. (II) pro non tectus, ut
γυμνόν

γυμνον ξίφος nudus ensis een bloot zwaard, bloote degen. Theocr. XXII. Idyll. vf. 146. γυμναι δ' εν χερσι μαχαιραι. (111) pro manifestus. Scriptor ad Hebr. III: 13. παντα δε γυμνα και τετραχλητισμενα τοις οφθαλμοις αυτου quod nostri verterunt: *maar alle d'ingen zyn naakt en geopent voor de oogen des genen*. Sed & bloot eo sensu accipit Hoofdius in Aulul. *maakt het my bloot*. Vide sis Elsnerum T. II. p. 340.

Γυνη χηρα weduvrou. Luc. III: 26 ubi Cl. ELSNERUS docet, etiam inverse dici, ex Pausan. in Arcad. c. 46. pag. 695. Μαρηησση επικλησιν, χηρα γυνη. Dionys. Hal. VIII. p. 526. μητε χηρας προσφερειν γυναικας. Cum Luca dixerunt LXX. 2 Reg. XIII: 5. & 3 Reg. VII: 14.

Δ.

Δαιμονιως. Ael. II: 4. περι την ωραν την των νεων εσπουδακως δαιμονιως. Sic vulgo Hollandorum, *duivelsch, dat is zeer*, in proverbium abiit. Arist. Plut. 675. Εφ' ην επεθυμουν δαιμονιως εφερπυσαι. adde Νεφ. 76. Ειρ. 540. &c.

δακνω. Arist. Pl. III. Sc. 1. εδακνε γαρ (ο κηπος) τα βλεφαρα μου *de rook byt my in d'oogen*. in Ranis 43. Και τοι δακνω γ' εμαυτον, αλλ' ομως γελω *al verbyt ik my zelven, evenwel moet ik lachen*. Theocr. Eid. XV: 40. ουκ αξω τυ τεκνον... μαρμω δακνει ιππος. Δακνουε οσσα θελεις.

H h h 1

Sic

Sic nos, quum puerulos ab aliqua re volumus absterre, dicimus: *het byt*.

Δεινός. Vide p. 22. § XXXI. Selandis autem haec locutio, *op een schrikkelijke wyze*, familiarissima est. Teutones plerumque *to grausam* sic accipiunt; Hollandi & *grouwelyk* & *verschrikkelijk* & *veivaarlyk*.

δειπνόν. Ind. Kuhni. δειπνόν ην αὐτῇ, κρεων μναι δωδεκα 1: 16. εἶναι κυνῶν 12: 27. μυρμηκῶν 1: 12. *ihre speise, das was sie gewohnt sind zu essen*. Vide βρωσις.

δέκτος acceptus *aangenaam*, Alam. *genehm*: a verbis δέχομαι capio nemen.

δέχομαι. Ind. Kuhni: δέχεσθαι τι ἰδέως 3: 2. (lege 1: 32.) πρῶως 3: 26. ut Latini accipere, & Germani *aufnehmen* i. e. *verstehen*. [Aeliani locus posterior sic se habet: γελασάντα Φοσι τον Κρεῖσσον, καὶ δεξαμενον πρῶως το στρατηγῆν h. e. *men zegt dat Kreuzus eens gelacken en dijn vont wel* (of, *niit kwalyk*) *opgenomen hebbe*.

δεῶ. Scio me alicubi legisse, *χειρες αὐτῷ δεδενται* i. *de handen zyn hem gebonden*, pro *Het staat hem niit vry*.

δην. Hom. Il. Z. 131. Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δευαντός υἱὸς κρατερός Δυκρογόος Δην ην. & 140. οὐδ' αὖ' ἐτ' ἔδην Ην. Sic nos: *hy was 'er niit lang*. i. *non vixit diu*.

διαβρασθαι *berucht* worden. καὶ διεβόηθη παρὰ πολλοῖς Liber. Metam. c. 12. καὶ ἐπὶ βασιλικοῖς ἔσσησι διαβροθῆναι c. 22. δια

διαδοχη *overlevering*. Lucian. Philop. p. 464.
 εκείνους μὲν γὰρ τὰς παλαιὰς πρὸ ἐμῶς σέ ῥῃ εἰδέναι,
 τὸν Ἡρόδοτον καὶ Κτησίαν τὸν Κνίδιον, καὶ
 πρὸ τῶν τὰς ποιητῶν; καὶ τὸν Ὀμηρὸν αὐτὸν,
 αἰοδιμὰς ἀνδράς ἐγὼ τῷ ψευσματι κεχρημέ-
 νους, ὥς μὴ μόνον ἐξαπατᾶν τὰς τότε ἀκροῦντας αὐ-
 τῶν, ἀλλὰ καὶ μέχρις ἡμῶν δι᾿ ἡμῶν τοῦ ψεύδους,
 ἐκ ΔΙΑΔΟΧΗΣ ἐν καλλίστοις ἐπέσι καὶ μετρείς
 φυλαττομενον. Vix Barbarismum effugeret, qui
 hic Latina voce *Traditio* uteretur.

διαπαλαιω. Ind. Kuhnii: διαπαλαιε τῷ λιμῷ
 9: 41. difficultatem exprimit. ita nostri simili lo-
 cutione: *Er ringt mit dem tode*. Belgae in his
worstelen, Latini *luctari* usurpant.

διαερηγνυμαι. Arist. Pl. 893. ὥς δὴ π' ἀληθείᾳ
 συμετά τοῦ μαρτυροῦς Διαεραγχειν. μηδενὸς ἐμπε-
 πλησμένος *dat gy moogt barsten*. Steph. in Thes.
 „ Et ut *invidia rumpi* dicitur Latine, & Gall.
 „ quoque *Creever d'envie*, sic & διαερηγνυσθαι
 „ ὑπο τῶ φθονὸς dici solet. Luc. in Timone, ὅπως
 „ οἱ κολαίκες ἐκεῖνοι διαεραγῶσιν ὑπο τῶ φθονὸς. di-
 „ citur & διαερηγνυσθαι sine adjectione, ut apud
 „ Demosth. pro Corona, καὶ διαεραγῶσι τινες
 „ τῶν. ” Belgae dicunt *van spryt bersten*, &
 quod Demea ap. Terent. Act. III. Sc. 4, 5. ab-
 solute dicit *Disfrumpere*, verterem: *ik meen te*
bersten.

διαφερω. Plut. de Alex. ἐπεὶ δὲ τὴν νύκτα κατ-

H h h 3

καὶ

κως κλαιων διηγεγε den nacht kwalijk overbrengen, Alam. nebel zubringen. Adde sequens.

διαφορα & διαφορον non modo *differentiam*, sed & *controversiam* notant, quo duplici significato quoque nostrum *Verschil*, quin & Gallorum *different* accipitur. Sic etiam διαφερεσθαι *verschillen*, tam *differre* quam *dissidere* significat. Exempla dabunt Budaeus, Stephanus, Ind. in Aelianum & forsan alii.

διαφευγω. Herodot. p. m. 4. ὁ μὲν δὴ, ὡς εἰκὴν ἠδυνάτο διαφυγεῖν, ἣν ἔτοιμος τοῦν ἢ τὸν κόν ὄντινυλuchten, ubi effugere non potuit, i. e. ubi non satis firmas denegandi vel recusandi rationes inveniebat, unde exceptiones juris nobis dicuntur *uitvluchten*. Verum ἐπεχω, quia nulli non linguae haec metaphora communis est.

διδασκω. Greg. Naz. Orat. XVI. καὶ διδάσκει με Ἡλίας, ἀναπαυόμενος παρὰ χηρᾶ διτ leert my Elias, di zyn herberg by eene weduwe nam. Aristid. 221. B. καὶ τοῦ κοινοῦ δεσποτὴν γινώσκω. εἰ δὲ μὴ, διδάσκειν αὐτὰς καλῶς μετὰ τῶν προπατορῶν θεῶν. Zy hadden dijn Heer te erkennen: zoo nu, zou hy het kun wel schoon leeren, met God. Omnia hic fere belgiciffiant.

ΔΙΑΩΜΙ. Cum infinit. ut: Theocr. Eid. IIII: 2. βοσκεν δὲ μοι αὐτὰς ἐδώκεν. hy gaf my te weiden. Exod. XXII: 7. εἰ δὲ τις δῶ τῷ πλησίον ἀργυρίου ἢ σκευῇ φυλάξαι te bewaren geven. Joh. VI: 52. πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δῆναι τὴν ἄρσκα (αὐτὸς) φα-

φαγεῖν; hoe kan ons deze zyn vleesch te eten ge-
 ven? Matth. XXV. ἐδωκατε μοι φαγεῖν. Joh.
 III: 7. Δός μοι πίνειν geef my te drinken; Alam:
 quoque simplicius: *Gib mir trinken*. Quod unum
 imitantur Latini, nam sic Cato de R. R. *Bis in*
die farciat (gallinaceos & anseres), & *meridie*
bibere dato. Livius XXX: 47. *nihil prius pe-*
tierunt a praetore, quam ut bibere sibi juberet
dari. Et Terent. Andr. III: 2. 4. At aliter pau-
 lulo capiendus versus Theocr. Eid. XXII: 62.
 Δαιμονι οὐδ' ἂν τοῦ γε πίνειν ὕδατι σὺ γε δοῖης;
 namque το δοῖης hic per εἰαίς exponendum:
zoudt gy my van dit water niit laten drinken?
 (II.) δὲ da geef in precibus ad divinum Nu-
 men non semel occurrit: quod tamquam satis no-
 tum, illustrare omittimus. confer p. 398. (III)
 Medicorum verb. est, e. g. Hippocr. Oper. II.
 p. 932. ἐλλεβορος γὰρ ὑγιανοῦσι μὲν δόσεις ἐπισκο-
 τεῖ διανοιᾶν *het niiskruit aan gezonde gegeven,*
bedwelmt hun verstant. (III.) Ael. V: 5. Επα-
 μινωνδας ἓνα εἶχε τριβῶνα, καὶ αὐτὸν ρυτῶντα. εἰ
 ποτε δὲ αὐτὸν ἐδωκεν εἰς γναφεῖον, αὐτὸς ὑπέμενε
 οἰκοὶ δὲ ἀπορίαν ἑτέρου i. e. ad nostram vitam: *Epa-*
minondas had maar een vuil manteltje: wanneer
hy 't nu in de verwery gaf, bleef hy i' huis, by ge-
brek van een ander. Simili ratione dicitur, *het*
goet in de wasch geven, it. op de bleik doen. (V.)
 pro incumbere, studere: Siracid. Prol. Ὁ παππὸς
 μου Ἰησοῦς ἐπὶ πλείον ἑαυτοῦ θεὸς εἰς τὴν τοῦ νο-
 μου . . . . ἀναγνώσιν *myn grootvader gaf zich*
over

over aan, of begaf zich tot het lezen van de Wet: sic Cicero: *ad dicendum se dare.* (VI) pro conferre se; Actor. XVIII: 31. *μη δουναι εαυτον εις το θεατρον* zich niet op de schouwplaats te begeven. Terent. *dare se in viam, in fugam.* (VII.) Euripid. Phoeniss. 1005. *Ψυχην δε δωσω της δ' υπερ-δανειν χρονος* Ik zal myn leven geven voor dit lant. adde Heraclid. 551. & Marc. X: 45. & Joh. X: 11. ubi quidam codices habent *διδωσιν.* (VIII) Herodot. p. 734. *Εδοσαν σφεας αυτους Απειη τω Αιγυπτου βασιλει*, ut dicimus, *Ils se donnerent à un tel prince* IV: 159. *zich overgeven.* Alamanni simplicius: *Er wolte sich nicht geben.* ETC.

διεξοδος. Herod. p. 735. *Διεξοδοι βουλευματων*; ut dicimus, *Discours* VII: 234. Illud autem hic locum non habet; quamquam non nego *διεξοδον* & *διεξεναι* valere interdum Gallorum *discours* & *discourir*, sive B. *doorgaan, doorloopen*, v. *διι-νεομαι*. Locus hic est: *Δημαρητε, τω τροπω απο-νητοτατα των ανδρων τρετων επεκρατησομεν; ιδι, εξηγεο. συ γαρ εχεις αυτων τας διεξοδους των βουλευματων, δια βασιλευς γενομεν.* Nostrae locutiones: *ik kenne alle uwe gangen; ik weet uwen uitgang en ingang wel*, magis huc quadrant. Adde quod ipse Stephanus in Th. p. 1170. T. II. tacito Herodoti nomine bene addidit: *In v. l. (veteri Lexico) autem habentur & haec, διεξοδος βουλευματων εχεις* scis quo tendant eorum consilia. atqui Valla verterat, *tu namque calles, q. t. eor. cons.* διεξ-

διεργάζομαι, Lat. conficere, B. afmaken duo potissimum significant: *perficere* & *interficere*, Anton. Lib. c. 21. Πολυφοντῇ δὲ δεισασα, μὴ θῆρες αὐτὴν διεργαζώνται. Sic etiam τῷ verdoen utimur, ut Plut. de Lucretia αὐτὴν διεργασαμένη *zich (zelve) verdoen hebbende*. addit *πρατίνω*. Item alio sensu ex Herodoto citat Buck διεργασοῖεν τὰ Περσέων πηγύματα. *De Persianen, vel der Persianen zaken hadden gedaan: 't ware met hunne zaken gedaan (geweeft).*

διιχνεομαι. Homer. II. I. 61. Ἀλλ' ἄγ' ἐγὼν . . . . . Εἴειπὼ καὶ πάντα διῆχομαι. *Maar kom aan, ik zal alles doorgaan, of doorloopen, vide διεξοδος*. Sed fateor Graecam phrasin aliquid plus inferre, nam sic Schol. διέλυσομαι, *πληρωσω*, quod & e verbo εἴειπὼ patet, cuius vim declarabimus postea in *εκ* & *ἐξ*.

διχα. Theocr. Eid. XV: 69. Ὡμοὶ δειλαία, διχα μὲν τὸ θείσιον ἤδη εἶχισαι, Γόργοι. quod verterunt: *dupliciter vestis mea jam Scissa est*, an ergo duobus in locis? non crediderim, sed est Germanismus: *entzwei reissen. aan twee, vel in twee scheuren*. quod Latini absolute dicunt: *scissa aut discissa est*. Et forte *di*, *dis* & *διχα* ejusdem sunt originis.

δοκῶν spectatus *geziin, geacht*. Vener. Elsnerus ad Galat. II: 2. (κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκῶσι sc. ἀνεθεμῆν τὸ εὐαγγέλιον, ubi nostri: *en in 't byzonder den genen di in achtinge waren*.) citat ex Herodian. VI: 1. καὶ πρῶτον μὲν τῆς συγκαλητοῦ

βελῆς τῆς δοκυντας καὶ ἡλικία σεμνοτάτης καὶ βίῳ σωφρονεστάτους ἐκκαίδεκα ἐπελεξάντα *di van den Raat het meeste geziin, of geacht waren*. Euripid. Heracl. 897. *τερπνον δὲ τι, καὶ φίλων ἀρ' εὐτυχίαν ἰδεσθαι τῶν παρὸς ἔδοκυντων*, *ubi non requiri opinor, ut per ellipsin vertatur, qui ante non videbantur (esse felices)* si reddamus: *qui ante non spectati fuerant*. H. Steph. in Thes. talem quem ait Gallice nominari *homme d'apparence*. De voce *opinatus* eo sensu accepta, vide disceptantes Doctos ad Ennium p. m. 346. & ad Gellium XI: 4.

δουλος *slaaf*, δουλω & δουλευω *verslaven*. Aelian. II: 41. καὶ οὗτος ἦν τῆς πίνειν δουλος. Sic nos: *een slaaf zyner lusten*. & II: 14. *δεδουλώτο δὲ πλατῶν* *hy was verslaaft aan dijn boom*. Lucian. Hermot. p. 537. *ὅς ἂν ἀποτελεσθῇ πρὸς ἀρετὴν, οὔτε οργῇ, οὔτε φόβῳ, οὔτ' ἐπιθυμίᾳ ὁ τοιοῦτος* *αν δουλευῇ* *hy moet zich aan niits verslaven*. Vide Cl. Jenf. ad Lucian. p. 282.

δυναμι. Lucian. Somnio p. 2. f. *δυναται καὶ γὰρ τοῦτο* *hy kan dat ook*, i. e. *callere, scire*. Genes. XXXII. 35. *εἶδε δὲ ὅτι ἔδυναται πρὸς αὐτόν* *hy zach dat hy tegen hem niit op kon*. Phrynichus ap. Salmaf. *ἡμεῖς δὲ ἔμεγιστανες, ἐπομενοι τοῖς ἀρχαίοις ἀνδράσιν, ἀλλὰ μέγα δυναμένους λεγομεν* *maar wy noemen ze niit de Grooten, gelyk onze oude luiden, maar Grootmogende*. Quam mire ergo nos *graecissamus* qui *Ordines Hollandiae* *adpellamus Grootmogende*, itidemque *Ordines Generales Hoogmogende*. δυνα-

δυναμις. Ael. I: 31. κατα δυναμιν ἑκάστου *naar iders-macht of vermogen*, d. i. *middelen*. Edm. CHISHULL ad Inscr. Sigeam p. 108. *ἡ λαβὼν ὃ μόνον τοὺς φίλους ἡ τὰς δυνάμεις, εἰς τὸ ἐναγωνισασθαι περὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶ προθυμῶς*]
 „ Ita scil. in Oriente de subjectis Regi Satrapis
 „ & Dynastis amabant loqui. Versio enim LXX
 „ huic lapidi coeua, sic habet Estherae c. II: 18.
 „ *fecit Rex convivium magnum τοῖς φίλοις αὐτῆς*
 „ *ἡ ταις δυνάμεσιν*, cum in Hebr. sit *Principibus suis & servis suis*. Et postea Maccab.
 „ scriptor. I. c. XII: 43. *ἐπετάξε τοῖς φίλοις καὶ*
 „ *ταῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ*. Cum vero *δυνάμεις* fecundum vulgarem vocis notationem reddiderim *copias militares*, easdem scil. quas & Anglice [& Gallice] *Forces* [Belg. *krygsmacht*]
 „ dicimus; merito tamen dubitandum, annon
 „ hic *δυνάμεις* significet *δυνασας*; non aliter ac
 „ *ἐξουσία* ap. D. Paulum [ad Rom. XIII: 1, 2, 3.
 „ *macht, machten*] pro *ἐξουσίαν* gerente, & *potestas* ap. Varr. & Juvenal. pro potestatem habente ponitur. Ex ea certe potestatis notatione, & Italicum *podestà* & Turcicum *podestha* enatum.”

δυο. Lucian. I. p. 137. *ἀλλὰ διέλε μου τὴν κεφαλὴν εἰς δυο*. *Klijf my het hooft in twee*, v. p. 343.

E.

Εγω. Lucian, Cataplo 433. τι δε με αδικη-
σαντα, τοσσετον ειασας ανω τον χρονον; *om wat
schult hebt gy my zoo langen tyt boven gelaten?*
*sed qua in re injurium me tamdiu apud superos
reliquisti?*

Εγλυς. Xenoph. εγλυς τριακοντα των Φιλων pres
de trente amis, (*ten naaste*) *by de dert. g. vrimden.*
Aristid. pag. 248. f. η ταυτα ουδενες αυτων εγλυς
της πολεως ουτε πληθει στρατοπεδω ετε προθυμια
γυνομενοι. Sic nos: *by komt naby; by komt, of
haalt 'er niit by. nam γινομαι saepe pro ερχομαι
usurpatur.* Matth. 26: 18. ο καιρος μη εγλυς εσι
myu tyt is naby, ubi adjectivi *propinquus* notio-
nem habet. adde Matth. 24: 32, 33. Joh. 2:
13. &c.

Εγω. Plato: η γαρ, ω Ιππια, ε ταυτα ην α
ελεγεσ; Εγωγε. *Spraakt gy daar niit van?*
Ja ik.

Ειδεω. Weten. Aelian. VII: 17. χαριν αυτω
πολλην ο Διονυσιος της αφιξεως ηδει Isocr. Πολ-
λει, ουδ' εταν ευ πασχωσι, χαριν ισασι. Aristaeu.
I. Ep. 1. αλλα και χαριν εισομαι τη τυχη. Lu-
cian. Tyranno pag. 452. λεγε, ως εγω σοι μεγα-
λην επι τετρω χαριν εισομαι. Alam. *Ich weifs dir
grossen danck; Belgae similiter, imant dank (of
geenen dank) weten: quam locutionem recte vin-
dicavit Doct. Huidecoper p. 216, 217. damnata
altera summo jure, dank wyten. Nobis quoque
εισπον.*

εἰσονται χαρῇ, qui linguae patriae studio tenentur, quod eam & hoc Hellenismo illustravimus.

Εἶδω ζῆν. Lucian. Tyrannic. 791. ἀλλὰ τὰτα μόνον ὁ νομοθέτης εἶδε *de wetgever heeft alleenlyk hierop gezien*. Plura vide in βλέπω. Homer. II. Iωτ. 373. Οὐδ' ἂν ἐμοίγε Τετλαῖν, κύνε' περ ἔων, εἰς ὧπα ἰδεσθαι *hy durft my, hoe onbeschaamt hy anders is, niet onder d'ogen zien*. Chrysoft. Homil. XXI. ad Acta: εἶδε ἰδεῖν αὐτὸς ἠθέλησάν οἱ βαθεῖς Ἑβραῖοι *zy mochten hen niet zien*. Vulgo dicimus quoque: *ik mach hem zien noch lichten*. Herod. pag. 734. ἰκεῖ ἰδὼ τι κατὰ καὶ λέξει *pour voir qu'il dira*. II: 14. laat ik zien wat hy zegt.

Εἰμι ΕΟ. Herodot. VII: 234. ἰθι, ἐξηγεο *kom, zeg het*. Galli pluraliter sed eod. sensu dicunt, *jallons*, quod ipsis in adverbium abiit, quemadmodum Gr. ἰδὼν aut Lat. *age*. Miror autem, WACHTERUM Virum Litteratiss. cui alibi suas laudes non denegabimus, in *Glossario* Germ. p. 5. sic scribere: AN. suffix. in adv. hortandi *wolan*, *agedum*. Inde Gallis *alons* per aphaeresin.

ΕΙΜΙ. SUM. ΖΥΝ, *W E Z E N*. (1) cum praepos. *εν*. Demosth. *ειπαὶ εν ταῖς ἐσχάταις ἀπορίαις ἢ ἐνδείαις* *In de witerste noot zyn*. Herodot. p. 6. καὶ εν ὀπλοῖσι ἦσαν *Zy waren in de wapenen*. Id. p. 734. εἶσαν εν φυλακῇ *ils estoient sur leurs gardes*. III: 152. *zy waren op hunne beide*. Sic etiam dicimus: *zy zyn op de wacht*, in vigiliis sunt. Aet. II: 10. ἀλλ' εν τῇ παρ' Αθηναίων δοξῇ καὶ τήν *hy was in eer en achting*.

XII: 30. Ταραντινοῖς ἐν εἵη ἡν πίνειν 't was in gebruik. (II) pro βιωσαι Ant. Lib. Met. c. 2. ἐπεκλώσαν γὰρ ἐπὶ τοσούτον αὐτὸν ἐσεσθαι χρόνον *Dat hy 'er zoo lang zou wezen*, ad q. 1. Munckerus citat notam suam ad Hygin. cap. 139. & Stolberg. ad hunc Sophocl. Aj. Fl. vf. 790. Ἀλλ' εἴπερ ἐστὶ τῇ δὲ θ' ἡμέρᾳ, *zoo hy 'er dezen dach noch is*. vide supra Δην. (III.) Alia praecepimus p. 327. 369. 377. 393-4. 396. 402-3. 411. Quibus hic quaedam promiscue addemus: Luc. V: 17. οἱ ἦσαν ἐληλυθότες *di gekomen waren*. Greg. Nazianz. καὶ εἰς τὸ ἀκρον ὡσιν ἐληλακότες *schoon zy tot het hoogste toppunt waren gesteigert*. Ael. V: 14. καὶ τούτο δὲ ἡν φυλαττομενον παρ' αὐτοῖς *dit wert by hen waargenomen*. Lucian. T. I. 139. ἐστὶν ὡς Ἐρμῆς νῦν ἐντυχεῖν τῷ Διῖ; *Is Jupiter nu te spreken?* Greg. Naz. καὶ αὐραὶς πολλὰ ἐστὶ πιστεῦειν ὅχι ἴσμεναίς *Op de winden di geen' stant houden, is meer te betrouwen*. Libanius τῆς αὐτῆς γνώμης εἰμι *Ik ben van de zelve gedachten*, Alaman. eines sinnes sein. (IIII.) Herod. p. 734. κόσμον τὸν δὲ Διόσκῃς πρῶτος ἐστὶ ὁ κτᾶσθαι μεν *Il fut le premier qui établit cest ordre* I: 99. *hy was de eerste di*. Aristid. p. 246. A. καὶ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἡν ἡ τύχη *het geluk was by de Grieken*. Id. 252. A. ἕως αὖν ὁ πόλεμος ἡ *zoo lang 'er oorloch was*. Lucian. T. I. p. 107. ἐγὼ γὰρ οὐ πρὸς λόγοις τοῖς δίκαικοις εἰμι. *Ik ben 'er niit voor*. (V.) Herodot. p. 735. ἐξεμαθὸν πάν το εὖν *Ils sceurent tout ce qui en estoit*. IX: 11. *zy kwa-*

kwamen te weten wat 'er van was. In Actis Apost. XVIII: 36. ἀνατιζομένων εν οντων τῶτων *dit dan onwedersprekelyk zynde.* Theogn. v. 28. Παις ἐτ' ἔων ἐμαθον *Noch een kint zynde leerde ik E.T.C.* Nam si omnia adferre vellem, quae forte e Lexicis atque aliunde excerpti possent, in immensum haec una de Εἰμι Latinorumque Sum cresceret oratio.

Εἰπειν. Ind. Kuhnii μακρὰ χαιρεῖν ἰατροῖς 12:1. proverbialiter, pro omittere ipsorum operam. nostri *Er hat ihnen gute Nacht gesagt.* vide χαιρῶ.

Εἷς, μίᾱ, ἓν. Lucian. Abdic. p. 832. Ε. μὴ συγχέῃ ταῦτα πάντα, τῷ τῆς μανίας ὑπαγῶν ὀνοματι, ἓνι καὶ αὐτῷ δοκοῦντι *het lykent een en't zelve.* Vide αὐτῷ. Argum. Theocr. Idyll. VI. εἷς ἓν τὰ θρεμματα συνελαιυσσι *byeen dryven.* Joh. vi. post. καὶ ἓν *achtereen, een na een.* Εἷς Een pro τις *zeker* ap. Thucyd. ἑνὸς ἀνδρὸς υἱὸν *Eens mans zoon.* Marc. XII: 42. μίᾱ χηρὰ πτωχὴ *eene arme weduwe.* Ael. X: 18. ἡρασθῆ αὐτῇ μίᾱ νυμφῇ *eene Nimf verliifde op hem.* Adde Jenf. ad Lucian. p. 387. & nostrum τις.

Εἷς vel εἷς. Thucyd. εἷς ἀνδρᾶς διακοσίους καὶ εἰκοσι *in de 220 man.* Xenoph. ἵππεας εἷς οκτακισχιλίς *αἶνι.* Ael. XIII: 23. εἷς μνημὴν ἑαυτῷ αἶνι *zich in 't geheugen brengen.* Aliquando respondet nostrum *tōt*, aliquando *op*: Anton. Liber. c. 26. f. καὶ αὐτὸν ἐξ ὀνοματος εἷς τρεῖς ὁ ἱερεὺς φωνεῖ, καὶ εἷς τρεῖς ἀμειβεταὶ πρὸς αὐτὸν *ηχῶ*
de

de Priister roept hem tot drimaal by naam, en de weerklank antwoordt hem tot drimaal. Lucian. Philop. 473. περιελθων ες τρεις. Ael. VIII: 41. και εξεβησεν εις τρεις. IIII: 4. εις το κρειττον ορ het beste. IIII: 18. εταισον εις τα εσχατα ειναι tot het uiterste. XII: 12. και επιπρασκειο δημοσια εις σατηρας πεντηκοντα by wert opentlyk tot 50. Gl. verkocht. In hoc Ael. XIII: 3. 8 μην πεπληρωτο η πυελος, ενδει δε απο της χειρας εις παλαιστην, το εις vel vacat h. m. doch de dootbus was niit vol, maar het scheelde van den rant eene hantbreet: vel vertendum per op-na, sic: doch de dootbus was op eene hantbreet na'derst vol.

Εισβαλλειν, εμβαλλειν. Invallen. Ael. II: 44. οπλιτης εστιν εκβαλων, αφνω των πολεμιων εισβαλλοντων. het invallen der vyanden, vel een schilyke inhval der vyanden. Id. XII: 64. λεγων υπερ Αιγαιου τον Απολλωνα εις μεσους εμβαλλειν τους ηρωας midden in den vyant vallen, of midden op den v. aanvallen.

Ex & εξ ac nostrum uit, nec non Latinorum ex in compositione & extra eam saepissime operis absolutionem, vel quod nihil amplius superfit, denotat. Herodot. I: 50. ως δε εκ της θυσιης εγε-
veto. Toen de offerhande uit was. Quod si dicamus, toen by uit het offeren uitscheidde, volumus eum numquam posthac sacrificasse. Idem VIIII: 11. επειρομενοι δε εξεμαθον παν το εον
Edocti fuerunt. Lucian. Somn. τεχνη ερση εκμα-
θειν. Sic nos: ik ben uitgeleert, i. volleert, nil
am-

amplius doceri possum. Iliad. VIII: 61. ἐξέπω
καὶ πάντα διζομαι, Alam. *etwas ausfagen*. Ael.
VIII: 39. ἐκμανεις καὶ οὐκ ἐνθεις ὑπο τὴ ποδὶς *uit-*
zinnig van uits. Eurip. Hec. 515. πῶς καὶ νῦν
ἐξεπράξατ'; ἀρ' αἰδουμένοι; pro *interficere*. Ael.
XIII: 19. ἐκ ἐξενικηθῆ *ubi Schefferus adfert*
Liv. II: 4. *evincunt instando, ut litterae sibi ad*
Tarquinius darentur. Addē quae de *exuro* atque
emori idem ad Phaedr. I: 6. & Burmannus, ac
Servius ad Aen. I: 39. f. 43. observant. Pulcrē
hoc in Germanor. lingua ostendit Wachterus
Gloss. p. 9. Similia superioribus verba sunt: ἐκ-
τιθῆμι *uitleggen* exponere, explicare pro inter-
pretari. ἐκπινω *uitdrinken* ebibo. ἐκρίζω *uitdel-*
gen, *uitroejen* eradicō, *extirpo*. ἐξεργάζομαι
uitwerken elaboro: ἐκμισθοί Hefych. οἱ μισθόν
μη λαμβάνοντες *uitgediint* emeritus. ἐκκενω *uit-*
putten exhaustire. ἐκτῆκομαι *uitteeren* extabesco.
Livius XXX: 39. dum reliquum tempestatis ex-
saeviret, quod nos dicimus *uitrazen*, *uitwoeden*,
Alam. iussuper habent *austoben*. Horat. II. Sat.
VIII: 38. fervida quod subtile exsurdant vinā
palatum, *verdooven*, *uitdooven*. Inferius dice-
mus de ἐξερχομαι & ἐξίεναι.

Εκδέχομαι. Genes. XXXIII: 9. ἐγὼ δὲ ἐκ-
δέχομαι αὐτόν *ik neem hem op my* recipio in me.

Εκδίδωμι. Ael. VIII: 15. ἀπορῶς ἐκδιδόναι τὴν
θυγατέρα, Alam. *seine dochter ausgeben*. Hip-
pocr. T. II. pag. 936. ἐξεδωκε δὲ καὶ συγγραμμά-
ταις περὶ τῆς ἰατρικῆς τέχνης *zyne schriften*.

K k k

of

of *böeken uitgeven*, quod Latini *edere & foras dare* dixerunt, ut Cic. ad Attic. XIII. Ep. 22.

Ἑκκαίδεκα. Quamquam in hac voce non graecissant Belgae, tamen quia singularis observatio est, quam nusquam adhuc reperi, digna videri potest, cui Lectores veniam dent, si hic compareat. Scilicet a Graecis haec vox fere usurpatur in numero indefinito, quomodo *sexcenta* a Latinis. Hom. Il. Δ. 109. του κερα εκ κεφαλῆς ἑκκαίδεκαδῶρα περὶκει. sed forte hic est numerus certus. Arist. Pl. 195.

Σὺ δ' ἐγενετ' οὐδεὶς μέστος ὀδυνώποτε.

Ἀλλ' ἣν ταλάντα τις λαβὴν τριακκαίδεκα.

Πολυ μάλλον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν ἑκκαίδεκα.

Καν ταυτ' ἀνύση, τετραρακοντα βελεται,

Ἡ Φῆσιν, ὅκ εἶναι βιωτον αὐτῷ τον βιον.

An neque hic locus satisfacit? Videamus alia.

Id. Rapis 559. Ἑκκαίδεκα ἀρτους κατεβαγεν ἡμῶν.

Lucian. T. I. p. 16. ἀξίος· αν μοι δοκῶ ὑπο ἑκκαίδεκα γυπῶν κειρεσθαι. p. 74. πλουσιωτερον δε συναμα κροισῶν ἑκκαίδεκα. pag. 90. ὅτος ἑκκαίδεκα παρ' εμου ταλάντα μιας ἡμερας εκτισας τη πολει.

p. 120. ὑπο ἑκκαίδεκα γυπῶν μη μονον κειρεσθαι το ἡπαρ κ. τ. λ. T. II. p. 470. το δ' ὅκ αν γενοιτο, οὐδ' ἣν ες τς νεμεια λεοντος το δερμα ενδῆση

τις ἑκκαίδεκα ὀλας μυγαλας, in quibus locis το ἑκκαίδεκα nimis religiose exprefferunt interpretes.

Aliquando tamen & alii numeri sic sumuntur, ut

apud

apud Aristoph. Pl. Act. III. Sc. 3. ubi ait Sy-
coph.

Οι μοι κακοδαιμων, ὡς απολωλα δειλαιος,
Και τρισκακοδαιμων και τετρακις και πεντακις
Και δωδεκακις και μυριακις' ιου, ιου
Οὕτω πολυφορῶ συγκεκραμαι δαιμονι.

Jam vero non Latinos modo sed & Belgas nu-
mero praecipue ternario & quaternario εν αυξησει
uti, cui latet? Immo Galli ex Gr. τρεις superla-
tivi indicem *très* formarunt. Theocr. in Syracus.
v. 17. ανηρ τρισκαιδεκαπηχυς dixit, 'quem simili
hyperbole vocaremus: een' kerel van dertien el-
len. Alamanni hic dicunt: *der lange schluelgel*
vel *bengel*.

Εκκρεμαμαι Genes. 44: 30. ἡ δὲ ψυχη αὐτοῦ
εκκρεμαται εκ της τουτου ψυχης. *zyne zile hangt*
van des zoons zile af, vel inverse: *de zoon*
hangt den vader aan.

Εκποιεω. Philostr. L. VIII. de vit. Apollon.
c. 3. εκποιεν εαυτον του δικασηριου, Alam. *sich*
aus der gerichtsstube machen. Belg. *zich wech-*
maken i. abire, aufugere. Similia vide in ποιεω.

Εκπραττω ut διεργαζομαι, & nostrum *afmaken*,
Latinorumque *conficere* tam pro efficere, absol-
verè, quam pro interficere sumitur. Eurip. Hec.
515. πως και νυν εξεπραξατ'; αρ' αυδαυμενοι; *hoe*
hebt gy haer afgemaakt? al schraomende? Sic &
B. *verdoen* duo significat; *prodigere, insumere*,
& *occidere, interficere*.

K k k 2

Ex.

Εκπριαμαι. Anacr. Od. X. Ποσθ θέλεις, εφη, σοι Το τευχθεν εκπριαμαι; voor hoe veel wilt ge dat ik u het beeltje afkoope?

Εκτιθημι. Lucas in A. A. εξετιθετο αυτοις καθεξης leide het hun vervolgens uit. Exponere.

ΕκτΘ. Xenoph. απεκτειναν απαντας εκτΘ. oligων buiten weinige. Alaman. ausser wenigen. Epict. Sent. 44. εκτΘ δουλαν buiten de knechts.

Εκφερω. Ant. Liber. c. XX. και τον λογον, εν ηκουσεν, εξεφερεν προς τους παιδας, lits uithengen, ut & Lat. efferre, vel efferre foras.

Ελκω Herodot. I: 50. τρια ημιταλαντα ικασον ελκοντα halende ider anderthalf talent.

Εμβαλλω, vide εισβαλλω.

Εμμενώ & Συμμενώ. Isocr. in Archid. εμμενετε ταις συνθηκαις και τοις δεχοις ως εποησασθε. by zynen eet en verbont blyven. Anton. Lib. c. 23. de Batto: και πειρωμενος ει αυτω συμμενειν επι τοις δεχοις εθελει of by hem ontrent di u eet trouwen blyven.

Εμπιπτω Aelian. I: 1. και εμπεσων τοις ανδρειοτεροις θηρατροις. Id. XI: 1. και αυτη εαλω. ουκ εικη και ως ετυχεν εμπεσουσα τοις παλεμιοις, In de handen der vyanden vallen. Idem VIII: 13. οταν εις ύπνον τυχη βαθυτερον εμπεσων, In een diepen slaap vallen. V: 2. εμπεσων εις την αρωσιαν, In eene ziekte vallen. Similiter II: 36. dixit: ειτα νοσω περιπεσων. Anton. Liberal XI. Ζευς δε προ του μεζιον κακον εμπεσειν τω οικω cet. eer een grooter kwaat dat huis macht overvallen.

ΕΝ,

EN, IN. Index Kuhnii. εν τῷ λοιμῷ 9, 6.
h. e. eo tempore cum grassaretur. nostri ad ver-
bum: *er ist in der pest gestorben*. εν ταυτῷ ἀμαρ-
τανει. *in einet wie im anderen*. Addimus ex
eod. Aeliano. I: 16. τὸν ὀλίγον ὑπερον ἐρριμμενον
εν ποσὶ, *In de voeten werpen*. II: 3. περὶ τὸν
ἵππον τὸν εν τῇ εἰκόνι, *Een paart in schildery, in
print, in koper*. III: 47. εν βραχεὶ in 't minste.
II: 13. καὶ δὴ καὶ εν καλῇ τῇ θεατρῷ ἐκαθῆτο, *in't
beste van de schouburg*. III: 8. ἐπεὶ δὲ εν τουτοῖς
ἦν, *toen hy in di gedachten, of huirin bezig was*.
Thucyd. III: p. 190. εν τῷ, *Alam. in diesem,*
indessen. Musaeus de Leandro & Hero vf. 183.

Γλωσσα γὰρ ἀνθρώπων φιλοκέρτομος. εν δὲ σιωπῇ
ἔργον, ὅπερ τελεεὶ τις, ενι τριοδοισιν ἀκούει.

*Want de menschen zyn kwaatsprekende: en wat
imaat in stilte doet, moet hy op straat hooren.*

Herodot. I: 46. Κρείσος δὲ ἐπὶ δύο ἔτεα εν πένθει
μεγάλῃ καθῆτο *Kreuzus zat by de twee jaren in
grooten rou*. Xenoph. Παιδ. V. εν ἑξ ἡ ἑπτα ἡμέ-
ραις ελθεῖν in zes of zeven dagen. εν οἶνῳ γλυκεὶ
διδόασιν in zoeten wyn geven, i. e. met z. w. Pli-
nius, ait Steph. in hoc loquendi genere praep.
ex utitur.

Ἐναντιος. Παν τὸνναντιον heel het tegendeel.

Ἐνδιδῶμι. Lucian. I: 182. B. εἰ γὰρ ενδοιῇ τις
(τοῖς τοῦ Ἥλιου ἵπποις), ἀφηνιαζουσιν εὐθὺς, *want*

K k k 3

200

zoo men hun toegeeft, nemen zy 't gebit daatlyk op de tanden.

Ενιστημι. Demosth. pro Cor. ὁ γὰρ τότε εντας πολεμῶ, de aanstaande oorlock, bellum instans.

Εντῶ. Aristoph. Ecclef. 976. τὰς εντὸς εικοσῶν γὰρ εκδικάζομεν binnen de twintig jaren.

Εξερχομαι & similis notationis verba tum Graecis tum nostris eleganti εὐφημίσμῳ mortem non rareriter significant. Exempla Cl. ELSENERUS & GATAKERUS suppeditant, quorum pauca belgique illustrabimus. M. Anton. Imp. Vi. 29. ὡς ἐξελθὼν ζῆν διανον, οὕτως ἐπτασθα ζῆν ἐξῆςιν. εἰαν δὲ μὴ ἐπιτρεπωσι, τότε καὶ πῶς ζῆν ἐξῆςιν. οὕτως μὲν τοι, ὡς μηδὲν κακὸν πασχῶν. καὶ καπνὸς ἐστὶ, (cur non ἐστὶν?) ἀπερχομαι. τί τὸ αὐτὸ πρᾶγμα δοκεῖς; μέχρι δὲ με τοιούτου ἔδεν ἐξαγεῖ, μὲνῶ ἐλευθερῶ.

Zoo als ge meent te leven, wanneer gy heen moet gaan, kunt gy van nu af leven: maar zoo 't u niit vry staat, schei dan uit het leven; doch zoo, als of u niit kwaats overkwam. (Het leven) is toch een rook: ik ga hene. Dunkt u dat zulk een werk? Maar zoo lang my niit dergelyks wechjaagt, blyf ik vry. Pro καὶ καπνὸς ἐστὶ, Gatakerus contendit, legi debere εἰ κ. ε. απ. quod interpretatur, si me sumus in loco aliquo vexat, discedo, similesque plane locos ex Epicteto adfert. Idem L. VIII. §. 47. ἀπιθὶ οὖν ἐκ τοῦ ζῆν ga dan uit het leven. Matth. 26: 24. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει de zoon des menschen gaat wel hene. Sic etiam invenitur sumtum πορεύομαι &c.

Bel-

Belgis nihil familiaris, quam hoc: *by ging uit als een kaars*. Phrasin εξοδὸν πληρουν ap. Luc. 9: 31. observat. Elfinerius extulisse Petronium per exitum facere c. 2. pag. 83. ubi consulendus P. Burmannus.

Εξιστημι ut αφιστημι *afstaan, assistant doen*. Aristid. p. 205. εκστηναι των θυγατερων.

Εξεθениζω *vernitigen, in nihilum redigo*.

Εξουσια *macht* pro magistratibus. S. Paulus ad Rom. XIII: 1-3. Dionys. Hal. II. p. 713. οἱ μεν ραδδσχοι κελευσθεντες υπο της εξουσιας.

Εξω. Greg. Naz. Orat. XVI. της ωρας εξω *buiten tyts*. Lucian. de Salt. p. 943. μηδεν εξω λογs *niits buiten reden*.

Επανω. I Cor. XV: 6. ωρθη επανω πεντακοσίοις αδελφοις *εφαπαξ boven de vyfhondert broederen op eenmaal*.

Επερχομαι. Nescio unde excerpferim: τι ουν επηλθεν αυτω ληρησαι ταυτα προς ημας; *Wat komt, wat gaat hem aan (of over), om zoo met ons te boertzen?* Lucian. Halc. p. 99. δεος επελθοι (μοι) *my komt een schrik over, my gaat een grilling over 't lyf*. Herod. Clio c. 30. νυν ων (Ion. προ ουν) ιμερος επειρεσθαι με επηλθε σε *My komt de lust aan, u te vragen*.

Επεχω. Lucian. Tim. p. 65. ποιηροι δε πλείστοι ενταις πολεσι το πασ επεχουσι. *Alles inhebben, possidere regnum, ut Terent. loquitur*.

ΕΠΙ. (1.) H. Steph. de L. Gr. & G. pag. 91. Obs. 6. επι respondet Gallico *sur, ό-επι των απορ-*

„ ἀπορρητῶν . ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν . ὁ ἐπὶ τῶν ἡγνίων ;
 „ quem hodie adpellamus *Mareschal de logis* . Il
 „ est sur toute la maison , l'armée , sur les finan-
 „ ces . ” Belgae similiter : *over iits gestelt zyn ;*
 „ *opzicht hebben over iits* : immo inter Latinos
 Curtius dixit , *positus super armamentarium* .
 (II.) Id. Steph. Obs. 7. ” Lucian. Dial. Amor.
 „ & Jov. ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς ἀφίημι σε . It. Symp.
 „ ἐπὶ τούτοις διελεύθη το συμπόσιον . Sur cela il
 „ prit congé de lui . ἐπὶ παντὶ δὲ αὐτῷ λέγε sur
 „ tout dites lui . ” In prioribus nos dicimus :
hiir op laat ik u los ; hiir op scheidde het gastmaal .
 Posterius reddimus per *boven al zeg hem* . Bion
 Epitaph. Adon. vi. 81. *Κεῖραμενοι χαιτας ἐπ’*
Ἀδωνιδι . *Treuren , rou dragen over imant* . Plin.
 super coenam liber legebatur , *over tafel* . (III.)
 Si numeris addatur , utimur oculis *op vel by* .
Εφάπαξ op eenmaal . τὸτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς Αἷτ.
 X: 16. *by de drimaal* . Αἷτ. XVII: 2. ἐπὶ σαβ-
 βάτα τρεῖς *op dri Sabbaten* . Lucian. I: 233. οὕτω
 ἐπὶ ἐννενηκόντα (ετη) *acht jaar boven* , vel *boven*
op de 90 . Aelian. III: 1. το μεν μηκος ἐπὶ τεσσα-
 ρακοντα διηκει *σαδious* , Scheffer. in Ind. exp. *fer-*
me , circiter , ut Latini & Germani , *bey viertzig*
meilen . (IIII.) Homer. II. H. 195. Σιγῇ ἐφ’
 ὑμειῶν *stil by u zelve* . Demosth. pag. m. 315. Α.
 ἐφ’ ἡμῶν αὐτῶν . Lucian. de Salt. 939. αὐτος ἐφ’
 ἑαυτοῦ *ωρχησατο* , *by danste op* , of *voor zich zelf* .
 Et quid magis notum , quam *ἐσιν ἡκε ἐσιν ἐπὶ*
μοι , *het staat al* , of *niet by my* ? vide unius Epi-
 cleti

ſtetī Cap. I. (v.) Eleganter geminatis interjicitur ſubſtantivis: Ael. III: 18. πολλὰ ἐπὶ πολλοῖς ἐπι-
 ξειλάντος τῆς Διονυσίας. Theocr. Eid. XI: 69. ἀμαρ
 ἐπ' ἀμαρ *dach op dach*; quod Petrus Apoſt. dixit
 ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. Eid. XV: 20. ἐργον ἐπ' ἐργῷ
werk op werk. Paulus ad Philipp. II: 27. ἵνα μὴ
 λυπῇ ἐπὶ λυπῇ σῶω. Adde interpretes noſtros in
 Jeſ. XXVIII: 10. & 13. Livius *alia ſuper alia*
prodigia. Plautus *ſuaavia ſuper ſuaavia dare*.

Επιβαλλω. Marc. XIIII: 72. καὶ ἐπιβαλὼν
 ἐκλαίει. Varias variorum expoſitiones diligentiff:
 WOLFIIUS congeſſit, quem conſulat Lector, &
 ſic judicet, an non per Belgiffimum exponi poſſit
hy ſloeg aan 't weenen, *hy viil aan 't ſchreijen*,
 ut ſit Atticiſmus pro ἐπέβαλε κλαίειν; quod licet
 alio ſenſu monuit Hombergius. Huc faciunt
 quae nunc e Steph. Theſ. exſcribo: "Επιβαλλω
 „aggredior, capeſſo, incoepto. ut, τοῖς κοινοῖς
 „ἐπιβαλλεῖν πρῶγματιν, Plut. pro τῆς πολιτείας
 „ἀπτεσθαι. Ptol. Geogr. L. I. καὶ μετὰ πάσης
 „σπέρδης ἐπιβαλεῖν τῷ μέρει τουτῷ, hanc partem
 „tractandam ſuſcepiffē. Fortaſſe autem in his
 „loquendi generibus ſubaudiri poſſit accuſ. χει-
 „ρας." quod ego veriffimum cenſeo, nam & B.
 dicimus *de handen aan 't werk ſlaan*, & L. operi
 manum adhibere, vel admovere.

Επιβαίνω, *beſpringen* ſalire. Ael. I: 15. ὅτι καὶ
 αἱ θηλείαι ἀλλήλας ἀναβαίνουſιν. Ant. Liber. 23.
 καὶ ταυρῶν, ὃς ταῖς βοῦſιν ἐπέβαινεν. Ovid. *Laeta*
ſalitur ovīs. Homer. Odyſſ. Ψ --- οὐκ ἔστιν ἐπιβῆ-
 ναι

τορα καπερον. Hinc equus admiffarius nostris dicitur een springhengst.

Επιβιω. Lucian. I. 434. η επιβιωσεται σαι ετη τετταρακοντα, η μικρον τι προς, hy zal u 40 jaar overleven, en iit daarboven.

Επιδεικνυμι. Luc. Tim. p. 65. αχαριστιαν επιδεικνυσθαι προς τινα & pag. 97. κολακειαν επιδεικνυσθαι προς ανδρα. Sic nos: imant beleefstheit, vrintschap, dank of onthank betoonen, bewyzen, Alam. erzeigen. Joh. X: 32. πολλα καλα εργα εδειξα υμιν Ik hebbe u vele treffelyke werken getoont. sic etiam hujus verbi composita saepe occurrunt in N. T. Lucian. T. II. p. 474. τα μεν γαρ σμικρα ταυτα τι χρεη η λεγειν, οσα επεδεικνυτο, ερωτας επιτεμπων και δαιμονας αναγων και νεκρος εωλης ανακαλων &c.

Επισαμαι. Arist. Pl. 1024. αλλ' ηπισατο Γραος καπερωσης τ' αφοδια κατεσθιειν, Hy weet haar goetje op te eten. Lucian. T. II. p. 475. απαντα αν ηδη τα τε περιπατου ηπισατο hy zou reets alle di stellingen weten. hunc ego locum non proferrem, nisi insignem in Lat. vers. operarum errorem haberem notare, qui nobis, universam Peripateticorum doctrinam perdidisset, dederunt pro perdidicisset.

Επιτιθημι pro praeficere. Psephisma Sigeor. in hon. Ant. v. 7. τους επιθεμενους τοις πραγμασιν di over de zaken gestelt zyn. Vide επι. Aelian. III: 3. παλιν ο Ξενοφων επεθετο τον βεβαλον. Den krans weder opzetten, subaudito τη κεφαλη, ubi inter-

interpres pro *imposuit* debuillet reddere, *imposuit capiti*, vel simpliciter *reposuit*, quod Latinus est. Herod. p. 734. τὸν ταῦτα ἐπιθεμενον εἶπεν *qui a domine charge de dire ceci?* III: 63. Sic Belgae *imant* *iits opleggen* dicunt pro *belasten*, it. *eenen last opleggen*, pro in mandatis dare.

Επιτίπτει *doorstepen*, Alam. *verschlagen*, i. *versutus*. Arist. Plut. vi. 275. & Sophocl. Ajace vi. 104.

Επιβαίνομαι. Ael. I: 32. καὶ σὺ δὲ μοι κατα-
λυνόντι ἐν τῷ σαβμῶ παντὶος ἐπιφανῆθι. Sic nos:
voor imant verschynen, pro *komen*.

Επιχειρῶ v. χεῖρ.

ΕΡΓΟΝ. Ind. Kuhnii. "Εργον ἐσὶν αὐτοῖς 3:
„ 18. [ubi plura vide apud Cl. Periz.] *neceffe*
„ *habent. similiter Batavi, zy hebben 's van doen.*
„ *εργον ἦν αὐτῶ ἡ σπουδὴ* 8: 2. *similiter nostri,*
„ *das ist sein thun . . . .* τὰτο εἶχει εργον de
„ *facinore bellico usurpatur* 5: 19. 8: 18. *hoc*
„ *ipsius munus est. nostri, er hat disz zu thun.*
„ *εργον ἐσιν, εὐρεῖν* 10: 12. *difficile est. hoc*
„ *opus, hic labor est. nostri similiter, man hat*
„ *damit zu thun.*" Aristot. *εργον μὴ συνῆδει*
ᾧτι καταμαθεῖν ταῦτα 't is werk voor imant di 't
nilt gewoon is, dat te leeren. Plutarch. Thes.
τότε πρῶτον λέγουσι τὸν Θησέα, οὐδεὶς γινώσκει τὸν
Ἡρακλέα εργον ποιήσαντα, ἐντυχὲν αὐτῷ περὶ
Ἰραχίνα. Ik zal 'er myn werk van maken, om
hem te kennen. Arist. Nub. 1350. Σὺν εργον ὡ
πρεσβυτα φροντίζειν 't is uw werk. Herod. Cl. 17.

ὥς τε ἐπ' ἔδσης [five ἐπέδσης] μὴ εἶναι ἐργον τῇ
 ἑρατῇ, ubi nostrum *van doen* & Lat. *opus respon-*
det, quod pluribus declarare, foret actum agere.
 Demolth. dixit ἐργα ἀργυρεῖα quae nos vocamus
bergwerken, *zilvermynen*. Adde *χρημα*.

Ἑρμείης. Callim. Hymno in Dian. vs. 66.

Ἀλλ' ὅτε κερῶν τις ἀπειθεῖα μητέρι τεύχοι,
 Μητὴρ μὲν Κυκλωπας ἐν ἐπὶ παιδί καλίσσει,
 Ἀργὴν ἢ Στεροπην· ὃ δὲ δώματος ἐκ μυχατοιο
 Ἑρχεται Ἑρμείης σποδίῃ κεχρημένος αὐτῇ
 Αὐτίκα τὴν κερὴν μορμύσσεται. ἡ δὲ τεκνότης
 Δυνεὶ ἐσω κόλπας, θεμένη ἐπὶ φρεσὶ χεῖρας.
Maar wanneer eenige dochter zich ongehoorzaam
draagt jegens hare moeder, roept deze wel om
de Kukloopen, om Argus of Steropes: doch
dan komt Hermes (het aangezicht) met zwart roet
bestreken, voor den dach, en verschrikt
het meisje, dat daatlyk in zyn moeders schoot
wechduikt, en de handen op d'oogen legt.

Videantur ad h. I. ANNA FABRI & Illustr. SPAN-
 HEMIUS. Sic prostrates matres ac nutrices immo-
 rigeros puellōs puellasve his dictis: *daar komt de*
zwarte man, Ik zal den zwarten vent roepen,
 & similibus terrere solent, per quem intelligunt
 fuliginis purgatorem, *een' schoorsteenveger.*

Ἑρῶ. Scholiast. Theocr. ad Eid. VII. Ἑρ-
 πρὸς αὐτὴ τὴν ἀπερχομένην. τὸ ἔρπειν κυρίως ἐπὶ
 εὐφροσύνης καὶ σκωληκῶν καὶ ἑτέρων ἀποδῶν ζῶων λεγε-
 ται.

ται. καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν νωθετέρων καὶ ἀσπίδων πορευομένων. Similiter nostro *kruipen* & Lat. *repere* utimur, ut apud Horat. *tria millia repsumus*.

Ἐρχομαι. Marc. III: 21. μήτι ὁ λυχνὸς ἐρχεται, cui loco addimus ex indicio Elsnieri alterum Arist. Concion. 27. ἀλλ' ἐγὼ τοῦδε λυχνον προσιόντα. *maar ik zi daar licht komen*. Herod. pag. 734. ἐρχομαι φρασῶν *Je vien à dire*. Utitur autem illo genere loquendi frequentissime: sed mutato interdum partic. φρασῶν in λέξων αὐτ' ἐρεῶν. I: 194. Pausan. ἐρχομαι ἀφηγησόμενος *Ik kom, of ga verhalen*. Pind. Pyth. Od. II. ὑμῖν τοδὲ ταν λιπαρὰν ἀπο Θῆβαν φέρων μελ' ἐρχομαι *Ik kom u dit brengen*. Alia vide p. 399. sq. Aelian. I: 21. τὸν εἰς ὀφθαλμοῦς ἐλθόντα τὴ βασιλεῶς, *onder 's Konings oogten komen*. & XIII: 32. ἀλλὰ καὶ τῇ Καλλιῶσι ἦλθεν εἰς λόγους. Nos, ait Schaefferus, *mit einem zu Rede kommen*. Lucian. Nescyom. 298. καὶ αὐτοματα μοι τὰ μετὰ ἐπὶ τὸ σῶμα ἐρχεται: in buccam sponte veniunt: *al wat hem in de mont (op de tong) komt*. I Coloss. I: 10. ἀπο τῆς οἰκῆς τῆς ἐρχομένης *van den toekomenden toorn*. Luc. T. I: p. 10. ἐλθεῖν εἰς νοῦν *in zijn komen* &c. Herod. p. 734. Οὐκ ἦλθον ἐς τὸν τὸν λόγον ὥς ἐμαχεσθαι, *ils n'en vindrent pas à ces termes* VII. 9: 2. *zy kwamen zoo ver niet, vel het kwam onder hen tot geen vechten*.

Ἐταιρα *di hoer* in conviciandi formula. Theocr. Eid. XX: 18. Ὅτι με τὸν χαριέντα κακὰ μωμῶν

σαδ' ἐταίρα· *dat my di hiet zoo beschijpte*, ubi rusticus de urbana puella conuenitur.

Ετι noch comparatiuo additur: καὶ ἐτι πλεον (θαυμασας) προς τας μελισσας Ant. Liber. 13. *nach meer verwondert*.

Εν H. Steph. in Thes. "Athenaeus l. 13. Οὐκ
 „ εν σεαυτα συγχανεις εχων; εχεις Πως η θυρα
 „ εσαι αναγμενη. Ego certe postquam diu
 „ multumque hunc locum expendi, aultam in-
 „ veni apriorē expositionem quam Gallicam.
 „ ita enim plane ad verbum dicimus: *Je ne suis*
 „ *pas bien de moy*, vel *Je ne suis pas bien de ma*
 „ *personne*, ut Gr. *ἐν ἐμαυτῳ εχω* &c. *Ik*
ben niet wel van lichaam; hy is niet wel van
hoofst.

Ευρισκω. Greg. Nazianz. Orat. XXVIII. Ταυτης (αγαπης) το κρατιστον ευρισκω φιλοπτι-
 χιον zoo. *vande ik, dat de armlichsheit het al-*
lerkraachtigste teeken van liefde is. Aristid. pag.
 226. C. οὕτω καὶ Εραξῆς της πολως τ' οὐδαμῳ
 εἶχεν, αὐτην δὲ εχ' εὖρα, πλὴν γε θη· καλως εὑσεν
 ἐπ' Αρτεμισίῳ καὶ Σαλαμινι. Sic nos: *ik zal*
hem wel vinden. Herod. pag. 733. εὐρισκω συμ-
 βαλλομεν, ut a nobis dicitur, *Je trouue par*
mon compte VII. 187. quo pertinet noster ex
 Greg. locus.

Εβρισημι: 2 Tim. III. 6. καὶ ὁ καιρος της εμης
 αναλυσεως εβρισηε *de tyt myner ontbindinge is*
aanstaande. Simile est ενισημι.

EXEIN.

ΕΧΕΙΝ. (I.) Dionys. Hal. III. Antiq. p. 241. 8. πολλὰς περὶ αὐτῶν ἔχων *hebbende weinig volks by, of om zich*. Greg. Naz. καὶ πλῆθος ἔχει νοσοῦ κακὰ *dus heeft het de boosaardigheit beter dan de ziekte, d. i. dus hebben booswichten het beter dan ziken*, ex Francii versione. Thucyd. II. ἐν ἡ μάχῃ 8κ. ἐλαττοῦν ἐσχον οἱ Ἀθηναῖοι. Sic nos: *zy hebben 't kwaad gehad. Ik heb het best of slimst*. (II.) Isocr. 8κ. ὑμεῖς τῇ αὐτῇ γυναικὶ περὶ τῶν πραγμάτων ἔχετε *eenselvi gedachtten hebben*. Idem, βυλομενος παῖσαν λαμβανέιν, ἦν τινα περὶ τῷ ἀφρονῶν διανοίαν ἔχειν. Herodot. II. 10. ἐν νόῳ ἔχουσι τισὲς θάτον Κανδάρωα. Plato ταῦτα. εἰπων ὁ Θρασύμαχος. ἐν νόῳ εἶχον ἀπιέναι, *in zin hebben haen te gaan*. Lucian. T. I. pag. 435. ἐτι γὰρ χερσὶν, ὡ γέλοιε, καὶ ταλαντοὶ διαμνημὸς ἔχεις; *in gedachtten, in geheugenis hebben*. S. Paulus. ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσθαι *lust hebben*. Xenoph. πείραν ἔχειν τινος, *Ik heb 'er eene proef van*. Herodot. I. 35. περὶ ἔχοντος δὲ οἱ ἐν χερσὶ τὰ παιδὸς τὸν ὄγκον, *ondert handten hebben*; 8c in fin. ὁ μὲν ἀγκυρίαται εἰς ἐν Κροσσῷ, *de kost hebben*. S. Marc. ἀλλὰ τελευτή *eihte een einde hebben*. (III.) Πάθος ἀφαιρέσιον ἔχειν νοσοῦ *oogen hebben of houden*. Lucian. Jud. Voc. p. 49. τῆς πείρας ἔχειν τινα *inlaankti wacht houden metaphor. sed de wacht hebben propria de excubantibus dicitur*. Adde Herodot. I. 38. f. Lucian. ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ γαστρί *hebbende, of houdende een stek in zijn hand*. Anacr. Od. III. Γυναιξὶν οὐκ

ΕΤ

ετ' εἶχεν, *zy had niets meer voor de vrouwen, zy*
hiel niet voor de vrouwen over. Joh. XIII: 35.
 εαν αγαπην εχητε εν αλληλοις *zoo gy liefde hebt*
onder elkanderen. Simile est εισηνην εχειν *vrede*
hebben, of houden. Herod. I: 11. ησυχην εχειν
rust hebben, vel houden. Aristoph. Pl. 923. ησυ-
 χιαν εχων *Zην αγαθῶν.* (IIII.) Ind. Kuhnii:
 ηρωτησε αυτον πως εχει, *καλως ειπε προῦ αμφο-*
τερα 2: 36. de aegrotum visitante. Er fragt ihn,
wie er sich befinde, vel quod proprium est, wie
er sich gehabe. Dionys. Hal. III. p. 241. και κα-
 κως ὁλον ἑαυτον εκ τῶ πτωματος εχων, *zich kwa-*
lyk hebben. Lucian. I: 139. αλλα μαλακως εχει
 αυτος. Plato dixit, *ευ εχειν το σωμα, & καλως*
εχειν Alam. sich wohl gehalten. Matth. III: 24.
 aliique Evangelistae saepius infirmos *κακως εχον-*
τας nominant; quod & passive effertur: Anton.
 Lib. cap. 41. καταλαβσα δ' αυτον εχομενον ὑπο
 ατεκνίας, *ubi nostri usurpant το behebt vel behiert.*
 & sic Matth. ibid. ποικιλαις νοσοις και βασανοις
 συνεχομενους. Vide MUNKERUM ad d. l. & ELS-
 NERUM ad Marc. V: 23. qui inter alia adfert ex
 Artemid. Oneirocr. III: 61. p. 189. φυλαττεσθαι
 ὑπο τινῶν κατεχομενον . . . . . τοις εσχχτοις
 εχουσι σωτηριαν προαγορευει. (v.) Demosth. in
 Mida εχει δε ουχ οὕτω ταυτα, *Alaman. aber das*
verhält sich so nicht. Ael. XIII: 1. ὑπερ των
 . . . . . οὕτως εχω. & c. 19, εχει ραθυμως εις
 τα επιταττομενα, " nostri (ait Scheff.) *er hielt*
„ sich so und so. parum ab hoc significato ablu-
dic

„dit haec locutio.” Belgae tamen propius, ut
Hoofdius in V. H. M. p. 395, in 12°. *Koelmoe-
diger had zich de Graaf van Auvergne.* Vondel.
in Virg. Aen. I. pag. 153. *Zoo had zich Dido.*
Adde. Ach. App. XV. 36. (VI.) Οὐκ εὐ εἶχεν
πρὸς τινα. ap. Platon. Demosth. & Isocr. *weinig
of nist veel met im. ophebben.* Matth. V. 23. ὅτι
ὁ ἀδελφὸς σου εἶχει τι κατὰ σου. *dat uw broeder
ist tegen u heeft.* Joh. Apoc. II. 4. ἀλλ’ εἶχω κατὰ
σου. *maar ik hebbe tegen u.* Herodot. pag. 734.
ἐπὶ σφίσι ἐχοντας; ut dicitur *A qui en avez-
vous? pro A qui en voulez-vous?* VI. 49. J.
Gronovius hic & Mediceo. edidit. *επεχοντας*, quem
consule. Nos dicimus: *tegens wijs hebt gy’t?*
(VII.) Alia multa observavimus Capp. superior
libus. p. 395. & 404.

Εὐλ. Lucian. Tim. p. 58. *ἐὐλὸς θανάλλης*
i. ellychnium, paene extinctum: *quomodo nos
dicimus; ’t is vuur van gistenen.*

Z.

Ζητεῖν. Evangelistarum unus: *ζητούντες αὐτὸν*
verteen zackende hem te vatten. Anacr. Od.
XXX.

Και νῦν ἡ Κυθερεία
Ζητεῖ, λυτὰ Φερεσα,
Λυσασθαι τὸν Ερωτα.
Venus zoekt hem te lossen.

M m m

Plura

Plura possemus addere ex L. Bos Animadv. ad Aristoph. Plut. pag. 6. ubi emendationem Bentlejanam reprobat. Sic etiam Latini *quaerere* usurpant, pro *cupere*, *velle*. Virgil. Aen. III: 631. *Invisam quaerens quamprimum abrumpere lucem*. Horat. I. Carm. 37. vs. 21. *generosius perire quacrens*, & III. Od. 4. *Finire quaerentem labores*, zoe-kende te rusten van zyne moeijelikheden.

H.

H conjunctio, O F. Lucillius in Epigr. L. II. Anthol. p. m. 246. Πλην καμου μνησθητι, νομου χαρειν, η μεγα κραζω, *denkt om my, of ik zal lui-truchtig schreeuwen*. Simile est: *Help my, of ik verga*. Lucillii locum Stephanus quoque adfert in Conv. L. Gr. & G. pag. 96. Obs. 3. illustratque hac phrasi: *aides moi, ou je laisserai tout*. Lucian. Hermot. p. 586. τι σιγας; η βε-λει, εγω αποκρινωμαι υπερ σx, *waarom zwijgt gy? of wilt ge dat, pro an mavis?*

Ηκω. Aristid. in Panath. διο και ανδρας κρατι-σους και της γιγνομενης αρετης επι πλειστον ηκοντας ηνεγκεν, *di aan de wezentlyke, of rechtschape deugt het allernaast komen*. Ind. Kuhnii ad Aelian. ηξαν επι τας εξ αρχης Μινυαδας 3: 42. *plane ut nostri: sie sind zu sich selbst kommen, wie sie anfaenglich gewesen*. Etc. Sed Cl. Perizon. edidit, ειτα εντευθεν επι τας εξ αρχης ηξαν Μαι-ναδας, quem vide.

‘Ηλι-

Ἡλικία. Demosth. την αὐτην ἡλικίαν εἶχειν, ἣν ἕτερος *dezelve jaren, denzelven ouderdom hebben*. Id. ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ εἶναι, *in, of van dezelve oude zyn*.

Ἡμέρα. Lucian. Nigr. pag. 25. δις ἢ τρεῖς τῆς ἡμέρας *twee- of drimaal 's daags*. Ael. II: 41. κατὰ τὸ ἐθὺς τῶν ἐμπροσθεν ἡμερῶν *naar gewoonte van vorige dagen*.

Ἡμι. Isocr. Paneg. τρίτον ἡμιτάλαντον *derde-half talent*. Sic & nos nummum quinque stufessorum cum semisse dicimus *zesthalf*. Latini similiter *sestertium* dixere pro *semistertium*. Jul. Pollux Onom. VIII: 6. Ἀρχαία δὲ ἡ χρησις, καὶ ἡ τοῦ πεμπτον ἡμιτάλαντον, [καὶ τρίτον ἡμιτάλαντον] καὶ ἑβδομον ἡμιτάλαντον, [τὸ δ' ἦν] τεσσαρὰ ἡμισυ τάλαντα, ἡ δύο ἡμισυ, ἡ ἕξ ἡμισυ· καὶ ὅλως ὅποσον φῆσει τις τὸ ἡμιτάλαντον, τὸν πρὸ αὐτοῦ ἀριθμὸν ὀλοκληρὸν εἶναι δεῖ. εἰ μὲν ἑβδομον, τὸ ἕκτον· ἂν δὲ τρίτον, τὰ δύο. συν δὲ τῷ τῷ ἡμισυ πάντως ἐπαριθμεῖν. Φίλον δὲ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τὸ ἐν ἡμισυ τάλαντον, τρεῖς ἡμιτάλαντα λεγεῖν, ὥς καὶ τρεῖς ἡμιμναία, τὴν μίαν ἡμισείαν μνάν. Recte igitur Vallam in Herodoti versione notavit J. Gronovius, quod pro eodem habuerit τρεῖς ἡμιτάλαντα & τρίτον ἡμιτάλαντον. Nostri Belgae similiter *vyf groot* dicunt pro *twee stuivers en een half*, & *zeven oortjes* pro *een en dri viirde st.* item *negen virendeel* pro *twee en een virendeel* &c.

Θ.

Θάνατος. Ael. VIII: 14. ἐνόςσει ἐπὶ θανάτῳ *ten doot toe*, Alam. *bisz auf den todt*. Id. XIII: 4. εἴπερ ἐν' ἐδὲι τινος τῷ θανάτῳ προφαισεως. *De doot moest eene oorzaak hebben*. Nicetas μάλαχον θάνατον dixit, & Tacitus ~~matrem obitum~~, quem nos *een' zachten doot* vocamus.

ΘΕΛΩ de rebus proprie voluntate carentibus: S. Lucas in A. A. II: 7. τί ἂν θέλει τοῦτο εἶναι; *wat of dit wil wezen?* & XVII: 20. βεβαιομεθα ἐν ἡγωναι, τί ἂν θελοι ταῦτα εἶναι, *wij willen dan weten, wat doch dit zyn wil*. Anacreon Ode XXXXIII. τί θέλει ὄναρ 'τὸδ' εἶναι; *wat wil deze droom zeggen?* Herod. Euterpe p. 92. εἰ ὡν ἐθέλησει ἐκτρέψαι τὸν ρεεθρον ὁ Νεῖλος, *zoo nu de Nyx zynen stroom wilde keeren*. In eod. Herod. L. VII: 49. (εἰ ἐθέλει τοι μῆδεν ἀντιξοον κατασηναι) Vallae versionem corrigit Doctiss. Georg. d'Arnaud in nupero Specimine, & pro *vult* reponit *potest*, quod pluribus firmat. Nos inde Homericum & Pindaricum locum mutabimur: Iliad. Φ. 366. ζεε δ' ὕδωρ, Οὐδ' ἐθέλε προρεεῖν, *αλλ' ἰσχετο*, ubi Schol. Ν.ν, ἐκινῆδυνάτο *αλλὰ ἐπισχετο*. *het water kookte en wou niet voortvloeyen*. Nemicon Od. XI: 51.

Δενδρεα δ' οὐκ ἐθέλει πασαις ἐτεων περιδοῖς
 ΑΝΘΘ. *ευωδες φερειν*.

in meis editt. parvo discrimine legitur Δενδρεα τ'
 οὐκ

οὐκ ἐστίν. Lucian. Cataplo p. 452. καὶ τὰ τελευταία
 ἔχων τελευτᾶν οὐκ ἐπινόων ἀποσβῆναι. *het licht
 wil uitgaan.* H. Steph. de L. Gr. & G. p. 118.
 ex Theocr. Δακρυεῖς ὅσα θελεῖς. *orientant que tu
 voudras, schrei zoo lang ge wilt.* Herod. pag.
 734. γινώσκαι τὸ θελεῖν τὰ ὄντα λέγειν. ut dicimus
Que veut dire cela? pro Quid hoc sibi vult?
 III. 131. *Wat willen di giften zeggen?* Non
 possum hic non inferere, quæ sumus Salmasius
 de Hellenist. p. 149. circa abusum hujus verbi no-
 tat: "Cum Wallo rogat, an sit quid factururus,
 „ ita loqui solet, *Volone hoc facere?* pro *an vis
 „ hoc faciam?* quæ ridicula est loquutio. Ro-
 „ gat an velit, qui melius scit quid sit suæ vo-
 „ luntatis, quam ille qui rogatur; sed plerum-
 „ que qui sic interrogat, non habet in sua po-
 „ testate, utrum velit an non id facere, quod
 „ petit an velit. Hoc Wallonicum plane σχήμα
 „ est, quod & Burgundi mei frequentant: im-
 „ mo & universi Belgæ." Hinc plus semel
 contingit, ut discipulis meis, quum latinis verbis
 sed ἐκβαρβαρωθεῖσι rogant *volone hoc facere?* aut
 pejus etiam, *an ego volo ire?* respondere solem:
nescio quid tu velis.

ΘΕΟΣ. Aristid. p. 221. μετὰ τῶν προπατορῶν
 θεῶν. Aristoph. Ran. 1230. σὺν τοῖσιν θεοῖσιν.
Met God. Steph. p. 118. ὦ θεοὶ ὅσα οὐχ ὁ
 ὀνάν. *Dieu que de gens!* Nos propius: *o Goon,
 wat volk! och hemel!* o myn G. Theocr. Eid.
 XVI. 19. *God help u!*

M m m 3

Αλλ'

Αλλ' εὐθὺς μύθεται· ἀπώτερῳ ἢ γόνυ κνήμα.
 Αὐτῷ μοι τι γένοιτο. Θεοὶ τιμῶσιν αἰοιδᾶς.

Θερχπευω. Gr. Naz. οὐδενὶ γὰρ ἔτῳ τῶν πάντων
 ὥς ἐλεῶ Θεὸς Θερχπευεται, want met geen ding is
 God zoo gediint, als met de ontferming.

Θερμος. Hom. II. H. 426. δακρυα θερμα χεον-
 τες, heete tranen schreijen. Steph. de L. Gr. &
 G. 103. θερμεργος. Il y a besoigné chaudement.
 Il a fait cela à la chaude. Nos dicimus: heet van
 den rooster.

Θνησκω. Arist. Batr. 626. εἰ πώποτ' ἤλθον δευρ',
 εθέλω τεθνηκεναι Ik wil sterven, zoo ik ooit hiir
 ben geweest. H. Steph. in Thes: " Utuntur hoc
 „ verbo in quibusdam hyperbolicis loquendi ge-
 „ neribus, ut quum dicunt φοβῶ θνησκειν, vel
 „ δεῖ θνησκειν, eodem plane modo quo nostra-
 „ tes Mourir de peur, [van vrees, van schrik
 „ sterven, vel besterven.] it. γελῶτι θνησκειν, ut
 „ iidem Mourir de rire, pro quo etiam Crever de
 „ rire [zich doot lachen, te berste lachen, of ber-
 „ sten van't lachen.] Demosth. Philipp. I. εἰ δὲ
 „ συμμαχοὶ τεθνασι τῷ δεῖ, qua sermonis for-
 „ mula utitur & alibi . . . . . Altero illo lo-
 „ quendi genere hyperbolico usus est ante alios
 „ Homerus, sed compos. verbum usurpans. di-
 „ cit enim γελῶ ἐκθانون . . . . . omnes risu emori.
 „ Observanda est haec quoque Demosthenica lo-
 „ quendi formula, aliud quoddam hyperboles
 „ genus habens. Phil. III. τεθναται γὰρ μυρίακις
 κρείττ.

„ κρείττον, ἢ ῥολακεία τι ποιῆσαι Φιλίππῳ, quo
 „ loquuntur modo & linguae caeterae; sed Gal-
 „ lica frequentissime, quae etiam illam variat
 „ formulam: neque enim dicit duntaxat, *J'ai-
 „ merois mieux mourir cent fois, vel mille fois &c.*
 „ aut *J'aimerois mieux perdre dix mille vies, si
 „ je les avois, vel si j'avois dix mille vies; je
 „ les aimerois mieux perdre; aut je les mettrois,
 „ aut je les y voudrois employer &c.* pro re, de qua
 „ agitur.” Livius L. III. c. 2. dixit, se millies
 morituros potius. Nostri iisdem formulis utuntur:
*ik stiirf liver duizentmaal. al moest ik hondert-
 maal sterven. schoon ik duizent doon zou sterven.
 al had ik hondert koppen te verlizen, &c.*

Θρασύβλος Koenraat, audax consilii, Nomen viri.

Θριζ ἀνα μέσσον Theocr. XIII: 9. 't *scheelt* geen haar.

Θυρα. Matth. 24: 33. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἰδῇτε πάντα ταῦτα, γινώσχετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ Θυραῖς dat het naby is voor de deur. ad quem I. L. Bos in Diatr. sic commentatur: ” Locutio
 „ ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ Θυραῖς profanis scriptoribus est
 „ usitata, diciturque de iis, quae brevi futura
 „ sunt & quae instant. Arist. Pluto Act. III.
 „ Sc. 2. ὡς ἀνδρες ἐγγὺς εἰσὶν ἡδὴ τῶν θυρῶν, prae
 „ foribus viri nunc adsunt. [*de mannen zyn reets
 „ dicht by de deur.*] Proprie prope fores non
 „ erant, sed procul adhuc aberant. Demosth.
 „ IV. Philipp. ὑπὲρ δὲ τοῦ ἐπὶ ταῖς θυραῖς ἐγγὺς
 ὁὕτως

„ αὐτῶσι &c. de eo autem, qui prae foribus ad-
 „ eo &c. Jacobus Apostolus in Epist. πρὸ των
 „ θυρῶν dixit cap. V. vñ. 5. ἰδοὺ, κρείττης πρὸ των
 „ θυρῶν ἔστηκεν. ” repone vñ. 9. *ziet, de rech-
 ter staat. voor de deur:*

I.

Idios. H. Steph. του μου ιδιον. *pour mon particu-
 lier,* Belgicum propius adcedit, *voor myn eigen!*
 Epiphanius lib. I. και μητις λεγέτω περὶ τῆς Αβελ.
 & γὰρ θανάτῳ ιδίῳ τεθνήκεν. *Zyn eigen doot ster-
 uen.* Euseb. de Praeparat. lib. I. & γὰρ θνήσκει
 ιδίῳ θανάτῳ, εἰ μὴ βία τινι. πέλγηεν τὸ τοῦ ζῶν.
 Ptolom. l. 4. Tetrabibli: ιδίαις τελευτῶν θάνατοις
 & βίαιαις opponit invicem. Haec magno Ca-
 saubono debemus ad Sueton. J. Caes. 89. *neque
 sua morte defunctus est.*

Ἰκνεομαι, vide *ἀφικνεομαι.*

Ἰσῆμι, vide *εἶδew.*

Ἰσῆμι. Homer. Il. Δ. 54. Ταῦν ἐστὶ ἐγὼ προσ-
 ἴσμαι. Sic nos: *Ik sta hun niit-voan,* quod Latini
 dicunt, *ab, cum aliquo stare.* Herodot. p. m. 7.
 c. 17. m. εἰ δὲ [οἰκημάτων τὰ ἐπὶ των ἀγρῶν] κατὰ
 χώαν ἐσάναι, *hy liit de huizen op het land staan.*

Ἰσχυρεω. Herodot. p. 8. c. 22. m. σιτοδῆλην τε
 εἶναι ἰσχυρην, *een sterke hongersnoot,* pro een
 groote. H. Steph. in Thes. Sed (ἰσχυρίζομαι) ac-
 cipitur pro Nitor, i. e. fiduciam colloco. eo
 modo quo Gallice dicitur *Je me tien fort de cela*
 (nam

(nam *je me fay fort* alio pertinet) Demosth. οὐ μὴν ἰσχυρίζομαι ταύτῃ. Belgica locutio: *zich sterk maken voor iit, infert in me recipio, satis virium ad quid efficiendum mihi esse profiteor*. Aristid. p. 188. ὑπὲρ τοῦ μελλοντος οὐκ ἐνδὲς ἰσχυρίσασθαι. *voor het toekomende kan men zich niet sterk maken*.

K.

Καθαρώς. Aristid. p. 239. C. καθαρώς προΐστασθαι τινὰ πρὸς τὰ λοιπὰ τὰ πόλεμιν. *Im. zuiver meester maken*.

Καθῆμαι. Ind. Kuhnii: καθῆσο ἐπὶ κύβοις 121. 43. notat studium: sicut Nostri, *er sitzt ueber diesem ding*. interpres non expressit. *assiduus forum aleatorium calefaciebat, ut Augustus loqui amat*.

Καθίστημι. Lucian. Necyom. p. 380. ἐν μεγάλῃ οὐν καθέστηκεν ἀμφιβολία. *Ik stont in grootten twyfel*. 3 Maccab. III: 26. ἡμῖν τὰ πράγματα ἐν εὐταθείᾳ καὶ τῇ βέλτιστῃ διαθεσῇ κατασθῆναι. *zoude dat onze zaken in orde en goede schikking zouden staan, of herstelt worden*. Pseph. Sigeor. in honor. Antiochi vi. 6. εἰς εἰρήνην καὶ τὴν ἀρχαίαν εὐδαιμονίαν καταστήναι. Herodot. p. 734. Κοσμον τονδε Διόνκης πρῶτος ἐστὶ ὁ καταστήσας. *Il fut le premier qui etablit cest ordre*. *Eene wet stellen: op iitwes order stellen*.

N n n

Kai.

Και. Stephan. p. 96. " *Et και in indignatio-*
ne. και πρ τστο Ερμη δικαιον; & vous me fai-
siez tant le beau beau, traître que vous êtes.
 Metam. VIII. *& sunt, qui credere possunt*
"Esse Deos." Huc facit, quod mœtius Cae-
 far dixisse Bruto fertur, και συ ει εκεινων, και
 συ τεκνον; *En gy zyt 'er ook onder, myn zoon?*

Καινος. εκ καινης denuo pro de novo, *van*
nieuw, Alam. von neuem, Gall. de nouveau.

Καιρος. Greg. Naz. Orat. XVI. *ἔως εἰς και-*
ρος, χρῖσον επισκεψώμεθα Laat ons, zoo lang het
tyt is, Christus bezoeken.

Κακοδαίμων *een arme drommel, Alam. der arme*
teufel.

Κακω. S. Lucas in A. A. XIII: 2. *εκακωσαν*
τας ψυχας των εθνων και των αδελφων, ad q. I.
 Wolfius in Cur. Philol. scribit: " το κακω idem
 „ hic est, *quod exacerbare aliquem & male af-*
 „ *fectum reddere, Germanice einen böse machen,*
 „ *erbosen.* " Inde Casaub. in Casaubonianis pag.
 96. & Starkii Notas selectas p. 120. citat. Bel-
 gae dicunt: *im. kwaat, of boos maken.*

Καλος ironice, ut Latinor. *bonus*: Lucian.
 T. I. 181. τοιστον ἡμιν τον καλον ἡνιοχον και δι-
 φρηλατην εκπεπομφας, *zoo een' schoonen voer-*
man hebt gy ons beschikt. Id. p. 427. ο δε καλος
 ἡμιν καγαθ⊕ νεκροπομπ⊕, *maar di schoone en*
wakkere leitsman der dooden. Ael. I: 16. η, πως
 ὑπερ ἡμων καλως Απολλοδωρος ουτω δοξαζει, *ubi*
non dubitem rescribere ουτ⊕, nam praecessit
modo

modo πως, *hoe schoone gedachten heeft deze man van ons*. Extra ironiam saepe usurpatur, ut: Aristid. p. 221. διδάξειν αὐτὸς καλῶς, *hy zou het hun schoon, of wel leeren*. Sic & Latini: *probe, pulcre, bene scire*. Chr. Schoetgenius ad L. Bos Ellips. Gr. p. 13. "Imperator Theophilus eos, „ qui Theodorum verberabant, his verbis ad- „ hortatur ap. Auctorem vitae Theodori Grapti, „ in fasciculo rerum CP. Combessii pag. 207. „ Δὸς καλὰ δα βὰνα, sc. αἰκισματά. Nos dici- „ mus: *geef ihm gute*." Belg. *geef hem voor goet, vel geef hem schoon (wat)*.

Καρη. Stephanus pag. 120. Αὐτικ' ἐπειτ' ἀπ' ἐμειο καρη ταμοὶ ἀλλοτρίος φως, *Qu'on me coupe la tête. Je veux avoir la tête coupée*. Home- ricus est vs. Il. E. 214. *Ik wil myn hooft verli- zen. Ik laat my den kop afkourwen. Ik zet 'er mynen hals tegen*.

Κατα. Joh. Euang. vs. post. ἅτινα εἰς γράφη- ται καὶ ἐν. *na een, achtereen*. Lucillius in Epigr. Anthol. p. 185. *Een na een*.

Τῷ Πίσσης μεδεοντι τὸ κρανιον Αὐλὸς ὁ πυκτὴς, *Ἐν καὶ ἐν ἀθροισαὶς ὀσεων, ἀντιθεται*.

Καταβαίνειν, vide pag. 345. & ἀναβαίνειν.

Καταδύειν *verdrinken*, Act. & Neutr. vide Lexica.

Κατακλῶ. Gregor. Naz. τίς σου κατακλᾶται; *wiins hart breekt nitt?*

Καταλείπω. Ind. Kuhnii: κατέλιπε μοι ἀλλὰ ἔπα· ηρ 12: 60. ut nostri, *Er hat mir ditz ver-lassen, nachgelassen*, adde ἀπολείπω.

Καταρατός. Lucian. Tim. p. 63. ὅπει καὶ ὁμοία ποιήσομεν τοῖς καταρατοῖς κολάζει. *di verwloekte wi. ksflojers.*

Κατατηχομαι. Arist. Plut. 1035. ὑπὸ τοῦ γὰρ ἀλγος κατατετηγὼ φίλτατε. *Ik smelt (wech) van droefheit.*

Κατατιθημι. Arist. Ran. 177. εἰ μὴ κατὰ ἡ-σεῖς δύο δραχμας μὴ διαλεγου. *Gy moet 'er my 2. schellingen voor neerleggen. spreek daar nitt tegen.*

Κατατρέχω. Lucian. Pseudom. 859. Οὐ Μι-γυαχ μόνην οὐδὲ τὴν Ἰδὴν κατατρέχων, *een bant af-loopen.* 84 p. 247. τὰ περὶ τὸν Ἡεῖδανόν ἀπαντα (non ἀπαντας) κατεδραμον.

Κατέχω. Lucian. T. I. pag. 692. μέγα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δυναμενος, καὶ κατέχων τὸ βῆμα. *Inheb-ben.* pag. 428. ἐπεὶ οὐδ' ἡμεῖς ποτε αὐτὸν ἀπιεναι δεόν κατέσχηκαμεν. *Orhouden.* p. 974. μηδὲ κατέχειν δυνατός ἐστι τοῦ γέλῳτα, *gy zy't nitt machtig het lachen in te houden, vel u te houden van la-chen.* p. 950. τότε γὰρ οὐδὲ κατέχειν ἑαυτοὺς οἱ ἀνθρώποι ὑφ' ἡδονῆς δύνανται, *kunnen zich nitt hou-den van vermaak.*

Κατοικία. Greg. Naz. Orat. περὶ φιλοπ. πα-ροιμία καὶ κατοικία, *de uitwoning en in- of by-woning.*

Κεῖμαι. Aristid. pag. 228. Α. ταῦτα δὲ ἔγω κα-μεν, *de zaak dus liggende, vel gelegen zynde.* Dicæ-

Dicaearch. ap. Salmas. ἡ γὰρ Ἑλλὰς το παλαιὸν
 ὅσα ποτε πόλεις - - - ἀνα μέσον Φαισθάλου τε
 κείμενη καὶ τῆς Μελιταίων πόλεως. *deze staat ligt,*
of is gelegen. Jacet, sita est. 1 Timoth. I: 9. ὅτι
 δικαίω νόμος ἔκεται. ad q. 1. Cl. Elsnerus inter
 alia adfert: Aristoph. Ran. 773. νόμος τις ἐκδοῦ
 ἔστι κείμενος. *maar ligt een wet.* Euripid. Hecub.
 292. Νόμος δ' ἐν ὑμῖν τότε τ' κλειυτοῖς ἴσθι. Καὶ
 τοῖσι δούλοισι αἰνῶται. *κεῖται πρὸς.*

Κεφαλὴ. Arist. Pl. 650. ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν
 κεφαλὴν σοὶ πάντ' ἔρω. Γ. μὴ δὴτ' ἐμοὶ γ' εἰς τὴν
 κεφαλὴν. *Ik zal 't u van 't hooft tot de voeten ver-*
balen. sed ridiculi causa invertit Comicus, quod
 simul alterius joco locum dedit, *maar gy moet my*
van 't hooft blyven. Sic & dicere solent: *tast*
toe, maar niet op myn' kop. Herod. p. 734. Απο-

βαλεῖς τὴν κεφαλὴν, *Tu petras la teste.* VIII:
 65. *gy zult uw hooft. (kop of hals) verliezen.*
 Κινᾶδ' & ἀλωπῆξ B. Vor, Al. *fuchs* p̄to ho-
 mine astuto. Theocr. V: 24. Καὶ πῶς ὡ κινᾶδ' εὐ-
 τὰδε γ' εἴσεται ἐξ ἰσθ' ἀμμῆ, Sophocl. Aj. Fl.
 104. Ἡ τ' αὐπιτριπτοὶ κινᾶδος εἴηδ' μ' ὄψαι, A.D.
 ἐγὼ γ' Ὀδυσσεὶ τοῦ σὸν, ἑκατὴν λέγω. Servator
 noster de Herode ap. Luc. XIII: 31. πορευθέντες
 εἰπάτε τῇ ἀλωπῇ ταύτῃ. Et quis ignorat, quas
 partes vulpi Aesopus dare soleat? Belgae itidem
 callidas astutias dicunt *vossftraken.*

Κινῶ. Lucian. Cataplo p. 442. τί δ' ἦν ὃ σε
 μαλιστα ἐκινεῖ γέλας; *wat was 't dat u meest be-*
woog te lachen?

Κοινον ειναι τοις φιλοις Isocr. ad Demon. *gemeen*, of *gemeenzaam met zyne vrinden*. De Κοινον & Commune (quibus respondet nostrum *gemeen* vel *gemeenebest*) vide ad Ovid. Metam. XII: 17. Nicol. Heinsium & quos Cl. Burmannus quoque citat.

Κοινωνειν. Lucian. Tom. I. 437. Γλυκεριον την παλλακιδα μου, και παλαι δε οimai κεκοινωνηκει. *Gemeenschap plegen*, *vleeschelyke gemeenschap hebben*.

Κοσμος. Joh. XII: 19. ιδε ο κοσμος (δλ) σπισω αυτε απηλθεν, *de heele weerelt loopt hem na*. Lucian. Halc. p. 98. η τας αλκυονιδας προσ-αγορευομενας ημερας ο κοσμος αγει, pro οι ανθρωποι αγσι.

Κρατεω. Ael. III: 8. ετως αρα κατεκτησατο το θεατρον, και εκρατησε των παροντων, *Im. innemen*, *imants hart bezitten*.

Κυκλω vel εν κυκλω, *rontom*, *in 't ront*. Vide Vener. Elsnerum ad Marc. VI: 36.

Κυνων *hont* Canis, in conviciandi formula, exemplis haud indiget. Hesych. in h. v. και υπο των κυβευτων βολον τινα, ος χι καλειται. nos dicimus: *een hond van een' goot*.

Κωμωδew active, ut nostrum *spelen*. Ael. II: 13. ειδως δε, οτι κωμωδουν αυτον, *wetende dat zy hem spelen zouden*.

Λ.

ΛΑΜΒΑΝΩ, ΝΕΜΕΝ. Aeschin. πειραν ὑμῶν λαμβανῶ, εἰ δυνασθε. Plato παρῆσι τούτου πειραν λαμβανειν *Men kan 'er eene proef van nemen*. Eadem locutio citatur ex Demosth. Isocr. Herodian. Exod. VIII: 8. λαβετε ὑμεις πληρεις τας χειρας, *neemt uwe handen vol*. Ael. II: 13. αργυριον λαβειν ἐπ' ουδενι ὑγίει *gelt nemen*. Arist. Pl. 1185. τα νομιζομενα λαμβανειν *het gezette gelt nemen*; *de wetten van iit trekken*. Dion. Hal. Ant. III. p. 241. οἶον τι ληψεται τα πραγματα τελος, *wat einde de zaken zouden nemen*. Graeci etiam λαμβανειν ἀνδρα ἢ γυναῖκα dicunt, ut nos, *eenen man, eene vrou of een wyf nemen*, & sic in quodam codice Euang. legitur Luc. XIII: 20. Xenoph. Κυροπ. VI. p. 105. ληφθεις ἐρωτι τῆς γυναικὸς *door minne ingenomen, of bevangen*. Anton. Liber. 10. πρὸς δὲ τὰ σημεῖα τας κορας ἐλάβε δειμα, *haar beving eene vreeze*. Similiter dicere αὐσιν θαυμα μ' ἐλάβε *het neemt my wonder*, pro quo & dicimus *het geeft my wonder*; Lucian. dixit θαυμα μ' ἐχει. Lucian. I. pag. 3. ἐπ' οἷς παρὰ μὲν τῶν διδασκαλῶν πληγὰς ἐλαμβανον, *waarover ik by myne meesters slagen kreeg, of ontving*. T. II. pag. 482. πληγὰς οὐκ ὀλίγας ἐλάβεν *hy kreeg niit weinig slagen*. Idem. T. I. 438. ὣν εἰ λαβοιμην, *zoo ik ze kryg!* quod minitantis est.

Λεγω. Plato Hipp. maj. f. 1256. ληρῶν καὶ
πρὸς-

προσποιημένος τι λέγειν, μηδὲν λέγων. Id. Phae-
done f. 48. δοκεῖ τι μοι καὶ αὐτῷ λέγειν Κεβης.
Id. Lachete f. 491. λέγει δὲ τι, & μάρτοι ἀληθεῖς
γρ. Sic nos: gy zegt zoo iits. *Hy zei wat,*
maar 't was niet met al. &c. Plura & familia La-
tinorum scriptorum loca habes in Thesauro Fa-
bri, voce *Aliquis* §. 3. Herodot. 734. γινῶσκει τὸ
θαλεῖ τὰ ὅσα λέγειν, ut dicimus: *que veut dire*
cela? pro Quid hoc sibi vult? III: 131. *Wat*
wilken di geschenken zeggen, i. e. beteekenen?

Ἀστρο, Lat. libra, Gall. *livre*, Belg. *pond* pec-
cuniam certam aequae ac pondo unum signifi-
cant.

Λογισμὸς: Basil. *ὡς ἂν ποτε ἐπὶ λογισμῶν*
ὑπαρχῶν τοῦτο τι ποιήσῃμι, zoo lang ik by mijn
zinnen (of verstant) ben.

Λογος & nostrum *rede* bene multa significant,
ut: sermonem, orationem, causam, rationem,
aequitatem, proportionem, speciem, &c. Exem-
pla e Lexicis petantur, nam vector longus esse.

M.

Μαλακίζομαι *flap kyn*, pro aegrotare Ael. III:
19. & Lucian. Lexiph. p. 956. E.

Μαλακίον βλέμμα Arist. Pl. 1023. *een mals ge-
zicht.*

Μαλλον. S. Paulus ad Philipp. I: 9. *ὥστε ἡ ἀγνο-
πη ὑμῶν ἐστὶ μαλλον καὶ μαλλον περισσέσθῃ dat even*
liefde nog meer en meer overvloedig worde.

Μεγας.

Μεγας. Herodot. p. 17. c. 46. πρην μεγαλους γενεσθαι τας Περσας, *eer zy te groot wuorden*. 88 sic de Philippo Demosthenes saepius 2. Olyntia Ind. Kuhnii: Μεγα ειν, τστω τυχειν, 8: 29. *Es ist ein grasses*.

Μειον. Xenoph. *λατεις εχει ου μειον διαμουσων* *niit minder dan 20 duizent*.

Μελλαν plane convenit cum B. *zullen*: interdum tamen vacat, ut ap. nos, *ik belove dat te zullen doen*, nam sufficit, *ik belove dat te doen*; sic ap. Graecos, λουον μεγαλιν μελλαν εσθθαι Αδλ. XI: 28. ubi solum εσθθαι sufficeret.

Μερος. H. Steph. τουμου μεροϛ, *vel te γε εμων μεροϛ de ma part*, quod itidem dicimus *voor myn part*. Arist. Ran. 500. εν τω μερει *in dit stuk*, i. in hac re.

Μετα δουρα habet piken, apud Theocr. Eid. XVI: 78.

Μετος ογκου *vel wints*, Lucian.

Μεταξυ. Lucian. T. I. 130. και Φιλησαι μεταξυ *en tusschen zoeken*. p. 127. και τι φθειραμενος μεταξυ, *οπότε καθευδωμι*. *Als ik slaap, praat ik 'en wat tusschen*.

Μετεχω. Ael. XI: 12. ουκων, εφη, ουδε ου μεθεξεis αυτων, *Gy zult 'er ook niets van mee-hebben*.

Μετρον. Aristid. p. 214. προς μετρον ηειθμει. *By de maat, by schepels uitmeten*.

Μεχεις. Tot, pro μεχεις ε tot dat. Lucian. T. I. p. 435. μεχεις αν υπαγαγωμαι Πισιδας tot
Ο ο ο ik

ik de Pisiders onderbrengē. Vondelius ejusque aemulator non infelix Hoogvlietius fere plerumque sic loquuntur. Μηδεν, vide in Ουδεν.

Μιαρ ☉ & *μιαρωτατ* ☉, ut Latinor. *impurus, impurissimus* ap. Comicos ubique obvia sunt pro homine nefario, qualem nos *eenen vuilik, of vuilen karel* adpellamus.

Μικρος. H. Steph. p. 118, Theocr. *Φρυγία τον μικρον παισδε λαβεισα. It. τω μικρω παιδεοντος, supple παιδα & παιδος, Nos dicimus, le petit subaudito enfant. Exstant haec Eid. XV. v. 42. & 12. Belgice sonant: Frigia, neem den kleinen en speel met hem. It. terswyl de kleine (vel het kleintje) hiir staat.*

Μικρον. *Μικρω προτερον paulo ante een weinig te voren. Theocr. Id. V. 19' ω ξενε, μικρον ακουσον Τηδ' ενθων, pro ελθων. Kom hiir crint, hoor een weinigje.*

Μισθος. Herodot. pag. 734. *ελαβε τον μισθον Il a receu son salaire, vel son payement. De eo qui punitus fuit pro meritis: seu poena quam meruit affectus fuit. III. 15. Nos propius: hy heeft zyn loon ontfangen, of zyn' rechten loon gekregen. Latini in his suo pretium utuntur.*

Μοσχιαν kalveren vitulari. Vide Scaliger. ad Varr. p. m. 159.

*Μυριακις duizentmaal pro Lat. sexcenties: Aristid. p. 230. f. και μυριακις κατασχη την χωραν, at had hy 't lant duizentmaal in. Vide quae in *Θνησκω* circa fin. diximus.*

Μωρια.

Μωρία. Herodot. p. 734. Μωρην πολλη λεγειν. *C'est une grande folie de dire cela.* I: 146. 't is groote dwaasheit, gekheit, zotterny te zeggen.

N.

Νεανικος. Arist. Plut. 1138. Δοιης καταβαγειν, και κρεας νεανικον. *Jong vleesch t'eten geven.*

Νεος. Thucyd. V. και εδοκει τι νεον εσεσθαι, 't scheen wat niuws te zullen worden: Daar zou wat niuws gebeuren. Quod Stephanus hoc Gallicismo illustrat, *quelque chose de nouveau, pro quelque changement.* Romani dixerunt: *res novas moliri.* Herodot. 734. *Ex νεης. de nouveau, pro De integro, rursus.* V: 116. *Van niuws.*

Νεωτατος *jongst*, ut L. novissimus pro extremo. Vondel. Met. p. 30. *voor 't jongst*, i. ultimum. & alibi *de jongste noot*. Sic diem judicio universi orbis a D. O. M. destinatum vocamus *den jongsten dach*.

Νεος. Theogn. 142. Θεοι δε κατα σφετερον παντα τελεσσι νοον, *De goden doen alles naar hunnen zin.* Gr. Naz. τοις γε νυν εχσσι di geest hebben, di by hunne zinnen zyn. hinc amentes dicuntur *onzinnige, uitzinnige.* Lucian. Salt. 938. ουδενος αυτη νη προσοντος daar geen geest (of *geestigheid*) by is. Aristid. in Panath. περὶ ης ειχον εν νη τροφης ειπειν, *in zin hebben.* Vide EXΩ.

Ξ.

ΞΕΝΟΣ. 1 Petr. III: 12. ὡς ξένον ἡμῶν ἀνέβαντος, alsof u iit vreemts overkwam: quod alii ξενοπαθεῖν dixerunt: pro eo Apostolus etiam ξενίζομαι dixit eod. vñ. & superius vñ. 4. ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρέχοντων ἡμῶν &c. nostri, waarin zy haar (potius zich) vreemt houden: malim ego, waarin zy vreemt vinden. Alam. propius: sich befremden. Bene tamen nostri, quod Beza non sint sequuti, ut alias fere solent. Ceterum videatur D. Heinsius in Exercit. Sacr. ubi ex Polybio citat: ξενίζεσθαι καὶ διαπορεῖν διὰ τὸ παραδοξόν. atque ex Scholiastis Gr. τὸ ξενίζονται, ἀντιτὶ τὸ θαυμάζεσθαι, κεῖται.

Ο.

Ὁδός. S. Luc. A. A. VIII: 2. εἰν τινὰς ἐύρη της ὁδῆς (ταύτης) ὄντας, ἀνδράς τε καὶ γυναῖκας di van dijn wech waren. Adde c. 24: 14. Profanorum exempla Cl. Elsnerus praeter alios adtulit. Nobis in proverbio est: hy is op een' goeden, of kwaden wech; it. gy zyt op den rechten wech.

Οἶκος domus, but: pro familia vel gente. Hippocr. in Epist. pag. 897. ἐν της οἰκίας των ἱερηκλειδῶν. p. 898. φίλον οἶκον βασιλεὺς τίθεσθαι.

Οἰοῦμαι. Theocr. Id. XXIII: 19. Αὐτοῖσιν νοοῦνταισι νομῆναις θανεσθαι, de schippers meenden, of dachten te vergaan. Steph. p. 120. Hom. II.

Δ.

Δ. (12). Καὶ νῦν ἐξέστησαν, διόμενοι θανεσθαι.
Il en romba mourir.

Οἰχομαι *beengaan* pro mori. Liban. Epist. 23.
Ed. Wolfii T. II. pag. 337. λέγεται γὰρ τι περὶ
τῶν οἰχομένων καὶ ταῦτα. Vide ἐξέρχομαι.

τα Ὁλα *het Heelal* i. e. *mundus universus*.
Lucian. Prometh. 114. ὅτι περὶ ὑπὸ νομένων τῶν ἀν-
θρώπων, ἀμαρτυροῦν συνέβαινε τοῦ καλλοῦς εἶναι τῶν
ὄλων. Zoo 'er geene menschen waren, zou de
schoonheit van 't Heelal ontbetuigt blyven.

Οὐκείος. Theocr. Eid. VIII. 16. ἐχὼ δὲ τοι,
ἐσθ' ἐν οὐκείῳ φανόκεται. Hy krygt al wat hy
droomt.

Ονομα pro specie, simulatione: Thucyd. ἐπι
τῇ ὀνομασί, ὡς ἐπ' Ἀθηνᾶς ηγε, Alam. *unter dem*
nahmen, als ging er gen. *Athen*. Aristid. pag. 270.
Ε. θωμεθα ὅ,τι βεβαιοθε, *ονομα* τῷ πραγμάτι, *la-*
ten wie der zaak een naam geven, dijn gy wilt.

Οὕτως pro αληθώς, *wezentlyk* pro *waarlyk*. &
sic partic. ὡν quoque usurpatur.

Οξύς. Lucian. bis Acc. p. 305. οξύς τὴν γυναι-
σχηρὴν *van reuk*. & alibi οξύς τὰ ὠτα *seherp van*
gehoor. Videndus Noster in Lectt. p. 269. Ae-
lian. XI. 13. οξύς βαρύνει *seherp van gezicht*. Etc.

Ὀπίπλον. Aristid. p. 273. Β. καὶ παρὴν ὁ δῆμος
ἐν τοῖς ἀπλοῖς, *het volk was*, of *verscheen in de*
wapenen. Sic & Herodotum loqui memini, sed
excidit locus.

Ὀρε, & quod inde derivatur, Latinum *ubi*,
ac nostrum daar, non modo locum sed & ratio-

nem aut tempus significant. Isocr. ad Philipp. p. m. 252. ὅπερ δ' Ἰασῶν λόγω μόνον χρησαμένους ἔσως αὐτὸν ηὔξησεν, ποίαν τινὰ χρεὶ προσδοκᾶν περὶ σου γνῶμην αὐτὸς ἔχειν, ἣν ἐργῶ ταῦτα πράξει; *daar Jazon op dat zeggen alleen zoo groot is geworden, welke gedachten zal men niit van u moeten hebben, indiin gy zulx in't werk stelt.* Hunc mihi locum indicavit H. Steph. p. 80. ubi etiam legas: *Vous vous estes retiré le plus loin des coups que vous avés pu, où vous deviés donner courage aux autres. Vous l'avés encore plus irrité, où il falloit l'appaiser par douces paroles.* Quam voculam οὐ deducit a Gr. οὐ, additque: Ajo Graecos pariter dicere, ὅπου εἶδει vel ἐχρην. Pag. 82. *Et où trouvez vous cela raisonnable?* Lucian. sic dicentem inducit Neptunum Mercurio: καὶ πᾶς τῶτο ὡς ἔσμεν δίκαιον; *Waar is dat recht?*

Ὅπως. Lucian. Tim. 77. οὐκ οἶδα, ὅπως. *ik weet niit, hoe.*

Ὅραω. Aristoph. Thesm. 563. ἐπεὶ γὰρ οὐχ' εἰσέλχ', ὄρας. *nademaal ik, gelyk ge ziit, niit gezegt heb.* Id. Ran. 1167. ὄρας, ὅτι ληρεῖς; Ael. XII: 1. ἡ γὰρ μὴν Ἀσπασία ἔωρα κατῶ, *neer ziin*, quod ibid. dixit: ὄραν εἰς τὴν γῆν *naar d'aarde ziin*, i. lumina in solo defigere. Ind. Kuhnii: ὄραν σεμνον καὶ βλοσυρον 12: 21. scilic. τι, pariter ut nostri, *so sehen, aufsehen.* Conf. βλέπω & εἶδω.

Ὅσεων. Casaub. ad Theocr. Eid. II. non uno in loco Plautum ait Theocritea dictione usum esse:

esse: sic proverbium quod extulit ille, *αυτα δε λοιπα Οσε' ετ' ης και δερμα. & ειδ. Δ. τας πορτιος αυτα λελειπται Τωσεα*, expressit hic Aulul. *Qui ossa atque pellis totus est, ita cura macet*. Capt. *Ossa atque pellis sum miser a macritudine*. Sic Apollon. *ειναι δε συν οσεα μινον εεργον*. Belgae similiter: *hy is niit dan vel en been*, &c.

Οσφραϊνεσθαι *ruikēn* Act. & neuter. verbum utrobique est. Lucian. Tim. p. 87. *αυκ οιδα οθεν οσφραϊνομενοι τε χρυσις*. *Ik ruik wat*, Metaphor. ut Lat. *olfacio*.

Ουδεν, μηδεν *NIIT* nihil. Lucian. p. 7. *ουδεν γαρ οτι μη εργατης εση*. *Gy zult niits zyn dan een hantwerksman*. Act. Ap. V: 36. *και εγενοντο εις ουδεν εν zyn tot niit geworden*. Hippocrat. Oper. T. II. 901. *μηδεν οιομενος ειναι τον βιον ολον*. *achtende dat het gansche leven een enkel niit was*. In responsione, si quid indictum malumus, Ib. pag. 916. *εγω δε, οδεν, εφην, ω Δημοκριτε*. *Ik zei, niit met al, Demokritus*. quomodo Terent. in Adelph. IIII. Sc. V. *quid est?* *Ae. nil. recte*. Vide etiam *Λεγω & Τις*.

Ουκ interdum Germanorum more verbo postponitur: Plato *δει δεγε ουκ, dat past niit*.

Ουρανος. Proverb. *απ' ορανε μεχοι γης*. Plaut. Perf. V: 4. 54. *Hospes, volo ego hanc percontari*. SA. a terra ad coelum, quid lubet. *Imant van Oost tot West uitvragen*. Aristoph. Ran. 1166. *ορανιον* i. e. *och hemelsche vader*. Repraesentare hic libet, quae in Glossario Germanico (quod in his

his terris non cuique inter manus est) Cl. WACH-
 TERUS de voce *Rachen* differit, unde eadem
 opera integri opusculi tenorem, velut ex ungue
 leonem, deprehendere lectores possunt. En ea!
 „ RACHEN, aperti oris hiatus, alias palatum
 „ Non a Latino *riſus*, sed potius ab Hebraeo
 „ *rakia*, coelum vel convexa Coeli, quod figu-
 „ ram Coeli, quae cava & rotunda esse creditur,
 „ quodammodo imitetur, unde etiam Belgis ca-
 „ vitas illa oris, fornicis instar concamerata, vo-
 „ catur *gehemelte van den Mont*, ab *hemel* coe-
 „ lum. Similitudinem, quae est inter Coelum
 „ & palatum, non solum Germani, sed etiam
 „ alii populi agnoverunt. Graeci Coelum &
 „ Palatum una eademque voce *αἶαν* comple-
 „ ctuntur. Et rationem communis appellationis
 „ hanc reddit ex Varrone S. Augustinus, quod
 „ *hiatus noster, cum os aperimus, mundo similis*
 „ *esse videatur*. Lib. VII. de Civit. Dei cap.
 „ VIII. Hinc vetustissimi Poëtarum coelum non
 „ reformidarunt vocare Palatum, quod Cicero
 „ testatur de Ennio his verbis: *Sed Epicurus,*
 „ *dum palato quid sit optimum, iudicat, coeli Pa-*
 „ *latum (ut ait Ennius) non suspexit*. Lib. II.
 „ de Nat. Deor. cap. 18. Latini Coelum sic vo-
 „ cant a Graeco *κεῖλον*, quod palati instar con-
 „ catum sit, & convexum. Hos imitantur Sla-
 „ vonicae Gentes, quibus eadem vox *nabe*, Coc-
 „ lum & Palatum significat, observante Clariss.
 „ Eccardo in Catech. Theotif. p. 101. ” Con-
 fula-

fulatur quoque Cl. HESSELIUS ad Ennium pag. 327. ubi ex Rufino Ephesio citat: ουρανός δὲ καὶ ὑπερῶα το περιΦέρες τῆς ἀνω γναθῆς.

Οὕτω, ἔτωσι zoo. H. Steph. p. 78. *Que faites vous ainsi couché? où allés vous ainsi? d'où venez vous ainsi?* Demosth. contra Midiam: εἰσελθὼν οἰκαδὲ ὡς ἐκείνον, καὶ εἰσέξῃς οὕτως καθέζομενος τὴν δεξιὰν ἐμβάλων. [*Hoe zit gy zoo?*] Lucian. Asin. εἰτα ᾗροντο τὴν γραυν, διὰ τι οὕτω καθέζῃ καὶ οὐ παρασκευαζεις αἰσιν, *waarom blyft ge zoo zittien?* Sic Joh. Evang. III: 6. ὁ σὺ Ἰησὺς . . . . ἐκαθεζέτο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. De locis in A. A. 27: 17. 8c 28: 14. vide Perizon. ad Aelian. I: 16. n. 6. Lucian. p. 62. ἔτωσι μὲν εἰπεῖν om zoo te spreken.

Οφθαλμός. Plutarch. Σοφῶς τις ἐρωτῆεις, πῶς αὖν τις μὴ ἡ φιλοποότης, εἰπὼν. Εἰ πρὸ οφθαλμῶν ἔχοι τὰς τῶν μεθύοντων ἀσχημασύνας. Een wysgeer gevraagd, hoe iemand geen drinker zou worden, zeide: zoo by de schandelyke daden van dronke luiden voor oogen heeft, vel zich voor oogen stelt. Lucian. ἐξ οφθαλμῶν ἀποπέμψαι αὐτὸς de oogen doen, it. αὐδεὶς γὰρ ἐβέλει τυραννοῦ κατ' οφθαλμοὺς κατηγορεῖν, uti Arist. Batr. 639. ἴνα σοὶ κατ' οφθαλμοὺς ἀσγῇ ὁρᾷς by 't u onder d' oogen zegge. Greg. Naz. δὲ οφθαλμοῦ βίβη μόνον εὐσεβισμὸν, dijn by voor het oogelyc zyns levens biil. Aristid. T. II. p. 303. ἃ εὐθὺς εἰς οφθαλμοὺς ἔρχεται, dat in d' oogen loopt, of valt. Ael. I. 21:

τον εἰς ὀφθαλμοὺς ἐλθόντα του βασιλεως, *den Koning onder d'ogen komen*.

II.

Παις & *Knecht*; ut Lat. *puer*, tam adolescentem quam famulum denotant. Sic & παιδισκη *meit* sive *meisje* vel virginem notat vel famulam.

παλιν. Arist. Pl. 691. τὴν χεῖρα παλιν ἀνεσπασεν. *zy trok de hant weer te ruck*, quamvis id primo factum sit; ut ita παλιν (*weder*) πλεονάζῃ. Sic Terent. *prius nox oppressisset illic, quam huc reverti possit iterum*, ubi το. iterum similiter abundat. Adde Batr. 178. &c.

παρακονῶ. Arist. Ran. 1146. αἱ φύσεις δ' ἄλλως κρατισταί, Νυν δὲ καὶ παρηκονηται. *Hunne verstanden zyn nu gescherpt*. Paulo aliter Ter. Adelph. Quod illos sat aetas acuet, *dat hun de ouderdom wel zal inscherpen*.

παρατιθεμί. Matth, XIII: 31. Ἀλλήν παραβολήν παρεθήκεν αὐτοῖς, *Een andere gelykenis heeft hy hun voorgesteld*, proposuit.

παρατρέχω. Greg. Naz. τίς παραδράμει τὰ παρατρέχοντα; *Wi kan de dingen, di haast voorbygaan, overstappen en voorbyloopen?*

παραερχομί. Schol. Vet. ad Soph. Ajac. vñ. 790. ἀλλ' εἴπερ ἐσὶ τῆδε θ' ἡμέρα.] εἰ παρελθοὶ ταυτην την ἡμέραν, σωθῆι αν. *Zoo hy 'er dezen dach*

dach noch is.] 201 *hy dezen dach overkomt, is hy mogelyk behouden.* Demosth. pro Cor του . . . . κινδυνον παρελθειν εποιησεν *hy deed het gevaar overgaan.*

παρισταμαι *adstare bystaan*, in tribus his linguis cum proprie usurpatur tum metaphorice pro *auxiliari*. Idem obtinet in altero verbo *adeffe*.

παροπτομαι. Lucian. T. II. p. 853. E. ημεληθη δ' ουν, και παρωρθη τστο. *Men sack het over (t'hoofst).* S. Paulus ad Athenienses loquens in A. A. XVII: 30. ισοδυναμυ utitur verbo: Της μεν εν χρονος της αγνοιας υπεριδων ο Θεος, GOD *dan de tyden der onwetentheit overgeziin hebbende.*

πας. H. Steph. p. 122. παν τ'εναντιον tout au contraire, *heel het tegendeel.* Το παν διαφερει il s'en faut tout, *het scheelt heel en al.* εσι δεκα παντα, εσι δεκα παντες Ik y en a dix en tout, *In alles tiin.* Quibus sequentia addimus: Διακοσις ειχε στρατιωτας εις πασαν, Thucyd. ni fallit memoria: *Hy had tweehondert krygsknechten in alles.* παραπαν bovenal. Προς το τσ παντος μιμημα Lucian. *het Heelal*, vide τα Όλα. Polyaen. I. κ τα παντα ην αυτω Θεμισοκλης, *was alles by hem*, vulgo *fac totum*.

πατηρ Pater *Vader*. Quam varie hoc nominis accipiatur, disci potest ex Jul. Scaligero III. Poët. c. XI: Franc. Theod. Kohlio, Comment. Crit. in difficiliora script. Classicor. loca: Henr. Stephano: Basil. Fabro: quibus adcedat Dacerius ad Horat. I. Sat. III: 126. Germanos qua supe-

riores quā inferiores in omnibus illis significationibus eandem vocem usurpare, nullo negotio ostendere possemus, nisi prolixiores esse timeremus.

περί. Herodian. Γορδιανος περί ετη πρὸ γεγονώς τρεσκαιδεκα εἰσὶνδε οὐκ οὐκ 12. jaar. Id. οὕτως μῆτις, περί αὐτοῦ νεωτερίσας ὑπερξένδου dat zy οὐκ οὐκ ἔμεν wat kwaats voorbadden. Id. περί σπονδῶν, καὶ κυλικῶν εἶχεν, by hiil. zich (bezig) οὐκ οὐκ de offers en de bekens. Plato περί τῆς χειρὸς χρυσῶν δακτυλίου φορεῖν Een' gouden ring om zyn vinger dragen. Haec exempla in N. M. Gr. exstant.

ὁ Περσῆς. Ind. Kuhnii ex Ael. I: 21. pro βασιλεὺς Περσῶν X: 20. XII: 1. quemadmodum nos quoque dicimus, der Persiener. Et sic Plutarchus, &c. Quae tamen sive metonymia sive synecdoche plurimis linguarum communis est; quare non ultra ei inhaerebimus.

πηγή. Greg. Naz. καὶ ἐπαφίησι πηγὰς δακρυῶν, En ze stort heele beken van tranen uit. rivus lacrimarum fundere.

πικρῶς. Matth. 26: 75. Luc. 22: 62. καὶ ἔξελθὼν ἔξω, ἐκλαύσε πικρῶς, En naar buiten gaande, weende by bitterlyk.

πινω. Thef. Steph. Xenoph. Pæd. 8. μὴτε εὐθιὲν μῆτε πίνειν noch eten noch drinken. Demosth. εἰς τὸ πίνειν ἵκασιν gaan om te drinken. Et πίνειν ἡτήσας apud Plut. & Athen. ut Gall. demander à boire, [by eischte se drinken, Alam. er foderde trinken.] It. ἐνεχεον πίνειν apud Athen. ut Gall. verser à boire. πλη-

πλησιος. Theocr. Eid. V. vf. 28. Ὅστις νικᾷ-
φειν τον πλασιον, ὡς τυ, πεποιθι. *De ziele in-
beeldt zy'n naasten te overtreffen, als gy.* Itaque
Hebraismorum numero eximi potest haec vocis
πλησιον in N. T. significatio.

πνευμα. Arist. Ran. 1034. πνευμα λειον λαβειν,
een' gunstigen wind krygen.

ΠΟΙΕΩ. **DOEN, MAKEN.** (1) Prae-
cedant Stephaniana de L. Gr. & G. pag. 109.
αιτησιν ποιησθαι *een verzoek doen.* αυδηα λα-
γον ποιησθαι των φιλων *geen werk van de vrin-
den maken.* pag. 110. τεχνη ποιηται τουτο *hy
maakt 'er zyn werk van.* ποιω χωραν πλας μα-
ken. Demosth. pro Corona, τουτο το ψηφισμα
τον τατε τη πολει περισαντα κινδυνον παρελθειν
εποιησεν *deed het aanstaande gevaar overgaan.*
Alia quae magis gallicissant quam belgicissant,
inde pete sis, L. B. Herod. p. 734. Ὅιον τι χη-
μα εποιησας, *Qu'avez vous fait? cum incre-
patione.* V: 23. [*Wat hebt gy gedaan? Sic ap.
Terent. Clinia ad patrem: Quid feci?*] p. 734.
Αριθμον ποιησθαι *faire le compte,* VIII: 7. *het
getal opmaken.* (11.) Hinc ex ejusdem Tho-
sauro aliqua seligemus: Aristoph. Σωκρ. ουτος τι
ποιεις, εχι φροντιζεις, Στε. εγω, η τον Ποσειδω.
*Hau là que faites vous? Demosth. in Midiam p.
226. ὡς δ' εδωχεβαινον ουτοι το πρᾶγμα, και ου-
δετερους επιθεν, απειλησας και διαλοιδωρηθεις,
απελθων τι πριε; (και θαυσασθε την κακοηθειαν)
την μεν διαιταν αντιλαχων, εκ ωμοσεν αλλ' εια-*
P P P 3 σε

σε &c. *Que fait-il ?* ad verbum τι ποιεῖ, Vel, *que nous fait-il ?* [gaat hy bene: maar wat doet hy ?] Ibid. p. 239. οἶδα τοῦτον ὅτι καὶ τὰ παῖδια ἔχων οὐρεῖται, καὶ πολλοὺς λόγους καὶ ταπεινοὺς εἶρει, δακρυῶν καὶ ὡς ἐλεεινοτάτον ποιῶν ἑαυτὸν. *Faire le piteux, faire le marmiteux;* vel *Faire du piteux, du marmiteux.* [Eodem modo Belga loquitur: *zich elendig maken*, vel *den elendigen maken*. It. *zich arm maken: den geveinsden maken* &c.] Isocr. de pace, οὕτω γὰρ ἂν ταχίστα ποιήσειεν ὑμᾶς, μισήσαντας ἃ δεῖ, βελτιονῶν ἐπισυμῆσαι πραγμάτων. [hy zal u wel haast naar wat beters doen verlangen.] Xenoph. Paed. 4. μαλα δὲ αἰσχυνεσθαι ἡμᾶς ἐποιήσατε. [gy maaktet ons beschaamt: gy deedt ons beschaamt worden.] & Paed. 2. εἶγε κλαίειν ἐπειρωμεθα σὲ ποιεῖν. [zoo wy zochten u te doen schreijen.] sic Gallice dicitur: *Je vous feray*, vel *je vous ay fait desirer.* *Je vous feray avoir bonte.* *Je vous feray pleurer.* (III.) Pag. 426. C. "Affertur „ etiam ποιεῖν σιωπὴν ex Xenoph. pro eo quod „ Gallice dicitur *Faire silence.* Sed quum dicit „ ille Hellen. 6. σιωπὴν ἐποίησε παρὰ πάντων, „ hic non sonat *Il fit silence*, sed *Il fit faire silence.* Quod si usquam reperiat *σιωπὴν ποιεῖν* „ in altera illa significatione, poterimus non minus reddere ad verbum Latine quam Gallice: „ quum itidem dicatur *Facere silentium.* " Si Stephani mentem satis adsequor, phrasis *facere silentium* idem ipsi denotat quod Curtio *silentium habere.*

habere. Id vero ausim negare, nam Livius certe L. II. c. 45. ubi ait, *Fabius deinde . . . . . quum silentium classico fecisset*, non aliud voluit quam, Quum silentium classico jussisset fieri. Etiam nos utroque modo dicimus: *stilte maken*, & *stilte doen maken*, sive *stilte laten maken*; plus quam notum enim est, cujus jussu quid fiat, ipsi illi id factum tribui. (IIII.) Inde sic pergit: „ Quinetiam ποιεῖσθαι βασιλέα apud Platonem, „ Creare regem, Gallice ad verbum *Faire roy*, vel „ *Faire un roy*; pro loco. Fortasse autem & Fa- „ cere regem, non prorsus linguae Latinae igno- „ tum est.” Nequaquam ignotum; nam sic Li- vius L. I. c. 24. Rex, *facisne* me tu regium nun- cium populi Romani Quiritium? . . . . . *fa- cio* . . . . . patrem patratum Sp. Fusium *fe- cit* . . . . . pater patratus ad jusjurandum pa- trandum *fit*. It. c. 35. & Tatium non ex pere- grino solum sed etiam ex hoste regem factum. L. II. c. 43. Q. Fabius inde & C. Julius consu- les facti &c. Belg. *eenen koning* &c. *maken*, vel *tot koning maken*. Denique ex Homero adfertur ποιεῖσθαι εὐνὴν *faire le lit*, *het bed maken*. (v.) Misso jam Stephano Casaubonum audiemus, qui ad Suetonii August. c. 16. [*Militibus in conspe- ctum fuisse.*] observat *fuisse* positum pro *venisse*, paucisque interjectis ita scribit: ” Sic *fieri* acci- „ pit Apul. Miles. X. *Haec ut primum ante ju- „ dicis conspectum facta est.* sed & *facere se* pro „ venire aut sistere ponebant. Apul. init. V. *in-*
tra

„ *tra limen sese facit*. Nam mali critici sunt,
 „ qui putant mendosum & mutant. Terent. *Huc*
 „ *se fac*, pro *veni* vel *accede*, ut explicat Do-
 „ natus. Affinis significatio verbi ποιειν ap. Graec.
 „ cos, ut in Actis ἐξω ποιήσατε τὰς ἀποστάδας.
 „ quod potes ad verbum interpretari, *facite*
 „ extra Apostolos; Aristot. in Oecon. τὰς ἀπο-
 „ στάδας ἐξ φυλακῆν ποιήσας. Cedrenus, Θη-
 „ σεις Φαίδραν ἀπο οὐσῶς ἐποίησε. Adde su-
 „ perius ἐκποιῶ, & ex Illoc. ἐμαυτὸν ποιῆσαι ὡς
 „ πρῶτα τῶν τοιαύτων ὑποψίων. Vin convenientes
 „ Germanismos? Ellos. Lutherus in Act. V: 34.
 „ *und hiesu die Apostel ein wenig hinaus thun*. Ven-
 „ ner. Elsnerus hic inter alia adducit Plut. in An-
 „ ton. p. 930. συνέβλεψε πρῶτατε (lego πρῶ-
 „ τῶ) τὴ νεανίσκῃ ποιειν ἑαυτὸν. It. Thucydidi
 „ εντος ποιειν L. V. p. 343. est *incluere*. Eis Φυ-
 „ λακῆν ποιειν *int gefangenhaus thun*. Απο οὐσῶς
 „ ποιειν *mit zyn gezicht doen*. ἑαυτὸν ἐκποιειν *zich*
 „ *wech- vel ver wech maken*. (vi.) Ind. Kuhnii
 „ ad Aelian. Σιμελιαν ὑφ' ἑαυτὸν 6: 11. h. e. *ihm*
 „ *unterthan machen*. . . . παραισῶτην τινα 4: 18.
 „ i. e. *precibus ab aliquo hoc obtinere*. Ita Bel-
 „ gas: *hey maect hem op de Wagen sitten*. Pra-
 „ vam Orthographiam sic corrigo: *hy maekt hem*
 „ *op den wagen zitten*. &c. (vii.) Excussis ita
 „ aliorum observationibus, nostras ex ordine pro-
 „ ponemus, pro triplici scilicet (quam hic perfe-
 „ quemur) verbi hujus constructione: Namque vel
 „ substantivum, vel adjectivum, vel verbum in-
 „ fini-

infinitum adsciscit. Quod Nequidem verbi stru-
cturam cum adverbis & conjunctionibus pertra-
ctare velim; justo longior profecto forem. Her-
odot. p. 6. *μνηστὴν ποιῆσαι* ik zal gewach ma-
ken. Isocrāt. *δοκιμασίαν ποιεῖν* daer een proef doen.
Id. de pace: *εἰρήνην ποιεῖν* daer pros tous *ἀσθενέας*
vrede maken. Plutarch. *ποιεῖν θυσίαν* een offer-
hande doen. Id. *τυχὰς ποιήσατο*; *μεγάλαις θύαις*
αἴτιν hy deed een gakeste. Hocr. *ἀσθύνειν ποιεῖν* daer
en *θυσίαν* een onbillijk verzoek doen. Id. de pace:
πείθεσθαι δέησις *ἢ πάλαις* *ἐκτελέειν* een geber,
groota, smekingen doen. Sic quoque *ἀρωτῆσαι*
ποιῆσαι dicorem; pro Belgica *εἰνε* vraag doen.
Demosth. *διαθήκην ποιεῖν* daer een testament maken.
Hocr. in Archid. *ἐπιμένετε ταῖς συνθήκαις καὶ ὁρ-
μαῖς*, *ἐνς ἀπομνηστέας* *πρὸς τοὺς πρόγονους*. Eenet
het doen: een verbonn maken. *Ποιεῖν καρπὸν* in
N. T. fictios: *di boom maakt veel hout*. Plut.
ποιεῖν κερδὸς *καὶν* *ἀπὸν*. Arist. Pluto 1125. *ὅς τις*
ἐπαιεῖς *ζήμιων*, *ἵνα* *schade* doen: non ut Latini-
um; *damnum facere*, q. e. pati, ferre. Anton.
Liber. cc. 24. *ἐπαιεῖται γέλωτα*, ut Alamanni mei:
Er machte ein gelectet. Aristoph. Ran. 524.
ἐπὶ τῷ σπυγμῷ ποιεῖς (sed cur hic reponendum
conferam *αὐτῷ* *παύ*; declarabo L. III. Cap. I.)
Ὅτι *σε* *παύων* *Ἡρακλῆα* *γ'* *ἐσκέυα*; *maakt hy*
'er nu eenig uit? Phrases *παιδας ποιεῖν* daer, *παιδο-
ποιεῖν* s. *παιδοποιεῖν* daer, & *τεκνοποιεῖν* s. *τεκνοποι-
εῖν* daer nostrae kint vel kinderen maken respon-
dent; it. substantivum *παιδοποιία* nos per *kinder-*

Q q q

make

makery efferimus, sed ut plurimum joco. Isocr. σφαγας και εασεις εν ταις πολεσιν επαιησαντο, *eene orschudding of oproer maken*. Id. δια μακροτερων της λογος ποιησασθαι *vele woorden maken*. Herodot. I. 13. f. τατα τε επεος Αυδοι τε και διβασιλεες αυτων λογον εδεναι εποειουντο, πριν δη επετελεσθη. *maakten geenon staat op dat zeggen, voor dat het vervult wert*. Demosth. πλειστον λογον ποιεισθαι τε συμφεροντ^ς τη πολει, *zyn meeste werk maken van 't gemeene best*. Adde Theocr. Eid. B. 61. & Γ. 33. quod Anton. Liberal. c. 30. paulo aliter dixit: η δε των μεν λογον εποειετο βραχυν, *maar ze maakte weinig werks van hun*. Matth. XXV: 16. και εποησεν αλλα πεντε ταλαντα. Ita fere nos: *de wissel doet zoo veel*. Honderd guldens doen in 't jaar vyf. ETC. (VIII.) Sequuntur adjectivorum cum hoc verbo constructorum exempla: Herod. Clio c. 11. ως δε ημερη ταχιστα εγεγονεε, των οικετεων της μαλιστα ωρα πιστες εοντας εωυτη, ετοιμους ποιησαμενη, *εκαλεε τον Γυγα*. Sic nos: *iitwes gereet maken*: it. *zich gereet maken*. Aristid. T. II. pag. 367. B. απο της Ροδς την Ροδον εκ παλαιας νεαν ποιησαι, *uit het oude een nieu Rhodus maken*. Φανερον ποιησαι Matth. XII: 16. *openbaar maken*. quod Livius dixit *manifestum facere*, & Hoofdius *bloot maken*. Xenoph. Κυρ^ς επ. fin. ωστε ανευ εινιοχων γιγνομενα τα ζευγη πολλακις πλειω κακα τους Φιλους η τους πολεμιους ποιει. Luc. XII: 4. και μετα ταυτα μη εχοντων περισσοτερον τι ποιησαι,

σαι, en daarna niit meer (vel verder niits) kunnen doen: Argument. Eid. Γ. Theocrit. τούτων γὰρ αἰπολὸν οὐτά, δι' ἑτέρου ποιεῖ ὁ θεακρίτος προσ-
 διαλεγόμενον κερύδωνι, *colloquentem facit*, ut Cicerō loquitur, i. e. fingit, inducit: Belgae cum infinitivo dicunt, *Want Theokritus doet hem spreken met Koridon*. &c. (VIII.) Infinita verba huic nostrae voci ποιῆω subjuncta reperies apud Matth. V: 32. Joh. VI: 10. Marc. I: 17. Luc. V: 34. Apocal. XIII: 13. in quibus locis Graecismus apte exprimi potest. Aristoph. Plut. 746. ὅτι βλέπειν ἐποίησε τὸν πλάστον ταχὺ, Alam. *sehen machen*; Belgae potius per particip. efferunt *imant ziinde maken*, (nam το *doen* *zijn* notat facere ut quid adpareat, s. ostendere.) quomodo & ipse Aristophanes sequenti mox versu adjectivum habet: Τὸν δὲ Νεοκλειδὴν μάλλον ἐποίησε τυφλόν, *Maar Neoklydes heeft hy noch al blinder gemaakt*. Lucian. I: 866. διαφοιτῆσαι ραδίως τούτον τὸν λόγον . . . ἐποίησαν, *gy deden deze spraak daatlyk verspreiden*. Id. Timon. 82. πάντας ἀνθρώπους οἰμῶζειν ποιήσω, *Ik zal alle menschen doen huilen*. Theocr. Eid. III. vf. 9. ἀπαγξασθαι με ποιήσεις. & vf. 21. Τὸν σεφάνον τίλαι με κατ' αὐτικά λεπτά ποιήσεις, prout legit Heinsius: *gy zult my dezen krans in stukken doen scheuren*. Jam satis est: ne nos aliorum scrinia lector

Compilasse putet, verbum non amplius addam.

πολις pro οἱ τῆς πόλεως ἀρχαῖτες. Hippocr. T. II. pag. 906. οἱ τῆς τῆς πόλεως ἐπιστολὴν ἀνα-

Q q q 2

δογ-

δόντες μοι πρεσβείας, καὶ τῶν ἀπεδοσαν, di my den
brief van de stat brachten. p. 210. εἰς ὃν νοσέοντι καὶ
μεταπεμψάμεν με καὶ πόδας, tot welke ik door de stat
gezonden was. Latine dixeris: ad quem publice
missus eram.

πονηρός. Ael. 28: 21. εἰς ἐλάλητε τι περὶ
τοῦ πονηροῦ. Kwaat van iemand spreken.

πορῶ pro adiect. ut Latine: longe. Hippocr.
in Epist. p. 914. εἰς γὰρ πορῶ ἦν ἡ οἰκίη, want
het huis was nipt ver.

πόδες. Theogn. 283. πόδα τῶνδε προβαίετε γὰρ ὅρ
αὖν ποδὲς ποῶς, Lucian. ἀλλ' ὅμως μὴ ἐκ ποδῶν,
maar nu zyt gy uit de voeten, quod dicitur κατ'
ἀποκοπήν pro uit de voeten, ut egregie docuit
Spect. Huidecoper. Aristoph. Pl. 650. καὶ πῶς πο-
δῶν εἰς τὴν κεφαλὴν σοι πάντ' ἐγώ, van 't hoofft
tot de voeten: vel van 't hoofft tot den staart.
vide voc. κεφαλὴ. Theocr. Eid. XX. καὶ μ'
ἀπο τῆς κεφαλῆς ποτι τῷ ποδὲ συννεχὲς εἶδεν. zy
bakeet my van 't hoofft tot de voeten. Greg. Naz.
κατὰ πόδας ὅρ στήσαντες ποδὲ, i. e. e vestigio. Ae-
lian. XIII. 42: Ξενοκράτης ὁ Πλατωνικός ἐταίρος
εἶπε, μὴδὲν διαφέρειν, ἢ τὰς πόδας ἢ τὰς ἀφῆας,
μετὰ εἰς ἀλλοτρίων οἰκίαν τιθεναί. Xenokrates, Pla-
ton's leerling, zei dat het nipt verschildde, of
men zyne voeten of zyne voeten in eens anders huis
sette.

πραγμα. (1.) Ind. Kuhnii ex Ael. X: 14. οἱ
δὲ καὶ ἡγήσαντο εἶναι πραγμα κοινὸν πρὸς τὰς
πόδας. Nostrī fere ad eundem modum: sie sag-
ten.

ten, sie hätten nichts mit ihnen zu thun; gingen
 sie nichts an. πραγματα ἔχει ἡ ἀποδιδοῦσα κερῶ-
 μενος X. 8. (Lat.) de re factu difficili: ut possit,
 er hat ein thun, wann er ditz verrichten wil. [Ad-
 de Epict. Sent. 88.] Herodot. p. 734. πραγμά-
 γον εἶν μόνον sequente infinitivo. On n'a voit au-
 tre chose à faire que &c. VII: 30. men had nist
 te doen, dan; aut propius phrasi Graecae, 't ee-
 nigste werk was de tuurt te triden &c. (II.) Ari-
 stoph. Ran. 1246. ἀλλ' ἄδαν ἔσται πραγμαὶ ἔσθ' ἔ-
 geen werk zyn: 't is gaew'zaak. Aristid. p. 329.
 παρῆχεν πραγματὰ τινι. Im. werk schaffen, te
 doen maken. (III.) πραγματα ut nostram sa-
 ken etiam est pro republica, vel rerum summa. ut
 in Ψηφισμ. Sigcor. in hom. Antiochi vf. 6. 7. 14.
 δια τῆς ἀποσταντας τῶν πραγμάτων . . . . . τῆς
 θ' ἐπιβρυχας τοῖς πραγμασιν . . . . . τὰ πραγματὰ
 καὶ τὴν βασιλείαν εἰς μείζω καὶ τελευτῆσαν δια-
 δεσιν ἀγγαγοχε. ad quos locos Cl. CHISEUL
 observat, huic stilis maxime convenire stilum
 scriptoris Maccabaeor. & profert 3 Macc. III:
 38. III: 21. XIII: 26. & 3 Macc. III: 26.
 (III.) Consule quoque Cl. JENSIUM in Lectr.
 Lucian. p. 387. & nos in Εἶρον ac χερμα.
 πρατῶ. Luc. in Aft. XVI. μὴδεν πράξῃς σεαυτῶ
 κἀκὼν δὲ ἢ καὶ τοῦ γένν κῆρατ. Id. & Lucian. πρᾶσ-
 σεν αἰγυγίων dixerunt, quod nos gels ergens van
 maken. Aristid. p. 264. C. κριτοὶ τὰ ἄλλα κατὰ
 νόν περὶ αὐτῆς πράξῃν δοκῶν, nos im. naak zyn
 zin doen, of handelen. Ubi autem has locutio-

nes non obviae, *ευ, καλως, κακως πραττειν?* vel interrogandi modo, ut ap. Lucian. in Nigr. p. 23. *ηρωτα οτι και πραττοιμι;* *hoe ik 't al maakte.* Sic Latinum Quid agitur? quid fit? vertendum, *hoe gaat het? hoe maakt gy 't al?*

προ πολλο Herodot. VII: 130. Alam. *vorlangst.* Isocr. *οι προ τε ημιν φιλοι οντες* voor dezen. Lucian. I: 17. *ως προ τε,* als voor dezen. Idem Tim. 61. *τον 8 προ πολλο σωτηρα η ευεργετην αυτων γεγεννημενον* di onlangs hun weldoender en heilant geweest was. Aristoph. Thesm. 417. *προ τε* Alam. *ehedessen,* vor. *diesem.* Herodot. 734. *τας προ τε ημερας,* ces jours passez, pro Nuper. VII. 16: 2. Plutarch. *προ οφθαλμων εχειν* voor oogen hebben. Aristid. 174. A. *προ της πολεως ευδους* recht voor de stat.

προειμι. Aristid. T. II. p. 386. A. *ει ταυθ' ουτω προεισιν,* indiin dat zoo voortgaat.

προεχω. Greg Naz. *υπερβηναι την εαυτε σκιαν, υποχωρουσαν καθοσον προιμεν, η το ισον αι προεχουσιν,* di altoos evenveel vooruit heeft. Francius totum locum sic vertit: *En gelyk men zyn eige schadu nooit voorby kan stappen, omdat ze altyt met ons, en zoo veel als wy, voortgaat.*

προΐσημι. Herodot. p. 734. *Ουκ ορθως σεωυτου προεσηκας.* Vous ne vous gouvernez pas bien. II: 173. Sed talis convenientia nimis anxie quaesita est: quanto nos aptius, *gy staat u zelven (of uw eigen fatsoen) kwalyk voor.*

προ-

προμυτζεν. Cl. Jensonius in Lectt. Lucian. p. 44.
 „ Quinetiam Pollux προμυζαι τον λυχνον habet
 „ L. VI. c. 18. quod expono, lucernam emun-
 „ gere: ergo & hac quoque ratione videmus
 „ etiam *emungere*, quod de naso alioquin dici-
 „ tur, etiam Latine de lucerna dici. Belgae
 „ quoque dicimus *de kaars smuiten*, instrumen-
 „ tumque, quo id fit, *een' smuiter*. [Sic & μυ-
 κτηρα του λυχνου vocamus *de smuit eener lamp.*]
 „ Sic Galli, *mouscher la chandelle*; & haud du-
 „ bie in hunc modum qualibet fere lingua.”

ΠΡΟΣ. BT. Latine redduntur per *ad*, *apud*,
circiter, *juxta*, *cum*, *a* *ab*; per in jurandi vel
 obsecrandi formulis. Xenoph. απωλοντο αυτων
 προ⊕ επτακοσιους *daar sneuvelden by de 700*. Eu-
 μεν αλλ' ουδεν προς την Παρμενοντ⊕ υν Plutarch.
 opinor. Aristid. T. II. 372. C. τι δ' αν ειεν εβδα-
 μηκοντα ανθρωποι προ⊕ την Λακεδαιμονιων αρχην.
 Sic nos & Latini: *by is niets by (of tegens) den*
anderen, nihil est ad Parmenonem. Demosth. εγω
 δε ηγουμαι τον λογον τονδε ασυμφορον τη πολει,
 προ⊕ δε και ου δικαιον. Teut. *und dabey*. προ⊕
 Θεου *by God*, per Deum (jurare). Προ⊕ pro
 υπο, vide pag. 413. § II. Aelian. X: 21. οι μιν
 προ⊕ την ιερουργιαν ησαν *by't offeren zyn*: sic
 enim editum est, sed malim το ησαν *levicule mu-*
tare in ησαν pro ηισαν vel εισαν, quod narrationi
 magis convenire, quivis videbit. Arist. Pluto
 1056. βουλει προ⊕ με παισαι; *wilje tegens my*
spelen? pro mecum.

προ-

προσείμι. Ind. Kühnii ad Aelian. προτιόντες τῷ οἴνῳ 3: 15. plane ut nostri: *zum wein gehen*.

προσηκῶ. Ibid. προσήκει αὐτῇ ἡ γυνή 3: 15. τὸ βρεθῆ 13: 1. de matrimonio sanguineque junctis ut nostri: *sie gehört ihm zu*. οὐ προσήκουσι γενέσθαι 14: 9. Anton. Lib. c. 4. καὶ ὁ μὲν Ἀπολλῶν ἑαυτῇ προσήκειν εἶλεγε τὴν πόλιν, *Apollo sei das de stat hem toekwam*; quod magis graecissat; namque πρὸς notat *toe*, *tot*, & ἡκεῖν *komen*.

προσπιδομαι. Idem Ind. προσπεινησάτο ὁ Νηλεὺς καὶ αὐτὸς ἀποκτείναι παῖδα 8: 9. sic nostri: *Er hat gethan; als wann &c.*

προσθῆμαι. Ibid. προσθεασιν αὐτῷ τὸ σκυδικόν 21: 41. pro προσλαγίζεσθαι. ut nostri: *man hat sich ihm zugelegt*. Greg. Nazianz. μήτε πλουτῶ εἶεντι προσθωμένα καρδιά, πλεον, ἢ καλῶς εἶχει, τῇ εὐχῇ προσκειμενοι. Huc pertinent locutiones Belgicae: *zyn hart op iits zetten*; *zyn hart over iits hangen*; *eygens op gezet*; *of gestelt zyn*; *zich gelegen laten aan iits*.

προσφέρειν. Herodot. pag. 734. προσφέρει Δαρείου λόγον ταύτα... *Porta teste paratè à Darius*. III: 134. aanbrenghen, deferre. S. Paulus ad Hebr. XII: 7. αἰς υἱοῖς ὑμῶν προσφέρεται ὁ Θεός, *nich dragen*. Alamannice dixeris quoque: *Gott versiehet mit uns als mit seinen kinderen*.

προσπαύω. Steph. p. 127. ex Theocr. Διχιδύας ἀμφετιμῆεν ἐμὸς Παλαστία προσπαύοις. *Im de denr voor zyn aangezicht (voor de mens) toeslaan*.

προ-

προτείνω. Aristoph. Pl. 1020. ὅποτε προτεινοίεν
 γε δραχμαὶς ἐκποσιν. An est quod Alamanni di-
 cunt, *geld vorstrekken*? & Terentius, *prae manu*
quid dare.

πρώτος primus *de eerste*, pro vir princeps. Vi-
 de Lexica. Sic Cicero III. in Verr. cap. 56.
Dyrrachinum, *primum civitatis* vocavit: quos
 Belga vocat *de eersten van de stat*. Ibid. c. 28.
 quinque-primos nominat, quos Sicala gens πεν-
 τὰ πρῶτους.

πῦρ. Steph. pag. 130. ex V. Eid. Theocr. μὴ
 σπενδ'. & γὰρ τοι πῦρ δαλπεῖται. *It semble qu'il ait*
les pieds au feu. Nos dicimus: *ik heb het te*
warm: *ik zit voor een heet vuur*. Sed *to warm*
zitten aliud significat, ubi scilicet μεταφορικῶς
 sumitur pro divitem esse, cui focus splendet,
 vestimentum abundat, olla fervet.

πῶγων. Proverb. τοῦ πῶγων τὴν λαλῆν τιλῆ. Ho-
 rat. I. Sat. III. 133. *vellere cui barbam*. Belgae:
in den haart waren.

P.

παδουγενῆ i. παδῶς ἐργεῖν, *gemakelyk vel op*
syn gemak doen. à son aise.

παῶν. Greg. Naz. ἵνα τι παῶς γεγωνται, *opdat*
ze (van hunne smart) verlichte of ontlast worden.
Ut dolore levantur.

πεῶ. Phrynichus apud Salmaf. πέποιθῆσις οὐκ
 εἰρηται, ἀλλὰ πίστευειν καὶ πέποιθεναι, *men zegt*
niet.

R r r

niet πεποιθεις, maar πιστ. of πεπ. i. e. Graece non dicitur: vel, qui pure loquuntur, non dicunt.

Ρηγνυμαι. Aristid. T. II. p. 355. ρηγνυσθαι σιωπωντα uit slyt van te moeten zwijgen bersten. Ovid Remed. Am. Rumpere, livor edax. Hinc qui se continere nequeunt, dicuntur erumpere, uitbersten in deze of gene woorden.

Πιν. Theocr. Thyrs. 18. Καὶ οἱ αἰ δριμεια χο-
λα ποτι ρινι καθηται, q. l. Casaubonus egregie illustravit. Nos similiter: men kan 't hem aan de neus zien, dat hy kwaat is.

Σ.

Σινηπι. Aristoph. Eq. Καλεψε σινηπι, η, τα μετωπ' ανεσπασεν. Plaut. Trucul 2, 2, 60. Si ecastor hic homo sinapi vicitet, non censeam tam esse tristem posse. Plura videantur in Adagiorum Sylloge. Belgae inter proverbia habent: hy ziit 'er uit, (hy ziit zoo zuur) of hy mostert had gegeten; hy is zoo scherp als mostert, sive mostaart.

Σκαιος. Arist. Pl. 1024. ου σκαιος ην ανθρωπος, de kerel was niet slinx, i. e. niet gek.

Σκεπτομαι & σκοπειν. Arist. Ran. 1062. σκεψαι γαρ απ' αρχης ως ωφελιμων των ποιητων οι γενναιοι γεγενηται. Zi eens hoe nuttig de edele dichters van den beginne geweest zijn, vide pro audi. Adde βλέπειν, ὁραειν, θεαομαι. Idem Thesm.

Theſm. 587. *υποπητε* *ziit toe*, pro cavete, quod & in N. T. non ſemel occurrit.

στασις. Hebr. VIII: 8. *εχειν στασιν* *ſtant houden*, Alam. *ſtand haben*.

στομα. Parthen. Nic. *ερωτ. c. 12. δια στομα εχειν* *in den mont hebben*. Caſaub. ad Theocr. Eid. III. ex Euſtathio in Odyſſ. K. citat: *στομα δε, οτι και επι λιμενων λεγεται καθα και επι ποταμων, επι δε και λιμνων, ως δηλοι το παρὰ Θεοκριτῳ Στομαλιμνον, δηλον εſτι*. Sic nos oſtium fluminis ac portus adpellamus *den mont van de rivier, van de haven*, &c. unde haec & ſimilia locorum nomina: *Dendermonde, Iſſelmonde, Roermont*.

συμπενητες medearmen. Greg. Naz. Similia vide p. 8. 9.

συν αμα, Alam. *mit ſamt*. Exemplo ſit Lucian. de Merc. C. p. 455. Graeci quoque ut nos ablativis instrumenti addunt, quod jam monuimus p. 414. Huc refer Theocriteum *βοιςος συν φορμιγλι* Eid. VII. *Feubus met de harp*. de quo videndus Heinfius ad Eid. II. p. 309. Nos Latina exempla dedimus p. 412.

συναπτω. Herodot. I: 18. *Σαδουατῆης εἶτος γὰρ και ὁ τον πολεμον ην συναψας*, *hy was 't die den oorlog ontſtak*.

συνεχειν εαυτον εν τοις ὀπλοις. Aelian. XIII: 49. *im gewehr ſich halten*, ex Ind. Kuhnii. Id. 4: 18. *συνεχειν τα χεσηματα* *zyn goetje byeen houden*. Longus eſt Doctiſſ. Huidecoper in decla-

randis vocibus *einhoudende & inhoudendeit*, quod cordatum lectorem monuisse satis est.

Συντιθημι. Sophocl. συντιθεῖς γέλων πολὺν, Alam. *ein gros gelachter machen*, Thucyd. συνδεμένοι ἡμεῶν, *eenen dach stellen, zetten, samen vast stellen*, Anton. Liber. c. I. καὶ συνδεμένη δια τῆς τροφῆς, *διαλαβούσα τῶν πατέρων, τοῦ χιῶν ἀπεκλυσεν εἰς τὰς Ἀθήνας*. Xylander vertit, *segue cum nutrice composita*, quod Belgice dicimus *zits met im. opstellen*. Qui sensus, fateor, mire hic satisfacit; sed enim quomodo præpositioni δια locus erit? an ea mutanda est in μετα aut aliam? Eod. significata dixit Synesius ep. 44. οἱ ταῦτα συνθέντες ἐπὶ σοι, *di dat tegen u hadden opgesteld*. Sic Latini *ex composito* dicunt. Sumuntur quoque hæc verba, ut Lat. *componere*, pro conscribere: Thucyd. I. p. 32. (citante H. Stephano) ἡ τὰ πρὸ τῶν Μηδικῶν Ἑλληνικά συνετίθεσαν, *di de Græksche zaken hebben saamgesteld, opgesteld*. Hocr. ad Nicol. ἐπὶ ἐν ταῖς διανοαῖς οὐτὰ τῶν συντιθεντῶν, *het gene noch in de gedachten der opstellersen is*. Etc.

Σῶμα *lichaam* vel *lyf* de medio corpore: Stephan. p. 108. *Je suë par le visage, mais non par le corps*. Xenoph. Παιδ. fin. & μόνον κεφαλῇ καὶ σῶμα κ, ποδῶς ἀρκεῖ αὐτοῖς εὐσκεπάζθαι.

T:

T.

Ταύτω *zetten, stellen*. in Actis c. 28. 28. τα-
ξαμενοι δε αὐτῷ ἡμεραν.

Ταῦτα Aristoph. Pl. 802.

Ὡς ἡδὺ πρατίνειν, w' d' r' e s, es' v' d' a i m o n i s,

Καὶ ταῦτα μηδὲν ἐξενεγκόντ' οἰκοῦεν.

Hie zoet is het, mannen, galskig te leven;

En dat, als men mist van huis meebrengt.

ubi ταῦτα valet πρὸς ταῦτα, & B. *dat vel zulk,*
boven dat, boven zulk. Latine dicas *tum, prae-*
sertim. Adde Ran. 67. &c.

Τέλος ευκλεές Aelian. 3, 25. πρὸ θανάτου, ut
nostri (ait Kuhnijus) *ein rüchmliches end.*

Τησῶ. 1 Joh. V: 18. ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ
Θεοῦ τηρεῖ ἑαυτὸν, wacht of waart sich zelve;
Alam. *buetet sich.*

Τίθημι. (1) Lucian. Prometh. p. 110. τίθει
δε, ὦ Ερμῆ, το χαλεπώτερον, *stel eens het zwaar-*
ste. Aristid. 176. B. Τησῶ ταῦτον *Ik stel dan ére.*
alia adtulisse video & Gallicismis illustrasse H.
Steph. in Thes. T. III. p. 1472. C. (11.) Ibid. τι-
θεῖναι τὴν ἐλπίδα citat ex Phal. Epist. τίθεσθαι ἐλ-
πίδα ex Homero, τίθεσθαι νόμον ex Demosth. Bel-
gice dicimus, *zyn hope stellen, een huis zetten,*
(quod Phaedrus post Virgilium dixit *ponere da-*
mnum:) *eene wet stellen live zetten;* Sic Horat.
citante Dacerio ad Horat. I. Sat. III. 105. *po-*
nere leges: καὶ νόμους θέμεθα. (111.) Non *non*

R r r 3

tam

tam nobis quam Graecis pro *facere* accipitur, quod Budaeus & Stephanus satis sunt exsecuti. Huc facit locus Horatii II. Sat. II: 130. Nam propriae telluris herum natura neque illum, Nec me, nec quemquam statuit. Perinde enim est, utrum dicas, *imant tot meester en eigenaar stellen*, an, *imant meester maken*. Sic heredem instituere (*tot erfgenaam instellen* s. *inzetten*) & heredem facere (*erfgenaam maken*) non differunt.

Τιμαω. Isocr. ad Demon. τιμα την υπαρχουσαν ουσιαν *boud uwe middelen in eere*, i. parce opibus. Etiam τιμαειν ut nostrum *vereeren* pro donare usurpatur ab Aelian. I: 32. τιμω δε σε Κυρε ποταμω ιδατι. Immo Latinos vocabula honoris & domi promiscue accipere, satis superque constat, ut arbitror.

Τιμιος, Lat. *carus*, Gall. *cher*, Angl. *dear*, Alam. *werth* & *theur*, B. *waart* & *duur*, non minus dilectum vel amatum, quam pretiosum quid notant. Ironice dixit Lucian. Tim. p. 83. η τιμωτατη σοι πενιχ περιτεθεικεν, *de waarde (d'allerliefste) armoede*.

Τις & Alam. *welcher* primo significant *quis*, *quid*, secundo *quidam*, *aliquot*. (11.) Τις ut Germanorum *ein* vel *een* articuli indefiniti locum obtinet, pro quo in plurali dicimus *eenige*, ut: Aelian. I: 29. εν τινι ποιμνι *in eene kudde* XII: 38. εις οικωσ τινας . . . αποκρυπτονται, *kruipen ze in eenige huisjes*. XIII: 15. Πολυδωρον τινα *eenen Poludoor*. XIII: 21. Σαγαγε τις *Eene*

Eene Süager. Hippocratem saepissime hanc voculam expressisse reperio. percurramus nunc festivissimam illam de Democrito Abderita epistolam, quae exstat T. II. p. 911. sqq. ubi dicit: παγκαλον τινα (ναυη) και ευπαιμνον een schoon en heerlyk schip. P. 912. ει τι πρ πυθοιο κακον, ευφραινη, zoo gy ergens een ongeluk hoort. p. 914. ει δ' αρα και τινος βραχεος (εοντος κακς) ευδιοσδωτς, zoo't een klein kwaat en licht te helpen is. επειτα κατοπιν του πυργς βουνος ην τις υψηλς, daar was een hooge heuvel. και αυτος δ' Δημοκριτος καθηςτο υπο τινι πλατανισω, zat onder eenen platanus. ην δε τι τεμένος υπερ εκεινον τον λοφον, maar op di hoogte was eene kapel. οτε δε ηρμει παμπολυ τι επεχων. P. 915. και τις αυτων Een van hun. p. 917. παρ' ος δε τι πλεον een weinig meer. Etc. Sic Latini quoque quidam accipiunt; quod qui ignorat, evolvat Terentianae Phorm. Act. I. Sc. 2. v. 31. 39. 42. 45. 72. (III) Thucyd. ημερας εβδομηκοντα τινας ουτω διητηθησαν αθροοι, zoo bleven z'er ettelyke zeventig dagen als gepakt by elkaar. vide p. 338. (III.) De τι ιιτ f. ιιτwes pro magnifici quid, vel pro homine summi pretii consulatur Vener. Elsnerus T. I. p. 388. & T. II. p. 178. ad Galat. VI: 3. Vide etiam λεγω & ουδεν.

Τοσον. Euripid. δις τοσον tweemaal zoo veel. Plut. παρ' ένα τοσςτον zoo veel op een' na.

Τουτο conjungitur etiam alius generis nominibus: Aristoph. Batr. 183. τςτο λιμνη, ηη Δια, Au-

αὐτῇ ἐν, ἣν εἰπαί, ut nos Dit is de poel waar-
by, daar by van sprak. quo refero hoc Terentii
Hemut. III. 3. 11. sane idem visa est mihi. Ele-
gantius tamen hoc pronomen αὐτος deze in ge-
nere conveniet cum suo substantivo, quod recte
monuit Huidecoper p. 554.

Τραπεζα de tafel Synecdochice de ferculis aut
convivio: Plut. περί φιλαδέλφ. μὴ τε χρωμέναις
σκιῇ καὶ τραπέζῃ, huis- en tafelgenooten. Idem
τραπέζης τῆς αὐτῆς μηδενὸς μετεχόντος. Hinc Pol-
lux L. VI. c. XII. τραπέζας δὲ ἐκαλῶν καὶ τα-
σῖτας, τὰ ἐπ' αὐτῶν τιθέμενα. & Athen. II. παν-
των τραπέζας καλούντων τὰς παραθεσίαις ταύτας.
Sic etiam accipiendum putant, quod Martialis
dixit I. 104. *Explicat & coenas unica mensa
duas.*

Τραχηλός. S. Paulus ad Rom. XVI. 4. οἱ τι-
σες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μὴ τὸν ἑαυτῶν τραχηλὸν ὑπα-
δύμην, de voor mijn leven hunnen hals gestelt
hebben.

Τρεχω. Arist. Ran. 1150. καὶ μὴ ἐπ' αὐτοὺς
τοὺς προλογοὺς σα τρεψομαι, Ik wende my tot uwe
voetredens.

Τρεχω. Greg. Naz. Orat. XVI. εἰ ἂν ὁ ἥλιος
θρονοὺς τρεχῇ, voor wijs de zen harens loof
loopt.

Τρεῖν τον βίον ζῆν leuen slyten, aetatem con-
terere Terent. Aristoph. Pl. 526. ὠδυνητοτερον
τραφεῖς τον βίον. Et Esp. 589. βίον γεωργικὸν
εργάζομεν.

Τρε-

Τριπλεπτης, *driëubbele diif*, trifur.

Τυπτω. Herodot. p. 734. Καμψυσεα ετυψ η αληθεια των λογων. *Cela luy toucha le cœur*. III. 64. *De waarheit van dit zeggen trof hem*. Eodem modo qui vulnerantur, τυπτεσθαι βελει η εξω dicuntur, *hy wert getroffen* &c.

Τυτθον. Homer. II. A. 354. νυν δ' ουδε με τυτθον ετισεν, *niit een kuttel*.

T.

Υγιεινος. Vorstius de Lat. f. susp. p. 2. " Varias vocis υγιεινων significationes in lingua sibi vernacula observavit olim Aristoteles, & tum alibi tum in L. III. Metaphys. 2. Cap. eas exposuit: το υγιεινον απαν, inquit, προς υγειαν. το μεν τω φυλαττειν, το δε τω ποιειν, το δε τω σημειον ειναι της υγειας, το δε οτι δεκτικον αυτης. Totidem fere significationes [*immo omnes, ut mox dicam*] nostra quoque vox *gesund* habet, atque ita cum vocabulo Graeco non male ei convenit: dicimus Germani non tantum, *ein gesunder mensch*, verum etiam *ein gesunde speise*, *ein gesunder ort*, *eine gesunde lust*. Vox Latina *sanus* autem tot modis, credo, non dicitur. " Aristoteles quatuor huius vocis notationes adfert, quas singulas videamus: (1.) υγιεινον est quod sanitatem cuius custodit. Id Belgae volumus, quum dicimus: *gezonde lucht*, *gezont water*, *gezonde spys*, *gezont*

S f f

zont

zont huis. Vin exempla Graeca? Isocr. τῶν σι-
τιῶν τοῖς ὑγιεινотаτοῖς χαιρεῖν, *garen gezonde kost*
eten. Aristot. Polit. 7. ὑδάσιν ὑγιεινοῖς χερσθαι.
Xenoph. Paed. I. περὶ τε τῶν νοσηρῶν χωρίων καὶ
τῶν ὑγιεινῶν, *gezonde en ongezonde plaatsen*. Plu-
tarch. ὑγιεινότεραν ποιησασθαι τὴν οἰκίαν. (II.)
ὑγιεινὸν est quod sanitatem facit, quo spectant
haec: *een gezond middel, gezonde kruiden, &*
proverb. Belgicum: dat is gezond voor u; it.
Alaman. bitter vor den mund, ist dem hertzen ge-
sund. (III.) ὑγιεινὸν est quod sanitatis indicium
facit, uti in his: *een gezond wezen, een gezonde*
kleur; 't is een gezonde broeder, pro quo alias
dicimus di mensch ziit 'er gezond uit. Huc etiam
pertinet *hy slapt gezond, vel hy doet gezonde*
stappen; quomodo & Graecos loqui auctor est Ari-
stot. Ethic. V. c. 1. λεγομεν γὰρ ὑγιῶς βαδίζειν,
ὅταν βαδίζῃ ὡς ἀνὴρ ὑγιαίνων. (III.) Denique
ὑγιεινὸν est sanitatis capax: ex. c. Aristot. ὑγιεινὰ
σώματα esse dixit τοῖς ἐν διακειμένοις Ethic. III.
c. 4. *di wel gestelt zyn, hebben gezonde licha-*
men. Plut. in Lycurgo ὑγιεινὰ βρέφη *gezonde*
kinderen. Adde Lucian. Macrob. p. 634. bis, &
Polluc. III. c. 22. §. 2. Latini hic luxuriant,
namque iis dicitur (1.) locus saluber, regio sa-
lubris, coelum salubre. (2.) potio salutaris, her-
ba salutifera. (3.) homo vegetus, valens: color
vegetus. (4.) homo sanus: corpus sanum s. sa-
lubre.

Τῆς

Ὑγιής sanus gezont, metaphorice sumitur in his: Aelian. VII: 20. τι δ' αὖν, εἴη, ἔστος ὕγιες εἶποι; wat gezonde praat kan deze man voeren? S. Paul. ad Tit. 2: 8. λόγον ὕγιη het woort gezont dixit, pro Euangelio non corrupto. Confer 1 Tim. I: 10. & VI: 3. Recte Perizonius ait ad Ael. II: 13. "Veram enim Sapientiam notat, hic το ὕγιες. Sic bis iterum in hoc capi- te," &c. καὶ ὕγιες λεγοντων οὐδεν: ἀργυρεῖν λαβεῖν ἐπ' οὐδενι ὕγίει. Quae Sapientia (Horatio Pallas dicta I. Carm. Od. XII. vs. 20.) nobis venit nomine der gezonde Reden, Gall. de la saine Raïson.

Ὑιος zoon intelligendum relinquitur, cum dicimus: Hendrik Jakobs, Jan Willems, quod & effertur Willemssen, forte corruptum ex Willems zoon. Henr. Steph. p. 5. Obs. 2. Le vieil françois omettoit le nom fils; disant Les d'Hanri, aux d'Hanri. Je croi que si le vieil françois estoit bien espluché, on y trouveroit grand nombre de manieres de parler, lesquelles estant descendues de la langue Grecque ont esté bannies à grand tort de nostre language. Adi quoque ejusd. Thes. T. I. p. 1130.

Ὑπαγω. Aristid. 231. C. ἀρχαῖκως καὶ παυλὼς ὑπηχθήμεν. Wy zyn leelyk orgelicht. Aliam notationem vide in ἐξερχομαι.

Ὑπακουων onderhoorig, pro subiectus imperio. Joseph. XI. Ant. διο καὶ δυο φυλας εἶναι συμβέβηκεν ἐπὶ τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Εὐρώπῃ Ρωμαίοις

ὑπακουσας. Cl. Wachterus in Gloss. Germ. de verbo *gehoeren* sic concludit, & eleganter ὡς ὁ ἐμοὶ κατῆ. "quemadmodum enim Germanis sub-
 ,, jectio exprimitur per *auditum*, ita Latinis per
 ,, *visum*. Hinc Latini de omnibus rebus ad se
 ,, pertinentibus, etiam non oculatis, dicere so-
 ,, lent, quod ad se *spectent*, etiamsi non magis
 ,, spectare possint, quam audire."

Ἰπερ. Joseph. Ant. V. III. Μουσικῶν ὑπερ
 τοῦ Γαίου καθεζομενος, Alam. ueber einen sitzen,
 B. boven im. zitten. Lucian. ὑπερ τὰ εννεμηκοντα
 γερων er ist ueber die neunzig jahr. Boven de
 90. Id. Macrobian. 634. ὑπερ ογδοηκοντα ετη βεβω-
 κεναι ισορεται. Id. Zeux. δι γυμνητες δε ὑπερ
 ἡμῶν της στρατίας παῶν ouer de helft.

Ἰπεριδεῖν, Anton. Liber. c. XIII. Ζεὺς δ' &
 ὑπερειδεν αὐτὸς ὀσιότητος ἐνεκα. Over 't hooft zien,
 i. e. mit achten, despiciere. Locum ex Actor.
 XVII: 30. vide in παροπτομαι.

ὑπερμεγεθὺς overmaat: ὑπερηδὺς Ⓞ overzoet:
 ὑπερκαλ Ⓞ overschoon &c. cujus loco Latini in
 compositione habent per vel prae. Huc refero
 ὑπερβυεις τὰ μεγαλ Ⓞ onnaau-tyk i. overmaat.
 groot, Arist. Pl. 734. & 750. ὡχλ Ⓞ ὑπερβυεις
 Ⓞ.

ὑπερχομαι te binnen komen. Ant. Liber. cap.
 XIII. ὑπῆλθεν αὐτὸν καὶ ὁ χερσῶν.

ὑπο τοῦ θεος Arist. Acharn. 349. van onseze
 zich bedoen. Lucian. T. II. p. 473. ὑπο γῆρας ὀ-
 ρμαι ἐξεκρυσαι μὴ ὄντα μενος, di van onderden niet
 kon

kon voortkruipen. Synes. pag. 16. D. μέλας ὄψ' ὁ δὲ ζυγὰρ τῶν τῶν.

ὕπολαμψαν. Schoetgen. ad L. Bös Ellipfes.
 „ ὕπολαμψαν οὖν εἶρη Πάυκλειςτος subdons ergo di-
 „ xit Polycletus, sc. φημι, Aelian. V. H. XIII:
 „ 8. Nos Germani dicimus: *Er nahm ihm das*
 „ *wort auf.*” Herodot. in Uran. c. 142. eod.
 signif. dixit, διαλέξαμενοι εἰλεγον ὁ ἀπὸ Σπαρτης
 ἀγέλοιοι. B. het woordt opvatten. Theocr. Eid.
 VIII: 31. Βίτα δ' ἀμωβαίην ὑπελάμψανε Δαφνίς αὐ-
 ραν Βωκάλικαν, een gezang opvatten; quod nescio
 quis ὕμνον οὐθεν dixit.

ὕποπιτῶ ut nostrum *bepekken* s. *verpikken*, in
 obſcoenis est ap. Aristoph. Pl. 1094.

ὕφικημι. Lucian. Prom. p. 108. πλὴν ἀλλ' εἰ
 καὶ τοιοῦτον, ὡς Μαιας παῖ, ὕφικασαι, Merkur
 zoo ge dat onderskaat, vel bestaat. Theocr. Eid.
 B. 164. ἐγὼ δ' οἶσω τὸν ἔμρον ποῦνον, ὥσπερ ὕφικας.

Φ.

Φερόμαι καλῶς, κακῶς &c. wel of kwalik va-
 ren. Vide Lexica. Ant. Liber. c. 2. αἱ δὲ ἀχρε-
 γυν ἐτι καὶ ὥραν ἐτὺς λεγόνται πένθος ἐπὶ Μέλεια-
 γῶ φερεῖν, τὸν dragen, Alam. etiam de eo, qui
 funus ducit sive quem mors defuncti maxime
 tangit, leid fuchren. Greg. Naz. καὶ μακρὰν αὖ
 εἰς πάσας ἀπαριθμεῖν τοῦ πνεύματος φωνάς, αἱ μὲν
 πρὸς ταῦτα φέρουσι, te lang wakte het, alle de
 woorden van den H. Geest, di my derwaarts
 S f f 3 bren-

brenghen of leiden, op te tellen. Lucian. Tyr. p. 437. το γὰρ τελευταῖον σοι πίνειν ἐνεχθεν, ἐκεῖνο δευρι κατεπεμψε σε, *poculum tibi postremo allatum*, reddidit Benedictus: quid si *propinatum*? ut sit quod Belgae dicimus, *Imant eenen beker brenghen* s. *toebrenghen*. Herod. pag. 735. ἡπερ δὲ ἐφερε την ἀληθειήν πασαν. tale est in nostro sermone: *On lui aporta toute la verité du fait*. VIII: 82. *de waarheit meebrenghen*: *zekere tyding brenghen*. Ib. φέρει καὶ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, *Il emporte à toute la Grece*. VIII: 142. Eod. cap. ὅτε κόσμον φερὸν . . . . ὑμῖν *dat brengt* ul. *geene eer altoes*.

Φημι indignantis est aut minitantis ap. Lucian. T. I. p. 148. παύσασθε Φημι *houdt op*, *zeg ik*; & Theocr. Eid. B. 156. Τοια ὁ ἐν κίστῃ κακὰ φαρμακα φαμι φυλάσσειν. *cujus vim verbi non expressit interpres*. Sic nos: *Ik zeg u dat 'er dat op volgen zal*. Adde Terentianum: *tibi dico, an non?*

Φιλον. Herod. p. 734. Εἰ ὑμῖν Φιλον ἐστὶ. *s'il vous plaist*, quum rogamus, ut aliquid fiat. V: 20. Magis graecissat nostrum: *zoo 't u belieft*. It. *'t zy u lief of leet*.

Φιλημα. Theocr. Eid. XXVIII. vf. 3. & 5.

Μη καυχῶ, Σατυρισκε· κενόν το φιλημα λέγῃσι·
Το στόμα μευ πλυνῶ, καὶ ἀποπτῶ το φιλημα.
Hugo Grotius reddidit:

Ne placeas Satyrisce tibi; *nihil oscula prosunt*:
Os quoque detergo, ne sola vel oscula restent.

Cur

Cur non, *vana oscula dicunt?* Sic nostri: *Een zoentje is maar stof: di 't niit en lust, di veeghet of.*

Φορτικός. Lucian. επαινοι Φορτικοι *lastige lofstuittingen*. Ael. II: 18. τα πολυτελη δειπνα και Φορτικα *kostelyke en lastige maaltyden*, ubi tu dubites quid sumas potissimum. Id. XII: 13. πολυς ην λαλων, η εδοκει Φορτικός *hy viil lastig; hy was een lastige snapper*. Convenit Latinum *molestus*.

Φραζω. Arist. Pl. 1091. Εγω δε γ' αὐτῷ καὶ φρασαι τι βελομαι. *Ik wil hem ook wat zeggen. Ik heb hem ook wat te zeggen.*

Φυλακη. Aetor. XII: 6. ετηρουν την φυλακην *Zy biilden vel hadden de wacht*. Nostri vertere maluerunt: *Zy bewaarden de gevangenisse*. Consulendus Wolfius in Curis Philol.

Φυλασσω. Ind. Kuhnii ad Ael. το δελεαρ I: 5. *sich darvor bueten*. Etc.

X.

Χαιρεω. Aelian. V: 6. Καλανος ο Ινδων σοφιστης μακρα χαιρειν φρασας Αλεξανδρω. *Im. vaartwel (of goeden nacht) zeggen*. Anacr. Od. I. χαιροιτε λοιπον ημιν Ηρωες *Vaart wel dan, helden*. Arist. Pl. 1187. τον Δια χαιρειν εαςας. *Ik laat Jupiter welvaren: ik zeg hem goeden dach*. Lucian. T. I. pag. 126. εκεινα μεν παντα χαιρειν εα *laat dat aliemaal varen*. Ind. Kuhnii ad Ael. μακρα χαιρειν. ειπειν ιατροις, XII: 1. *omittere ipfos*.

ipfos. Nostri, *Ihnen eine gute nacht sagen.*
 Adde Manutium ad Cicer. Famil. VII. Ep. 33.
 ego vero multam salutem & foro dicam & cu-
 nas.

Χειρ. H. Steph. pag. 100. χειρίζειν manier be-
 handelen. εμεταχειριστος maniable handelbaar.
 εγχειρίζειν mettre entre les mains behandigen.
 επιχειρείν vel εγχειρείν mettre la main à de han-
 den slaan aan iets. ὑπερχειν χεῖρα apud Homer.
maintenir de hant houden, Im. de hant boven 't
hoofd houden. προχειρον εχειν avoir en main
 voor handen vel voor de hant. Id. p. 130. χεί-
 ρας δεδερται les mains lui sont liées de handen zyn
 hem gebonden. Greg. Naz. Μη βουληθης επαρει
 χεῖρα Θεου κατὰ των ὑψαυχενωντων και παταρε-
 χοντων της πενιτας, *maak niet dat GOD tegen*
di den hant opsteken en de armen zonder meedoo-
gen voorbyloopen, zyne hant verbeffe. χειροπλη-
 τως ap. Schol. Luciani *met hantvollen.* de voce
 hantvol multa differit Erud. Huidec. p. 198-201.
 Vener. Nyloë pag. 85. damnat phrasin Belgicam
wy zullen deze stoffe met woe aandacht verhan-
delen, & alteram, dit zal uit onze verhandelinge
maakten blyken: quibus substituit voces *verklaren,*
ontvauwen, openleggen, beschryven &c. sed non
 video, quia verbum illud *verhandelen* cum deri-
 vatis aequis μεταβαρως accipi queat, ac sexcen-
 ta alia. Quid alioqui de versu Horatiano dicen-
 dum? *Nunc decet aut viridi nitidum caput impe-*
dire myrto, Aut flore, terrae quem ferunt solus
tae.

tae. Estne aliquid magis contrarium, quam *caput & pedes*?

χθες. Synes. pag. 15. D. *οι τα χθες η πρωην*
van gisteren noch eergisteren. Et sic LXX. fac-
pissime.

χρεια. Luc. Euang. V: 13. *οι χρειαυ εχουσιν*
ει υγιαινωντες του ιατρου *De gezonden hebben*
den geneesmeester niit van noode. Veteres dice-
bant, teste Tuinmanno, *van vremder hulpe noot*
hebben.

χημα ut nostrum *ding* alteri substantivo prae-
fixum id ipsum per circuitiōnem significat. Lu-
cian. V. H. pag. 712. *ευρομεν αμπελων χημα*
τεραστιον. Plutarch. *εστεργε δε ο Καισαρ υπερ-*
φως την αδελφην, χημα θαυμαστον, ως λεγε-
ται, γυναικ(ς) γενομενην, *Een aardig ding van*
een me.sje. Anton. Liber. c. XII. & saepius ali-
bi: *εφανε γαρ εν εκεινω τω χρονω μεγα τι χημα*
λεοντ(ς) een groot ding van een leeu. Hippocr.
T. II. pag. 908. *χημα τι ερπετων υπερφues*.
Ib. pag. 929. *το δε χημα των βοτανων παρα σει*
πολλακις εθωμασα, quod exponitur *res herba-*
ria. Herodot. VII. cap. 188. *χημα χειμων(ς)*
αφορητον. Vide ibid. plura apud Camerar. pag.
733. & Stephanum p. 735. qui ad suum Thesau-
rum provocat: It. Cl. Jensi Lectt. pag. 286-7.
Vechnerus quoque ex Mureto & Rittersh. ad
Oppian. 1. Halieut. 105. tam Graeca quam La-
tina exempla adducit. Quod autem Oppianus

T t t

εργα

εργα ονισκων dixit, nos dicimus: zoo veel stuk ezels. Huc adde dat stukke schelms pro scelerato. & ap. Brederode Jerol. II. O 't is een goet stuk werks. (II.) Xenoph. καλον τι χημα και μεγα 't is een goede en groote zaak. Herod. p. 735. Πρωτον χηματων παντων, devant toutes choses VII: 145. voor alle dingen. Herod. III: 53. Τυραννις χημα σφαλερον de tiranni is een bedrigelyk ding. Etc.

χρονος. Aristid. T. II. p. 303. χρωνω met der tyt. p. 269. χρονον κερδαινειν tyt winnen. p. 364. C. ην χρονος, ηνικ' ουπω ην Ροδος η πολις daar was een tyt, dat.

χυτρα. Aristoph. Pl. 683. χυτραν αθασης een pot brys, pro een pot met bry &c.

χωρα. Lucian. de Cal. η γουν κολακεια και η διαβολη τοτε μαλιστα χωραν εσχε, de beschuldiging had toen plaats.

χωρειν ut nostrum vatten, atque Lat. capere vel tenere, fumitur pro intelligere, mente percipere s. begrypen: Matth. XVIII: 12. Ο δυναμεν χωρειν, χωρειτω. di dit vatten kan, vatte het.

†.

Ψυχη. Greg. Naz. απο ψυχης, ut in N. T. απο καρδιας van harte, met hart en ziil. Sumitur etiam ψυχη & nostrum ziil, ut Lat. anima, pro

pro ipso homine ; consule Elsnerum ad Aët. Apost. II: 41. nec non L. Bos in Διατρ. p. 47.

Ω.

Ω χεῖρες ἐμαὶ och myn handen. Arist. Θεσμοφ. vf. 793.

Ὠν ουριον five ζεφουριον wintei ; apud Aristotel.

Ὡς B. als, L. ut, G. comme, non tantum similitudinis, sed & temporis sunt particulae. In precatione Christiana: καὶ ἀφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφιεμεν τοῖς ὀφειλεταῖς ἡμῶν, En vergeef ons onze schulden, als ook wy vergeven onzen schuldenaren. Xenoph. V. expedit. ὡς δ' αὐτὴ συνεπιπτεν, ἐφευγον οἱ ἀπο τῶν ἐν δεξιά οἰκιῶν. Vide Steph. de L. Gr. & G. pag. 83. Obs. 9. (11.) ὡς pro ὅτι nostris per hoe, vel hoe dat, vel als dat effertur: Lucian. Tim. pag. 83. καὶ τογε τελευταῖον ἐφθισθα, ὡς προδεδωκα σε. hoe dat ik u verraden had. Plato II. de Rep. πειθόντες οὐ μόνον ἰδιώτας ἀλλὰ καὶ πολεῖς, ὡς ἀρα λυσεῖς τε καὶ καθαρμοὶ ἀδικημάτων διὰ θυσιῶν καὶ παιδείας ἡδονῶν εἰσι μὲν, ἐτι ζῶσιν δὲ καὶ τελευτήσασιν. Etc. Hoofdius Aulul. III. Aët. dat je denkt, hoe ik jou zuster ben. Joh. de Haas in Theatro Pagan. Tom. I. pag. 33. bootschappen, hoe het Orakel ten antwoort gegeven had. Exempla τὰ als dat

ex ore vulgi quotidie observare licet; Brederode
in Lucella p. 14. *En heb van haar liën verstaan
Als dat zy brochten.*

Ωφελεω. Ael. III: 47. Φωκίωνα δε ή ευφημία,
ή καλουσα αυτον χρηστον, ουδεν ωφελησεν, *hielp
hem niets.*

Explicit Liber secundus.

BEL.

BELGA GRAECISSANS.

In
LIBRUM TERTIUM

de Poësi

PROLOGUS.

Non dubito fore plerosque, quibus oleum & operam perditurus videar, si Poëseos Graecae ac Belgicae convenientiam adgrediar probare. quid enim? sive syllabarum, inquit, spectes quantitatem, sive accentuum rationem, sive pedum varietatem, sive carminum genera, dissimillima adparebunt singula atque universa! At eos rogatos volo, ut nequo praejudicio ablati parvum parva libellum sustineant patientia; eoque lecto judicent quodcunque videbitur. Bene multa equidem hac de re congesseramus, sed ea nunc maximam partem brevitatis studio omitemus, cetera quasi in tabula proposituri, nisi vel novitas vel momentum rei aliud suadeat. Hoc enim opusculum praeter expectationem inter manus, ut dies diem do-

T t t 3

cet,

cet, ita excrevit, ut in II. Libro vela jam contrahere coacti simus. quod ipsum tamen metum mihi facit, ne interdum obscurus fuerim, dum brevis esse laboravi. Verum ne, dum brevitatis causam ago, prolixitatis reus fiam, relictis ambagibus, ad ipsam tractationem venio.

C A P U T I.

de Licentia Poëtica.

I.

Licentiam Poëticam (ne cum Doctiss. Samuelis Clarke manibus litigandum habeamus, qui in eximia XII. Iliados librorum editione id nominis pro commento propemodum habet, quia poëtae non nisi usitatis dialectis ac metaplasmis uti possint, neque contra naturalem syllabarum quantitatem peccare) *desinimus esse vocum antiquarum aut ab sermone communi vel omnino vel ex parte remotarum, pedumque certa ratione anomalorum licitum usum.* Jam primo nostros juxta cum Graecis varias dialectos carmini immiscere, nemini dubium esse potest; quare probationis labore superfedemus.

II.

Ad explendum pedem utrique nostri non raro integram syllabam inserunt vel in fine addunt.

E.

E. gr. κερατος, γενεσθαι, θαμειϑ, αφνειϑ, θεηϑ, ηε, στρατοφι, προσωπατα, αγηγοχα, εδηδοχα, ειπαπε, κεραεσιν pro κερατος, γενεσθαι, θαμος, αφνος, θειος, η, στρατος, προσωπα, ηχα, εδηκα, ειπε, κερασι. Sic Hoofdius vollegen, wullepſch, murruw, innezuipt, vollik &c. dixit pro volgen, wulpsch, murw, inzuipt, volk. Vondelius wulleps, sterreflyk, berreg, mellek, arrebeit, arrem, geharrenast, bloedigheit, beneenen, pro wulps, sterflyk, berg, melk, arbeit, arm, geharnast, blooheit, beneen. Alicubi dezelleve natuur habet, quod imitari nolum. Durum quoque est in VIII. Metam. 883. en ik schyn niet errenſtachtig pro ernstachtig. Ib. pag. 170. pro geberregt maluiſſem geborgen cum Huidecopero, qui etiam ellikanderen pro elkan- deren recte damnat. Huc pertinent quae idem vir Doctiſſ. differit pag. 22. & 118. Overbekius habet ſchellem, wellekom, ſterref, arrigſte pro ſchelm, welkom, ſterf, argſte. Antonides orelogen, eenparelyk, innetreen, arremoe pro oorlogen, eenpaarlyk, intreen, armoe. Pelfius bur- rigwallen, ſchurreſt pro burgw. ſchurſt. ETC.

I I I.

Contra voces aliquae integra ſyllaba truncan- tur, ut δεδοιμεν, εγμεν, ελσας, επλε, αναλυω, θεσκελος, κασχεθω, αμκησει pro δεδοικαμεν, εχεμεν, ελσας, επελε, αναλυω, θεσκελος, κα-
τα-

αασχεθω, ασαμμοει. Sic nostris *flikkeren*, *loddrige*, *eedle*, *yslyk*, *midlertyt* pro *flikkeren*, *lodderige*, *edele*, *yzelyk*, *middelertyt* usurpantur. Anton. Yad. p. 7. *onnoosle duif*. p. 16. *javlynen*, p. 17. *beedlerye*, pro *onnoozele*, *javelynen*, *bedelarye*. In Genethliacis p. 139. *Als van een zeegetende en aanbidlyke Marie*, pro *zegenende en aanbiddelyke*. De vocibus *midnacht*, *midlyf*, *midwout* vid. B. Huidecoper p. 267. Huc refer quum in fine versuum pro dissyllabis habentur apud Antoniden *schateren* & *wateren*, *vleugelen* & *teugelen*, *veranderen* & *elkanderen*; ap. Vond. *slingeren* & *vingeren*, *vaderen* & *vergaderen*; apud Hoogvlietium *plonderen* & *runderen*, *offeren* & *jofferen*.

IIII.

Quemadmodum Poëtae Graeci N paragogico utuntur, vel sequente vocali ne hiet versus, vel ante consonam ut syllaba producat, sic quoque Belgici id faciunt, vel ad hiatum vel ad dissoluantiam cum altero versu vitandam. Graeca arbitror exempla a nemine desiderari; en Belgica: (I) Const. Hugenus-IX. Epigr. 50. *ik raakten uit den strik*. Epigr. CLI. *of 't hiir wat haperden; of 't daar niit al te pluus viil*. CLXXIII. *Wat doen ik, Tryn?* Vondel. Metam. II. 1058. *Waarin de geesten, lucht en vryen aamtocht spelen*. VIII. 276. *Zyn zoontjen Ikarus*. (II) Hugenus.

gen. IX. Epigr. 71. *Tryn wroegde 't edele ge-
moet, en vraagden: Maar Neeltje, vindt men
wel zulk' ouwe maagden?* XI. 15. *Sneeu? zaid
ik, en misschien ik lachten, Maar 't waren dank-
bare gedachten.* Adde Vond. Metam. p. 27, 5.
44, 401. 49, 577. 69, 63. 107, 348. 155, 836.
291, 940. &c.

V.

Vocales longas ac diphthongos a Graecis saepe
pissime corripitur ante vocalem, omnes fatentur; an
verò idem diphthongis *αι* & *οι* ante consonan-
tem accidat, dubitatur. Disputant ea de re Is.
Casaubonus in Lectt. Theocr. c. 18. R. Bent-
lejus ad Callimachi H. in Jovem vs. 87. J. Jen-
sius in Lectt. Luc. p. 166. Georg. d'Arnaud in
Specim. Animadv. pag. 29. sqq. Inter maxime
controversos locos est vs. 131. Odyss. H. Περὶ
δομον ὑψηλὸν ὅθεν ὑδρεύονται πολῖται, in quo qui-
dam restituunt ὑδρεύοντο πολ. quod stare quidem
potest, quia Graeci tempora imperfecta & aorista
i. ut Latini perfecta saepe pro praesentibus ac-
cipiunt, ut in Lectt. Tullianis ostendit Thom.
Wopkens; sed verissimam emendationem puto,
si legamus ὑδρεύοντι Dorica dialecto pro ὑδρεύουσι,
quam quidem utrique parti aequè satisfacturam
arbitror. Hinc alia loca, quae mihi sese obtule-
runt; excutienda aut emendanda sumo. In Ari-
stoph. Batr. 525. legitur: *Επισχες οὗτος αὐτοὶ*

V v v

πᾶν

·που σπουδην ποιεις. sed quum hic Comicus metri sit observantissimus, non dubito reponere ουτι που, ut quarta sede sit jambus. Theocr. Eid. V. vs. 116. ου videtur corripere, quum ait: Η ου με||μνασ' οτ' εγων τυ κατηλασα, nisi synecphonefin statuere mavis; quae mihi durissima hic videtur: quare magis inclinatur animus, ad particulam η tollendam, quandoquidem salvo sensu abesse potest. Id. Eid. XV: 143. 'Ιλαθι νυν Φιλ' Αδωνι, η || ες νεωτ' || ευθυμησαις. Quid huic versui faciam, nescio: si enim ες νεωτ' dactylum facit, ω ante consonantem corripitur, quod non facile concesserim; sin ες νεωτ' contrahatur in ες νωτ', erunt deinceps tres spondei in fine heroici, cujus forte nulla exempla existant in carmine bucolico. In Anthol. L. VII. p. m. 629. legitur: Ου δυναμαι σ' εθελων θε || σθαι Φιλην || ουτε γαρ αιτεις. sed recte reponit Brodaeus Φιλον. Pag. praeced. ad hoc Ελπιζειν εξ||εστι; ζη||τεις δε τι; νυκτα φερεις τι; scribit Scholiastes; γραφεται και ούτως. Ελπιζειν εξεστιν αιτεις δε τι; ανδ' ων γραπτεον ην ομως, Ελπιζειν εξεστ'. αιτεις δε τι; και τα εξης. id quod nemini se non probabit. In Append. p. 27. tertia vocis Λαμψακηνον corripienda esset juxta legem senarii, si ea vox suo non restituitur loco: quare pro vulgato Στρατωνα τουτον φημι σοι Λαμψακηνον, legimus: Στρατωνα τουτον Λαμψακηνον φημι σοι. Belgicos Poetas similiter vocales longas & diphthongos in singulis fere versibus corripere, nulla probatione eget: videat

videamus tamen paucos, in quibus illa correptio durior videtur. Pelsius in Arte Poët. p. 1. *Van voorgaande eeuwen af, de macht niet toegestaan.* pag. 13. *Of Ilias, of uit de Metamorphosis Van Nazo.* Vond. Met. VIII: 384. *Te wirooken. de goon zyn van geen gramschap vry. & 847. Vernam, hoe hare leen kout werden en versteeven.* VIIII: 344. *Uit dankbaarheid zyn' lof verheffen in de wolken.*

V I.

Quomodo Graeci e contrario cum Belgis breves vocales saepissime producant, non paucioribus exemplis ostendere possimus: sed lectorem remittere malumus cum ad ipsos poëtas, tum ad Hephaestionem & ejus Scholiastas. Longus etiam in hac re est S. Clarke ad Il. A. 51. & Georg. d'Arnaud in Specim. pag. 39. Idem statueridum de *συνεκρωνησει*, in *zoo'n, m'er, di'r, di'k, j'em* in *roepjem* pro *zoo een, men'er, di'er, di'ik, roepje hem.*

V I I.

Nostri accentuum modo rationem in carmine faciendo observantes, quum positionem consonantium corripunt, Græcorum exemplo tueri se possunt, quibus non tantum *ὄπλον, δραχμή, τέκνον, οχλος, ιχνος, λαβης, δυσποτμε, αρι-*
V v v 2
θμος

ἄμος, σταθμα ob liquidam corripuntur, sed & alia, in quibus mutae concurrunt. Videantur Spanhemius ad Callim. Cerer. p. 744. S. Clarke ad Il. B. 537. G. d'Arnaud in Specim. pag. 83. & quem hic laudat, Wafius in Senario C. III. p. 28. & cap. XIII. p. 211. It. Joh. Verwey p. m. 259. qui tamen ex Hesiodo male citat κρωζει πολυρωνος κρωνη; quandoquidem Eeg. 750. inuenio κρωζη λακερυζα κρωνη: Si Aratum nominasset, a vero minus aberraret, sed & ibi Doctiss. d'Arnaud vocem πολυρωνος glossema putat alterius λακερυζα; cui adsentior. Adfert quoque Verwey ex Catone *Successus indignos noli tu ferre moleste*, atque ex Virgilio *Inter se coisse viros & decernere ferro*. Itaque dignos non acros & de dactylos efficient? Dixisset potius *us in succensus*, & ac in viros propter & absorberi a sequentibus vocalibus. Sed praestat in Catone vulgatam sequi lectionem; in Virgilio autem sententiam magni Vossii de A. Gr. pag. 78. Jam vero quam negligentes positionis sint nostri Poetae, aliquot versibus, in quibus nulla non syllaba accentu brevis concurrentes habeat consonantes, ostendere lubet: Vond. Met. I. 4. *En vormherschepers: rekt dit dicht tot mynen tyt. vs. 65. En god veel lichtter valt; dan d'aarde en 't water mede. 96. Dit welgeschikt gesticht, en wonderbaar gespan. 113. Ook zonder dwang van noot. men wist van vrees noch straffen. &c. Id. Aen. VIII. p. m. 424. Men droeg met lust gesteen*

Been Den dooden Volscens in het leger. Et p. 207.
En vaagt den blaauwen plas en't schuim der wa-
terpaden. Quod autem Germanorum quidam,
 ut narrat Schottelius, omnes positiones in patrio
 sermone produxerint, plane absurdum est. quam-
 quam negari non potest, mollius decurrere nostros
 versus, si syllabarum naturalis brevis non im-
 pediatur objectis quasi consonantium aggeribus,
 quales sunt ap. Vondelium & Antoniden:

Men heffe van Jupyn, o Zanggodinnen aan.
De goede Pollio bemint ons veltgezang.
O' kleene knaap, begin te groejen en te leven.
De breedde borst gekerft met eereyke wonden.
. . . . . den appel, onder allen
De (1. der) schoonste toegekeurt, liit op de tafel vallen.
Dat een geweldig bosch van omgekeerde boomen.

V I I I.

Graecorum poëtis nihil frequentius est, quam
 in fine versuum non tantum articulos, praeposi-
 tiones aut conjunctiones collocare, quae ad se-
 quentia proprie pertinerent; sed & voces ita
 scindere, ut una pars versum finiat, & altera
 novum incipiat: exempla nemo exspectare pot-
 est, qui vel solum Pindarum inspexit. Eandem
 sibi licentiam, quam & Latini & populares mei
 paene ignorant, Belgae sibi sumunt; ut Hoof-
 dius in Granida:

*De dipe rimpel, met
Der tyt, dit voorhoofd net
En glat beel zal ontflechten, &c.*

In Odis, Snelder, dan de
Hinden van de
Honden.

Vondel. Met. V. 185. *Hiir mede fcheidt hy van den
Verflagen dooden.* Vide hic Huidec.

Pels in Arte Poët. p. 10. *dat ook gemeenlyk in
Diin trant gedwongenheit.*

Brukhuf. Carm. p. 4. *gelyk een bloempje, dat
Zyn vers ontloken fchat.*

Franc. Snellinx: *Zoodanig was de bruit-
geleidster ook gefmukt.*

Pels ibid. p. 13. . . . *di als een wint-
verkooper, marktgek of kwakzalver dus begint.*

Arn. Willis Poëta eximius in Epithal. Nobiliff.
Groeninx & Lectiffimae Theodoraë Groenhout:

*De fchoone bruit, niit meer afkeerig van uw min,
Komt nu van zelfs met al haar liiflykheen u in
Den arm gezegen. Et paulo poft:
Het Groenhout raakt wel taai aan't branden, maar eens aan-
gefteken, weet het naan van dooven of vergaan.*

In libello novem Musae inſcripto p. 149.

*Door uw live tooverlonken-
de oogjes, di als fterren blonken,
Trof my Venus kleine wicht.*

VIII.

VIII.

Verba ex praepositionibus composita Graeci in carmine saepissime ita fecant, ut alias quas-
cunque voces interponant: Theogn. v. 13. κα-
κας δ' ἀπο κηρας ἀλαλκε, pro ἀπαλαλκε. Anacr.
Od. LI. Αλαλημένη δ' ἐπ' αὐτῇ, i. ἐπαλ. ut Da-
ceria & Barnesius legunt e MS. Theocr. Eid.
VIII. Οὐ μὲν αὖτε λόγον ἐκρίθη ἀπὸ τῶν πικρῶν
αὐτᾶ, i. ἀπεκρίθη. Integrum quoque Homerum
huc advocare possum. sed videtis Spanhem. ad
Callim. Jov. pag. 27. & 37. fin. Nobis id etiam
extra carmen conceditur, ut multis docet Mo-
nienius Gramm. p. 308. sqq.

CAPUT SECUNDUM.

*De verbis vel nove fictis vel ἀναλογως deriva-
tis aut compositis a Poëtarum gente.*

I.

DE novis usitatorum vocabulorum significa-
tionibus (quum e. g. καλία per metapho-
ram pro *domo*, γληνη per synecdochen pro *vir-
guncula*, πηδαλιόν per metonymiam pro *instru-
mento quovis rustico*, βασιλεὺς pro *judice* per ca-
tachresin a poëtis accipiuntur) nihil commenta-
bor, quia ad Rhetoricam pertinent, cujus tro-
pis nulla non gens delectatur; quod in simili re
recte

recte monuit Cl. Rhenferd. Praefat. Syntagm. pag. praecedente fol. * * *. De his tropis patrio sermone luculenter scripsit D. Hoogstratus: quod opusculum Lectori de meliore nota commendamus.

II.

Quemadmodum poëtis Graecis propria fere sunt βαλῶ loquor, ἀγκοινη ulna, ιαπτῶ, ιαλλῶ emitto, σπαζῶ sequor, εὐχῶλη gloriatio, σπληνός cinis, κληδών fama, λιλαιομαι desidero, ἀερότη nox, δην diu &c. sic & nostrates permultis utuntur vocibus, quae extra carmen vix usu veniunt. earum tres classes constituimus. (I.) Ex Teutonum lingua mutuantur *tuk* i. versutus, *spanseren* a *spatzieren*. s. Lat. exspatiari, *om-zunst* apud Pelsium ab *umbsönst* frustra, *ros* p^{ro} equo, *doorheit* apud Brukh. a *thorheit* stultitia, *loch* foramen ap. Vond., *plotzling* ap. eumd. *ervaren* comperire, de quo verbo videndus Spect. Huidec. *'t sech* computatio a *zech* ap. Brederodum, *ort* locus ab *ort*. Etc. (II.) Antiquatas voces habent, quibus si quis modo dictas adnumerare velit, non magnopere ei contradicam: *akelig* terrificus, *pratten* superbire, *daluw* pallidus, *wanken* vibrare, *genet* caballus. *het zwoort der bergen* ap. Brukhuf. an jugum est an vertex montis, an ejus radices? *weifelen* dubitare, *pril* venustus. (III.) Nove derivatae voces sunt,

zom-

zonnelingen Heliades, *gestraalt* vibratus in Antonid. Yad. p. 58. *aardeling* terrigena, *spigelaar* de Narcisso, *schichtenaren* jaculatores, *vaderin* parens, de q. v. consule, nam operae pretium feres, Huidecoperum p. 336.

I I I.

De vocibus ad sonum exprimendum fictis, ut sunt in Homero δουπος, αραξος, βομβος, ροχθαι, λιγξε, σιζε, videantur Dion. Hal. περι λεξεων συνθεσεως p. m. 14. 15. S. Clarke ad Il. Δ. 455. Schol. ad Il. Δ. 125. K. 375. Π. 470. alii. Aristophanes in talibus sibi mire indulgit. In Rahis Charon κελευσμα sic incitat: ωπ σπ, ωπ σπ, quomodo & Anglicos nautas & Belgicos voci-ferari non semel audivimus. Paulo post ranarum strepitum exprimit h. m. βρεκεκεκεξ, κοαξ, κοαξ: βρεκεκεκεξ, κοαξ, κοαξ. unde *coaxare* dicuntur ranae, Alam. *quæxen*. In Avibus Erops velut avis clamat: Εποποι, ποποι, ποποι, ποποι. Ιω, ιω, ιτω, ιτω, ιτω, ιτω. Deinde, Τιο, τιο, τιο, τιο, τιο, τιο. postea, Τριοτο, τριοτο, τριοτο, τοβριξ. it: Τορο, τορο, τορο, τορο τιγξ. Κικκαβαυ, κικκαβαυ, Τορο, τορο, τορο, τορι, λιλιγξ. Denique τοτο τοτο τοτο τοτο τιγξ &c. Brederode, alter Aristophanes, in Comoediis suis similiter lusit: Ex. c. 't Zio, 't zio, 't zio, kom myn biist, zoo myn biisje! It. Hai, ha, he, wel hai. . . Op, op, op, hou syn man hou, op, op. In Molitore:

X x x

Me

Me dunkt, dat de trommel dobbedobbedob gaat.
In Hypocrita, La ha, fa la, fa la, fa la &c.
Sic Hoofdus in Aulul. Met komt 'er een ojevaar,
slok! Huc pertinent Vondelii ονοματοποιαι,
quum scutorum atque ensium collisionem expri-
mit per geklikklak, malique navalis fragorem per
gekrikkrak. Idem de rusticis in ranas mutatis di-
cit, En borrekikken heesch in 't slymige moeras,
& de bacchantibus: gaan rinkelrojen door bos-
schaadjen uit en in.

IIII.

Quantum ingeniosa vocum compositio splendoris addat rei poeticae, nemo ignorat. Inter nostros Antonides omnium maxime ea summam suis carminibus majestatem conciliavit. En pauca: *Yad. pag. 11. seekinkhorens. pag. 12. Zinderzeemeerminnen, zeerondeelgordyn. pag. 14.*

Viir winden toomt op zee, het lenteblazend West,
Het kiilverdelgend Noort en zyn verwoede buijen,
Het kruitverzengend Oost, en waterzuchtig Zuijen.

p. 15. Heeregrachtgodinnen. p. 20. zeildoekokeugelen. pag. 22. 's lants krooftscheepstimmerwerf.
p. 26. d'Oosterweereeltkloot. Videatur quoque auctor, qui sub Philaetbe latet, pag. 205. sqq.
Dan HEINSIUS Hymno in Bacchum sic de eo ludit:

Nacht-

*Nachtlooper, heupezoon, hoogschreeuwer, grootespringer,
Goetgever, minnevriint, hoofdbreker, leeuwendwinger,
Hertvanger, berfendiif, tongbinder, schuddebol,
Geefbroerder, waggelvoet, straatkruisser, altyt vol.*

quos versus quomodo Teutonice reddiderit Optius, temporis angustia nunc prohibemur ostendere. Non ineleganter quoque Solem adpellat HUGENIUS in Τεμπέσι Batavis:

*Jarenpasser, rontomhoog,
Dampentrekker, Zomerbrenger,
Dachverlenger, Vruchtenbaat,
Beestenbyter, Velverzenger,
Blontbederver, Jofferbaat,
Wolkendryver, Nachtruujager,
Maanverrasser, Sterrendiif,
Schadusplyter, Fakkeldrager,
Diifbeklapper, Brilgeriif,
Linnenbleiker, Tuitenkroller,
Albekyker, Nummerblint,
Stofberoerder, Hemelkroller,
Morgenwekker, Reizervrint.*

Jam Graecos simili compositorum farragine interdum ludere, non possum non declarare uno exemplo, quod in Jo. Laurenbergii Epigrammatis exercitio Arithmetico adcommodatiss invenni, N. LVIII. p. 98.

Εἰς Τυροφάγους.

Σηπεδονηθενται, ζευελεμινθοδιωκται,
 Σκωληκοτροφες, θηριοσαπροφαγοι,
 Σκωροπολοσπατιληπυραθηκοπροκακκαασται,
 Λαιμοβαρυδεζαι, πρωκτοχανισοπνοοι.
 ΕΙΠΕΤΕ ΜΟΙ, ΤΑΙΣ ΑΜΒΡΟΣΙΗ ΤΥΡΟΣ ΕΣΙ ΣΕΣΗΠΩΣ,
 ΟΥΧ ΗΜΩΝ ΓΛΥΚΕΡΟΝ ΝΑΥΤΙΑ ΝΕΚΤΑΡ ΕΦΥ;

In Caseovoros.

Rancidovermivori, viventica daverilambae,
 Lumbricocomedae, putriliguriferae,
 Latrinisoethircomemphitistercorolentes,
 Oregravipedae, gutturimerdotrahi:
 Dicite, num vobis, quæis putri verme liquescens
 Caseus ambrosia est, nautea nectar erit?

Aliud Hegesandri in Sophistas habes apud Jos:
 Scaligerum in Varronem, quod ipse cum Lucilio
 Latina lingua felicissime expressit. Verum
 enim vero quid hunc aut plures laudem, quum
 Doctiss. Fabricius in Biblioth. Gr. Vol. XIII.
 pag. 475-7. ea opera sit defunctus, adlatis non
 tantum aliquot ejusmodi Epigrammatis, sed &
 indicatis satis multis scriptoribus ac locis, quos
evolvat, qui similium compositionum exemplis de-
lectatur. Non ab re tamen erit hic Aristopha-
 nem advocare, qui εν Λυσίτρ. hæc finxit vs. 760.

ω σπερμαγοραιολεκιθολαχανοπωλιδες
 ω σκωροδοπανδοκευτριαετοπωλιδες.

At

At in fine Εκκλησιαζ: nonne face & viatico opus est ad vocem hanc?

Δοπαδοτεμαχοσελαχογαλεο-
 κρανιολεψανοδριμυποτειμματο-
 σιλφιοπαραομελιτοκατακεχυμενε-
 κικγλεπικοσσυφιοπερισερα-
 λεχτσυονοπτεκεφαλιοκικγλοπε-
 λειολαγωσιραμοδαρητραγανοπτερυγων.

Vides hic septuaginta septem syllabas ex octo & viginti vorum compositione conflatas; subjungimus similem Brederodi audaciam in Lucella p. 11.

*En jou moersbestemoerszusterlinxrechtzusterlinx-
 Afterkyntskyntsmeutje Martjes petemoey's nichts dochter-
 Dochter Anne Koomen ryns better drietjes.*

CAPUT TERTIUM.

Quomodo Belgae metrum Graecum imitari possint.

I.

PSeudorhythmorum s. ὁμοιοτελευτων in Germanorum aliorumque carminibus originem, naturam & antiquitatem, deinde versuum politicorum constructionem, tum vulgaris nostrae ac Graecae poëseos comparisonem, (utra scilicet suavior, faciliior atque εὐφρατωτέρα sit) commissis inter se multorum sententiis, hoc Capite pertractare in animum induxeramus, eoque pacto ab una parte *Is. VOSSIIUM de Poëm. Cantu &*

X x x 3

Viri-

Viribus Rhythmi, H. C. HENNINII Ἑλληνισμῶν Ὁρθῶδον, & Auctoris Gallici *dissertationem de Rhythmo*, (quam Actorum Parisiensium scriptores A. 1727. M. Jul. excerptam nobis dederunt p. 380-384.) ab altera parte SCHOTTELI *Opus de L. Germ. Abr.* MYLIUM de L. B. HUBNERI *Introductionem in Poës. Germ.* HOOGSTRATANI *Rhetor. Belg.* VERWERI *Ideam Poëticae* B. MARTINII *Lexicon Philologicum*, Collegii Nil volentibus arduum *libellum de accentibus & metaplasmo*, MORHOFIUM, L. BIDLOJI *Panpoëticum Bat.* GODDAEI *Nova Carmina*, EDITORIS *Carminum* Hofmanswaldavorum *praefationem*, B. HUIDECOPERI denique *Crisin in Vondelium* compilaveramus, adpersis passim propriis observationibus, fortasse lectu non injucundis: praeterea, quam varia carminum genera eaque Graecanicis simillima Belgae in usu haberent, poëtarum exemplis ostendere volebamus: at nunc vero ea omnia, quia justum expletura forent librum, praetermitteremus, vel nobis vel aliis aliquando perfectius elaboranda, tantumque paucis declarabimus, quomodo veterum Graecorum ac Latinorum metrum imitari tandem possimus.

II.

Licet nostrorum non pauci Graecanica & Latina metra imitati sibi sint visi, tamen nullus eorum praestitit quod debuit. nam quidam solorum accentuum rationem sequentes naturalem syllaba-

syllabarum quantitatem susque deque habuerunt; ut *Hoofdius*, *Mylius*, *Brantius*, *J. van Zanten*; cujusmodi versus absque ὁμοιοτελευτων consonantia insuaves sunt, ne dicam inepti: alii contra ut *Gesnerus* & *Goddacus* accentibus vocum neglectis, Latinaeque prosodiae regulis in omnibus ubique syllabis servatis, non minus adversus linguae patriae genium peccaverunt. Quod ut probemus, ex *Goddaci Prooemio* primos sex versus hic repraesentare placet, qui hexametrorum loco sunt:

*Schrandere verstanden, nadiin ik konde bemerken,
Dat met gunste bebaalt was myn ontrymde gedichtsel,
Waarin nochtans maar tweederlei soorte gebruikt was:
Zoo stel ik hier weer voor zulk slach by meerdere formen,
Op verscheide manier en maat van Griixe Poëten
Aalouts gestelt, en gepleegt ook by de Latynen.*

Horum vitiorum causas postquam animadvertimus, lubuit tentare, an ea ita effugere possemus, ut & accentuum rationem & syllabarum quantitatem simul observaremus; quod an praestiterimus, lectoris erit ab exemplis mox producendis judicare, dummodo secum ipse cogitet, haec primorum rudimentorum specimina esse, quae tempore meliora reddi atque expoliri queant. Animum mihi ad ea audenda dedit *Is. Vossius*, qui de Poëm. Cantu p. 131. in hanc sententiam disserit: " Scio quidem non admodum felices fuisse „ labores eorum, qui hactenus inter Gallos & Italos

„ Italos antiquas carminum instaurare conati
 „ fuere mensuras , sed neque rectam illi , ut
 „ monuimus , institere viam , & ad debellandam
 „ jam a tot seculis inveteratam consuetudinem ;
 „ pauci nimis & inermes accessere . . . . .
 „ Nec desperandum , etiamsi primus non succes-
 „ serit conatus . quis enim nesciat seculis opus
 „ fuisse , priusquam & musica & aliae Graecorum
 „ artes in summo constiterint culmine ? sed persi-
 „ stendum donec nos profecisse intelligamus ,
 „ cum nihil praeclarum cito fiat , & pulcherri-
 „ ma quaeque opera comitem habeant difficulta-
 „ tem . . . . . ” Frustra vero fueris , si
 „ te moveant aut cachinni aut etiam supercilium
 „ quorundam magistrorum capellae , qui unum
 „ istud in rebus humanis fere maximum prae-
 „ clare tenent & exercent , ut magna autoritate
 „ possint nihil dicere . Si non possis vultum &
 „ personatam illorum severitatem ullis expugna-
 „ re rationibus , facto sane poteris praestando
 „ illa quae ipsi praestare nequeunt . ”

(1.) *Specimen Horatianae Odae ,*
Beatus ille qui procul negotiis ,
parili metro Belgice redditae .

Gelukkig is de man , di buiten 't stats gewoel ,
 Bevrydt van alle woekery ,
 De hoeve zyner vaderen gerust bebout ,
 Gelyk het oude volk welcer :

Di

Di nooit van eene krygsbazuin wort opgewekt,
Noch eenig onweer vreeft in zee.
Hy schuwt de pleitzaal, en 't gezelschap in de stat
Van hooggezeten burgeren:
Wyl hy zich enkel bezig houdt op 't vruchtbare lant
Met allerhande boerewerk.
Dan kapt hy eens d'omrutte waterloten af,
En ent 'er beter in de plaats:
Dan hoort hy in de weide 't aangenaam geloeft
Van ossen en van kalveren:
Of gaart den arbeid van de nyvre bi byeen,
Of scheert de witte kudde glad.
Maar als de herfst zyn rykbeladen kruin met oost
Alomme ziin laat, en verheft;
Hoe blyde plukt hy dan de rype vruchten af,
Door eigen arbeid aangekweekt,
Om di te sparen voor de winterkeuken, als
Een zuinige en voorziinde miir.
Hiir gaat hy liggen onder eenen ouden eik,
En ginder in het jonge gras;
Terwyl de koele wint de zonnchitte breekt,
En het gezang der vogelen
Of 't zoet geruisch van eenig beekje zyn gehoor
Vast streelt, tot hem de slaap bevangt.
Maar worden in den winter alle wateren
Met eene korst van ys bezet,
Dan loopt hy velt en floot met yzre schoenen af,
En tart de snelste paarden uit:
Of zoo de regen hem belet om uit te gaan,
Verstelt hy al zyn boeretuig;
En van den arbeid moede gaat hy welgemoedt
Een pypje rooken by den haart:
Of zingt het eene deuntje voor, het andre na,
Van Fillis of van Tryntje buur.

Y y y

Dan

Doch meenig een zou onder een zoo groote rust
 { Niet eens gedenken om de min. }
 { Vergeten, al wat minne hiit. }

(II.) ODA EPITHALAMICA

*eodem metro a nobis contexta, quum Juuenis
 Ornatiss. mihique amicissimus BRUNO LE
 BRUN hinc Emdam proficisceretur, intestino
 bello vexatam, matrimonio sibi juncturus vir-
 ginem Lettiss. cognatam suam, ANNAM
 HEILMAN, XIII. Kal. Quintiles A.
 1729. Quo die altera quoque soror gemella ELI-
 SABETHA HEILMAN nubebat Viro
 Doctiss. & propinquo JACOBO MEN-
 NINGA.*

Help Zanggodin my heden op een nieuwe wys
 Ter eere zingen van LE BRUN,
 Wiins ongeveinsde vriendschap ik veel hooger acht,
 Dan meenig ander 't grootste goet.
 Dees dubble en ongemeene hoogtyt eischt van ons
 Een niu en ongemeen gedicht:
 Kom, slaan we dan het rechte pat der ouden in,
 Noch nooit van imant dus betreen.

Gy toont dan heden, BRUNO, dat waarachtig is
 De spreuke van den eersten mensch.
 Te weten, hoe de Minne zoo een zoet geweld
 Zou hebben over 't mannenhart,
 Dat men gewillig eigen huis en ouderen
 Verlaten, en zyn Vrouw alleen

Zou

Zou volgen, om haar aan te hangen, tot di bant
Op hoog bevel wort losgescheurt.
't Is by gevolg dan onze plicht, myn waarde Vriint,
In deze zaak geruft te zyn,
En met des HEEREN albestirent raatsbesluit
Vernoecht te wezen en te vreen;
Al is 't dat ons dit henetrekken groote smart
En droefnis ende rouwe baart:
Wy offeren dit alles aan de vrintschap op,
Di tusschen U en ons regeert.
Ze maakt dat ik voor deze tyt myn hartewee
Vergeet, en in uw vrèugde deel.
Een vreugde, di Gy lange jaren afgewacht
En eindelyk bekomen hebt:
Een vreugde, di een igelyk zich eens belooft:
Een vreugde daar ik mee op hoop:
Een vreugde, voor dewelke zelfs de grootste vorst
Zyn skepter aan een zyde legt:
Een vreugt di al, wat vreugde hiet, te bove gaat,
En in dit huis geen palen heeft:
Nu 't paar der eensgezinde Zultren (even out
Van jaren, en in deugt gelyk)
Zyn trouwe minnaars eindelyk met zuivre min
En huwelyk weerom beloont.
Aan deze zyd' staat ANNA en haar neef LE BRUN
Met saamgevlochten hart en hant;
Aan d'andre JAKOB en zyn nicht ELIZABET,
Gereedt om in den echt te treen.
Geluk, geluk, o Bruidegoms! geluk, o Bruits!
Geluk, o waardige Echteliin!
Wy wenschen U het allerwenschelykste toe,
Dat ooit is imant toegewenscht.
Want zoo de HEMEL gunstig onze been verhoort,
Is geene trou voorspoediger

Y y y 2

By

By ftervelingen ooit begonnen of voleindt,
 Zoo lang de weerelt heeft geftaan.
 Dan zult Gy vele jaren een volmaakte rust,
 Stantvaste vree en eenigheit,
 Niit slechts in uwe huizen en beroemt geflacht,
 Maar in de Stat en 't gansche Laot,
 Geniten. Immers uwe deugt en vromigheit
 Zal d'eensgezanthheit onder U
 Wel staande houden; maar het ander hangt alleen
 Van 's HEEREN hant en zegen af.
 Dan zal uw handel en befaamde Koopmanschap
 Steets bloejen en vermeerderen.
 Dan zult gy haast de schoonstevruchten uit uw Echt
 En kuische huwlyxminne zijn.
 Dan zullen uwe spruiten haren stam gelyk,
 En welgeaardt in alles zyn.
 Dan zal men ook uw beider huizen overal
 Opnoemen, als men toonen wil,
 Hoe zelfs de godsvrucht hier op aard' voorspoedig is,
 En GOD de zynen gade staat.
 Dan deelt (gelyk ik hope) myne Zangeres
 Noch meemgmaal in uwe vreugt.

(III.) *Specimen Carminis Heroici in Lingua
 Belgica tentati, quod Iliados Homeri
 principium continet.*

Zing nu, Kalliopee, den zwaren wrok van Achilles,
 Di duizent rampen verwekte by alle de Grieken,
 En meenig Krygsman, uit edelen huize gesproten,
 Veel te vroegtydig deet sneuvelen in de gevechten,
 Zonder begraafnis, naardiin hun doode lichamen
 Ten prooi verstrekten aan raven, giren en honden.

Dir

Quae sit horum versuum recta lectio & dimensio, quibusve rationibus vel syllabarum quantitatem vel licentiam poeticam ex linguae Graecae ac nostrae natura defendere possim, Lectoris Eruditi examini investigandum relinquo: namque ipse id facere casu prohibeor, eo quod aureus Boxhornii de Dea Nehalennia libellus, quem nobis CORN. NIUWARTIUS, Vir humanissimus, Medicaeque non tantum artis, quam proficitur, sed & liberalium omnium ut peritissimus, ita earum promovendarum studiosissimus, forte legendum obtulerat, impense adeo ob materiam huic nostrae patri meae mihi placuit, ut eum, ne forte temporum injuria interciderat, hic integrum describere non dubitem; quod utique per partes alioqui passim citandas faciendum fuisset. Integrum dico, quia ne litterulam quidem aut mutabimus aut tollemus.

BEDIE.

B E D I E D I N G E

van de tot noch toe onbekende

A F G O D I N N E

N E H A L E N N I A,

Over de duzent ende ettelicke hondert Jaren onder
het sandt begraven, dan onlanx ontdeekt op
het strandt van WALCHEREN in ZEELANDT.

Door MARCUS ZUERIUS van BOXHORN.

Tot Leyden, by WILLEM CHRISTIAENS
VANDER BOXE. c1010cxlvi.

A E N

Hare Hoogheydt,

D E

P R I N S E S S E

van Orangien, &c.

ME-VROUWE,

Als hier de geruchten ende afschriften
quamen van verscheyden penningen
ende beelden, in Steenen gehouwen,
op het zeestrandt van Walcheren in Zee-
lant,

lant, ontrent de oude Stadt van Domburch, gevonden ende uytgegraven, soo is daer over verscheyden oordeel ende bedenckinge gevallen. Allen; hoewel, voornamentlyck aengaende de naem van de Godinne NEHALENNIA, niet het selfde ghevoelende, is het als wat vreemts voorgekomen. Eenige wilden staende houden, dat die naem geheel nieuw was, ende erdicht; ende doen fryden op dese Steenen, ende begraven op het strant door foodanige, die haer vermaeck nemen in het opproncken ende voordragen van iets dat nieuw ende vals is, als oudt ende waerachtich wesende: 't zy om haer selven met het voorbrengen van foodanige verdichselen te dienen, 't zy om daer mede te begrypen de gedachten ende het vernuft van die, welcke haer besich houden om tot recht verstandt ende kennisse van foodanige oude overblyffelen te komen, ende daar door noch eenich licht, soo veel mogelyck is, aen de gestalte ende het wesen van oude verlopen tyden te ontfteecken. Ende foodanich bedroch weet men in Spanjen, ende elders, in de voorleden eeuwe, gebruyct te wesen. Want by verstandige kan het oude ende het waere, van het nieuwe ende valsche, lichtelyck geschift werden; ende gelyck als noch heden ten dage goede munte van de vervalschte ende naghebotste wel kan werden onderscheyden, alsoo mach men oock noch lichtelyck het rechte oude, ende de loose naerapinge van het oude onder-

ondervinden. Dan daer en is egeene reden, die van sulcx eenich nadencken ons hier kan gheven. Andere hielden het voor recht out, ende niet te min voor wat nieuws, als zynde dese Godinne *Nehalennia* nu eerst ghelyck als verresen uyt den grave, ende van haer gantsch gheen gewach in de oude schriften van de Heydenen te vinden. Onder dewelcke ick my geern bekenne te wesen. Ondertusschen niet twyfelende ofte Uwe Hoogheydt wilde Haer wel laten opdragen de rechte bediedinge van dese Godinne, ende verplichtelick genegen zynde, voor soo veel in my is, Haer daer in te dienen, hebbe my aengeleght, omme den oorspronck van de tot noch toe onbekende naem uyt te vinden.

Het gene my daer over t'hans voorgekomen is, offere ick hier op, ende legghe het op het ghedienstichste voor de voeten van Uwe Hoogheydt. Wat andere daer van gevoelen, achte ick Uwe Hoogheydt gereets voorgedragen te wesen. Voor soo veel my daer van tot noch toe bekend gemaect is, houde voort beufelingen ende verdichfelen, die gheen en vasten gront hebbende, oock geen en standt kunnen houden. Sy, ofte al te haestich in oordeel, ofte ingenomen met vooroordeel, zyn de waarheyt voorby gelopen, ende sullen de selve, soo doende, nimmermeer kunnen uytvinden.

Z z z

De

Da lust dan oock, die ick versta dat Uwe Hoogheyt heeft, om tot eenige rechte kennisse van dese Outheden te komen, en laet niet toe, dat ick haer afbidde oorlof, om daer van iets te mogen spreken, alsoo de selve my ghereets voor een ghebodt verstreekt.

Echter nochtans, eer ick myn ghevoelen daer over uyte, so sal ick, of het misschien Uwe Hoogheyt wel gevallen mochte, voor eerst voorhouden de Opschriften van de Steenen self, ende daer op kortelyck toetschen de my tot noch toe aengebrachte ende bekende meyninghe van andere; op dat, de selve nedelyck ende rechtelyck verschoven werdende, te ruymmer ende luchtiger bane aen de waarheydt open gedaen ende ghegeven mach werden.

De Opschriften van de uytghedolven Steenen my voorgekomen, zyn dese;

L

DEO NEPTUNO

AMMIUS

OCTAVIUS

IUSTUS

V. S. L. M.

II.

NEHALENNIA. 371

II.

NEHALENNIÆ
FLETUS GENNALONIUS
PRO SE ET SUIS
V. S. L. M.

III.

DEÆ NEHALENNIÆ
SUMMARONUS
PRIMANUS
V. S. L. M.

IV.

NEHALENNIÆ
L. IUSTIUS SATTO ET
L. SECUNDUS MODERATUS
FRATRES
V. S. L. M.

Zzz 2

V.

V.

DE ÆNEHALENNIÆ

SEXT. NERTO, MARIUS

NERTONIUS

V. S. L. M.

Deſe Opſchriften , neffen de beelden op de Steenen uytgehouden, hebben onder die by haer ghenoomde Catholycken, ende by de ſelfde gheſeghte Geuſen, nieuwe twiſt ghemaect, gelyck als of daer een nieuwe van doen was, daer de twiſten gereets oneyndich zyn. Men maect hier van een werck van Religie. De Geuſen werden van geweld ende kracht aen een Goddelyck beeldt gedaen te hebben, opentlyck beticht, ende op het vinnichſte aengeſproocken. Uwe Hoogheyt gelieve my toe te laten, dat ick de ſaecke voor Haren Rechtsſtoel brengen, ende op het kortſte bepleyten mach.

Daer is een ſeecker ſlach van menſchen, die alles doorsnuffelen, ende welckers weetgiericheyt ſich ſtreckt van het Ooſten tot het Weſten, eerts-klappers. Het is te vreeſen dat haer werck dueren ſal van nu aen af tot het eynde toe van de weerelt, van het welcke alleen ſy voorgenomen hebben niet te ſullen ſchryven. Ten ware dat door de tegenwoordige Vrede-handelinge
tot

tot Munster het haer aen stoffe voortaan soude
mogen komen te ontbreecken; al-hoewel ick van
goeder handt onderricht werde, dat sy, niet te-
genstaende den Oorlogh quame op te houden,
willens zyn noch haer papier met Hoofs ende
Staetsfaecken te vervullen, al soudens sy maer
schryven van de pannekoecken die te Hove ge-
backen, ende de eyeren die daer in geslagen
werden, ende in het getal daer van te verhalen,
tien voor *vyf* schryven, meynende dat men haer,
als daer op niet genoodicht werdende, ende
voor het aenteycken van *dusent* niet meer ont-
fangende als van *hondert*, ende het op een *Otjen*
een ofte twee niet aen en comt; als zynde in
der daedt een *nullo*, foodanige mislagen wel be-
hoorde te vergeven. Dese, zynde in groot en-
de krachtigh aensien by den gemeynen man,
ende sulcx om hare bysondere beleeftheyt ende
bescheydentheyt, als voor het port van meer als
vyf ende twintich brieven, van hoe verre afge-
legen plaetsen die oock mogen comen, al was
het oock van *Japan* ofte *China*, haer met min
als eenen stuyver latende te vreden stellen, heb-
ben oock al tydinge van de opstandinge van dese
Godinne NEHALENNIA gehadt, ende
deselve met de gemeente, volgens hare gewoon-
lycke beleeftheyt, mede gedeelt. Onder dese
is in grondige kennisse van saecken van staet,
ende wetenschap van dingen, die niemant en
weet als hy alleen, ende brandenden iever tot de

Z z z 3

Hey-

Heylige Moeder de Roomſche Kercke, als oock in welſprekentheyt wel de uytneemſte (Uwe Hoogheyt vergeve my genadelyck dat ick voor Haer ſynen naem ſpellen derve) de *Courantier* van Brugghe. Dese laet ons leſen in eene van ſyne jongſte *Gaſetten* een brief, geſchreven uyt Middelburch in Zeeland; meldende van op het Zeeſtrandt van Walcheren gevonden oude Beelden van de H. Maeght *Maria*, doch dat de Predicanten daer van kondtſchap krygende, de ſelve hadden doen vernietigen ofte verdonckeren. Dat is immers geestich uytgevonden; men moet het ſeggen. NEHALENNIA is de Moeder Godts. Wie hoorde ſyn leve dage deſgelycx? Dat en ſoude oock de alderverſtandichſte lieden in duſent jaren niet eens in de ſin komen. O geluckige deſe eeuwe! Het zyn nu duſent Ieſthien hondert ende ſeven en veertich jaren, indien de gemeyne reeckeninge ons niet en bedriegt, dat onſen Heylandt Chriſtus geboren is geworden, ende nu leeren wy eerſt dat ſyne Moeder, beneffens de naem van *Maria*, oock de naem van *Neeltjen* (want dat ſchynt *Nehalennia* in het Latyn te beteyckenen) heeft gedragen. Ick kan my qualyck onthouden, hoe Geus ick oock ben, ofte moet uytroepen; *Ave Maria Nehalennia*. In de Almanacken, boecken, MEVROUWE, die boven alle andere de eere hebben van dagelycx in alle mans handen gevonden te werden, leeft men op ſeeckeren dagh aengeteyc-

teyckent, *De vindinge van het Heylighe Cruys*. Het is qualyck te twyfelen, ofte men sal, soo haest men te Roomen overgekomen sal wesen, met de *Barbarinen*, ofte van der *Turcken* inval in Italien niet meer sal hebben te vreesen, vallen aen het herstellen van den Almanack, ende de Heylige dagen, op dat daer ten laetsten niet eenen dagh in het Jaer onheylich mochte gevonden werden, vermeerderen met den *Dagh van de vindinge van het Heylighe Beeldt van de Moeder Godts Maria Nebalennia*. Dan het schendich feyt van de Predicanten van Walcheren vermindert de vreughde, ende stoot by naer om dese onse verwachtinge. Is het oock mogelyck? *Unde illæ animis cœlestibus iræ?*

Ongeluckige Moeder Godts! die wederom gelyck als verresen zynde uyt den dooden, door de Predicanten verwesen is om verbryfelyc ende vernielt, ofte ten minsten verdonckert te werden; ende sulcx, indien ick het wel verstaec, tegen het uytgedruete verbodt Godts; *Gy en sult gheen ander Goden hebben neffens my*. Ick vrees grootelycx, ME-VR OU WE, dat men met de naestkomende Gasette van Brugge wel mochte schryven hebben uyt Roomen, daer mede Uwe Hoogheys Onderlaten, de goede lieden van Domburch, over dit baldadich feyt der Predicanten, in den ban gedaen werden, ende groot gevaer lopen van met lyf ende ziel in de helle te sullen varen. Ende op dat men aen de waerheyt van

van dese geschiedenisse niet en soude twyfelen, soo is dese *Gasette* bevesticht met *Imprimatur*, dat is, *Laetse gedrukt worden, alsoo daer niet in is strydende teghens het Heylige Catholycke Roomsche gheloove*. Is het oock gelooflyck! Het zy wat het wil, het moet waer wesen. Aen dit feyt van de Predicanten moet iets aen zyn. De reden selve, seggen sy, die leert oock, dat dit Vrouwen beeldt is het beeldt van de Moeder Gods. Dit besluyt men vastelyck hier uyt; De plaets daer dit beeldt gevonden is, is een Capelle; in de Capellen vindt men geen ander Vrouwen beelden, als van onse Lieve Vrouwe. *Ergo*. Ende voorts; De Predicanten hebben dat doen verbryfelen, ofte verduysteren, *Ergo* geschonden, ofte onderdruct het beeldt van de Heylige Moeder Gods. Dit en gaept immers niet gelyck eenen oven? Het sluyt op malcanderen als twee haspelen. Ick verwondere my wel grootelycx, dat men van de plaetse, daer neffen dit beeldt eenige pennincskens ghevonden zyn, niet en maeckt een *Sacramentshuysken*, ende van de penningen, *Ouweltjens* ofte geconsecreeerde *Hostien*. Dan dat waer te grof gesponnen geweest. Het is wel soo, dat men in de oude Chronyck van Hollant leeft, dat eertyts tot *Leyden* broot in steen verandert is geworden, ende soo soude het kunnen gaen hebben met de *Ouweltjens* verandert in penningen. Dat kan immers licht geschieden, ende noch lich-

lichter geseht worden. By lieden, die geen ketters en zyn, is geen bewys van nooden. Dan de ketters en hebben de Chronyck van Hollandt niet willen ghelooven. Daerom heeft men beter gedacht in de *Gasette* van Brugge hier van te swygen. Doch de goede Catholycken en denken ondertusschen niet te minder. Dit voor soo veel aengaet der Catholycken oordeel ende ghevoelen van de Godinne *Nehalennia*.

Uwe Hoogheyt gelieve my toe te laten, dat ick oock met een woort spreke van het gevoelen daer over van eenige verstandige mannen, die wel meynen oock goede Catholycken te zyn maer werden by de voorgaende voor Geusen gescholden. Dese houden het daer voor, dat *Nehalennia* een Heydensche Afgodinne is. Het is gelooflyck dat dit waerachtich is. Dan sy seggen, dat *Nehalennia* soo veel beduydt als, *Net hael in*. Dit is geweldich krom Duyts, ende kan het niet aennemen. Met dit Net en sal men de waerheyt niet vangen. My dunckt dat sy haer, sonder meer redenen van wederlegginge te verwachten, wel te vreden sullen houden, dat ick haer in goet ende rondt Duyts segge, dat sy dit haer Net doch in halen, als onbequaem om daer mede den oorspronck van de naem *Nehalennia* uyt te vissen.

Dit is het oordeel hier over van andere, ende van haer het myne. Uwe Hoogheyt gelieve my toek te gunnen, dat ick myn gevoelen nu over

A a a a

de

de faecke selfs mach uyten. Om het korf te maecken, de Godinne *Nehalennia* heeft haren naem van de plaetse daer sy eertydts geëert wierde, ende t'hans ontdeekt is geworden: dat is, **DEA NEHALENNIA** is niet anders te seggen, als, *Godinne van Nehalent*, dat is, *Zehalent*. Dit so kortelyck gefeght sal vele vreemtschynen, door dien *Nehalennia*, ende *Zehalennia* in den eersten opslach niet veel gemeynschap met malcanderen by onervarene bevonden werden te maecken; ende overfulcx werde ick genoodtsaecht myn seggen wat wydtluftiger te beweeren. Sal niet te min, soo veel de faecke lyden mach, my inbinden, om het gedult van Uwe Hoogheyt niet te misbruycken, of mischien Haer geliefde dit te lesen.

De Menschen, **ME-VROUWE**, egeene kennisse hebbende van den eenigen Godt, gelyck de Heydenen, en hebben ondertusschen niet Godtloos, dat is, sonder Goden konnen wesen. Want dagelycx ondervonden werdende, dat in de loop ende het bestier van de menschelycke faecken sich een meer als menschelycke macht vertoonde, door de welcke verset ende te niet gemaect wierde, ende swichten mochte de macht oock van de aldermachtichste onder de menschen, soo hebben de selve oock op Goden moeten dencken.

Hare gedachten dan dus raeckende op het spoor, ende eenichsins komende tot erkentnisse van
Go-

Goden, soo heeft haer begeven ofte ontbroocken het volkomen oordeel van de Goden. Want niet onderrecht zynde van rechte kennisse van de waerheyt, als eertyts waren de Joden, ende daer naer de Christenen, soo hebben sy van den handel der Goden even het selve geoordeelt, het gene sy bevonden in den handel der menschen; alleen den Goden in het bysonder toeschryvende een oppermacht, die sy lichtelyck speuren konden geen menschen te zyn gegeven. Gelyck dan, om van andere saecken hier toe dienende, nu niet te spreeken, verscheyden menschen werck vereyscht verscheyden hoofden ende handen, alsoo hebben sy haer ingebeelt dat daer over oock verscheyden Opperhoofden ofte Goden behoorden gestelt te wesen. Ende daer van komen onder de Heydenen soo veel dusenden van Goden.

Gelyck oock alle Rycken ende Landtschappen hare bysondere Over-heeren hadden onder de menschen, alsoo hebben sy oock geoordeelt, dat de aller-opperste ende Godtlycke bestieringhe ende handthavinghe der selver, aen besondere Goden was ghegeven. Ende daer van komt het, dat een ieder Landt ende Volck, eenen besonderen Godt, als Patroon ende Vooght, toeghevoeght is geworden. De schriften der Heydenen zyn daer vol van. Eenige verdwaelde Christenen hebben dit naergespeelt; ende verschey-

A a a a z

den

den Rycken, verscheyden Heyligen, als Schutzheeren, toegevoeght.

Uyt dese meeninghe der sticksiende, ofte verblinde Heydenen is oock eertydts voortgekomen, neffen eene ontallycke menichte van diergelycke andere Goden, ende Godinnen, de Godinne *NEHALENNJA*; dat is te seggen, de Oppervooghdesse ende Schutzvrouwe van het Landt *Nehalant*. Dan wat is dit voor een *Nehalant*? Dese naem staet in gheene Kaerten van Nederlandt te vinden. Soude oock wel eene van de Nederlandtsche Provintien door verloop ende verval van tyden moghen vergaen zyn? De ondervindinge self leert het, dat oock heele Rycken van de naest aengrensende afghe-ruct, ende gelyck als sterven ende begraven konnen werden. Of soude men oock niet moghen ghelooven, dat een aensienelyck gedeelte van Walchieren in Zeelandt, toegenaemt *Nehalant*, door den aenstoet ende oploop van de Zee onder de wateren eertyts versoncken is? Het gaet seecker dat Zeelant in de verleden eeuwen hier ende daer vele sulcke harde slagen ghevoelt heeft. Nemaer het en is niet noodich aen foodanige ghedachten hier sich te vergapen, ofte daer mede te vernoegen.

Het gaet met de woorden, *ME-VROUWE*, even gelyck als met de cleederen ende drachten. Ieder eeuwe, ja ieder man, doet daer wat aen
ofte

ofte af: waer door in het flach van eene ende de selfde cleederen ten laetsten fulcke veranderinghe comt, dat sy malcanderen niet en schynen te ghelycken. Ende niet te min is het een flach van cleederen. Een lobbe werdt somtydts een taelje langer, somtyts smalder, dan met kanten, nu sonder, somwylen met de ployen op malcanderen geplact, somtyts met een yfer wat hooger opgeset, gedragen; ende niet te min can het wesen ende blyven, ende blyft dickmael, eene ende de selfde lobbe. Dus speelt men oock met de woorden ende namen, self van Rycken, en geheele Volckeren. Men soude nauwelycx willen ghelooven, dat de naem van *Catten*, een oudt ende geroemt volck van Duytslandt, ende daer mede bekend in de schriften van de oude Romeinen, eene ende de selfde is met de naem van *Hessen*. Nochtans gaet het seecker, dat de nu genoemde *Hessen*, eerst *Catten*, of *Catzen* (waer van noch komt de naem van *Catzenelleboge*) daer naer *Hassen*, ende ten laetsten *Hessen* genoemd zyn gheworden. Soude oock nu wel iemandt willen gelooven dat de naem van *Ziriczee* (om my hier te houden binnen de palen van Zeelant) oorspronckelyck beteyckent een *Kercke*, als zynde in die outste tyden in het eylandt van Schouwen maer eene *Kercke* geweest, gesticht ter plaetse ende Stede, die daer van de naem van *Ziriczee* tot den dach van heden toe heeft behouden? Even gelyck de naem van de Stadt

A a a a 3

Mon-

Monster in Westphalen niet anders en beteeckent als een *Clooster*: welcke ick van herten wensche, dat verdienen mach de eere van de naem van *Vredestadt* voortaan te draghen. De oude Saxen ende Duytschen hebben geseght *Curiacea* (door bekrompinge heeft men daer van gemaect *Curikea*, ende ten laetsten *Curike*, *Curcke* ende *Cercke*, ofte *Kercke*) welcke naem met de tydt in *Cirizea*, ofte *Ziriczee* is verandert. Dit en hebben niet gheweten ofte verstaen die eertsbeuselaers, welcke in de voorleden eeuw den oorspronck van dese naem ofte van de naemkomdighen hoere *Circe*, ofte van eene noyt gebooren Vorst *Zirigus* bestaen hebben af te halen.

Dan ick vergete my. De Godinne *Nehalennia*, zynde door verloop van tyden ende hare gryse hairen, ende rimpelich aensicht, in onkenisse gekomen, wil noch ende moet hier alleen van ons opgepast ende gedient wesen.

Dat *Ealent* eertydts geseght is geweest onder de Scythen ende Duytschen voor het ingekrompen woordt *eilent*, blyckt klaerlyck. *Ea*, ofte *Aa*, beteeckent by haer, *Water*. Van het eerste comt het Fransche (de Franschen zyn buyten twyfel van Duytsche afcomste) *eau*; van het andere, het Latynsche *aqua*. Dat *ea* is claerlyck noch te sien in het woord *Ocean*. Dat bediet niet anders als een groot water, ofte de groote en woeste Zee. Oock, beteeckent by de Scythen, groot; *Oocken*, vergrooten. Daer van comt

comt het noch by ons gebruycte woort, *hoogen*; het Latynsche *augere*, ende *Augustus*: het welke in de oudtste brieven der Duytschen, in de titulen der Keyfers, uytgedrukt wert door *oockende*; *semper Augustus*, *altyt oockende*. Van dit *Ea* dan ofte *Aa*, beteyckenende *Water*, comt *Ealent*, dat is te seggen, een landt ofte rondomme, ofte ten meerderen deele gelegen in ofte aen het Water.

Voor het wordeken *Ea*, ofte *Aa*, is, gheleyck als oock voor menichvuldige andere woorden van een *vocael* beginnende, met der tydt gestelt ende gecomen een *consonante* letter, *s* ofte *z*. Hier van comt *Zea*, *Zaa*, *Zee*, ende voor *Ealendt*, *Zealendt* of *Zeelandt*, dat beteyckent, een *Eylandt*. Desgelycx oock een *N*. Ende daer van comt het, dat men oock voor *Ealent*, geseght heeft *Nealent*, dat is, *Eylent*; ende *Dea Nehalennia*, dat is, *Godinne van Nealent*, ofte *Ealent*.

Dit seggen sal vele vreemt duncken. Dan op dat daer aen niet getwyfelt en werde, soo fullen wy dat eene eenige letterken *N*, het welke schynt hier eenighe strevelinge te maecken, wat naerder insien. Ick soude my billick wel schamen van dese woorden ende letterlifterye eenich gewach by Uwe Hoogheyt te maecken, ende myn penne daer van t'hans wederhouden, ten ware dat oock de allergeeringste letter, om hare nootsaekelyckheys wille, meermael de eere hadde,

hadde , van door Uwe Doorluchtichste handt
 zelf gheteyckent te werden. Oversulcx derve
 ick dan my hier onderwinden te bewyfen , dat
 de letter *N* , by een ende het selfde woordt ,
 onder volckeren eene ende de selfde tale ghe-
 bruyckende , somtydts ghevoeght , somtyts oock
 afgedaen werdt. Buyten onse , dat is , der
 Duytschen tale , sal het niet noodich zyn hier te
 loopen. In dese heeft men daer van preuen met
 hoopen. Als ,

<i>Evenmaesten ,</i>	<i>Nevenmaesten ,</i>
<i>Oom ,</i>	<i>Noom ,</i>
<i>Erm ,</i>	<i>Nerm ,</i>
<i>Hacken ,</i>	<i>Nacken ,</i>
<i>Aesem ,</i>	<i>Naesem .</i>

De Scythen seggen *Nasuni*. Ende daer van comt
 het Latynsche woordt *Nasus*.

<i>Assen ,</i>	<i>Nassen .</i>
<i>Arangie ,</i>	<i>Narangie appel .</i>

Het Prinsdom van Oranien werdt by den Il-
 lyriers , Groaten , Dalmaten , Hungaren , Tar-
 ters , ende naest aengrensende volckeren , noch
 heden te dage *Narankie* genoemt .

<i>Angel ,</i>	<i>Nangel of Naegel .</i>
----------------	---------------------------

Nangali seggen de Scythen . En hier van comt
 het Latynsche woordt *ungula* .

<i>Ampt ;</i>	<i>Nampt ;</i>
<i>Ambacht ,</i>	<i>Nambacht .</i>

Dese twee woorden , *Ampt* ende *Ambacht* ;
 werden soo verscheydenlyk uytghedruckt ende
 ge-

geschreven, om dat het oorspronckelycke Scythische woordt oock verscheydenlyck werdt uytgesproken, *Ambo* of *Nambo*, het welck dienst beteyckent, ende eyghentlyck eene dienst, die men Prinzen schuldich is, en doet. Daer van comt de naem van *Ambassadeur*, ende *Ambachtsheeren*, als zynde dese Leenmannen, van wegen haer leen schuldich hare Prins naer behooren te dienen.

Abent,

Nabent.

Dese verscheydenheyt comt oock van het oorspronckelycke woordt *Ab*, ofte *Nab*; het welck beteeckent de Sonne. Soo dat *Abent* of *Nabent* niet anders te seggen is als het *endt* van de *Ab*, of Sonne, dat is, de dach. Van het wordeken *Ab* hebben ongetwyfelt de Griecken en Romeynen gemaect haren Afgodt *Apollo*, dat is te segghen, de Sonne. Dan hier van breeder elders.

Ochtent,

Nochtent.

Hick,

Nick.

Appel,

Nappel.

Vestrich,

Neustrich, Neustria,

een gedeelte van het gebiedt der oude Franssen.

Affau,

Nassau. Dit voege

voor het laetste hier by, alsoo verstaet uyt de wyt en wel genoemde Heer *Peter Scryver*, dat in de oude met de handt geschreven Boecken, behelsende de geschiedenissen van de Bisscoppen van Utrecht, onder de welcke eenige zyn van den hoogst te loven bloede van *Nassau*, meer-

B. b b b

mael

mael *Affau* wert gelesen. Ende dat *Affau* come wel over een met de naem van *Hassau*, ofte, soo als men nu spreekt, *Hessen*. Doch hier van oock breeder elders.

Ick bekenne geern, daer zynder veel te vele voor Uwe Hoogheyt, dan dus vele dachte ick uytgelevert te moeten werden ten op sien van andere, die dit mede mochten comen te lesen: omme te toonen dat het ons aen diergelycke preuven, indien mogelyck eenige meer mochten verelycht werden, hier niet en sal ghebreecken. Dus is buyten alle twyfel eertyts geseght gheworden *Ealent*, ofte *Eilent*, ende *Nealent*, ende korter, *Neilent*, ofte *Neilandt*, ghelyck men noch veeltydts de ghemeene man in Zeelandt ende elders hoort sprecken.

Indien het gereets verhaelde alleen onderhovich was de scherpsienende ooghen ende het volmaeckte oordeel van Uwe Hoogheydt, ME-VROUWE, soo soude ick moeten dencken, dat het volgende niet als onnodich en overtoelich werck konde wesen. Dan Uwe Hoogheydt gelieve te gehengen, dat aen het voorgaende noch een weynich aengeklampt mach werden, op dat voor de duyftere oogen van andere, die voornamenlyck daerom alleen nieuwsgierich sulen wesen, om dit te lesen, door dien ick my verftout hebbe aen Uwe Hoogheyt dese myne geringe, en sulcke eere niet verdienende, gedachten op te dragen de waerheyt des te helderder mach comen te blincken.

Ick

Ick hebbe gefeght, gelyck fulcx oock de waerheyt is, dat *Aa*, ende *Ea*, by de oudtste Duytschen beteyckent *Water*. De oorfaeck ende reden van het letterken *N* in het spreekken, ofte schryven van *Nebalent*, voor *Ehalent*, dat is te seggen, *Eilandt*, soo als wy nu spreekken, is oock bygebracht. Dan, om alle twyfelinge te weeren, voege dit daer by, dat oock *naa*, ofte *nea*, bediedende *Water*, eertyts gefeght is gheworden. Ja noch heden te daghe. Want buyten ende boven alle twyfel zyn daer van noch in het gemein gebruick overigh de woorden *naas*, of *neas*, ende korter, *nat*, *nes*, ofte *net*; *natten*, ofte *netten*, eene ende het selve, dat is, *water*; ende *met water nat ghemaect*, ofte *nat maecken*, bediedende. Hier van comt het overoudt Duytsche wordeken, *Nashe*, *Neshe*, ofte oock *Nishe*, beteyckenende een *Eylandt*. De Kaerten van de Nederlandtsche ende andere Duytsche Provintien, aen de Zee ofte groote Wateren gelegen, toonen dit duydellyck, als zynde daer in eenige eylandekens te lesen, die de naem van *Nashe*, *Neshe*, ofte *Nessa* noch dragen. Dus noemen de Griecken een eylandt *Nesos*.

Ick soude van deser Griecken tale Uwe Hoogheydt hier niet dienen, ME-VROUWE, ten ware ick overtuyght was, dat sy van eene ende de selve afcomste zyn als de Duytschen, ende van eene ende de selfde moeder, dat is volck,

B b b b 2

hare

hare tale geleert hebben. Dit en sal niemant vreemt duncken, als die, welcke rechte vreemdelingen zyn in de volcomen kennisse van hare moeders tale. Wy mogen oock, soo het Uwe Hooghheyt behaeght, de Griecken hier wel laten varen. In de oude Brieven van de Graven van Zeelandt staet de naem van *Borneshe*, ofte *Bornesse*. Men weet qualyck die t'huys te brenghen. Ick sal die dan geleyden, daer behoort gebracht te wesen. *Bornesse* is van woordt tot woordt niet anders bediedende als het *Eilandt van Voorne*. Men seght nu, *het landt van de Voorn*, daer de Briel in ghelegen is. *Neshe* dan, of *Nesse*, bediedt een *eilandt*. Hier van comt ons oock oorspronckelyck *Neshelent*, of *Neshlent*, zynde soo veel te seggen als een *waterlandt*, ofte *eilendt*, met *neshicheyt* ofte *nashicheyt* besproeit ende omloopen. Ende wie en fiet niet, ofte hier van daen spruyt de naem van de Godinne *Neshelennia*, ofte *Nebalennia*, soo als de Romeinen op de gedachte Steenen hebben geschreven?

Niemant en werpe hier tegen my op, dat dit wordeken *Neshelent* voor een *eilendt* t'hans nergens gebruyct en wort. Het gaet met de woorden, ME-VROUWE, ghelyck met ons menschen. Sy zyn veeltydts kleyn gheweest in hare beginselen, hebbende de lenghte van een *syllabe*, met de tydt zyn sy een *letter* twee ofte drie uytgespreyt gheworden, als zynde noch in hare
groeyen.

groeyende weelige jaren; daer is dan oock op gevolght eenen ouderdom, die de wiecken vry wat gekort heeft, ende haer incrompende het volle aengesicht, ende eenighe ledemens heeft benomen; sommige dan oock zyn te laetsten gellyck als gestorven; werdende door vreemde, of nieuw gebacken woorden, niet tegenstaende hare onnooselheyt ende grys aengesicht; verschoven, ende uyt de mondt van Volckeren, welke sy lange bygewoont hebben, met der tydt verbannen. Dan men heeft die soo niet connen begraven, ofte eenige teekenen daer van zyn noch tot de dach van heden daer van overgebleven, t'zy in oude Brieven, t'zy Gedenck-Steenen, t'zy eenige besondere Vlecken, t'zy namen van Landen ende Steden, die eens gegeven soo lichtelyck niet als de namen van andere dinghen verduistert of uytgeroeit connen werden. Preuven daer van soude men connen geven met hopen.

Wie soude nu geern syne Moeder hooren begroeten met de naem van *Teb*, of *Teve*? Hoe onghemeyn ende onvriendelyck is die naem t'hans geworden? Nochtans wierde een *Wyf* ofte *Vrouwe*, oock de beste, eertydts niet anders ghe-naemt als *Teve*. Nu heeft die onder ons, lacy! syne eere verlooren. Wy en hebben daer geen gebruyck meer van, als onder de wyfkens van de hondekens, ende die Haberassen ofte Haelovers van vrouwen, die *Vischteven* genoemd

B b b b 3

wer-

werden. Dan die Scythen, heden te daghe geseght Tarters, geven nu noch aen een vrouwe, hoe groot ende aensienlyck oock die soude mogen wesen, de naem van *Teve*. Maer het soude te woesten ende onnoodich werck wesen buyten Zeelandt desgelycke preuven te halen.

Soude men nu oock wel overal in Nederlandt verstaen de naem van *Souaers*, of *Souers*, beteykenende, *Sackedraghers*, ende dierghelycke *Kraenkinderen*, dat is, het geheele *Sint Jans Gilde*? Nochtans spraecken eertydts so alle de Duytschen, ende spreekken noch alle de Persianen, zynde van de selfde afcomste, ende te meerderen deele gebruyckende eene ende de selfde tale, ghelyck de Duytschen. Ick lese in een *Persis Woordenboeck*, my medegedeelt door gonste van den Heer *Jacob Gool*, (wiens lof is, dat hy de taelen en consten van het Oosten doet geluckelyck overcomen ende oprysen in het Westen) *Soulanzi*, dat is te seggen, *een lastdragher*, voornamenlyck van water. T'hans wert die naem hier te Lande, myns wetens, nergens gebruyct als in Zeelandt, ende in de legers, in de welcke oock *Soulars*, ofte, soo als men gemeynlyck nu spreekt, *Soutelars*, haer met het aenbrengen van de tap ende de tonne geneerende, genoemd ende gevonden werden.

Waer hoort men nu oock meer die lieflycke naem van *Venoot*, beteickenende een *viendt* ofte *macker*, als alleen in Zeelandt, ende meest onder

onder de varende lieden , zynde ghesellen van een schip? Nochtans was het eertyts onder alle volckeren van dese gewesten een gemeenlyck gebruyct woordt . Het is meermael te lesen in oude *Zeeusche Zeerechten* , en Engels Saxische schriften (van de welcke my gediend heeft de beleeftheit van den achtbaren Heer *Johan de Laet*, daer over , als oock innerlycke kennisse van diergelycke oudtheden, ter eeren hier te noemen) soo als oock in oude gedencksteenē, die in de Noordere ghedeelten van Europa over menich hondert jaren opgherecht , aldaer noch ghevonden werden: ghelyck als in dese Steenen alleen de gedachtenisse ende de naem van NEHALENT bewaert is gheworden. Daer in leeft men *Venoot*, een *Vriendt*; *Venoothova* , het hooft , ende de voornaemste der vrienden; *Vena*, een vriendinne, van welck woordt de Romeinen onghetwyfelf ghemaect hebben de naem van hare Godinne *Venus*.

Soude men nu oock wel verstaen werden , als men een *visscher* , *Flossing* ofte *Flessing* noemde? Nochtans spreecken noch soo heden te daghe de Scythen ofte Tarters , zynde van het selfde bloedt als wy zyn , ende is die naem hier te Lande alleen overigh in Zeelandt, in de naem van de Stadt *Flessingen*, zynde soo veel te seggen als , *Flessingou*, dat is; een *plaets* ofte *Stadt van visschers*. Want uyt dese bestonden hare eerste beginselen.

In-

Indien het Uwe Hoogheyt behaeghe , dat ick hier spraecke van eygen namen der menschen, eertyts gemein onder ons, ghelyck als nu *Pieter* en *Paul*, dan nu by naer nerghens overich als in oude schriften der Duytschen, ende opschriften van Steenen, soude gheen eynde vinden. Want oneindelycke daer van zyn verschoven, ende sulcx in onbruyck geraeckt, dat men die nu wilende weder ophalen, om hare vreemdigheyt wille, niet van noode soude hebben *Bulbacken*, om de kinderen daer mede te bedde te jagen. Dit is by gekomen door de gheluckige opkomst van der Christenen Godtsdienst in dese Landen. Daer door is het geschiet, dat men tegenwoordich geen vyf en twintich menschen by malkanderen vint, ofte daer zyn wel twintich die de namen ofte van de elf *Apostelen*, ofte van de drie *Patriarchen*, ofte van de *Propheten* draghen. Ick kenne oock plaetsen, daer mannen, *Propheten*, ende, dat sottelyck is, *Babtisten* genoemt werden. Het Vrouwen getzimmer is vol geraect van *Saraas*, *Susannaas*, *Marien* en *Lisebethen*. De namen alleen van *Cain* en *Esau*, ende *Judas*, vint men niet, om dat het eertschelmanen zyn geweest. Van *Abel* weynich, om het ongeluck dat hem getreft heeft; als oock van *Adam* ende *Eva* om haren schrickelycken val, die ons oock noch seer doet. Van de Outvaderen onder de Christenen heeft men sich oock wel willen dienen. Soude het nu wel mogelyk we-

wesen, dat in een geselschap van dertien sonen, niet eenen *Hieronymus*, om van *Augustinus* nu niet te spreekken, onder de Christenen soude gevonden werden? Desgelycx oock van de Martelaren. *Laurenfen* of *Lourens*, of *Loutjens* der boeren zynder met hoopen. Dus comt het by dat onder de Duytsche der Duytschen rechtschaffen eyghe namen *bilion* verclaert, ende nu nauwelycx meer te vinden zyn. Ick en hebbe egeene reden, om dese maniere van doen te lasteren, (dat sy verre) dan segge alleen, dat wy soo doende, wel bekende in *Israël*, maer vreemdelingen in onser Voorvaderen tale geworden zyn.

Het en is dan oock niet te verwonderen; dat, neffen ontallicke dierghelycke andere, de naem van *Nehalent*, voor een *Eilent*, nu niet meer onder ons in swangh gaet, ende in de mondt der spreekende verstorven, alleen in d'opschriften van stomme Steenen is te vinden.

Nu dese naem van ofte *Nealent*; ofte *Ealent*; ofte oock *Eylandt*; mach sich met allé reden in het besonder wel eygenen ende draghen *Zee-landt*, als zynde een recht eylandt, het welcke om syne gelegentheyt, groote, ende macht, boven alle andere in Nederlandt pronct ende uyt-munt. Ja; de naem selve van *Zeelandt* beduydt in onser Voorvaderen gryse tale niet anders als een *eylandt*. Een woordt sal tot bewys daer van hier genoechsaem dienen. De Scythen

C c c c

self

self noemen nu oock noch een *eylandt*, *Chialandt*. Dat is immers niet anders, als *Zialandt*, of *Zee-landt*, soo als nu, ofte *Nealandt*, soo als eertydts wierde gesproken. In een *Woordeboek* van de *Georgianen*, ofte *Iberen*, onthoudende haer ontrent de *Caspische Zee*, onlanccx uytgegeven tot Romen, leestmen; *Chialant*, *Ifola*, dat is, *Chialant een eylandt*.

Met de naem dan van dese Godinne NEHALENNIA, soo ick achte, ende het Uwe Hoogheyt mochte aenstaen, zyn wy te rechte gecomen. *Nealent* ende *Zealendt*, ofte *Zeelandt*, zyn ende beduyden eene ende het selfde Landtschap. De leverye oock, ofte liever het poppegoet, het welcke neffen dese Godinne in de Steenen uytghesneden is, en laet ons niet twyfelē ofte *Nealent* ende *Zealent* bedieden het selfde. *Neptunus*, ende in de armen van *Nehalennia* een hoorn, neffen eenige korkens geladen met landtvruchten, zyn immers teickenen van het eilandt van *Zeelandt*, in weeligheyt met egeene andere te vergelycken.

De rechte, en cenighe, en over al tegenwoordich heerschende Godt, die een iverigh Godt is, ende syne eere niet en wil gegeven hebben aen de Afgoden, ende de naem van Goden aen niemandt op der aerden toegelaten heeft ghegeven te werden, als aen de Vorsten, beware Uwe Hoogheyt, ME-VROUWE: voor de welke, als oock de met soo veel laurieren ghekroonde

de Vorst, F R E D R I C H E N R I C , die
groote en lieve Vaeder des Vaderlands , wiens
jaeren ick wel wenschte te kunnen verlengen
met verkortinghe van de myne , ende Uwe
Hoogheyts geheele overloffelycxste huys , ick
gestadich bidde

U W E H O O G H E Y T

gantsch overghegeven ende onderdanighste

In Leyden,
den eersten
van Maert,
1647.

Dienaer

MARCUS ZUERIIJS van BOXHORN.

C c c c z

A D z

A D D E N D A

E T

C O R R I G E N D A.

PAg 1. vf. 6. & saepius alibi lege *litteras*
 . per *tt*.

P. 23. post vf. 10. adde:

M. Erasmus SCHMIDT in Hypomnematis
 ad Grammat. Phil. Melanchthonis, p. 40. § 6.

„ Si enim ulla lingua ad Graecam accedit,
 „ Germanica est: & si ulla in re accedit, in Ar-
 „ ticolis accedit. semper enim articulus (1) Sub-
 „ jectum propositionis notat, eo tamen modo,
 „ qui alibi docetur; ut: *και Θεος ην ο λογος und*
 „ *GOTT war das Wort*. Latinus discernere
 „ non potest, *DEUS erat Verbum*. Non enim
 „ liquet, Deusne an Verbum sit Subjectum: id
 „ quod & Graecus & Germanus prodit ingenue.
 „ (11.) Rem definitam & determinatam notat,
 „ *εδωκα τω ανδρι το αργυριον Ich habe dem manne*
 „ *das geld gegeben*, hoc est, ei viro quem nosti;
 „ & eam pecuniam quam nosti. Alius est sen-
 „ sus, si dico *Ich habe einem manne geld gegeben*,
 „ *εδωκα ανδρι τινη*, vel tantum *ανδρι αργυριον*,
 „ vel *αργυριον τι*, ubi nulla certa persona nota-
 „ tur, sed vir aliquis, & pecunia indeterminata
 „ quaevis. Notate hoc Germani, & linguam Grae-

„ Graecam, vestrae maxime affinem, eo studio-
„ sius addiscite!

P. 28. vf. 7. adde.] Gallos quoque Graecis
litteris usos esse, testatur J. Caesar de B. G.
VI: 14. quem locum Eruditorum quidam imme-
rito sollicitant.

P. 34. De longo i disputant praeterea A. Gel-
lius XIII. c. 20. & Cicero de Oratore III. c. 12.

§. 46. L. ten Kate non exiguum catalogum con-
textuit earum vocum, quae pro diversa scriptione
του γ & ei diversa significant, ut *leiden* ducere,
lyden pati; *myden* vitare, *meiden* ancillae; *vei-*
len licere, venundare, *vylen* limare; *beschreyen*
desflere, *beschryen* pro *beschryaen* conscendere.

P. 38. v. 18. *repono* immo.

Ib. v. 3. a fin. *post* Halicarnensis *adde* εν παρ-
εμβει [*legend.* Halicarnassensis.]

P. 40. vf. 11. *post* invaluit *adde*:] veteres quo-
que *jous*, *nuncios* & similia scribebant.

P. 43. ante §. III. *adde*.] *deessem* qf. *de seem*
α ζυμη, & Gr. *ἑξμης* ex Hesychio qf. *dram* pro
de ram: it. *δυοπος* *dnevel* pro *de nevel*.

P. 45. vf. 9. *lege*.] vel cuneo militari i. e. *eene*
beirspits.

P. 46. vf. 9. *adde*.] *Des mins*, *des zons* da-
mnantur quoque ab Huidecopero, etiamsi pro
Diis masculis habeantur. Videatur Vir Doctiss.
a pag. 87-94.

P. 48. v. 21. *adde*.] Nemo, credo, mihi hic
objiciet Aristoph. in Θεσμοπορ. 1121. Ου παρτεν

C c c c 3

85 IV,

εσιν, pro Ου παρθενος εσιν. nam Scytham ubique βαρβαριζοντα inducit Comicus. sic vel statim sequitur, αλλα αμαρτωλη γερων, Και κλεπτο και πανουργο, pro αμαρτωλος, κλεπτης, πανουργος.

P. 50. v. 4. lege.] Adde φρασεις Graeco-Belgicas voce απο &, si εσ.

P. 51. v. 24. inferre:] δυοιν ανδρασιν. Dion. Hal. T. II. p. 138.

P. 52. §. 3. Rittershus. ad Oppian. Κυνηγετ.

I: 72. Θηρητηρε λυκους ολεσαν, θυνηους δ' αλιηες.

„ Enallage numeri dualis pro plurali; ut infra

„ aliquoties. Pluralis enim locutio duobus con-

„ tenta est, inquit Jurisc. Eustathius: ιστεον

„ οτι εθος εμμερω αδιαφορειν εν τοις δυϊκοις και τοις

„ πληθυντικοις και ποτε μεν πληθυνειν τα δυϊκα,

„ ποτε δε δυαζειν το πληθος ως μυριακου φανησε-

„ ται. ”. [Μυριακου estne proba vox, an legend.

μυριακισ?] Ad Aristoph. Nub. 150.

Κηρον διατηξας, ειτα την ψυλλαν λαβων,

Ενεβαψεν εις τον κηρον αυτης τω ποδε.

Scholias tes notat : δυϊκον τω ποδε, επι της ψυλλης κακως λεγεται γαρ εξ εχειν ποδας. Theocr.

Eid. V: 145. αυριον υμμε Πασας εγω λουσω, αι-

γας puta. Id. XXV: 137. Δεινον δε βρυχωντο,

[sc. δυωδεκα ηλιου ταυροι] φονον λευσσοντε προσ-

ωπω. Nisi legere malis λευσσον τε. Haec addere

volui, ut ostenderem, S. Clarke ad Iliad. I: 182.

& alibi minus recte negare, duali numero locum

esse ubi natura rei pluralem exigit. P.

P. 60. fin. adde.] Hippocr. Oper. T. II. pag. 898. *την δε συμπασαν τεχνην αυτῷ ἑαυτον ἐδιδάξεν.*

P. 63. med. adde Jensii Lectt. Lucian. p. 246.

P. 65. ante §. VI.] De Graecor. & Anglor. temporibus commentatur quaedam S. Clarke ὁ μακαριτης ad II. A. 37. & alibi.

P. 68. ante §. VIII.] De abjecto compositorum verborum augmento agit Huidecop. p. 45. ut sunt: *overbleven, overkomen, overbrachten.*

P. 69. vf. 2. lege.] (vi.) Pauca ab initio augentur, ut *ημφισθετεον, ηντιβολεον, εφροισμαζον.* Sic nostrum *geantwoordt*, & omnia barbara, ut *gereformeert, geappelleert, getranslateert* &c.

Ibid. vf. 21. legend.] *ondergaan* i. e. subiit. Similiter *hy heeft 'er ondergestaan* notat, inter illos aut infra illud stetit; sed *hy heeft het onderstaan* periculum fecit, tentavit.

P. 70. vf. 16. & 17. delenda, *gy schutten*, & *gy kladden*, quae minus recta semper credidi; sed Monenianam auctoritatem tum sequebamur.

P. 76. v. *postr. lege*] geminata

P. 83. 84. Adde Jensii Lectt. p. 212. & 297.

P. 84. med. legend.] de his vide in *Εχω* L. II.

C. VIII. Huc refer

Ibid. fini adde.] *την ταχισην.* Herodot. Cl. cap. 24.

P. 89. vf. 16. *pro* & nunc *repone* & adhuc.

P. 90. v. 24. *pro Koot* lege *kootje*. & vf. 26. *Kee* & raro *Kees* *pro Kornelia: Ka* &c.

P.

P. 92. v. 9. adde.] Perspicacior me fuit L. Ten Kate, qui T. II. p. 87. hac terminatione *zaam* significari similitudinem vel convenientiam probavit: quare eam nunc ab *ἀμα* f. *ὁμα* deduco. Ex eodem adde quae differit pag. 92. de termin: *γ, i & ie*, quibus concordant Graecae *ια & εια*. De aliis quibusdam, ut *aar, er, lei, ling, ach-tig, hastig*, agemus in addendis Capiti VIII. ad etyma *αιωρ, ελευθω, λαγχανω, έχω*.

P. 93. antep. leg.] *πατρωζειν* f. *πατριαζειν*.

P. 107. v. 14. adde.] Fugit ergo litteratissimi Stephani memoriam Epigramma *αδηλον*, Anthol. L. VI. cuius versus primus sic habet:

Γράμματοκῶ πληθόντα μέλασμάτι κυκλομολιεῖδον:

tibi observes quoque velim vocem *κυκλομολιεῖδον* (quae praecedenti Epigrammate expressa per *κυκλοπερη μολιεῖον*, significat *plumbum rotundum* i. e. atramentarium) ab eod. in Thes. omissam.

P. 123. ante §. (vi.) adde.] Sic Hoofdius *verwinschen* pro *verwenschen* in Granida. T. II. pag. 16.

P. 124. v. 14. adde.] (vii.) Aeoles, ut observat Salmasius de Hellenist. p. 66. cum duae consonantes concurrebant, priorem mutabant in sequentem, ut *ομιρρειν* pro *αριθμειν*. etiam in disjunctis vocibus, ut *ετταν* pro *ες ταν*, sic *ετταν* pro *ετια* dicebant, *αικος* pro *ασκος*. [hinc Theocriteum *ποτῶ Διός* pro *προς τε Διός* Eid. V.]
Idem

Idem observare licet in Brabantiorum idiomate, quo G. Hugenius Comoediam confecit, cui *Catharinae Cornelii* nomen est; unde sequentia excerpimus: *dachge* pro *dat gy*, *nief verr* pro *mit ver*, *niech gedencke* pro *nist gedenken*, *hauch gay* pro *houd gy*, *uytten droom* pro *uit den droommet seet* pro *wat men haer Zeit*, *dasse veur heet* pro *dat ze voor heeft*, *dammem* pro *dat men hem*.

P. 125. v. 17. Similia adtulit Huidecop. p. 125.

P. 126. & 129. insignis error a typographis commissus, qui paragraphos de adspirata H notatas num. (11.) dislocaverunt, ut p. 126. legatur, quod ad p. 129. pertinet, & contra.

P. 127. fin.] vocem δουλιον in Theogn. vf. 530. interpretati sunt *servile*, (quod est δουλειον & ibid. mox vf. 535. sequitur) cum sit per epen-thesin pro δουλιος *dolosus*, *astutus*.

P. 128. v. 9. adde:] Spect. Huidecoper pag. 104. & in Add. ad p. 155. επειθετικου N exempla adfert, sed ita ut quamdam differentiam statuatur inter *razery* & *razerny*, *slavery* & *slaverny* &c. addo *wankelen* a vacillo s. waggelen, & contra *peizen* pro *peinzen*.

P. 129. vide ad p. 126.

P. 130. v. 5. a fin. legend. *λυκew*.

P. 151. v. 22.] Quo errore inductus (N. N.) Benedictini Rad. Gr. nominaverim, nunc equidem ignoro; quarum procul dubio auctores sunt *Messrs. de PORT-ROYAL*. Præterea illi

D d d d

Catæ

Catalogo scriptor. Etymologicor. inferre CHR.
 BECMANNI Orig. L. L. & J. G. WACH-
 TERI GLOSSARIUM GERMANICUM.
 vsf. 26. lege intexuerunt.

P. 154. v. 1. 2. delenda verba:] *lappen* (pan-
 ni) & *λείπειν* (deficere.)

Ibid. vsf. 3. a f. legend.] CHAMBERLAY-
 NIUM.

A P P E N D I X

LEXICI ETYMOLOGICI.

Aβραμῖς ap. Athenaeum piscis, quem fortasse
 nos *brame* s. *braassem* dicimus.

Αγαννα Hesiodo sidus, quod nostri *den Wagen*
 adpellant. Vide omnino Wachterum p. 322.

Αγκονες. Hesych. διακονες, δελεις. *Anke* ve-
 tus pro juvene s. propinquo s. ministro. hinc
 Latin. *Ancus*, *anculus* & *ancilla*. Plura vide ap.
 Wachterum p. 79.

Αδερχης Angl. *darke*, B. *donker* obscurus.

P. 172. το δε Πατα, κτεινειν.] *batuere*, & Gall.
bataille, quam vocem Germanis restituit Wach-
 terus p. 96-7.

Ib. ante αιρα.] Easdem cum Junio ac me ob-
 servationes habet Erud. Ten Kate T. II. p. 67.
 & de terminatione *aar* vide eundem p. 80.

Αισχυ-

Αισχυνομαι (ik ben) *beschämt*, Angl. *ashamed*.

Ἄλμη. *falsugo terrae: aluin alumen.*

P. 175. vñ. 11. lege *Cursij*.

Ἀλφος *macula alba*. Hinc non absurde Wachterus nomen *Alpium* deducit: namque Celtica vox *alb* s. *alp* album notat, unde cygnus Francis *alpis*, Helvetiis *elbsch* dicitur. His addo piscis *alosae* nomen *Belgicum elst*.

Ἀμμι *amei*, herba quaedam.

Ἀμυδῖς Aeol. ab ἄμια *samt*, Goth. *samath*.

Ἀμφι. De vocibus Lat. *ambulare*, *amicus*, *nam*, *ambactus* & Belg. *Om*, *ambt*, *ambacht* &c. luculente differit Doctiff. Huidecoper pag. 585. sqq. Adde Wachterum p. 75. 76. de v. *Ambtman*.

P. 177. *dele*] ἀνηθον *anys*, *anethum*.

Ἀνταρῖς αἶστος ὑπο Τυρρηνων. *Entar*, aquila antibus infesta. conf. Wachterum.

Ἀντιον occurrere, ire in quem, *enteren*, quod Tuinmannus ab *intrare* derivat.

Ἄνω, *aan*, ante. Vide Cl. Wachterum p. 4. & p. 78. qui inde Lat. *anus* pro vetula, & Gall. *l'ainé* esse probat.

Ἀργος. Longobardis, teste Wachtero, *arga* ignavum & inertem significat.

Ἀτη forsan ex Hebr. *Satan*, quo facit nostrum *schade* damnum. Ἀτη certe Homero II. XVIII. vñ. 90+133. *Satanas* est, cujus lapsus & detur-

D d d d 2

batio

bationem graphice canit. Vide Daceriam ad h.
1. & Vossii Etymol. in *Diabolus*.

Αὐτὰρ autem *est*: & pro postea *after*.

Βαγος. adde quae dicturi sumus in *Φαγω*, it.
Wachter. p. 90.

Βανειν. adfines est *bein* pes, *erus*.

Βαλανος. hinc derivat Vossius *galla*, i. *gal-*
(*noct.*)

Βαννας. Videndus Erasmus in Adagio Αλα-
βανδα Καραν ευτυχῆσαι, ubi ex Stephano By-
zant. observat, Cares equum vocasse *Ala*, victo-
riam *Banda*, unde posteriorem vocem Romani
acceperint. Tum addit: " Equidem opinor
hinc Germanis durare vocem eam, qua prae-
potentem & antiquae nobilitatis, *Banderum*
vocant." &c.

βαρβαξ. Hesych. λεγὰς *sperwer*, Al. *sperber*.

Βάρος. *Delenda verba.*] Quid autem si lega-
mus: *βαρος* ὄνομα κυρίως; nam

[Ibid. adde ex] Salmas. de Hellenist. p. 395-6.

„ Lingua Scytharum Cherronesi Tauricae *fers*

„ idem erat quod homo. Aliis hoc eodem no-

„ mine *Bers* vocabatur, h. e. *Barus* vel *Baro*.

„ Ita enim hominem vocarunt, & quidem for-

„ tem & militarem; etiam stolidum & ferocem,

„ ut ap. Cicer. aliquot locis accipitur; ex Gr.

„ Aeolico *Φηρον* vel *Φαρον*, ut *Φαρεα* pro *Φηρεα*

„ h. e. *Syrea*, belluini n. praeditus moribus,

„ & impetu valens ac mole ruens sua, ut solent

„ belluae." *Βαρος.*

Bagus: ut *graaf* vel *grave* a *gravis*.] Consen-
tit Ampliff. Daniel DE LANGE in Dissert. de
prisc. Batav. p. 64. & 86. qui tamen p. 69. Lat.
Comes melius a *cum* & eo derivasset, quam a
committere aut *comis*.

βῆκη: *bok aries*, *caper*.
βίσων, Alam. *Visent*, B. *Byzent*, *Elg*, tatu-
rus ferus. Minsh. ex Gesnero.

βλινθος luscus, caecutiens apud Minshaeum:
blint caecus.

βλατος, *βλυστος* insipidus, stolidus: Kilianus,
Blutten homo stolidus, obtusus, incautus, in-
anis.

βουβων *bobbel* tumor.

βραχυς, hinc *brevis*, & nostrum *brüf* pro epi-
stola, quam quidam *breve*, alii *βεβελιον* vel *βεβελιον*
nominarunt. Vide Becmanni Orig. p. 295.

βριμαζειν. Hadr. Junius in Anim. " *brimstich*
,, pro pruriginoso & salace homine spirat origi-
,, nem verbi *βριμαζειν*, quod est *εργαν εις συνου-*
,, *σιαν*. " Eo sensu Alamanni *brunst.g*, Saxones
brumstig dicunt; vid: Kilianus.

βροχη pluvia vehemens: Angl. *brooke* est rivus,
Belg. *broek* palus, uligo.

βυειν aedificare. *Byan* Anglos. idem & habi-
tare notat, unde cum Doct. Wachtero vocem
bienen, B. *bren* in apes non inepte deduces.

γευμα gustus: Alam. *gaum* palatum, & pri-
scis *cauma* prandium.

Γραα anus, quo pertinet nostrum *graau*; hinc quidam vocem *graaf* f. *grave* deducunt, quod praefero etymologiae Wachteri. Vide tamen, quae in Add. ad Βαρυς diximus.

Δαος lumen: *dach*, Angl. *day dies*.

Δαρθων & Lat. *dormio* ex Hebr. דרמיו. hinc etiam B. *droom* somnium.

Δηλσειν adde:] Vossius hinc deducit *laedere*, quod est nostrum *beledigen*.

Δραπετης. Mecum facere video Cl. Wachterum, qui *Trabanten* qf. gradivos a *traben* graviter & lente incedere derivat: quare alterum etymon, quod Huidecoper a *trou* & *want* arcessit, rejiciendum existimo.

Δραω ago: hinc Lat. *trahere* & nostrum *trekken*, Angl. *draw*.

Δυπτειν. adde *dompen*, quo utitur Hoofdius in Granida.

Δυοκαιδεκα, δωδεκα *dozyn*, Alam. *dutzent*, nam δεκα est illis *zehn*.

Εια *eia*, adv. blandientis.

Ελαιον. De vocab. Scythico *Oele*, Hisp. *Celia*, Angl. *Ala* f. *Aelia*, vide Junii Anim. L. II. cap. 12. & Boxhornii Epist. in Analectis Crenii p. 216.

Ελευθω. Nonne hinc etiam sunt *leiden* ducere, & terminatio *lei* in vocibus *eenerlei*, *tweederlei* &c. de qua videndus Ten Kate T. II. p. 92.

Ελεφας. *helfant* a Goth. *hilpan*, B. *helfen*; ut *jumentum* pro *juvamentum*. Consule Wachteri Gloss. Germ. Ενεσθε

ΕΓΕΡΘΕ infra, ex *ev* & *ερα*, Germ. *erde* f. *aarde*, terra.

ΕΡΚΤΟΣ. Adde Huidec. pag. 394. & Wachter. pag. 146. qui inde nomen *Carthagini* quaesitum arbitratur ap. Poenos, qf. urbi munitae.

Ερωταω interrogo. huc facit nostrum *raatsel* i. quaestio, aenigma, & similia, ut *raden* divinare, consilium dare, *reden* ratio.

ΕΧΕΙΝ pro quo veteres *aigan* & *eigen* habebant: hodieque adject. *eigen* significat *proprius*. Ab his vocibus sunt terminationes *αχος*, *εχος* & *achtig*, ut *haftig* ab *haven* f. *hebben*. *Μοναχος*, *ευναχος*, *αγερωχος*, *bergachtig*, *zwartachtig*, *manhaftig*, *ernsthaftig*. Vide L. Ten Kate Tom. II. p. 86. & Huidec. p. 270.

Ζοφερος ater, tenebrosus. Hinc Peiskerus *zaubereren* esse putat, B. *tooveren*, nam sagae noctem amant & nocturna sacra.

ΘΕΟΣ. Becmanus in voce *Ascenas* pag. 249. multa de h. v. & de Germanica *Deud.* f. *Dued*, unde *Deudisch* i. Teuto, differit. Sed adsentior Cl. Wachtero, qui a Celtico *DIT*, quod illic & in aliis dialectis *terram* denotavit Latinumque *DITIO* peperit, adjectiva *tudisc*, *theotisc*, *Teutsch*, *Tutisco* &c. deducit, quae ex interpretatione Taciti c. 2. de M. G. *terra editum* f. *terrigenam* & *αυτοχθονα* significant.

Θηρ. adde Vossium in *Fera* & nostrum *Θηρ*.

Θορυβος. *Dorp* pagus, olim quivis habitandi locus. vide Wachter.

Θρα-

Θαλασσα a θαλασσε. *Dürstlig* Saxon. audax, Alam. *durstig*. unde verbi *durven* imperfectum est *ik dorft*!

Ἰσθρ. Bertrmanus in Orig. p. 913. Nonno Πηρος Ἰσθρ. quod videtur deflexum e Germanico *Iver*, *eiver*: & alibi *Ifer*, *eifer* [B. *yver*.] κατ' ἀντιστοιχον: h. e. quia sit *zeli* maritalis administer: Hinc Nonnus l. 23. ita describit:

Πηρος Ἰσθρ βρεφρεεσσι κορυσsetαι. αλλα διναζων
Και κρυφην ωδινα διασχίζων τοκετοιο,
Κτεινει ξεινα γενεθλα.

Ἰτεα *weide* Alam. *weidboom* Kiliano; *salix*.

Καιειν. hinc forte *kyven* objurgare, quia ex-
candescere solent jurgantes.

Κακος. an huc pertinent Kiliani *Keke* opprobrium, convitium: & *keken* garrere, jurgare, increpare?

Καλαβατης. Hadr. Jun. in Anim. "calepbaten pro consolidare & compingere hiulca a καλαβατης, qua voce naupegus vocatur," &c. Sed hanc vocem nusquam reperio, quare potius Doctiss. Costeri sententiae subscribo, qui nostrum *Kalfateren* deducit a קלף vasa (unde. *Kleinpot*) & קלף aperire, vel quod Germani dicunt *ein-fassen*.

Καλειν. huc vocat Wachterus vocab. *gallus*, & Germ. *nachtigal*, qf. nocturnus cantor.

Καλιξ mutandum in κυλιξ.

Καλον;

Καλον, teste Festo, clava lignea, quae Teutonibus dicitur *Keule*. it. κηλον telum ligneum. hinc *Herculis* nomen, ut erudite ostendit Wachterus.

καλος. Kilian: *Kal* pulcer. it. *Kalle* vetus: pulcra, formosa.

καρσω arefacio, a כבש siccitas: hinc *carbo*, & *charbonade*, quod vulgo *karmenade* dicimus, i. vitulina super carbonibus tosta.

κασας huis, Al. *haus*. Vide Vossium in *Casa*. Wachterus haec & multa alia a κενω derivat.

καφουρα ab Hebr. קמפר *Kamfer*.

κειμηλιον. Litteras B & M saepe inter se commutari, etiam haec exempla evincunt: *scabellum* a *scamnum*, vetus *Lubedon* pro *Laomedonte* ap. Scaligerum de Causs. L. L. *Benist* pro *Mennist* apud Breder. *Jakemyn* pro *Jacobina*. An hinc factum, ut parvum adeo discrimen sit inter Hebraicas כ & ק?

κεπφος. *Keffer*. Aristoph. Pl. 913.

κευθειν tego, abscondo, Cambris *cuta* & *cuza*. Ab his deducit Cl. Wachterus Lat. *casa*, *cutis*, *condere*, & Germ. *haus*, *haut*, *huette* tugurium, *hut* pileus, *kutt* cucullus, *kuettel* sagulum, *huetten* tueri.

κιкус. hinc Germ. *quek* vividus, vegetus. Adde *verkwikken* qf. vivificare, vires rescicere. Vox *Quick* cum derivatis apud Anglos maxime viget.

κινναβαρι zinnober Alam.

E e e e

κλασα

κλαβα Aeol. pro κλαδα, unde Vossio esse videtur *clava*, quam Alam. *kolbe*, Angl. *clubbe*, B. *kolf* adpellant. Nec absurde tamen, inquit Vossius, deducas ab Hebraeo כִּילָפָה . . . . . unde & Gr. κολαπτω & Lat. *clavus*.

κλινειν. *lenen*, *leunen* incumbere, niti.

κλωζειν. *klokker* pro sonitum reddere, qualem angusti oris vasculum solet, a κλωζειν, unde & κλωγμος: ex H. Junio.

κλωστηρ. Hadr. Jun. in Anim. "fusus quo lanificae utuntur in trahendo penso, nobis *elos* vocatur, illis κλωστηρ. & inde verbum *clothen* & *clossen* a κλωθειν: sic *clounen* pro filum torquere ab illorum κλονειν descendit."

κνιπος *knyper* parvus, sordidus.

κοκκυζειν. *kakelen* de gallinis parturientibus. Alam. *gaxen*.

κομη caesaries: hinc *comere* & *comare*: *Kammen*, *kemmen* pectere: *Kam* pecten, crista, juba equina.

κονειν ab Hebr. כֶּהֱנִי sacris servire, sacra administrare: nobis *knecht* puer, famulus, minister.

κοπτειν. hinc *capban* Wachtero, s. gallus castratus, qui Graecis inferioribus καπων, Belgis *Karoen* qf. *Kap-boen* dicitur.

P. 236. v. 15. lege *krèbbe*.

κρητη insula: *kryt* creta.

κρυμος. adde *rym* pro gelu & pruina.

Ante κυπαρισσος adde.] Vocab. *Koning*, Alam. *Kaenig* Wachterus derivat a *kunne* i. genere, ut generosum significet.

κωοι

κωοι Hadr. Jun. in Anim: " *koi* (lege *kooi*)
 „ pro cavo loco a κωοι manat, quae vox κωλω-
 „ ματα significat. " nimir. in Strabone, de cu-
 jus loco videndus Thesaurus Stephani.

λαγχανειν. *gelingen* bene succedere. De tér-
 minatione *ling* in *leerling*, *jongeling*, *gunsteling*
 consule L. Ten Kate T. II. p. 84.

λειπειν. huc pertinet *lap* & *lappen* panni, sive
 vestimenti reliquiae. Vide Tuinmannum &
 Huidecop. pag. 320. De *bleiben* pro *beleiben*
 Wachterum.

λειχειν. adde in fin.] aut קרל.

ληρος. *laryster* ap. Brederode notat *garrulam*.
 P. 243. *delendum* λίζειν *usque ad* finire.

λογαδας. Hesych. inter alia: οἱ δὲ τὰς οὐφεις,
 ἄλλοι τὰ λευκά των οφθαλμῶν. Helvetiis *lukken*,
 Suevis *lugen* significat videre. huc trahi possunt,
 quae adtulimus in λυκη & λυχνος & λευκος &
 λευσσειν.

λωρεω sedare, *levare*; *lichten* f. *listen*.

Μαζα. hinc massa & nostrum *mas*. Videantur
 Vossius & Huidecoper p. 106.

Μανδυα vestimentum militare ap. Persas, vide
 Polluc. nobis *mantel* est pallium, chlamys.

Μεγιστος. Magister *meester* Becmano videtur
 esse a μαγος aut Hebr. מגיס.

Μειρω. hinc Vossius deducit *moror*, quod est
 nostrum *marren*.

Μενος *mens*. Germanis *mensh* saepe animam f.
 hominem interiorem notare, docet Wachterus
 p. 238.

E c c c 2

Meq-

Μεεμνηζειν ap. Hippocr. & Homer. *mymneua*.
 Μηκασθαι η μηκαζειν, Beem. p 701. *meckern*,
 Lat. *mecare* de capris.

Μητις consilium, prudentia: *moet*, *gemoet*
 mens, animus.

Μοιμυλλειν. Alam. *mummelen*, B. *mompelen*
 mullitare.

Μοργιον. Hesych. μετρον γης δ εστι πλεθρον.
Jugerum, een *morge*, of *mexgen lants*.

Μυστων. De voce *μητρα*, quam ignorat The-
 faurus Stephani, videndus Junius in Glossar.
 P. 249.

Νεπους. De h. v. consulendae Casaub. Lect.
 Theocr. ad Eidyll. 16.

Νη vet. Belgis *ne*, postea *en*. vide nos p. 419.

Νιζειν *netten*. Ignorasse videtur Spectatiss.
 Huidecooper hanc verbi Belgici notationem, un-
 de *Potium* immerito carpit, quod dixerit:

. . . zoo moet root gout myn veder netten,
 ubi per *tingere*, *imbuere* exponendum. Vonde-
 lius similiter pro *lavare* usurpavit de Diana III.
 Metam. 214.

. . . terwyl ze op deze wys zich nette,
Komt Kadmus neef. Vide quoque Kilianum.

Οιμοι *jemy* adv. dolentis.

Οιωθεις ab οιος solus. Vide Wachter. in v.
Oede, unde Gallis formatum ait *vuide* vacuus.

Ομιλος *zameling* & *zamening* ab ομς *zamen*.

Οραειν *waren* & *waarnemen* observare.

Ope

Ορεγειν, Lat. *rogo*, B. *uragen* a Syriaco 𐤒𐤓𐤁
concupiscere.

Περγαμον Pergamum qf. *Bergham* f. *Bergheim*
(unde & *πυργος burg*) dici autumat D. Wach-
terus p. 99.

Πιλοειν. Digna sunt legi, quae Vossius in Ety-
mol. de *PILA* adfert.

Πλακην *vlade* placenta.

Πλατυγιζω. Vocum *prat* & *preutsch* auctori-
tates & significationes fufe persequitur nunquam
laudandus nimium Huidec. p. 268. 437. & alibi.

Πλεκω. Perf. medii *πεπλοκα* originem dedit
Latino *floccus*, nostro *vlok* & alteri *plok* (*baars*)
crinium fasciculus.

Ante *πορη* adde.] Sed verosimilius, esse a
Latino *porta*, nam dicitur quoque *d'achterpoort*.

Πρακτηρ. De Belgicis vocibus videatur Hui-
dec. p. 256.

Ραιβος incurvus, intortus. Germanis *reis* est
circulus vimineus aut ligneus; Belgis *reep* restis;
Alia vide in Gloss. Wachteri voce *resier*, cujus
synonymum hodie est *kreis*.

Ραικος. an huc facit *rach* pro tela aranei?

Ρειν. addimus *Rhyn*, i. fluvius κατ' ἐξοχην,
quandoquidem fluviorum pater adpellatur.

Ρητωρ *reder* vet. pro *redenaar*. hinc *ρητορικη*
τεχνη η επισημη rederykknst.

Ροθεω cum impetu feror ab Hebr. רוץ curre-
re: hinc *rat*, *rota*: Gall. *rheda*, & *petorritum* qf.
quadrirotum. sic enim Festus & ex eo Paulus:

„ *Petoritum* vehiculum Gallicum. alii Osce pu-
 „ tant dictum, quod hi *petora* quatuor appellant:
 „ quatuor enim habet rotas.”

Ρομφαία. De Germ. *pfriem* & Lat. *framea* mul-
 ta lectu non inutilia habet Wachterus p. 251.

Ρυειν trahere, eximere: *reuien* hortum ab lolio
 purgare; etiam de avibus dicitur, quando plu-
 mas mutant.

Ρωμη: *roem* gloria.

Σάβοι: *sabbelen* bibendo vestem maculare vel-
 ut infantes.

Σημα: *sim* pro 't *visir van een' snaphaan*; un-
 de proverb. *ik heb hem onder 't sim*.

Σμυρνα, h. v. obiter tangit Stephanus in Μυρρα.

Σπεισαι. *Spyzen* cibare.

Συς. Wachterus in praef. Phryges porcum vo-
 cant *χρζ*, Franci *ſou*, Germani *ſau*; Lacones ex
 eodem fonte habent *σικα*, Gr. *ύς*, Lat. *ſus* &
ſucula. Addo Belg. *zog* & *zeug*, quod est inver-
 ſum *χρσ*.

Σφιγλειν: *zwingen* B. *dwingen* domare, coge-
 re, arctare.

Ταζω. addimus Alam. *tatze*, i. palma pedis
 ungulis instructa, ut felis, leonis, urſi.

Ταεδος. *treden*, antiquis *terden*, cujus exem-
 plum citat Huidec. p. 629.

Τασσω. De vocab. *tas* & verbo *tassen* consu-
 lendus Huidecoper p. 241.

Τελειν. Callim. in Apoll. v. 14. *ει τελσειν μελ-
 λουσι γαμον*. Hic, at sane ubi non legi meretur Ill.
 Spanhemius, Τελος

Τελος finis, scopus, Alam. *ziel*, B. *doel*.

Τις, τινα. confert cum h. v. Wachterus Germanicam *ding*, i. res quaelibet, aliquid.

Τυραννς vocem Celticam esse adferit Wachterus, atque inde facta putat nomina *Turnus*, *Saturnus* & similia.

Υφαν. huc advocat Erudit. Wachterus vocab. *wif* vel *wyf* κατ' αποκοπην pro *wifman* vel *wimman*, unde & Anglorum *woman* & Latinor. *foemina* fit.

Φαραγγ: *barak der soldaten*, nam speluncae similis est.

P. 297. vs. 20. *ut clarius sit, legas malim.*] a me legi coeptas.

Φραζειν. addo Alam. *fratzen* pro garrulorum ineptiis s. gerris.

Φριξ horror. Angl. *afraid* perterritus: Gall. *affreux* terribilis: Belg. *vervaart* opstupefactus. vide Wachteri Gloss. p. 309.

Χαιρεφυλλον *kervel*.

Χανδανω origo quoque est Lat. *hendo* in *prebendo*, uti docet Erud. Wachterus p. 175.

P. 304. vs. 6. *restitu* sodales.

P. 309. §. III. *De di, de sommige, de zulke* qui dixerint, invenies ap. Litteratiss. Huidec. p. 36. 37. 619-20.

P. 310. vs. penult. adde] Hoofdius in *Histor. B. p. 233. verwondert van zulk eenen welkoom*. Vondel. in *Lucifero: Dan ging de bruiloft in met eenen wellekom En brant van lijfde*. Adde
waar-

waarem & weerom ex-Hoogstrat. de Genere
Subst: Vond. Met. pag. 276. 't herdenken aan 't
voorheen.

P. 311. v. 21. In editt. Kuhnii & Perizonii,
atque in utriusque Indicibus legitur *ενθεωτατοι*,
quod corrigere non dubitavi. sed neque illa cor-
rectio in praesentia satis adridet; itaque nunc *ως*
ενθεωτατον legendum esse contendo.

- Ibid. adde *Latinum exemplum hoc*:] Cicero
VIII. ad Fam. Ep. 15. accedunt non Attici;
sed falsiores quam illi Atticorum, Romani vete-
res atque urbani sales.

P. 316. vf. 17. adde.] Vond. Met. XIII. 135.
en gy o Griixe braven.

P. 317. vf. 27. infere.] Idem Vondel. Met. II:
179. *De middelwech is ver het veiligste.*

P. 319. vf. 19. infere.] Meliori jure citare po-
tuisset hoc Theffali, Hippocratis filii, Oper. hu-
jus T. II. p. 938. *ην γαρ ο χρονος οτ' ην Κρισαιον*
εθνος εωκεον μεν περι το Πυθικον ιερον. Ipse pater
p. 904. *οτι περι ενος ανθρωπου ως εις ανθρωπος η*
πολις θαυσεισθε.

Pag. 321. init. adde.] Eccles. VII: 29. f. 30.
πλην ιδε τωτο ευρον, ο εποτησεν ο Θεος συν τον αν-
θρωπον ευνη και αυτοι εξηγησαν λογισμους πολλους.
Alleenlyk ziit, dit hebbe ik gevonden, dat GOD
den mensch recht gemaakt heeft: maar zy hebben
vete vonden gezocht. Quod tamen studio sic
dictum videtur, quia DEUS unum hominem
creaverat.

P.

Pf. 324. vf. 16. lege.] ap. Lucian. & Hippo-
cratem.

Ibid. vf. 23. adde.] Vide plura in Rhetor.
Hoogstrat. p. 24.

P. 326. vf. 3. Sic quoque vertisse eodemque
argumento usam esse Daceriam, Fabri filiam,
nunc video.

P. 334. 16. adde.] Oppian. *Κυνήγ.* I: 160. ὅτ-
τι χερεῖονες εἰσι ποδεσσι θηλυτέραι, sc. ἵπποι pro
θηλείαι. similiter *Κύν.* III: 148.

Ibid. vf. 20. adde.] Vondel. *Met.* VII: 213.
Verniilden onderling elkanderen verwogeder. VIII:
222. *Hy smyt het wirook in d'opgaande vlamme,*
stouter Op dees schenkaadje. It. X: 296. *maar een*
bloem Rees schooner uit den gront der aarde, &c.
Similia in Gallica lingua observavit H. Step-
hanus p. 26. obs. 9.

P. 335. vf. 5. adde.] Sic Graeci τῷ ὑπὲρ utun-
tur, ut Genes. II: 12. χαροποιοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τῶν ὑπὲρ οἶνον. & in Prov. Salomon. αγαθοὶ οὗτοι
ὑπὲρ ἐνά.

Ibid. vf. 10.] quae praepositio *Om* addita est
a Vondel. *Met.* X: 260. *dat strax om 't hooft be-*
sterft. & XII: 197. *Een witte koei, om 't hooft*
bestrikt met offerbanden. At XII: 486. *op addi-*
dit: Di met een wolleshuit op 't hooft gewapent
was.

P. 346. vf. 2. excidit verbum *heb.*] *Ik heb*
hem.

- - - v. 7. sed recte monuit FREDERICUS
F f f f fra-

frater, *augenblick* esse masc. gen. quod & Hoogstrat. in B. *oogenblik* statuit; Sewel id pro Masc. & Neutro habet; Monenius omisit. Quid autem commodius intelligi queat, adhuc quaero.

P. 346. vl. 13. *adde.*] & Rittersh. ad Oppian. *Κυνηγ.* I: 11.

P. 351. vl. 15. *insere.*] Lucian. Cataplo f. Tyr. p. 437. *το γαρ τελευταιον σοι πειν ενεχθεν, εκεινο δευρι κατεπεμψε σε.*

P. 355. ante §. II. *adde.*] Vond. Met. XII: 226. *de wyl by eene vrou ter werrelt kwam.* Hugen. X. Epigr. 35. *Di uit de weerelt gaat een Christen en een kint.* Fr. Martinus in Christo patiente: *Hoe meenig sterft een kint, di was een man geboren.*

- - - vl. 22. *rescribe*] octo annos.

P. 358. vl. 23. *adde.*] Herodot. I: 26. *εσι δε μεταξυ της τε παλαιης πολιος, η τοτε επολιορκεετο, επτα σαδιοι.* Huc adprime quadrant, quae Salmas. de Hellen. p. 146. scribit. "Hoc [σχημα Pindaricum f. Thebaicum] ita se habet, „ ut est: *λακεδαιμονιοι πολεμει Αθηκαιοις*, pro *λακεδαιμονιοι πολεμωσιν*. Et, *διηγεται δε σαρκες*, pro *διηγοντο*. Eo usum & Homerum volunt, „ cum dixit *δουρα σεσηπε νεως* pro *σεσηπασι*. „ [lege *νεων*. exstat locus Iliad. B. 135. cujus versus complementum est, *και σπαρτα λελυνται*, ubi neutrum plurale habet verbum plurale, quod ad §. (β) pertinet.] " *Θηβαικον*, inquit Lesbo- „ *ναχ*, *εσι και αλλο σχημα απο Βοιωτιας*, ο δη και „ *Πιν-*

„ Πινδαρικόν λέγεται ὅτι πολλὰκις αὐτῷ κέχρη-
ται. ”

P. 360. ante §. II.] Esaias V: 10. οὐ γὰρ ἐρ-
γῶνται δέκα ζευγὴ βῶων, ποιήσει κεραμίου ἐν.

P. 361. vf. 24. *lege*] ita ipse vicissim

P. 364. vf. 18. *insere.*] Terent. Ad. V: 7, 6.
*verum HOC mihi morae est, Tibicina & hyme-
naeum qui cantent.* confer vf. 8. 9. Liv. III: 17.
*Non, QUID QUID patrum plebisque est,
consules, tribunos, cives, hominesque omnes ar-
matus opem ferre . . . . . decuit?*

P. 369. vf. 20. *insere.*] Hippocr. T. II. pag.
897. τῷ γενεὶ μὲν ὅν ἐστι Δωριεὺς πολέως δὲ Κω.

P. 373. vf. 26. *adde.*] & Castalioni, qui red-
didit: *Ita illius servi misertus Dominus, eum di-
misit.*

P. 376. §. VI. *adde.*] Xenoph. Paed. VIII.
fin. p. m. 165. καὶ ἐν τῷ χειμῶνι, & paulo post,
ἐν γέ μιν τῷ θέρει.

P. 379. vf. 24. *adde.*] Hippocr. II. pag. 910.
οικήσεις δὲ τὴν ἐμὴν οἰκίαν ὑπερευκαίρεσσαν. Vond.
Met. XI: 73. *Een droevig klaagliet klaagt.*

P. 380. vf. 22. *adde.*] Hugon. VIII: Epigr.
49. *Ik heb wel met een tou een venster uitgevlo-
gen.* Huc pertinent: *vreemde landen doorreizen;
de weerelt doorloopen; de zee doorkruissen; den
tuin doorgaan.*

P. 382. f. *adde.*] Hippocr. Oper. T. II. pag.
950. ἐς ἑτέρας δὲ, οἷον ἐς κατὸπτρον, βλέψαντες
ἴδετε αὐτοὶ αἱ ποιεετέ, pro ποιήσετε vel ποιησοίτε.

F f f f 2

Matth.

Matth. II: 4. γεννᾶται pro γεννηθήσεται, quod Latine verterim *nascetur*. hoc enim tempus non semel pro partic. futuro cum verbo substantivo usurpatur.

P. 384. *in fine adde.*] Homer. II. A. 37. & 451. ὅς χερσὶν ἀμφιβέβηκας. Ubi S. Clarke ait hoc tempus non esse praeter. perf. sed praes. aliaque multa de temporibus verbor. Graecor. differit.

P. 385. *circa f. adde.*] Hippocr. ad Abderitas p. 905. ἐγὼ δέ, εἰ πλετσειν ἐξ ἀπαντῶν ἐββλομην (voluissē), ὡ ἀνδρες Αἰδοῦνται, οὐκ ἂν εἵνεκα δεκά ταλαντῶν διεβαινον (profectus essem) πρὸς ὑμεῖς, ἀλλ' ἐπὶ τὸν μέγαν ἤρχομην (abiissē) Περσέων βασιλεῖα. . . . . ἰωμην δ' ἂν (sanavissē) τὸν ἐκείσε λοιμὸν αὐτῶν, quo tenore deinceps pergit.

P. 388. *vf. i. adde.*] Hippocr. T. II. p. 904. οὐχ ὑμᾶς δοκῶ, ἀλλὰ φύσιν αὐτὴν καλεῖν με, ἀνασωσάσθαι ποιήμα ἐμῆς, κινδυνεύον ὑπὸ νοσοῦ διαπεσεῖν quod sic resolvitur: οὐ δοκῶ μὲν ὅτι ὑμεῖς ἀλλ' ὅτι ἡ φύσις αὐτὴ καλεῖ με, ὅπως ἀνασωσάμαι ποιήμα ἐμῆς, κινδυνεύον ἵνα μὴ ὑπὸ νοσῶ διαπεσοί. Sic Act. App. XXV: 19. καὶ περὶ τίνος Ἰησοῦ τεθνηκοτός, ὃν ἐφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν, *welken Paulus zeide te leven.*

- - - *vf. penult. legendum Aeacida, ut Cicero & Quintilianus citant ex Ennio.*

P. 394. *vf. 18. insere.*] Esai. I: 6. ἐκ ἐστὶ μαλαγῆμα ἐπιτείνειν, ὥστε ἐλαίου, ὥστε καταδέσμευς.

P.

P. 399. *fini adde.*] Herodot. Cl. 48. *οιχοιτο*
απιοντες ες τας Σαρδεις.

P. 401. *vf. i. adde*] Vond. Met. X: 110. *by*
blyft . . . zitten klagen En vasten. Hugen. p.
1085, *en ging ook liggen sterven.* Idem saepius
cum vulgo pro infinit. habet indicat. praeposito
en, ut XI, Epigr. 23. *wat ligt men 't hem en*
wyt? XVI. Epigr. 85. *Klaas lach zyn wyf en*
stiirf. XI, Epigr. 30.

Wat ligt men staag en kyft in zeker Confistori!

Is 't Confistori daar, of is 't maar, com, sit, stoorje?

- - - *vf. 11. adde.*] Ovid. Heroid. V. *silvis*
ego tecta latebam.

P. 403. Matth. 14: 35. *en als de mannen van*
di plaats hem werden kennende. Herodot. I: 52.
τα ετι και αμφοτερα ες εμε ην χειμενα εν θηβησι.
c. 59. *ει δε τυχχανει εχων maar zoo by eene vrouw*
was hebbende. Hac periphrasi Angli maxime
utuntur; ut in Grammatica BOYERI & MIE-
GII docemur p. 93. & 104.

P. 404-5. Herodot. Clio 27. *τας συ δαλωσας*
εχεις. Medii tamen verbi exemplum paulo post
occurrit: *τας αλλας παντας υπ' εωυτω ειχε κατα-*
σρεψαμενος ο Κροισος. Cl. WESSLING in Ob-
serv. Var. L. I. c. 24. de hac structura agens,
apud Sophoclem Antig. *vf. 1030. & 1159.* pro
εγω legit *εχω*, cujus posteriorem tamen emenda-
tionem non accipio. LUCIANUS etiam persf. par-
tic. pass. more Latinorum huic verbo junxit, ut

F f f f 3

T.

T. I. p. 430. τετταρας, ως ορας, προς τοις χιλιοις
 εχει το συμβολον εγκεχαραγμενης. & pag. 434.
 ενθα τον μεγαν ειχον θησανρον κατορωσυνμενον.

Non possum mihi imperare, quin magni S A L-
 M A S I I verba hic adscribam ex Comment. de
 Hellenist. quod scriptum singulare quoniam rarif-
 simum est, in multorum iterum manus venire ac
 denuo edi deberet. Ille ergo Vir Clariss. p. 383.
 „ Quinimo duo illa, inquit, verba quibus hodie
 „ eloquutionem suam colligant & construunt
 „ omnes illi septentrionales populi, *esse* & *ha-*
 „ *bere*, Romana plane sunt. Illud *εσι* Graecum
 „ etiam in Persico hodierno deprehenditur. Qui
 „ in antiquitatibus linguae Teutonicae & Saxo-
 „ nicae versati sunt, adfirmant carere eos duo-
 „ bus illis verbis, quibus tanquam vinculis hodie
 „ utuntur ad coagmentandum sermonis sui con-
 „ textum. Et sane non videtur antiquior haec
 „ loquendi eorum ratio quam Latinitatis infi-
 „ mae. non enim eam prius usurpare coeperunt,
 „ quam a Latinis *εχθαρεθωθεισιν* usurpari coepta
 „ est. tunc dixere, *ego habeo factum*, pro *ego*
 „ *feci*. quod Germani & Saxones & Belgae alii-
 „ que septentrionales populi, quorum dialecti
 „ hodie vigent, imitati sunt ac retinuerunt.”

P. 410. vf. 8. adde.] Vondel. Met. X. 849.
en d'oogen op de maagt Geslagen, ... sprak:

P. 411. vf. 20. adde.] Vondel. Met. X. 393.
en hare fakkelt licht En blikkert driwerf in de
lucht voor zyn gezicht Om hoog, een voorspook
dat

dat zyn bede is begenadigt. XIII: 118. ik bescherm en stel hem vry, En berg dijn suffer't lyf: een magere eer voor my.

P. 417. §. V. adde Belg. *klein weinig, gelyk als.*

P. 418. Lucian. T. II. 478. ὁθεν εἰσεληλυθα-
σιν εἰς τὸ σῶμα. Aristoph. Pl. 675. ΕΦ' ἣν επε-
δυμουν δαιμονίως ἐφερπυσαι. Sed exemplorum
hujusmodi, ubi praepositio eadem & in verbo &
ante casum invenitur, in linguis Germanicis &
Graeca, infinita est copia.

P. 421. vf. 5. a fin. legend. φιλοδემνιον ἦτορ
ἵππων ὠκυποδων. Vocem φιλοδემνιος i. e. *coitus*
adpetens in Thes. Steph. frustra quaeras.

P. 422. vf. 4. sic restitue:] ΑΛΛ' ὅτε Σουνιον
ἱeron ἀφικομεθ', ἀκρον Αθηνων.

P. 425. vf. 5. Herodot. VII: 234. ὁίγε μὲν
ἄλλοι λακεδαιμονιοι, τῆτοισι μὲν οὐκ ὅμοιοι, ἀγα-
θοι δέ.

P. 426. ante αἰθω.] Videatur L. Bos in Διατρ.
pag. 94.

P. 428. vf. 2. adde.] ταχα αν ταυτα τις ηκ-
σεν. Aristid. p. 175. A. quod vertitur: *non es-*
sent haec contemnenda. Germanice propius sonat:
zou zich zulx noch laten hooren: das læst sich
hœren.

P. 436. vf. 23. lege.] in Pluto vf. 891.

P. 437. vf. 27.] est versus Theognidis 1152.

P. 439. vf. 20. *Delebis* (forte προελεγε). sic
enim saepius scribere solet, ut c. 1. ὠμοσεν τον.

c.

c. 9. ἐπηχλυεν πάντα . . . ὑπήκουεν πρὸς c. 20.
ἐξέφασεν πρὸς &c.

P. 440. *suo loco inferere.*] Αποποιεῖω *Wechdoen*.
Basilus ad episcopos Italiae: πάντως ἔδε ὑμεῖς
ἀνέξεσθε ἀποποιήσασθαι ἡμᾶς. Jobi XV: 4. 8 καὶ
συ ἀπεποιήσω φόβον. Basilus Homil. VIII. de
aquila loquens: διὰ τὸ τῆς τροφῆς ἐπιπονοῦν ἀπο-
ποιούμενος ὃν ἐγέννησεν. Ex Thes. Steph. *Om de
moesjelykheit der kostzoeking doet hy van zich
wech, dien hy geteelt had.* Similia addulimus in
ποίηω p. 511-12.

P. 441. v. 6. a fin. add.] Aristid. T. II. p. 357.
C. ὡς τα αὐτὰ ἀπτεται. *dat het zelfde raakt.*

P. 443. in ΑΦΙΚΝΕΟΜΑΙ *obliti sumus citare*] He-
rodot. pag. 734. a. Ἐπεὶ τέ δ' ἐς Δαρείον ἀπικέτο
γυμνὴν ἀποφαίνεσθαι. *Quand il vient à Darius
de dire sa sentence.* III: 71. *Toen het, vel toen
de heurt aan Daryus kwam.*

P. 444. fin. adde.] Aristid. T. II. p. 367. βα-
θεῖα ἡσυχία *een dipe rust.* Sic βαθεῖα ἑσπερά ap.
Aelian. & Polyaen. *diep in den avond.* Ael. II:
36. Σωκράτης βαθύτατα γέρων. It. IX: 13. βαθυς
ὕπνος, *een dipe slaap.*

P. 451. fin. adde.] Aristid. T. II. p. 397. δα-
κνῶμαι ἐγώ γε πρὸς τὸ ρημα, *ik ben gebeten op dat
zeggen.* hoc me dictum mordet.

P. 452. Ante δέω.] Aristid. Tom. II. 304. C.
ἐγώ γε αὖν οὐδὲ συμπασάν δεξαιμένην τὴν ἐν ἀνθρώποις
λεγομένην εὐδαιμονίαν, *Ik zou 'er al wat geluk
kan genaamt worden, nist voor nemen.* H. Steph.
pag.

p. 122. Xenophon. in Sympos. οὐκ ἂν δεξαίω τὰ βασιλεὺς χρήματα, *Je n'en prendrai pas tout l'or du monde.*

Ibid. ad Δεω. In Stephani Conven. L. Gr. & Gall. legeram, p. 130.

P. 452. ante διαδοασθαι.] Aristid. T. II. pag. 396. ἑλλήνες διὰ πάντος. *Door en door Grieken.*

P. 453. vf. 10. adde.] Aristid. pag. 227. C. ἦν κ' αὐτῶν ἡ διακοσῆς, *toen hy ze zat was; toen hy 'er zyn bekoosf van had.*

P. 458. ante δυναμαί.] & L. Bos in Διατρ. p. 145.

P. 462. ante §. V.] Xenoph. Κυρς Αναξαρ. I. circa init. βυλεύεται ὅπως μηποτε εἰς ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ. Sic nos: *Ik ben onder hem.*

P. 465. Herodot. in Clione, c. 214. μετὰ δέ, ὡς σφί τα βελεα ἐξετετοξευτο, *wanneer ze hadden uitgeschoten; vel, met schiten uit hadden;* quod Livius II. 46. *emittere dixit: "pilis inter, primam trepidationem abjectis temere magis, quam emissis". Na dat ze de werpschichten eer in 't wilt wechgegooit dan verschoten hadden.*

Ibid. vf. 24 lege ἐξερχεσθαι.

P. 466. Nescio an huc faciat locus Pindari Nem. XI. vf. 24. Ἐκ δὲ περικτιονῶν ἑκκαίδεκ' Ἀρταγορᾶν Ἀγλαῖαι νικαὶ πατρᾶν τ' εὐωνυμον, Ἔστε φανώσαν παλὰ καὶ μέγαλαυχεὶ παγκρατιῷ.

P. 469. v. 11. adde.] Synes. p. 19. α. εἶναι ἐν τινι, *ut mulierculae nostrae: ik ben in 't schoonmaken.*

G g g g

P.

P. 473. vñ. 2. adde.] Synes. p. 63. Β. αλλης
επ' αλλη πιπτισης. *De haren vilen een na het
ander uit.*

P. 474. ante επισταμι.] Επιποιητος. Synes.
p. 17. C. φαινομενον και επιποιητον καλλος. *Een
gemaakte schoonheit.*

P. 475. v. 7. adde.] *doortrapt*, quod Graecum propius exprimit.

P. 482. f. addatur ex Aristide, p. 177. Β. εις
πολυ χειρω ηκειν tot erger of slimmer komen.

P. 487. vñ. 14. *koppen of levens.*

P. 488. ante ισχυρος.] Synes. p. 87. Α μελλει
ισταναι εν τω πινακι de pictura: *dat zal'er op
staan.* Ita & Latini exstare dicunt, quod nos
het staat zoo in het schrift.

P. 503. ante Ουκ.] Herod. pag. 734. Νομιζων
Ξερξεα αποδεξειν λεγοντα ουδεν, ut Gall. *Ce n'est
rien dict.* VII: 17. *dat is niet met al gezeit.*

P. 514. vñ. penult. adde.] *zoo dat de paarden
zonder voerman zynde, dikwils den hunnen meer
kwaat doen dan den vyanden.*

P. 517. ante (III.) Aristoph. Pl. 20. αλλα σοι
παρεξω πραγματα.

P. 531. ante υιος.] Arist. Pl. 37. Τον δ' υιον
..... Ειναι πανουργον, αδικον, υγιες μηδεεν.

P. 550.] Alia scissorum in carmine verborum
exempla invenies ap. Huidecop. p. 416.

P. 553. ante §. III.] *schepselingen* in Vondelio
recte damnare videtur Criticus ejus Doëstiff. pag.
457.

P.

P. 554. ante §. III.] *En trom en tromp haer Tarantara laat klinken.* Vide de h. v. Huidecop. p. 498. & de aliis p. 417.

NOTA. Minoris momenti errata (cujusmodi sunt p. 6. *compararnt*, p. 97. Adhaec, p. 123. Rotterodammorum, pag. 245. vidatur, p. 369. Budaens, pag. 373. & 379. *Nominib cum*, pag. 380. *oðos*, p. 385. *Accentibus*, ibid. ap. P. 440. *μνηδεν*, pro *compararunt*, Ad haec, Rotterodammorum, videatur, Budaeus, *cum Nominibus*, *éðos*, *Accidentibus*, a p. *μνηδεν*, it. p. 392. perperam inscripta numero 192. & similia:) suis quaeque locis castigare noluimus, ne Lectoris judicio nimium diffidere videremur.

E P I L O G U S.

Quandoquidem ad operis absolutionem ultra annum sub prelo sudantis festino, constitui non modo Latinorum scriptorum locutiones belgicissantes, Auctorumque & rerum indices, sed ipsam quoque praefationem relinquere; superantes tantum ultimarum plagularum paginas argumentis praecipuis adimpleturus. Itaque *primo* loco JOANNI FREDERICO fratri germano pariter corpore & animo, pro transmissis subinde in hocce opusculum notis aut observationibus novis (quae tibi, Lector candide, in *Addendis & Corrigendis* impertivimus) summas nunc ago

G g g g 2

habeo.

habeoque gratias. Ipsum aut alium quemquam in os laudare, non fert meum ingenium. Haec dum scribo, ecce adferuntur opportune Traiecto fratris litterae, unde sequentia quae potissimum memorabilia videntur, exscribenda censui:

P. 469. fin. Plinius . . . . . ex utitur. Credo, nam & Celsus ita solet.

P. 472. vi. 6. Sed & *imponere aliquem mari* pro praeficere, Florus. ubi vide Clar. ΔΥΚΕ-
RUM &c.

P. 484. θελω. omisisti significationem monendi, *wilt dat nist doen*, ut Lat. credere noli. Exempla sunt ap. Menandr. in fragm. 12. βουλα γονεις . . . . . εν τιμῃς εχειν. 14. κενειν δικαιον μη το συμφερον θελε. it. 29. 45. & ap. alios.

Pag. 498. Latini in his suo *pretium*.] Immo *praemium*. nam ita Phaedrus de petul. & Aes. *Et dignum accipies praemium*. Et Sallust. *proditionis praemia*. quamvis & *pretium* dicatur, tamen alterum credo frequentius. [Terent. Andr. III: 5. 4. *Ergo pretium ob stultitiam fero*, ad q. 1. sic Donatus: "Ergo *pretium* & *praemium* generaliter pro bene aut male facto red-
ditur . . . . . Virgilius: *Rem magnam praetiumque morae fore*. & alibi, *Illum Tydides alio pro talibus ausis Affecit pretio*." Videntur utroque loco Servius, qui etiam addit: *Unde & Graeci τιμωριαν poenam vocant απο της τιμης, quod est pretium.*]

P. 515. vi. ult. bis legitur της της.

Pag.

Pag. 533. Non alias frequentius est ὑπολαμβάνω quam in fab. Aesopi, ut ἡ δὲ ὕς ὑπολαμβάνει, &c. pro *antwoorden*, *het woort opvatten*.

P. 541. De Poësi etiam legi, & probo. De Nebalennia legere non opus est, quia ad verbum describit opus alterius. Itaque felicem libello exitum precor.

Secundo amitini carissimi FRED. LUDOVICI ABRESCHII humanitati ac diligentiae non paucas locutiones Graeco-Belgicas, praecipue illas ex Aristide & Synesio excerptas, me debere publice profiteor. Quantum is in Graecorum auctorum lectionem incumbat, e re Lectorum erit hic loci documento aliquo significare. Consulueram eum per litteras nescio de qua voce Graeca, quatenus nec in locupletissimo ceteroquin Stephani Thesaurο (magni nostri Jensii de eadem re verbis utor, quando CL. circiter vocibus ipsum ex solo Luciano adaugēt) nec alibi usquam reperiēbam: tum vero nihil se id mirari rescripsit, siquidem ingentem ejusmodi vocum vim adnotatam haberet, quae a Stephano vel omissae vel nullis aut parum idoneis firmatae essent auctoritatibus. Hinc eum, qui sequitur, subjunxit catalogum; cui nos alias quasdam addere potueramus, si festinatio non officeret.

Ἀγαθορυτος Synes. p. 316. a. Edit. Petav. in fol.
Ἀγαθωτατος Id. 280. d. Ἀγανακτητητεον Id. 212. C.
Ἀδυναστευτος Id. 19. C. Αἰδηποτε Arist. T. I: 531. a.

G g g g 3

Αθo-

Αθρος Anton. Liber. p. 76. *Edit.* Berkel. in 120.

Αιπολιον *capella*. Synesf. p. 285. D. *adde* Hefych.

Αιωνοβιος Id. 322. a. **ακαμη** Lucian. in Tim. conf.

Schol. p. 7.

Αικανθος avis Ant. Lib. p. 38. **αιωνοτοκος** Synesf.

322. a. 344. c.

Ακηλιδωτος Synesf. p. 44. d. **ακηροτως** Polyaen. p.

139. C. *Edit.* Casaub. in 12.

Αλαωψ Synesf. 331. b. **αλοχευτος** Id. 314. b.

Αλωαδαι Id. 156. c. **αμειαγωγητον** Id. 170. c.

Αμειβλησρον. Polyaen. 33. **αμεριστως** Synesf. 315. a.

Αμεσιτευτος Id. 116. d. **αμφιβατηρ** Id. 324. c.

Αμφιβοσκομαι Aristid. T. I. **αμφιγλωσσος** Synesf.

122. d.

Αμφιθεω Id. 338. b. **αμφικνεΦης** Id. 140. c. 142. c.

Αμφισθητησιμως Id. 209. d. **αμφιθαων** Id. 142. c.

Αναβιδασμος Id. 309. c. **αναθορων** Id. 116. c.

Αποκογχυλιζω Id. 55. c. **ανακτητεον** Id. 23. b.

Αναυμαχητος Polyaen. 217. **ανδρισεον** Synesf. 183. d.

Ανεκπυσα Id. 273. c. **ανεπιγνωςος** Id. 41. a.

Ανθος avis. Ant. Liber. 38. **ανθυλακτω** Syn. 309. c.

Ανθυπορυττω Pol. 45. **ανοιγνυμι** Syn. 203. a.

Ανοικτως Ant. Liber. 194. **ανταποδεικνυμι** Arist.

T. I. p. 224. & 226.

Ανταναπαυσθαι Polyaen. 21. **ανταναχωρειν** Ari-

stid. II. 321. c.

Αντανεχειν Pol. 454. **αντανισεν** Syn. 126. a.

Αντακολαβησις Id. 49. d. **ανταφαιρειν** Arist. II. 323.

Αντεισιεναι Syn. 64. a. **αντεισενεκτεον** Id. 38. c.

Αντεκπληττειν Aristid. I. 226. **αντεπαγαγειν** Syn.

64. b.

Αντε-

- Αντεπερχομαι Aristid. I. 260. d. αντευφημεισθαι
 Syn. 175. d.
 Αντιβδλευσθαι Pol. 42. αντιδειξασθαι Syn. 63. c.
 Αντιδιαβαινειν Id. 17. b. αντιδδλευειν Id. 305. b.
 Αντιθεος Id. 74. conf. Hesych. αντικηρυττειν Pol. 592.
 Αντικοσμειν Arist. II. 356. a. αντιμνηχνημα Pol. 245
 Αντιπαρεκδυσθαι Synesf. 17. b. αντιπροσερχεσθαι
 Arist. II. 236. b.
 Αντιφορτιζειν Pol. 315. αντιχαλκευσθαι Id. 554.
 Αντιχορευω Syn. 338. a. απαιθερεσθαι Id. 139. a.
 Απατηλη Id. 149. a. conf. Hesych. απειλικρινεω Id.
 126. d.
 Απειροβαθης Id. 338. b. απενφερειν Pol. 480.
 Απερισαλπισος Synesf. 13. d. 302. b. απεσκληκοτως
 Id. 275. d.
 Απισητεον Arist. II. 263. c. απλκσερως Syn. 311. d.
 Αποβροχιζω Pol. 645. bis. απογειον Id. 438.
 Αποκαταστατικος Syn. 127. c. αποκοπτεος Id. 202. d.
 Αποκυβευσαι Polyaen. 563. απολισθαινω Id. 554.
 Απονυσος Syn. 346. a. αποπινω Id. 3. b.
 Αποσκυβαλισαι Id. 70 c. 203. b. αποσιλβον Id. 80. b.
 Αποσφραττειν Pol. 73. αποτρυμαι Syn. 329. a.
 Αποψυξις Id. 292. b. απραγματευτως Id. 4. b.
 Απραγματευτος Id. 99. a. απροσμαχον Pol. 144.
 Αργυροπατος Id. 323. αρισεροχειρ Syn. 162. b.
 Αρρητοτοκος Id. 322. d. αρρητορευτον Id. 60. a.
 Αρτιδαφης Id. 183. b. ασιπτος Id. 342. b.
 Ασροφορητος Id. 316. d. ασυμεριμνος Id. 319. c.
 Ασυμμετρως Id. 168. b. ασφαλτωδης Pol. 287.
 Ατρευτως Syn. 45. b. αττειν Id. 79. d. adde He-
 sych.

Αυθω-

Αὐτάρ Id. 18. d. αὐτεπιτακτος Id. 148. d.

Αὐτοδιδασκεσθαι Syn. 126. c. αὐτοδιδασκων Aristid.

III. 300. c.

Αὐτοκαλον Ibid. e. αὐτοπτερος Id. I. 27. c.

Αὐτομολιζειν Polyaen. 291.

Eandem Abreschius epistolam sic concludebat :

Haec non exiguo numero e littera A prope-
ranti calamo excerpta tibi mittenda existimavi, ut
de ceteris litteris Alphab. judicare queas. Inte-
rim tu si aves plura ejuscemodi vel *αμαρτυρα* vel
prorsus omissa indagare : Themistius, Heliodo-
rus, Oppianus, quos vix in Thesauro suo atti-
git Stephanus, (ne de iis auctoribus, qui tum
temporis nondum erant editi, loquar) uberrimam
suppeditabunt copiam. Vale & nos ama.

Tertio. L. I. C. II. §. VII. Lectorem ablega-
vimus ad Praef. & L. III. de Poësi, quibus locis
de Graecor. accentibus agere consilium fuerat:
nunc indicamus tantummodo, nos (praeceunti-
bus Clariss. Graevio, Moshemio, Hederico at-
que aliis) H. Vossii, Chr. Henninii, J. Phor-
baei sententiam de notis accentuum rejiciendis se-
qui, qui tamen mira de ipsarum origine & apud
Grammaticos usu somniarunt: id quod inde fa-
ctum, quia perversè & contra Fabii similiumque
Grammaticorum auctoritatem negarunt, juxta ac-
centus vulgares pronuntianda esse verba Graeca;
quod ego adfero, sed ea lege ut ne qua syllaba-
rum quantitibus vis inferatur; utque eos uni-
cuique voci superscribere non magis necessum sit,
quam

quam in alia lingua qualibet. Quomodo id fieri possit, exemplis nonnisi Belgicis ostendemus. (1.) *Lichamen, hoogachting, Hollantsche, omweersbui, veltheeren, groot schilder, volmaaktheden, schoonheden, bytachtig, weerwyze stuurluiden, wel lustig, voornaamwoort, leermeeester, &c.* accentum acutum habent in tertia a fine, etiamsi media a pronuntiantibus producat. (2) Saepe eadem syllabae pro diverso accentu diversa significant: *béving, beving. hébt gy 't gedaán? hebt gy 't gedaán? vóornaam, voornaám. drímaal vyf en twíntig, drímaal vyf, èn twíntig. 'Ik heb het uitgelézen. ik heb het uit gelezen. béken, bekén. geloóft laudatus, geloóft creditus: boóm fundus, boóm arbor. léer corium, leér doctrina. zí ik & contracte zíik videone? sed zíik aegrotus. eèn mán vir quidam, eèn mán, vir unus.* (3) *Geslàcht eod. accentu & maáttatus & genus significat: áltoos & altôos diverso accentu eadem habet & semper significationem.* (4) Ex accentibus quoque inter pronuntiandum discernimus, an una sit vox an plures. sic a superioribus differunt: *gróot schilder, volmáakt héden, schóon héden, by táchtig, wèer wyze, wèl lústig, voornaám woórt, leér meéster.* quibus haec addimus: *eèn oóg, eèn oóg, éenoog. eèn bóren, eèn bóren, éenhoren. dóchters zaák, dòchter zaák. voldoèn, vól doen. jóngman, jóng mán. gekwaák, gèk waák. ry wèch, ry'wech. volmáken, vól máken. ópstaan, óp staàn. weeròm doèn, wèer ómdoèn, ik voorzì, daarom*
H h h h moét

móet ik my voórziin. wy spréken lángrzaam, wy spr. lángrzaam. lees- en wéet gríge lézer, lees- en weetgríge lézer.

Quarto. Dionys. Halicarnassei locus, ad quem p. 121. provocavimus, habetur περι συνθεσ. ονοματ. capite 18. estque hic: ΑΥΤΩΝ ΔΕ ΤΩΝ ΜΑΧΡΩΝ ΕΥΦΩΝΟΤΑΤΟΝ ΤΟ Α, ΟΤΑΝ ΕΚΤΕΙΝΗΤΑΙ ΛΕΓΕΤΑΙ ΓΑΡ ΑΝΟΙΓΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΤΟΣ ΕΠΙ ΠΛΕΙΣΤΟΝ, ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΑΝΩ ΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ. ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΔΕ ΤΟ Η, Χ. Τ. Λ.

Quinto. Hinc probatum eo lectoribus cordatis, I longum vulgo pessime per IE scribi, quum vel simplici I, (si syllabam claudit, ut in *ik ZI DI-Live BRIven*) vel geminato (si in fine syllabae excipitur a consonante, ut: *wy ZIIN DIIN geLIIFden BRIIF.*) scribendum sit. Namque (1) Latinae Graecaeque vocales I E ad duas semper syllabas pertinent; *i-e-ρευς, i-e-re. διεβαλον, diebus.* (2) Apud Gallos quoque duplicem & mixtum habent sonum, ut in *bierre, hier, bien.* (3) II ap. Latinos & Graecos in contractione longum I faciebat, ut *Di, dis, preti, consili, mi, idem, audit, κομμι, πολι, pro dii, diis, pretii, consilii, mii* i. e. *mibi* aut plural. vocat. antiqui *mius, iidem, audiit, κομμι, πολι.* (4) Certa Orientalis Indiae gens omnes duplicat vocales, inque iis etiam I: quod testatur auctor Orat. Domin. CL. linguis expressae. (5) Parens meus b. m. in versione Germanica N. T. E subjunctivum eiecit ex his & similibus: *brisen, diben, ni-mand.*

mand &c. (6) Nobiscum faciunt, qui absque hoc comite inutili scribunt *staatsi, glori, histori,* & similia. (7) Si A unum in *ja, ga, jaren,* E unum in *leven,* O unum in *zonen,* U unum in *muren* sufficit: aequo jure I unum in *briven, diven, miren, di, zi* sufficere contendo. (8) Belgarum Proavi vocalem quamque producebant subjuncto E, atque ita scribebant *gae, maer, oeck, voer, muer, hueren, brief, dienen:* hodierno autem tempore illud E vel rejicitur, ut in *ga, buren,* vel pro eo prior vocalis repetitur, ut *maar, ook, voor, muur.* Cur autem dicto privilegio sola I oneretur, non satis immo nihil prorsus causae video. Si simplicem igitur, sibiue parem ac constantem, & pronuntiationi consentientem orthographiam quaerimus, scribamus quoque *di diven dinen nit.*

Sexto, velut in tabella hic libet proponere, quae similitudines praeter sermonis convenientiam Belgio nostro cum antiqua Graecia intercedant, quas ulterius exsequi viris politicis atque historicis relinquo. Nam si harum terrarum situm spectamus, utramque non modo maritimam multarumque insularum dominam deprehendemus, sed & urbibus, vicis atque habitatoribus refertam, exercendaeque mercaturae opportunissimam: Si populorum naturam & indolem, uterque libertatis acerrimus vindex existit, utrumque bellicosum novimus, non ferum tamen, sed urbanum, politum popularitatisque studiosum: vulgus utrobique licentius dictorum

rum captans, seu liberius dicax ut cum Suetonio loquar, virorumque principum vitae ac potentiae invidum: Si imperii formam consideramus, unicuique & Belgii & priscae Graeciae regioni proprios ritus, proprias leges, propria gentis concilia esse videbimus, sed quae in unum rursus concilium generale και πανδημον convenient; immo quamque regionem sive provinciam ex tot minoribus rebus publicis constare, quot in ea numerentur urbes. Nonne illis insuper reges Persidis idem fuerunt, quod nobis Hispaniae reges? Nonne sicut illi Miltiadas & Themistocles, Philippos & Alexandros belli ac militiae summos duces habuere, sic nostri suos Arausionenses? Ubi terrarum Academiae clariores, scientiarumve illustriora seminaria aut sanioris philosophiae magistros meliores quam in Hellade antiqua reperimus? at nunc cuinam populo Belgium Foederatum vel in humanis studiis & artibus vel in divinarum rerum cognitione puriorisque religionis cultu & officiis cedit?

Septimo monitum te volo, Lector benevole, in Belgicis exemplis omnibus, etiamsi ex aliis ea scriptoribus desumsi, eosdem me Orthographiae canones perpetuo servare; in eorum autem scriptura, qui Latine, Gallice, Germanice scripserunt, nihil omnino mutasse. Quod prius si parum tibi adriserit, ignoscas oro, parique venia digneris, ac ceteram qua hic illic sum usus, licentiam. Idem quoque veniae aliis hujus opusculi maculis, erroribus & vitiis, quae aut inscitia aut incuria fudit, peto. Vale studiisque juvenilibus, si Ciceronem ac Quintilianum audis, fave.

Θ Ε Ω Ι Χ Α Ρ Ι C.

